CIAL

de Educación, Cultura y Deporte

TOLEDO
BIBLIOTECA PROVINCIAL
Sala Reserva
Número 437

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

T. 147288
C. 1195183

R 375737

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

5. R. Est. 6 – Cap. 2
+

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

BVCOLICA

BAPTISTAE MAN-
TVANI, DIVERSIS DIVERSO-
rum cōmentarijs utiliſſime decla
rata: quibus nuper acceſſerūt an-
notatiões marginales, aliquot
uocum deductiones, caracte
ribus grecis cōplecten-
tes, tali ſigno ✱ (ut
promptius ap-
pareant) in-
dicatas.

De la Libreria de S. fran.co de yepes.

LVGDVNI,

M.D.XXXVI.

In domino. Confido.

Sy. Vincent.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Remundi Laugano de alta Ripa ad lectorem epigramma.

Qui cupis altiſonos Baptiſtæ diſcere ſenſus
Carpe manu dulci dogmata Vaurigenæ.
Hic reſerat ſecreta diu quæ tacta fuere.
A paucis notos: pandit & ipſe locos.
Illius noſtrum decorat ſolertia tempus
Retulit altiſonum carminis ore melos.
Aeternam chriſtus det uati ducere uitam
Quæ cecinit uates carmina digna dabo:
Vos iuuenes oẽs capiatis dogmata Vauræ
Quandoquidem nobis attulit ipſe lepos.

Humberti montiſmoretani ad ſtudioſum lectorem Tetraſtichon.

Quiſq; amas placidis gemẽtia gramĩa cãpis:
Et uirides ſyluas, per lepidoſq; ſales.
Hunc eme: qui mores hoĩm ſic exprimit: ut ſit
In paſtorijs paſtor & ipſe modis.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

¶ Ad perq̄ reuerendum patrē dominum Si-
monem de Sole Vaurenſem epiſcopū meritiſſi
mum Andree Vaurentini epiſtola.

N Oſtra ſiracuſium facili enarramine carmē
Pieris explicuit totū extollēde per o bē
ntiſtes cecinit quōdā qd paſtor in aruis
Mātoi baptiſta ſoli laus: gloria iuris
Inq; opus excultū mea cōmētaria cudit.
Terpſicore ethereas q̄ cū iā emittere ad
Niterer: incultis non commoda pauca daturus. (auras
Inquiri debere vtrum: cui hec noſtra ſacretur.
Cuius et excelſo ſub nomine miſſa legantur:
Et ſubeant lucem claro tutata fauore:
Occurrit ſubito tua te prudentia multis:
Pretulit atq; ideo noſtra hec quecūq; dicamus
Largimurq; tibi: que ſi petis: ecquid inurit
Hec potius clio tibi: rem pater accipe paucis
Cum tua ſed meritum ſit virtus nuper honorem
Nacta: gregiq; potens clare te eccleſia ſacro
Vaurea pretulerit toto plaudente paupello.
Me decuit preſtans rationem preſul habere.
Qua tibi gratarer noſtramq; faterer aperto.
Letitiam verſu: namquid contingere nobis
Clarius haud potuit: q̄ nuper epiſcopum illum.
Nanciſci: deſit cui nil: quod nempe beatum
Hic preſtare virum fruiturumq; ethere ſummo
Poſſit quale decus tibi conceſſere potentes
Numina: conceſſitq; manu natura potenti.
Cultus enim quanta in religione ferare
Quid memorem: celi que con iliare nitentis
Eualuit numen tibi ſic: vt tempora circum
Cingerit: ⁊ bifido claram diademate frontem
Paulus: ſidereas vnum quem traxit ad arces
Omnipotens: ⁊ cui non vllis nota retexit:
Optat ineſſe: ſuo quem rex prefecit ouili
Ethereus: ſobrios ⁊ quos prudentia preſtet

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Frugales: ſanctoſqꝫ ſimul in preſule mores
Doctrinamqꝫ grauem: quorum te queqꝫ decorant.
Cunctaqꝫ circunſtant: ſed quid non: namqꝫ tenellum
Ut te chara parens: claras emiſit in auras:
Teqꝫ dies excepit adhuc a matre rubentem
Acceſſere dee: quibus eſt conceſſa poteſtas:
Ut dixere patres: dandi mortalia ſatis.
Concordiqꝫ animo terne addixere ſorores.
Moribus: et clara cultus probitate feratur
Dixerunt terris fama ſuper ethera notus.
Huncqꝫ ſuis ornent artes capiantqꝫ fouendum.
Muneribus: vtrumqꝫ antiſtite clareat iſto.
Ergo vbi creſcenti ſucceſſit firmior etas:
Infuditqꝫ artes primas tibi: Teqꝫ iuuentus
Extulit: implerunt ſummi mandata tonantis
Quatuor egregio preſtantes corde puelle:
Que facili celo mortales tramite ducunt:
Protinus excipiunt: excepto dona volentes
Adijciunt: ornant cuncte. poliuntqꝫ ſacratis
Dotibus: vt quondam ſuperi ornauere potentes
Pandoram: que tot terris incommoda vixit
Namqꝫ animum excelſum: contemptoremqꝫ ſuperbe
Fortune phrenandrea: ⁊ non vlla iuuantem
Fata dedit celeri nec contingentia lapſu
Preſtitit: ⁊ iunctam mentem dulceſqꝫ parentes:
Et natale ſolum rerumqꝫ ſuperna nitentis
Numina nutantem: ⁊ nullum qui recta laborem
Pro officio fugiat: verum ⁊ tuaetur apertum
Candida metriote claras in pectore dotes
Inſeruit: rerumqꝫ modum formauit ad vnguem
Namqꝫ voluptates ita tu ratione coerces
Non ille vt tibi ſed tu illis dominere potenter:
Atqꝫ animum frenes ſi quando erumpit in iras:
Et ſtabili ſerues excellens mente decorum.
Inde prometheam memorem inuigilaſſe li queſcit
Et ſpiraſſe tibi quis anteriora futuris

Annectis faciliqꝫ tenes pꝛeſentia mente
Sed te pꝛecipue colluſtrat voce potenti
Clare dica ſpolie: multum rationis amoꝛem.
Que dedit humani qua recto calle tenentur.
Namqꝫ ego quid referam qua ſummi numen olympi
Et pietate tuos cures: que gratia ſubſit.
Inſidatqꝫ animo pulſes abs quoqꝫ potentem
Uim: fraudeſqꝫ: doloſqꝫ: ⁊ nullum iure relicto
Exturbes claroſqꝫ colas niteris ⁊ oꝛnes
Et fugites falſe ſemper tectoꝛia lingue.
Haud minus illuſtri te munificentia cultu
Aſtree germana leuat: pꝛodeſſe laboꝛas
Qui cunctis dignoſqꝫ iuuas impendia nunqꝫ
Effugiens ſacraſqꝫ exoꝛnas cultibus edes
Sed quid ego hec refero teſtantur plurima paſſim
Uirtutis monumenta tue non carmine laudes.
Non alias animi dotes compꝛeh ndere poſſim
Non mihi ſi centum ſonitent lingue: oꝛaqꝫ centum.
Infundatqꝫ helicon totas in carmina vires
Quis pꝛeter genus: atqꝫ illuſtria facta tuoꝛum
Excoleres maioꝛqꝫ pater euadis in hoꝛas.
Gaudere ergo licet: meritum quod nactus honoꝛem
Contigeris pꝛeſul nobis: tulerisqꝫ regendos
Municipes noſtrumqꝫ gregem: quem aſpexit olympus
Suſcipiens igitur noſtra hec munuſcula ſupplex:
Que tuus Andreas offert: maioꝛa daturus.
Si qua fata ſinant: tamen hoc dignabere dono.
Interea afficier: pꝛopiuſqꝫ tuebere noſtras:
Scriptaqꝫ: quis nomenqꝫ tuum noſtrumqꝫ ſequetur.
Perpetuumqꝫ extet niteatqꝫ nepotibus olim.
Semper ad extremi ſupꝛemos tempoꝛis annos.

¶ Val. decus meum.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Epitome vite autoris.

Fratris Baptiſte Mantuani carmelite theologi vite ſue Epithome ad Poſteritatem.

Apoſtrophat ad poſteritatem. Bapti.

O Bona poſteritas quā poſt mea fata reliquo.
Que fuerit vite perlege ſumma mee.
Iſtius accepti lucis primordia quintus
In ſolio petri quum Nicolaus erat.
Nūc in puppe ſedet rector q non⁹ ab illo eſt
Julius: vt pacem: doctus ⁊ arma ſenex.
A teneris colui muſas: mihi ſemper ad artes
Ingenuas calcar cura paterna fuit.

De ingreſſu religionis.

Propterea manes eius reuerenter adoro
Et precis aſſidua ſedulitate iuuo.
Religio placuit iuueni placuere cuculi
Vitaq; clauſtrali ſemiſepulta domo.
Cum patribus vixit: quibus a genitrice tonantis
Nomen: ⁊ Helie ſub ditione ſui.

Excuſatio

Me virtutis amor multas perduxit ad vrbes
Et ſophie varios fecit habere duces.
Plurima perlegi didici docuiq;: nec vllum
Dum licuit ſtudij tempus inane fuit.
Multiuagam Chriſto feci ſeruire poeſim:
Et ſuperis vires ingeniumq; dedi.
Et mihi cura fuit noſtros extollere ritus:
Ac ſemper veteres extenuare deos.
Plurima conſcripſi que ſi ventura probabunt
Secula durabit nomen in orbe meum.
Nolo tamen meriti precium pro talibus iſtud
Maius amant anime nobiliuſq; bonum.
Hec eat: eterne modo ſit mihi gloria vite:
Humane titulo nil mihi laudis opus.
Sepe magiſtratus ⁊ publica munera geſſi:

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Vitaq; perpetuo functa labore fuit.
Sed quoties adij perplexa negotia ſemper
Eximia induit me pietate deus.
Per mare per fluuios iui:per ſaxa:per alpes.
Mortiferam peſtem:bella:famemq; tuli.
Sed ſuperi caſus mecum venere per omnes:
Et mihi ſe fidos exhibuere duces.
Sic precor vt vitam que me rexere per omnem
Proſpera ſint fini numina ſancta meo.
Ad ſenium veni ſtadium vitale cucurri
Et fero iamdudum pro pugione rudem.
Liber ab hoc tandem mortali corpore vadam
Ad ſuperos:vel quo me deus ire volet.
Ipſe mihi pater eſt:quocunq; vocauerit ibo.
Et mala non egra ſingula mente feram.
Me tamen illius precor vt clementia blande
Suſcipiat:ſceleri ne ſit acerba meo.
O populi pacem qui me coluiſtis habete:
Et pro me accenſis ſacrificate focis.
Tu quoq; carmeli montis longeua propago.
Spiritui fac ſis officioſa meo.
Crebra ſacerdotes pro me libamina chriſto
Reddite:& ad veniam ſollicitate deum.

Stadiũ eſt ſpaciũ ducentũ paſſuum.

Ad carmelitas apoſtrophat.

FINIS.

A ſ muy en

A ſ muy manifico ſenor
A ſ muy noble ſenor

A s ...

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

¶ Joannes coroneus.

¶ Nempe ſic habetur ordo ex Bartholomeo platina Sabellico vollaterrano ⁊ ceteris Nicolaus quintus ſucceſſorem habuit Caliſtum tertium. Is Pium ſecundū. Pius Paulum ſecundum. Paulus Sixtum quartum. Sixtus Innocentium octauum. Innocentius alexandrum ſextū. Alexander Pium tertium. Pius tertius Julium ſecundum vltimo defunctum: ſub quo iſta compoſita ſunt cui ſucceſſit hodie durans Leo decimus: cui dedicauit libros faſtorum.

¶ Joannes coroneus.

Epiſtolam precedētem in tres diuidimus partes. In prima parte oſtēdit Bap. Mā. quomodo eglogas in aduleſcentia compoſitas ſenior iam reperit: ⁊ mendis preſcatentes correxit duabus de nouo adiunctis. Secūda pars eſt ibi. Hoc igitur. Que continet operis dedicationem ad Paridē Ceſarium pro mutua inter eos beneuolentia. Tertia ⁊ vltima pars eſt ibi. Omnes autem. In qua deprecatur poſteritatem ⁊ preſentes Mantuanos contemporaneos vt a vero exemplari formam ſibi concilient: ⁊ ſimul vt benigna fronte accipiat opuſculum preſens Paris Ceſarius.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

¶ Andree Laurentini Serrani Tholoſatis enarrationes in adoleſcentiam. F. Baptiſte Mantuani Carmelite.

ELius Donatos quo vno preceptore gloriatur diuus Hieronymus in autorū principijs. Ante opus ipſum tria: triaqꝫ in ipſo opere queri debere precipit. Quorū que ſunt ante opus enumerat titulū: cauſam: ⁊ intentionē. In ipſo opere numerū: ordinē: cum explanatiōe. Que qꝛ hic quoqꝫ per neceſſaria ſunt: dicā nō pauca ex illo mutuatus ergo titulus eſt inquit ille in quo queritur cui⁹ ſit opus: atqꝫ hūc excogitatū eſſe ferūt contra plagiarios: qui ex aliorū ſcriptis ſibi venātur gloriam edunt eīn ſepe aliena pro ſuis quare tria ad ſummū habere debet. Autoris nomen qui ſcripſit edidítqꝫ opus ipſum: materiā quam proſequitur. Atqꝫ ſi ad quē ſcripſerit eius nomen cui opus tutum dedicauit. Que tria titulus hic habet vt cuiqꝫ patet. Cauſa que monſtrat vnde ortum ſit: et quare hoc potiſſimum poeta ad ſcribendum ſibi preſumpſerit: dupliciter inſpici ſolet, ab origine carminis. ⁊ autoris voluntate. De carminis origine ſatis multa in epiſtola dedicatoria. De cauſa autem que eſt ab autoris voluntate difficile eſt dicere. Ni vt ille de Vergilio dixit: dicamus hūc quoqꝫ pellectū dulcedine carminis Vergilij poetarū principis ⁊ conterranei ſcripſiſſe aut vt innocentiam temporum illorū efferret: quibus vita paſtoralis exercita eſt ad vitamqꝫ integram hortaretur. Aut ob tris modes elocutionū: aut potiſſimum quodqꝫ precipue crediderim illud ſcribendi genus doceret ꝙ recte rebus diuinis adaptari poſſet et exerceri. Intentio in qua cognoſcitur quid conetur efficere poeta. Hec fortaſſe fuit: vt beneuolentiam ſuam teſtaretur qua Paridem Cereſarium proſequebatur. aut tam multiplex eſt ꝙ eglogarum materia diuerſa. Aut ea fuit quā poetarum omnium teſtatur in arte Horatius eſſe ſcribens. Aut prodeſſe volunt: aut delectare poete. Aut ſimul ⁊ iucunda ⁊ idonea dicere vite. Sed de his ſatis nūc ad ea que ſunt in opere ipſo tractanda. Numerus eglogarum hic manifeſtus eſt. Sunt enim decem quibus nō plures ideo ſcripſit: quia paſtoraliū ſceuarum etas non vltra hunc numerum denarium porrigitur. Quare erraſſe quidam ſcripſerūt Franciſcum petrarcham qui duodecim ſcripſit. Sed noſtrarum que mere ſunt bucolice: queqꝫ non dignoſcet: non negligens lector. Quod autem ad ordinem pertinet: non creuimus dubitatum in quam primam quāqꝫ poſtremam ſcripſerit. Situs ipſe declarat: quātum etiam ad narrationem earum rerum quas complexus eſt. Explanatio ſupereſt vt inquit ille quam anteꝙ attingam illud dixerim tenue eſſe buccolicum carmen ⁊ ab heroico diſtare: vt ſuas habeat ceſuras ⁊ ſuis legibus diſtinguatur: quas quia parum obſeruauit hic noſter Vergilium ſecutus hinc tibi repete. Tres poematis ſtylos ille profert: quorum actiuum tantum ſecutus eſt nuſꝙ cum poeta loquitur: ſed perſonas in omnibus loquentes introduxit. De vita autoris nil aut parum dici poteſt. frater Joannes tritenmius in libro de eccleſiaſticis ſcriptoribus hunc predicat virum in diuinis ſcripturis eruditiſſimum ⁊ in ſecularium literarum ſcientia ſecundum nulli ſiquidem ſacre theologie doctor philoſophus inſignis. Poeta et orator celeberrimus ingenio excellens: ſermone diſertus vita et conuerſatione preclarus: latine lingue decus ⁊ grece clarus interpres metro excellens et proſa fuit: ſcripſit vtroqꝫ ſtilo multa egregia volumina: ſed plura ꝙ abbas ille ferat

Vel legas (vt alijs placet) Tyberius docet

Titulus.

Cauſa.

Intentio.

Numer⁹.

Explanatio.

Poematū ſtyli.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

qui quia nunc paſſim leguntur non ſubſcribemus. Fuit hic autem filius Petri ſpagnoli Betici: ciuiſq; Mantuani carmelitaniq; ordinis frater obſeruantiſſimus. Cum eſſet adoleſcẽs buccolica ſcripſit: quod quoq; in epiſtola dedicatoria oſtendit in eglogas octo diuiſa duas cũ emendaret adiunxit. In his virtutem commendat: vitiaq; deteſtatur & ad religionẽ hortatur que omnia dignoſcas ſi diligenter perlegeris: ſed ſatis nunc ad alia.

Frater Bap. M. Paridi ceſario. B. P. D.

Andree Laurentini enarratio: epiſtola.

Audi o Pari enigma perplexũ: quod edipodes ipſe non ſolueret. Ego quinquagenarius et iã caneſcens adoleſcentiam meam reperi: & habeo adoleſcentiam ſimul et ſenectam: ſed ne longa ambage te teneam nodum hunc diſſoluo.

Prima ps epiſtole.

¶ Audi o Pari. Interpretaturus Fratris Baptiſte Mantuani Carmelite buccolica operepreciũ eſſe duxi Epiſtolã quoq; qua hoc opus dedicat enarrare quod neſcio quid antiquitatis & doctrine contineat. Quare teſtari primũ placuit nos nil hic occultaturos quod ad interpretationem pertineat: quatenus facultas noſtra et doctrina que tenuis eſt ferret. Sed etiam exoratos quoſcũq; velint: qui hec noſtra legent dñr quid obliquis verbis inuadant. Sed aliud eſt quod quidem non defuturum credo quod rei non conducat dant veniã: illudq; in ore ſemper teneant. Quod Flauius Juſtinianus li. j. Codicis in titulo de veteri iure enucleando. Lege aũt ſcda ad Senatũ ſcripſit. Omniũ habere memoriã & penitus ĩ nullo peccare. diuinitatis magis ꝙ mortalitatis eſſe. Sȝ ne fiã lõgior ꝙ eſt opꝰ ad ꝓpoſita pergo. ſcripſit ergo epiſtolã hãc Bap. ad Paridẽ Ceſariũ cui opꝰ buccolicõ dedicat itaq; inq̃t. Audi o pari Captat in primis beneuolẽtiã maxime & attẽtioni: ſiq̃dẽ illũ noĩe ꝓprio appellat: imperatq; enigma audire.

Excuſatio pceptoris mei ãdree Laurentini contra inuidos.

Enigma. Enigma eſt aũt enigma: vt inq̃t Donatus in barbariſmo obſcura ſñia ꝑ obſcurã ſimilitudinẽ rerũ. Ut illud Auſonnij poete Burdegalẽſis. Aut adſit interpres tuus enigmatũ q̃ cognitor fuit meoꝝ cũ tibi Cadmi nigellas filias. Melonis albã paginam notaſq; furue ſepie: Gnidioſq; nodos ꝓdidit Quẽ ſcripſi admodũ erudite iterp̃tat̃ Politianꝰ: illũ vid. Tale ergo enigma dicit. O pari audi. Perplexũ inuolutũ eſtq; Pleonaſmos ſupuacue eñ pplexũ addit̃. Qđ Edipodes ipe nõ ſolueret maiorẽ captat attẽtionẽ cũ rei difficultatẽ ꝓponit.

Edipus. fuit aũt Edipedes Laij Thebanorum regis & Jocaſte filiꝰ de quo ꝯſultꝰ Apollo antꝙ naſceret̃ ait patrẽ iterfecturũ: ducturũq; matrẽ in vxorẽ. Poſt qđ rñſum p̃cepit natũ ĩfantẽ traiectis primũ ferro pedibꝰ exponi. vñ & Edipꝰ cognominatus eſt. Sumptũ puerũ cũ domeſtici non expoſuiſſent cuidã ſeruili mulieri noĩe Polybie tradidere. Cũ iã vir factꝰ eſſet: deĩ de infante expoſito ꝯſulere ſtatuit Laius. Edipodes q̃ȝ a quodã ſe fuiſſe expoſitũ certior factus: & ipſe Pithiã q̃ ſui parẽtes forẽt oratũ ꝓficiſcebãtur. Cũ ambo apđ Phocidẽ inuicem obuiaſſent. Lauiſq; illũ de via cedere ſuꝑbius mãdaſſet. Edipꝰ ira motus Laiũ occidit: inſcius parẽtẽ eſſe. Eo tpe tradũt Sphingẽ belluã biformem veniſſe Thebas ꝓpoſuiſſeq; enigma: qđ q̃ nõ ſoluerẽt: ꝑirẽt: ex q̃ plures ob rẽ dubiũ interierũt ſoluẽti p̃miũ Jocaſte cõnubiũ & Thebanoꝝ regnũ ꝓpoſitũ erat Uerũ nullꝰ excepto Edipo enigma ſoluere valuit. Id erat huiuſmodi qđ aĩal bipes idẽ tripes atq; quadrupes foret. Ceteris addubitãtibus ſolꝰ Edipus ait hoiem id aĩal eſſe. Qui infans q̃tuor iret pedibꝰ auctetate duobꝰ iã ſenio factꝰ tribꝰ nã baculo tãꝙ tertio pede ſuſtẽtaret̃. ſphinx

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

ſuo iudicio victa ſeipſam ex loco excelſo precipitauit. Inde autẽ Edipus ignotam matrem in vxorem ſumpſit. Auctor Diodorus ſicullis in quinto bibliothece. Ego quinquagenarius id eſt quinquaginta annorũ. iam caneſcens. Mutatur enim color pilorum in ſenectute: candidiqꝫ pili efficiuntur in hominibus quod vel ceteris animalibus accidit: ſed non ſatis aperte preterꝙ in equo. Candeſcunt pili a parte ſui poſtrema: pluribus tamen canorũ numerus exiſtit candicãs ilico. Qua ex parte caniciẽ nõ ariditate cõmittit vt quidã volunt: nihil enim illico aridum generari ſolet cutis autẽ vitio qđ vitiliginem appellamus pilos omnes produci canos apertum eſt iam nonnullis pili dum egrotarent incanuerunt quibus in bonam valetudinẽ reſtitutis nigri renati ſunt canis defluxis. Caneſcere autẽ pilos ocyꝰ opertos ꝙ detectos difflatoſqꝫ aduertimus tẽpora hominũ ⁊ partes priores ꝙ poſteriores celerius caniciẽ ſentiũt: pubes nouiſſime caneſcit. Autor Ariſtoteles in tertio de natura animaliũ. Adoleſcẽtiam in hoc verbo totũ latet enigma: vt qui librũ adoleſcentiã vocauit vt poſt dicetur. Eſt autem adoleſcentia etas que a ſecundo ſeptenario: id eſt quartodecimo anno: ad tertium ſeptenarium: id eſt ad vigeſimumprimũ annũ extenditur. Proponit autem enigma dicens: ⁊ habeo adoleſcentiam ſimul ⁊ ſenectã: id eſt ego ſenex: adoleſcentiam quoqꝫ habeo. Sed ne longa ambage: verborũ circuitu: nodum hunc hoc enigma iam implicitum.

Canicies.

Adoleſcentia ⁊ aduleſcẽtia dicendũ eſt.

¶ Anno preterito cum florẽtia rediens Bononiam perueniſſem: intellexi apud quendã literarium virum eſſe quendam libellũ meũ quem olim ante religionem dum in gymnaſio Paduano philoſophari inciperem ludens excuderam: ⁊ ab illa etate adoleſcẽtiam vocaueram.

¶ Anno preterito: cũ Florentia rediens ſoluit vt dixit enigma: vel ea dicit ꝗbus intelligere quis poſſit ſcriptũ. hunc diſſoluit. Dicit autem: cum florentia ⁊c. Hec prius fluentia dicta eſt pro fluenti arno appoſita: quam tradunt ab ſyllanis militibꝰ poſſeſſam vel potius edificatam. Unde Bap. in primo libro de calamitatibus temporum vrbem ſyllanam vocat. Hec autem nũc celeberrima eſt in thuſcia: cuius menia preterfluit Arnus Bononiã perueniſſem. Hec colonia romanorum eſt quondam: vt ait. Plinius Felſiua vocata: cũ princeps Etrurie tranſpadane eſſet libellum meum opus hoc intelligit. Olim tempore preterito ante religionem anteꝙ carmelitani ordinis religionem profiterer. Dum in gymnaſio. Gymnaſiũ locus exercitus dicitur: capitur autem pro ludo literario hic. Paduano Patauio. eſt autẽ Padua vrbs celeberrima in Italia ab vicinitate Padi dicta: vt ait Seruiꝰ Patauium quaſi Padauium vel a greco apotoumetadon quod eſt volo as. quod capto augurio dicitur conditum: vel quod autem teli petijſſe dicitur: ⁊ eo loco cõdidiſſe ciuitatem Antenor: dicta autem eſt etiã antenorea: de cuius excellentia ſtrabo in quinto ait. Quam vero ciuitas ipſa ⁊ virorũ probitate ⁊ artium bonitate floruerit magnitudo. cum aliarum rerum maximo apparatu Romã miſſarũ tñ vero pannorũ ⁊ veſtimentoꝝ omnifariã mercatura declarat. In hac vrbe bonis literis indulſit Bap. philoſophari incipere. philoſophie darẽ operam: de cuiꝰ laudibꝰ ſatis multa Cicero in qnto. Q. tuſculanaꝝ. Hec enĩ vite dux eſt: virtutis indagatrix. expultrixqꝫ vitioꝝ inuẽtrix legũ ⁊ moꝝ magiſtra ⁊ diſciplina eſt. Philoſophum aũt ſe pus dixit Pithagoras. nã cũ ab eo Leon pñceps philaſioꝝ petijſſet ꝗ maxie arte ꝯſideret. rñdit artẽ quidẽ ſe ſcire nullam. ſed eſſe philoſophũ id eſt

Florentia.
Fluentia.

Bononia.

Gimnaſiũ
Padua.
Patauiũ.

Antenore.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

ſapientie ſtudioſum:hinc philoſophia ſtudiū ſapientie eſt.quatenus autē
philoſophandū ſit:vide quid Au.Gelliꝰ dixerit ex platonis Gorgia in de-
cimo noctiū atticatū.c.xxij.Ludens ludere vt inquit Valla etiā dicit̃ verſi
Philoſo. bus ſcribere:ſed nō fere niſi in opuſculis.qualia ſunt epigrammata ⁊ hec
opuſcula dicuntur luſus.Unde Verg.ait Ludere que vellem. Excuderā.
Sumpta eſt tranſlatio a fabris.Dicit autem excuderam:compoſueram:⁊
Luderel ab illa etate in qua eram cū illum excudebam. Adoleſcentiā vocauerā:
ſic ſolutū eſt enigma:quod non profecto ſoluiſſet edipus.Ut autem mon-
ſtret rem ipſam ⁊ ſcripti genus quo libellū inſcripſit adoleſcens ait.

Carmen ¶ Carmen eſt buccolicū.

Carmen eſt buccolicum in octo eglogas di-uiſum: quod iam diu tanꝗ abortiuū putabā abolitum. Ubi id reſciui ſaturniana fame re-pēte ſum percitus: ⁊ cogitaui quonam pacto poſſem proli mee inferre pernicīē. Juuātibꝰ ergo amicis libellum mihi vēdicaui: vt perde-rem quem ſuſpicabar erratis non poſſe non ſcatere. At vbi intellexi ⁊ alia quedam exēpla-ria ſupereſſe: viſum eſt preſtare hoc quod ven-dicaram emendare:emendatū ꝙ edere: vt eius editione ceteraqꝫ continent multa nimis iuue-nilia deleantur.

buccolicū Unde ortum hoc genus
vñ ortū ē. carminis ſit ad vnguem
recitat Donatus in pre-
adnotamentis ad Vergi
liū.ſcribit enim hoc alios
lacedemoniis paſtoribus
tribuere alios Oreſti:
alios apollininomio: a-
lios libero nympharum
⁊ ſatyrorum ⁊ id genus
numinū principi:alios
mercurio: ꝙ omnia hinc
tibi ſi placet repete. Dio-
dorus autem ſiculus in
quinto bibliotece hec da-
phnidi ex mercurio et
Daphnis nympha nato tribuit.qui
educatꝰ a nymphis bou
per multa poſſedit armenta:a quorum cura Buccolicos dictus eſt qui cū
eſſet ingenio acri ſtudiumqꝫ plurimum gubernandis bobus impenderet:
Bucollica carmen buccolicum:quod etiam nunc vſqꝫ a ſiculis in precio eſt ⁊ habetur
Exordiū. adinuenit quo quidem carminis genere apprime oblectaſſe dianam tradi
bucollico- tur.buccolica autem dicuntur vt inquit donatus a gradu paſtorum qui ex
rum ad- cellentiſſimus eſt,Js buccolicos dicitur:quo vocabulo dicuntur boum pa
uerte. ſtores ceteri caprarum aut optionem aut ſubulci: in octo eglogas diui-
Egloga. ſum.Egloga eſt dicta quaſi caprarum aut rerum paſtoralium locutio tan
Abortus: quam abortiuum intempeſtiue natum.Abortus enim eſt qui ante legiti
mum tempus naſcendi oritur,Putabam abolitur obliteratum ⁊ ex medio
remotum vt ne odor quidem ex eo ſupereſſet.Ubi poſtquam id reſciui.car-
Saturnꝰ. men meum buccolicum ſupereſſe ſaturniana fame ſum repente percitus:
vt quod ego ex me genueram deuorarem vt ſaturnus feciſſe dicitur.qui cū
Saturnū ex odi plures ſumpſiſſet liberos: omnes fertur deuoraſſe ⁊ occidiſſe quod
filios deuo Macrobius libro primo ſaturnaliorum:⁊ Cicero in ſecūdo de natura deo-
raſſe q̄d ē. rum.ſcribens Saturnum.ideo appellari qđ ſaturaretur annis:ex ſe enim
natos comediſſe fingitur ſolitus:quia cōſumit etas temporum ſpacia an-
niſqꝫ preteritis inſaturabiliter expletur,ſaturniana qualem habuit ſatur-
nus ſum percitus motus ⁊ ſtimulatus ⁊ cogitaui . quonam pacto modo
Proli mee,id eſt libro ⁊ operi.nam vt dicit Ariſtoteles libro nono ethico-
rum capitulo ſeptimo.Poete ſua diligunt poemata ſupra modum ⁊ per-
inde atqꝫ filios amant:ergo hic librum prolem ſuam vocat.Inferre perni-
ciem mortem id eſt librum meum obliterare ⁊ abolere ⁊ perdere:vt nō am-
plius alicubi appareret.Juuantibus ergo amicis quorum ope librum ex

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

literario illo recepi libelli carmen illud buccolicum. Uendicaui recepi: et vt ſic dicam appropriaui vt perderem abolerem. quem ſuſpicabar rebar ⁊ credebam. Erratis mendis: non poſſe non ſcater id eſt quem rebar mendis abũdare: ⁊ hoc ideo qꝛ nimis cito edideram. Et ſed vbi intellexi ex amicis ⁊ alia quedam preter illud quod receperam. Exemplaria exemplar ⁊ exẽplum probat Laurentius pro eodem fere poni: quamqꝫ proprie id exemplar dicitur in quo id eſt quod vel imitemur vel deuitemus. Exemplum id ipſum quod imitandum vel declinandum nobis eſt: ſic exẽplum ex exẽplari eſt: itaqꝫ hic dic exemplar libelli formam ⁊ exemplarium. Uiſum eſt preſtare melius eſſe ⁊ excellentius. hoc exemplar quod vendicaram receperam. emendare a mendis purgare ⁊ corrigere eſt difficilius ait naſo: dicens in .j. de ponto: nec tamen labor hic ꝙ ſcribere maior. Quem tamen laborem plurimum commendat Flaccus in arte admonetqꝫ caſtigationi incumbendum. Unde ait. Uos o Pompilius ſanguis carmen reprehendite quod non multa dies ⁊ multa litura coercuit atqꝫ perfectum decus non caſtigauit ad vnguem. edere emittere legendum ⁊ publicare. Ut eius emendatione. Ratio honeſta ⁊ conſilium ſubtile. eius libelli editione promulgatione. Cetera exemplaria que cõtinent multa nimis iuuenilia. Uel que parum eruditionis pre ſe ferebant aut ennarrationes quaſdam amatorias ⁊ nimis laſciuas que omnino reſcindende ſunt. Ut cenſet in opere quod contra impudice ſcribentes confecit vel eantur lituris quibuſdam ſignentur ⁊ obliterentur.

Exẽplar.
Exemplũ.

¶ Hoc igitur ſic caſtigatum duabus alijs eglogis quas in religione luſi in calce ſubiunctis: tibi o Pari iuuenis antique nobilitatis ⁊ ſtudiorum: ac omnium bonarũ artiũ amãtiſſime noſtreqꝫ vrbis decus egregium libentiſſime dono: vt quando tetricis illis philoſophie ac theologie lucubrationibus quibus aſſidue vacas: fatigatus fueris habeas lucũdulam hãc lectiũculam: qua tanꝙ ludo quodam blando: ſed liberali laſſum legendo reparetur ingenium.

¶ Hoc igitur. pars precipua epiſtole quo opus dedicat. Caſtigatum a mendis plurimis terſum ⁊ iuuenilibus illis purgatũ. Duabus alijs eglogis. nam vt dixit octo tantum ediderat. quibus poſt duas alias ſubiunxit: que autẽ ſunt vix pro vero dici poteſt. Nam in ſeptima: octaua ⁊ nona de religione loquitur: quas vero ſimile non eſt ſcriptas eſſe ante religionem niſi dicas inter emendandum rẽ ſubiectam in meliores ſententias ⁊ finem reiectis iuuenilibus que dixit conuertiſſe ⁊ ſic his emendatis duas poſtremas appoſuiſſe. Sed tu de his vt voles adiudicato. Quas in religione luſi cecini. ⁊ conſcripſi cum religionem quam profiteor inuiſſem. in calce. In fine ⁊ parte poſtrema ⁊ vltima. Calx enim pro parte poſtrema capitur. vt pes in homine eſt poſtremus. ſubiunctis: additis. Fortaſſe ad denarium vſqꝫ numerum has perduxit. quia vt ait donatus ſcenatum paſtoralium etas non vltra extenditur vel imitatus Uergilium qui quoqꝫ non plures dedit. O pari iuuenis. ſumma laus eius cui opus hoc dedicauit iuuenem dictum volunt quidam quod in ea etate conſtitutus maxime iuuare poſſit. extenditur autem iuuenta tertio ſeptenario id eſt a vigeſimo primo ad quintũ ſeptenarium: id eſt ad trigeſimumquintum annum. Antique nobilitatis dici poteſt hic vt in illa locutione dicitur vir preſtantis corporis. Aut ſi

Secunda pars ẽ epiſtole.

Calx.

Iuuenis
Iuuẽtus.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

nobilitas plaȼet cum poſteriore vt ſit amantiſſime antique nobilitatis id eſt virtu-
tis. Ut hunc ſignificet aut virtutis ſectatorem: quod vtrum velis cape. ſed
vt inquit Juuenalis: nobilitas eſt ſola atq; vnica virtus. ⁊ ſeneca epiſtola
xliiij. dicit. non facit nobilem atrium plenum imaginibus. nemo in noſtrã
Studiuz. gloriam vixit. neq; quod ante nos fuit noſtrum eſt: animus facit nobilem.
Quis eſt generoſus bene a natura compoſitus. quare dixit Cicero contra
ſalluſtium orans. ſatius eſt tamen meis geſtis florere quam maiorum opi
nione niti ⁊ ita viuere vt ego ſim poſteris meis nobilitatis initium ⁊ virtu
tis exemplum. Cui ſuccinit Ulixes Ouidianus. nam genus ⁊ proauos et
Ars. que non fecimus ipſi vix ea noſtra voco. ⁊ ſtudiorum ſtudium vt ait Cice-
ro in primo libro de inuentione eſt animi aſſidue ⁊ vehemens ad aliquam
rem applicatam magna cum voluntate occupatio Uictorinus autem re-
fert eſſe animi conſenſum ad aliquid. Ac omnium bonarum artium artes
Urbs. liberales intelligit. eſt autem ars vt aiunt multorum preceptorum colle-
Urbare. ctio in vnum tendentium noſtreq; vrbis. ſi ſimpliciter intelligas vrbs Ro-
ma dicitur. ſi ad poetam referas mantuam intellige. Urbs autem vt ait põ
theologia ponius. ff. de verbo. ſigni. in. l. pupillus ab vrbo appellata eſt, Urbare eſt
aratro diffinire vt Uarro ait. Urbum appellari curuaturã aratri quod in
vrbe condenda adhiberi ſolet. Condende autem vrbis morem docet Diony
ſius alicarnaſeus in ſecundo romane antiquitatis. ſolebant enim iungere
ad aratrum boues marem ⁊ feminam ſulcũq; hinc ducere qui eſſet murũ
excepturus. Urbis noſtre Mantue decus ornamentũ egregiũ quaſi ſingu
lare ⁊ ꝑter aliorũ gregẽ preſtãtiſſimũ. Ut qñ illis rõ eſt doni oblati. Tetrici
ſeueris ⁊ grauibus. Illis emphatice ponit philoſophie ſtudij ſapiẽtie de
qua ſupra. Ac theologie. hec eſt que deũ ſpeculat vt in eo cũcta ſunt vt ab
eo proficiſcunt vt ad eundẽ redeũt: vt in eodẽ cõquieſcãt hãc duplicẽ eſſe
tradũt ⁊ nouã priſcã quã a mercurio adinuentã eſſe tradũt: eſt ⁊ noſtra que
ex duplici inſtrumento ſacrarũ literarũ eſt. Hanc vocari volunt methaphi
ſicã lucubrationibus: vigilijs ⁊ occupationibus nocturnis. Fatigatus fue
rit laſſus legendo: ſpeculando. Habeas iucundulã hanc lectiunculam. Di
minuit ſua vt eſt probi viri ⁊ modeſti officiũ. Jucundã que te letum reddat
afferatq; aliquid delectationis. qua lectiuncula. Ludo tanq; blandulo ſed
literali. de ludo Cicero in primo officiorũ: in quo dicit modũ quendã reti-
nendũ vt ne nimis omnia profundamus elatiq; voluptate in aliquã turpi
tudinem dilabamur laſſum legendo reparetur ingeniũ. nam ſeneca in her
cule furente. Poſt multa virtus opera laxari ſolet. ⁊ papinius vires inſti-
gat alitq; tempeſtiua quies maior poſt ocia virtus. quare tunc admonet
Cicero ludo vacandum ⁊ ioco cum grauibus ſerijſq; rebus ſatiſfecerimꝰ.
Laſſum: defeſſum. Reparetur ad lectionem futuram ſubeundã.

Tertia ps Cõcluſio epiſtole. ¶ Omnes autem. hoc vl
timũ fuit qꝺ induxit me
ad hãc epiſtolã gloſſema
te donãdã quã neceſſario
liquet ſemper huic operi
prenectendã. petit enim
rẽ honeſtam quare ſi qs
dixerit fuiſſe prudẽtis offi
ciũ nõ tã cito edere opus
tale ne oporteret poſtea
reuocare iã emiſſa. ſciat
ille tam tetricus iudex.

¶ Omnes aũt penes quos immatura illa ſunt
exemplaria q̃ dixi rogatos volo. vt ſi qd vnq̃
fuit eis dulce meum cõfeſtim exurãt nec vllo
pacto ſupereſſe permittãt. accipe ergo pari
libellũ ⁊ autorẽ ⁊ ambobus tãq̃ rebꝰ tuis tuo
deinceps vtaris arbitrio. Uale Kalẽdis Se
ptẽbris Milleſimo. cccc. xcvij.

Tempus inuentorẽ adiutoremq; bonum eſſe: vnde artium incremẽta fieri

Miniſterio de Educación, Cultura y Deporte

poſſint.⁊ omnia tempus vt ait Thales mileſius perficere quod ꝑfecto per
fecte hic noſter monſtrat iuuenis hec edidit factus prudentior tēporis ſuc
ceſſu emendauit. Unde vt ait Juſtinianus. C. de veteri iure enucleando qui
ſubtiliter factum emendat laudabilior eſt eo qui adinuenit quare ergo ne=
mo redarguat qui edita emendat:emendataq̄ edit.ſed ad rē penes quos in
quorum manu ⁊ poteſtate, Jmmatura intempeſtiua: ⁊ ante tempus edi=
ta.que dixi multa nimis iuuenilia cōtinere. Rogatos volo id eſt rogo.: eſt
enim verbi circuit⁹. Ut ſi quid meū fuit vnq̄ eis dulce.hoc eſt Uergilio tra=
ductum vbi dido ad eneam ait. Fuit aut tibi quicq̄ dulce meum.id eſt vt ex Jmmatu=
ponit ſeruius ſeu morigera fui tibi in omnibus ſz hic dicit: ſi quid ex meis rus.
ſcriptis que plurima edidit oblectauit quibus facile dignoſcere potes illa
nimis iuuenilia nō placere vt qui nil niſi virtutem ⁊ ſeueritatē ſapiat edi=
di.Confeſtim illico ⁊ his noſtris emendatioribus exemplis editis exurāt.
crement:vt vana ⁊ nimis iuuenilia. ſupereſſe ſuperare ⁊ vigere aut viuere
vt ſic loquar.accipe ergo.Concludet epiſtolā ſeq̄ libellumq̄ paridi offert.
⁊ autorem vt ſic dicam libelli factorem.⁊ ambobus libello ⁊ authore.Tāq̄
rebus quis ſummum eſt obſequium.Deinceps:amodo.arbitrio ꝓ tuo nu=
tu ⁊ voluntate.Uale verbum eſt. Uale quod in calce orationis poni ſolet
quodq̄ diſcedentis eſt:quāq̄ Cicero ſalue ſit vſus: ſcribens ad Tironem. Exuro.
Uale mitiro vale ⁊ ſalue.kalendis ſeptembribus diem menſis notat quoad
paridem epiſtolam hanc ſcripſit:de kalendis infra dicemus ſeptembribus
adiectiue q̄q̄ ⁊ ſeptembris dici pōt hic dictus ſic eſt ꝙ ſeptimus. ſit a mar
tio:quo veteres annum inceptabant.eſt autē dictus germanicus vt refert
Macrobius in primo ſatur. Anno. Notat quam dicit milleſimam que mo=
re romano ſic notari ſolet.Ut per literam. M.millenarium numerum: per Aduerte.
D.quingenteſimum intelligas.per.x.decē.Erat autem tunc ab ſalute no=
ſtra milleſimus quadringenteſimus nonageſimus octauus a quo ad hanc
noſtram enarrationem editam fluxerunt anni viginti. ſi quidem hec dedi
mus Anno a partu virgineo, M.D.xix.Sed nunc ad reliqua.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

BArtholomeus Platina in dialo-go contra amores: oſtendit amo-rem eſſe duplicem: honeſtum & inhoneſtum. Honeſtum ut defi-nit ut ſit qualitas uel habitus or-tus inter duos natura & morum ſimilitudine: quod fieri poteſt per ſimiles qualem fuerunt Damonis & Pythiæ: Lælij & Scipionis. In honeſtus autem amor eſt, quo ſtolide ad rem concupitam, corpore & animo ferimur, nul-la adhibita modeſtia. Itaqꝫ Mantuani ęgloga prima amorem honeſtum perſequetur, eiuſqꝫ fœlicem exitum. Secunda uero & tertia ægl. amorem inhoneſtum, eiuſdemqꝫ miſerum exi tum. Alij ut Cælius ſe Plato amorem dicunt, aut diuinum, aut humanũ. Humanum quem duplicem ſtatuunt quomodo diximus. Theo-philus dixit amorem inter deos iracundiam ſparſiſſe: & eorum conſenſu in hæc detruſum inferiora, alijs effractis, ne redire poſſet.

IOAN.

Sepan quantos esta carta

Deo bis

Sepan quantos esta

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

¶ Andree Laurentini Serrani enarrationes in primã eglogã Bap. Mã.

Nos iuuenis Galla quondã torrẽte ferebat.
Demonſtrat prima: placitoſq; recenſet amores.
Fauſtus ⁊ optatis tãdem vt ſit rite potitus.

Nos iuuenis galla ⁊c. poeticus decor obſeruatur in pſona ficta oim enĩ maxie hec etas amori ſubiacet ac deluſa inſeruit. Torrente. datur enim fax cupidini: vrit enĩ. Unde credo aliquis demon ſubiens pcordia flammã cõcitet. Ferebat patiebatur. Unde quiſquis amat ſeruit ⁊ fert domita ceruice iugũ. demonſtrat: ita vt hic coram preſenteq; videare aure loqui tñ in re parua eſt artificium. atq; illic incipit. Hic locus hec eadẽ ſub qua requieſcimus arbor. Prima auſim aſſeuerãter dicere hanc primã eſſe nec dubitatum iri debere: vt in buccolicis Uergilij. cõtendunt enĩ grammatici: ⁊ adhuc ſub iudice lis eſt. Placitos preterire ſi velis potes capere quid enĩ dum cupimus non placet nam fortaſſe placebant perierat enĩ forte venuſtas que fauſtum pellexerat quod ⁊ ipſe oñdere videtur ſi qua iuuant abeunt inimica tenacius herent. Recenſet. ephexegeſis eſt idem enim denũciat quod demonſtrat. Optatis id eſt galla expetita eſt plurimuz numerus pro ſingulari quod fit per ſinedochem. Rite per legitimas enĩ nuptias vt vnũquẽq; decet galle cõiunctus eſt dum dicit. ecce dies genialis adeſt mihi ducit vxor: ſicq; quicquid eſt nos ad amorẽ legitimũ hortatur: inuitat: allicit. Nũc autem ad cetera que propoſuimus ſi deus fauerit inſere.

Additiõ.

amori ſubiacere

Fauſte precor gelida quando pecus omne ſub vmbra. For.
Ruminat antiquos paulum recitemus amores:
Ne ſi forte ſopor nos occupet vlla ferarum
Que mõ per ſegetes tacite inſidiant̃ adultas
Deuiat in pecudes: melior vigilãtia ſomno.

Fauſte precor ⁊c. Hec prima eſt q̃ inſcribitur fau. ſiue de honeſto amore ⁊ ei⁹ felici exitu vbi cõiugalis amoris preſtãtia deſcribitur notaturq; laſciuius ſed ita vt ſi quid laſciui honeſto inſit purgetur a fortunato. Partes precipue ſunt Fauſti qui: ⁊ hic cum Fauſto Fortunatus noia ſunt honeſta ⁊ plena felicitatis ſi quidẽ fortunatus a fortuna. fauſtus a fauẽdo dicitur. Fortunatus fauſtũ illoquitur dicitq; fauſte pcor vt maro ab paſtoris noie cui⁹ pcipue partes in ſcena erãt buccolicũ opus

Gelid⁹ frigidus. Maſo. ſed gelidũ boream egelidũq; nothon.

Fauſtus.

Fortunatus.

B

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

exorſus eſt hinc ſic noſter. Capiatq̧ fortunatus hic beneuolẽtiã vt q̃ vocet
Umbrage lida.
ſociũ noīe proprio qđ neſcio q̃d gratie h3. Gelida vmbra quã maro frigus
opacũ vocat q̃ q̃ proſit pecori docet ſerui⁹ in illo verſu.ſi lac p̄ceperit eſtus
Rumiare.
dicẽs. Lac frigore augeri calore diminui. Ruminare remandit remaſticat,
Lac.
Ruminat aũt: vt ſcribit ariſt. que ſuperiore dentiũ ordine carẽt vt oues bo=
ues capre ex feris nullum adhuc ruminare cõſtat p̄terq̧ ea que aliq̃n cum
hominibus exigũt vt ceruus: hunc em̃ ruminare planũ eſt iacẽt potiſſimũ
cũ ruminant oĩa. ſunt ex dentatis vtrimq̧ q̃ ruminãt vt mures pontici ⁊ pi
ſcis quẽ ab ea re ruminalẽ quidã appellarunt: q̃bus autẽ ruminare in mo=
re eſt proficiunt delectãturq̧ nõ min⁹ in ruminando q̃ edẽdo. antiquos pre
Amores.
teritos vel ſi placet honeſtos aut charos paulũ: modũ addit vt facili⁹ pſua
Amor.
deat. amores diſcernunt grãmatici vt in plurali amores ſignificent laſciui
Cupido.
⁊ in ſingulari honeſtus quoꝝ obſeruationes plerũq̧ nihil ſunt ⁊ habentur
ſcribit autẽ nonius amorẽ ab cupidine hoc differre quod cupido conſidera
re eſt neceſſitatis. amor autem iudicij. Plato duos eſſe cẽſuit amores quod
etiã Ouid. in faſtis ſcribit alterũ celeſtẽ ⁊ diuinũ: alterũ vulgarem atq̧ ple=
beiũ. ſcripſit idẽ amorẽ habitare in animo miti ⁊ molli hic amorẽ repellẽtes
geſtare dicuntur ferre in pectore. ne vt non. ſi forte ſopor nos occupet hoc p
interpoſitionem dicit̃. ſopor. ſomnus vt indicat illud melior vigilantia ſom
no. Occupet. oſcitantes intercipiat. Una ferarũ. vlla ex feris beſtijs. fere pre
Fere.
ter pecudes cetere quadrupedes dicuntur proprie tñ fere vident̃ dici que fe
Cicures.
ritatẽ habent. vt leones: leopardi: lupi: vulpes harũ q̃cũq̧ mãſuete ſunt cicu=
res vocant̃ quare dic. ſegetes ſeges eorũ eſt ſeminũ ex q̃bus conficit̃ panis
nondum demeſſa nõnunq̧ cõtentũ pro continente vſurpãtes ipſam humũ
ad accipienda ipſa ſemina ſubacta ſegetẽ vocamus vel in vniuerſum ter=
ras. ſed hic accipe. ſegetes meſſes nondũ demeſſas inſidiantur tacite. vt nil
Segetes.
ſtrepitus edant inter ſegetes tanta eſt taliũ aſtutia. Inſidiant̃ inſidias ten
dunt vt re expetita potiantur vt de hyena tradit̃ quod ⁊ vulpecule propriũ
ſcribit cice adultas que ad id animanti iam venerunt vt falces expectant ⁊
Vigilãtia
demeti deſiderent vel adultas. Iam magnas ſeuiat, in pecudes hoſtiliter
q̃d preſtet.
inuadat: quod faciũt fere ⁊ id genus beſtie carniuore. melior vigilãtia ſom
no. ſententia eſt catholica. ſi ſanctus es vt inquit diuus Hierony. ama vigi
lias vt theſaurũ tuum vigilando cuſtodias ⁊ ipſe in ſanctitate ſerueris ſi
Narratio
peccatores magis curã vt vigilando ⁊ orando purgeris. ⁊ paulo poſt. In vi
eſt confor=
gilãdo omnis timor excludit̃ fiducia noſcitur. Caro maceratur. Uitia tabe
matio.
ſcũt. charitas roborat. Receſſit ſtultitia. accedit prudẽtia [illegible] acuitur. er=
Supinus
ror obtunditur criminum caput diabolus gladio ſpus [illegible]. Quid hac
q̃ iacet ven
vtilitate magis neceſſarium quid iſtis lucris accommodatius. ergo veru3
tre celum
quod dicit. F. melior vigilantia ſomno.
verſus Iu
¶ Hic locus. r̃ndet Fau=
ue. cubati
ſtus dicẽs. Hic loc⁹ demõ
faciẽ mox
ſtratiue hec ⁊ ſuſpirio de=
deinde ſu=
bent iuuari qđ dignoſcet
pin⁹: vđit
mõ negligẽs lector capta=
nõnũq̧ p
q̧ attẽtionem fauſtus loci
ocioſo mol
admonitiõe ſcit ↄfirmatio
li negligẽ=
q̃ eſt cõmittit̃ qñ res muta
tiq̧ Iuue.
aut informis fit eloquẽs ⁊
⁊ multum
ei orõ attribuit̃ aut actio
referẽs de
datur vt quid diſciplinis
Mecena=
corũt⁹ labefactare nõ po=
te ſupino.
tuit. hic quoq̧ dixit. Scit

F. Hic loc⁹ hec eadẽ ſub q̃ requieſcim⁹ arbor.
Scit q̃bus ingemui curis: q̃bus ignib⁹ arſi
Ante duos vel ni memini male q̃tuor annos
S3 tibi quãdo vacat qñ eſt iucũda relatu
Hiſtoriã prima repetẽs ab origine pandam
Hic ego dũ ſequerer primis armẽta ſub ãnis
Ueſte ſolo ſtrata ſedi: iacuiq̧ ſupinus.
Cũ gemitu ⁊ lachrÿis mea triſtia fata fuoluẽs

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Nulla q̄es mihi dulcis erat: nullꝰ labor egro
Pectore: ſenſus iners: ⁊ mēs torpore ſepulta.
At ſtomachꝰ languētis erat: quē nulla ciborū̄
Blādimēta mouēt: quē nulla inuitat orexis
Carminis occiderat ſtudium: iā nulla ſonabat
Fiſtula diſparibus calamis: odioſus ⁊ arcus:

locꝰ ſcit arbor. Quibꝰ ingemui curis q̄ amore multi ſūt vt ſcribit naſo i amore dolores curis amorībꝰ q̄bus ignibꝰ arſi. Facē dicūt amorē ferre quā i amātes incutit. de q̄ Alexāder ophrodiſeus ſcribit. facta habere cupidinē dicūt: q̄ amātiū animi ſuſpēſi fallūtur: ſuntq̄ꝫ mutabiles ſeu volucres. Amātes idē ſcribit ſuſpirare de qua re poſt. Ante duos vel ni memini male quatuor annos repete arſi duos annos vel quatuor. i. iā duo. vel ni male memini quatuor anni abſunt ⁊ p̄terierūt ab tempore eo quo arſi. Vel ni male memini paſtorale decorum ſeruat baptiſta. facit em̄ alijs intētum paſtorē iam oblitū eſſe vnus ante quos amori indulſerit. Q̄n vacat: q̄ ocium ⁊ alij negocio intentus nō es ⁊ gelida: vt ſupra. dixit pecus omne ſub vmbra eſt: ⁊ quod opus eſt verbis arſere ſorporē iucundā relatu: q̄n narrata multū iuuabit ⁊ letitie multū cū vtilitate a voluptate afferet. Nā hmōi narrationes animos voluptate afficiunt: vel quod vr ex aliorū erratis corrigi nōnunq̄ noſtrā vitam: ⁊ qđ ait Tibullus. Felix quicūq̄ꝫ dolore alterius diſces poſſe carere tuo. ⁊ quod dicit Seneca. Quod fuit durū pati meminiſſe dulce ē. Hiſtoriā mei amoris. Prima repetens ab origine pandā. Imitatio eſt Vergilij ex. j. enei. O dea ſi prima repetens ab origine pergā. Dicit aūt a prima origine. i. (vt ſic dicā) a primo principio. Sed nō ita exequitur quod vitio poete nō datur. Nā ab his q̄ amorē ſequuntur ⁊ comitātur nō ab amoris cā exorditur quā poſtea ponet hic qđ ſi forte velis cognoſcere ſingula ſeruat ergo. h. decorū hic ego dū ſequerer. Narrat Fauſtus dicēs. hic in hoc loco: ⁊ ſub eadē arbore: vt ſupra dixit bū ſequerer. p. ar. ſ. annis. hec p interpoſitionē dicta ſunt. Sedi qđ fecit vt amici memor ſic generū. a lachrimis quibꝰ. Pan. apud Ver. in gallo dicit amorē nō ſatiari. Mea triſtia fata meā infelicitatē quā mihi dij quaſi fatalē dediſſent. Reuoluēs aio ⁊ cogitatione repetēs qđ ex ocio procedit. Sed ne cogites da vacue mēti quo teneatur opus. Nulla quies mihi dulcis erat. Quot ⁊ que mala ex amore procedāt docet. Nullꝰ labor. Amor nō finit Phedriā paululū quiddā laborare quo furorē illum obliuiſceretur: aut alio mētam trāſferret quod fauſto etiā cōtigit. egro pectore quod egritudine laborabat vt ſcribit Cic. in tuſchu. ſpēs amor eſt. Senſus iners hebes: vt nil cum induſtria faceret ⁊ ſtudia ſolita intermiſerit: quod paulopoſt docebit. Amor em̄ vt ſcribit Catul. Subrepēs imos vt torpor in artus expulit ex omni pectore letitias. Mens torpore ſepulta inertia quadā ⁊ veterno implicita vt ſe nequiret explicare. At ſtomachus languentis erit. interiectio eſt partium orationis: ſed facta neceſſitate metri. Dic ergo ſtomachus erat. vt languentis: ſtomachus languentis morbo. Nulla inuitant Orexis. i. quē ſtomachum nullus cibꝰ mouet: tāta eſt vis morbi Orexis grecū eſt: ⁊ eſt appetitꝰ. Alludit aūt poeta ad Heliogabali impatoris hiſtoriā qui tā portētoſe fuit luxurie: vt nūq̄ niſi floribus odoribuſq̄ꝫ exquiſitiſſimis ſuffultus conuiuaretur. Appellabat aūt hic p̄cioſa obſonia que etiā plurimi empta ſibi dici volebat vt ſub aurora eſſent cōuiuij orexis. ſicq̄ꝫ hic dicēs orexis. i. obſoniū p̄cioſum: atq̄ꝫ optime conditū. Carminis occiderat ſtudiū amore victū fauſtꝰ ſe pfitetur carmina dimiſiſſe qđ ſolēt paſtores exercere amare. i. Hinc illa cōtētio iter merim ⁊ licidā: diſſertatio iter menalcā ⁊ dametā. Nulla ſonabat fiſtula diſpibꝰ calamis. idē dicit p exephegeſim. Fiſtulā primꝰ repiſſe tradi

Comparatio lepida.
Fax amoris.
Amantiū ſuſpiria.
Amor q̄d.
Orexis.
* Orexis grece latine appetitio ſiue ſuritio dr ab epiγομαε qđ eſt appeto: quidaꝫ etiā p vomitu accipiūt. iune. rabidaꝫ facturus orexiꝫ. idē hic ſurgit orexis hic ſtomachobilis.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

tur Pã.cũ ſyringã nymphã ſequeretur:nota eſt fabula. Uer. Pã.prim⁹ calamos cera coniungere plures inſtituit:diſparib⁹ calamis:fiſtulã ſeptẽ calamorũ dicit eſſe ꝓpter armoniã.de vſu calamorũ in tibijs Pli.li.xvi.ca.xxvij. ſatis multa. Odioſus ⁊ arcus. Cuius pecorũ magiſtris dicit Uer. ceſtamina ponit in vlmo agricola. Arcum quoqꝫ ⁊ pharetrã ſupellectilẽ paſtorum idẽ vocat in.iij.Geor. Scites iouis filius reperiſſe primus arcũ et ſagittas traditur a Plinio in octauo:noſtri lamech reperiſſe dicunt.

¶ Fũda odioſa:canes odioſi:odioſa volucrũ
preda:nucũ calices cultro enucleare moleſtũ:
Texere fiſcellam iunco:vel vimine piſcem
Fallere:ſcrutari nidos:certare paleſtra:
Sortiri digitis res iniucunda:voluptas
Magna prius:tãti dũ mẽs erat inſcia morbi:
Colligere agreſtes vuas:⁊ fragra peroſus.

¶ Funda odioſa. hec qꝫ ad ſupellectilẽ paſtoriam refert. canes odioſi cõtra fures incurſuſqꝫ luporũ. Aut impacatos hiberos ducit paſtor:aut etiã qb⁹ leporem aut damã venetur. Decanũ induſtria et ſolertia. Pli.lib.viij.ſatis multa. Nucũ calices cultro enucleare: q etiã ſolet paſtores intẽdere: vt hinc aut ad vrbẽ mittunt:aut veſcũtur inter agẽdũ pecora. Calices:nucum putamina. Enucleare:nucleum educere. Hic illud adagium: qui vult nucleũ nucem frangat.

Nuclei. Nuclei aũt ſtomacho inutiles ſunt dolorẽ capitis inferũt:

Fiſcella. tuſſientibus ſunt inimici:ſed hec nõ curant paſtores. Texere fiſcellã iunco: qd ſe feciſſe dicit. Uer.in gallo.eſt autem vas vimineum aut nucleũ. Et vimine potes dicere texere fiſcellam iunco ⁊ vimine:vel ſic vimine piſcem fallere.

Paleſtra. paleſtrine. Uimine maſſa viminea vel arundine tremula qd feciſſe dicitur amyntas in ſecuda. Certare paleſtra.luctari. Eſt eĩ paleſtra luctatio a pali deriuata:qui ludus ab athenienſibus:inſtitutus eſt:inde paleſtrite: qui ſe paleſtra exercẽt: hinc etiã aliquãdo intendũt paſtores. Sortiri digitis: micare:

Morra. eſt aũt manus munere:⁊ digitos quos explicando numerũ petimus qui ludus nunc vocatur morra. Huius ludi meminit Cic.in.ij.offi. Res iniucũda. Repete ſortiri digitis erat res iniucunda qua minime oblectabar amore depreſſus.voluptas magna prius. Sortiri digitis erat prius magna voluptas. Tãti:dum mens erat inſcia morbi.i.dum non amabam. Colligere agreſtes vuas:labruſcas ⁊ fragra:quib⁹ oblectantur paſtores:vt Uergilius. qui legitis flores ⁊ humi naſcentia fragra. Peroſus eram.

Merebam vt paſtu rediẽs philomela: cibuſqꝫ
Ore ferens natis:vacuo ſua pignora nido
Cum ſublata videt:roſtro cadit eſca remiſſo:
Cor ſtupet:⁊ contra nidos ſuper arboris alte
Fronte ſedet:plorans infelices hymeneos:
¶ Seu veluti amiſſo partu formoſa iuuenca:
Que poſtqꝫ latos altis mugitibus agros
Compleuit:reſidens pallenti ſola ſub vmbra
Gramina nõ carpit:nec flumĩs attrahit vndã.

Cõparatio. ¶ Merebam:meror enim amorẽ comitat᷑. Ut paſtu rediẽs philomena. Per ſimile mõſtrat⁹ ſuũ merorẽ. Eſt aũt emulatio Uergiliana perfectiſſima ex.iiij.

Altera cõparatio. georg. Qualis populea merens philomena ſub vmbra Amiſſos queritur fetus quos durus arator obſeruãs nido implumes detraxit:at illa. Flet noctem ramoqꝫ ſedẽs miſerabile carmẽ: integrat et meſtis late loca queſtib⁹ implet. Paſtu rediẽs ex paſtura.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Sed quid circuitu pario tibi tedia longa?
Dum ſequor ambages: ⁊ verba: ⁊ tēpora pdo.
Summa hec: vitales auras inuitus agebam.

Cibū ore ferēs natis hoc quoq₃ ex Uerg. Ore ferūt dulcem catis immitibus eſcā₃ natis: improprie tñ: nam fetus auiū ⁊ piſcium dicunt. Pignora filios et fetus capiuntur aūt pignora p filijs Nā filijs ſolent ſeruari cōiugia. hinc Sene. Conciliat aīos cōiugū part⁹ fere Sublata a paſtore vel agricola remiſſo laſſato pre triſtitia. Cor philomene. Stupet pre dolore. Et contra nidos: ante nidos ⁊ ex oppoſito. Super arbo〈r〉is alte fronde ſedet in ramo. Plorat infelices hymeneos: vel natos ſuos quoꝝ gratia init hymeneū vel partus. De philomena autē plura in quinta. Seu veluti amiſſo partu. Alia cōparatio nō illepida. Et repete merebā ſicut quū vacca vitulū amiſit que ⁊ pre dolore in cāpis errās mugit. Amiſſo partu vitulo perdito. Juuenca vacca ſup. meret. Que iuuenca latos agros per eos vitulū querendo errans. Altis mugitibus: vel pre merore. Uel vt ſicubi ſit partus exaudiri poſſit: ⁊ illis vitulis reſpondere. Reſidens: iaceas: ſub vmbra pallenti opaca et pallida. Gramina non carpit. imitatio vergiliana ex Daphnide Gramina: herbas: quibus aūt veſci ſoleant docet Ariſto. viij. de aīalibus. Fluminis attrahit vnda qua boues clare geſtiunt: at equi turbulentā longo circuitu ſermone ambagioſo. Pario tibi tedia. Nā hoc ad narrationem pertinet: vt breuis ſit ⁊ dilucida: ⁊ cito concludat. Hinc Lambotus vt ſcribit Plutarchus in apoph. laco. Cū quis longiore oratione vteretur ait. Qui mihi pro paruis rebus magna facis ſacrificia: nā quātum rei ſat fuerit tātum tibi dicendum eſt. Dū ſequor ambages qbus mala que ob amorem patiebar monſtro. Et verba quibus tanta inutiliter inculco. Tempora que ad hec oculis ſubijcienda conſumo perdo qd que per pauciora fieri poſſunt fiunt. fruſtra per plura. Summa hec dicēdorum eſt. Uitales auras inuitus agebam: ego ita amoris malo affectus erā vt potius vellem mori: q̄ ſic viuere: ⁊ ſic inuitus viuebam.

Fecus. pignora.

Lāboti dictum.

Qd ſi forte volēs cognoſcere ſingula: dicas
Fauſte quis in ſyrtes auſter te īpigerat iſtas:
Me mea (verū etenī tibi fortunate fatebor)
Me mea Galla ſuo ſic circunuenerat ore:
Ut captā * pedicis circūdat aranea muſcā:
Nāq₃ erat ore rubēs: ⁊ pleno turgida vultu
Et q̄uis oculo pene eſſet inutilis vno.
Cum tamen illius faciem mirabar: ⁊ annos.
Dicebam triuie formam nihil eſſe Diane.

¶ Qd ſi forte. Hactenus fere q̄ amorē ſequuntur enumerauit nūc ad amoris cām redit vt ab prima vt dixit rē origine pandā. Sīgula mala: vel hiſtorie ptes. Dicas tuo fortunate Fauſte quis in ſyrtes. Hec pnūciat ac ſi illa fortunat⁹ diceret ī ſyrtes. Amoris incomoda ⁊ pericula vt inuitus viueres ⁊ ſic deprehēderis amoris nexu vt ſolent naues in breuibus ſyrtiū vadis. De quibus Pli. in. v. Sunt autē ſyrtes in tertio aphrice ſinu vadoſo ac reciproco mari. Quis auſter. Metaphoricos: q̄ mētis inuerſio ⁊ malum. Juue. in. vj. dicit. Uxorem poſthume ducis. Dic qua Tiſiphone quibus exagitare colubris? Impegerat impulerat. Me mea. Rūdet Fauſtus dicens. me mea. Uerum etenim fortunate fatebor: hec per interpoſitionem. Sic Tityrus fatebor etenī. Me mea repetit. Quoties eñi clauſulam incipimus: ac deinde multa interponimus: anteq̄ adiungam⁹ verbum repetimus dictiones poſitas a principio. Repetit ergo me mea Galla. vel a patria vel a candoris formoſitate dicta. Petrarcha in buccolis Galla

* Pedica a pede ſignificat laqueū cui pedes alligant. Uergi. i. x. Ge. Tū grauibus pedicas: et retbia ponere carnis.

Syrtes.

B iij

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

cis finxit patronymicũ ꝑ eodē nomine in octauo dicēs. Gallias errāti comitem: ſeſeq̃ ducemq̃ obtulit. Suo ore qđ poſt deſcribet. Ore. oris venuſtate circũuenerat. interceperat. ⁊ illaquearat. Nam poſt dicet Bar. Femineos paſtor fugito ſunt rhetia vultus. Ut captā pedicis circūdat aranea muſcā. i. vt capit ⁊ circūdat ſuis rethibus. Araneā ab araneo differre dicit qđ illa tela fit iſte vermiculus q̃ telā operatur. Araneorũ autē multa genera ponit Pli. Tertiũ aūt genus erudita operatiōe cōſpicuum eſt. ordire telas: tātiq̃ operis materie vterus eius ſufficit. Texere. a medio incipit circinato orbe ſub tegmina annectēs maculaſq̃ paribꝰ ſemp interuallis: ſȝ ſubinde creſcētibus ex anguſto dilatās indiſſolubili nodo implicat. multa arte celat pedicas ſcutulato rhete ad capiendas muſcas circa graſſantes. Cũ vo captura incidit vigilās ⁊ paratus ad curſum eſt ſȝ extrema hereat in plaga captura ſemp in mediũ currit ex quo fit maxime totũ cocutiendo implicet. Femina putāt que tarat mare qui venet. De araneis multa quoq̃ Ariſto. Naq̃ erat ore rubens ratio eſt. Et pleno turgida vultu non defecta macie erat vt genas haberet cōcauas ⁊ eius facies oſſea eſſet ⁊ ſicca. Nec que venuſtatis ſpecimē gereret: ſed de media formoſitate ducta. Turgida tā pleno vultu erat vt inflata ⁊ turgida ꝗ̃ nō erat dici poſſet. Et quāuis oculo pene eſſet inutilis vno. Facete hoc additur. Uni animaliũ dicit Pli. homini oculi deprauantur vnde cognomina Strabonum ⁊ Petorum ab ijſdem qui altero lumine orbi naſcerentur Coclites vocantur qui paruitrinq̃ ocelli. Lucini iniurie cognomē habuere. Dicuntur autem ſtrabones qui oculos habent diſtortos. Peti qui alterũ oculũ minorē habēt. Elucus quaſi extra lucē. Uel petā potes intelligere vel elucā vocari a fauſto gallā dicit ei pene: Dicebā triuie formā nihil eſſe diane: q2 nil qđ amet: amāti turpe videt. Unde Auſonius ad criſpā. Deformē quidā te dicūt criſpa: ego iſtud neſcio tu pulchra es iudice me ſatis eſt. Et theophilus iterprete raphaele volaterrano. Sepe haud pulchra ſatis ſat pulchra vident amori: ſed vnde hoc ꝓcedat docebit poſt fortunatus formam diane venuſtate quā tāgit Uerg. in .i. enei. Triuie diana dicta eſt triuia q2 triuijs preeſſet propter qđ tria facies fingebat habere. Quod Ouidius aperte demonſtrat ora vides hecates in tres vergētia partes. Seruet ⁊ in ternas compita ſecta vias diane. Cice. in .iij. de natu. deorũ. Dianas tris ponit fuiſſe. Primā Jouis ⁊ proſerne filiā. Scđam maiorem iouis tertiũ ⁊ latone quoq̃ filiam. Tertie pater Upis tradit. Glance autē mater: eam greci ſepe Upin paterno nomine dicunt. Dicebam nihil eſſe pre galle formoſitate.

Aranea. Araneus. Aranee operatio.

Oculorũ deprauatio.

Peti. Cocles. Strabo. Elucus.

Tres dianas.

For. Ludit amor ſēſꝰ: oculos pſtrigit: ⁊ aufer
Libertatē animi: ⁊ mira nos faſcinat arte::
Credo aliquis demō / ſubiens ꝑ cordia flāmā
Cōcitet: ⁊ raptam tollat de cardine mentem:
Nec deꝰ (vt ꝓhibēt) amor ē: ſȝ amaror ⁊ error.
Fau. Adđ q2 optatis / nec ſpes erat vlla potiri
Quamuis illa meo miſerata faueret amori
Monſtraretq̃ ſuos oculis: ac nutibꝰ ignes

¶ Ludit amor ſenſus. Interloquitur Fortunatus vt varietate perſonarum iuuet lector: docetq̃ hic Fortunatus nō recte potuiſſe Fauſtum iudicare: q2 ludit amor ſenſus ⁊ eſt ſententia pulcherrima. Ludit cludit et decipit. Senſus ne recte poſſint iudicare. Sunt enim animi feneſtre ſenſus per quos exteriora videt: ſed aliquando fit vt ſcribit Cicero vt aliqua vi morbi impediti aper-

Faſcinare eſt maleficiũ inferre

Uergi. Neſcio qs teneros oculus mihi faſcinat agnos

Animi feneſtre.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Nã quocũq; iſſet: ſemp̱ comes aſpera: ſemper
Nupta ſequebatur ſoror: ⁊ duriſſima mater.
Sic q; repugnabant votis contraria vota.
Nõ ſecus ac muri catus: ille inuadere per nam
Mititur: hic rimas oculis obſeruat acutis.
Fau. Qui ſatur ẽ pleno laudat ieiunia vẽtre.
Et quẽ nulla premit ſitis/ eſt ſitientibus aſper.

tis ⁊ integris oculis nec videat ⁊ audiat vt de Fauſto hic dicit fortu. Oculos pſtrigit idẽ vr̃ dicere mira q̃dã ſedulitate facit vt ſolẽt pſtigiatores ne poſſint rẽ ipã videre. Solẽt ei vt ſcribit Cicero oculi venuſtatẽ atq; ordinẽ vt ita dica decẽtiã idicare: ſʒ nõ videt q̃d deceat vll⁹ amãs: vnde Propertias ſcribit.

Ignis pro amore. In iiij. eneid. at regina graui ⁊c.

comparatio

Scilicet inſano nemo in amore videt. Impedit enim conſilium vt ait Catho ciceronianus volũtas rõ inimica ac mentis vt ita dicã. pſtringit oculos nec hʒ vllũ cũ vͥtute cõmerciũ. Et Plutar. cathonẽ ſolitũ ait dicere amicum cui⁹ q̃ amore teneret alieno corpe viuere. Et aufert libertatẽ animi: vñ idẽ canit. Null⁹ liber erit ſi q̃s amare volet: ⁊ Tic. ſatis mltũ in .v. Paradoxo. Et mira nos faſcinat arte cor noſtrũ ledit faſcinatiõe: q̃ mira arte fit. Eſt aũt faſcinatio morb⁹ q̃ ex ſpiritu faſcinãtis p̱ oculos faſcinati ad cor ipſi⁹ igreſſio pͥuenit: quõ aũt fiat faſcinatio docet Lãdin⁹ in palemone Uergiliano. Et Pli. in .vij. ca. iij. de q̃buſdã familijs faſcinãtib⁹. Credo aliq̃s demõ cãm oĩʒ hoꝝ ad quã q̃cq; oẽs cũ q̃d mali ppetrarũt ſolẽt cõfugere ponit. Habẽt em̃ demones iter ſe ptita officia ⁊ in vices regnãt: ait em̃: eſt q̃ ſibi vẽdicat iras ⁊ trahat in rixas hoĩes. In iurgia in enſes. Alter auaritie ſtudiũ facit alter amoꝝ alter ad inuidie flãmas incẽdia ⁊ ethnã ꝓuocat. Eſt etiã vite q̃ tedia ſanete. Sumat in immũdis ſtatuens ſolatia reb⁹ deditus hic genio ſtudet oblectare palatũ inſeruire gule de amore cucurbite. In aluũ creſcere ⁊ eſſe ſuis onus iportabile plãtis. Alter in humano faſtu deſcẽdit ⁊ inflat corda virũ cupidus laudũ: ſitibũd⁹ honoꝝ: recte ergo ait Bap. Credo ⁊c. Precordia mẽbranule ſunt: q̃ a reliq̃s pulmonẽ ⁊ cor diſterminãt: vt ſcribit Ariſt. in .iij. de ptibus naturaliũ in his affectionũ ſedes eſſe dicunt flãmã amoris facẽ ⁊ amoris inſaniã ⁊ raptã tollat ⁊ rapiat ⁊ tollat de cardine ſtatu ⁊ firmitate. Nec de⁹ vt phibẽt amor eſt: ſʒ amaror ⁊ error q̃ iterũ repetit infra Baptiſta cũ dicit. O ſtulti q̃cũq; deũ dixiſtis amorẽ. Nõ natura nocẽs deus eſt vbi approbatio nõ parũ valida ponit deũ amorẽ nõ eſſe: de q̃ illic. Sʒ q: his q̃tuor eglogis de amore nõ pauca dicet. Uideor operepciũ factur⁹ ſi de amore ipudico q̃dẽ nõ nihil afferã q̃ mẽtes iuuenũ ⁊ noſtroꝝ potiſſimũ ſcholaſticorũ ab inſania hac deterreã q̃ pſepe tã pͥuerſo cerebro ſunt vt relictis ſtudijs ⁊ cõtẽpta ſapiẽtia rẽ tã nihili ſequant vt merito in illos dici poſſit illud Architremij poete elegãtiſſimi. Hi ſũt q̃ ſtatue veniũt ſtatueq; recedũt Et bacchi ſapiũt nõ phebi pocula niſe agmia no cyrri. ⁊c. Et vt ordiar. Amor eſt vt q̃dã ex philoſophis diffinierũt frue de pulchritudinis deſideriũ ab effectu originẽ ducẽs. Laerti⁹ in vita zenonis dogmate referẽdo dicit eſſe ↄcupiſcẽtiã quãdã inſidiatricẽ induſtrie ⁊ ſtudũ p aptã ac ſe ingerẽtẽ pulchritudinẽ. Nã neq; defomẽ adoleſcẽtẽ q̃ſq; amat. Nec formoſum ſenẽ hic em̃ amat inq̃t Plato. Feminas min⁹ q̃ maſculos ⁊ corpora magis q̃ animos. Amator em̃ vt dicit Ariſt. vij. ethi. Aſpectu gaudet amati hic autẽ obſeq̃o amatoris. Deſinẽte ṽo etatis flore ⁊ amicitia freq̃nter deſinit: nã huic aſpectus ampli⁹ iucũdus nõ eſt illi aũt nõ preſtat obſequiũ. Quare cõſtat ſiẽ de pulchritudinis deſiderio aſſe amorẽ vt dixim⁹. Qualis pingitur ⁊ formari amor ſoleat. Perpulchre docet in q̃dã elegia Lucan⁹ grec⁹ carmẽ traduxit e greco moſchi Politian⁹ cui⁹ opa q: paſſim legunt ⁊ in manib⁹ ſunt pter

Faſcinatio.

Demones ptita officia iter ſe habent vt claret ex preceptore meo.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

mittim⁹ hic Elegiā repoſituri q̄d de illo Alexāder aphrodiſe⁹ ſentiat curq̄
talis ſcribat̄ ⁊ formet̄ ex eodē allaturi rōnes vt dignoſcat̄ nihil eſſe: eſſeq̄z
rē volūtariā opinabileq̄ cū reuera nihil ſubſtet. Fingit̄ aūt primū vulcani
veneriſq̄ fili⁹ eē qđ ex ardore quodā violēto manat et ꝓcedit ⁊ ex libidinis
effigieq̄z ven⁹. Itē nudus pingit̄ qđ palā ſit amātis anim⁹ ⁊ ſine interuētu
vllo ꝓdeat cupiditas. Haud eñ ꝑ aliū amare q̄s pōt neq̄ ita occulte vt in=
telligi a nemine poſſit: rubor igneus efficit oē corp⁹: ⁊ ardeſcūt acri cōtenta
nitore lumina. Qđ q̄ties ſpē obtinēt bonā amatores vel admodū cādeſcunt
calor natiu⁹ ad cutē cū natura offendit̄. ita calidiores rubētioreſq̄ reddū=
tur. Cōtra aūt cū deſperāt potiri ſe poſſe quā ardēs calor inſitus in ꝓfundū
ſe trahit cū natura. Itaq̄ extrema omnino refrigerāt̄ ⁊ pallēt vo ob eā rē ⁊
triſti vultu demiſſoq̄z reddūtur. Cur aūt amātes frequētes ampliterq̄z ſu=
ſpirare ꝯſueuerūt hinc eſt ꝙ cupiētiū aīa ad id ꝙ cupiūt ꝯuerſa eſt tota q̄re
intēta aīa ad id q̄ mouet̄ negligit ⁊ quodāmodo obliuiſcit̄ motiuā virtutē
pectoris muſculis p̄bere. Corrigit̄ cū neq̄z ꝑ intētionē pectoris aerē cupiat
quo vētilari refrigerariq̄z poſſit neq̄z ꝑ remiſſionē ſeuocet ⁊ excernat excre=
mēta q̄ de ſanguinis exuſtiōe gignunt̄ ne ſuffocet̄: aīa3 cogit atq̄z admonet
vt q̄ plurimū muſculis motū prebeat maioreq̄ inſpirationē atq̄ expiratio
nē efficiat vt maiorē quoq̄ vim fugiendi aeris incipiat: maioreq̄ vim excre
mentoꝝ q̄ ſingultifica ſunt effutiat: vt qđ exigue crebreq̄ reſpirationes fa=
cture fuerāt. Itē maior vna efficiat ⁊ hinc eſt ꝙ q̄ amāt frequēter ſuſpirāt.
Quas ob res pictores cupidinē alias triſtē anxiū iacenteq̄ pingunt. Alias
hylarē ſubridentē ⁊ volantē. Pingitur preterea hic puer q̄m cupido vehe=
mens quidē eſt: ſed nō diuturna ⁊ ſtabilis. Nā hic amor inhoneſtus parū
edurat: eſtq̄ imoderat⁹ ⁊ furibūdus. Itē pēnatus qđ amātiū animi ſuſpēſi
tollunt̄ ſuntq̄ mutabiles ſeu volucres. Itē facē habere fingūt qđ cordi inſi
tus calor ſemꝑ amātib⁹ exardeſcit inceſſabili vez vehemētiq̄ cura erga id
qđ cupiūt ⁊ marceſcit vt in face flāma. Tenet dextra gladiū amor q̄m a ꝑn=
cipio de vno oculoꝝ radio amor oritur vnā eñ vt aſpexit amat. In ſiniſtra
aūt tenet pharetrā plurimis refertā ſagittis qđ vt primū amator cupiuit ꝑ
petuos emittit radios. In id qđ ad ſe cupit quaſi tela iaciat ⁊ amatū cape=
re conet̄. Sunt aūt ſagitte intra pharetra abdite q̄m occultos emittant ra=
dios q̄ amāt. Accedit hūc ad amorē cōſuetudo qđ eū ita amorem accēdit vt
ignē auget afflatus nō ꝙ ex aſſuetudine amor ſit vt nec ignis ex afflatu cū
exiſtēte ſubito arbitrādus ſit: ſ3 qđ huic nō parū incremēti capit. Cupidinē
ferūt feriā arſiſſe infernā: q̄m ſunt qui in amores turpes deteſtādos ⁊ illici
tos eruāt. Que oīa ex rerū natura traducta effecerūt: ⁊ hic amor de⁹ putare
tur: deductaq̄ eſt in eū errorē pleraq̄ gētilitas vt numen hr̄e crederet. Qđ
nō putauit tñ Cic. q̄ ait a phiſicis reb⁹ bñ vtiliq̄ inuētis: tractāt eē rōnē ad
cōmēticios fictoſq̄ deos q̄ res genuit falſas opiniōes erroreſq̄ turbulētos
⁊ ſuꝑſtitiōes pene aniles. Neq̄ aūt amor flagitȳ leuitatis auctor in ꝯſilio
deoꝝ collocād⁹ eſt. Nō eñ natura nocēs de⁹ eſt cuiuſmodi amorē videre lz
q̄ auctor turpitudinis eſt ⁊ diſcordiaꝝ ob q̄s refert Teophil⁹ e celo a dȳs ꝙ
ſeditionē inter illos agitaret expulſu3 eſſe effractis alis ne rurſus ad ſupio
ra volaret. S3 deū amorē eſſe ſcribit Sene. in hypolito turpi ſeruitio fauēs
finxit libido q̄q̄ liberior foret titulū furori numinis falſi addidit: ⁊ poſt vana
ipſa demēs anim⁹ aſciuit ſibi veneriſq̄ numē finxit ⁊ arcus dei ⁊c. nō ergo
naturalē q̄ſq̄ amorē hunc tam turpē ⁊ ꝑnitioſum eſſe dicat q̄ ſi eſſet: vt ait
Cic. i. v. q. tuſc. ⁊ amarēt oēs ⁊ ſemꝑ amarēt: ⁊ idē amarēt neq̄ alium pudor
aliū cogitatio alium ſatietas deterreret. Abȳciamus ergo hūc amorē inho
neſtū abȳciemus aūt credo ſi cognouerimus q̄ vicia: q̄ mala: ⁊ q̄ errores il=
lum ſequuntur q̄ dicā: attendat ergo lector. Primū oīm ex oībus animi pe=

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

turbationibꝰ certe plus vehemētior eſt quecꝫ plus tollat de cardine mentē. Huic em̄ ſtupra: corruptele: adulteria: ⁊ inceſta deniqꝫ ſunt q̄ cerebro inuerſo amore fiunt ⁊ gerūtur. Sꝫ vt alia preter ea que ſunt furoris hic ꝑ ſe quātam hn̄t leuitatē iniurie: ſuſpitiões: inimicitie: inducie: bellū: pax rurſum q̄ oīa amor hic inhoneſtus hꝫ cuius inconſtātia mutabilitaſqꝫ mētis quē nō ipſa prauitate deterreat. Hic ex amātibus amētes facit: ex hoibus beluas. Corpus viribꝰ exhaurit pallidū reddēs. ⁊ exangue. Facit amor maciē longaqꝫ iternodia crurū: vt ait Oui. de eſaco amoris milites abſumūt neruos: ait Lucretiꝰ pereūtqꝫ labore. Adde ꝙ alteriꝰ ſub nutu degitur etas labit interea res lāguēt officia atqꝫ egrotat fama vacillās inopes reddit nō tā crumene ꝙ̄ mētis. Miſer eſt hō q̄ amat q̄ cū ad pauptatē deuenerit ſpoliatus primonio ab nulllo nec q̄dē ab amica amatur: imo nō agnoſcere q̄dē fingit Unde: q̄s eſt hoim (illa inquit) quenā tibi patria ſic tenet nullꝰ amica amat. Si nihil attuleris: ibis amice foras. Amor ſemp querulus eſt. Adde ꝙ nox hyems lōgeqꝫ plus. eſt qđ ledit amātes. Nā quot lepores in atho: qđ apes paſcūtur in hybla. Cerula quot bacchas pallidos arbor hꝫ littore qđ conche tot ſunt in amore dolores. Que patimur multo ſpicula felle madent nā impia ſub dulci melle venena latent. Quid de amoris fomite voluptateqꝫ dicā. Nullā capitalior peſtis ꝙ̄ voluptas corpis data ab hoibꝰ ē. vn̄ patrie ꝓditiões rerū publicarū euerſiões cū hoſtibꝰ clādeſtina colloquuta naſcūt. Hinc ruit ab alto culmine Troia. Scylla patrē patriaqꝫ ꝓdit. Prefert medea pegrinum parētibꝰ patrie ⁊ diis. Relinquit helena virū ſequitqꝫ adulterū. Quid plura dicā. Cū homini deꝰ nihil mēte preſtabilius dederit huic diuino muneri atqꝫ dono nihil tā inimicū eſt ꝙ̄ voluptas libidine dominā te tēperātie locꝰ nō eſt. qua ꝙ̄diu q̄s gaudet nil agitare mēte nihil rōne nihil cogitatiōe cōſequi pōt impedit cōſiliū voluptas rōni inimica ac mētis preſtringit oculos ⁊ aufert libertatē animi. Sꝫ affert groſſiſſimū ſeruitutis genꝰ liber nō eſt ille cui mulier impat leges imponit. Preſcribit iubet vetat qui nihil impetrāti negare pōt: nihil recuſare audet. Poſcit dādū eſt vocat veniēdū eſt: eijcit abeūdū eſt: minat extimeſcendū eſt. Quid de delitiis que amorē fouēt loquar. Audi q̄d Chryſoſtomꝰ in mattheū dicat. Delitiis inq̄t ſenectꝰ citius ſubrepit. Delitiis ſenſus obtundūtur: delitiis cogitatio retardatur citius mors tenebris obducitur. Corpus diſſoluitur. Sic perditiſſima ratio eſt inq̄t. Sic amorē petere: pudorē fugere: diligere formā: negligere famā. Libido quā vulgus luxuriā vocat ſenſum hebetat inq̄t Greg. i mo. cōfundit intellectū: memoriā obturat: euacuat ſenſum obnubilat viſuꝫ reddit hominē pallidū ⁊ fedū ſenectutē inducit mortē deniqꝫ maturat. Luxuria inq̄t Chryſo. eo plꝰ augeſcit quo magis frequētat fugiēdo fugat: ⁊ ſectātē refugit cū ſectat fugiētes. Nō reſipiſces amoris caſtris adiecte: q̄ris plura. Audi plautū ⁊ finiemꝰ ille amoris inſaniā pulcherrime deſcribēs in ciſtellaria ait. Credo ego amorē primū apud hoies carnificinā cōmentum. Hāc ego de me coiecturā domi facio ne foris querā. Qui oēs hoies ſupero cruciabilitatibꝰ animi. iactor crucior agitor ſtimulor verſor in amoris rota miſer examinor. feror differor diſtrahor diripior. Ita nullā mēte animi habeo vbi ſum ibi nō ſum vbi nō ſum. ibi eſt animꝰ. ita mihi oīa ingenia ſunt quot lubet nō lubet. iā id ꝯtinuo. ita me amor lapſuꝫ animi ludificat: fugat: agit: appetit: raptat retinet: captat: largit ꝙ dat nō dat. mō qđ ſuaſit diſſuaſit qđ diſſuaſit id oſtētat. Vides q̄ ſunt in amore audi. itē q̄d dicat idē i mercatore amorē hic cūcta vicia ſectari ſolēt. Cur egritudo nimiaqꝫ elegantia hoc nō mō illū q̄ amat ſed quēqꝫ attigit: Magno atqꝫ ſolido mulctat infortunio. Nec pol ꝓfecto quiſqꝫ ſine grādi malo. Preterqꝫ res patit ſtudet elegātie. ſed amori accedūt hec que. diximꝰ inſomnia: erunna: error terror ⁊ fuga

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

ineptia.ſtultitiaq; adeo ⁊ temeritas:incogitantia:ercors: immodeſtia pe-
tulans cupiditas et maliuolentia.iuberet etiam auiditas:deſidia inertia:
innopia contumelia et diſpendium:multiloquium: pauciloquium.Uides
que amorē hunc impudicum comitentur.Fuge ergo miſer q̃tum potes in-
greſſum celerē habet amor:vt ait Theophraſtus.tardum vero regreſſum.
Penitentia hũc a tergo ſequitur ⁊ triſtitudo qui cum ſero colligit amato-
rem libere reſpirare non ſinit.Nulla enim ſincera voluptas.Quoniam me-
dio de fonte leporum ſurgit amari aliquid quod in ipſis florib⁹ angit.Aut
conſcius ipſe animus ſe forte remordet deſidioſe agere etatē iuſtuſq; peri-
re.Hinc demoſt.ait Taidi corinthie poſcenti magnum argenti pondus et
auri pro concubitu ſe non emere tanti penitere.⁊ vt vno verbo finiam.Ce-
tera qui noſtrum dicit mortalia vulgus.Crimina ſunt longe pernicioſa mi-
nus.Quare fuge miſer et infelix amator amorem a te longe repelle.Nam
qui luxuriam perfectam vicerit continentia.ſancior erit Dauide: ſapiẽtior
ſalomone:fortior ſanſone.Nam cum nihil ſit vilius q̃ a carne vinci: nihil
tamen glorioſius q̃ carnem vincere:vt ait diuus Hiero.Bernar.rem hanc
tam pernicioſam vidēs tripliciter vitandam ſuadet actione ſenſu et oculis
cice.curatione hanc adhibet vt dicat illud quod cupitur q̃ leue ſit oſtendē-
dum eſſe q̃ cõtennẽdum q̃ nihil ſit oratio q̃ facile.Abducendus eſt et inq̃t
nonnũq; ad alia ſtudia ſollicitudines curas negocia loci deniq; mutationes
ſepe curãdas.Maxime aũt admonẽdus eſt q̃tus ſit furor amoris.Oui.duo
morbi hui⁹ remedia ponit quorũ primũ eſt ociũ vitatio:q2 ocia ſi tollas pe-
riere cupidinis artes.Scdm remediũ eſt vitare loci oportunitatē: vnde ait
naſo.O nimis exitio nata teatra meo.Tertiũ addit oim preſtãtiſſimũ Hie.
ad Ru.ſcribẽs ſacrorũ voluminũ theologiceq; ſtudiũ.Hec ſunt que in amo-
rem hũc impudicũ non neſcius multo plura dici poſſe q̃ conſulto p̃terimus
ne comẽtatio hec in volumē creſcat.Cetera p te inq̃res lector ad rē ergo re-
dimus.Et error vel qui facit errare ⁊ rõnis viam linquere vel qui error eſt.
Adde qđ optatis.preſtat narratione Fau.optatis galla expetita.nec ſpes
erat deſperabã poſſe frui galla.Quãq; ſcribit Oui.ſpes ē que capiat: ſpes
eſt que paſcat amore.Quare Plautus in gurgulione ſcribit.Ipſe ſe excru-
ciat homo quicq̃d amat videt nec potitur dũ licet fruere.nõ forſan negaret
ſe mihi rogati vt dicit Iphis apud Oui.Monſtraretq; ſuos põt dici faue-
ret.i.monſtraret ſuos ⁊ alia.Monſtraret redamaret:oculis qui dicuntur in
amore duces.⁊ Pli.ſcribit.Profecto in oculis animus inhabitat tarde ince
duntur.humectãt:cohibẽt.Hinc ille miſericordie lachryme:nutib⁹ ſignis:
ignes amore:nã quocũq; iſſet.Quã ob cãm deſperaret.docet Duriſſima cũ
affectu hoc addit.Sicq; repugnabãt votis meis ſcʒ cõtraria votis ſororis
⁊ matris galle.Nõ ſecus aio aliter:ſic p ſimile deſideria cõtraria monſtrat.
Feles. Ac q̃ muri catus feles repugnat ſupple.nã ille putat mus inuadere vt cor-
Canis. rodat pernam carnem ſuillã que de crate pendet.Hic rimas catus: de quo
Pliñ.in.x.dicit.Feles quo ſilentio quã leuibus veſtigiis obrepunt auibus:
q̃ occulto ſpeculatu in munuſculis exiliunt.excrementa tua effoſa diruunt
terris intelligentes odorem illum iudicem ſui eſſe.id dicit Mures abigi
cinere muſtelle vel felis diluto et ſemine ſparſo.Rimas cubilia aut fiſſu-
ras vnde proſiliunt.Oculis acutis vigilibus vel penetrãtis viſus.Noctur-
norum animalium vt dicit idem veluti filium in tenebris fulgent.radiãtq;
oculi vt contuere non ſit vt murem proſilientem inuadat.Qui ſatur eſt fa-
cete reſpõdet Fortunatus.Pleno laudat ieiunia ventre dum ventrem ple-
num habet.Unde prouerbialiter Hieronymus ait.Plenus ventre facile di-
ſputat de ieiuniis/et quem nulla premit ſitis idem eſt cum ſuperior.i.quo
non ſitit:eſt ſitientibus aſper.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Fau. Tpˢ erat curua ſegetes incidere falce:
Et late albebāt flauentibus hordea culmis:
Affluit (vt mos eſt) natis comitata duabus/
Collectura pares: que pterit hordea meſſor:
Ignorabat em̄: vel diſſimulabat amorem.
Diſſimulaſſe puto / qm̄ data munera nate.
Mouerat exiguū leporē: geminaſq; palūbes.
For. Paupies inimice bonis eſt moribꝰ oē.
Labit in vitiū: culpe ſcelerūq; miniſtra eſt.
Fau. Farra legēs ibat / mea ꝑ veſtigia virgo.
Nuda pedē: diſcincta ſinū: ſpoliata lacertos:
Ut decet eſtatē que: ſolibus ardet iniquis:
Tecta caput: fronde intorta: qꝛ ſole peruſta /
Fuſca fit: ⁊ voto facies bona ſeruit amantum.
Iā tergo vicina meo: lateriq; ꝓpinqua:
Spōte mea delapſa manu frumēta legebat.
Nec celare ſuas: nec vincere femina curas.
Nec differre pōt: tantum leuitatis in illa eſt.

¶ Tempus erat. Pergit Fauſtus deſcribitq; tempus meſſiū. quo monſtrat q̄ deſperaret poſſe frui eo qd̄ amabat ſegetes meſſes curua falce formā exprimit falcis. Et late diffuſe ꝑ omnes cāpos Albebant: qꝛ matura hordea erāt. Flauētibus ver. i. vii. Licie flauentibus aruis. Uel fluitātibus qui venti flatu fluitāt. Natis duabus. Nō dicit natabꝰ qd̄ ex adiectiuo duabus intelligi poterat de feminis dici. Parēs galli mr̄ ignorabat em̄. Duxit ſecū galla mr̄ cū alia qꝛ forte neſciebat illa m a me amari. Uel diſſimulabat vt ſunt mulieres aſtute ſimulās curā ignorare vel vt rem magis deprehēderet: vel vt magis ſequeret intēderet natis comitata duabꝰ

Leporem comedit adagiū ē.

Nota ꝫ hec carmina. Uillanam precibꝰ vrbanā munere ōre. Sētilē capias occaſione loci.

venerat diſſimulaſſe puto colligi matrē diſſimulaſſe. Pauperies inimico bonis eſt miribus interloquit. Fortunatus paupie cogi queq; ad multa. Pauperies eſt egeſtas quā immuncā vocat oratius. inopia enim de indigentiā ad inſidiandum preparata inquit euſebius ⁊ eccle. c. xxii. Propter inopiam multi deliquerunt. Omne labitur in vitiū: vt ex eccleſiaſte docuimus. Labitur labi facit. Culpe ſcelerūq; miniſtra eſt: quia vt dicit in. xiii. Siluis ſceleri procliuis egeſtas. Farra legens ibat mea: me ſequebat hordeam que preterit meſſor colligēdo. Uirgo galla nuda pedem. Sinedoche habens pedes nudos diſtincta ſinū. vt aura recrearetur ſpoliata ſacerdos Sed ⁊ tēpore alioq; q̄ in eſtate doſi habere ſolent ſpoliatos cuius quoq; ca. vii. Saturnaliorū docet. Macro. Ut decet eſtatem. vnde Heſiodus canit. Nudus ara nuduſq; ſire ⁊ mere corpori nudo ſi tempeſtiuos agrorum ducere cultus augeriq; illos magnis ſucceſſibus optas. Cui quoq; ſtipulatur maro Geor. i. ſolibus calore ſolis iniquis vehementibus. Tecta caput fronde intorta: vt aura folijs corone perſtrepēs plus iuuet ⁊ contra ſolis radios. tecta caput habens caput tectum. Fronde intorta corona ex frondibus intortis. Qꝛ ſole peruſta fuſca fit. affert autem aliam cum Fauſtus. ſole peruſta cum ſolis calore peruritur. Fuſca fit. Alexander aphro. ſcribit hominē ſole nigrū reddi qd̄ materie noſtri corporis excepta pituita quoties nimiū recaleſcūt per cutem nitēt. Ariſto. autē ſectione vltima: ideo dicit q̄ terrenū omne cū vrit nigrū effici ſolitū eſt. ⁊ voto facies no ſeruit amātum fuſca no placet qd̄ cōtra dicit Ouid. de perſeo Andromedē perſeus nigris potauit ab indis. iam tergo vicina meo: cū iam ꝓpe ꝓpe me eēt. Lateriq; ꝓpinqua modo ꝓpe tergū modo ꝓpe latus. Manu frumenta legebat. Hordea colligebat pterita vt feciſſe dr̄ Ruth. i. c. Nec celare ſuas: Innuit fauſtꝰ aliqd gallā iā ꝓmā feciſſe aut dixiſſe q̄ ſuos amores ſignifica

Leuitas. mō dr̄ d̄ re nō pōderoſa. mō dē ꝯſtāti: viliq;. Ci. Uidete hominis leuitatem.

Nota. Paupies.

Nigredo hois. aliqn̄ ex ſole.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

uit. vnde illius ⁊ cõſiliũ leuitatẽ carpit fauſt. Nec celare tegere. Nec vincere curas. illi reſiſtere ne ſuũ amorẽ prodat. Nec differre ad tp̃s accõmodatius protelare tm̃ leuitatis in illa eſt. exclamatio accõmoda eſt. Hinc canit ꝓpter. Formoſis leuitas ſemp amica fuit: ſed de feminis plura in Apho.
¶ Quiſqs amat leuis eſt.

Formatº fau. ꝯfirmat ſententiã: ſ3 ita vt clauũ quoq; in fau. retorqueat. Nec femina ſola eſt leuis. ſ3 ipſi hãc ſententiã dicit patere latiſſime ſapere ſapiẽtes eſſe. Preſtare excellentiores eſſe. Unde valeriº ad Ruffinum ſcribit dicens. ſol hoium: Salomon theſaurus deliciarũ dei ſapientie ſingulare domicilium craſſo tenebrarũ fuſcatus atramẽto lucẽ anime ſue gloriã domº ſue odorẽ fame ſue amiſit amore mulieris. De hac re ſupra ſatis hinc ſi placet repete. Quos operit veſtit. Lacus clauus: veſtis ſenatoria. Fulgenti ſplendenti. Murice: purpura. Quos vidi elatos regali incedere paſſu. ſed tanto

Inducere

cõſpectius in ſe crimẽ habet quãto qui peccat maior habetꝰ. nam hi quoq; qui tãta ſplẽdẽt grauitate amori indulgẽt ad leuitatẽ vſq; incedere qđ deorũ aut regũ eſt. Elatos ſuperbos. Hoc ſupra hoc edoctũ eſt. Tu quoq; rem hãc in fauſtũ vt diximus torquet ſic frumẽta que illa legere pretereũdo dementior illa Galla forſitan ⁊ leuior addit tẽperamentũ: ne amicũ offendat. At tu farra dabas ſponte pretereũdo vt illa te ſequeret. Que dementia tua an illius. Opus verbis hic addit: vt ſi amicum offenderis: his placet.

Fo. Quiſqs amat leuis ẽ: nec fẽia ſola: ſ3 ipſi
Quos ſapere: ⁊ pſtare aliis mortalibº aiũt:
Quos operit latus fulgenti murice clauus.
Quos vidi elatos regali incedere paſſu.
Tu quoq; ſic affectus/eras dementior illa:
Forſitan ⁊ leuior: virgo data farra legebat.
At tu farra dabas: hic que dementia maior?
Perge: opus eſt verbis aliqñ arcere ſoporem.

¶ Cõtinuo. Pergit ergo fau. Aſpiciẽs q̃ hãc ſumme obſeruabat vt ſupra dixit, egre tulit doluit qđ iã ꝓpe me eẽt vel propter aliud q̃dã qđ intelligere l3. Aſpera mĩ quã ſupra duriſſimam dixit. Et clamans mĩ quo dixit abis illũ ſequẽdo. Cur deſeris agmẽ: cur a nobis diſcedis: ⁊ noſtrũ cetũ deſeris. Colligit illã debere redire. Nãq; hic alnos ꝓpe: prope arbores in qua dicuntur cõuerſe phetontiades. Mitior ſpatior: aut opatior: aut frigidior Hic inter. Mitioris vmbre cãm docet. Immurmurat: leuit efflat. Inter frõdes tremulas: que q̃3 vmbre leuitatẽ iuuãt tremulas ⁊ ſtrepẽtes. O in-

Cõpatio prima.

Cõpatio ſecunda.

✶ Ex cors pro ſtipite ponit. Lactan. In q̃ alios ñ excordes tm̃ fuiſſe arbitror: ſed ẽt impios: q; ſecreta cęleſtis illiº prouidentie curioſos oculos voluerunt immittere

Fau. Cõtinuo aſpiciens egre tulit aſpa mĩ.
Et clamãs quo (dixit) abis? cur deſeris agmẽ?
Galla veni: nãq; hic alnos ꝓpe mitior vmbra:
Hic tremulas inter frõdes imurmurat aura:
O inuiſa meis vox auribus (ite precabar)
Ite malam venti celeres deſpergite vocem.
Si qs paſtor oues ad pĩguia paſcua ducat:
Et vetet adductas preſens decerpere gramẽ.
Uel ſi iam paſtas potũ compeſcat ad amnẽ:
Et ſitibundo ori ſalientem deneget vndam:
Nõne importunº: nature inimicº: ✶ ⁊ excors.
Illa mihi vox viſa Iouis violentior ira:
Cum tonat: ⁊ pluuius terris iraſcitur aer.
Non potui: ⁊ volui frontẽ non flectere: virgo
Demiſſi in cilium de ſub vel laminis ora
Me aſpiciens: motis blande ſubriſit ocellis.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Id cernẽs iterũ natat vocat improba mater.
Galla operi magis intẽdens audire recuſat.
At pede ſic animo ſequit̃: tum ꝓuidus ipſe.
(Nãq; dolos iſpirat amor: fraudeſq; miſtrat)
Nunc cãtu: nunc ſollicitãs clamore metẽtes.
Velamenta dabã ſceleri: quo credere poſſent
Et ſoror ⁊ mater non audiuiſſe puellam.
Falce repellebam ſentes: ne crura ſequentis.
Leuia: ne teneras auſint offendere plantas

uiſa meis vox aurib⁹ quã egre tulerit talẽ mr̃is vocẽ docet. Inuiſa moleſta. ite p̃cabar ſic fere. Verg. Aliquã ptẽ diuũ vẽti refe ratis ad aures. Diſpgite ne me moleſtet aut ne galla audiat: aut vt territa ſit. Si q̃s paſtor p̃ſimile pſone accõmodatũ: q̃ iuiſa vox illa fuerit docet. ad pinguia paſcua ducat. paſcua ad ſolẽ occaſum ſpectãtia: vt ſcribit Ariſto. ouibus ⁊ capris plus pſunt. Et vetet adductas: poſtq̃ adduxerit. preſens decerpe grame depaſcere herbas: q̃bus oues ⁊ capre paſcunt. Vel ſi ia baſtas cũ illas pauerit ⁊ ſaturarit. Copeſcat ducat potu. Pingueſcit potiſſimũ inq̃t Ariſto. ouis ex potu ⁊ aqua ouibus autũno cõmodior aqlonia q̃ auſtrina. Qñ aũt ad potũ cõpeſcẽde ſint oues: docet Vergili⁹ in. iij. Georg. Inde vbi quarta ſitim celi collegerit hora ⁊c. Et ſitibũdo valde ſitiẽti. Saliente q fluit denegetvndã bibere vetet nature inimic⁹: nil em̃ tã deforme q̃ ad ſummũ impiũ etiã vt ſcribit Cice. ad quintũ. Fratrẽ acerbitatẽ nature adiũgere. Negat em̃ paſtor que natura miſeris pecudibus cõſtituit ⁊ q̃b⁹ alerent dedit excors demẽs. Sic nõ ite. hec mater importuna erat q filiam in capu deduxerat: ⁊ rei amate cõſpectu aut ſermone frui non ſinebat. Illa mihi vox mr̃is filiã reuocãtis. Ira iouis p aere capit. Iuppiter in quo tõitrua iuſſitq; cõſiſtere. Iuppiter: vt canit Oui. Cũ tõat i nube ſi lucret̃ flat⁹ aut vapor tonitrua fiũt. Si erũpat ardẽs fulmina. Si longiore tractu nitat̃ ſit fulgetra. Et Pli. Terris iraſcitur aer. Dicem qr ex ſupiore natura aeris ⁊ terreni halitus miſcẽs vtraq; forte confundit̃ ſunt nubila: tonitrua ⁊ alia fulmĩa hic grãdines ⁊ pruine imbres ꝓcelle turbines: hic pluria mortaliũ mala. hec Pli. nõ potui facere ſupple q̃n frõtẽ flecterẽ. Et volui frõtẽ nõ flectere conatus ſum: tñ reſiſtere ne vultũ flecterẽ vt dicit ẽt Orphe. poſſe pati valui nec me tẽtaſſe negabo. Ora. libor extremitatẽ Veli miſſi i ciliũ ptẽſi ⁊ i oculos depſſi vt ſolis radios retorq̃ret. Ciliũ in ſupciliũ. Supcilia hoi ſũt ⁊ i his p animũ negam⁹ aiũs hec maxie indicãt. Fauſt⁹ ſupbie aliubi cõceptabulũ ſz hic ſedẽ hz in corde naſcit̃ hic ſubit hic pẽdet. Ille aſpiciẽs ſic aſtruc. Virgo aſpiciẽs me de ora veli miſſi in ciliũ. Põt ⁊ legi hic v̾ſus ſic. Demiſſi i ciliũ liquidi velamis ora: vt legas de miſſi: diuiſim ſintq; due dictiões. expũgatq; de ſub. Blãde motis argutis. Oui. Riſit ⁊ argutis q̃dã ꝓmiſit ocellis. hoc ſatis eſt. Subriſit ſubter velũ riſit vel tacite ⁊ ne ognoſceret̃. Id cernẽs filiã ſubriſiſſe Galla opi mag⁊ itẽdẽs negata. magis opi itẽdẽs vt dici poſſit nõ exaudiuiſſe matrẽ clamãtẽ. Negociis itẽta vt pede ſic aio vt arcta ſit volũtate ſeq̃t̃ me. Cũ ꝓuidus ipe canẽs ne aut in illã mr̃ iraſceret̃: aut hec diſſimulare crederet̃. Nãq; dolos iſpirat amor fraudeſq; miſtrat hoc p iterpoſitionẽ. Dolos iſpirat amor. Amoris em̃ impulſu multa cogitamus fraudeſq; miſtrat q̃b⁹ q̃ amam⁹ retineam⁹. ſollicitãs metẽtes metẽtiũ aures obtundẽs vt crederet̃ galla impetita meo clamore nõ exaudiuiſſe. nũc cantu q̃ amatoribus quoq; peculiaris eſt. nũc clamore clamoſo ſtrepitu ⁊ cũcta circũfatigãte. Vel lamẽta dabã ſceleri. Hac re fraudulẽta culpã galle pretexebã. quo vt puellam gallã non exaudiuiſſe dum vocaret̃. Falce repellebã ſentes illi timẽs: robos ꝓtendẽtes ſpicula longis

* Q.d. nec pedib⁹ nec manib⁹ ad matrez ire volebat.

Iuppiter

Supcilia

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

dentibus ꝛ vepꝛes ne crura ſequentis leuia. Quod quoqꝫ Apollo in pꝛimo metha. timet dicēs. Me miſerū ne pꝛona cadas idigna ve ledi. Crura notāt ſentes. ſequētis amice leuia pulchꝛa terſa ꝛ que nō ſint hoꝛrida pilis. ne teneras auſint offendere plātas: qđ ꝙꝫ timet Gall⁹. Hac tibi ne teneras glacies ſecet aſpa plātas. Auſint ſētes offēdere: pūgere ꝛ pūctis crura ledere.
¶ Quiſquis amat ſeruit.

For. Quiſq̄s amat: ſuit: ſeq̄t captiu⁹ amātē.
Fert domita ceruice iugū / fert verbera tergo
dulcia: fert ſtimulos: trahit ꝛ bouiſ iſtar aratꝝ
Fau. Tu ꝙꝫ vt hic video nō es ignat⁹ amoꝝ.
For. Id cōe malum ſemē inſaniuimus oēs.
Fau. Hoc aī tā triſte bonū tā dulce venenū.
Quotidie crudele magis creſcebat in hoꝛas.
Ut caloꝛ in nonam dū lux attollitur hoꝛam.
Pallebā attonito ſilis: Lymphatic⁹ / amēs /
Immemoꝛ iſonnis: nec erat res ardua moꝛbi
Noſſe genus: frōs eſt animi mutabilis index.
Ut pater aduertit mitem ſe pꝛebuit vltra
Conſuetū quod ꝛ ipſe ſuos expertus amoꝛuꝫ
Sciret onus: blādoqꝫ loquēs humaniter oꝛe
Dic (inq̄t) dic fauſte q̄d hoc ꝙ pectoꝛe voluis?
Infelix puer / hec facies teſtatur amoꝛem.
Dic mihi / ne pudeat: curas aperire parenti.

Amātes ſuire dicit Foꝛtunat⁹ qđ cognoſcit quis ex hercule ī omphalē cui ꝙꝫ Deianira q̄diana dicit iolē īpoſuiſſe iugū ſeq̄tur Captiu⁹ amātē. Amatoꝛ velut captiuus amice in oīb⁹ obſeq̄ ſtudet. fert domita ceruice iugū. Un̄ canit. Pꝛoper. dū dꝫ iniuſto ſubtrahe colla iugo fert ꝟbera tergo dulcia ꝙ Deianira in hercule repꝛehendit dicēs. Diceris infelix ſcutice tremefact⁹ habenis Ante pedes dn̄e pꝛ-timuiſſe minas. Inſtar ad moꝛē vel inſtar bouis vt boui ꝙꝫ eq̄paret ꝗ aratrū trahit. Tu ꝙꝫ. Colligit foꝛtuna. Fau. amoꝛis vires nō ignoꝛare. Ut hic video: vt ex tuis ꝟbis colligo. Id cōe malum puta amare ita vt nemo illud eſſet ꝛ eius mala fere ignoꝛet. Semel inſaniuimus omnes: qꝛ vt dicit vir. Amoꝛ omnibus idem. ꝛ quod dicit Hiero. nullus eſt qui ad id etatis venerit vt amare iam poſſit ꝛ non aliquid amet. Hoc animi tam triſte bonū. i. amoꝛ triſte effectiue bonum. Bona opinata ponunt philoſophi ꝛ mala opinata maloꝛum eſt metus ꝛ egritudo bonoꝛum. Letitia fit ꝛ libido Libidinis autem ſit amoꝛ: de quo Cice. in quarta tuſchulana. Tam dulce venenum. ſeneca in Hippolito ſic. Qui blandiendo dulce nutriunt maluꝫ quo mentes inſaniūt Dulce pꝛe ſe enim dulcedinem fert. Quotidie crudele magis creſcebat in hoꝛas crudelioꝛ per ſingulas hoꝛas fiebat. Ut caloꝛ recta ſimilitudo. Caloꝛ ſolis creſcit ꝛ vehemētioꝛ fit. In nonam dum lux attollitur hoꝛam: dum aſcendit. Dicitur enim dies attolli vt ſol in meridiem cum eleuatur. Pallebā. Palleat omnis amans coloꝛ eſt hic amantibus aptus.

Iuue. Frōdi nulla fides.

Palloꝛ amantium.

Pallere autem amantes ideo dicit Alexander aphꝛodiſeus: quia quoties qui aguntur deſperantqꝫ potiri ſe poſſe que amant caloꝛ inſitus in pꝛofundum ſe contrahit cum ſanguine: natura itaqꝫ extrema omnino refrigerantur ꝛ ob eam rem pallent ꝛ triſti vultu demiſſoqꝫ redduntur. Attonito ſimilis ſtupidus. Lymphaticus. Laruat⁹ atqꝫ inſaniēs: amēs ſine mēte: fere immemoꝛ inſomnis que mala quoqꝫ generat amoꝛ. Hec autem ꝛ alia in Phedra nutrix apud Senecā depꝛehēdit ꝛ enumerat. Nō erat res ardua: difficile nō erat. Noſſe genus moꝛbi: qꝛ incluſus quoqꝫ ꝯuis tegat pꝛodit vultu furoꝛ. Frons eſt animi mutabilis index. Uultum dicit Cicero in pi-

Frons.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

ſonem Sermonē quendā mentis tacitum eſſe. Et pli. Frontē homini tātū triſtitie hilariratis clemētie ſeueritatis indicē eſſe. Et quod canit Ouidius Heu ꝙ͞ difficile eſt crimen nō prodere vultu. Ut pater aduertit me amare ⁊ amore inſanire. Mitem ſe prebuit humaniter ⁊ cū comitate me cepit tractare. Ultra conſuetum. patres eīm dicit clitipho iniquos eſſe in oēs adoleſcentes. Quod ⁊ ipſe ſuos cauſam quare vltra conſuetū pater ſe mitē prebuerit affert. Quos amores. Amorum ſcire onus vires ⁊ pōdus. Blando miti. Loquens pater. Humaniter nō pre ſe ferendo auſteritatē inquit pater. O Fauſte fili. Quid hoc eſt quod in pectore voluis: tenes ⁊ contractas tecum tacitus. Infelix puer qui ames. Facies hec ſic affecta ⁊ talis teſtatur amorem. Nam licet ipſe neges vultus loquitur quodcunꝗ negas. Dic mihi quicq̄d id eſt. Conſuefaciendos docet Mitio Terentianus filios ne filij ea celent q̄ alij clanculum patres ſolent.

¶ F. Sit lꝫ in natos facies auſtera parentū:
Equa tn̄ ſemꝑ mens eſt: ⁊ amica voluntas.
Fau. Et facilē pater affectū pre ſe tulit: vltro
Rem confeſſus opem perij: promiſit: ⁊ ante
Quā brumale gelu borealibus arua pruinis
Spargeret: agnati vnanimes cū patre puellā
Deſpōdere mihi: nec adhuc ſine teſtibus illi
Cōgrediebar: eram medio ſitibūdus in amne
Tantalus: o quoties miſſo cū bobus aratro
Ut vacuis aliqn̄ eſſet ſola edibus: ibam.
Omnia cauſabar: ſtiuam: dentale: iugumꝗ
Lora iugi: rullā: deerant quecūꝗ petebam
E ſoceri lare: ſola tamen deerat mihi virgo.
Nō deerāt mihi piſcator/ venator/ ⁊ auceps/
Factꝰ erā: ⁊ ſolers ſtudia intermiſſa reſumpſi
Quicquid erat prede: quicq̄d fortuna tuliſſet
Ad ſoceros ibat/ gener officioſus habebar.

¶ Ait licet. Interloq̄tur For. vt illius ſententiā affirmet. In natos filios. Facies quā aſperā ptes oſtētare filias dn̄t ne patrum facilitate peccēt Equa tn̄ mēs eſt mitis ⁊ placida. Nā infinitus eſt ſummus amor parētibus in filios. Et amica volūtas: q: illis ſemper bene volūt ⁊ amice Ut facilē inſtat fauſtus affectū pre ſe tulit: mitem ſe prebuit cōfeſſus. Opeꝫ petijt a patre. Promiſit ſe opem mihi laturū. Agnati vnanimes cū patre vno cōſenſu. Cum patre meo. anteꝗ brumale gelu ante hyehemē. Pruinis horealibus aut hyemalibꝰ: aut quas boreas cauſat. Nec adhuc potuiſſet dici a for. poſtꝗ tibi fuit deſpōſa nō poteras ea potiri. ad qḋ Fau. Nec adhuc ſine teſtibus illam conuenire ſolam non poteram: aut nō mihi dabitur. Illi galle. Congrediebar ad confutandum aut ludendum more ſponſorū. Eram medio ſitibundus in amne Tantalus Ob quod quoꝗ Iphis conq̄ritur apud Ouidium. Nec mihi continget medijs ſitiemus in vndis illius dicit Fau. fruebar conſpectu: illam alloquebar: ⁊ tangere licebat ⁊ mihi deſponſa erat: ⁊ tamen votis non dabatur potiri. Ut de Tantalo fuerunt fabule: de quo Señ. in Thyeſte. Is vt dijs hoſpitibus menſas strueret pelopem filium in partes ſecuit appoſuitꝗ dijs: epulandum: quare dij irati illum ad inferos detrudunt vt eterna fame crucietur ob tales cibos dijs porrectos. Eius capiti dicuntur impendere poma ⁊ ſe prope labra eius demittunt: que cum vult arripere Tantalus fugiunt ⁊ tolluntur: inde inſtat aqua quā cum ſe credit captaturū deluditur manetꝗ faucibus ſiccis: ſicꝗ eterna fame ⁊ ſiti cruciatur: abundat hic aqua ⁊ bibere non poteſt: qualem nunc ſe

Soluit obiectum.

Tantalus

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

dicit eſſe Fau. O quoties ibam. q. d. ſepius ibam poſtpoſitis aliis oībus negotiis. Laborabā eñ vt illam aliqñ ſolam reperirē. Vacuis ſemotis ab arbitris ꝛ familiaribus. Omnia cauſabar. Et ſi qñ domeſtici ex curſu ꝛ reditu tam crebro dignoſcebāt deprehendentes mea vota ꝛ peterent quid volebā omnia cauſabar: ex quacūq; re oportunam cauſam veniendi capiebaꝫ aut offerebam. Stiuā vnde ſepe dicebam me veniſſe vt mihi ſtiuam darent vtēdam: aut dentale aut iugū ꝛ alia. Stiuā que eſt aratri manica qua regitur ꝛ currus que a tergo torqueat imos. Dentale ad qđ includitur vomer. Iugum qđ boū capitibus aut collis ſuperponitur. Lora iugi: chordas quib⁹ iugū boū capitibus ligatur. Araturos enim boues vt ſcribit Pli. quā artiſſime iungi oportet vt capitibus ſublatis arent. Rullā que ſtimulis iungit᷑ qua aratrum purgatur qđ docet Pli. Purget vomerē ſubinde ſtimulus cuſpidatus rulla. Deerāt quecūq;: quecūq; ſimulabam mihi deeſſe. Petebā e ſoceri lare non qđ illis indigerē: ſed illorum pretextu viderem poſſem ne ſolam reperire ꝛ in illa cauſam veniendi retorquebā. Sola deerat virgo galla qua tantopere potiri volebam. Non deerā mihi ſtrēnue cuncta faciebaꝫ quibus illa frueret ne mea culpa idem eſſet quod mihi. Piſcator venator ꝛ auceps factus eram. Quā diligentē ꝛ ſtrenuuꝫ oporteat amantē eſſe, docet in .i. elegia. Ouid. Et ſolers induſtri⁹. Studia intermiſſa que lāguore amoris intermiſerā. Quicquid fortuna tuliſſet ex venatione ꝛ aucupio. Gener officioſus habebar. Dicebant me induſtrium ꝛ pium qui illos tātopere colerē. Habebar docebar ad ſoceros ſocerū ꝛ ſocium. Ibat ferebat᷑ ꝛ dabatur.

Stiua.
Dentale.
Iugum.
Lora.
Rulla.

¶ Nocte ſemel media.

Nocte ſemel media ſubeuntē lumina furtim:
(Sic etenim pactus fueram cū virgine) fureꝫ
Eſſe rati inuaſere canes: ego protinus altam
Tranſiliens ſepem: vix ora latrantia fugi.
His tandē ſtudiis hyemen tranſegimus illā
Ver rediit: iam ſilua viret: iam vinea frōdet:
Iam ſpicata ceres: iam cogitat ordea meſſor:
Splēdidulis in nocte volant lāpyrides alis:
Ecce dies genialis adeſt: mihi ducitur vxor:
Sed quid opus multis? nox expectata duob⁹
Venit: ꝛ in portū vento ratis acta ſecūdo eſt.
Tum boue mactato / gemina conuiuia luce /
Sub patula inſtructis celebrauimus arbore menſis.
Affuit Oenophilus / multoq; ſolut⁹ Iaccho.
Tempeſtiua dedit toti ſpectacula vico.
Et cū multifori Tonius / cui tibia buxo.

Quia aut prodeſſe volūt: aut delectare poete: hic B. facetiam miſcet vt ꝛ riſum creet ꝛ delectet: Media nocte intempeſta. Semel quia nunq; id auſus amplius hunc locum quidam nodū in ſcirpo querētes reprehēdūt vt ait Ptolomeus autoris huius noſtri frater in apologia contra detrahentes. Dicunt eñ poetā hac voce ſemel que modo plures modo cito modo nō diuiſim ſignificat poſuiſſe pro eo quod eſt aliqñ. Solent nāq; vulgares ꝛ qui indocte loquūtur dicere ſemel accidiſſe cum aliqñ accidiſſe dicere volunt. Primū rñdeo rem nequaq; ſic ſe habere vt inuulgāt ꝛ deberi eos penitere calūni. ꝛ note quaꝫ perperā irruūt fame aliene. Nam non pro eo ꝙ eſt aliquando ſed pro eo ꝙ eſt non pluries ſemel hic ponitur. Legant diligenter ꝛ equo animo excutiant ꝛ ſic vt eſt dictum iudicabunt. Innuit enim hic poeta aliquando ſimpliciter: ſed ſemel hoc eſt non pluries accidiſſe. Sed ſic ita, verū hꝫ dixerim ꝛ ſemel ꝓ aliqñ hic ponatur.

Aduerte.
Semel ꝓ aliquando

Adagium in prin.
Quiti. mittam⁹ vela vento.

Certe

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Certe qui recte intelligent id non coarguent. Locus enim ⁊ tempus multa
excuſant que alias eſſent digna redargui. Locus ergo ille potuit illis imo
debuit plene ſatiſfacere. Id em̄ eſt in buccolicis dictū vbi ridenť mores ru
ſticorū ⁊ minerua paſtoralis preſentať. Ibi etiā ruſticus quidā Crates ꝓ
grates.g.in.c.verſa fabulať. Et id inuitādū pro ridiculo villicos. Pollus ꝓ
paulus: herculus pro hercules: Enoppilus pro Onophrius: Coitus ꝓ go
dio. Hora nona pro meridie. Et hmōi alia de induſtria ponunť nō caſu vel
inſcitia vt iſti criminātur: hec ille. Subeuntē limina furtim clādeſtine ⁊ la
tenter. Sic q̄a aliter illa nō poterā potiri. Pactus fuerā cum virgine ſic cuꝫ
illa conueneram furē eſſe rati. Inua fere canes. Fideliſſimi ante oīa dicit
Plini. homini canes atqꝫ equi. Sui dominū nouere ⁊ ignotū q̄qꝫ ſi repente
veniat intelligūt. Quare fauſtū furem eſſe credentes intellexerūt ⁊ cōtra il=
lum inſurrexerunt. Ergo ꝓtinus ilico. Altam trāſiliens ſepē nō poterāt em̄
per limen regredi: qꝛ obſederāt canes illud. Sepē q̄ domū circuit ab ferarū
incurſu cōpeſcis ⁊ ad cuſtodiā rei domeſtice. Vix ora latrantia fugi q̄n me
morderent. In eos q̄ hyeme linguā in calciamento ſub pede habeāt non la
trare canes ſcribit Plini. His ſtudijs tali exercitio: puta piſcando venādo
⁊ aucupando ⁊ ſtudijs que intermiſerā reſumptis. Trāſegimus ꝑterium⁹
mediū tempus ⁊ morā his ſtudijs fallendo hyemē illā anteqꝫ dixi puellaꝫ
agnatos ſibi deſpondiſſe. Ver redit breuiter enumerat tēpus mediū ab ſpō Ver.
ſalibus ad nuptias Ver redit quod dicitur incipere cū ſol tenet primā arie=
tis partē. Iā ſilua viret qđ fit in vere. Iam vinea frondet emittit frondes ⁊
vireſcit. Iā ſpicata ceres. Eſtatē aduentaſſe q̄qꝫ deſignat. Iāqꝫ cogitat hor
dea meſſor. Tempus metendi fruges iam aduenit. Cogitat hordea. Iam ſe
canda ⁊ falcibus ſupponenda. Splendidulis iam nocte volant Lampyri=
des alis. quod eſt maturitatis ſignū ⁊ meſſium colligēdarū. Vn̄ ſcribit Pli=
nius extrema aūt panici milijqꝫ ſatio eſt iuſtū autem eſt hoc ſeri maturato
hordeo atqꝫ etiā in eodē aruo eſt q̄ ſignum illius maturitatis ⁊ horū ſatio=
nis cōmune. Lucētes veſpere per arua Cicindule ita appellant ruſtici ſtel Cicindule
lantes volatus greci vero lampyrides incredibili benignitate nature. Alis
ſplendidulis ſtellatis. Nocte volant veſpere. Sunt aūt Lāpyrides papilio Lampyri
nes qui ⁊ nitedule dicuntur. He vt refert Ariſto. Fiunt primū non volucres des.
quibus deinde mutatis pennigera alalis gignūtur. Cicedulas dicit voca= Nitedule.
ri cliuum fulgore nomine indito. Ecce dies genialis adeſt voluptuoſa ⁊ dele
ctabilis diem nuptiarū celebrandarum aduētaſſe dicit quo legitime gignē
dus liberis opa daretur: ſic q̄qꝫ iphis apud Ouidiū. Venit ecce optabile tē
pus. Luxqꝫ iugalis adeſt. Sed quid opus multis ſic ſupra. Quid tibi circui
tu pario tibi tedia longo. Summa hec. Quid opus multis verbis. Nox ex
pectata duob⁹ venit tēpus optatum quo alter altero frueretur. expectata
duobus quā ego ⁊ galla deſiderabamus. Et in portum vento ratis acta ſe=
cundo eſt a nauigantibus ſumpta metaphora. Acta eſt.i. attigi poetaꝫ quē
tantis deſiderabam deſiderijs. Nactus em̄ ſum quod volebā. Tū boue ma=
ctato in nuptijs: factum cōuiuiū deſcribit. Mactato ad epulandū. Gemina
luce vel duobus diebus: vel die ⁊ nocte quā tede illuminabāt: ſꝫ prior ſnia
melior. Sub patula arbore. Sub vlmo fortaſſe que late ſuos ramos porri=
geret menſis ſtructis poſitis vt ſolent ruſtici. Celebrauimus. Solēniter egi
mus. Affuit Enophilus nomē belle fictum. Dicitur autē amator vini Eno=
philus ꝓ enophrio ponitur: vt ait Ptolomeus in apologia cōtra detrahen
tes operibus mātuani. Multoqꝫ ſolutus hiacho. Ebri⁹ hiaco vino qđ ita
ſoluit vt neqꝫ pes neqꝫ mens ſatis ſuū officium faceret. Tempeſtiua loco ⁊
tēpora cōgrua: vel que q̄qꝫ ebrioꝝ ꝓpria ſunt. Spectacula: ita qđ aut plus
ſolito aut ſatis ꝓterue ludebat. Toti vico oībus q̄ ex vico huc confluxerāt.

C

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Et cum multiphori Tonitus. Tibicinis nomen a tonãdo deductum: nõ eñi cõpoſite cantabat: ſed ita vt tonare videretur. Cui Tibia fiſtula. Cum buxo multifori: multorum foraminum: puta ſeptem aut nouem propter concentum ꝛ armoniam.

Tandẽ poſt epulas: ꝛ pocula: multicolorẽ
Uentriculũ ſumpſit: buccaſqꝫ inflare rubẽtes
Incipiens: oculos aperit: ciliſqꝫ leuatis.
Multotieſqꝫ altis flatu a pulmõib⁹ hauſto/
Utrem implet: cubito vocẽ dat tibia preſſo.
Nunc huc nũc illuc digito ſaliente/ vocauit/
Pinguibus a mẽſis iuuenes/ ad cõpita cãtu
Saltidico: dulciqꝫ diem certamine clauſit:
Et iam tres hyemes abiere: ꝛ proxima eſtas
Quarta dies rapidis (ſi q̃ eſt bõa) p̃terit horꝫ
~~Si qua placẽt: abeunt: inimica tenaci⁹ herẽt~~
For. Fauſte vidẽ: vicina pec⁹ * victa ſubitra t
Iã (ne forte graui mulcta taxemus) eũdũ eſt.

Tandem poſt epulas ꝛ pocula. i. ſublatis menſis. Multicolorẽ tectum pãniculis variis. Uentriculuꝫ aut vtriculũ. i. folliculum illum quẽ vento repleri ſolent q̃ hinc ad tibiã ſuperiorẽ ꝛ inferiorem manat. Sumpſit. Tonius. Tandem ergo ſedentibus conuiuis ad tibiaꝫ cecinit ex more Buccaſqꝫ inflare rubentes incipiẽs: exprimit geſtũ talium tibicinũ. Rubentes violenter quaſi exprimẽdo ſpirituꝫ. Oculos aperit: qꝛ intẽdit ſp̃us ꝛ tumefacit. Tibijſqꝫ leuatis intenta pelle frõtis. Multoties ſepius. Multoties dicit vt ruſticitatẽ paſtorum rideat quibus tribuit verba non plane Latina flatu ſpiritu pulmonibus. Pulmo ſub corde eſt ſpirandiqꝫ officina attrahens ac reddens aiam: idcirco ſpongioſus ac fiſtulis inanibus cauus: quanto hic minor corporibus tanto velocitas maior hec Pli. Altis profundis quia ſub corde. Utrẽ ventriculum implet. Tonius Tibia que in altũ protenditur: vel inferior: q̃ varios dat concentus. Cubito preſſo. Sub cubito eñi tenere ſolent vtrẽ ac premere. Preſſo premente: cum enim premitur vtrẽ premit. Nunc hoc modo ad hec foramina tibie modo ad illa. Digito ſaliente ſic geſtum exprimit Uocauit Tonius traxit ad compita loca q̃ vie plures petunt ꝛ vbi choreas agitant ruſtici Cantu ſaltidico: ſic vocauit cantu ſaltidico: vel clauſit cãtu ſaltidico. Saltidico qui formam choree ꝛ ſaltandi moduꝫ exprimeret. Dulciqꝫ diem certamine clauſit: nõ prius ceſſauit q̃ꝫ dies abierit veneritqꝫ nox. Dulci certamine. Saltationib⁹ ꝛ choreis. Et iam tres hyemes tres anni. Et proxima eſtas quarta: quartus annus. Dies preterit abit ꝛ celeriter diſcedit. Si qua placent abeunt. Huic ſententie aſtipulatur. Ouid. in ij. elegiarum. Optima prima fere manib⁹ rapiuntur auaris. Implentur numeris deteriora ſuis. Inimica mala. Tenaci⁹ firmius. Herent remanẽt. Fauſte viden interpellatur. Fortu. Fauſt. eglogãqꝫ concludit. Uiden comice p̱ vides ne. Uicina vineta vicini vineam aut proximam vineam. Iam eundũ eſt diſcedere oportet vel ad pecus ire ꝛ ſequi ne quid ferat alijs detrimenti. Ne forte graui mulcta. Hoc differt pena a multa inquit. vt. l. j. ff. de verborum ſignifi. qꝑ pena eſt nomen generale ꝛ omnium peccatorũ coertio. Multa ſpecialis peccati cuius animaduerſio hodie pecuniaria eſt. Taxemur ne grauiter puniamur: ꝛ quod dicit Hiero. detrimentum pecoris paſtoris ignominia eſt. Et quod dicitur. ff. ſi quadrupes. in. l. j. ꝛ in paſtorem agitur: actione de paſtu pecoris; vt dicitur. ff. de preſcriptis verbis. l. qui ſeruandarum.

Exprimit. illorum geſtum mã.

* Uinetũ locus vbi multe vinee ſunt. Pli. li. viij. Cui vineta facere cordi eſt: faciat vitiarum ex quo poſſit.

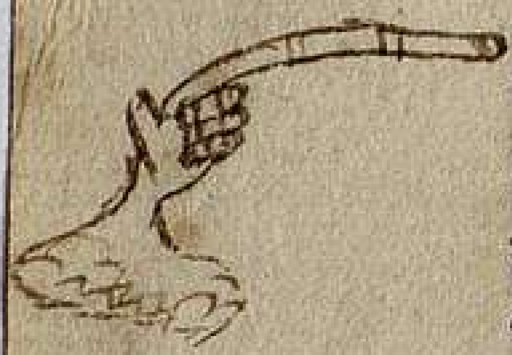

Miniſterio de Educación, Cultura y Deporte

Andree Laurentiui enarrationes In ſecundam eglogam.

Arguit altiloquis vt fortunatus amyntam
Carminibꝰ: tentatq; leuis abhibere furores:
Proximior narrat: miſſumq; in amore receſſet.

Arguit altiloquis. Proprios Fau. Fortunatum edocuit. Hic fortunatus fauſto alienos recenſet. Admonetq; hunc talemq; amorez abijciendū. Arguit facit enim qđ amicum decet aliosq; errorūz admonet vt dignoſcant q̄ forinſecus nō videt. Clauſis eñ ⁊ obturatis luminibꝰ ambulat amor. Altiloquis: qđ ꝑfecto p̄ter decorū fieret: eſſetq; vltra ꝑſone admonentis hic decentiā niſi huiꝰ rei Bapti. per Fauſtū admonuiſſet illic grādia de magnis ſunt hec certamina rebꝰ. Amyntā: nomē hic amantis ac depereuntis tractū ex Vergilio quē hic noſter ſequitur ⁊ imitatur. Tentat. Sed quis hūc vitari debere pertinaci ac in erroribus merſo perſuadebit. Conatur Fortunatus hūc procul ab amāte abducere: ſed placet Amynte inſano hunc ſequi deliberat furores: plus enim quā cetera amor mentes peruertit. Proximior .i. ſecunda. Sic Ouid. Proximus huic labor eſt. Miſſum nullis enim ſalutaribus fortunati monitis parere voluit. Quinimmo obiurgabūdus amyntas a ſe fortunatum repulit. Cum dicit his monitis prudens ac circunſpectus haberi niteris. Et illic. Tunc ego non audens hominem contendere contra. Amplius inſano rediens ab amante receſſi. Sic fortunatus amyntam reliquit. In amore in perſeuerantia quā in amore ſectando habet, Nunc autem ad reliqua.

Cur tam ſerus ades? quid te (iam ſeptima lux eſt) Fau.
Detinuit? gregibꝰ ne noceent? hec paſcua veſtris.
For. Fauſte padus nr̄os q̄ p̄terlabit agros/
Creuerat: ⁊ tumidis ripas equauerat vndis.
Nos (cura gregis omiſſa) priuata coegit.
Publicaq; vtilitas/ripam munire diurnis
Nocturniſq; operis: fluuiūq; arcere furentē

Cur tam ſerꝰ .i. ſecūda eſt egloga q̄ de amoris inſania amoreq; inhoneſto deſcribit. Ubi Fortunatus amynte amore pereuntis inſaniā inſectatur qui cū vni dicit omnibꝰ dictū intelligamus oportet. Superiores hic quoq; paſtores colloquūt. Partes aūt p̄cipue fortunati ſunt qui rē geſtā nō ſuā: ſed amynte ꝑditi narrat. Uñ capiat qđ vitijs fedū inceptu: ⁊ fedū exitu. Interpellat aūt hic prior Fauſtꝰ fortu. dicēs. Cur tā ſerus

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

ades. Quid eſt q̄ tam tarde ad nos venis? Quid te detinuit? Quid te remoratum eſt? Jam ſeptima lux eſt: per parentheſim hoc. Septima lux eſt his ſeptē diebus te non vidi. Egregibus ne cām petit. Fauſt. hec paſcua qđ inſueta ſunt: vel qđ aliud quiddā habebant qđ noceat. Fauſte padus. r̄ndet Fortunatus cāmq̄ʒ docet curtam ſerus adit. Padus vt hic ſcribit Strabo. eius multus ac celer progreſſus aūt maior mollior q̄ʒ efficitur. Nā multis ex omnibus incremēto excipit potiſſimū qn̄ ad plana fuerit ⁊ latius extenditur diuiſus igit̄ circūflectit ⁊ curſum ſegnem reddit. Jamq̄ʒ ampliſſimus adriaticū irrumpit pelagus cūctos europe fluuios: preter Iſtrū magnitudine exuperās. Oritur aūt vt Plini. e gremio veſuli montis a grecis dictus Eridanus ac pena phetontis illuſtratus. Metrodorus ſceptitius dicit qm̄ circa fontē arbor multa ſit pices que pades gallice vocatur padū hoc nomen accepiſſe. Ligurū quidē lingua amnē ipſum Boduicū vocari dicit: quod ſignificet fundo carentem. Qui preterlabitur noſtros agros Mantuanos. nam ſm̄ Strabonū Mediolanum Veronā ⁊ his inferiores Britia Mantua. ⁊ regiū padum accolūt. Preterlabitur. preterfluit. Creuerat imbribus ⁊ ſolitis niuibus. Equauerat ripas vt nil diſcriminis eſſent tn̄ tnmuerat. Cura gregis omiſſa: relictis pecudib⁹. Priuata q̄ in campos noſtros influebat cāpoſq̄ʒ per omnes cū ſtabulis armenta ferebat ⁊ ſata publicaq̄ʒ: vel quia ſingulorū bona ciuitatis ſunt bona vel vt impediretur in campos fluere. Ripas em̄ fluuiorū reficere dicit Ulpianus de ripa munienda. ff. ⁊ munire vtiliſſimum eſt ripā munire contra fluuij impetus ⁊ incurſus. Nocturnis: diurniſq̄ʒ operis: die nocteq̄ʒ ſine intermiſſione operando fluuiū aq̄ impetū arcere: reprimere ⁊ repellere ripa munita. Furētē aquis.

Eridanus

¶ Fert padus. Admonitus verbis fortunati. Fauſtus dicit. Exundans aq̄s icreſcēs Sepi⁹ mala oia. Signa ⁊ indicia futurorū malorū. Noſter municeps ⁊ mantuanus Firmat aūt qđ dicit autoritate Vergilij quē per Tityrū intelligere lʒ. Qui paſcua que paſtorū ſunt. per que accipe buccolica. Et arua que ſunt agricolarū: per q̄ q̄ʒ georgica intelligit hic. Id aūt dicit Vergi. in j. geor. Proluit inſano cōtorquēs vortice ſyluas. Colligit em̄ illic indicia ſcdi belli ciuilis. Forſitan id veruʒ. Quatenus hoc credi debeat interloquens docet Fortu. id verū padū exundantē ferre mala oia. Qn̄ extra tp̄a quib⁹ ſolet creſcere. Subito nullis p̄cedentib⁹ indicijs cōcreuerit exūdauerit. Nūc aūt id padū creſcere. Poſcit tp̄s.

Padi auctus.

Fau. Fert pad⁹ exūdās mala ſepi⁹ oia noſter.
Tityrus eſt auctor: qui paſcua dixit ⁊ arua:
For. Forſitan id verū: qn̄ extra tēpora: ⁊ vltra
Menſurā: atq̄ʒ modū ſubito cōcreuerit eſtu:
Nūc autem id poſcit tēpus: nam liquitur altis
Nix hyberna iugis: ipſe ēt caua flumia mōtes:
Se exonerāt: illuuioſq̄ʒ onerāt: ſic flūia rurſus
Se exonerant: pelaguſq̄ʒ onerant: hominum quoq̄ʒ mos eſt.
Que nos cūq̄ʒ p̄mūt / alieno imponere tergo.
For. Sʒ iā cōtractū reuocat ſu⁹ alue⁹ amnē.
Fau. Decreſcēre pado (dictu mirabile) noſter
Fortunate lacus / maioribus eſtuat vndis:
Urbs natat: obſcure fiunt cellaria foſſe.
Lyntre cados adeūt: labens ad vina miniſter
Ridet: ⁊ ex imis fertur grauis obba lacunis:
Multa (licet nati fuerint melioribus horis)
Piſcib⁹ inſidias tendebat arundine: ⁊ hamo.
Multa: ⁊ magna ferūt aliq̄n incōmoda ciues:

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Cōmoditas ois ſua fert incōmoda ſecum:

Et ſorti appendix eſt illetabilis omni.

Padū dicit Plini⁹ augeri ad canis ortū liq̄tis niuibus agris ꝙ̄ nauigüs torrētior. Nā liq̄tur cām docet: liq̄tur liqueſit. Jugis in montib⁹. Implēt augēt. Montes q̄ꝛ in his liq̄facte niues in fluuios torrētib⁹ aq̄s d fluunt: qb⁹ cōſequēs eſt fluuiū augeri. Se exonerāt. Et hoc trahere apologū videt Fauſtus ad amoreſq̄ꝫ hominū referre. Montes ſe exonerāt nimio onere leuant. Fluuioſq̄ꝫ niuib⁹ ſolutis ꝛ defluētib⁹. Sic flumina rurſum ſe exonerāt: cū decreſcūt nō defluentibus niuib⁹. Pelaguſq̄ꝫ onerāt: cōtra qd̄ dicit Ouid. Fretum recipit de tota flumina terra. Nec ſatiatur aq̄s peregrinoſq̄ꝫ ebibit amnes: ſꝫ hoc dictum eſt ex decore paſtorio. Hominū ḡꝫ mos eſt. accōmodat vt dixi morib⁹ hoc. Que nos cūq̄ꝫ. Tmeſis eſt quecūq̄ꝫ alieno imponere tergo in malos retorquere qd̄ in aduerſis reb⁹ ſolere fieri ſcribit. Q. curtius. Sed iā cōtractū dicit For. Padū nūc in limitē ſolitū reuocari. Cōtractū reuocat: ꝛ cōtrahit ꝛ reuocat. ꝛ in priſtinū ſtatū reducit. An nē aquas. Suus alueus ſolitus locus. Decreſcēte pado vrbis. For. admonitus Fauſtus mirabile dictu affert de Benaco decreſcēte in limitē ſolitū iā cōtracto. Dictu mirabile vt dicat: ꝙ profecto miruū eſt. Noſter lacus Benac⁹ ex quo minutius fuit Mātu vſq̄ꝫ. Ibi autē in circuitu ciuitatis altero ſuo facto breui curſu in padū influit: poteſt autē hoc etiam de iſto lacu intelligi. Maioribus eſtuat vndis. creſcit. Hinc dicit Maro in.ij. geor. Fluctibus ꝛ fremitu marino aſſurgere vbi ſcribit Seruius hūc magnitudine ſui tēpeſtates imitari marinas. de hac re dicit etiam paſtor. Eſtuat eſtu inſurgit. Vrbs mātua. Natat aqua exundat ꝛ pluris abundāt aquis vt dicit Plini. in repu, bethyſoppidū eſſe cui⁹ putei creſcente eſtu minuūtur augeſcūt decedente. Cellaria ſunt aūt celle ſubterranee quibus vina reſident. Fiunt foſſe: nā replentur aquis cellaria ad quas recipiēdas ſunt foſſe. Eſt aūt foſſa receptaculū aque manufactū ad caſtra ſiue vrbes oppidaue aut alia huiuſcemodi munitiētia. Ob cure ob aquarū multitudinē. lyntre parua ſcapha. Cados dolia vt vinū hauriant: labēs: lyntre: nauigans ad vina hauriēda. Obba vas vinariū quā Perſius ſeſſilem vocat qd̄ fundū latū habeat. Grauis vino plena. Eximis lacunis: tanꝙ̄ ex lacunis ꝛ lacu: Multa nati ſint qd̄ docebitur in cornice melioribus horis ꝙ̄ ruſtici icōmoda detrimēta ferūt ſuſcipiūt. Scilicet interdū (canit Ouidius.) Miſcent̄ triſtia letis. Cōmoditas ois rem illa firmat ſententia Fauſtus ſua fert incōmoda ſecū. ¶ Quia nulla eſt ſincera voluptas. Et qd̄ dicit̄ ſecundum naturam eſſe quē ſequant̄ commoda ſequi cū incommoda ꝛ cōtra. Hūc locū in dialogo cōtra detractores enarrat Bap. Exēplificatꝙ̄ de ſermone dicēs ꝙ̄ verū ſit illa cōmoditas ois. ſ. f. tu. ſ. Hinc patere poteſt qd̄ ſermonis cōmoditati tantū detractionis heſit incōmoda vt nō facile ſit diſcernere maiori ne emolumento ꝙ̄ damno ſit ſermo. Etem̄ ſermoni appēdix quidē detractio eſt. Et in agelariorū p̄rio lib. ait idem. Adeo fecunda malorū vita hoīum vt fiāt nō ſolū triſtia ꝛ atra. verūctiā que ſunt bona preſtātiſſima nobis noxia ꝛ euētu ſunt pnitioſa in alieno. Et ſorti appēdix eſt illetabilis omni. Omnis ſors in fine habet quid qd̄ ſepe in luct⁹ cogat hinc dicebat ſolū ante mortē beatū debere dici nemīnē. Et qd̄ ſcribit Hie. magna eſt rerū conſequentia: ꝛ alterū pendet ex altero. Appēdix aliquid qd̄ in extremo omni ſorti appendit̄ ꝛ apponit̄. Illetabilis de quo letādum non ſit. Omni ſorti omni fortune ꝛ commodati que ex fortuna dicitur pendere.

Benacus.

Quia dicit Bap. ſcda partheni- ce latent ſub melle veneno.

Fau. Hacte⁹ eridan⁹: nr̄os repetam⁹ amores.

Quādoquidē nūc alma ven⁹ mouet oīa: celū

¶ Hactenus eridan⁹. dicit Fauſt⁹ ſermonē reaſſumptum ſatis p̄ceſſiſſe.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Luce tepet nitida: tellus viret: arua volucres
Cantibus exhilarant vernis: nunc oia fetant.
For. Tu tua lusisti: s3 nos aliena sequamur.
Namq3 tibi noti referam pastoris amores:
Ut doceā veneris nihil esse potentius igne:
Pauper ꝛ infesto sub sydere natus Amyntas
Sex vitulos: totidemq3 pares etate iuuencas:
Armentiq3 patrem ducēs in pascua taurū
Venerat ad coitū: nitid⁹ vbi Mynci⁹ vndis
Alluit: herbosos fugiens perniciter agros.
Squalluit os/barba obriguit: cutis aruit estu.
Arx noua ꝑpter aquas pinat ardua muris
Est coitus: campo moles fundata palustri.
Hic igitur recubās vitrei ꝑpe fluminis vndā:
Uitis vbi amplectēs longis dumeta lacertis.
In vada curuata ripe supereminet vmbra.

Quare nr̄os vt qb⁹ idulsimus vł qb⁹ iuuenes quales nesimus student. Decetq3 apte hoc posse fieri si quidē ita tp̄s e. igit. Quādoquidē vult aūt tp̄s exprimere quo ꝛ delitie sunt in agris ꝛ pastores min⁹ laborant vt sit multiplex ad narrandum inuitatio. Qð etiā fecisse videt Maro in Palemone quē exacte hic noster imitatur. Monet oia ad procreationem. Celū luce tepet nitida. Quale sit tēpore veris. Tell⁹ viret virescit ꝛ germinat. Arua volucres cātibus exhilarant iocōda aut hilara reddūt ꝛ leta ꝛ carmina p varios edunt resonātia cātus. Nūc oia fetāt piscibus insidias tē debat arundine: ꝛ hamo.

Prothese os parala sc.

Sermo q̄lis esse d3. Ludere.

qð dicit palemon. Et nūc ois ager nūc ois parturit arbor. Nūc frondēt syl ue nūc formosissimus annus: ꝛ qð dixit supra. Nūc alma ven⁹ mouet oia. Ordo em̄ nature annus ita vt dicit Pli. se h3. Prim⁹ est ꝯceptus flare incipiēte vēto fauonio. Exide cōcipiūt varīis dieb⁹ ꝛ ꝑ sua q̄q3 natura ꝛ diuti⁹ grauida part⁹ gerūt. Pariūt ꝟo cū florēt. cetera apð illū. Fetāt parturiūt. Tu tua lusisti. Rn̄det For. dicēdo se aliena velle narrare qð facile Fau. patit: talis em̄ ſmo d3 esse vt lenis sit ꝛ minime ptinax. Nec tāq3 i possessionē suā venerit excludat alios s3 cū i reliq̄s reb⁹: tū in sermōe cōi vicissitudine nōnūq3 vt ait Cic. vtēdū putem⁹. Lusisti. in minorib⁹ opibus dicunt poete ludere. S3 nos aliena seq̄mur narrem⁹. Nāq3 tibi noli quē tu nouisti. Pastoris puta amynte vt doceā tali hystoria. igne veneris. i. amore quē mūd⁹ ꝛ supi timēt ꝛ equor ꝛ q̄ fulmē etheneū quatit. Paup ꝛ ifesto. icipit narrare Fort. dicēs. infesto subsidere. i. ifeliciter maturas vt dr̄ malis auib⁹ ꝛ genesi sinistra. Sex vitulos. His ꝟbis armētariū fuisse Amyntā liq̄t. Uitulos dicit Varro appellatos q̄si stultos aut qð pleriq3 vegeti vegetulos. Totidēq3 parēs etate iuuēcas: puta sex etatis eiusdē iuuēcos idē dictos vult q̄ iā ad agrū colēdū iuuare posset. armētiq3 p̄re admissariū forte ītelligit aut armēti ducētaur. Tauris singulis scribit Pli. dnas vaccas eodē āno posse tradi. Qui si post coitū i dextrā p̄tē habeāt gn̄atos mares eē. Si i leuā feias. Venerat ad coitū. Sodio ponit vt iq̄t Ptolo. in sapolo. 3 detrahētes estq3 arcis nomē. Minti⁹ hic vt scribit Boca. venetiar fluui⁹ est ex benaco lacu ꝑdicto q̄ exūdās mātuā vsq3 labit: ibi autē in circuitu ciuitatis altero lacu facto cū ex eo progredit mintū nomē assumit ꝛ breui cursu in padū mergit ꝛ cū de se tenuis sit adeo hymbrib⁹ auget vt asserāt nullū esse tā modici cursus q̄ tm̄ vsq3 suscipiat icremēti. Undis nitidis. limpidis ꝛ vitreis. Fugiēs pnicit rapiðo fluēs. Alluit p̄terfluit p agros. Est aūt ex geor. imitatio. Arx noua declarat q̄d sit ill' coit⁹ dicēs. Coit⁹ appositiue moles fūdata i cāpo palustri est arx noua arduis pinat mur. moles edificij vastitas q̄dā. cāpo palustri.

Vituli Iuuēcus

Mintius

Arx

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

lacuſtri. Arx noua magna. ꝛ caſtellū. Propter aq̄s. ꝓpe aq̄s. Ardua ne ſint pinne. duo adiectiua ſine cōiūctione. ſit arx noua ac ſi diceret ſimpliciter caſtellū aut arx. cuius epitetō ſit ardua. Muris pinnatis. Muri pinne ſumma ſunt vt ait varro ab his q̄s inſigniti milites habere in galeis ſolet. Hinc muri pinnati quaſi pinnis inſigniti ꝛ cacuminati. Dic ergo pinnatis cacuminatis vt nūc fieri ſolent edificia. Fundata edificata ꝛ cōſtructa. Hic igitur vt redeam ad rem. Hic in coitu iſto. Utrei nitidi fluminis myntū. vbi in quo loco amplectens dameta longis lacertis brachia longe porrigens. Lacertis palmitibus. ſupereminet pendet que ad ripā vſq̄ protendit. vmbra vitis curuata prona ꝛ que aquas quoq̄ obumbraret in vada in aquas. Piſcibus inſidias tendebat. i. piſcabat. Duo aūt genera piſcandi ponit Ariſt. lib. viij. de na. animaliū. c. xx. que illic repete ſi placet.

Pinne.

Cicada q̄ſi cito cadens.

Meſſis erat ſolis rapidi violentia aduſtos
Proſciderat cāpos finem philomela canendi
Fecerat ꝛ neq̄ lux/paſſim morientibus herbis.
paſcere oues poterat: neq̄ nox. hūore cicadas
Dumq̄ incubit aquis/ſtudioq̄ intēdit inani/
Taurus (vt auditū eſt) primū vexat⁹ ab eſtro
Mox canibus demū furaci a milite ſyluis
Abditus/ꝛ toto confeſtim euanuit agro.

¶ Meſſis erat eſtas. ſolis rapidi vehementis. Aduſtos proſciderat ꝛ aduſſerat. ꝛ proſciderat. ſol eū vt terre refert Aphrodiſeus nimiū ſummūq̄ humorē exhauriēs ſiccat atq̄ indurat. Philomela hec vt ſcribit Ariſt. adulta eſtate vocē mittit diuerſam non inſup variā aut celerē modulatāq̄ ſ; ſimplicē atq̄ vt hic dicit For. nullam et neq̄ lux dies q̄ꝫ longus eſſet. Morientib⁹ areſcentibus. Paſcere oues saturare nil eñ (q: cuncta ſicca) reperiebāt quod ederant oues. neq̄ nox paſcere poterat. Humore rore qui nocte ſerena exiſtit. Cicadas cicadarum duo faciunt gn̄a Ariſto. ꝛ Pli. de quarū quoq̄ natura ꝛ apud illos multa: eas ali rore. Dicunt: excitare eñ cū ſubuolant humorē: reddūt quo ſolo argumēto id probant vnū ex iis qui viuunt ꝛ ſine ore eſt pro eo quiddā aculeatum linguis ſimile ꝛ hoc in pectore quo rorē lābunt. Significat ergo hic calorē tm̄ vt neq̄ ros per noctē fuerit. Dumq̄ incūbit aquis operā dat ꝛ imminet ꝛ ſic piſcantis geſtā exprimit. Studioq̄ piſcandi inani ineſt. Intēdit indulget. vt auditū eſt ſenil preter auditū habere dicit. Veratus totus. Ab eſtro aſilo qui ꝛ vulgo tabanus dicit quē ſcribit pli. Aliqn̄ naſci in extremis fabis qui ceteras auis fugat Ariſtoteles aūt dicit aſillum latiuſculis quibuſdā beſtiolis q̄ in fluuijs ſupernatant enaſci quāobrem magna aſilorum copia circa aquas vbi id genus beſtiolarū eſt. De aſilo quoq̄ ver. in. iij. Geor. quem dicit tā aſperū ꝛ ſonare vt tota exterrita ſiluis diffugiant armenta: quare hec quoq̄ dicit veratus ab eſtro. mox ſecūdo repete veratus. Demū deemiq̄ ꝛ nouiſſime. A milite vel ab eorum vno qui ſub ſpecie militie deuagantur: ꝛ nil intentatum inuiolatumq̄ relinquunt ꝛ cuncta deuaſtant. Miles eñ quoniam ſolet indulgere rapinis. Eſtimat altiliuꝫ fieri ſine crimine predam: vt ait hic noſter in blaſio ab actorem itaq̄ For. ſignificat eo quod iungit furari abigeo: aut itaq̄ vt nunc ſit merentoū iſtorum miſerorū perpetuū epitetō. vt vere lucanus dixerit. Nulla fides pietaſq̄ viris qui caſtra ſequuntur vulpianus illum non eſſe abigeū qui ouem errantez vel equos in ſolitudine relictos abduxerit: ſed dici potius furē: quare ſcite dixi Bap. furaci: quod bouem errantē abduxerit: de hac re plura. ff. de abigeis. Abditus ſyluis ne deprehēderetur. Confeſtim ilico. Euanuit vt viſus non ſit amplius aut reperiri a paſtore non poſſet.

Philomela.

Cicadarū genera.

Aſilus.

Miles.

Abigeus.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

¶ Qđ puer vt nouit: tumulum cōſcēdit ⁊ alta
Uoce bouē clamans/ lon ga rura omnia viſu
Proſpicit: vt fruſtra niti ſe comperit/ arcum
Corripit/ ⁊ pharetrā ſecturqꝫ ꝑ inuia taurū/
Illū per caulas/ ⁊ per ſtabula omnia querēs/
Per colles benace tuos: per conſita oliuis
Iugera per virides ficis ⁊ vitibus agros.
Uenerat ad ſublime iugū (qđ ſulphuris arcē
Suſtinet/ ⁊ longis aperit proſpectibus illinc
Benacū/ hinc cāpos lōge lateqꝫ patentes.
Lux ea ſacra fuit petro/ frōdente ſub vlmo/
Miſta erat ex omni pubes poſt prādia vico/
Ducebatqꝫ leues buxo reſonante choreas.
Ruſtica gēs nulla genꝰ arte domabile/ ſemꝑ
Irrequietū animal gaudet ſudore/ peracto
Mane ſacro (feſta qn̄ omnibus ocia luce)
Ipſa otij ac famis impatiēs epulať ⁊ implet
Ingluuiē: audito ꝓperat tibicine ad vlmum
Hic furit hic ſaltu ferť bouis iſtar ad auras
Quā raſtris verſare nephas: ⁊ vomere/ terrā
Calcibus obduris: ⁊ inerti mole fatigat:
Ac ferit/ ⁊ tota baccho facit orgia luce/
Uociferās/ ridens/ ſaliens/ ⁊ pocula ſiccans:

¶ Quod puer vt nouit Taurum effugiſſe ⁊ euaſiſſe. Tumulū colliculum vt ſi viſꝰ eſſet poſſet videri. Bouem clamans vt ſolent facere paſto. Clamās vocās nomine indito boui. nam vt ſcribit ver. poſt partū cura in vitulos traducitur omnis. Continuo qꝫ notas aut nomina gentis inurunt. Proſpicit ꝓcul aſpicit ⁊ vt diciť de lōge. Longo in lōginca qꝫ pendēte ⁊ penetrabili. Ut fruſtra niti ſe cōperit cognouit ſe tēpus ⁊ operaꝫ omnē perdere. Arcū corripit ⁊ pharetrā: quum diximus ſupra ſupellectilem paſtoriā eſſe. ſequiť inuc ſtigat. ꝑ nimia deſerta recte ergo arcū ⁊ pharetraꝫ corripuerat. Querens amyntas illū Taurū. ꝑ caulas bouilia. Caulas autē dicit Feſtꝰ a cano dictas antiquitꝰ cū ante viſum tectorū oues i antris claudebanť. Et. i. expoſitiue. ꝑ colles mōtes ⁊ tumulos. O benace lacus de quo myntiꝰ fluit vt ſupra diximus. Tuos q̄ circū te ſunt ⁊ in tuo agro nā circū mōtes ſūt ꝙ dicit: Melibeꝰ ⁊ tibi magna ſatis q̄uis lapis oīa nupe. Et licidas i meri. Et ꝙ refert Bocatiꝰ. Paruo tumulo agris maronis cōtiguo ꝟgiliū mōtis censeri inditū nomē ꝑ cōſita oliuis iugera ꝑ oliueta ⁊ cāpos vbi plurime ſunt olee qbꝰ abūdat ager mātuanꝰ ꝑ virides ficis ⁊ vitibꝰ ꝑ vineta qbꝰ nōnūqꝫ iterſerunť fici. venerat amyntas ad ſublime iugū mōtē. Qđ ſulphuris arcē ſuſtinet: aut caſtellū ꝙ ſulphureū dicūt aut ꝙ hic eſt cunilis ſulphur effodiť. Diciť em̄ inueniri vt refert Pli. in agro neapolitano cāpanoqꝫ collibꝰ q̄ vocanť. Lougogi. Hec dicta ſunt donec meliora reperiā. Eſt em̄ difficile de his q̄cqꝫ poſſe dicere q̄ Bap. aut nouis noībus veteribꝰ relictis celebrat: aut q̄ tā humilia ſunt vt nulli at pauci celebrarint. Et lōgis aperi ꝓſpectibꝰ illinc vn̄ videre lꝫ (etiā ſi ab eo diſtet) Benacū. Lōgis ꝓſpectibus qđ dixit ſupra lōgo viſu. Illinc ex illa pte. Aperit dat videre hinc ex hac pte Longe lateqꝫ patētes āulos ⁊ aptos. Lux ea ſacra fuit petro. Illā petro ad vincula fuiſſe ſacrā colligere lꝫ ex ſupioribus. Quia dicit meſſem fuiſſe ⁊ alia que in mēſe iulio dicuntur aut auguſto cōiungere ac cuius calendis dicitur coli Feſtum hoc quare recte dices petro ad vincula. Lege diuum Hieronymum in epiſtola quā ſcribit de vinculis beati petri ad cuſtociō virginē: incipit aut in epiſtola. Sepiſſimo rogatu ⁊c.

Adagiuz.

In primo die Auguſti.

Otiū per t melius q̄ per c ſcribitur.

Sulphur quo in loco reperiatur.

Miniſterio de Educación, Cultura y Deporte

Cuius verba hic ponerē ni timerem orationis faſtidioſam longitudinem. Frondente ſub vlmo: que vmbram late dabat. Pubes multitudo iuuenum. Ex omni vico ex omni oppidulo. Ducebatqꝫ leues choreas. Saltabat chorizabat. Buzo fiſtula. Ruſtica gēs interloquitur Fauſtus ac veluti ſatyrice in ruſticos inuehitur qđ qꝛ preter legem carminis buccolici fit corripit poſt Fortunatus. Gens ruſtica eſt. nulla genus arte domabile indomabile eſt durum ⁊ qꝛ preter religionem multa faciat. irrequietum ſine requie ⁊ quod nūqꝫ ceſſet. Feſta quā̄do omnibus ocia luce: id eſt quando quidem diebus feſtis ab omni ruſtico opere ceſſant. reſa ocū impatiens id eſt irrequieta acquieſcere neſcia at famis impatiens ob laborē aſſiduum. qui ad edendum inuitat Epulatur comedit implet cibis nō precioſis ſed quibꝰ famem ſedent. ingluuiem ventrē rapacem. Audito tibicine. Timpaniſtria. Properat ad vltimū currit. Hic vnus. Furit ex more ſimulatur eīn nōnūqꝫ furens vel furit ita ſalit vt furere videatur. Hic alius. Fertur ſaltu ſaltat. Bouis inſtar ad bouis morē qui calcitrare ſolū nouit reiectat eīn pedes: quibus ſpargit harenam qđ ſolēt quiqꝫ ruſtici ſine eīn arte cruſmata iactāt. Sic optime geſtum ruſtici ſaltātis exprimit. Terram fatigat premit ſaltādo. Calcibus pedibus obduris calloſis. Et inuerti mole. perſtat in eo quod inſtar bouis dixit Mole corporis. Quā terrā eſt nephas verſare. raſtris et vomere. in qua quicqꝫ facere nō licet qđ prophanū ſit. Honorius ⁊ Theodoſius imperatores ſcripſerūt vt videre licet. ¶ De ſacroſanctis eccleſiis. l. placet. ne predia vſibus celeſtiū decretorū dedicata ſordiderū munerū fece vexent. itaqꝫ hic de cimiterio nil prohibet intelligere qđ quoqꝫ taxatur de conſecra. diſt. iij. irreligioſa. ⁊. j. diſt. de conſecra. c. qui dic. ⁊. q. iiij. c. in loco. Ac ferit querit Orgia feſta. Baccho velut bacho. Vociferans rē manifeſtius explicit. Vociferans clamās ſaliēs ſaltās. Et pocula ſiccās bibens.

For. Stulte quid hec faris? ſolatia ruſtica damnas.
Ruſticꝰ ipſe/tuis malus es: tibi peſſimꝰ ipſi.
Fau. Dicta ioco fuerint: noſtrum repetamꝰ amyntam.
Continuit greſſum: baculoqꝫ innixus aceruo
Intermiſit iter: donec miteſceret eſtus:
Ah puer infelix eſtus ne maior in vmbra
Corripiet: nudā videas ne in fonte Dianam:
Claude oculos blādis neu des ſyrenibꝰ aurē:
Sors tua narciſſo ſimilis: narciſſus ī vndis.
Dum ſedare ſitim properat/ſitit amplꝰ. at tu
Exteriorez eſtum fugiens/intrinſecus ardes.
Quam melius fuerat (niſi te ſic fata tuliſſent)
Ad reliquū rediiſſe pecus/ſeruaſſe iuuencas/
Amiſſi bouis equo animo diſpendia ferre/
Quam dum conaris nil ꝑdere/ꝑdere teipm̄.

¶ Stulte quid hec faris. Admonuit vt dixi: hoc preter buccolicum eſſe ꝑ for. dicētē ſtulte quare hec de ruſticis loqueris. ſolatia q̄ nulla habēt alia ꝑter hec ⁊ diebꝰ ſanctis tm̄. Ruſticus ipſe dā̄nas ruſtica. nā vacuū cū decet eſſe qđ q̄s in alio reprehenſurus eſt: vnde merito Iuuc. ait. Loripedem rectus derideat ethiopē albus. Tuis malꝰ es ruſticus eiuſdē ſortis. Tibi peſſimus ipſi cū eīn alios eiuſdeꝫ ſortis taxas tibi ludis ⁊ te ipſe carpis. Fau. vidēs hunc vere dixiſſe excuſat dicendo. Dicta q̄ dixi de ruſticis fuerint ioco nō aūt ſerio. Quare his poſthabitis redeamus ad amyn. cuiꝰ amores inſtituimus narrare. Continuit greſſum: continuat ergo fortu. argumē= Aeclamatio.

Miniſterio de Educación, Cultura y Deporte

tum. Cū illius quo supra dixim⁹ Amyntas venisset: vidissetq; fieri choreas. Illic māsit. Baculoq; innixus aceruo more pastoꝝ altero pede porrecto in baculū qđ se fecisse cādid⁹ dicit in octaua. Intermisit interquieuit. Donec mitesceret estus tēperātioꝛ esset sole vergēte i decidētē. Ah puer Acclamat Fort. ⁊ Amynte miseret. Infelix qđ dixi supra paup ⁊ infesto. Estus maioꝛ puta estus amoris. Maioꝛ quā sitis quē vitis i vmbra. Claude oculos. Ad Acteonis fabulā alludit ꝙ qꝛ vidit dianā in fonte nudā in ceruū ꝓhibet cōuersus. nudā dianā. i. puellā ꝙ nō min⁹ tibi ꝙ̄ Acteoni diana nocuit fabula nota est ex methamo. li. iij. sic ideo admonet ꝙ amoris cā oīs ⁊ oꝛigo ē oculus per quē in animū insania illa demittit. nā vt ait Plato in dialogo cui titul⁹ est pulchritudine fores ante sūt oculi ⁊ aures quas quoq; hic admonet claudere di. neu des bladis si renib⁹ aurē. ne tibi qđ officiat vt scribit de syrenib⁹ quas aure surda ꝑterire necesse est. Has dicit Oui. acheoli filias ꝙ vt qrerēt ꝓserpinā a diis posse sup fluctus alarū insistere remis. Optarūt itaq; in aues ꝯuerse sunt. ne tñ ille canoꝛ mulcēdas nata ad aures. Tātaq; deos oris lingue depēderet vsum virginei vultus ⁊ vox humana remāsit. Quarū vna voce altera tibiis alia lira canebat iuxta panthoꝝ primo post habitasse in capreis dicunt ꝙ illectos suo cātu in naufragia deducebāt: et sic vr̄ alludere ad fab. vlyssis. Admonet ergo ꝓbeat aurē atq; tādē i naufragiū deducat. sors tua dicit: Amynte nō nihil tale ꝯtigisse quale narcisso. nā narcissus in vndis. Fabu. habes i. iij. metha. In vndis dū sedaret sitim quā ex nimio caloꝛe ꝯtraxerat. sitit ampli⁹: qꝛ cepit amare ꝙ nusq̄ erat imutat ꝓbe Bap. versum Oui. Dūq; sitim sedare cupit ficis altera creuit. At tu o amynta. Exterioꝛē estū quē ex caloꝛe solis exteri⁹ ꝯtraxisti fugiēs manēdo sub vlmo. Intrinsec⁹ ardes caloꝛe amoris ꝙ in ꝑcordiis ꝯcitat. Quā melius quasi dicat cui multo meli⁹. Nisi te fata tulissent: imputat hoc fatis sed rustice sunt' eñi ꝙ cum qđ euenit nō potuisse aliter cōtingere opinātur. Cōtra quā rē disputat Gelius ad reliquū qđ tibi superat. Seruasse iuuencas q̄s reliquisti cā Tauri querēdi. Amissi bouis ꝑditi vt sup: a docuit. Dispendia perditionē ⁊ damnū. Equo. animo qꝛ flagrantioꝛ equo. nō debet doloꝛ esse viri. Quā dum repete ꝙ melius fuerat rediisse ꝙ̄ teipsum perdere amoris erroꝛibus. Dum conaris nil perdere hoc per interpositionem. Dum conaris inuestigando. Nil perdere. vt nil qđ tuū sit perdas: ⁊ niteris inuenire.

Acteon.

Aures et oculi duces i amore.

Syrenes.

Narcissus

¶ Sed post iacturā. Interloquit Faustus ridēdo cō silīū Fortuna. ⁊ acclamatione dicēdo. Sed post iacturā alteri⁹ aut ꝓpriam. Quia non sapit. Facit eñi experiētia cautos. Aut scitum est ex alioꝝ periculis vitā suā in meli⁹ instituere. Hinc (ait ille) oēs cum valemus egrotis consilia dam⁹. Utile nō est cōsiliū post facta: cui astipulatur Seneca in thieste. Seruʒ est cauendi tps in mediis malis dari ꝙ oportuit ante. Nā sera qdē: vt scribit Papinianus tanto venit medicina doloꝛ. Consiliū

Fau. Sʒ post iacturā q̄s nō sapit: vtile nō est
Consilium post facta dari: qđ oportuit ante.
Cōsiliū post facta: imber post tēpora frugū.
For. Una puellaris iter pulcherrima turmas
Uirgo erat: alba comas: aliis ꝓcerioꝛ: annos
Nata quater quinos: vel circiter/oꝛe nitenti.
Urbanis certare potens: ⁊ vincere nymphis:
Aureolis radiās guttis ad tempoꝛa limbus
Ibat: ⁊ ad pectus clausum velamen aheno
Clauiculo: mediam fulgenti fibula ferro
Strigit i angustū: noua claudicat istita lapsu
Linea rugoso: pedibusq; allabitur imis:
Hanc puer vt vidit: periit: flammasq; tuendo

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Hauſit:⁊ in pectus cecos abſorbuit ignes:
Ignes:q̄ nec aq̄s perimi potuere:nec imbris
Diminui:neqꝫ graminibꝰ magiciſve ſuſurris
Oblituſqꝫ greges:⁊ damna domeſtica/totus
Aritur:⁊ noctes in luctum expendit amaras.
Sepe graueſcentē verbis compeſcere flāmā
Nixus:⁊ inſanum iuuenis cohibere furorem
Dicebam/miſerāde puer: quis te deus iſtas
Miſit in ambages?ſed nō deus/imo ſatanū
Peſſimus/ex illis quos noctibꝰ: atqꝫ diebꝰ
Ter tribꝰ ī terras:(fama ē):ex ethere lapſos.

poſt facta datum eſt velut imber poſt tēpora frugū: qui nihil ꝓdeſt. Quid eñ ꝓdeſſet ſi cū arus ſol preſcinderet ⁊ herbe ſiccitate interirēt:nō imber caderet poſt meſſes aūt effunderet̄:certe nil ita lȝ de cōſilio poſt facta dato. Naȝ ſero atqꝫ ſtulte prius qđ cautū oportuit poſtqꝫ comedit rē poſt rōnē puta vt ait Plaut.in triu. Una puellares. Deſcribit Fortu. virginē cuius amore correptus Amyn. exarſerit. Inter turmas puellares:puellares choros. Alba comas candentes habens comas. Aliis procerior.altior. Quia vt dixit Ariſto.in magno corpore ineſt pulchritudo. Annos nata quater quinos viginti annorum vel circiter quod ad numerum refertur ore nitenti.formoſo ⁊ ſplendenti. Urbanis certare potens. Tanta huius erat venuſtas vt vrbanis puellis ſuperior eſſet. potens certare:contendere:formoſitate. Nymphis vrbanis cū vrbiū puellis ⁊ ſponſis. Et vincere nō q̄ certaret:ſȝ ſolū q̄ ēt ſuparc poſſet. Limbꝰ radiās aureolis guttis. Significat hic faſciolā illā q̄ mulieres cōtinēt comā circūqꝫ ligāt capiti:q̄ diſticta eſt nōnūqꝫ guttis ⁊ q̄ſi pūctis aureis. Ad circū ⁊ ad pectꝰ clauſum velamē. Strophiū itelligit quū puelle papillas tegere ſolēt. Clauſū pſſuȝ in pectꝰ. Erat ergo hec ſtrphata. Mediā fulgēti fibula ferro.zonā itelligit quā gerūt mulieres:ſȝ eſt pars ꝓ toto. Ferro fulgēti q̄ſi argēteo. Stringit: cogit. In anguſtulū in ſtrictū. Studēt eñ matres puellas demiſſis humeris vincto pectore vt graciles ſint Noua cādicat iſtita. Inſtita venꝰ veſtis eſt aut faſciola q̄ veſtē i extrema pte ambit:ſȝ ⁊ hic ps hec ꝓ tota veſte capit̄.dic ergo. Inſtita veſtis linea q̄ lino itexta erat. Qualē ſolēt mulieres ruſtice ferre. Cādicat:ſplēdet:albet. Lapſo rugoſo q̄ multiplices rugas ad pedes vſqꝫ labētes hȝ. Pedibuſqꝫ allabit̄ imis ad pedes vſqꝫ ꝓtēdit̄ more pudicarū ⁊ honeſtiorū feminaꝝ. Meretrices eñ vt refert nonius ſuccinctiore veſte vtebant̄. Hāc puer:pene puer aut moribꝰ puerilibꝰ. Ut poſtqꝫ perijt: amauit. Et eſt imitatio Uergiliana. Hauſit flāmas amoris. Tuēdo aſpiciēdo inde refert Aprodiſeus. Enſem pte dextra pte cupidinis ⁊ pendere leua pharetrā ſagitis refertā pluribꝰ. Oñ principio amor per radiū orit̄ vnum oculorum ſtatim quippe vt aſpexit amauit poſt frequentes ad rē amatā radios mittit. Et in pectus cecos effectiue,vel latentes. Abſorbuit:hauſit.qui nec aquis perimi. Qđ gallus quoqꝫ apud ver.fatet̄. Et aulus Gellius.xix. li. Uerſus Uale editui referēs veteris poete. Quid faculā pręfers philcros qua nil opus nobis ibimus hic lucet pectore flāma ſatis. Iſtā nō potis eſt vis ſena extinguere vēti. Aut imber celo cādidus precipitans. At ꝯ hunc ignem veneris niſi venus ipſa. Nulla eſt q̄ poſſit vis alia opprimere. neqꝫ graminibꝰ herbis:ob qđ querit̄ Apollo in primo methamor. ⁊ hic Amyntas in tertia. Magiciſve ſuſurris incātatiōibꝰ qđ q̄qꝫ dicit in tertia. Oblituſqꝫ greges tāto amore affectꝰ vt greges obliuiſceret̄. Et dāna domeſtica boue amiſſum. Et noctes in luctum expendit conſumit. Quod facere dicit Phedram nutrix in hippolito apud Senecā. Sepe graueſcētē q̄ grauior

Limbus.

Inſtita.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

ſleres. Flammam amoris. Cōpeſcere reprimere ⁊ ab illo fugare. Inſanum effectiue. Iuuenis Amynte. Cohibere arcere. Furorem amoris ardorem. Hec ego dicebā. Miſerāde puer. Refert vba For. qbus amyntā ſolat⁹ eſt: ⁊ quib⁹ furor eſt inhibere nixus ambages ſupra dixit. Fauſte quis in ſyrtes auſter te impegerat iſtas. ſic hic Ambages. errores ambagioſos ⁊ inextricabiles ⁊ amoris inuolucra. Sed nō deus Correctio eſt. Imo ſatanum peſſimus. Eſt eñ quidā amoris demon vt teſtat᷑ Hiero. in vita beati Hilarionis. Hic enim cū increparet demonē qui virginis mentem amore iuuenis obſederat: curq; potius in eū qui mittebat. (Implerat eñ ſic Amaſius iuuenis arte magica) nō intrauerat reſpondit. Qūo intraſſem in illū q̄ habebat collegam meū amoris demonē, bene ergo dicit Bap. Ex illis ſatanib⁹. Quos demones noctibus atq; diebus ter tribus. i. nouē diebus ⁊ nouē noctibus fama eſt decoꝝ paſtoris fama eſt ⁊ ſcribitur Eſaie. xiiij. c. Lapſos in terrā decidiſſe. Qūo cecidiſti de celo lucifer: qui mane oriebaris: corruiſti in terram qui vulnerabas gentes: ⁊ alia que hinc ſi placet repete.

* Proſequitur mala q̄ veniunt ex amore.

¶ Dic age. Prius: ⁊ poſterius fortiora diſponit. ar. Fortu. quibus ab amore vult amyn. auertere. Diteſcere. diuitias parare ⁊ diuitē fieri. Hoc pacto ſic amādo. Nā diuities animā et corpus necat: inficit: aufert: vt hic quo primo de ea loquitur: refert. Surgere in altū. honorari ad maxima venire. Nā grādib⁹ inceptis ſtudiiſq; virilibus obſtat. Dilatare domū. rē domeſticā augere: q̄ vt augenda ſit docet Cic. in offi. Hinc hoc ſpecialib⁹ dicit. horrea granaria. aceruis cumulis cuiuſcūq; grani cerealis. His ſtudiis amoris. Extēdere latius agros. plures campos parare. Multiplicare greges ſupplere. Acquirere parare. Cōtendit itaq; Fortu. neminem poſſe reperiri. Inter tot populos alio arg. rem aggredit᷑. Quot populos. Habet ſuſtinet. Sunt populi. Qui noſtra ferant: vt de Diomede quē Hercules vicit ſcribit᷑: qui carne humana equos paſcebat. Et Antropophagi de qbus Pli. in. vi. carnibus humanis veſcebant᷑: ⁊ cū eſt rigones ⁊ Ciclopes: atq; vt refert Solin⁹ indi. Noſtra humana. Eſt. i. abſumāt: comedāt. Sunt inq; populi quos tāta erymnis vexet tot malis: vt veſci carnibus humanis eos adigāt. Sz inter tot populos. Nullū eſt tā immane crudele. Genus hoium tā barbarum efferatis moribus. Que gēs. Nō execret᷑ deteſtet᷑: ⁊ prorſus fugiat. Nam vt ſcribit diu⁹ Hier. ꝯ Iouinianū. Amor mulieris gn̄aliter accuſat᷑. Qui ſemp inſatiabilis eſt. Qui extinct⁹ accēdit᷑ Et poſt copiā rurſ⁹ inops eſt. Animūq; virilē effeiat. Et excepta paſſiōe: quā ſuſtiet nō ſinit aliō cogitare. Hec ille.

diomedes

Dic age / ſi noſti quēq; rem inſcere: ſi quem.
Uideris hoc pacto diteſcere? ſurgere in altū?
Dilatare domū? maioribus horrea aceruis
Complere his ſtudiis? extēdere latius agros?
Multiplicare greges? acq̄rere paſcua bob⁹?
Inter tot populos / quot habet latiſſia tellus
Sūt qui noſtra ferāt mēſis epulāda cruētis
Corpora: ⁊ humanos abſumāt dentib⁹ art⁹:
Sūt i quā / q̄s tāta malis tot vexet erymnis
Sz nullū eſt tā imane gen⁹: tā barbara nuſq̄
Gens: que femineos non execretur amores.

¶ Hinc ex amore femico veniunt rixe. Ex cupiditatibus enim odia: diſſidia: diſcordie: ſeditiones bella naſcuntur. Ueniūt ⁊ iur-

Hinc veniunt rixe: veniunt ⁊ iurgia: ⁊ arma:
Sepe etiam dire multo cū ſanguine mortes
Hinc quoq; diſſectis euerſe menibus vrbes.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Ipſe etiam leges: rubriſq; volumina loris.
Clauſa / vetãt ſcel⁹ hoc: ⁊ deteſtãtur amores.
Ut leges audiuit / ad hec reſpõdit amyntas.
(Ciuis eñi fuerat puer: ⁊ verſatus in vrbe)
His monitis prudẽs: ⁊ circũſpectus haberi.
Niteris: ⁊ ſenſu tetricos anteire catones
Error hic: hec paſſim ſapiẽs demẽtia regnat /
Ipſe ſibi blanditur homo: ſolerſq; putari
Uult animal: tñ incautus ſibi multa tetẽdit
Rhetia: ⁊ in foueã cecidit: quã fecerat / ante
Liber erat: ſeruile iugum ſibi condidit ipſe /
Põd⁹ / id ẽ / legũ (vidit ipſe volumĩa) q̃s nec
Antiqui potuere patres: nec poſſumus ipſi /
Nec ſeruare etas poterit ventura nepotum
Aſpice q̃ ſtulta eſt hominũ prudentia: celum
Sperat: ⁊ eſſe ſibi cedem inter ſydera credit:
Forſitan in volucrẽ moriens tranſibit: ⁊ altũ
Spirit⁹ aſſũptus tranabit ad ethera pẽnis.
Tũc ego: q̃d latras? legũ deus auctor / ⁊ ipſis
Nõ parere ſapit magnã nimis impietatem.

gia ⁊ arma hic dicit Hor. priamo ſer. nam fuit ante Helenam cũnus teterrima belliã. ſepe etiam dire dolores multos hinc ⁊ pericula procedere docet. ſ. ſer. Hora. alios cogit ſe p̃cipitare de tecto: alios flagellis cedi aliĩs & illa amputari. Propter ea ait ſeneca in hippolito. ſed dux malorũ femina ⁊ ſcelerũ artifex. Obſedit animos cuius inſiſte ſtuporis fumãt tot vrbes bella tot gẽtes gerunt euerſa ab imo regna tot populos p̃mũt dire quaſi deorũ ira imiſſe. Multo cum in magna ſanguinis effuſione hinc quoq; ſex amore vrbes vt troia quã grecia Helenã repetens ⁊ echalia quam hercules ob iolen denegatã deſtruxit euerſe ſupate bello ⁊ ſolo equate diſſectis dirutis. ipſe etiam leges fortiſſimũ argumẽtũ in extremo eſt leges diuine ⁊ ciuiles non mechaberis. nõ cõcupiſces vxorem proximi tui. ⁊ l. iu. de adul. ſtup. Rubrica q̃ volumina loris. Alludit fortaſſe ad eã partẽ. ff. orum quã. ff. nouũ vocãt: q̃ ſolẽt bibliopole pelle rubra integere. Eſt eñ illic. l. iu. ſcel⁹ hoc amores deteſtant̃ ⁊ execrent̃. Ut. ll. audiuit. q̃d reſpõderit amyn. amore furẽs recitat: refert leges audiuit a me deduci in medium ⁊ amores velare. Ad hec mea quibus illũ obiurgat crã. Eius enim ratio eſt cur non ventus ſit reſpondere in vrbe rex qua multa capere ⁊ diſcere: licet q̃ iuuent ⁊ ad reſpondendũ ⁊ cõfabulãdum: quibuſve e: imũt ruſticitatem quo minus vereant̃ reſpondere his monitis verba ſunt amynte. ſed qui refert for. imitaturq; hic auroniam apud iuue. que non inferiora his reſpondit his monitis quibus arcere vis amorẽ ⁊ circũſpectus is eſt vt dicit val. non qui circũſpicit̃ ſed qui circũſpicit ⁊ in oẽm partẽ more. iam ſpectat hoc eſt prudens ⁊ ſagax haberi dici ⁊ reputari cũ nõ ſis niteris vis laboras itaq; ſenſus eſſe poteſt cũ me talibus admones vis reputari prudẽs vel ſic talibus monitos qualia. ll. ponũt putas hoiem circũſpectũ fieri ⁊ catone ſapiẽtiorẽ vtrũ mauis elige poſterior mihi plus placet. Anteire ſupare catones qb⁹ natura incredibilẽ dedit ſeueritatẽ. Plures aũt fuiſſe ſcribunt̃ catones inter quos maxime celebrant̃ ſenior ⁊ iunior. De vtroq; plutarch⁹ ſatis multa. Priorẽ dicit̃ prius priſcus fuiſſe vocatã. ſequẽti aũt tẽpore cato ei virtutis cognomẽtũ extitit. nã romani eũ i quo multap̃ rerũ vſus eſt nõ experiẽtia ſic catonẽ noiabãt. fuit aũt hic gñe tuſculan⁹ de cuius ſpecie ⁊ morib⁹ ita quidã cecinit: Portius hic mordax glaucis ſubrutus ocellis. Intertes herebo ſedes non corporis vllas. Exercuit acriter cẽſura. De catone autem

Amyntas loquitur

Catones

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

dem Plu. ſatis multa quē dicit genus ⁊ principiū glorie ⁊ dignitatis ſuſſ-
pſiſſe a prauo catone: hic eſt qui vticēſis dictus eſt de quo Luc. i. ij. pharſa.
hi mores hec duri immota catonis. Secta fuit ſeruare modū finemq; tene-
re. Naturāq; ſequi patrieq; impēdere vitā. Nec ſibi ſed toti. genitū ſe cre-
dere mūdo. Huic epule viciſſe famē: magniq; penates ſuū monuiſſe hyme
tecto precioſaq; veſtis. Hyrtam mēbra ſuper romani more quiritis. Indu-
xiſſe togā veneriſq; huic ma: imus vſus. Progenies vrbi pater eſt: vrbiſq;
maritus. Juſtitie cultor rigidi ſeruator honeſti. Jn cōmune bonū nulloſq;
catonis in actus Surrepſit partemq; tulit ſibi nata voluptas. Sed ſatis
de his vt intelligas quā ſapientes fuerint. Tetricos ſeueros. Error hic vel
amor qui ñ vbiq; regnat fruſtra conant̄ inhibere leges in quas incidet ho-
mo ſepe qđ poſt docebit. Uel error hic. His monitis prudentē ⁊ circunſpe-
ctum videre ⁊ velle haberi. Hec demētia que pre ſe fert interius dementiā
Sapiēs exterius prudēs: ⁊ ſic eſt honeſta ꝯdictio. Ut diſcors ꝯcordia. Jpſe
ſibi īē diffuſius declarat. E lādit̄ dū ita nitit̄ haberi ſagax talibꝰ monitis.
ſolerſq; putari hoc poſteriorē: quē ſupra dixi. ſenſum cōfirmat. Solers pru-
dens ⁊ multe artis. Tn̄ incautus hoc eſt qđ ſupra dixit demētia. Jncautꝰ
imprudēs. Sibi cōtra ſe. Multa tetēdit rhetia: quibus incautus intercipe-
ret̄: hinc canit Ouid. ele. iij. Cōtra te ſolers hoim natura fuiſti ⁊ nimium
dānis ingenioſa tuis. Et Hora. j. ſer. q̄ temere in noſmet legē ſancimꝰ ini-
quā. Jn foueā cecidit homo q̄ fecerat ante leges cōſtituēdo. Liber erat hō
nō cōſtitutis. ll. Seruile iugū ſibi cōdidit ipſe. vnde cōquerit̄ apud Ouid.
Mira dicēs: humana malignas cura dedit leges ⁊ qđ natura remittit in-
uida iura negāt. ſeruile iugū cū ſibi. ll. ipoſuit. Pondus. i. legū dicit Amyn.
vim legū tā rigidā eſſe: vt ſincere ⁊ ſctē vix q̄ſq; ſeruare potuerit. Alluditq;
ad illđ qđ Act. xv. ſcribit̄: dicitq; diuus Petrus. Nūc ergo q̄d tētatis deum
imponere iugū ſup ceruices diſcipulorū qđ neq; nos neq; pr̄es noſtri por-
tare potuimus. Uidi ipſe volumina ꝓpterea dixit ſupra For. Amyntā in
vrbe verſatū antiq̄ potuere patres maiores qđ manifeſte de Domitiano
ſcribit Juue. quē dicit legē amarā oībus atq; ipſis veneri martiq; timendā
reuocaſſe: quā tn̄ primus violauit. Nec poſſumus ipſi qui nūc ſumus. Nec
ſeruare etas poterit vētura nepotū. Quas leges quoq; minores aut poſte-
riores ſeruare nō poterūt. Aſpice. reprehēdit aliud Amyntas. Dn̄m pru-
dētia. Simulatio hec prudētie. Celſi ſperat hō ſe habiturū ſi leges ſuarit.
Et credit ſedē eſſe ſibi inter ſydera. Hinc ſcribit Ouid. hoim. Natura qua
lꝫ affectare celū q̄q;. Sedē aūt illā ſcribit Cice. de ſomno Scipionis i circu-
lo inter flāmas elucēti eſſe quē orbē lacteū nūcupāt. Forſitā in volucrē di-
cit Amyntas hoiem falli q̄ hoc credit: ſꝫ nemo eſt q̄ nō videat Amyntā fal-
li. Hec putātē in quo ſeruat poeta decoꝝ pſone. Docetq; hoiem amore ob-
cecatū in hereſim nōnūq; decidere in volucrē moriens trāſibit vt fuit ſnīa
Pitagore q̄ dixit ſpiritū noſtroꝝ occupare q̄ſcūq; arcus. Eq; feris huma-
na in corpora inq; feras noſtrū trāſire: vt in. xv. refert Ouid. Jronicos loq̄t̄
Amyntas dicit an noſter ſpūs alas ſumat vt in celū volet. Spūs aſſūptis
alis in volucrē infuſus tranauit voluit cetere aues ſolēt in altū quocūq;
ita ſit nō inciſum eſt legibꝰ parere. Tūc ego tacere nō potui inq̄t For. His
auditis itaq; dixi. Quid latras: q̄d tā ſtolide ⁊ abiecte loq̄ris. Legū deꝰ au-
ctor leges dedit deꝰ: nō aūt hō. Hinc Martianꝰ. ff. de legibꝰ: legē donū dei
vocat: leges eñi Moyſi in mōte ſyna dedit. Et ipſis legibꝰ nō parere obedi-
re. Jtē Mar. ſcribit i. l. ij. ff. eo. Legi oēs hoies decet obedire pp multa ⁊ va-
ria: ⁊ maxie q̄ro s lex eſt iuētio q̄dā ⁊ donū dei: q̄ ergo nō parebit ipiꝰ ē ha-
bēdꝰ: ⁊ ꝯ deū facere dici dꝫ. Quare ait Heſiodꝰ ad fratrē. Jus quoq; frater
ama ſine quo genus omne ferarū credimus alterno certāti corpore paſci.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Fa. Grādia de magnis hec ſūt certamia rebꝰ.
For. Quis fueri reris: quis pānoſus: & aſper
Sim modo: tūc aīo: tūc vi: tunc ore volebam
Nec mihi ſeſe alius poterat ꝯponere paſtor.
Fau. Nūc ꝗꝗ ſi rectꝰ vultu gradiare ſupino.
Alter eris Marius: raſo ore videbere Carbo.
For. Talia rn̄dit/ſic obiurgatus amyntas/
Facto homini deus inuidit: cōceſſa voluptas
Uiſa bonum nimis excellens: vota repreſſit
Legibus inuentis: vt qui ligat ora capiſtro
Ne quocunqꝫ libet flectat veſtigia ſeſſor.
Fau. Que mea ſit/me cogit amor: ſnīa fari
Liberaqꝫ ora facit: qui non cōmunicat vſum
Coniugis: inuidꝰ eſt liuorē excuſat honeſtas/
Introducta vſu longi liuoris iniquo.
Nā dū quiſqꝫ ſibi retinet ſua gaudia: nec vult
Publica: cōmunis mos ac lōgeuꝰ honeſtas
Factus: & hunc morem fecit dementia legem.
Inuida res amor eſt: res inuidioſa voluptas.
Tunc ego nō audēs hoiem cōtendere contra
Amplius: inſano rediēs ab amāte receſſi.
Fa. Cernis/vt hic malꝰ/affectꝰ ſic lumia mētꝭ
Claudat: in errores vt ſpōte feramur aptos?
For. Cernis/vt a ſūmo liuētia nubila baldo.
Se agglomerēt: oriꝰ grādo: ne forte vagātes
Tempeſtas deprendat oues diſcedere tēpus.

¶ Grandia de magnis. Quia hec ꝑter legē carminis buccolici & decorū videnꝭ. poſſetqꝫ huiꝰ cenſeri immemor poeta admonet ꝑ Fau. hāc ꝯtētionē & magnā eſſe & de rebꝰ magnis & q̄ paſtoribus imitande nō ſint. Sed in vſum eccleſia vertit Bap. ſtilū buccolicū & q̄ſi imutauit: imiſcet qꝫ nōnunqꝫ graues ſnīas cui hr̄e ꝑfecto lꝫ gratias. Aperuit em̄ ceteris viā et exēplū eſt. Quid fueriꝫ reris. ſe effert For. talibꝰ fauſti vbis amore ſenū. Quā uis pānoſus hoc dicit qꝛ rara in tenui facundia pāno. pānoſus pānis obſitꝰ & aſper ſqualidꝰ tēporum aſperitate. Tunc cū talibꝰ amyntam inſectabaꝭ aīo prudētia vi robuſtate corporis. Tūc ore facūdia nec mihi poterat: qꝛ talē videbā cōponere cōparat & eqparare. Nunc ꝗꝗ qꝺ ſe ſic extulerit fortu. ridet Fau-
ſtus dicitqꝫ ironicos illuꝫ Marius.
quāqꝫ maiora poſſe vultu
ſupine elato nec obſtipo Imitatio
capite. Alter eris maritꝰ. greca.
Saluſt. i bello iugurtino mariuꝫ induſtria ꝓbitate militie magna ſcia fuiſſe ait cuiqꝫ animus belli ingēs domi modicus libidinis ac diuitiarum victor quoqꝫ prout ſcribiꝭ vultu erat ſeuero. & refert Plutarchus. Animi vehementia atqꝫ vocis aſperitatem & acritatē vultus que paulatim marius: effingebat milites non ſibi ſed hoſtibus ad terrorem fere animo induxerunt. hec tria dicit For. Fauſtum habere & raſo ore a tonſore
videbere carbo. Carbo orator fuit & refertur a Cice. in Bruto in quo vt ait ſi Carbo.
fuiſſet talis mens ad remp. gerendam benedicendum fuit profecto nemo viro hoc preſtitiſſet. Qui cum in rep. conſpirabat iuuenis & imberbis erat. Stilo criminis buccolici conuenientius erit vt hec nomina paſtorum putentur quos ridet For. fortaſſe alludens ad maritum & carbonem romanos. Idqꝫ magis due perſone decorum vt ita putentur eſſe nomina poſita vt pollux pro paulus. Herculus pro hercules &c. Sed hec dicta ſunt dum nobis meliora ſe offerent. Talia reſpondet For. vt reſponderit amynt. docet. Sic obiurgamus: vt ſupra dixi. Tunc ego quid latras facio hoi: ꝙ incompos ſui ſit qui amat apte docetur; nō enim hic vertur in ſniam proꝝ

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

pere que fidei repugnet facto homini paulopoſt cū feciſſet de⁹ inuidit vide
q̄ rē ipſam amyntas inuertat Inuidit em̄ ſerpēs q̄ eue de fructu vite come
dere pſuaſit quare paradiſi voluptates amiſerūt primi parētes. Cōceſſa vo
luptas dat rōnē. Cōceſſa quā cōceſſerat. Viſa deo eſſe hoc ſtulte q̄ volupta
tem bonū appellet quā intelligit amore affect⁹. Et vota hois repſſit coar=
ctauit legibus inuentis: ob quā rē dolet Amyntas Sȝ vt hic noſter in .j. de
calamitatibus canit. Eſt hoim cui pl⁹ diuini luminis auctor tradidit ⁊ fle
cti voluit rōnis habenis legib⁹ hūc certis miſit cohibere furorē: impoſuitq̄
modū veneri: vt qui ligat ora capiſtro. Per ſiſterem mōſtrat: hinc ait Hier.
homelia .ij. in cātica cāticorū. Btē ſunt ille aīe q̄ dorſum ſuū curuauerūt vt
accipiāt ſeſſorē verbū dei ſup ſe ⁊ frena eius patiunt̄ quocūq̄ tpe voluerit
flectat eas ⁊ agat habenis pceptorū ſuorū: q̄ iam non propria voluntate in
cedunt. Sȝ oīa ducunt̄ ⁊ reducunt̄ voluntate ſeſſoris. Capiſtro frenis. Ne
Seſſor. quocūq̄ libet flectat equ⁹ veſtigia greſſus ſuos. Seſſor eques. Amor cogit
me fari que ſit mea ſnīa. Sic phedra in hyppo. Que memoras ſcio eſſe nu=
trix ſȝ furor cogit ſeq̄ peiora liberaq̄ ora facit vt cūcta dicā. Qui nō in eorū
decidit errorē qui dixerūt vxores debere eſſe cōes. Qđ quoq̄ ſtoici vt refert
Laertius cenſebāt. Sed pcipue inter ſapientes vt oīs adulterij ſuſpitio ⁊
zelotipia tolleret̄ diligerenturq̄ oēs equa charitate. Cōicat alij cōem facit
Coniugis ſue inuidus nō em̄ vult hāc quā hȝ fieri cōem qđ ad zelotipiaȝ
ptinet: liuorē poſſet em̄ dici: qđ ergo nō inuidus notat̄ dicit honeſtatē illuȝ
excuſare ⁊ ptegere. Eſt em̄ honeſtū alij vxorē nō cōicare. Videturq̄ hic di=
cere q̄ reuera hāc rem honeſtā nō eſſe. ſed apparere. Introducta in mediū. Et
pcedens vſu iniquo malo. Itaq̄ hec cōſuetudo nō alij vxorē ppriā cōican=
di qđ fit vt dixit ob liuorē verſa eſt in honeſtatē ⁊ legem. Hinc dicit. Q. cur=
tius cōſuetudinē nature potentiorē. Nā dū apertius dicit nō honeſtas illa
introducta eſt. Sua gaudia: vxorē ⁊ rem quā amet. Nec vult publica: illaȝ
non vult alij cōicare. Mos nō cōicandi. Cōis quem oēs tenent. Et lōgeuus
ab annis multis obſeruatus. Factus eſt honeſtas verſus eſt ſed vim ſubijt
honeſtatis. Et demētia hoiȝ: imo prudētia. Fecit hūc morē cōem ⁊ lōgeuū.
Legem. Quare hāc legē hoies ſibi impoſuerūt cōtra quē nil audet. Ea em̄
ſcribit iurecōſultus. ff. de legibus. que lōga cōſuetudiue cōprobata ſunt ac
per annos plurimos obſeruata nō minus q̄ ea q̄ ſcripta ſunt iura ſeruant̄.
Inuidia res effectiue facit alteri inuidere. Inuidioſa voluptas incidioſa
res dr̄ refert Valla que atrocitatē facti augens inuiſum illud vel illi⁹ aucto
rem facit ſic potes dicere. Inuidioſam voluptatē q̄ ſe inuiſam faciat. Tunc
ego For. non audens poſt hmōi verba tā deteſtabilia: cōtendere cōtra ho
minē obnixe illius verba cōfutare. Rediens diſcedēs. Ab inſano dementi.
Amāte Amynta. Cernis. interloquit̄ Fauſtus vt obteſtet̄ poetā nō ex ſe hec
dixiſſe: ſȝ pſone ſeruiſſe. Mal⁹ effect⁹ hec paſſio hec animi pturbatio. Clau=
dat lumina mētis. Hinc canit Bapti. vt notus eſtiuis obnubilat aera nym
bis, Ac tenet oppreſſuȝ ſole latēte diē. Sic amor ante oculos animi velami
na tēdit Extrahit in celū pectora noſtra cahos. Sic vt in errores aptos ma
nifeſtos. Hinc idē ait. Hinc ſecurus amans p aperta pericula fert̄. Spōte
nullo pter amorē vrgēte. Cernis vt ꝯcludit eglogā For. i tertiā reliquā ptē
hiſtorie trāſlaturus: ne pter ſtiluȝ carminis buccolici hec egloga lōgior ſit.
Nubila iuuentia nigra. A ſummo baldo monte q̄ in agro fortaſſe mātuano
eſt. Se agglomerent ſe cōgregent: velut in glomū ⁊ cōglobēt. Cū em̄ vt ſcri
bit Plini. in cacuminib⁹ mōtiū nubes ꝯſidēt hyemabit. Si cacumina pura
ſint diſſerenabit. Nube grauida candicante qđ vocāt tēpeſtatē albā grādo
imminebit. Grādo hec cōglaciato imbre gignit̄. Ne forte vagātes errātes.
Tempeſtas q̄ ouib⁹ obeſt Diſcedere tempus. more ſuo dixit pro diſcedēdi.

Andree

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

¶ Andree vaurētini enarratiões in tertiã Eglogam Baptiſte Mantuani.

PAſtor Amyntheos iterũ vt pro: narrat amores:
Tertia demonſtrat: curiſqꝫ vt merſus acerbis.
Exhalet: vitamqꝫ miſer emitat Amyntas.

IDem Fortunatus fauſtuz amoris inſani finē edocet quē ſuperiori egloga oſtēdiſſet: niſi finē legitimuz carminis buccolici fuiſſet, B. ꝑtergreſſus. Sꝫ hic hiſtoriã finit. Iterum non qꝺ principiũ hiſtorie repetat: ſed qꝺ iterũ Fauſtũ amoris inſani Amynte admoneat. Pronarrat alterã partē hiſtorie pangendo: quã ſupra nõ recenſuit. Nam dicit his igitur q̃ ſcire nephas neſcire neceſſe eſt. Curis amore. Dictus eſt eñ amor cura. Merſus ſepultus in amore vbi q̄d rectum q̄d iuſtumqꝫ ſit dignoſcere nequit ac ſi ſalutare. Acerbis non enim vt idem. B. ait deus eſt amor ſed amaror ⁊ error. Plenus eñ felis eſt ⁊ amaritudinis. Exhalet cõſumpſerat amor vires: ⁊ quicq̄d nemorum habebat Amyntas cuius rei cõſecutio fuit vt moreretꝛ. Dicit eñ For. poſt longos gemitus exhauſtaqꝫ lumina fletu: ⁊ ſeq̄tur, moriens finiuit amores miſer: hoc ex effectu dictum qꝛ enim qui amant felices ac beatos eſſe cenſebit. Atqꝫ ex miſeratione lachrymoſa dictum hoc. Quam rem ex vltima dictionis videre ꝑſpicax poterit lector: quam breuem reliqui quaſi dolore ſpiritus deficeret vel etiam dictum eſt miſer qꝛ miſerabile eſt feris conſumi: vt eſt cõſumptus Amynt. ibi exanimum corpus.

Amor.
Curis.

ILla heſterna ruens baldi de vertice grando. Fau.
Fortunate fuit nobis innoxia diuis.
Gratis/noſtrarum: quibꝰ eſt cuſtodia frugum.
Sed veluti ex illis veniens alt harculis oris/
Veronenſem agrum pecudes: ⁊ ouilia ſic eſt
Demolita caſas: ⁊ paſtoralia tecta
Sic euertit: vt agricolis ſpes nulla ſuperſit:

ILla heſterna ruens. Eoſdē paſtores q̄s i ſuperioribus in hac quoqꝫ loquētes introducit. B. rexꝫ ⁊ Amynte hiſtoriã finiturus: monſtraturuſqꝫ For. loq̄re ꝗꝫ infelicē finē amoris iſti inhoneſti ſortiantꝛ exēplo amynte. Proloquũtur autē paſtores ob rem poſtea redituri confabulãturqꝫ ita vt hec egloga ſuperiori cõnectatꝛ. Loquũ-

D

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Agricolis etenim pecꝰ eſt ſubſtantia: ⁊ arua.
His ſubiecta malis grãdis theſaurꝰ in archa
Ciuibus eſt: quē nulla queat cõtūdere grãdo.
Nulla pruina: gelu nullum: nulle aeris ire:
Fo. Neſcio q̃s vētos: tēpeſtateſq; gubernat:

tur enim de grãdine quaꝫ in fine ſuperioris dicebat oriri. Fo. quo cum die poſtera fauſtus cõgrediens dicit. Illa heſterna q̃ heri decidit. Ruens cum impetu: de vertice cacumine Baldi montis. Fit nobis innoxia: nihil nocuit. Diuis deo ſctis. Era ſit aut dat. Eſt cuſtodia noſtrarum frugū. Hoc p̄ter epicureoꝝ ſententiam dicitur: q̃ dicebant eū non curare mortalia. Cõtra q̃s ſentit Uer. i. ge. Diq; deeq; oēs ſtudium quibus arua tueri. Quiq; nouas alitis nõ nullo ſemine fruges Sꝫ docet veluti nõ oia loca eadē fortuna [illegible]olui. Ex illis oris regione veronēſi Herculus paſtor: et ponitur hic herculus p hercules: vt ait ptolomeus. Veronēſem agrū territoriū Verone: q̃ vt Strabo refert vrbs ampliſſima in Italia eſt. Et ouilia ſtabula. Sic eſt demolita: ita diruit ⁊ malis affecit. Caſas domūculas paſtorias Et. i. paſtoralia: tecta mapalia. Euertit deſtruxit. Ut agricolis ruſticis. Spes frugū aut aliquid colligendi ex cãpis aut pecudū ſupplendaruꝫ. Agricolis etenī ratio eſt dicti. Pecus eſt ſubſtantia patrimoniuꝫ ⁊ diuitie. Et arua his ſubiecta malis grãdini tempeſtati: pluuijs criſmatibꝰ ⁊ alijs id genus calamitatibus. Grandi theſaurus in arca eſt: dicit Fauſtus cõtra ciues fortunatos eſſe quoꝝ ſubſtantiã celi nulla vis incõmodis afficit. Nã theſaurus. Eſt aūt theſaurus vetus q̃dã depoſitio pecunie (vt ſcribunt iureconſulti) cuius non ſtat memoria. Eſt aūt grecū vocabulū. Theſaurū eī grece latine vocari dicit. M. varro (vt eſt apd gelliū) Flauiſſas: q̃ in eas nõ rudeſcit argentūq; ſed flata: ſignata pecunia cõderet: vt ⁊ generaliter dicã. Nulle aeris ire poſſint nocere. Sed hoc ruſtice. Nam plinius ſcribit. iij. genere fulminū qd clarū vocant: aurū: ⁊ es argētū liquari intus faculis ipſis nullo modo ambuſtis: ac ne cõfuſo quidē ſigno cere: ſed hoc etiã ſi accidit: nil tamea deperditur. Ire eris: puta pluuie venti fulmina.

Aduerte Theſaurꝰ

Id ſcio: ſꝫ neq; ſi ſcio: ſat ſcio: ſed tamē auſim
Dicere: quid: vita ne ideo mulctabor in ipſa?
Numina ſi (vt p̄hibēt) ordē moderanē ab alto:
Extimo nil duros hominum curare labores:
Aſpice quo tenuem victum ſudore paramus:
Quot mala p grege: p natis: cõiuge paſtor
Fert miſer: infeſtis eſtate caloribus ardet.
Frigoribꝰ riget hibernis: dormimꝰ ad vmbrē
Cotibus in duris: vel humi contagia mille.
Mille p̄muſt morbi pecudes: diſcrimina mille
Sollicitant: latro inſidias intentat ouili:
Atq; lupus: mileſq; lupo furatior omni
Et manus aſſiduo detrita incalluit vſu:
Una repentina rapuit omnia turbine grãdo.
Hoc ſuperi faciūt: qbus inclinamur ad aras.

¶ Neſcio quis vētos taliū impatiēs Fo. ex ruſticorū more deū videt incuſare. Sꝫ decoꝝ ſeruat poeta. confutatq; illud qd dicebatur: deū mortalia nõ curare Quis ventos: tēpeſtateſq; gubernat. Huius rei adminiſtrationē perhibēt famule Eolū geſſiſſe q̃ vt ſcribit Diodorꝰ obſeruatione ignis qui vēti futuri eſſent p̄dicebat. Unde de ſe ad Junonē. in. i. enei. ait. Nimboꝝq; facis tempeſtatūq; potētem Tēpeſtates q̃ ex vētis fiunt. Id ſcio qd dicet in tertio vſu. Sed neq; ſat ſcio vix eniꝫ ad paſtores pertinet. Si ſcio ſcire videor. Sꝫ tñ ſed ſciã ſcit vel nõ ſciã. Auſim

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Et quibus offerimus faculas: & cerea vota.
Neſcio que pietas: et que clementia tantis
Cladibus inuoluat: paſtores omniū egenos

dicere quod modo dicet. Quid vita hec graphice: paſtorū mores exprimit: q nil timēt dicere etiā ſi contra fidem loquantur: dū ſciant ſe hic in modo terreſtri nō puniturum iri. Ideo quia auſus ero hec dicere. Multabor puniar. In ipſa via quādiu ſpiritus hos reget artus. Numina ſi moderantur: regunt & curant ab alto celo: orbem noſtrum & mortalia. Ut perhibent: vt ſane mentis philoſophi dicunt: & hoc frigide ſed ruſtice tamē. Extimo dicit nunc qd ſe ſupra ſcire dixit. Extimo credo numina. Nil nō curare cure habere. Labores hominū humanos. Credo hunc locū ſumptum ex tertio de natura deorū: in quo ſcribit Cicero. zelam vno verſu locū totum conficit. Utrum dij homines negligant. Nam ſi curent bene bonis ſit: male malis. Quod modo abeſt. Ut alia apud illū. Aſpice quo rē: vult Fauſtus probare atq quaſi per inductionē per ſingula diſcurrit. Quo quāto. Unde in ſudore vultus tui veſceris pane tuo. Tenuem victum ea que ad victū pertinent. Paramus acquirimus. Quod mala que poſt dicit. Pro natis alendis. Pro coniuge vt caſtum cubile ſeruet. Dicit nunc quot mala pro grege patitur paſtor. Ardet paſtor. In eſtate caloribus infeſtis: qui ouibus nocēt: diminuunt enim lac. vnde Menalchas ait. Cogite oues pueri: ſi lac preceperit eſtus. vt nuper: fruſtra preſſabimus vbera palmis. Frigoribꝰ riget. Horreſcit que quoq ouibus nocent: vt in. iij. Geor. docet Maro. Dormimus ad imbrem pluuiā. Cotibus ſaxis. Contagia mille: mala que fert contagio & que alijs dent labem. Mille premiſit morbi. Unde canit Uirg. Non tam creber agens hyemē ruit equore turbo q̄ multe pecudū peſtes. Diſcrimina: pericula. Sollicitāt: aut nos aut pecudes ſollicitas: reddūt et mouet. Latro inſidias aliquot ex illis enumerat. Inſidias intentat inſidijs depredatur & furatur oues atq lupus. Lupus: vt ſcribit Donatus in. xij. Enei. Imi [illegible]bus & ſeuus eſt & in predā intentus preſertim cū catulos habet: cui quide aptiſſime tenebre ſunt ad complendas inſidias: de lupis ſatis multa Pli. & Ariſto. Miles abigeus qui ſe militis pretexit noīe. Furacior qui plꝰ incōmodi q̄ lupus quicūq det. Ut manus noſtra. Detrita labore: a deterēdo: deterit enī labor. Incaluit aſſuefacta eſt: & indurata eſt a quocūq. Uſu aſſiduo labore. Squalluit os ſordidum factum eſt. Barba obriguit: frigore horruit. Cutis aruit: arſit. Eſtu calore vna grādo: mors metophorice: aut ſi vis ſimpliciter vna calamitas. Rapit oīa conſumit. Sic Petrarcha in. ix. egloga. Hi miſero poſtq ſudore exhauſtus anhelo. Spes cepit florere ſuas iamq horrea laxat. Ecce furens ſata culta trucivertigine nimbus. Obruit: et longos anni breuis hora labores. Una necat: pereuntq ſeni ſua ſomnia feſſo. Repentino turbine truci vertigine. Hoc ſuperi faciunt: redit ad illud extimo nil duros. Superi faciunt. fieri patiuntur. Quibꝰ inclinamur aſſurgimus: et quos reueremur. Et quibꝰ offerimus faculas cereos de quibus Hiero. in Uigilantium hereticum. Et nos ex Macro. j. Et cerea vota ex cera compoſita & in cera reddita. Neſcio que pietas. Dici poterat deum piū eſſe & clementem: vt eſt: ad quod Fauſtus. Tantis cladibus miſerijs & calamitatibus. Inuoluetur afficiat & implicet. Omniū egenos: indignos. Uult dicere afflictos affligi non debere.

Fau. Fortunate ſcelꝰ nobis hec oīa noſtrū.
Ingerit: etherei ſentētia iudicis equa eſt.
For. Nō ſcelꝰ: an fuimꝰ Chriſti vite inſidiati:

¶ Infortunate ſcelꝰ. Interloquit̄ fauſtꝰ: docetq cāꝫ tot malorꝫ. Hec oīs mala nobis ingerit: ſubminiſtrat: dicit. Mala q̄ patimur pctā

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Labores hūanos.

Fau. Jurgia: furta: ire: ⁊ venꝰ: ⁊ mẽdacia rixe:
For. Quid meruere bõi: nec ei ſcelꝰ obruit oẽs.
Et tñ vna oẽs pariter peſſundat erymnis.
Fau. Heu neſcis male ꝺ ſupis ſẽtire nephãdũ.
His igitur (q̃ ſcire nephas: neſcire neceſſe eſt)
Poſthabitis: curas iterũ repetamus amynte.
Quas ſumꝰ experti: quas ignorare negatũ ẽ
Res vulgaris amor: ſtudiũ cõmune iuuente.
For. Meror ⁊ affectus aliij de cardine mẽtem
Sepe leuãt: animo ſermo venit eger ab egro:
Fau. Intellecta licet pro re pro tempore fari:
(Sic habitꝰ Coſmas ſapiens) icognita nũq̄
For. Fauſte ſapi: notos igr̃ repetamꝰ amores
Reſtat amynteos poſtrema in fata furores
Dicere: ⁊ in miſero lachrymas ĩpẽdere caſu.

Erymnis furia infernalis: dea q̄ humanam corrũpãt mentẽ ⁊ cũ y ſcribi debet.

Sẽtentia equa chriſtus.

nr̃a meruerũt Quã rẽ gra phice bap. in prima pthenice docet. etherei iudicis dei ſentẽtia equa eſt. Unde petrarcha in nona dicit. Nã iuſta ⁊ ſera merentes paſtores ferit ira dei populũq; rebellez. Qꝺ ſcelus: interrogat Fortu. qꝺ ſcelꝰ nobis ingerit: nobis tot mala. An fuimꝰ iſidiati inſidias tetẽdimꝰ vt iudei. Uite xp̃i ſaluatoris: quem iudei crucifixerunt inoleuit vſu q̃uis nõ perito vt apud latinos xp̃s tribus lr̃is et apice ſcriberet̃: qꝺ apud grecos his lr̃is ſcribit̃. prima litera eſt ch: nõ ⁊ ſecũda r: nõ p: ſed nil eſt qꝺ nõ corrumpãt iurgia: Reſpõdet Fauſtus ⁊ ſcelera enumerat ob que plectimur iurgia lites. Uenus peccatum venereũ. Quid meruere boni: interrogat rurſus Fort. Meruere ob quod plecterentur. Nec eñ ſcelus obruit omnes: non omnes ſcelere inuoluũtur: quare ſi ſcelus malorum cauſa eſt illo ceſſante boni puniri non deberent. Sed vt ait Heſio. inj. Geor. ad fratrem ſcribens. Sepe ſubit penas plebs tota miſerrima erymnis tantum vnius ob noxam ⁊c. Et tamen vna calamitas et malum. Omnes bonos peſſundat opprimit ⁊ tenet Quod fit vt plus mereatur: ⁊ in patientia confirmentur. Heu neſcis interpellat Fau. Fortunatum corripiens. Nephandum eſt: deteſtabile ⁊ execrandum. Epitectus philoſophus interprete politiano dicit. pietatis erga deos id maximum eſſe ſcito vt de ipſis bene ſentias: puteſq; ⁊ eos eſſe beneq; ac recte gubernare. Tum vt ita te compares parere eis: atq; omnibus credere que fiãt: neq; inuitum ſequi: quaſi: omnia ex optimo conſilio efficiantur: hoc enim pacto neq; deos vnq̄ culpabis: neq; incuſabis quaſi neglectus. Igitur admonet aliud agendum Fau. quã de his tam impie loquendum. Igitur quia nephandum eſt de ſuperis male ſentire. His poſthabitis relictis non cum contemptu: ſed quia preter noſtrum captum ſunt. Que ſcire nephas non conuenit. Neſcire neceſſe eſt: Tam neſcire quedam inquit. Tacitus milites q̄ ſcire oportet. Et diuus Hieronymꝰ. Melius eſt aliquid neſcire q̄ cum periculo ſcire. Et Horatius in. iiij. carminum. Nec ſcire fas eſt omnia. Curas iterum repetamꝰ. non a primo principio: ſed vt ad finem hiſtoriam deducat. Quas ſumus experti in quibus periculum fecimus. Quas ignorare negatum eſt. Quod aperte docet beatus Hieronymus in canticis canticorum dicens. Sed ⁊ hoc ſcire oportet quod impoſſibile eſt vt non ſemper humana natura aliquid amet. Omnis namq; qui ad id etatis venerit: quam pubertatem vocant: amat aliquid: ſeu minus recte cum amat que non oportet ſeu recte ⁊ vtiliter cum amat que oportet. Et Augu. Animam cura amorem vocat extinctam nec eo vincere poſſe pudico vel impudico. Res vulgaris amor. Unde in prima. dictum hoc commune malum. Studium commune iuuẽte: cui iuuentus omnis ſtudet. Meror ⁊ affectus aliij. Uidetur ſe hic Fortu. excuſare

aduertere.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

quod deum incuſarit et de eo male ſenſerit. Unde dicit. Meror triſtitia ⁊ luctus. Et affectus alij alie animi paſſiones ac perturbatiões. Sepe leuant: remouent ⁊ repellunt mentem de cardine ſtabilitate. Et ſepe ideo inſanientes homines de deo male ſentiãt, Et quod ad agi vice crebratũ ſenſũ amittere qui ſua perdit. Sermo eger. q̃ anim ĩ egritudinẽ ſignificat. Venit ab animo egro: paſſionibus pleno. Nam vt quiſq; affectus eſt talia profert ⁊ loquitur. Eſt enim oratio nota eorum que ſunt in animo. Quam rem quoq; Horati⁹ in poema docet. Intellecta licet Fari. Confirmat Fauſtus ſententiam ſuam quãdo dixit. Curas iterum repetamus Amynte. Intellecta licet: quia vt dicit Ariſto. bene quiſq; iudicat ea que cognoſcit: ⁊ ipſorum bonus eſt iudex pro reſpro tempore quantum res ac tempus expetit. Eſt enim vt idem inq̃t eruditi exactum ipſum eatenus in vnoquoq; genere flagitare: quaten⁹ fert ipſius rei natura. Sic habitus Coſmas: ſepius de coſma florentino intelligit: cuius meminit Cronicarius. Incognita nũq;: repente licet fari. Fauſte ſapis. F. Fortunatus ſententiam confirmat. Sapis dum hec dicis. Igitur quia intellecta fari lic;. Notos. vt ſupra docuit Fauſt⁹. Reſtat. Amynteos. Proponit iſtius Egloge materiam. Poſtrema in fata: ad mortẽ vſq;. Et in miſero lachrymas. hic finis erit Egloge. Caſu Amynte morte. Impẽdere: dare miſero. Infelici ⁊ miſerabili. finem ſic amantium prenotat.

For. Preteriẽs illac paruo poſt tpe rurſum
Inſanire hoĩem video: ⁊ miſeratus amantem
O iterum (dixi) mens inconſulta veneno
Ebria fatali: populo iam fabula factus
Nõ reſpicis adhuc: ⁊ adhuc ĩ amore ſepult⁹:
Te tuis: atq; tuos: pec⁹: atq; ✱mapalia tecũ
Ut quondã moriẽs rapuit ſecũ oĩa Sanſon.
Cum ſenio curuatus eris (ſi forte ſenectam
Fata tibi dederint) quis ſuſtentabit inertem?
Somnolentũ: inopem/cum iam defecerit oĩ
Robur/⁊ ingeniũ: ſenſuſq; receſſerit omnis?
Hec tibi cũcta feret (niſi mors puenerit) etas:
Eſto domi: vigilia obſerua ſup omnia ſemp
Proſpice quo tẽdas: ⁊ quo veniſſe dolendũ eſt
Ire caue: diſcerne vias: hominemq; memẽto
Non ad delitias: non ad muliebria natum
Blandimenta: leui tã pernicioſa iuuente.

Mapalia punica lingua caſe ⁊ furnor ſimiles.

¶ Preteriens ⁊c. Narrat Fortunatus cũ ſuperiori egloga h̃ ãc tertiã coniungẽs. Preteriens illac qua amore ſepultus iacebat Amyntas paruo poſt tẽpore: paruo tpis interuallo. Rurſum video hoiem Amyntã. Inſanire: amore furere. Et miſerat⁹: vel q2 paſtor erat: vel q̃d tam miſere eũ amore torqueri videbã. Amãtẽ. Amynta. Amyntã. O iterũ. Admonuit eũ ſupra vt vidimus Amyntã: nũc iterũ amonet. Mẽs icõſulta imprudẽs. ⁊ que nõ ad tam meſte rei finẽ reſpicis. Veneno quo noie, amorẽ ſupra vocauit. Hoc animi tam triſte bonũ tã dulce venenũ. Ebria effecta ⁊ labefacta. Fatali letali ⁊ q̃d pniciẽ affectat. Populo iam fabula factus. Unde palinurus in curgulione. Ita tuũ cõfecto amorẽ ſemp ſi ſapis. Ne id q̃d amas populus ſi ſciat tibi ſit probro. Semper curato ne ſis iteſtabris. Q̃d amas ama teſtibus preſentibus Nõ reſpicis adhuc ad ſaniorem mentem redis. Adhuc in amore ſepultus: malis amoris implicit⁹. Tu tuis perdis. Atq; tuos malo exemplo. ⁊ quod dicit iuuenalis. Et peccaturo obſtet tibi filius infans. Pecus atq; mapalia. Nam amantes frigidius hec curare ſolẽt q̃d dicit in quarto de mercenario. Ianus mapalia domos paſtorias, Ut quo-

Senium idem eſt q̃ ſenectus: q̃nq; etiã ſenium dr triſtitia et moleſtia q̃ ſenes oib⁹ odio ſint Turpil. q̃ odio ac ſenio mihi. nuptie ſũt

Comparatio hiſtorica.

Plautus.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

dam moriens: ꝑ ſimile rē docet. Rapuit ſecū oīa. ¶ Hiſtoria hec Judicū capite ſextodecimo refertur. Sanſon. Sanſonē eñ cū Philiſtini obcecaſſent. ⁊ leti ideo cōuiuia celebrarēt. Ad luſum illū vocauerūt quē cum illuderent precepit ſe ſiſti ad columnas quibꝰ imminebat domꝰ. Quas poſt inuocato duo apprehendens ꝯcuſſit ceciditq; domus omnis ſuꝑ principes ⁊ ceterā multitudinē que ibi erat: multoq; plures interfecit moriens ꝙ ante viuus occiderat. Cū ſenio curuatus eris hinc ſilicernia vocāt improbe ſenes ſenio curuatos. Silicernia. Si forte. Correctio eſt: nā omnes ad ſenectutem vſq; veniūt. Fata dei voluntas. Quis ſuſtentabit: educabit. Inertem. Somnolentum. Hec ſunt ſenectutis incōmoda. Inopem vel debilē vel pauperem. Robur corporis virtus. Ingeniū vis mentis ingenia. Senſuſq; receſſerit omnis: quos conquerūtur ſenes ſe ꝑdidiſſe. Hec tibi cuncta mala ⁊ ſenectutis incōmoda. Niſi mors preuenerit vt ante ſenectam moriare. etas ſenectutis. eſto domi vigila: obſerua. Hec ſunt boni patriſfamilias officia. Proſpice quo tendas. finē reſpiciendum dicit. ⁊ caue ire illuc. Quo ad qđ veniſſe dolendū eſt. Unde Creſu apud Herodotum ita cābiſem admonet. Rex noli cūcta etati atq; ire indulgere ſed cohibe ⁊ compeſce teipſum. Conducit tibi prouidendū eſſe: ⁊ ſapiētis eſt proſpicere. Et Plautus in triūuiro. Eſt honos homini pudico meminiſſe officium ſuum. Acclamationes. Diſcernere vias. quarum vna eſt qua quis ad beatitatem quam virtus monſtrat tendit. Altera infelicitatis eſt. Non ad delitias. Quod quoq; Cicero ſcribit dicens. Neq; enim ita generati a natura ſumus vt ad ludū ⁊ iocū facti eſſe videamur ſed ad ſeueritatē potius ⁊ ad quedā ſtudia grauiora atq; maiora. Nō ad muliebria blādimēta: blāditias que potius mulierū ſunt ꝙ virorū. Tā pernicioſa dānoſa. Juuente: leui ſtulte ⁊ incōſtāti.

Ipſe ego / cui pecudes / cui lac: cui caſeꝰ: egre
Uitam ago: tanta agros oēs inuaſit egeſtas.
Tot duri rerum euētus: incommoda paſſim
Tanta: tot aduerſis totus cōuoluitur orbis.
Accipe rē non auditam: nō tempore factam
Preterito: ſed quā lux hec mihi protulit ipſi
At mos autunno pecudes creſcēte totondi:
Mane foro expoſui lane venalia pondo
Sexaginta: hodie grāde es cōflare putabā.
Uix vitam gregis eduxi: vix pabula poſſum
Mercari hibernis niuibꝰ: quo cetera pacto
Sit victura domꝰ nōdū mihi cōſtat amynta.
Quiſq; amat / dñe munuſcula mittat opꝫ.
Tu vero cui vix tecū fortuna reliquit
Sub quo luce habitat: ſub ꝗ ꝑnoctat egeſtas
Quid poteris cupide gratū donare puelle:
Mittere mala decē ſatis eſſe ſolebat amāti:
Purpurei flores: ⁊ raptus ab arbore nidus:

¶ Ipſe ego. Quātū iterſit ab Amynta. Fortunatus docet ſeq; feliciorem monſtrat ſe tñ vix poſſe viuere docet ꝗ ſine qđ minꝰ profecto poterit Amyntas: emphaſia. cui nil fortūa reliqt. itaq; dicit Cui ſunt pecudes ⁊ caſeꝰ ⁊ lac. Egre vitā ago difficulter mihi victū paro. Tāta agros. acclamatiōes pulcherrime ꝗbus illū ab amore deterreat. Egeſtas rerū indigentia. Euētꝰ fines aut ꝓuētus. Incōmoda detrimēta. ad uerſis aduerſitatibꝰ. Cōuoluitꝰ efficitꝰ. Accipe rem magnā attētionē i re parua capit ſed ex decoro paſtorio Lux hec dies iſte. Protulit. oſtēdit mihi ipſi emphatice: non aliij. Autūno creſcēte adulto. Totōdi pecudes. Pli. ſcribit oues non vbiq; tonderi: durare in locis quibuſdā morē vellendi in maio

Pabulū proprie pecudum et aliorū brutorꝫ cibus herbaceꝰ fenniceꝰ paleaceꝰ vel ſtramentiteus eſt.

Miniſterio de Educación, Cultura y Deporte

Gramē odoriferū memini:quo tēpore magne
Credebāt opes: vētū eſt a gramine ad aurū.
Regia res amor eſt: hac tempeſtate receſſit
Mos vetus:ꝛ q̄dā mala lex inoleuit amādi.

he tōde ri ſolēt apud nos.
Mane hora matutina. Fo
ro rerū venaliū. Sexagin=
ta pondo lane venalia li=
bras.hodie grande es.ar=
gentū .cōflare:recipere la=
na diuēdita.tēpore pli.li=
bra.c.nūmos nō exceſſit vlla.vt idē in.viij.dicit.Sed ꝙ deceptus fuerim vi=
de.Uix vitam.gregis eduxi:vix recepi quo victū pecudibus pararem Uix
pabula poſſum mercari hibernis niuibus: que hiberno tēpore in ſtabulis
comedāt:qd̄ fieri precipit ver.in.iij,Cetera domus familia.Nōdū mihi con=
ſtat non ſcio Cū pecus in agricolarū vt ſupra dixi ſit ſubſtantia.Quiſquis
amat.Amynte infortuniū docet.Domine amice.Oportet mittat munuſcu=
la.nam Aurea ſunt vere nūc ſecula plurimus auro. Uenit honos auro cō= Aduerte.
ciliatur amor:ipſe licet venias muſis comitatus homere.Si nihil attuleris
ibis homere foras.Tu vero quid poteris cupide gratū donare puelle.Oui.
in.xi.metha.dicit grata puellis munera.Amoris artes deſcribit Plau.in
triūuiro dicens.Nūꝗ̄ amor queꝗ̄ niſi cupidum hoīem poſtulat ſe in pla=
gas coniicere eos cupit:eos conſectat̄ ſubdole blandit̄ ab re cōſulit blādilo
quētulus:harpago mēdax cupes auarus. Elegans deſpoliator latebrice
larū hominū corruptor.Blandus inops celati indagator nā cū quis clam
amat.Quā extemplo ſeuis ſagittis percuſſus eſt ilico res foras labitur da
mihi hoc mel meū ꝛc.ꝛ nō effugiet q̇s ſit impudice amare cū amor talis ſit.
Cui vix tectū q̄ tā paup̱ es vt nihil prorſus p̄ter miſerū quoddam tectū ha
bes.Sub quo tecto.Luce habitat p̄noctat egeſtas in qua nocte ꝛ die pau=
peries manet.Porro refert Plautus in curgulione edepol q̇s amat ſi eget
miſera efficit̄ erumna.Mittere mala decē poma vt in palemone Uer. Qd̄
potui puero ſilueſtri ex arbore lecta Aurea mala decē miſi:cras altera mit
tam.Et Oui.exactius in.ij.de arte.Nec dn̄am iubeo p̄cioſo munere dones.
Parua ſede paruis callidus apta dato:ꝛ alia.Memini quo tēpore purpu=
rei in flores coronā aut alias intexere.Et raptus ab arbore nidus. De hac
quoꝗ̄ re meminit.Uer.in palmone dicens.Parta mee veneri ſunt munera
Nāꝗ̄ notaui ipſe locū aerie quo ꝯgeſſere palūbes.ꝛ Oui.in arte.Quin etiā
turdoꝗ̄ licet miſſaꝗ̄ corona te memorē dn̄e teſtificere tue.Gramen odorife=
rū ad amicū miſſum.Magne credebant̄ opes.Diuitie q̇bus ac opibꝰ miſſis
amiſſe cōtente erant.Uentū eſt a gramine qd̄ mitti ſolebat ad aurū. de quo
ſupra dixi.ꝛ qd̄ ait Tibullus.Carmine formoſe p̄cio capiunt̄ auare,ꝛ Pro
pertius in.iij.Aurū omnes vicia iā pietate colūt.Auro pulſa fides auro ve
nalia iura.Aurū lex ſequit̄ mox ſine lege pudor.Regia res q̄ regalem expe
tit ſumptū.Quā rē graphice teren.clitipho docet de bacchide.mea eſt po=
tens procax magnificat ſumptuoſa nobilis. Hac tempeſtate: hoc tempore
quo creuerunt ꝛ opes ꝛ opū furioſa libido.Receſſit deſijt.mor vetus aman
di quem ſupra retulit. Mala lex conſuetudo. Inoleuit acceſſit ꝛ excreuit.
De qua quo veluti ſupra docui in ſecundo conqueritur Oui.in.j.faſtoruꝫ.
dat cenſus honores cenſus amicitias pauper vbiꝗ̄ iacet.

¶ Talia ſuadenti toruo mihi protulit ore:
Si cupis optatam mihi Fortunate ſalutem:
Da qd̄ amo/nſo hec vna eſt medicina dolori:

¶ Talia ſuadēti.q̇d rn̄de=
rit amyntas ſic obiurga=
tꝰ refert for.Talia ſuadēti
dum talia ſuadere cōarer
toruo truci vt q̄ talia au=
dire nollet. mihi retulit.
Si cupis optatam ſi cu=

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Cõpatio. Coaleſco creſco. Li. lib. j. vocata ad. cõſiliũ multitudine q̄ coaleſcere in populi vnius corpus nulla re pręterq̄ legibꝰ potuit iura dedit.

Cetera q̄ memoras mihi ſunt tormẽta: reuelli
Ex aĩo furor iſte nequit: mea pectora imago
Uirginis obſedit: mecũ eſt: mecũ itq́: reditq́
Excubat: ⁊ dormit mecũ caput: oſſa medullas
Cor cõplexa: poteſt cũ ſola excedere vita.
Ac veluti quoties aliena ex arbore ſecto
Surculus inſeritur trunco: natura duorum
Jungitur: admixto coaleſcit corpore virga.
Sic domine dilecta mihi ſe immerſit imago:
Et fecit duo corda vnum: duo traxit in vnum
Pectora: ſenſus ineſt nobis ⁊ ſpiritus idem.

pis ⁊ optas. Da qđ amo: qđ quoq́ dicit amator ille terẽtianus nihil aliud volo niſi Philomenam. Noſtro hec vna eſt medicina dolori. nã vt ex Gellio ſupra docuimus. At contra hũc ignẽ veneris viſi venu ipſa. Nulla eſt q̄ poſſit vis alia opprimere. Cetera que memores mihi dicis quibus amore arceas. Mihi ſunt tormẽta nõ eñ monita libẽter audire ſolẽt amãtes hiſq́ diſcrutiãtur reuelli amoueri. Iſte furor amor. mea pectora quõ reuelli nõ poſſit docet virginis amice. obſedit amplexa eſt. mecũ eſt ſemꝑ. Excubat vigilat. Et dormit ſi dormire poſſunt amãtes ad rẽ amatã ſomnia dirigũt. Imago virginis cõplexa caput oſſa ⁊ medullas. Põt excedere a me diſcedere ⁊ finiri niſi re amata potiar. Cũ ſola vita qua cũ abibit ⁊ amor. Ac veluti. Per ſimile rẽ docet nõ a ruſtico alienã. Surculus germẽ ꝙ in arborẽ includit. Surculũ ſcribit Pli. ab humeris arborũ oriẽtẽ eſtiuũ ſpetãtibus eſſe petendũ ⁊ e ſemine nouello. Aliena ex arbore ex Uer. hoc. Huc aliena ⁊c. arbore germẽ includũt. Itaq́ dic. Surculꝰ ſumptꝰ ex arbore aliena. Inſerit ſic hic inciſionẽ nõ inocullationem tãgit. Inciſionẽ quã natura primũ docuit de q̄ Pli. li. xvij. Inſerit includit. Trũco alteriꝰ arboris humi defixe. Secto fixa. Hũc findi leniter cuneoq́ tenui fiſſurã cuſtodiri ꝑcepit. Pli. donec cuſpidatim deciſſus deſcẽdat in rimã calamus: Quo facto natura duoꝝ. Trũci ⁊ ſurculi. Et mixto coaleſcit corpore virga. Cũcta eñ huiꝰ gñis illa de cauſa vt refert Theophraſtus lib. j. de cauſis plantarũ facile augeſcere pñt qđ alimẽti copiã ꝑparatã cõfectãq́ ſecum attulerint. Nec ſine rõne mutuus apprehẽſus eorũ q̄bus eadẽ corticis eſt facillime ſequit̃ diſcrimẽ eñ inter ea q̄ genus idẽ ſortiunt̃ minimũ eſt: ⁊ quaſi trãſlatio facta videt̃. Euenit nãq́ vt ſimul ⁊ ſuccꝰ ⁊ tota aruos ad germinãdũ turgeſcat. Uirga ſurculus. Coaleſcit. creſcit corpore ſurculi mixto cũ trunco. ⁊ Sic dñe adaptat cõparationẽ. Dilecta imago dñe q̄ eſt velut ſurculus. ſe mihi immerſit inſeruit incluſit vt fecit duo corda vnum: vt inſitio naturã duorũ cõiũgit. Duo traxit in vnũ pectora vt fiat qđ propriũ eſt amicitie ex duobus corporibꝰ animus vnus qđ fieri nõ põt in hoc amore. Nã amor vt diuus Hierony. refert qui ſinere põt nunq̄ verus fuit. Sẽſus ineſt nobis ⁊ ſpiritus idem id eſt eadem voluntas ⁊ anima.

O me felicem ſi cum mea fata vocabunt
In gremio: dulciq́ ſinu: niueiſq́ lacertis.
Saltẽ aĩo caput hoc lãguẽs abeũte iaceret.
Illa ſua nobis morientia lumina dextra
Clauderet: vt triſti fleret mea funera voce:
Siue ad felices vadam poſt funera campos/
Seu ferar ardẽtẽ rapidi phlegetõis ad vndã.

O me felicẽ. Hinc facile cognoſci põt quãtũ leuitatis amãtibus inſit quorũ affectionẽ graphice exprimit Bap. qui ſe futuros felices putãt: ſi in amice cõplexu ⁊ gremio cõtingat. Quod tibullus elegia prima q̄q́ diſerte deſcribit. O dico me felicẽ beatum. Si caput hoc meũ Lan-

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Nec ſine te felix ero: nec tecum miſer vnq̄
O driades: florumq̄ dee. nympheq̄ decētes.
O nemorū ſyluane pater ſeruate precamur
Collibus in veſtris: gelidiſq̄ in vallibus oē
Syluarum ruriſq̄ decus: circundate ſaltus
Sepibus ꝛ ꝓhibete pecus: ne floribus obſit/
Iſta precor domine ſeruate in funera noſtre.
Tunc omnis ſpargat̄ hum⁹: redolentia ſerta
Texite que circa tumulum: ſupraq̄ iacentem
Componātur heram triſtes ad buſta puelle
Pierides aderunt: ꝛ lamentabile carmen
Ore canēt madido: ſignataq̄ v̄ba relinquēt
Iſta ſepulture relegenda nepotibus olim.
Hic tegitur virgo/ cui nil/ quin diua vocari
Debuerit/ deerat: niſi dura fuiſſet amanti.

guens morbo valitudinē aduerſa laborās. Iaceret fulciretur, et, recumberet. Anima abeunte ex corpore. In gremio quod dicit Laurentius eſſe inter genua. Dulciq̄ȝ ſinu qui eſt inter brachia. niueis cādi cantibus. Cū mea fata ꝓuocabūt. ꝑ iterpoſitionē vocabunt cū moriar: illa amica morientis. Clauderet ſolebant veteres in ſupremo ſpiritu morientiū oculos premere fortaſſe qui oculis preſſis dormit: eſt autē mors ſomno ſīl'ima. Plin. autem ait in.xi. morientibus illos operire turtuſq̄ȝ in rogo patefacere q̄ritu ȝ magno ritu ſacrā eſſe ita more ꝯdito at neq̄ȝ ab homine ſupremū eos ſpectare nephas ꝛ celo nō oſtēdi nephas ſit. mea funera: mortuū me. Triſti lachrymabili. Ad felices cāpos. Alludit ad campos eliſios de q̄bus, maro in ſexto Eneidos. Felices cāpos ad paradiſum ꝑ denominationē qua vtūtur rhethores aut mutatiōis aut ſignificatiōis cauſa. Seu ferar ardentē rapidi phlegetontis ad vndā: ad cāpos impiorū ꝛ damnatorū ipſa: de quibus quoq̄ȝ ver. in ſexto phlegetontis. Eſt aūt Phlegeton inferorū fluuius: qui velut canit idem ambit flammis torrentibus. menia lata triplici circundata muro: intra que impij cruciantur. Nec ſine te felix ero. Cū ex te mea ſalus tota dependeat. Nec tecū miſer vnq̄: magna amice tribuit qua cū ſi maneat nō miſerū poſſe fieri dicit. O dryades. Aliā amantium affectionē deſcribit. Obcecati em̄ amore in tantā nōnunq̄ inſaniam prorumpunt vt gentilia quedā ſapiant. Unde inuocat hic Dryades ꝛ alia numina ruris dicens. O Dryades nymphe ſecūdum rerū diuerſitatē q̄bus deſeruiunt: diuerſa nomina accipiunt. Ex his em̄ quedā nereides. q̄ꝺ mari. Quedam nayades: quod flumini. Quedā napee quod fontibus. Quedā dryades ſiue amadryades ꝙ arboribus. Quedā Oreades ꝙ montib⁹. Quedam hymnides ꝙ florib⁹ preſint vocate ſunt. Harū oryades et hymnides Amyn. inſaniens alloquit̄. Florūq̄ȝ dee ideſt hymnides decētes decore. O nemorū ſyluane pater. Syluanus hic ſyluarū deus eſt: vt refert Seruius in primo geor. Seruate o dryades: ꝛ tu Syluane. collibus in veſtris quib⁹ decus veſtrū propagatur. Gelidiſq̄ȝ in vallibus opacis: ꝛ ideo ſemper virentibus. Decus flores. Frondes ꝛ alia id genus que ſyluas et iura illuſtrant. circundate claudite. Saltus paſcua. Unde Vergi. in ſexto enei. Dictee nymphe nemorū iam claudite ſaltus. Sepibus: obijcibus veprium interiectu. Et id eſt expoſitiue. Ne floribus obſit deterrendo. Iſta veſtra munera puta flores ꝛ alia. In funera ad mortē vſq̄ȝ aut in funera exornanda. Domine amice. Tunc cū mortua iacebit: ſpargatur floribus abūdet. Texite nymphe, Serta coronas. Redolentia herois odoriferis ꝛ floribus intexta: circa tumulū. Tymbam ſeu tumbam. Componātur ſpargantur. Solebant veteres purpureos flores iacere ad ſanguinis imitationē in quo eſt

✱. Serta corone dicunt̄ a ſertis hoc eſt congeſtis inuicē florib⁹ frōdibuſq̄ȝ ex q̄bus ab initio fieri corone ſolebant.

epitaphiū.

Phlegetō.

Nymphe

Syluan⁹.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

ſedes anime. Autoꝛ Seruius in quinto cōmentario Eneidos. Hera amica: puelle pierides muſe. Triſtes moꝛte amice ad buſta ⁊ ſepulchꝛa. Et canet oꝛe madido fletibus ⁊ lachꝛymabili. Lamentabile carmē puta neniam que in funeribus cani ſolet. Et relinquent muſe iſta verba vice epithaphiū. Signata deſcripta. Sepulture cyppo ⁊ lapidi. Relegēda nepotibus olim que minoꝛes relegent. Hic tegitur. Epitaphiū eſt ⁊ titulum ſepulchꝛo inſcribēdus. cui nil deerat. Qui debuerit vocari diua. ſcribit em̄ de laudibus helene Iſocrates. plures in numerū deoꝛum ob pulchꝛitudinem delata: ꝙ helene exemplo facile pꝛobat. Niſi dura fuiſſet amanti ſuperba ⁊ rebellis.

❡ O virgo (ſi te tantus conſumeret ardoꝛ:
Per centum ſcyllas ad te: ꝑ mille caribdes
Tranarem laturus opem / tu ſeuioꝛ hydra
Me fugis. at culpe nihil eſt in virgine. nā me
Neſcit adhuc ſi ſciret em̄ ſuccurreret vltro.
Nec puto ſub miti tam ferrea pectoꝛa vultu /
Signa tñ vultus fallacia / ſub cute molli
Mēs fera / ſub blāda ſūt coꝛda īmania frōte.
Alloquar / ⁊ faciā noſtros intelligat ignes
Si tamē illa meos vultus auerterit: ibunt
In lachꝛymas oculi: triſte in ſuſpiria pect⁹.
Oderit illa licet ſemper fugiatqꝫ ſequētem /
Iſta tamē quocūqꝫ ferar / me cura ſequetur.
Ite procul medice (nō ſum ſanabilis) artes.
Ite ꝓcul magico q̄ (qđ nec credere dignū eſt)
Carmine pallētes aīas reuocatis ab oꝛcho.
Ite pꝛocul vanis pꝛecib⁹ qui flectere diuos /
Creditis / aduerſum eſt / atqꝫ intolerabile celū
Me rapit impatiēs furoꝛ ⁊ iuuat ire ꝑ altos
Soliuagū mōtes per * luſtra ignota ferarū

❡ O virgo ad amicā apoſtrophat: facitqꝫ quod in querimonijs fieri ſolet vt dicamus que in nos velimus: in illos de q̄bus querimur: ſi q̄d tale contigiſſet: nos eſſe facturos. Dicit ergo. Si tantus ardoꝛ amoꝛis quātus me tenet. Laturus opem vt ferrem tibi opem. Tranarem. Qđ feciſſe dꝛ Leander de quo Vergi. Quid iuuenis magnum cui verſat in oſſib⁹ ignem. Durus amoꝛ nempe abꝛuptis turbata pꝛocellis. nocte natat ceca ſerus freta quem ſuper ingens. Poꝛta tonat celi et ſcopulis: illa reclamant equoꝛa. Per centū ſcyllas. Pericula ſi tot eſſent. De ſcylla pube ten⁹ in canes verſa lege apud Oui. de periculo autem Donatus l. iij. eneidos ita ſcribit locum eſſe in mari ſaxa habentem latentia cui natura ſit: vt de lōginquis partibus nauigia trahat et contineat ex aſperitate ſaxoꝛum et retenta comminuat. ꝑ mille charybdes. Hec charybdis femina fuit voꝛaciſſima que qꝛ boues herculis rapuit a ioue dꝛ fulminata ⁊ in mari p̄cipitata. Unde naturā priſtinā ſeruat: nā ſoꝛbet vniuerſa hec. Seruius eodē libꝛo. Tu ſeuioꝛ crudelioꝛ. Hydra quā hercules ſuperaſſe dicitur. Me fugis ob quod conqueritur Coꝛidon etiam. Quē fugis ah demēs. Et poliphemus apud Ouidium. At culpe nil eſt amicā excuſat miſer amans. Nam me ratio eſt. Neſciat adhuc: non nouit. Quod dicit etiam Coꝛidon deſpectus tibi ſum: nec qui ſim: queris alexi. Si ſciret me noſceret habere que ad amantes pertinent: que Coꝛidon explicat. Succurreret: opem ferret. Ultro ſua ſponte. Nec puto quod

Scylla.
Acclamatio.
* Luſtrū ferarū habitaculum ſyluis. Uerg. non ab ſūt illis ſalt⁹ ac luſtra ferar̄.
Charybdis.
Hydra.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Ualerius flac.inquit in.vij.argonauticon.Haud tales decet inclementia vultus.Tam ferrea:tam dura:vt ſuccurrere nolet.Signa tñ.Correctio eſt. Fallacia que ſepe fallāt.Quia fronti nulla fides dicit ſatyricus.Et vt ait tibullus.Sepe ſolēt auro multa ſubeſſe mala.Et cicero ad.Q.fratrē multis ſimulationū inuolucris tegit̄:⁊ q̄ſi velis q̄buſdā obtēdit̄ vniuſcuiuſq̃ natura.Frons oculi.Uultus perſepe mentiunt̄:oratio vero ſepiſſime.Sub cute molli mens fera.Homines carne molli mites dicunt̄:ſed perſepe contra cōtingit.Fronte blāda que nil irarum exterius p̄tēdat.Corda immania crudelia ⁊ aſpera.Alloquar amicam.Et faciā noſtros intelligat ignes. Illi dicam me amare:⁊ ei cuncta referam.Si tñ illa amica.Auertit auertet ⁊ me reſpicere dedignabit̄.Ibunt in lachrymas oculi.Flebo vt ſi poſſim vincam.Nam ⁊ lachryme proſunt dicit Oui.Triſte in ſuſpiria pectus gemā ⁊ ſuſpirabo.Licet ſumma amātis peruicacia.Oderit me.Fugiatq̃ ſequentē qḋ facit Daphne apud Ouidium.Et eadē ſtupēt apud Petrarcham.Iſta tñ cura ſequet̄ illam ſemper amabo.Quodcūq̃ ferat per interpoſitionē hoc ferat eā.Ite procul amoris vim tantā eſſe dicit vt ſanari nequeat.Quod aperte docet Oui.in.j.methamor.⁊ de arte.Fallitur emonias ſi quis decurrit ad artes ⁊c.⁊ Propertius.Omnes humanos ſanat medicina dolores.Solus amor morbi non amat artificem.Ite procul a me qui reuocatis carmine magico animas pallentes ab orcho.Quod deſcribit exacte Luca.phitonicā.Ericto feciſſe:ſed illud illudebātur veteres qḋ nō credere dignum eſt.Hoc ideo per interpoſi.additū qḋ legibus romanis ex correri prohibita erat.Et.C.de maleficijs ⁊ matematicis.l.iij.Et.l.multi.Uerba legū apponerē ne videret fieri longior.Ab orcho:ab inferis.Anime eñ male ſi forte vocantur.Lac.malus illarum vite comes omnia indoctus ingredit̄ ſimulās vmbrā que in vota vocat̄ ⁊ rude reſponſis hominū genus irretitū ambiguis ludit.Ite procul eos repellit etiā qui pro nobis deū orare non deſinunt.Qui creditis putatis vos poſſe.Flectere:placare precibus vanis:hoc ex amātis affectu dictū atq̃ ſcḋm Epicureos.Canit eñ Naſo ſepe iouē vidi cū iam ſua mittere vellet.fulmina thure dato ſuſtinuiſſe manum Aduerſum eſt.ratio eſt quādoquidē deus nobis nō fauet.Et inexorabile:quādo exorari nō poteſt vt remediū det.me rapit diſtrahit.Impatiēs effectiue.Et iuuat irre per altos.Qḋ quoq̃ Uer.de phenilla dicit.⁊ Phedra in Hippolito ſeuere ſe facturā dicit.Solinagū ſolū.Luſtra ferarum cubilia.Unde in Gallo Uer.Certum eſt in ſyluis inter ferarum male pati.

De arte magica.

Talia iacentē verbis conabar amicis
Flectere:ſed vulnus mihi inſanabile curat.
Illū per campos nox intempeſta ſilentes:
Illum exorta dies inter dumeta videbat
Inſomnē ſemper:raro illueſtria poma
Carpentē ⁊ potu contentū ſimplicis vnde
Poſt lōgos gemitus:exhauſtaq̃ lumia fletu
Aſſiduo:poſt lamenta/⁊ conuulſa frequenti
Pectora ſingultu/moriens finiuit amores.
Exanimū corpus/tumuli ſine honore relictū

¶Talia iactātem:ad extremum deducit fortuna. amyn.miſeri amores. Iactantē inaniter loquentē. Conabar nitebar. Flectere a propoſito tali.ſed vulnus inſanabile cui remediū dari non poteſt.Nihil curat quare dicit Oui.immedicabile vulnus.enſe reſcindendū eſt.Nox intempeſta media nulli rei gerende accommoda.Uinebat illum Amyntam. Per campos ſilentes ſub nocte aut obſcuro. Dies exorta aurora. Semper

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Nocturne aſſumpſere fere: volucreſq; diurne
fau. Heu funeſta lues/fatalis machia/paſſis
Corda venenatis penetrãs humana ſagittis
Equiparãs hominẽ pecudi: que pocula circe
Que peiora vnq̃ potuit dare philtra caliſpo
Que ſtix: q̃s phlegetõ ſuior q̃ maior erymis:

inſomnẽ nõ eni amor dat requiẽ. Et raro carpentẽ: edẽtem. Poma ſylueſtria: vnedones & arbuta. Simplicis vnde aq̃ pure: nec vino mixte. nã vt refert in hippolito nutrix. Nõ placent ſuete dapes nõ tecta ſani moris aut vilis cib⁹. Poſt lõgos. Ut ſit mortu⁹ miſer Amyn. refert Fortunat⁹. Longos qui longo tẽpore durarũt quãdiu amor. Lumina oculos. Exauſta cõſumpta. i. poſt multos flet⁹. Poſt lamenta poſt varias amãtis querelas & plãctus. conuulſa mota. Exanimũ mortuũ. Relictũ ſine honore tumuli. i. inſepultũ. Nocturne fere qui noctu predant. Volucreſq; diurne que interdiu p̃dã querũt vt vultur coruus: & aues carniuore. Heu funeſta lues velut peſtis. Funera mortifera: de amore hec dicit Fau. Itaq; hic exequuntur paſtores q̃d ſupra Fortu. poſuit. Reſtat & in miſero lachrymas impendere caſu. Nec dicit ſuffragia quidã ferenda mortuo amynte. Proſunt autẽ hec: nec inutiliter fiunt. Pro enim valde bonis qui his nõ egent ſunt gratiarum actiones. Pro non valde malis ſunt expirationes. Pro valde malis etiam ſi non ſunt adiumenta: ſunt tamen virorum ſolatia. Deflet ergo Fauſtus in amorem exclamando. Machinares ad perniciem deducens fatalis: letalis & mortifera. z. ij. Eneid. hoc ſcãdit fatalis Machina muros penetrans transfigens ſagittis quas fertur amor ferre venenatis intoxicatis. Equiparans hominem pecudi. Hinc canit Bap. Fit pecus omnis amans deum pro ratione libido iudiciũ nutu temperat omne ſuo: Quiſquis enim viuit ſine lumine mentis & vſu: fert hominis vultus ingeniumq; fere. Eſt pecus & fallax hominẽ mentit imago. Teſtis opus melior veridicuſq; magis. Et diuus Hiero. vt refert Euſebius de obitu & vita Hiero. Luxuria hominem pluſq; beſtificat: & vt ita dicam multo peius beſtia efficit. Que pocula que qui biberint in beſtias trãſformenẽ. Circe hec ſolis filia. Omnis generis venenorum exercuit curam. In

Lues dicũ in vrbe aut i agro febris aliẽ ve morbi genus homines vel pecora ſiue vtrũq; corripit interdum arbores & ſata amor minime requiez dat.

Circe. Italia eam veniſſe tradunt. in eoq; promontorio q̃d nunc quoq; Circeũ vocetur reſediſſe. Hec autem libidine ſua: vt ſcribit Seruius in ſeptimo commentario Eneidos: & blãditus homines in ferinam vitam ab humana deducebat: vt libidini & voluptatibus operã darent. Que peiora q̃ eſt amor. Philtra venena amatoria: & que faciũt amore facere: de q̃bus Ouid. i. arte. Nec data p̃fuerint pallẽtia philtra puellis. Philtra nocẽt animis vimq; furoris habẽt.

Caliſpo Caliſpo hec vt ſcribit athlãtis filia inſulã ogygiã in mari aphrico coluit ad hãc diuertit Ulyxes venefica fuit que cũ vlixi immortalitatẽ polliceret retinere nõ potuit. Que ſtix hec inferna eſt palus. per quã dij iurare timẽt & fallere: priuabantur enim ad tp̃s qui deieraſſent poculo nectareo. De qua Uergilius in ſexto.

Styx. Phlegetõ hic inferni fluuius eſt qui

phlegetõ. ardor interp̃tat: vt ex cordis furore nimio furores hominum excitantur.

Tres furie Erymnis. Erymnis furia infernalis dicta q̃d humanam corrumpat mentem. Erymnes tres referunt. Megera. Theſiphone & Alecto. De quibus Uergi. in. vj.

O ſtulti quicunq; deum dixiſtis amorem:
Nun natura nocens deus eſt: vbicũq; locoꝝ
Sit deus: eſt homini clemẽs: innoxius: equus

O ſtulti. dicit amorem deum non eſſe. Quicunq; qui dixerint & vnde p̃ceſſerit: vt amorem deũ dixerit ſupra ex Senece Hippolito docuimus. Nõ natu-

Miniſterio de Educación, Cultura y Deporte

F. Heu miserãde puer tenera sublate iuuẽta
Que tibi nascenti luxerunt sydera: que tam
Noxia pars celi est: vt te nil tale merentem
Leserit: et primis infortunarit ab annis?

ra nocens deus est: vbicũq; locorũ sit deus: de hac re theologi. Est clemens placabilis: q: vt dicit hic noster: iudicium veros decet et clementia reges. In norius: nulli enim nocet: q: summe bonus et iustus. Equus vt ex merito rependat. Heu miserande. Fortunatus quoq; in causa Amynte impendit dicens. Tenera sublate iuuenta. Sic phebus metha. Ouid. lib. x. Laberis ebalide prima fraudate iuuenta. Que tibi nascenti luxerunt sydera. Que astra tot te incommodis infortunarunt et genesim sinistra fecerunt: quia Manilius in .iiij. astronomico n scribit. Fata quoq; et vitas hominũ suspendit ab astris. Sic felix aut triste venti per singula fatum. Tam nociua mala: ob oroscopum. Nil tale merentem vt tam miserere moreris. Et id est vel coniunctiue. Infortunarit: infelicitarit. A primis annis a tenera etate vt dicunt primis vnguiculis.

Genesis sinistra.

Horoscopus.

Nec tñ omnino celum tibi defuit: omne
Carmen: et argutis q̃cq̃d modulamur auenis
Doctus eras / nisi te mors immatura tulisset
Dign⁹ eras hederis / dign⁹ parnaside lauro
Nec melius cecinit pugnas ac tristia bella
Hordea / et agrorum cultus / et pascua / noster
Tityrus / a magno tantum dilectus Alexi.
Namq; tui precox animi solertia nobis
Cognita iampridẽ / magnã producere frugẽ
Ceperat / et specimen tulerat virtutis / et artis
Non vulgare tue / poteras iam gloria dici
Ruris et etatis decus indelebile nostre:
Te Padus / et nostri lugubri Mincius ore /
Cum nymphis fleuere suis: vt Thraci⁹ hebr⁹
Orphea te tristes ouium fleuere magistri /
At daphin luxisse feruut / te pascua: et agri
Undiq; / et audita est totis querimõia cãpis.

¶ Nec tamẽ omnino celũ tibi defuit: aduersatũ est et contrarium fuit. Omne carmẽ poetam magnum hunc fuisse dicit For. de vi poetica bap. de presidẽtia oratoris an poete ita scriptũ reliquit. Siue frequẽs vsus seu celi abscondita virtus. Et natura potens agat hoc seu munere diuum accidat incertũ est. hec tñ omnia si sint. Diuinũ efficiunt vatem. Dicit ergo For. huic hãc celum inspirasse. Et quia quid modulamur canimus. Auenis argutis resonis plectris et fidibus. Doctus eras. Sciebas. Immatura precox et ante diem legitimũ scđm naturam. Tulisset pro abstulisset. Dignus eras hederis. Qđ dicit satyricus: vt dignus venias hederis et imagine macra. hedera solebant poete coronari qđ et illi in bacchi tutela sint cui hec dedicata est vel ꝓpter ingeniũ et fame viriditatẽ. Et parnaside lauro. hui⁹ multa facit gña. Pli. in. xv. Quã nõ q: pacifera est et ꝑpetuo viuet preferri vtiq; myrto debere dicit et olee. Sed q: spectatissima in monte parnaso: ideoq; et grata apollini. Ob quã rẽ hic noster illã parnasida vocat. hac quoq; cornabant poete. Unde canit. Oui. Te p̄cor vates adsit tua laurea nobis. nec melius cecinit. hyperbolicos hec intelligit aũt de marone. Pugnas quas in Eneide prosequit. Tristia bella ꝑpetuũ belli epitetũ est. hordea et agroꝝ cult⁹. georgica interfligit que excutus est ille quatuor libris hesiodũ superans. Et pascua buccolica cape q̃ in cõclusit eglo. Ne=

* Querimonia q̃re la dr. Col= Quosdam et p̄dictas q̄rimõias velut rõne certa mitigantes.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

ſter tityrus Uer. municeps noſter ⁊ cõterraneus puta mãtuanus. per em tityrũ illũ ſignificat vt ſe voluit intelligit maro in decẽ tityro. tm̃ dilectus a magno alexi. Quã tãtopere alexin dilexit aut ꝑ hypalagẽ q̄ alexin amauit. Quis hec fuerit vide ſeruiũ in ſecũda egloga ꝑ hũc aũt intelligi quidã volũt Auguſtũ: quorũ ſniam hic ſequi videt̃: q̄ magno dixit. valerius autẽ Marcel. mecenatis puerũ fuiſſe dicit. Accipe diuitias ⁊ vatũ maxim⁹ eſto. tu licet ⁊ noſtrũ dixit alexin ames. Aſtabat dñi menſis pulcherrimus ille

Specimẽ. Marmorea fundẽs vina phalerna manu. Et libata dabat roſeis carcheſia labris ⁊ alia. Solertia induſtria ⁊ doctrina. Precox ꝑmatura ⁊ ante quaſi barbã. Sed vt dicit qui. in arte. ingeniũ celeſte ſui velocius annis creſcit. Cognita ſpectata ⁊ approbata. ꝓducere nobis parare. Frugẽ cõmoda. ſpecimẽ. Probationẽ vt ver. Tale dabit ſpecimẽ ⁊ honorẽ ornamentũ. Nõ vulgare imo egregiũ. Jã gloria dici ruris agreſtiũ ⁊ eſt magna laus. Jndelebile nũꝗ̃ ꝑituꝝ dec⁹. ꝙ quoqꝫ de daphnide Mopſus dicit vitis vt arboribus decori eſt: ⁊ poſt. Tu dec⁹ oẽ tuis. te pad⁹. Eridianũ mortẽ. Amynte fleuiſſe

Hebreus. dicit ⁊ Mintiũ qui mãtuã preterlabitur vt de vmbrone. Maro in ſeptimo te nemus angerie vitrea te fuſcinus vnda. in gledi fleuere locus. Lugubri triſti ⁊ lachrymabili. Cũ nymphis. verg. de daphnide. Extinctũ nymphe crudeli funere daphnim flebãt. vt thraci⁹ hebr⁹. Orphea. Naſo libro vndecimo methamorpho. Lachrymis q̄ꝫ flumia dicũt icreuiſſe ſuis ⁊c. Hebr⁹ Tracie fluui⁹ eſt q̄ caput lyrãq̄ꝫ excepit orphei vatis celeberrimi de q̄ ⁊ ei⁹ morte Oui. ſatis multa. Quin magiſtri paſtores triſtes tua morte. Ut ferũt dicũt paſtores luxiſſe daphnim. vñ Maro. Nõ vlli paſtos illis egere die-

Aduerte. bus. Frigida daphni boues ad flumia. ſunt q̄ dicãt ꝑ daph. Fratrẽ vergilij deſteri alij auguſtũ. Fuit daphnis vt diodor⁹ refert. Mercurij fili⁹ q̄ a laurorũ multitudine q̄ in ea frequẽtes ſunt appellat⁹ eſt daphnis. Cũ autẽ eſſet ingenio acri ſtudiũq̄ꝫ plurimũ gubernãdis bob⁹ impẽderet carmẽ buccolicũ qđ etiã nũc vſq̄ꝫ a ſiculis in precio habet̃ adinuenit. te paſcua ⁊ agri fle-

Exequie uere ſup. Et querimonia lamentatio totius campis per omnes campos.

Amynte.

Spargite paſtores tumulũ redolẽtib⁹ herbi/
Atq̄ꝫ ſacerdotum cãtus ac thura quotãnis
Ducite/ ⁊ eternã requiem cantate poete.
Tu tamen arua tenes patrie melioris: ⁊ altis
Jncolis elyſiis nos hic te flemus Amynta.
Fo. Fledũ hodie nob/ fuerat/ nã triſtia nocte
Neſcio que meſtis cernebã inſomnia formis:
Sed iã veſper adeſt/ ⁊ ſole ſe in nube recõdẽs
Dum cadit: agricolis vicinos nũciat imbres/
Cogere: ⁊ ad caulas pecudes conuertere tp̄s.

¶ Spargite paſtores. ad paſt. apoſtrophat ꝙ maro q̄ꝫ facit quẽ iã exacte hic ſequit̃. Spargite replete vt illic ẽt dicit hui⁹ redolẽtib⁹ herbis odoriferis. Qđ ille dicit ſpargite humũ folijs. Atq̄ꝫ ſacerdotũ cãt⁹ ⁊ tura quotãnis ducite dicit ob amyntam debere celebrari anniuerſaria ⁊ exeq̄as. Et eternã requiẽ. qđ ſolet quoq̄ꝫ cãtari. Cãtate poete caſus poteſt eſſe vocãdi. vt ſit o poete cãtate requiẽ eternam. Uel datiui vt ſit paſtores cantate poete. Amynte vt ſupra docuit for. Mortuos enim ad ſepulturam proſequi oportere cum cantu plurimarum gentium vel religionum inſtituta ſurrexerunt perſuaſione hac quã poſt corpus anime ad originem dulcedinis muſice id eſt celum redire credantur hec Macrobius in ſecundo de ſomno ſcipionis. tu tamen interloquitur Fau. hec velut pro epitaphio dicens. Que tamen ſuperioribus adnecti poſſunt. Quamuis hec fieri precipimus. Tu tamen ⁊c. Nec

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

dicere licet hec in commode immiſceri. quod tam impie in deum contenderit ꝛ in amore mortuus ſit citime penitentiam egit. Quia cor contritū et humiliatum deus non deſpicies. Patrie melioris celi quod quautum ad animam nobis eſt patria. Et altum incolis eliſium altum additum eſt ne fortaſſe beatorum illam ſedem apud feros quam gentiles litere celebrarūt videretur intelligere. Hic in terris flemus. Quod de ſe fieri vetat. Ennius. Nemo me lachrymis decoret nec funera faxit. Cur volitans viuo docta p ora virum. Flendum hodie oportuit me hodie flere inſomnia. Inſomnium dictum vult Macrobius non quia per ſomnum videtur: ſed quia in ipſo ſomnio tantummodo eſſe creditur dum videtur poſt ſomnium nullam ſui vtilitatem vel ſignificationem reliquit. Dic ergo. Triſtia inimica phantaſmata. Formis meſtis. Figuris aut ſpecie triſti. Cernebam. videre videbar. Sed iam veſper adeſt. Concluſurus eglo. dicit veſperuginem iam apparere que noctem ducit. Quod maro dicit quoqꝫ ite domum ſature venit heſperus ite capelle. Et ſol ſe in nube recūbens dum ſe in nubem recōdit. Dū cadit in occaſu. Nunciat preſignificat. Imbres pluuias. Agricolis agreſtibus de tempeſtatum pronoſticis Pli. li. xviij. ca. xxxvj. Satis multa. Quod autem ad hunc locum pertinet de ſole ſcribens dicit. Cum in occaſu radij in ſe nubem trahent aſperam in proximum diem ſignificabunt tempeſtatē. Tempus eſt cogere pro cogendi. Cogere deducere. Ad cauſas ouilia. Hec ſunt que in tertiam habuimus.

In ſomnū melius inſomnium autoritate deſpauterij ꝛ Auligelij.

¶ Finis. iij. Egloge. F. B. Mantuani.

Sepan quantos esta carta de oblyga
Sepan quantos esta car-
cion vieren como yo Alo pina dero vecino
de la dicha villa de gara villa
otorgo y conozco por esta presente carta
que devo y me oblygo de dar y pagar a vos
Alonso pina dero vecino desta dicha
villa de jaran dilla deus meus adte

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

In foueā quā ianus captā dis feris lupiſq; factam apertāq; leui ſtramine ad fraudē eſſe dicit. Hic dū graditur ruit in foueam. Puerum mercenarium capellis prepoſitum Janus ex diuali factum eſt paſtorale nomē. Cecidiſſe dū quereret caprum ſub alta nocte. Maciem. Quot incommoda caper ligatus paſſus erat: atq; inde languorem. ob quem macer erat. Dicit enim caper hec incommoda paſſus. Tenētis in dumi ligarat mercenarius caprum: vt ludendo curam animi opprimeret. Dicit enim quando, vigilabat ⁊c. Deinde placuit perſcrutari nidos atq; inter perſcrutandum meminit virginis: que mentem paſtoris illuſerat: ⁊ ſic erat oblitus caprum ad quem cum reuerteretur in foueam decidit. Femineas.i feminarum. Canit. Nactus occaſionem ex Jani narratione de mercenariorū ⁊ aſtutia puelle amare fraudes mulierum cantat Alphus hic. Femineum ſeruile genus. Hic cuncta ad ſalutem dicuntur: vt enim a feminis ſectandis: q̄s deſiſtat dolos vitia ac mendas feminarū narrat Alphus abunde: nil enim pretermittere videtur quod ad feminas pertineat.

C Andre Laurentini enarrationes In.iiij.eglogam Bap.M.

In foueam puerum Janus cecidiſſe recenſet.
In quarta: maciemq; capri dumeta tenentis.
Femineaſq; canit fraudes hinc Alphus abunde.

Jane caper (video) * macer eſt tuus eſſe ſolebat Alphus.
Acer: ⁊ elatis in celum cornibus ire.
Nunc delectus humi flaccis piger auribus herbam.
Olfacit: ⁊ ſummis attingit gramina labris

* Macer a merore fit ⁊ exilez extenuatū q; ſignificat. Vergilius heu heu q̄ pingui macer eſt mihi taurus in aruo.

Jane cap. Cōcluſurꝰ eſt amores inhoneſtos Bapt. quibus iuuenes feminę illaqueant ad perniciez vſq; quare feminas hic paſtores deteſtātur: ab illiſq; deterrent. Proloquuntur autem de capro ⁊ mercenario: vt cōuenientius illa ſubiungatur narratio. Introducūtur autem Alphus ⁊ Janus. Interpellat Alp. Jaū.ita. Jane caper tuus eſt macer qđ video. Eſt autem caper caſtratus vt capo: ſed abuſiue ⁊ pro hirco ponitur quem Maro virum gregis appellat. Eſſe ſolebat acer vehemēs ⁊ viuidus. Et ire elatis in celum: erectis cornibus. Hec illis ad pugnandum ſcalpenduq; corpus natura

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

natura dedit. De cornibus pli.in.xi. Nunc deiectum. Contentio eſt.de qua Cicero in.iiij.ad Herenniū.ſententie ſententijs oponunt. Deiectus humi. Contrariū eſt illi ⁊ elatis in celū.eſtq̧ ſenſus nūc capite opreſſo eſt. Piger q2 languet. Flaccis aurib⁹ pro auriculis dixit. Flaccis pendul. Ab aurib⁹ flaccoꝝ cognomia dicit pliū,eſſe in eq̄s ⁊ oīm iumentoꝝ gn̄e indicia animi preferūt. Feſſis.marcide Nutantes pauidis. Sub recte furētibus: reſolute egris qȯ in capro quoq̧ fuiſſe intelligit Bap. Sūt aūt flacci qui auribus pēdulis ſunt. Herbā olfacit: quod in ouibus infirmitatis ſignuꝫ Maro in ij.geor.dicit,eſſe. Quā pcul aut molli ⁊c. Attingit gramina. vt dicit Verg. ſummas capit ignauus herbas Sūmis labris vt vix attingere illa credat.

Jan. Lāguet: ⁊ ex iſto lāguore facetia ſurgit.
Que q̄ties memini: riſū ciet: edita nō dū eſt:
Edita cum fuerit/totus mirabitur orbis.
Al. Jane ſoles narrare ſales lepidiſſime ore
Suauiloquo: dic ergo tuus cur lāgueat hirc⁹
Ja. Res nō ficta (de⁹ teſtis) ſed facta recēter.
At dulce id facinus nō eſt narrabile gratis/
Quid precij ſperare licet: que dona reporto?
Alp. Vbi cōgeſſit nidos philomela docebo.
Ja. Aut leuiter ſpōdet promiſſo eludit iani.
Al. Qui nō credit: iops fidei: ſꝫ pignore tutū
Te faciā: duo tela mea deprome pharetra.
Ja. Incipiā nymphe parnaſſides ora mouere
Et memorare mei dira infortunia capri.
Ac philomelleos Alpho concedite nidos.

¶ Languet: ⁊ ex iſto. Janus Alphi ſententiaꝫ firmat dicendo. Lāguet caper eſt. Et ex iſto lāguore: quē p̄ ſe fert. Facetia ſurgit in mētē venit. Eſt autē facetia duplex: vt ſcribit Cice. in.ij. de ora. Altera cauillatio eſt: altera dicacitas. In facetijs habere dicit oportere rōnē hominū rei ⁊ tēporis ne q̄d ioc⁹ de grauitate decerpat. Que facetia riſum ciet mouet. Riſuꝫ cauſare lieneꝫ tradit pli.in.xi.de riſu. Cice.in.ij.de orat.de quo dicit Catullus riſu inepto res ieptior nulla eſt. Quoties.memini p parēthēſiꝫ hec edita pmulgata. Totus mirabatur orbis. hoc ruſtice ſꝫ tū apte: ſolēt em̄ de nō cauſa cauſam. ⁊ de teſtuca trabē: vt d2 deducere paſtores quare de re q̄ nihil eſt dicit hic to. Hi.or. Alphus poſt blanditur laudat Janumq̧ vt habeat: qȯ ille ſcit: quare dicit iane ſoles. Soles facetias ſale cōditas ita vt nil de grauitate detrahant. Lepidiſſime aduerbium eſt. Et id eſt expoſitiue. Ore ſuauiloquo dicit Valla ſe dubitare poſſit ne dici ſuauiloques quem vide in primo elegantiarum. Dic ergo q2 talis es. Cur qua de cauſa. Langueat eger ſit. Hircus. Caper res non ficta hoc fortaſſe dicit vt plus Alphum ad audienduꝫ moueat: ⁊ aliquid pro premio extorqueat. Sed facta recenter res geſta eſt ⁊ ideo nil mēdacij contigens. Deus teſtis deierat; rem hāc verā eſſe At dulce id facinus Suſpēdit animū ficta grauitate rogantis. Facinus. Factum dulce tam delectabile. Nō eſt enarrabile gratis enarrari nō debet ⁊ pmulgari ſine mercede. Quare quid precij premij ⁊ mercedis. Licet ſperare ex te. Quia vt dicit beatus Hiero.ad demetriadem. Omne opus leue fieri ſolet cū eius pretiū cogitatur ⁊ ſpes premij ſolatium eſt laboris. Que dona reporto a te pro narratione iane vbi congeſſi. Auidus audire rem hāc quā tantopere ille extulit.alphus etiam rem inceꝛtam polliceri non dubitat. Quia vt cenſet Oui. Pollicitis diues quilibet eſſe pōt. Vbi cōgeſſit nidos vbi nidulata eſt dixitq̧ vbi p quo ruſtice philomena lucinia de q̄ ſupra.

Nota.

Pretium ſcribi pe t debet.

E

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Qui leuiter ſpondet Canilli Maſonis forſan hic memor dicit. Qui leuiter, Et q̃ dicit ille docebo. cũ etiã ſi docuerit illos alphꝰ re ſcita ꝑcipere potuiſſet. Leuiter ſpõdet promittit vt tu nũc facis. Excludit defraudat ⁊ decipit inani: quia fortaſſe quod quis nõ eſt. Qui non credit inops fidei arguit ianum alphus dicitq̧ q̃ non credit ſe etiam parũ habere fidei: quia infidus ⁊ alios infidos putat. Ariſtoteles dicit. xxx. probleumatũ ſectiõe homini potius q̃ cuiq̧ ex ceteris animantibus credendum eſſe: quia homo ſolus oim̃ animantium nouit enumerare: aut quia ſolus deos veneratur ⁊ colit: aut quia omnium maxime vim obtinet imitãdi: hinc enim diſcere tam multa ⁊ varia poteſt. pignore quod animos contrahentium tenere poteſt. Tutum quia times ne te promiſſo eludã. Depromo. tua manu cape. Duo tela: duas ſagittas. Mea pharetra meo corito. Incipiam quia pignus habeo incipiã enarrare. Nymphe parnaſides Muſe que parnaſum montem colitis. Ora mouete vt facile rem tantã narrem. Inuocat autem veluti nigra ſonaturus eſſe Janus: quia dixit ſupra. Totus mirabitur orbis. Et memorare. quod Verg. Muſa mihi cauſas memora. Dira veluti deorũ ita immiſſa. Infortunia mala ⁊ ſeuũ caſum Mei capri: qui meus paſſus eſt caper ac philomelos philomenone nidos. Concedite quos mihi ꝑ narratione vt ꝓmiſit dct.

Conductus mercede puer prefectus ouili
Aſſidue paſcebat oues: caprũ: atq̧ capellas
Seruitium nobis pueri fuit vtile: donec
Virgine cõſpecta: q̃ tum huc vẽiebat aquatũ:
Tabuit ex illo vecors iam tempore factus
Frigidus curare gregem: contemnere caulas
Cepit: ⁊ exhauſto ſubuertere cuncta cerebro
Cum ſopitus erat: poterat vigil eſſe videri:
Nugabatur enim quando vigilabat inerti
Corporis officio: ſoluebat ſomnia mente:
Hũc ergo in ſaltu ludens per cornua caprum
Viminibus validis inter dumeta ligarat:
Quarta dies hoſtẽ tẽtans an vincula poſſit
Vincere ceruice: ac predure robore frontis:
Queſtrũ interea nidos nemus omne perrat:
Corda ſubit virgo: dilecta recogitat ora.
Ora. ſinus ⁊ que fari pudor/omnia voluit.
Lux fugit interea: capri redit immemor: alta
Nocte recordatꝰ ſurgit: pauidusq̧ ꝑ vmbras
Dũ graditur ruit in foueã: que frõde ſaligna
Captandis obducta feris: ⁊ ſtramine ſicco
Inſtar erat putei fundo irremeabilis alto.

Narratio. Conductus mercede puer. Incipit narrare Janus. Puer mercede cõductus ſeruus eſt mercenarius q̃ operas ſuas locat. Prefectus ouili ouiũ ꝑfecturã gerens: paſtor. Aſſidue ſine interpellatione ⁊ q̃ ſolus erat: ⁊ quẽ nullus iuuabat. Caprũ hircũ Seruitiũ nobis pueri fuit vtile: vtiliter mercenarius nobis ſeruiuit. Pueri mercenarij paſtoris. Donec habuit amore pire cepit: virgine cõſpecta puella quã vt aſpexit amauit. Aquatũ oues caprũ atq̧ capellas pot um ducebat mercenarius factus amore. Vecors inſanus ac ſine corde ⁊ amens. Ex illo tempore q̃ amare cepit. Cepit curare gregẽ gregi impendere labor Frigidꝰ negligentius q̃ cepat. Caulas ouilia. Et ſubuertere euertere ⁊ dilabi ſinere. Cerebro exhauſto effecto cur?. Cũ ſopitꝰ erat cũ dormiebat. Poterat videri eẽ vigil id eſt vigilare. Quia vt dicit Maro. herẽt infixi pectore vultus. Verbaq̧ nec placidã mẽbris dat cura q̃etẽ, Eſt eñ ſomnij ſpẽs

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

vt ſcribit Macrobius in.j.de ſomno ſcipionis: quam enypnion vocat ille quoties circa oppreſſi animi vel corporis vel fortune qualis vigilantem fatigauerit: talem ſe ingerit dormienti. Ut amator ſi delitijs ſuis aut fruentem ſe videat: aut carentem qua ſpecie affectus mercenarius vigilare videbatur. Nugabatur enim dormiendo inaniter ſecum loquebatur. Quando vigilabat inerit corporis officio interſit corpus exercendo. Soluebat ſomnia mente: repellebat: et aliquid faciebat vt amorem obliuiſceretur quod fieri precipit Naſo. Et Cicero Sic affecto inquit in.iiij.tuſcu. Hec adhibenda curatio eſt vt et illud quod cupiat oſtendatur quam leue eſt quam contemnendum quod nihil fuit ſit. Omnino quam facile vel aliunde vel alio modo perfici vel omnino negligi poſſit. Abducendus eſt etiam nonnunquam ad alia ſtudia ſollicitudines et curas. Negocia loci denteqꝫ mutatione tanquam egroti non conualeſcentis ſepe curandus. Etiam nouo quodam amore veterem amorem tanquam clauo clauum eijciendum putant. Maxime autem admonendus quantus ſit furor amoris. Potes et hunc locum aliter interpretari dicendo quod cum vigilabat ſoluebat ſomnia mente ſubaudito In: vt ſit ſenſus. Paſtorem vigilantem nonnunquam ſomniare. Sepe enim vigilantibus vt ait Bap. in dialogo contra detractores ſomniamus dum quidem imaginantur dura ⁊ aſpera que curis importuniſſimis inuoluunt nos: ergo vt ſomnia mente ſolueret. In ſaltu ludens paſtor ſaltu campis et paſcuis ligarat vinxerat. Inter dumeta inter vepres hunc caprum de quo eſt ſermo viminibus validis ⁊ intortis vt ſolent functum penuria facere agreſtes per cornua non per collum ne obluctando ſuffocaret. Quarta dies hodie eſt quo factum iſtud eſt. Tentans volēs mercenarius experiri: ſicqꝫ exprimit quare etiam illum ligarat. An caper poſſit vincere abrumpere. Ceruice ac robore id eſt ceruice robuſta ⁊ forti. Queſitum interea vt ſit oblitus caprum docet. Interea cū caper ſic ligatus maneret. Pererrat per nemus errat ⁊ diſcurrit ⁊ errando per ſyluam id. queſitum nidos: vt etiam loqueret ſomnia mente. Sed quia ſolus ibat. Corda ſubit virgo meminit virginis amate et in mentem venit. Dilecta recogitat ora: neqꝫ enim aliud vt refert Euſebius ex diuo Hiero. ſuperfluus amor cogitare poteſt quā quod diligit. Sinus Ubera ⁊ que ſinum dicuntur facere. Et que fari pudor. Ouidius de apolline in daphnen dixit. Si qua latent meliora putat que ſunt membra que ſub ventre ſunt voluit cogitat que cogitatio ignem ſopitum exuſcitat. Lux fugit ſit nox aduenit. Interea dum pererrat nemus paſtor ⁊ hec vana cogitat. Immemor capri inter dumeta ligati. Redit domū merce. Recordatus ſe caprum ligatum reliquiſſe. Alia nocte intempeſta et cuius tam multa pars proceſſerat. Surgit ex ſtratis. auidus propter terrores nocturnos et quos vocant pauiſcos. Dum per vmbras noctis graditur: vt ad caprum veniat et domum reducat. Ruit mercenarius decidit. Que inſtar putei erat que profunda erat vt puteus. Irremeabilis de qua remeare cuiqꝫ ſine ope non dabatur. Alio imo et profundo. Obducta cooperta Fronde ſaligna frondibus: et ramis ſalicum. Et ſtramine ſicco paleis ⁊ folijs aridis. Feris captandis. Ad feras in eas capiendas. De foueis autem huiuſmodi faciendis zenophon in libro quem de venatione ſcriptum reliquit.

Enypnion ſomnij ſpecies.

Eſt caper in vinclis: puer eſt in carcere: paſtor
Nullus oues curat: iam tertia luxerat hora.
Miror: oues refero: ac nūero: caprūqꝫ redrēs

¶ Eſt caper ⁊c. Breuis ſꝫ apta dictoꝝ anacephaleoſis vt ad cetera trāſeat. In viclis iter dumos vt ſupra dixit. puer mercenari⁹. In

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Obſtupeo: puerum clamo: magnalia luſtro.
Uera loquar: magicis ne forte liquorib⁹ vnct⁹
Extimui aſcenſo * migraſſet in aera capro.
Nā𝔮 ſtryges tali fama ē ope/nocte vagātes
Ad quedā longinqua procul conuiuia ferri
Attonitus tandem pecudes ad paſcua duco:
Dū𝔮 pax meditās ſubeo nem⁹ ecce p vmbras
Ecce ꝓcul aper i dumis ſtrepit: at𝔮 reluctās
Cornibus aduerſis ꝯtra ſua vincula pugnat.
Terruit incautum ſubito feralis imago:
Et nil tale ratum: firmato pectore tandem
Moſco aīal: cupiēſ𝔮 * rubos ſeco vicula rūca

* Migro ſignificat ad habitādum eo. li.i. Et romā ide fre quēter migratuz eſt a parentibus maxime et propinquis raptaſum. Antiqua ſupſtitio.

carcere in fouea. Oues in ſtablis relictas. Iā tertia luxerat hora poſteriori di ei ꝛ primiori ſeq̄ntis. Tertia a ſole exorto ſiḡt autē nonā aut circiter. Miror q̄d eſt qꝺ oues tā lōgo tpe in ſtablis ꝯtineāt. Hic locus vnus eſt ex his q̄ reprehēdunt detractores dicentes. B. ſibo male vſum q: non oues: ſed oſtia dicū tur reſerari: ſed nō aduertunt poetas vocabula nō nunq̄ improprie vt in illo. Uer. incluſos vtero danaos ꝛ pinea furtim laxa clauſtra Sinō nō Refero: ſunt q̄ legāt reſero ſunt qui reſero ouibus aperio ſtabula aure fero recenſeo: vt Uer. Cogere donec oues ſtabulis nūerum𝔮 referre. Ac nūero ꝛ inter numerandum capio deeſt dignoui quare. Caprū ꝙ requirēs. Obſtupeo vbi ſit. Miror ꝛ attonitus ſum. Puerū clamo: voco merce. Magalia tuguria luſtro circūeo. Uera loquar o Alphe. Extimui ne paſtor vnctus liquoribus magicis. vt ſcribit Apuleius de pāphile milonis teſſalici vxore que liquoribus quibuſdā vncta in auem ſe cōuertit. Uide Apuleiū in tertio. liquoribus vnguentis. Magicis quib⁹ magice vtūtur. Migraſſet in aera volaſſet: ꝛ aeria via diſceſſiſſet. Aſcenſo de aſcēdo eſt: nō accēdo: ꝛ in aera quoq3 leuato capro. ſup quē equitaret. Nāq3 ſtriges. Magicas et ſortilegas mulieres. De quibus ſcribit. xxv. q. v. in decretis canonicis. Canone. Epi qui refert. Illud etiā non omittendum eſt: quod quedā ſcelerate mulieres retro poſt ſathanā cōuerſe: demonū illuſionibus ꝛ phātaſmatibus ſeducte credūt ſe et ꝓfitentur cū diana nocturnis horis dea paganoꝝ vel cū herodiade vel cū innūcra multitudine mulierū eq̄tare ſuper quaſdaz beſtias: ꝛ multarū terrarū ſpacia in tēpeſtate noctis ſilētio ptranſire: eiuſq3 iuſſionibus obedire velut decet: ꝛ certis noctibus ad eius ſeruitiū euocari Et paulopoſt quō id fiat docet. Si q̄dē ipe ſathanas q̄ trāſfigurat ſe in angelū lucis cū mētem cuiuſq3 mulieris ceperit ꝛ hanc p infidelitatē ſibi ſubiugauerit ilico trāſformat ſe in diuerſarū ſpēs perſonarū ſimilitudines: ꝛ mentē: quā captiuā tenet: in ſomnijs deludens mō leta: modo triſtia. modo cognitas: ꝛ modo incognitas perſonas oſtēdēs: ꝛ queq3 deuia deducit ꝛ cū ſolus ſpūs hoc patitur infidelis: hoc nō in aio: ſ3 in corpe euenire opinaꝛ ꝛc. Striges āūt vocat Janus tales feminas qꝺ vt aues ille vbera infantiū labris immulgere dicūtur aut ex illorum corpuſculis vitalē ſanguinē abſorbere a cuius auis nocumēto ſtriges appellare licet femineas pueros faſcinātes ſuo cōtractu ꝛ lactis numerū 𝔮 oblationem. Tali ope puta liquoribus ꝛ ſuis beſtias quaſdā ſuperequitādo. Fama eſt: immo quidā ita fieri credunt. Nec pro noctu. Ferri vehi ꝓcul ad quedā lōginqua cōuiuia. Uaſcones noſtri credūt: immo ita fertur vulgo: ſed nec fidē adhibēt: ad locū quē lingua vernacula lane de bouc: ferūt venire: ꝛ ibi feſta quedā celebrare. Eſt āūt locus ille apud conuenas. Sed fabule nec ſit ſane mētis quiſ𝔮 q̄ hoc credat eſt Attonitus obſtupeſcēs. Dūq3 parum meditās. Sunt qui legūt pedū: ſed verior lectio credo parū h3: eritq3 ſenſus. Cū nō cogitas caprū illic eſſe: ſubeo ingredior nemus. Ecce de repente

Rūca que vulgo appellaꝛ pededora.

* Rubus ſentis genus mora agreſtis: ſic enim a ruſticis in Italia appellatur. Hora. lib. car. Seuvides rubi. Serenus. Māditur apta rub⁹ gingiuis ꝛ bōa labris

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

hocē p̄ter ſpem vmbras nemoris. In dumis ſtrepit: reluctādo dat ſtrepitum. Reluctans: adnitēs. Aduerſus oppoſitis. Pugnat poſſit ne illa frāgere ac vincere. Terruit timorē incuſſit. Incautū hoc eſt qđ dixit parū meditans. Subito adeſſe refertur. Feralis imago. Terribilis capri figura quam manifeſtius .i. exprimet dicēdo. O aries aries qui tortis cornibus atrum demona preſentas. Et nil tale ratū parum ad ea meditantē. Firmato pectore excuſſo timore. Tandē poſt longā heſitationem. Animal meū caprum. Subienſq; rubos: vepres tranſiliens. Seco amputo. Vincula quibus tenebatur. Runca iuncina: ⁊ inſtrumento quo ruſtici dumos excidere ſolent.

¶ Sero domū rediēs video / per paſcua lōge
Turbam exultantem riſu iuueniliter alto:
Vt prope cōſtitim⁹ (meq; agnouere) ſalutant:
Et tuus ecce (aiunt) puer hic o iane / luporum
Erutus e foueis: dū nocte perābulat agros
Incidit in caſſes: ⁊ ſic inuentus vterq; /
Et caper / ⁊ paſtor: caper hec incōmoda paſſ⁹
Languet adhuc: puer īprudēs ē ſanior hirco.
Virgo ſuperbiuit mox vt ſe audiuit amari.
Et pueri ſimulans curam ignorare: pudorem
Fingit vt ad formā faciat: pudor: ora ſinūq;
Ornat. ⁊ in terram verſis incedit ocellis:
Callida vulpina rem ſimplicitate gubernat
Hec ſtudia: hi caſſes: hec ſūt mulierib⁹ arma:
Ille ſua ſperans Galathea aliquādo potiri.
Contempta mercede ſuos ſectatur amores.
Propterea plauſtro: ſtiua: bobuſq; relictis
Ad paſtoris opus redeo: ſubiecta furori
Iſta iuuentutis leuitas rura omnia vexat.

¶ Sero domū rediēs poſt paſtū. Et vt oues ſaturauerit. Video lōge turbam paſtorū vel lōgo exultantem. Iuueniliter p̄ut ſolēt iuuenes Alto m̄lto: vt p̄pe ridētes. Meq; agnouere paſtores q̃ ridebant. Salutāt: aſſurgūt ⁊ ſalue dixerūt. Et aiūt paſtores puer hic: vel ad pſonā vel ad locum demonſtratiue Erutus: extractus. E foueis luporum que ad lupos captādos ſunt. Dum pambulabat: ambulat p agros. Incidit in caſſes. Ouid. Decidit in caſſes p̄da petita meos: ⁊ ſic tāq; cōcluſurus hoc dicit: etiā ſi alia ſubiungat quo ad facile nectēda que ſequūtur dicunt Caper hec incommoda ad caprum redit: ⁊ ad illud languet qđ in principio poſuit. Hec incōmoda nil edendo ac contra vincula reluctando. Puer imprudens non ad futurum reſpiciens. In ſacior languidior non exponas demētior: quia non hec coherent. Virgo ſuperbiuit. Si pulchra erat: non mirum. Quia Faſtus ineſt ſepulchris: ſequiturq; ſuperbia formam. Sed cauſam exponit Ianus: vt poſtquam ſe audiuit amari a meo mercenario. Et pueri ſimulans curam ignorare: quod Fauſtus de matre galle dixit. Simulans neſcire ſe amari. Pudorem fingit: ſimulat. Vt et ratio eſt: vt pudore formam augeat. Ora quia fortaſſe illa fucat. Sinumq; qui ſtrophio ſolet cooperiri. Et incedit quod eſt grauiorum perſonarum. Ocellis verſis in terram: quod mulieres decet. Verg. Tum breuiter dido vultum demiſſa profatur. Sed Alexan. aphro. ait. Quos puduit oculos ideo deorſum vertere: quoniam oculos ſpeculum plane animi natura extruſerat quippe cum ceteras quoq; affectiones animi per oculos intelligamus: videlicet cum augetur: cum iraſcitur: cum verecundatur. Quod cum animus perſonam quampiam reuerendam reſpicere libere atq; alloqui audentius temperet.

* Stiua aratri manica que tenet manibus cuꝫ arat. Verg. Stiuaq; que currus a tergo torqat imos.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Palpebras trahi deorſum anuſculis: cogent quaſi oculens ꝑ artē qua facultas cōſpiciendi adminiſtrari ſolita eſt. Callida aſtuta ⁊ verſuta mulier cū ſe ſentit amari. Simplicitate: ꝙ pre ſe ferre videt̄ vt innocētes dicas vulpina qua vulpes vtuntur: vel vulpina verſuta ⁊ callida. Hec ſtudia ornādi ora: ſinūꝗ hi caſſes rhetia. Arma quibꝰ iuuenes de mēte deijciunt: de mulierum armis poſt dicetur. Ille mercenarius Galathee amice: mercenarij nomē eſt. Contēpta ſpreta ⁊ relicta ſuos ſectatur amores vt aliquādo amica fruatur. Propterea quia ille me reliquit. Subiecta furori. Concludit ſuā narrationem Janus pulcherrima ſententia. Iſta iuuentutis leuitas iuuentus tam inconſtans ⁊ vana et que nihil prudentie habet. Subiecta furori: amori: de hac re ſupra ſatis multa diximus ex diuo Hieronymo. Hinc repete furori amori. Rura omnia verat: quia eam leni impliciti: nihil quod debeant curant: preter id quod amant.

Al. Qd̄ neqt īgeniū caſꝰ facit: o ſtupor: o ſors
Ingenioſa rei: riſu celebranda bimeſtri:
Jane fides ſeruāda: tibi philomella laborat
Sȝ quod tā vafro * memoras de virgīs aſtu
Retulit in mentem: que pſallere ſepe ſolebat
Carmina femineis olim de fraudibꝰ vmber.
Ja. Dic vmbri: dic ſi q̄d hēs: meditare parū p.
Et vba ⁊ nūeros: vmbri eſt mēorabile carmē
Al. Eſt / vt ais: ſȝ nō gratis mēorabile carmē.
Quas referes grates: ⁊ q̄d mercedis hēbo?
Ja. Accipe: ꝑmiſſis abſoluo: ⁊ ſpicla reddo.
al. Dū vado adv̄etrē poſt hec carecta leuādū
Jane meū tu coge pecus: ne vitibus obſit.
Ja. O aries aries q̄ torti s cornibus atrum
Demona preſentans. ſemp vineta ſubintras
Non ſapies: donec foſſa tibi lumina fronte
Eruero: non ſunt porrecta in iugera centum
Paſcua ſat? niſi pāpineos populer ſ ⁊ agros?

* Vafer ꝓ calido et aſtuto accipit̄ quaſi valde afer mira / enīȝ ſemp fuit eiꝰ gentis calliditas Cicero. nō ſunt in diſputatiōe vafri: non veteratores: nō malitioſi.

¶ Qd̄ nequit ingeniū caſus facit. Interloqtur alphus: vt fortaſſe ꝓponat: ſed mirā fatet̄ facetiā Jani quā a caſu cōmēdat dicēdo ſepe rem quam dedita opera ⁊ vi mētis igenita facere non poſſis poſſe caſu fieri ⁊ cōtingere vt de caſu mercenarij in foueā. O ſtupor: o res ſtupenda. O ſors fortuna rei ⁊ hiſtorie huius celebrāda. Riſu bimeſtri que duobꝰ mēſibus cōtinuis cū riſu celebrare deberet. Jane fides ſeruāda: q̄a ēt tu mihi hiſtoriā fidelr narraſti. Tibi philomela laborat q̄s tibi dēnidos fouet. Sed qd̄ ꝓpōi tergo Alph. ⁊ Janū ſuo ipſius gladio iugulat petit eīn ꝓ narratione aliq̄d ſibi dari. Sȝ id qd̄ memoras ſupra, de aſtu. aſtutia virginis amate: q̄ pudorē finxit Vafro callido. Retulit in mētem reduxit mihi. Carmina de fraudibus femineis: de vitijs muliebribus cōdita. Que ſolebat olim vmber paſtoris nomē eſt: ſed tum poete pſallere ſepe canere. Hinc eſt pſalmus carmē. Dico Aphe ſi quid vmbri habes. Hinc Menal. Incipe Mopſe ṗor ſi quos aut Phillidis ignes ⁊c. ⁊ in Meri Incipe ſi q̄d habes. meditare parumper. Tecum voluta et in mentem refer. Numeros rithinos quia carmen. ⁊c. Eſt vt ais rem Jani ⁊ ſententiam firmat Alph: ſed illum torquet quod memorare gratis non debere dicit. Quas referes grates cum narrauero. Quid mercedis quid premij. Accipe auidus Janus audiendi carmina Umbri dicit. Promiſſis a mercede promiſſa. Et ſpicula que pro pignore dederas. Dum vado ad ventrem. Ruſtice hec: ſed tenens verbis honeſtis. Leuandū purgādū ⁊ ſordes vētris egerēdas. Poſt carecta

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

hoc eñ natura dedit vt mēbris q̃ deformē ⁊ viſum turpiorē habitura eſſent ſecreto darē opa. Sʒ de hoc plura Cicero in officijs. Coge in vnū cōpelle ⁊ cōgrega. Ne vitibꝰ obſit: qꝛ addurit morbꝰ. Sed ſcribit etiā Pli. ouibꝰ ſolitarijs abortū tonitruū fragore inferri: qð ne cōtingat cogi debēt. Egeſtum ergo deceſſit Alphus remanet ſolus Janus qui pecus cogēdo inquit. O aries aries ex paſtorū more hoc. Qui preſentas demona cornibꝰ tortis: qui pretes ſpiritus mali figurā fers magnitudine cornuum. Ex cōmuni opinione hominū hoc ⁊ pictorū venia q̃ quidlibet audiēdi poteſtatē vt inquit Hora. in arte habēt cū reuera tā tetra forma ⁊ cornuta nō ſint vt pingūtur. De cornibus Pli. abūde in xj. ca. xxxvij. Conuoluta inquit in anfractū arietum generi ſeu ceſtus natura dedit. Vineta vineas. Non ſapies non illa ingredi deſines. Donec eruero excluſero. Lumina oculos. Fronte foſſa perforata. Oculis erectis. Paſcua porrecta protenſa in centum iugera. Eſt iugerum menſura ducentorum quadraginta pedum in longitudinem ⁊ mediū in latitudinem niſi vetiam populeris deuaſtes ⁊ corrodas. Agros pampineos vineas.

Al. Jane recordatꝰ redeo: ſʒ plurima forſan.
Nōdum nota tibi referā: cognouerat vmber
Omnia que fas eſt homini perdiſcere: celos
Sydera: tellurē: vētos / mare / flumia / fōtes.
Viderat ⁊ rhodopē: atq̃ alta ceraunia: ⁊ oſſā
Gallica regna: arrarī: rhodanū: tyberiq̃: pa
Artica romāis referebat carmia vrbis. (dūq̃
Ore in vtroq̃ potens: ⁊ lingua primꝰ vtraq̃
Hunc vnū nobis inuidit Grecia: ⁊ ipſi
Archades ⁊ thracum ſaltus: ⁊ theſſala tēpe.
Si qd erit qð forte velis tibi notius eſſe:
Candidus illius ſemꝑ documēta ſequutus:
Nō procul hinc: hec ille tenet: nos ille docebit
Sed iā ſeptiforem flatu experiamur auenam
Ante tñ nymphe precor vt libetrides adſint.
Preſertim q̃ plus meminiſſe polymneia fert.

Jane recordatꝰ redeo. Egeſtis ſordibꝰ ventris redit. Alphus narraturus carmina de fraudibus femineis que cōmendat ab autoris doctrina quem nihil nil preteriuiſſe. Sʒ forſan referam plurima tibi nondum nota que nunq̃ nouiſti. Sic attentum Janum ⁊ docilem facit. Cognouerat vmber carminū autorem commēdat. Que fas eſt homini perdiſcere illicita ſcire nocet niſi vt illa reprobemus ⁊ confutemus. Quod docetur in decretꝪ canonicis .xxxvij. diſt. celos. Sydera tellurem ⁊c. horum omniū naturam dicit Umbrum percepiſſe hinc epitaphium illud de Joanne Pico Mirandula quod hic noſter condidit. Picus Joannes celos elementa deūq̃ Doctꝰ aduerſitatibꝰ iuuenis ſanctificatus obit. Viderat ⁊ rhodopē. cūcta pſpexiſſe ſignificat. Rhodope mons thracie eſt a migdonibus habitatus ſacris liberi patris ac menadū cetu orpheo initiātē celebris. Ceraunia montes ſunt epiri qui exinde continuo iugo ripheis iunguntur ab altera parte in euxinū ⁊ meotida atq̃ tanain cadunt altera vero in caſpium: autor Boccatius. Dicuntur autem ceraunia vt ſcribit Seruius a crebris fulminibus propter altitudinē nominata. offam. Oſſa theſſalie mons eſt olim vt quidā exiſtimant idē cū olympo: ſed diſiuncti viam fecere peneo flu. Gallica regna de quorū preſtātia Baptiſta in ſcðo dionyſi aryopagite Gallia tarreni pars eſt nō infima

Doctrinā vmbri declarat.

Inuideo.

* Inuideo poſt accuſatiuū hʒ etiā datiuū. Ver. liber pāpineas inuidit collibꝰ vuas.

Inuocatio eſt.

Rhodope

Ceraunia

Oſſa.

Gallia.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

mūdi. Sed lōge lateqꝫ patēs hiſpanica tāgit Obda ab occaſu ſeſe ꝯiūgit ab
ortu italie nr̄o hinc pelago q̄ reſpicit auſtrū. Claudiť oceano geminasq̄ re-
ſpicit vrſas De hac Stra. in. iiij. ⁊ Ceſar in ꝯmētarijs belli Gallici. Triplex
aūt eſt Celtica: Belgica: ⁊ Aq̄tanica. In hac vrbes pulcherrime hinc Parri
ſium theologie ⁊ artiuꝫ nobiliſſimū emporiū: ⁊ Tholoſa Ceſarei potificijqꝫ
Arar iuris nō mediocre ornamētū a qua vaurū vrbs noſtra ⁊ natalis nō lōge di-
Rhodanꝰ ſtat vix decē miliaribꝰ. Ararim Arar aut araris ex alpibꝰ labiť. Seq̄nos et
eduos ⁊ lincaſios/diſcernēs ⁊ dubiū poſtmodū aſſumēs ijſdē ex mōtibꝰ naui
gabilē delatū victorqꝫ noīe ex ambobuſqꝫ arar: effectꝰ rhodano ꝯmiſceť au-
tore Strabo. Rhodanū hic non lōge inq̄t Meat ab iſtri rheniqꝫ fontibꝰ ſur-
git deīde lemano lacu acceptus tenet impetū ſeqꝫ per medium integer agēs
quātus venit egrediť ⁊ inde ꝯtra occidētē ablatus aliq̄diu gallias dirimit.
Poſt curſu in meridiē abducto acintrat acceſſuqꝫ alioꝝ omniū iā grādis et
ſubinde grādior iter volſas ⁊ canaras emittiť. De hoc plura Strabo ⁊ boc-
Tyberis. catius. Tyberimqꝫ ex apenninis montibꝰ tyberis effluit. Thuſciam abvm-
bris diſterminet hinc romā rerū dominā i partes diuidit. duas ⁊ apud hoſ-
ſtiam ſeparatis etruſcis a veteribus latinis tyrreno miſcetur mari. paduſqꝫ
Padus. padꝰ vt ſcribit pomponius mella ab imis radicibus veſuli montis exotus
paruis ſe p̄mū fontibus colligit ⁊ aliquatenus exilis ac macer mox alijs
amnibus adeo augeſcit vt aliter vt ſe per ſeptem ad poſtremū hoſtia effun
dat. De hoc etiā ſupra diximus: Attica greca romanis latinis. Referebat
enūciabat nobis ⁊ interp̄tabať potēs. Umber clarus vtroqꝫ ore greco ⁊ la-
tino. Et ſ. Primus doctiſſimꝰ Mecenatē vocat horatius: doctum ſermonis
vtriuſqꝫ lingue in. iij. carminū. Hūc vnū ſolū nobis ⁊ inuidit: voluit ⁊ inui-
de cōſpexit noſtrū ſucceſſuꝫ Grecia qui doctiores habere deberet q̄r ſe oīm
literarū parentē iactat. De grecia Pli. in. iiij. Strabo in. vij. Archades quis
ſolos cantare peritos ait Gallus apud ver. Archadia ſcribit Strabo in me
dia peloponeſo ſita eſt cuius gentes grecā nationē vetuſtate preſtare cre-
duntur. thracū ſaltus. ſtrabo in. vij. refert grecie p̄tē a barbarorū natione in
habitari ab thracibꝰ macedoniā ⁊ pleraſqꝫ theſſalie ptes q̄ humaniorē in-
genij cultū hic acceperūt. In decimo autē ait q̄ muſis helicona cōſecrarunt
Archadia traces fuiſſe boetie accolas ⁊ effoꝝ. Orpheum ⁊ muſeuꝫ ⁊ thanix in traces
fuiſſe hinc dicit illos. Inuidiſſe aut hoc pp orpheū ⁊ alios q̄ thraciam oēm
muſica nobilitauerūt. Et theſſala tēpe. Theſſalia nadē eſt ⁊ hemonia mul-
ta ibi ſunt flumina quoꝝ peneus p̄ter oſſam olympūqꝫ diſcurrēs collibus
dextra leuaqꝫ mollitur curuis nemoroſuꝫ cū cōuallibus theſſala teſqua fa
cit q̄ ⁊ tēpe dicūtur. author ſolinꝰ. Antiquis ſeculis inquit ſtrabo totus cā-
pus ſtagnabat quē alijs ex p̄tibus mōtes coercebāt. terre aūt mōtibus fa-
ctis abrupta ſunt q̄ nunc vocanť tēpe: ⁊ ab olympo abſciſſa oſſa ⁊ hac pe-
neus affluit in mare ⁊ orā illam ſiccatā reddidit hinc illa ſunt tēpe. In theſ
ſalia muſaꝝ parēs domuſqꝫ pieria eſt hic libetra carminūqꝫ fontes obiacēt
author Mela. Si quid erit admonet ſi q̄d reliquerit aut non fuerit ad vngē
proſecutus. Ianū ab candido hic poſſe doceri. Notius manifeſtius ⁊ am-
plius declarari. Candidus. Per q̄ꝫ poetam intelligere potes. Illius Umbri
documenta doctrina. Nō procul hinc eſt a nobis hec carmina de fraudibꝰ
femineis. Ille candidus docebit que velimus nobis notiora eſſe. Sed iam
dicit ſe hic ad tibiam cantaturum. Septiforem ob armoniam que eſt ex di-
Decantat nerſis concentibus ſed tn̄ aptis. Aduenam fiſtulam. Experiamnr flatu. con
fraudes. cordemus carmina tibijs. Ante tamen q̄ꝫ incipiam: quia res difficillis eſt.
Nymphe libetrides. Libetros magneſie fons eſt vt ſcribit ſolinus muſis ſa
cer hinc dicūtur Libetrides nymphe libetrides muſe. preſertim precipue.
Polymnia vna eſt nomen muſarum: que vt canit Maro Signat cuncta

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

manu loquturqꝫ polymnia gestu. Hec rhetoricam inueniſſe dicitur. Que ⁊ vt ſcribit Diodorus cantus ſuauitate poetas reddit gloria immortalis hanc ſunt qui opinentur dictam a Poly quod eſt multum. et ymnos. laus quaſi multe laudis. Sunt ⁊ qui dicant a Poly ⁊ Niuei o memoria quaſi multe memorie quod cenſet Bapti. hec plus quam cetere octo.

¶ Femineũ ſeruile genus/crudele/ſuperbũ
Lege/modo/ratione/caret confinia* recti
Negligit: extremis gaudet/facit omnia voto
Precipiti: vel lenta iacet/vel concita currit
Femina: ſemꝑ hyems atqꝫ intractabile frig⁹
Aut canis ardentes cõtriſtat ſydere terras:
Temperiem nunq̃: nunq̃ mediocria curat
Vel te ardenter amat: vel te capitaliter odit:
Si grauis ẽ meret toruo nimis hernica vultu
Si ſtudeat comis fieri: grauitate remiſſa.
Fit leuis: erumpit blando laſciuia riſu
Et lepor* in molli radiat meretriceus ore.

¶ Femineũ ſeruile genus. Umbri carmen proſequitur alphus quo feminarũ vicia ⁊ fraudes exequitur ſed non tã exacte qui dictis plura ſupſint dicit ergo Genus femineum. Seruile eſt vel qꝛ vitijs vel ſubiecte vnde animi ſeruiens eſt vel qꝛ abiecte ſũt ⁊ infiſe cõditiõis. Hinc ait ariſtote. li. viij. de natura animalium. Mulier miſericors magis ⁊ ad lachrymas propenſior q̃ꝫ vir eſt inuida. Itẽ magis ⁊ querula ⁊ maledicẽtior ⁊ mordacior. preterea anxia ⁊ deſperãs magis atqꝫ impudentior ⁊ mendacior. Quinetiã facilior decipit meminiſſeqꝫ aptior. Ad hec vigilantior ſegnior immobilior deniqꝫ eſt. Et chryſoſtomus in homelijs q̃d eſt inquit mulier aliud niſi amicitie inimica: ineffugabilis pena: neceſſariũ malum: naturalis tentatio: deſiderabilis calamitas: domeſticũ periculum delectabile detrimentum: mali natura: boni decore depicta. Hec non multum abſunt a ſimonidis ſententia interrogatus quid erat vxor. Inquit viri nauffragium: domus tempeſtas: quietis impedimentum: vite captiuitas pena quotidiana: pugna ſumptuoſa: beſtia contubernalis: canis ornatus: malum neceſſarium: hec in genere dicis ſunt. Sciat tamẽ lector mores non ſexum culpari: datur enim reperire feminas viris multis preſtantiores. Sꝫ qualem oporteat mulierem eſſe que laudanda eſt manifeſte oſtendit apud Plau. in amphitrione Alcmena de ſeipſa predicans: Non ergo inquit illã mihi dotẽ duo eſſe qui dos dicitur. Sed pudicitiam ⁊ pudorẽ ⁊ ſedatuꝫ cupidinẽ deũ metũ parentum amoreꝫ ⁊ cognatũ concordiam. Tibi morigeram atqꝫ vt munifica. ſim bonis proſim probis. ſed vt ait ſatyricus. Rara auis in terris nigroqꝫ ſimillima cigno crudele. tibullus ideo dicit vt crudele genus nec fidũ femina nomen ſuperbum. Mulierum ſuperbiam taxat. Iuue. ſatyra. vj. Parce precor peõ ⁊c. Lege quod poſt dicetur modo huic. M. porcius cato apud liuium, Inquit date frenos impotenti⁹ nature et indomito aliter deſperate ipſas modum licentie facturas niſi vos faciatis. Eſt autem modus vt ſcribit Pli. in. xviij. Rerum omnium vtiliſſimus. et Horati⁹. Eſt modus in reb⁹ ſunt certi ⁊c. Ratione conſectarium eſt vt qui lege modo careat: careat ratione: femina enim maxime perturbatione ducitur. non facit rationi obedientes appeti. Confinia recti negligit hoc eſt quod dixit modo feminam carere. Uirtutes eñ nil niſi mediocritates ſunt conſiſtunt quoqꝫ inter paruum ⁊ minimum. Extremis gaudet. Affectuoſe in eodem perſtat. Quid eñ extremis gaudere eſt q̃ꝫ rectum ipſum negligere quia ſi quis per exuperantiam aut defectũ peccet. Que ſunt duo extrema inter que virtus exiſtit contra rectum facit ergo illud negligit ⁊ contrarijs gaudet. Facit oĩa

* Cõfiniũ idẽ ẽ q̃ ꝯfinis. col. li. iiij. mediocritas i electione loci maxima ꝓbat. q̃m in cõfinio boni maliqꝫ ꝓpoſita ẽ.

* Lepor ⁊ lepos vtroqꝫ mõ dicitur ꝓſermone nitido ⁊ abſterſo: q̃ſi lautitia quadaꝫ ſermonis.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

voto precipiti. Probat feminã extremis gaudere. Ualerius ad ruffinum ne ducat vxorẽ dicit. Inſani capitis ⁊ precipitis eſt femina indeliberata ſemper volũtate vel lenta iacet vel concita currit iacere ⁊ currere. lenta et concita oppoſita ſunt ⁊ eſt figura que antiteton vocatur. Lenta iners. Concita currit qđ Cicero in officijs reprehẽdit dicẽs. Cauendũ eſt aũt ne aut tarditatibus vtamur: ingreſſu mollioribus: vt ſimiles pomparũ ferculis eſſe videamur aut in feſtinationibꝰ ſuſcipiamus nimias ſceleritates. Concita preceps. Femina ſemper eſt velut hyẽs ⁊ frigus intractabile ineuitabile. Unde ſalomon prouerbi. cap. xvij. tecta peſtilentia i die frigoris ⁊ litigioſa mulier cõparantur. Aut canis velut canis de canicula hyginius in hunc modum ſcribit preter cetera que in. ij. dicit. Canis leporem fugientẽ conſequens poſterioribus pedibus diuiditur ab hyemali circulo pedẽ dextrum orationis pene ſuo capite coniungens capite ad occaſum ſpectãs. ſed caput ad equinoctialẽ circulũ tendit. occidit orientẽ ſagittario. Et oriens aũt cum cãcer ⁊c. Hec exorta plerũqȝ peſtilentiã toto anno facit. Plerũqȝ peſtilẽtiã paucis diebus interdũ innoxia iraſcitur. Creat peſtilentiã ſi in hãc etiã ceterorũ cõtennat aſtrorũ curſus. Hec ſeruius in. iij. eneidos. Contriſtat moleſtat ſydere ſua influentia. terras ardẽtes calore ſolis. Nã cũ ad canẽ ſol aſcenderit corpora humana languore afficiũtur. tẽperiem nũqȝ allegoriã videtur ſuperiorem exponere. Quia ſi femina ſemper hyems eſt nũqȝ ergo tẽperiem curat. tẽperiem moderationẽ. Nũqȝ mediocria curat: repetit quod dixit feminam modo carere. Aut te ardente amat vehementiſſime ⁊ ſine moderatione. Uel te capitaliter odit vt tuũ caput et ſanguinẽ expetat. Quia vt refert valerius ad ruffinum: audax eſt ad omnia que amat vel odit femina. ſi grauis eſt ſeueritatẽ pie ſe ferre vult. Meret mercere illam dicat adeo ſeuera eſt. Hernica aſpera velut montes hernici in italia. toruo truci et feroci. Si ſtudeat fieri comis facilis ⁊ lepida. Remiſſa grauitate relicta. Fit leuis inconſtans. Quia dũ vitãt ſtulti vitia in cõtraria currũt. Laſciuis procacitas quedã. Erũpit apperet ⁊ hinc manat. Riſu blãdo ſuaui ⁊ dulci. Hinc Epictetus ait. riſus neqȝ multus ſit neqȝ ob multa neqȝ ſolutus. Et lepor meretricus. Lepiditas que ſolent viris meretrices blãdiri. radiat aut ſplẽdet aut ferit ⁊ veluti radius in audientem oſqȝ protenditur. Propterea ait ſalo. prouer. v. Fauus diſtillans labia meretricis et nitidius oleo guttur eius nouiſſima autem illius amara quaſi abſynthium; et ⁊ lingna eiꝰ acuta quaſi gladius biceps. Molli dulci ⁊ comi.

¶ Flet ridet qȝ ſibi ſit contraria mulier docet. Flet: plorat dicit ſatyricꝰ. Uberibus ſemper lachrymis ſemperqȝ paratis inſtatione ſua atqȝ ſpectantibus illam.: Quo iubeat manare modo. ridet quod fletui opponitur: riſu autem inepto res ineptior nulla eſt. Sapit inſanit ⁊ hec ẽ oppoſita. Formidat ⁊ audet ⁊ hec eſt. Timet. vult non. Hinc ſcribitur puer. xiij. vult ⁊ non vult piger ſibi contraria femina pugnat ſecum vt docuit. Mobilis

¶ Flet: ridet: ſapit: iſanit: formidat / ⁊ audet:
Uult non vult / ſecũ qȝ ſibi contraria pugnat
Mollis / icõſtãs / vaga / garrula / vana / biligu[...]
Imperioſa. minax / indignabunda / cruenta /
Improba / auara / rapax / querula / inuida /
credula / mendax /
Impatiens / onceroſa / bibax / temeraria /
mordax:
Ambitioſa / leuis / maga / lena / ſuperſtitioſa /
Seditioſa / vorax / ganee ſtuſi ioſa palatum
Docta: ſalax petulans / ⁊ dedita mollitiei;

Epiteta mulierum infinita.
* Ganea lupanar meretricum Teren. in Adel. vbi ego illũ ꝗ tam credo abductum ĩ ganeam.

[...]iſterio de Educación, Cultura y Deporte

Dedita blanditijs: curande dedita forme/
Ire odijſqꝫ tenax: indonea/tempora differt
Ulciſcendi aīos: infida ingrata maligna:
Impetuoſa/audax/fera/litigioſa/rebellis.

mutabilis. Hinc ver. i. iiii. Uarium ⁊ mutabile ſemper femina: Uaga quod vitium quoqꝫ deteſtatur ſatyricus. ſed cātet poti⁹ quam totā peruolet vrbē audax. ⁊ prouer. vii. Garrula ⁊ vaga quietis impatiēs nec valens in domo cōſiſtere pedibus ſuis. Nunc foris in plateis nunc iuxta angulos inſidians. Garrula loquax: qđ etiam vitium carpit Iuue. Hec eadem nouit ſtilla tamē grauior vana futilis. Bilinguis locuteteia et que lingue non parcat. Imperioſa. Quod vitiū taxat etiam ſatyricus. Nil vnq̄ donabis inuita coniuge. De poteſtate vxoria Catho ita dicere ſolebat. Omnes homines vxoribus imperant: nos oībus hominibus nobis tutem vxores. In egypto vxores ob dotis amplitudinem viris dominari dicuntur. auctor diodorus. Minax minabūda. Indagabunda poſcens qđ vitium non preterit ſaty. Eſt opere preciū penitus Cruenta ſanguinis appetēs qđ carpit Iuue. Pone crucē ſeruo. Improba ſine probitate. Auara hoc quoqꝫ vitiū ab eodē notat. iterea callet ⁊ regnat. Rapax qđ ex ſuperiori ſequit. Cucrula que cōqueritur. Quod idē docet. Tunc grauis illa viro. Inuida que ſucceſſu alterius doleat. Credula. hinc ait proper. Ah nimium faciles aurem prebere puelle. Quare idem ait. ſed tu non debes inimice credere lingue. Mendax hoc eſt quod dixit vana falſa. Impatiens que nil poteſt pati tam difficilis eſt ⁊ moroſa quod vitium etiam taxatur in multis locis. Nam ſi conſtituit ſolitoqꝫ docentius optat. Oneroſa alijs grauis ⁊ que tedio quoſcūqꝫ afficiat ⁊ oneri ſit. Bibax que ſepe bibere expetat ⁊ ebria ſit. Quod docet ſaty. tandem illa venit rubicundule totum. Enophorum ſitiēs. Temeraria q̄ temere cūcta faciat ⁊ incōſulta. Mordax que dictis q̄buſdā ioculatorijs quoſqꝫ proſequat. Ambitioſa honoris plus iuſto appetēs. Leuis inconſtans. Maga que arti magice det operā, Qđ taxat Iuue. hic magicos affert cātus hic theſſala vēdit. Phitra ⁊c. De magica nos ſupra diximꝰ. Lene q̄ filias artē meretriciā doceat. Iuue. illud vitiū pſequit deſperāda tibi ſalua concordia ſocru. Supſtitioſa. Ois importuna iepta que religio ſcđm Gelliū ſupſtitio dici pōt ſupſtitioſa mulier religiōi inepte dedita. qđ vitiū carpit iuue. Ecce furētis bellone matriſqꝫ deū chorus intrat ⁊c. Deſidioſa iners ⁊ mollis: vorax q̄ plus iuſto comedat ⁊ inhoneſte cūcta abſorbeat ⁊ gule dedita ſit. Ganee ſtudioſa q̄ popine idulgeat ⁊ igluuiei. Eſt aūt ganea lupanar meretricū guloſoꝝ diuerſoriū ⁊ ponat ꝑ impū igluuie cibarijſqꝫ nōnūq̄ ponit. Breuiant autem hic Bap. Ganee preter alioꝝ normā niſi velis hic ſinereſim fieri. Palatū docta delicata ⁊ q̄ qđ palatū quātūcūqꝫ parū offēdat reſpuit. Eſt aūt palatū oris celū qđ dicit. ſalax libidine pruriēs ⁊ que coitū ſepe expectat. qđ vitiū etiā ſaty. docet. Nota bone ſecreta dec petulās. Laſciua aut improba aut effrenate qđlibet petēs. Et dedita molliciei hoc eſt: qđ dicit deſidioſa vel eneruis ⁊ que nil animi habeat. Dedita blanditijs quibus viros capiūt q̄bus blādiunt mulieres. Curāde dedita forme cui plus iuſto tēporis impēdūt. qđ vitiū etiā notat iuue. eſt in conſilio matrona admotaqꝫ lanis. Et iterea feda aſpecto ridēdaqꝫ multo pane tumet. Ire odijqꝫ tenax q̄ longo tpe irā odiūqꝫ in aliquē in animo ſeruat. Inidonea oportuna ⁊ donec occaſionem vindicte nacta ſit. Differt ꝓtelat ⁊ ꝓlongat: Ulciſcēdi animos vindictā de qua Iuue. cōtinuo ſic collige ꝙ vindicta nemo magis gaudet q̄ feia. Infida nō fida. qđ quoqꝫ tibullus fatet. Ah crudele genꝰ nec fidū femia nomen Ingrata q̄ bñficij accepti imemor ſit quo. vitiū nullū deteſtabilius eſt. Illa

Superſti

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

lingua aſpera: difficilis inuida. Impetuoſa que impetum faciat: aut cum impetu cũcta agat. Audax qđ ſupra dixit audacter cuncta aggrediẽs. Fera ferox ⁊ terribilis. Litigioſa que lites diſſeminet. Quod notat Iuue. Nulla fere cauſa eſt in qua non femina litẽ mouerit. Rebellis viro repugnans. ¶ Exprobrat cõmemorãdo beneficia ſi qua retulerit: q itolerabilius nihil eſt ꝙ femia diues. Excuſat ſua crimina voce tragica. Clãoſa vt deterreat qđ aperte docet ſaty. ſed iacet in ſerui cõplexibus aut eqtis dic aliquem ſordes ⁊c. murmurat. ſuſurrat. Accẽdit rixas iurgia ⁊ cõtẽtiones: qđ ſupra ꝗꝗ dixit. nil federa pẽdit. i. vilipẽdit hoc eſt ꝙ dixit infida. Ridet irridet ⁊ contẽnit amicitias.

Exprobrat/excuſat tragica ſua carmia voce
Murmurat/accendit rixas: nil federa pẽdit
Ridet amicitias: curat ſua commoda tantũ.
Ludit/adulatur/defert: * ſale mordet amaro.
Seminat in vulgus nugas: auditaꝗ lingua
Auget: ex humili tumulo producit olimpuz.
Diſſimulat: ſimulat/doctiſſia fingere cauſas
Ordiriꝗ dolos/fraudiꝗ accõmodat ora/
Ora omnes facili caſus imitantia motu.

Quod carpit Iuue. Hec dabit affectus ille excludetur amic' iam ſenior cuius barbam tua ianua vidit. curat ſua commoda tãtum ſibi vtilia nõ que aliĳs qđ ex iuſticia ⁊ generis humani cõiunctione facere deberet. nã ſola viro mulier ſpoliĳs exultat adẽptes. Ludit deludit ⁊ illudit. Adulatur blãditur ⁊ inſeruit vt fauorẽ emereatur. Defert vt que clandeſtine accuſet ⁊ abſentes inſimulet. Sale mordet amaro hoc eſt qđ ſupra dixit mordax: ſale: amaro ridiculo ⁊ ioco mordẽte ꝙ de ne volo dicit in .ix. Iuue. Mordet notat ⁊ reprehẽdit. Joculãtur enim die tertia quibus ridẽdos pingunt quoſcũꝗ. ſeminat in vulgus nugas diſpergit futilia ⁊ res vagas: qđ notat ſaty. hec eadẽ nouit quid toto fiat in orbe. Audiataꝗ femina audiuit ex rumore. Lingua auget. Uerbis maiora facit. hinc ait ſaty. Famã rumoreſꝗ recentes excipit ad portas. Et id eſt expoſitiue. ex humili tumulo re parua ⁊ medica. Producet faciet ſua lingua ⁊ verbis olympũ rẽ magnã. Qualẽ ⁊ quãtum predicãt Geographi olympũ qui excellẽti vertice tãtus: vt refert ſolinus attollitur vt tegmina eius celũ accole vocẽt ara eſt in cacumine ioui dicata cuius altaribus ſi qua de extis inferuntur non deflantur ventoſis ſpiritibus: nec pluuiĳs diluuntur. Sed voluente altero anno. cuiuſmodi relicta fuerint: eiuſmodi reperiuntur. Et omnibus tempeſtatibus a corruptelis aeris vindicatur quicquid ibi ſemel eſt deo conſecratũ litere in cinere ſcripte vſꝗ ad alteram anni cerimoniã permanẽt: hinc aperte dignoſci poteſt ꝙ altus ille ſit qui pluuiarũ ventorumꝗ regionem aeris tranſcẽdat. Diſſimulat ſe quid non habere qđ habet. Simulat ſe quid habere qđ non habet. Doctiſſima fingere cauſas qđ aperte etiam docet ſatyricus. Cõponũt ipſe per ſe formantꝗ libellos ⁊c. Ordiri intexere. Dolos quibus homines intercipiũt. vnde canit Proper. Sed vobis facile eſt. verba ⁊ cõponere fraudes hoc vnũ didicit femia ſemꝑ opus. Fraudiꝗ accõmodat ora. vnde ſeneca in Hyppolito ait. Qđ ſinãt inauſum femine ꝑceps furor. Nefanda iuueni crimina inſonti apparat in ſcelere ꝗrit crimie lacerato fidẽ. Decus omne turbat capitis humectat genas inſtruitur fraude feminea dolus. Accõmodat ora. ita qđ pro rei qualitate vultũ fugit ⁊ frontẽ diſponat accõmodat applicat. Imitãtia facili motu que facile vertuntur ⁊ diſponuntur. Ad omnes caſus pro quibus variamus animũ. Nã triſtia meſtum vultũ verba decent natũ plena minarum Ludẽtem laſciua. ſeuerum ſeria dictu.

* Sal nõnũꝙ p ſapiẽtia ponatur p vrbanitate ioco et ridiculo et dictis ad riſum vel ad delectatione cõpoſitis tã i ſingulari ꝙ i plurali numero. Catu. nulla ẽ in toto corpore mica ſalis. Cic. publio ſcipioni. oẽs ſale et facetĳs ſuperabat. Luca. Nõ ſoliti luſere ſales.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

¶ Nō potes inſidias euadere/nō potes aſtuʒ
Uincere/tante artes:ſolertia tanta nocendi.
Et q̄q̄ videas oculis preſentibus: audet
Excuſare nephas:potis eſt eludere ſenſus
Sedulitate animi:nil eſt q̄ credere poſſis:
Et nihil eſt q̄ non ſi vult te credere cogat.
His faciēt exēpla fidē: que crimina non ſunt
Feminea tentata manu:dedit hoſtibus arcē
Decepta ornatu brachij tarpeia ſiniſtri:
Seuijt in natos manibus Medea cruentis
Tyndaris egeas onerauit nauibus vndas
Scylla hoſtem ſequitur patri furata capillū
Fratrē biblis amat:ſubijcit ſe myrrha parēti
Cōcubitus nati longeua Semiramis ardet.
Cauſa necis vati coniunx fuit Amphiarao.
Occidere viros nocturnis belides armis.

¶ Nō potes inſidias mu
lierum euadere effugere. Ars aſtus
Unde prouerbio.xxiij.ſcri tia vocalis
bit̄.Inſidiat̄ in via quaſi qua q̄s nō
latro ⁊ quos incautos in= facile falli
uenerit īterficiet.Nō po= ledi ma=
tes ſi fueris incautus.nō gis alios
potes aſtū calliditatem.fallere pōt
vincere in quoquo velint q̄ grece di=
te perducāt.Tante artes cit τεχνη
acclamatio ē.Artes frau Diſcurſu
des.ſolertia induſtria.Et hiſtorico
q̄q̄ videas oculis preſen compro.
tibus vt illā in crimine fla
grāti dep̄rehēdas.Audet
tamē mulier excuſare q̄ꝛ
vt dicit Iuue.Nil ē auda
cius illis dep̄rehenſis irā
atq̄ animos a crimine ſu
mūt.potis eſt eludere fe=
mina decipere ⁊ p̄ſtringe
re.vnde Propertius.Una
meos qm̄ p̄data eſt fe=
mina ſenſus. Sedulitate Exempla.
diligētia ⁊ calliditate.Nihil eſt qd̄ credere poſſis ſi ad fraudes naturamq̄
fallacium mulierū pernicias.vel ſic qd̄ tibi facile diſſuadebit qd̄ velit ⁊ cō=
tra nihil eſt qd̄ nō cogat te credere tibi ita eſſe perſuadeat.ſi vult huc ani=
mū mulier intēdere.His faciēt exēpla fidē.Rē vult exemplis probare:q̄ꝛ vt
refert ari.prob.ſectione.xviij.exēpla ⁊ fabelle teſtimoniū ſpēm gerūt.fides
autē p̄facilis eſt quā teſtimoniū fecerit addit̄ qd̄ vero ſimile quiſq̄ liben=
tius diſcit:exemplū autē ⁊ fabelce rē non niſi vero ſimile docēt.Non ab re
ergo dicit Bap.exēpla faciēt fidem his que de mulieribus dicta ſunt.Que
crimina non ſunt feminea tētata manu quaſi dicat omnia. Nam vt inquit
Hiero.in aureola in tactū reliquiſſe feminas docet Hiero.epiſtola ad Cte
ſiphonem de libero arbitrio:quarum ope dicit hereſes multas proceſſiſſe.
Et Sene.in Hippo.ait.Sed dux malorū femina ⁊ ſcelerum artifex eſt ⁊c.
vt ſupra.Dedit hoſtibus.Hiſtoriam ſcribit Titus liuius li.j. prime deca=
dis.Sp.e.Tarpem.qui romane p̄erat arci filiam virginem auro corru=
pit Tarcius:vt armatos in arcem accipiat:a quam ea forte tum ſacris ex=
tra menia petitum ferat:accepti obrutam armis necauerunt:ſeu vt vi ca=
pta potius arx videret̄:ſeu prodendi exēpli cauſa:ne quid vſq̄ fidum pro=
ditori eſſet additur:qd̄ Sabini aureas larmillas magni ponderis brachio
leuo gemmatoſq̄ magna ſpecie annulos habuerunt:pepigiſſe eam:quod
in ſiniſtris manibus haberent eo ſcuta illi pro aureis donis congeſta ſunt
qui eam ex pacto tradendi qd̄ in ſiniſtris manibus eſſert:decreto arma pe
tijſſe dicant:⁊ fraude viſam agere ſua ipſam p̄remptā mercede.Hec ille.
Tarpeia tarpeij filia:decepta ornatu brachij ſiniſtri puta armillis ⁊ an= Tarpeia
nulis.Dedit prodidit.Arcem capitolium.Hoſtibus ſabinis.Seuijt in na=
tos.Medee nota eſt fabula.Cum enim alienum a ſe.Iaſonem aliāq̄ ſum Medea
pſiſſet in vxorē puta Creuſam Creontis corinthi regis filiā videret delcta
igni domo Creontis filios p̄prios trucidauit:vt in medea Senece videre
potes.Medea ſeuit furiuit.In natos filios:q̄ꝛ illos occidit.Tyndaris He=

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Helena lena. Tindari filia putatiua. Onerauit in cauſa fuit q̄re onerarent. vndas egeas mare egeum. Nota eſt etiā fabula vt Paris Helenā rapuerit: illāq; repetentes greci. Troiam bello decennali ſolo equarunt. Eſt autem mare egeum vocatū: vel qđ inter Tnedū ⁊ Chium inſulas ſurgēs effigiē capre quam greci vocant egam habet: vel ab egeo Athenarum rege patre Theſei eo qđ eum mortuū apud Cretam crediderit: ⁊ ob ſe precipitē e ſpeculs

Scylla in mare dederit. Incipit autem ab Heleſpontiaci maris fine. Scylla hoſtē ſequitur: fabulam ſcribit Naſo in. viij. meth. Hec autem Minois capta capillum patris niſi de vertice abſciſſum noſti amato offerens patriam prodidit: que ſpreta cum victor abiret minos verſa eſt in auē. Scylla furata patri. Niſo capillū. Niſo enim ſplendidus oſtro inter honoratos medio de vertice canos. Crinis inherebat magni fiducia regni. Sequitur hoſtē Minois partes q̄ʒ illi prodidit vrbem vt Uer. Res agamenonias victriciaq; arma ſecutus. Uel ſequitur hoſtē. ⁊ interea in auem vertitur. Fratrem bi-

Biblis blis amat. Biblis Mileti filia caunum fratrem amauit: que ſpreta in frontem ſui nominis verſa eſt. vt in. ix. met. ſcribitur. Subiecit ſe myrrha parenti. Myrrha patrem Ciniram amauit: quo cum potita eſſet patrem fugiēs

Myrrha erranſq; in arborem verſa eſt: pepertiq; filium Adoni. Fabulam ſcribit Naſo in. x. Parenti Cinere. Concubitus nati. Hiſtoriam narrat Juſti. in. j. epitho. Hec enim concubitū Nini filij expetij: a quo filius abhorrēs matrē occidit. Longeua ſemiramis iam vetus. Ardet expetit. Concubitus nati cū

Semiramis. Nino filio rem veneream habere. Semiramis mortuo viro ⁊ ſuperſtite filio adhuc pene puero virilem ſexum mentita res magnas geſſit. Babylo-

phile. nem condidit: atq; alia preclara ⁊ facinora geſſit. De hac plura Juſti. Cā necis. hyſtoriam Diodorus in. v. bibliothece narrat. Cum enim neceſſum eſſet bello Thebano Amphiaraū intereſſe recuſaretq; his quod ſe in bello periturum preuidiſſet: ferunt Polinicē aureum torquē a Uenere Hermione datum. Eriphile quo belli ſocietatem viro perſuaderet donaſſe. Eo tempore Amphiaraus Adraſtruſq; de regno diſſidētes ad Xriphilē Amphiarai coniugem Adraſte ſororem iudicium retulerunt. Illa pro Amphiarao ſententiam tulit addens vt belli Thebani ſocius adiutorq; eſſet: qui exiſtimās ſe proditum ab vxore ad bellum ſe iturū ſpopondit: illicq; prout coniunx Eriphile. Fuit cauſa necis: q̄ʒ ſic pro illa ſententiā tulit vt ad bellum iret de Amphiarao Papinius in thebaide fuit vaſes hic celeberrim⁹. occidere viros Danaus quinquaginta filias cum haberet illas coactus quinquaginta filijs Egypti fratris deſpondit: que a patre iſtructe acceptis gladijs prima nocte nuptiarum omnes preter hypermeſtram maritos occiderunt linum hypermeſtra ſeruauit. Belides Beli neptes viros patrueles Egypti filios Nocturnis quia noctu illos occiderunt.

¶ Orphe. Fabulam narrat Naſo metha. xj. Ciconum femine Orpheū qđ

Belides. abeo cōtēnerent iterfecerūt mēbraq; fruſtati ꝑ cāpos diſpſerūt ſūt aūt Cic. populi tracie ad Hebruʒ

Cicones. habitātes mēbrati ꝑ ptes ⁊ mēbra diſcognita luxu. Fa. no. ē bitaux amauit q̄ cū rē poſſet hrē iuſſit a dedalo fieri vaccā ligneā in quā incluſa rem cū tauro

Orphea membratim cicones ſecuere poetā.
Cognita luxurie petulantia paſiphaee.
Phedra pudicitiam contra crudeliſ auſa ē.
Decepit iudea virum rebecca ſuamq;
Progeniem: velans hircino guttura tergo
Porrigit alcide coniunx fatale venenum
Decipit hippodame patrem / lauinia troes
Implicat ancipiti bello bryſeis achillem:
Depulit e caſtris: demens chyſeide factus

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Fulminat atrides ꝛ ſentit appollinis iras
Eua genus noſtrum felicibus expulit aruis.

habuit peperit qđ mino-taurũ petulãtia laſciuia. paſiphaee adiectiuũ eſt: eſtq₃ pẽtaſyllabũ. Hec au- ¦paſiphae phedrae.
tem mionis vxoꝛ fuit phedra cũ ariadem ꝛ phedrã ſoroꝛes Theſeus reuo
luto labyrinto rapuiſſet. Relicta Adriane phedram in vxoꝛe₃ cepit. Hic cũ
abeſſet detineretur q₃ apud inferos phedra amoꝛe impatiens Hyppolitu₃
cepit amare qui nouerce parere noluit: quare leſam pudicitiam videns no
uerca hyppolitum accuſat. Superuenit vir. filij mortem ab neptuno impe
trat quare in maximos incidit luctus. Tunc facti penitens phedra ſcelus
ſe interficiendo diciſcitur. rem diffuſius narrat in hyppolito ſeneca. Eſt au
ſa crudeliter cũ priuignũ ſic incuſauit cõtra pudicitiam quã intemerate co
lebat Hyppolitus. Decepit iudea virum. Rebeca Hiſtoria hec ca. xxvij. Ge
ne. ſcribitur. Cum enĩ Iſaac ſenuiſſet caligaſſentq₃ eius oculi. eſau primo- Rebecca.
genitũ vacauit pcepitq₃ ire venatũ ꝛ inde ſibi pulmẽtaria fieri: cuius dicto
cũ pateret filius rebecca quod plus Jacob diligeret. hedos per eum deferri
iuſſit: vt conſilium patris interciperet: quos cũ paraſſet mater Jacob pelli
bus hedorũ ſuperindutus manus ad patrem detulit: cũq₃ inuitat qui fa-
me exẽpta deceptus filio iacob credens Eſau eſſe benedixit hoc mater egit
filium Iſaac rebeca filia Bathuelis Iſaac vxoꝛ ſuaq₃ progeniem iacob vo
lans guttura hircino tergo pelliculas enĩ hedorũ circundedit manibus ꝛ
colli nuda pretexit. Hircino tergo pellibus hedorũ. Porriget alcide herculẽ Deyanira
cum Iolen euriti filiã rapuiſſet diruta Echalia. Audiuit Deyanira capti-
ue amoꝛe teneri ad quẽ cũ ſacrificaret veſtem ſanguine. Neſſi tinctã miſit:
que peſtem cũ furoꝛe intimas medullas egit quo doloꝛe mortuus eſt hercu
les vt abunde docet ſeneca in hercule octheo. Coniunx Deyanira Alcide
herculi vt ferũt alcei nepoti. Fatale venenum vt pote ſanguinem neſſi quo
tincta veſtis erat cũ veneno lernei ſerpentis imixtũ, Decepit hyppodamia
patrem. Enomanus belidis ꝛ ipſe rex hyppod. filiam nulli deſpondere vo-
lebat timens vetus oraculum. Tunc ipſum moriturũ cum filia nupſiſſet q
cum a procis tot infeſtaretur illis certamen currule propoſuit. vt victus ne
caretur victoꝛ Hyppo. haberet in vxoꝛem qua lege accepta. Pelops Hyp- Hyppoda
podamie aurigam. Mirtilium corrupit illum primum concubitũ promit- mia.
tens. cuius opera vicit. Pelops Enomanus oraculi diem aduenisse credẽs
ſeipſum interfecit Hyppodamia Legendum eſt non hyppodame patrem
Enomanum Lauinia Troes hec turno deſpõſata belli cauſa fuit troianis
cum in italiam veniſſent vt docet Vergi. in ſep. Briſeis Achillem depulit e Lauinia.
caſtris Briſeis lirneſio capto Achille contigit Chriſeis aũt Agamenoni: Briſeis.
quã cum pater Apollinis ſacerdos repetiſſet rediſſetq₃ domũ re infecta ira
tus Apollo peſtillentiam in exercitum immiſit: quare territus Agamenon
chryſeidem patri reddidit. Sed libidinis impatiens Agame. petiit Briſei-
dem quã cum tradiſſet coacte quid Achil. ab armis ſe ſic iniuria affectum
dolens abſtinuit paſſuſq₃ multo grecos ſic interfici donec Patroclum ami-
cum amiſit ab hectoꝛe peremptum qui tandem in filium rediens. hectoꝛe₃
ſubſtulit. Depulit vt pre doloꝛe pugnaret obliuiſceretur q₃ ſalutem totius.
grecie. Aga. factus demẽs amiſſa chriſeide ꝛ patri reddita vel Chryſeide
amoꝛem chriſ. quam nolebat ideo reddere. Fulminat pro fulminatur vel
fulminat Seuit ꝛ amoꝛe eſtuat. Et ideo qꝛ reddere non vult. Sentit apolli-
nis iras. immiſit enim peſtilentiã in exercitũ. Apollo ob aga. peruicatiam
Atrides agamenon Atrei filius. Eua genus. Fortiſſimum argu. in fine eſt.
Expulit cum de fructu ligni vite viro perſuaſit comedere: vt ſcribit Gen. c.
iij. expulit cauſam dedit quare expelleretur,

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

¶ Credite paſtores/per ruſtica numina iuro:
Paſcua ſi gregibus veſtris innoxia vultis:
Si vobis ouium cura eſt:ſi deniqꝫ vobis
Grata qes.pax:vita:leues prohibete puellas:
Pellanturqꝫ ꝓcul veſtris ab ouilibus omnes
Theſtillis ꝛ phyllis galathea neera lichoris:
Dicite que triſtem mulier deſcendit ad orcū:
Et rediȷt potuit(ſi non male ſana fuiſſet)
Euridice reuehi ꝑ quas deſcenderat vmbras
Rapta ſequi renuit feſſam proſerpina matrē
At pius eneas rediȷt:remeauit ꝛ orpheus.
Maximus alcides/ꝛ theſeus/ꝛ duo fratres/
Vnus equis:alter pugnis bon⁹ atqꝫ paleſtra,
Et noſter deus vnde ſalus ꝛ vita reſurgit.

¶ Credite paſtores ad paſtores apoſtrophat dicendo. Credite verbis meis. Per ruſtica numina iuro vos per deū ꝛ ſanctos obteſtor. Dicit autem ruſtica fortaſſe alludendo ad antiqua ruris numina. Inter que pãpares ſyluani: Satyri. Sed religioſius ait intelligendo deū ꝛ ſanctos. Innoxia que non noceant. Ouium cura eſt ꝛ illis ſalutem expetit. Si deniqꝫ vt paucis rē agã. Grata quies cuius impatientes ex Salomone ſupra diximus feminas. Pax contra qd̄ canit. Pacis amor deus pacem deo veneremur amantes. Sed Heſiodus in j. Geor. Pacem nutricem iuuenū vocat letã:ꝛ Silli⁹. Pax optimaꝫ rerum quas natura dedit. vita quam purã agere non licet ſi cū feminis degas. Leues prohibete puellas. Hinc ſcribit prouer. c. v. Salomō. Lōge fac ab ea viam tuam ꝛ ne appropinques foribus domus eius. Pellanturqꝫ ꝓcul. vnde Hier. ad nepotianum ſcribens ait. Hoſpicioſum tuū aut raro aut nunqꝫ mulieris pedes terant. Omnes femine. Quales ſunt Theſtilis cui⁹ meminit Maro in alexi. Theſtilis ꝛ rapido feſſis meſſorib⁹ eſtu. Alia ſerpillumqꝫ herbas contundit olentes. Phillis. de qua in palemone. Phillida mitte mihi meus eſt natalis Iola. Galathea: de qua in eodem. Malo me Galathea petit laſciua puella. Neera. de qua idem. Ille neeram dum fouet ꝛ ne me ſibi preferat illa veretur. Lichoris. De qua in gallo. Tua cura Lichoris. perqꝫ niues aliū perqꝫ horrida caſtra ſecuta eſt. Dicite que triſtem. Probare vult virtutis nihil habere mulieres cū multe probe imo probatiſſime ſint ꝛ fuerint Sed Quia facilis deſcēſus auerni. Sed reuocare gradum ſuperaſqꝫ euadere ad auras hoc opus hic labor eſt. Pauci quos equus amauit Iupiter aut ardēs erexit ad ethera virtus dȷs geniti potuere. Et quia nulla hinc rediȷt virtutem non habuiſſe eſt preſupponendum. Deſcendit pluries prefecto. Et rediȷt Certe nulla. ad orcū ad inferos quis preeſt orcus id eſt pluto. Potuit exemplo rem probat Euridice. hec Orphei vxor fuit que cum Ariſteum ob ſtuprum inſectantem fugeret. Occidit in talum ſerpentis dente recepto: quã vt redimeret deſcendit ad inferos. Orph. ꝛ lege data accepit ne donec ſuperas euaſiſſet ad auras illam reſpiceret ſequentem. Victus amore Orph. ꝛ ideo lege oblitus retro aſpiciens illã perdidit. Dicit ergo Euridice potuit reuehi per vmbras per quas deſcēderat. Si non fuiſſet male ſana nil tamen culpe fuit in virgine ſed ex affectu hec vt pleraqꝫ alia. Rapta ſequi Proſerpina a plutone rapta atqꝫ ad inferos detruſa cum a matre cerere reuocaretur conditione data redire non potuit quia illic ieiunia ſoluiſſet. Quam fabulam exacte admodum deſcribit Oui. in met. Proſerpina rapta a plutone renuit ſequi matrem cererem feſſam inquirendo. At pius Eneas rediȷſſe ex inferis viros monſtrat. Pius perpetuum Enee apud maronem epiteton. Res nomina eſt ex. vj. enei. qua hinc repete.

✱ Semeo retro co re deo vgili⁹ Si p̄rios vnquã remeaſſez victor ad argos.

Remeauit

Remeauit ⁊ Orpheus de quo ſupra maximus Alcides. Hercules q̄ iuſſus ad inferos vſq̄ penetrare. ſecum Cerberū traxit ⁊ Theſeū. ⁊ Theſeus q̄ illuc deſcenderat vt pirothous ab vinculis liberaret q̄ quoq̄ ipſe ſubijt donec ab Hercule liberat⁹ hinc exit. Et duo fratres. Caſtor Pollux Helena ⁊ Pollux de Ioue nati imortales fuere. Caſtor autē Tindari filius fuit cui⁹ mortem ſuo interitu fraterna pietas redemit ⁊ ab inferis liberauit autor Seruius. Unus equis puta Caſtor. Alter pugnis pugil. Bonus doctus ⁊ excitatus. Atq̄ paleſtra in arte luctandi. Paleſtrā reperiſſe ſcribit Diodotus Mercuriū quem exercuit Pollux. Et noſter de⁹ ex affectu. Noſter qui nos redemit ⁊ eſt fortiſ. exemplū in fine. Deſcendit enim ad inferos ⁊ tertia die reſurrexit a mortuis. Unde ſalus ad interpretamentū alludit. Nam Ieſus ⁊ Sorer idem quod ſaluator qui ſalutem dat ⁊ a morte ſaluat. Et vita de ſeipſo enim dicit. Ego ſum reſurrectio ⁊ vita qui credit in me etiam ſi mortuus fuerit viuet.

Hec ſunt caſtores: hec ſunt myſteria vobis
Aduertēda: animi fugiūt obſcena viriles:
Femineas loca delectant infamia mentes:
Ut ſemel in ſcopulos vento contortus ⁊ vnda
Nauta ſcit icautis mōſtrare pericula nautis
Sic ſenior longo factus prudentior vſu.
Preteritos meminit caſus: aperitq̄ futuri
Temporis euētus: viteq̄ pericula monſtrat:
Si fugiunt aquilā fulice: ſi retia cerui.
Si agna lupū: ſi dāma canē: muliebra cur nō
Blandimenta fugis tantū tibi noxia paſtor:

¶ Hec ſunt paſtores. In apoſtrophe perſtās dicit hec oportere ꝯſiderare ne virtute relicta ad inferos detrudamur neq̄amuſq̄ inde exire qđ ne cōtingat capeſcentia eſt exēplo horuz quos imitari oportet. Hec myſteria hec myſtica facta ⁊ ſacra. Sunt aduertēda cōſiderāda vobis Animi viriles: ratio eſt: nā ſi viriles obſcena fugiunt debēt honeſta ſolū ꝑcipere. Loca infamia nō ſoluz verba. Mentes femineas molles ⁊ enerues. Et ſemel in ſcopulos addit ſibi

Cōpatio. *Fulica auis que ⁊ fulix dicit marina vł ſtagnēſis: vt inquit Aug. pāulo ſupra magnitudinē colūbe de qua Uergi. lib. ij. Georgi. In ſiccolu dū fulice.

Umber. autoritatē: ⁊ debere credi ſibi contendit: q2 peritis ⁊ expertis credēdū. Qđ vno ſimili apte docet. Ut nauta ſemel cōtortus iactatus. In ſcopulos mōtes in mari ⁊ lapides non ꝓminentes ⁊ q̄ facile dignoſci non pn̄t q2 nō apparent. Uēto ⁊ vnda tēpeſtate. Scit pericula vitanda. Nautis incautis q2 expti nō ſunt. Pro qua dicit Hora. in primo ſermonū. Teneros aīos aliena opprobria ſepe Abſterrēt vitijs. Si ſenior lōgo fact⁹ prudētior vſu. Uñ diuus Hiero. ad Nepotianū ait. Senect⁹ etate fit doctior vſu ſtructior ꝓceſſu tp̄is ſapiētior. Et Oui. Seris venit vſus ab annis. Preteritos meminit caſus. Et ab illis arguit q̄d dꝫ aut agi aut vitari ⁊ ſua prudētia colligit futura ab illis. Aperitq̄ futuri tp̄is euentus: q̄ euenire poſſint. Qđ prudentiā munus dicit eſſe Cice. in officijs. Uiteq̄ pericula mōſtrat. Nā hoc ſenū eſt vt iuuētutē cōſilio ⁊ prudētia maxime inuenit. Si fugiūt. Cōtendit mala hec q̄ ab mulierib⁹ ſunt vitari debere. Nā ſi inſitū brutorū mētib⁹ eſt vt nociua fugiāt ⁊ enormia: q̄d nō cōtendat hō rationis ꝑticeps nocturna vitare certe plus deberet. Ariſtoteles in nono aīaliū docet q̄ q̄bus pugnent. Hinc ſi habes repete q̄ huic loco neceſſaria ſunt. Et zenophō in. ij. pedie Ciri ſcribit aīalia oīa cauere ſcire a q̄bus maxime cauendū eſt: ⁊ hec quidē ſine vllius prorſus doctoris preceptione. Hec autē ſumpta. videnť ex primo metha. Quiđ. apud quem phebus dicit. Sic agna lupū: ſic cerua leonē: ⁊ ſic aquilam pugna fugiunt trepidante columbe, hoſtes queq̄ ſuos Aquila.

Aquila. ſerulica.

F

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Aquilarũ quot ſint genera plinius in .x. docet. He carniuore ſunt ſequunt[ur] fulicas quas deuorent. Nã venatur aquila lepores hinnulos vulpes ⁊ reliqua q̃ vincere valeat autor Ariſto. Fulice fluuiales he ſũt ⁊ marine quas Ariſto. dicit ſpuma capi appetũt enĩ eam auidius: caro earũ probi odoris eſt excepta parte poſteriore. Retia damni. De ceruorum natura multa Ariſtote. ⁊ plinius. hi valde metuũt pennas rubras: quas ſolent funib[us] alligare venatores: quas etiã ſi non vigent ſentiunt. tñ odorem: ſic fugiũt ⁊ retia vitant. Si agna lupum fugit. Luporum vlulatu tremunt ⁊ fugiunt agne ⁊ oues. Si dãma canem: hec vehemẽter canes formidat ⁊ fugit. Unde Uergili. Cũ canibus timidi venient ad pocula dãme. Muliebria cur non blandimenta fugis. Si hec ſuos hoſtes fugiũt: cur nos ⁊ noſtros non vitamus qui nulli ſunt preter mulieres: A quibus quoq[ue] nos dehortatur Salo. prouerb. vij. cap.

¶ Eſt in eis pietas crocodili aſtutia hyene:
Cum flet: ⁊ appellat te blãdius inſidiatur.
Femineos paſtor fugito (ſunt rhetia) vultus:
Non animus: non virtuti: nõ viribus vllis
Fidito: nõ clypeo: cui[us] munimine * Perſeus
Uidit ſaxifice colubros impune Meduſe.

¶ Eſt in eis. Apertã rem docet ⁊ femineas blanditias nocere monſtrat p[er] ſimile pietas crocodili. Crocodili naturã. pli. in. viij. ⁊ Herodotus in. ij. lib. docet. Eſt autẽ aial terra pariter ac flumine infeſtum: oua haud multo maiora anſerinis parit humi excludit: magnitudine excedit plerũq[ue] duodeuiginti cubita. Oculos habet ſuillos: dẽtes magnos: cui ex oĩbus feris ſoli lingua innata nõ eſt. idem ſuperiorem maxillã tãtũ mouet. Ungues habet robuſtos: pellẽq[ue] circa tergũ impenetrabilem. Inter aquas cecus ſubito perſpicaciſſimus eſt: itaq[ue] cu[m] in aqua vitam degat os fert introrſum irundinibus refertũ: cũq[ue] cetere fere ac volucres fugiãt ſolus ipſi trochilus pacatus eſt: q[uia] vez ei vtilis: eſt etẽm poſteaq[uam] crocodilus ex aqua in terrã egreſſus eſt. ca. deinde hiauit: tunc in eius os trochilus penetrans deuorat ſanguiſugas. Conſpecto autẽ homine flere dr̃ mox appropinquantẽ deuorat. Hinc natũ eſt adagiu[m] Crocodili lachryme. Hinc dicit Umber feminã per ſimilẽ Aſtutia hyene de Hyena Ariſtote. in. vi. ⁊ plini. in. viij. Hyene collum ⁊ iuba continuitate ſpine porrigitur flectiq[ue] niſi circunductu totius corporis nequit. Multa preterea mira tradunt. Sed maxime ſermonẽ humanũ inter paſtorũ pabula aſſimulare nomẽq[ue] alicuius adiſcere quẽ euocatũ foras laceret. Itẽ vomitionẽ hoĩs imitari ad ſollicitandos canes: quos incadat ab vno aiali ſepulchra erui inquiſitione corporũ. Oculis mille eſſe varietates oculorũq[ue] mutationes. Hec ille. Cũ flet. hoc ad crocodillon refertur. Et appellat te blãdius hoc ad hyenã inſidiatur inſidias tẽdit. Femina quibus te intercipiat. Femineas paſtor. Quibus a muliere intercipiatur homo docet. Retia autẽ vultus feminarũ dicit eſſe. Ob quam rem dicit Eccleſiaſticus. Auerte faciem tuam a muliere compta: ⁊ ne circunſpicias ſpeciẽ alienam. Et Bap. ad Sigeſtinũ dum Bonſagam. retia ſunt hominũ vultus ⁊ amabilis etas. Que rapiunt ſenſus illaqueantq[ue] nanos. Non animis fortitudini: non virtuti. Euſebius in vita beati Hieroñ. ſcribit beatum Hiero. ſuis precipere ſuper hac re ſic nullus in hoc confidat viuens: ſi ſanctus es. non tamen ſecurus es. Mulier viri precioſam animam rapit. Dicit ergo non virtuti. Fidito poſſe mulierẽ a te repellere. Non clypeo quem dicunt fabule perſeum a pallade accepiſſe. hic criſtallinus erat. vnde in. iiij. metha. ait Ouid. Se tamen horrende clypei quem leua gerebat ere repercuſſo forma[m] accepiſſe meduſe. Hec cum

Crocodil[us]

* Munimẽ idẽ eſt qd̃ munitio que p[ro]prie caſtrorũ eſt: ceterarũq[ue] rez que cõtra aduentu[m] hoſtiũ muniunt ſiue vallo: ſiue foſſa: ſiue alio quouis modo q̃ ſunt milites adhoſtiũ aduentu muniti.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

rem cũ neptuno in ede palladis habuiſſet qđ ſpectatiſſimis capillis fuiſſet quorũ aſpectus motus eſſet Neptu. crines poſt crinẽ ira pallas in ſerpẽtes verſos habuit: quorũ deformitate oẽs qui illã videbãt in lapides cõuertebat. Ad hãc miſſus perſeus Tanaes ꝛ Jouis fili⁹ acceptis clypeo ꝛ Egide ab pallade intremit: caputqꝫ retulit: qđ geſtare in pectore pallas dicit: cui⁹ clypei: Minime ſplendore quo auerſus meduſam videbat: ꝛ ſe muniebat. Uidit impune ita in lapidẽ vt ceteri verſus nõ eſt. Colubros ſerpentes. Meduſa. Saxifice conuertetis homines in lapides: vt narrat Ouidius.

¶ Mõſtra peremerũt multi: domuere gigãtes
Euertere vrbes: legem impoſuere marinis
Fluctibus. impetui fluuioꝝ: ꝛ montib⁹ aſpris:
Sacra coronarũt multos certamina: ſed qui
Cuncta ſubegerunt: ſunt a muliere ſubacti.
Rex q̃ paſtor erat * funda: ſpolioqꝫ leonis
Inclytus: ꝛ natus: qui templa ſionia fecit
Primus: ꝛ excellens inuicto robore ſamſon:
Femineũ ſubiere iugum: minus officit ignis
Saxa min⁹: rõphea min⁹: min⁹ haſta: minus (mors
Nec forme cõtẽta ſue ſplẽdore decorẽ
Auget mille modis mulier: frõtẽ ligat auro:
Purpurat arte genas: ꝛ collocat arte capil-
Arte regit greſſus: ꝛ lumĩa tẽpat arte. (los:

¶ Mõſtra peremerũt. Docet fortiſſimos quoſqꝫ a femina vinci. Peremerunt multi: vt de Hercule ꝛ theſeo tradũt fabule. Domuere gigãtes in flegrã quos viciſſe etiã pro parte dicit Hercules. Euertere vrbes cuiuſmodi innumere pene ſunt. Legẽ impoſuere marinis fluctib⁹: vt de Julio Ceſare ſcribit Trãql. et de xerxe herodotus impetu fluuioꝝ ripas muniendo. Et mõtib⁹ aſpris: qđ ſcribit idẽ xerxẽ feciſſe: ꝛ athon ꝑ parte nauigabilẽ feciſſe. Sacra coronarũt multos certamina in ludis Olympicis nemeis pithĳs ꝛ alĳs. Sꝫ qui cũcta ſubegerunt vicerunt. Sunt a muliere ſubacti: victi. Multos eñ vt ſcribitur ꝓuerb. vij. c. vulneratos deiecit ꝛ fortiſſimi quiqꝫ interfecti ſunt ab ea. De hac re conqueritur. Deanyra in Hercu. Gratulor echaliam titulis accedere noſtris victorẽ victe ſuccubuiſſe queror. Et quẽ nõ mille fere quẽ non ſthenelẽius hoſtis. Nõ potuit Juno vincere vincit amor. Rex qui. Exẽplis rem vult ꝓbare. rex qui paſtor erat. Dauid intelligit: de quo diuus Hiero. ad Euſtochium ita ſcribit. Uis ſcire ita eſſe vt diximꝰ accipe exẽpla. Sanſon leone fortior: et ſaxo durior ꝛ qui vnus ꝛ nudus mille eſt perſecutus armatos in Dalile molleſcit amplexu. Dauid ſꝫm cor dñi electus ꝛ qui venturũ chriſtum ſancto ſepe ore cantauerat poſt deambulans ſuper tectum domus ſue Berſabee captus eſt nuditate adulterio iunxit homicidiũ. Dauidis hiſtoria. i. Reg. cap. xvj. ꝛ. xvij. narratur. Hic Jayꝛ filius prefectus ouili in regem vnctus eſt a Samuele: vt precipiebat dñs. Goliat gygantẽ ꝛ philiſtinoꝝ partem maximam nudus funda vicit. Adhuc paſtor de ore leonis ꝛ vrſi ouem eripiens illos interfecit. Cetera hinc habe. Rex Dauid qui paſtor erat. vt ſupra docui. Inclytus funda qua goliath vicit. Spolioqꝫ leonis ab cuius ore extorſit ꝛ vicit. Et natus Salomon Dauidis ꝛ Berſabee filius. De quo Valerius ad Ruffinũ dicit. Sol hominũ. Salomon theſaurus delitiarũ dei Sapientie ſingulare domiciliũ craſſo tenebrarũ fuſcatus atramento lucẽ anime ſue gloriã domus ſue odorẽ fame ſue amiſit amore mulieris. Et poſtremo curuatus corã Baalim ex Eccleſiaſte dñi mutatus eſt in membrũ zabuli. Qui templa Sionia fecit prim⁹. Figura templi deſcribitur. iij. reg. capi.

* Funda: qua rotantur lapides. Verg. libr. j. geor. Stupea torquentẽ balearis verbera fũde. eſt et fũda rhetis genus qđ in orbeꝫ ſpargitur qđ et reticulum dici ſolet. Idẽ in eodeꝫ funda iã verberat amnem.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

vj.⁊.vij. Et Joſephus in antiqui.lib.viij. De hoc. Salomon inſtruxit in ſuperiore vrbis parte que Syon dicebatur. Et excellẽs inuicto roboro Sanſon. De quo ſupra diximus. Inuicto robore fortitudine: vt qui tot philiſtinos ſolus ⁊ nudus aſini mãdibula occiderit: vt ſcribitur Iudicũ.xvj.c.⁊.xv. femineũ ſubiere iugũ. De Dauide ſcibitur ⁊ eius adulterio.ij.reg.c.xj. De Salomone ⁊ eius vxoribus et concubinis.iij. Regum cap.xj.ſcribitur. De Sanſone ⁊ eius amica Dalila refertur. Iudicũ.xvj. Hinc ergo repetes que ſunt his locis neceſſaria. Subiere iugum vt Dauid Berſabee Salomon cõcubinarum. Sanſon: Dalile meretrici. Minus efficit ignis docet cetera mala minora his eſſe. Quare cecinit Bap. Cetera qui noſtrũ dicit mortalia vulgus.crimina ſunt longe ꝑnitioſa minus. Officit nocet Rõphea.rõpha vt ſcribit Gellius genus teli eſt tracc natiõis: pro gladio cape. Minus mores repete officit. Nec forme contenta ſue. Quantã adhibeant curã femine forme docet. Que forma natiua cõtenta auget decorem ſuũ mille modis. vñ diuus Hiero. ad Demetriadẽ ſcribit. Seculi virgines q̃ ſe nuptijs preparant vt ſpõſis placeãt: eoſq; in amorẽ ſui magis incitẽt: mira ſe ſollicitudine formare ſtudent: ⁊ naturalẽ corporis pulchritudinem ornãdi arte cõmendãt. Hec eſt illis ꝑ dies ſingulos cura precipua docẽtib⁹ fucis colorare faciem: implicare auro carnẽ ⁊ ardentes cõcharũ lapides capitis honorẽ facere ſuſpendere ex aurib⁹ patrimonia brachia ornare monilibus ac latera. Et incluſas auro gemmas a collo in pectus demittere. Frontẽ ligat auro: qđ ex Hiero.docui. Pro feminis tamẽ Liuius ait. Munditie ornatus et cuius hec feminarũ inſignia ſunt. Auro reticulis aureis ⁊ alijs ornamentis. Purpurat colorat: arte medica: qđ vt fiat docet Ouidius eodẽ opuſculo qđ de medicamine faciei inſcribitur. Et Pliñ.xxviij.natu.hyſto.cap̃.xij. vnde Hiero.ad Demetriadẽ ait. Qñ eras in ſeculo ea que erant ſeculi diligebas polire faciẽ purpuriſſo ⁊ ceruſſa ora depingere ornare crinẽ ⁊c. Et poſt fuge laſciuã puellarũ q̃ ornãt capita crines a fronte demittunt cutem poliunt vtuntur pigmentis. Collocat arte capillos qđ notat Sati. Arte regit greſſus. Feminas Hiero.ad Euſtochiũ ſcribẽs ludẽtib⁹ pedib⁹ dicit incedere. Lumina tẽperat: arte nõ eñ niſi apte mouent oculos femine. In oculis animus dicit Pli. inhabitat ardẽt incendũt humectant cohibent.

Currit/vt in*latebras ludẽs ꝑducat amantẽ
Uult dare: ſed cupiẽs ſimplex ⁊ honeſta videri
Denegat: ⁊ pugnat: ſed vult ſuper oia vinci
Femina ceciaco (res mira) ſimillima vento eſt
Qui trahit/expellens mendaci nubila flatu.
Quiſquis es (expertus moneo) tẽtare recuſa
Dum licet/hic fragilis quot h3 faſtidia ſex⁹
Immundã natura animal: ſed queritur arte
Mundicies: id luce opus ẽ: ea ſomnia nocte
Deglabrat: lauat/⁊ pigit: ſtriat vngit ⁊ ornat

¶ Currit femina vt ludẽs ire qđ mali ceteri ſuſpicẽtur. Perducat amatẽ i latebras qđ in Palemõe docet ꝟ. malo me galathea petit laſciua puella ⁊ fugit ad ſalies ⁊ ſe cupit añ videri. Uult dare qđ petit amãs ſ3 cupiẽs videri ſimplex: innocẽs ⁊ pudica et hõeſta ꝓba denegat amãti. Et pugnat: ſ3 vult ſup oia vinci. Qđ aperte docet Naſo dicẽs. Pugnabit primo fortaſſis ⁊ improbe dicet pugnãdo vinci ſe tamẽ illa volet. Cetera apđ illũ i p̄io de arte. Femia ceciaco ifert hoc ex iferiorib⁹ dicẽdo q̃ femina ⁊ cetera. Qui trahit expellẽs. Hec cecie vẽti natura eſt. De quo Plini⁹ in ſcđo capite.xlix. ⁊ Aulus gellius in ſcđo capite vigeſimoſcđo. Et Ariſtote.ꝓble.ſectiõe vigeſimaſexta dicẽs. Cur vnus vẽtorũ Cecias nu-

* Latebra latebre ⁊ latebrerũ. loca vbi hoies ſe occultãt. Luca.li.j. Cedendu3 eſt bellis q̃rũ tibi tuta latebra. Quitilia. Et q̄uis odio euerſoris nr̃i euocatus ⁊ latebris fuit ppl's ſubſellia non iplet. Dr̃ ⁊ de feris libro.xlvj. inter veꝑs ⁊ latebras noctẽ vna3 delituit.

*Dolus a dolãdo vel a dolẽdo.i. dolendo: ⁊ minuẽdo: nã ⁊, grece δολωσ leſio dr: ⁊ accipit̃ ꝑ laude ⁊ machinatiõe qui fit ad fallẽdũ aliquẽ veteres: tũ ẽt i bonã ꝑtẽ accipiebãt ꝑ ſolertia ⁊ calliditate q̃ aduerſus hoſtes adhibet: vñ nũc oleũ malũ dicim⁹ qm ⁊ nou⁹ dol⁹ dicebat̃.

Miniſterio de Educación, Cultura y Deporte

bes ad ſe vocat:qđ etiā ꝓuerbiū,illud declarat vt Cecias nubes ſic trahēs,
Ceteri nāq; vnū ſpirāt inde tm̄modo expellūt.Verū vētū aduerſus eodē tpe
ſpirās hoc facit.An ſi hoc eſſet haud vnq̄ꝫ latere potuiſſet.Etem̄ ſpūs hic
ſuapte natura circulari linea fert̄.Ergo ceteri ꝑ terrā vagātur.Hic celūver
ſus ſue linee canū erigēs nō ad terrā reſupinās ſuā originē repetit:itaq; nu
bes facile ad ſe ducit.hec ille.Qui ergo cecia expellēs mēdaci flatu.Videt̄
em̄ expellere.Trahit repcutiēdo flatu circulari.Quiſq̄s es ꝑſtat in apoſtro
phe.Exptus moneo qđ ſupra dixit:vt ſemel in ſcopulos ⁊c.Sic ſenior lō=
go ⁊c.Exptus q̄ in hac quoq; repiculū feci q̄re plus mihi decet credere.Re=
cuſa noli tētare experiri ei⁹ iugū ſubeūdo.Dū lꝫ ⁊ potes.Hic fragilis.Sex=
tus mulier ipa.Qđ hꝫ faſtidia qđ vana ⁊ ꝯtēnēda.Immūdū natura aial eſt
ipa femina.Sed q̄rit̄ arte mūdicies:qđ ſupra mōſtrauimus.Id puta que=
rere artē eſt opus luce ꝓ interdiu.Vel id ad id ei⁹ opus luce.Qđ dicit Cli=
tipho.Noſtin mores mulierū dum molliuntur dū comuntur annus eſt.Ea
ſomnia mēte nil em̄ aliud excogitāt q̄ꝫ ſe ornare poterūt.Deglabra:facie em̄
leuigat ⁊ glabrā facit lētigines curādo:q̄s vt ſcribit Pli.hirci fel tollit ad=
mixto caſeo ⁊ vino ſulphure ſpōgieq; cinere vt mellis ſit craſſitudo.Pingit
qđ ſupra docui.Striat:in ericas deducit.Vngit quod ſupra docui:⁊ notat
Iuue.Interea feda aſpectu.Et ornat qđ ſupra quoq; deducit:quod vide.

Tota * dol⁹:tota ars:tota hiſtrio: tota vene
Cōſilio ſpeculi gerit oīa:labra mouere (nū:
Diſcit ⁊ inſpecto vultum componere vitro.
Diſcit blandiri:diſcit ridere iocari.
Incedens humeros diſcit vibrare: nateſq;.
Quid ſibi vult nudū pecus? q̄d aperta ſupne
Rimula:que bifidam deducit in vbera vallē:
Nempe nihil:niſi quo virus penetrabile ſeſū
Plus ꝑmat:⁊ ſtygie rapiāt precordia flāme:
Hic iuuenū ſcopli:ſyrtes:ſcille:atq; carybdes
He inſide phinei volucres:que ventre ſoluto
Proluuie feda thalamos:cenacula:menſas.
Cōpita:tēpla/vias:agros:mare:fluīa mōtes
Inceſtare ſolēt:he ſunt phorcynides ore
Mōſtrifico:extremis lybie que in finib⁹/olim
Aſpectu mutare homines in ſaxa ſolebāt

¶ Tota dol⁹.Repit affe=
ctuoſe q̄dā ex ſupiorib⁹.
Tota dol⁹ quā dixit ordi=
ri dolos ⁊ oīa fraudi accō
modare tota ars fraus et
q̄ ſua arte ⁊ calliditate in=
tercipiat.Tota hiſtrio ve=
lut lucida qđ ſupra q̄ꝫ do
cuiſſe vr̄.Nā motus q̄ſdā
tales hꝫ voces reuocat vt
hiſtrio videat̄.Tota vene
nū:vt q̄ ꝑcioſaꝫ hoīs aīaꝫ
rapiat ⁊ nō ſec⁹ q̄ꝫ venenū
noceat.Cōſilio ſpeculi ge
rit oīa.Vñ ait Ouid.in ſe
cundo elegiarū:ſcꝫ a ſpe=
culi ſumunt̄ imagine fa=
ſtus.Nec niſi cōpoſitā ſe
videt illa ꝓus.Querit tū
Alex.aphro.Quā ob cāꝫ
in ſpeculis atq; aq̄s luci=
dis noſtrā ſpēm conſpice
revaleam⁹:qm̄ oculorum
radij ꝓfecti in corpora q̄
nobis ſplendida abducta
ſunt:refragātur:ac ſuū repetūt ſedem.Speciē enim noſtrā iā ſibi hꝫ obdu
ctā poſtq̄ꝫ refracti ſunt:itaq; illā cōſpiciūt.Labra mouere que iam molliter
deducūt interloquēdū.Et cōponere vultū pro.rei qualitate.Vitro inſpecto
ſpeculo vitreo.Diſcit blādiri qualiter viris blādiret̄:⁊ quo vultu ab ſpecu
lo addiſcit.Diſcit ridere.Vnde ait Naſo in arte.Quis credat diſcūt ēt ride
re puelle.Querit̄ atq; illis hac quoq; pte decor.Sint modici riſus paruiq;
vtriq; lacune.Et ſummos dētes ima labella tegāt.Nec ſua ꝑpetuo cōten=
dāt illa riſu.Sed lene neſcio q̄d femineūq; ſonet.Iocari v̄bis ⁊ facetijs vel

* Cōpita
dicunt̄ lo=
ca ad que
petunt ho
mines per
diuerſas
vias: ſunt
enim qua=
driuia q̄qꝫ
q̄ſi in vnū
petunt lo=
cum: vel a
cocūdo qđ
mlt̄e vie in
vnū/coeāt
vel a com=
putādo.q̄
ibi ruſtici
ſacrificare
ſolerent.
Seruet vt
internas
compita
ſecta vias.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

ludere: qđ vt fieri debeat meminit Ouid. Sȝ melius eſt iocari ꝟbis intelligas. Incedēs humeros diſcit vibrare nateſq;. Femine vt inter incedēdū humeros apte mouere debeāt ⁊ clunes: diſcunt. Imo etiā ſaltare: quod docet Ouid. in arte. Vibrare mouere nates clunes abſurdū eſt in amplexu imo intelligendū eſt in inceſſu. Quod ſibi vult. Interrogat Vmber. pectus mulierum. Nudū pro parte dimidia: honeſtiores illud faſcia et ſtrophio operire ſolent ⁊ errores tegere. Rimula fiſſura que papillas diſcriminat. Apta ſuperne, Nam in turbinē diſcedit ⁊ ſuperne lata in ſtrictum terminat. Deducit facit vallem: velut vallem bifidam ꝓpter duas papillas que partē hinc ſibi ſumunt In vbera papillas que velut tumuli q̄dā valle diſcreti tument. Nempe nihil rñdet interrogatis. Vmber. Nempe nihil ſibi hec volunt: niſi quo vt virtus feminarū ſenſum virorū plus premat. Qđ vt fiat docet Prouerb. vij. cap. Et Proper. dicit feminā ſuos ſenſus depredatam eſſe. Stygie flamine: q̄ in prima dictū eſt. Credo aliqs demon ſubiens precordia flammam concitet. Et raptā tollat de cardine mentē. Rapiant de mentis ſtabilitate. Precordia in quib⁹ paſſionū ſedes ſunt. Hi demōſtratiue: al's hic ſunt ſcopuli q̄bus impliciti amātes periclitantur. Syrtes: ſcylle: atq; caribdes. Allegoricos pericula quib⁹ amātes intercipiuntur: vt illis naute. De ſcyr. ſyl. ⁊ carib. ſ. diximus. He femine ſunt velut immūde Phinei volucres harpiye. Fabulam Seruius in. iij. Enei. cōmen. proſequit. Phineus enim rex Arcadie liberis nouercā ſuperinduxit: eoſq; illius inſtinctu excecauit. Ob quā rē irati dij ei oculos ſuſtulerūt: ⁊ immiſerūt harpyas: q̄ illi diu cibum arriperēt. Hic Iaſonem cum argonautis vellus aureum petentē ſuſcepit hoſpitio ductorē dedit hoc beneficio argonaute: ȝetū ⁊ cala in Boree filios ⁊ Orithya alatos iuuenes ad pellēdas harpiyas miſerūt. ille ex archadia armatos iuuenes fugiētes ad inſulas plotas puenerūt. Et cū vela tendere vellēt ab inde admoniti: vt a Indis canibus abſtinerēt cōuerterūt ſuos volatus. Harpiye autē tres fuerūt Aello Ocypite ⁊ Celeno. Quarū formam deſcribit Verg. in. iij. dicēs. Virginei volucrū vultus fediſſima vētris Proluuies: vnceq; manus ⁊ pallida ſemp Ora fame. Que harpiye vētre ſoluto ſordes egerēte. Proluuie feda turpi ſorde egeſta: ɔtractuq; oīa fedāt. Thalamos cubicula. Cenacula q̄ ſunt partes ſupiores domus que inq̄lini habitare ſolebāt. Cōpita loca ad que ex diuerſa parte cōfluunt. Inſtare ſolēt. Fedare ⁊ maculis inficere. He ſunt phorcynides veluti filie Phorci: quaꝝ maxima natu Meduſa cuius fabulā ex ſupioribus repete: hoies ſuo aſpectu in ſaxa cōuertebat. Ore mōſtrifico in mōſtra cōuertēte. Libie q̄ finibus olim He eni in finibus Libie habitarūt. Qđ refert Lucanus in nono. Finibus extremis libies vbi feruida tell⁹ Accipit oceanū demiſſo ſole cadētē. ſqllebāt late phorcinidos ora meduſe. aſpectu itellige pāno cū aſpiciebāt.

* Iacto frequenter iacio. Sene. dū lapillos iactareti puteo Verg. li. j. georg. deucaliō lapides vacuū iactauit in orbē. aliqñ iactare ſignificat temere laudare ambitioſe gl'ari hic. ad Iulia. Diues ille oīa q̄ i lege precepta ſunt ſe ipſe ſſe iactabat.

Carmia doctiloq. Loquit nūc Alph⁹ vt vmbri caria retulit. Curſim b' iō q̄ dixit. Si qđ erit qđ forte velis tibi noti⁹ eē. Que ſi hec addere videri pōtvt plixitatē egloge excuſet. Sed vt dicit Cicero ſi longior fuerit oratio cum magnitudie vtilitatis cōparet ita et fortaſſe breuior videbitur. Hoc autē ideo Alphus etiam dicit. Q:

Carmia doctiloq curſim recitauimus vmbri:
Que ſi viſa tibi nimium prolixa: memento
Ipſius id rei vitium non carminis eſſe.
Nō longū eſt carmē: mulierū amātia lōga ē.
Ia. O memorāde ſenex q̄ ſe vetus vmbria tm̄
Iactat: * ⁊ ipſe tue tiberis cōterminus vrbi.
Martia non ab re tantum te roma vocabat.
Ipſa tuas artes ⁊ non triuilia norat.
Carmina: te vita functum fleuere latine

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Naiades: ⁊ gratie: tua molliter oſſa quieſcant
Semp: et in ſomno mēs aurea viuat olimpo.

ſcripſit; Hora. Eſt breuitate opus vt curat ſnia. Neu ſe impediat verbis laſſa onerantibus aures. Memēto o Jane ipſius id rei. Nec̄ cōtendat quis hūc verſum imitandū qd̄ rei prima longa dixerit Bap. vetuſtatis amator recte poſuit. Unde Lucretius. Tēpore inane pōt vacuum ſubſiſtere rei. Ipſius id erit vitiū que ſic ob amplitudinem narrari expetit nō car. Poteſt credi. B. imitatum Saty. in ſex ſaty. dicētem. Fingimus hec altum ſatyra ſumente coturnum ⁊c. Non longum eſt carmen qui ad materiam reſpexerit. Mulierum amentia longa eſt vt merito cum Ouidio dici poſſit non mihi ſacrilegas meretricum vt perſequar artes cum totidem linguis ſint ſatis ora decem. Non ſunt longa enim quibus nihil eſt quod demere poſſis. O memorande ſenex. Eglogam concluſurus hec dicit Janus quibus Umbrum extollit. Quo ob quem. Uetus Umbrorum gens inquit Plinius in tertio antiquiſſima Italie exiſtimatur vt quos vmbrios a grecis putant dictos qd̄ inundatione terrarum imbribus ſuperfuiſſent. Ob id credo dicit vetus Con. Terminus proximus Tue vrbi. Hoc ideo: quia intelligi volunt quidam hec dici de Gregorio tifernate: que ſententia ſi placet. Exponendum eſt tue vrbi Tiferno que vmbrie vrbs eſt: a qua non procul vt ſcribit Pli. Tyberis fertur hetruriam ab vmbris ac ſabinis dirimens. Martia. non ab re imitatio eſt Uergili. Mirabar quid meſta deos Amarylli vocares ⁊c. Martia. vel quod retuleram deum Martē haberet aut quod romulus Martis creditus filius iam condiderit ipſam Romam. Tuas artes quibus inclytus in celum ferris. Et non triuialia nō vulgaria vt que in triuijs cani ſolent. Naiades. Nymphe ⁊ latine ⁊ grece. Te functum vita mortuum. Tua molliter oſſa quieſcant hec ethnice. que tamen allegoricos intelligenda ſunt. Unde Oui. Oſſa pereta precor tota requieſcite in vrna. Et Juuenalis. Dij maiorum vmbris ⁊c. Et in ſomno hec expoſitiue. Mens anima aurea beata. Olympo celo ⁊ in paradiſo. Amen. Et hec in quartam: quam ſi prolixius enarrauimus cum magnitudine tu quoq; vtilitatis comparato. Sed ad reliqua.

¶ Finis egloge quarte.

Sepan quatos esta carta de obligaçion

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

* Paleſtra luctatio. a potis pa lys. a motu vr ne nã du cti ſorte lu ctant, ver. Pars i gra mineis ex ercent in me bra paleſtris ponit etiã pleno nis domo. Teren. in phormio. eccũ a ſua paleſtra exit foras.

In auaros hoc ſcripta eſt quã vtnam aut falſam falſaz facerent: aut preſtantiam tacite rei reſpectarant dignarenturqꝫ mulierib⁹ contendere. Cogatur hoc cõtra placitũ plectris intellectio Res enim tota parua de parte intelligitur nã capitur hic poeſis: eſtqꝫ alius color rhetoricus: quẽ permutationẽ dicunt vnum enim dicitur: ⁊ aliud intelligitur. Miſſa expolitio eſt diuerſis eñ modis idem enunciatur. Diciturqꝫ miſſa. Contemnitur eñ e medio diſceſſit poeſis: cum tantum qđ eſt vtile homines curent: ⁊ aut parum aut nil valere putent: Sic eã parum reuerentur: qđ ⁊ oſtendit reuerentia tanta poeſi lupanari. De qua veriſſime illud Ennij dici põt. Temnitur orator bonus horridus miles amatur. Hocqꝫ modo ſpreti poete ad aliud ſuas curas relicta poeſi cogunt con uertere. Syluanus nomen diuitis a copia rerũ fictum. Daturus. Promittunt multa dites. Apud quos parturiunt montes naſcitur ridiculus mus. Itaqꝫ Candidus nil accepta Syluano credo. Quod oſtendere videtur cum dicit. Vade malis auibus nunqꝫ rediturus auare.

Andree Vaurentini Enarrationes in quintã Eglogam. F. B. Mantuani.

Candidus vt reſonis cogat parcere plectris:
Quinta canit: miſſaqꝫ alius curare poeſi:
At ſyluanus opem ſpondet poſt nulla daturus.

Delectaturus materie diuerſitate ſinitis amorib⁹ aliđ aggreditur argumentũ credo ſatyro imitatur⁹: qui quoqꝫ poſt nephãdas mulierũ labes deſcriptas in diuites inuectus eſt nil dotis cõferentes. Qđ itez his noſter facit. Carpit eñ fortunatos q̄ poetas bonos nõ iuuãt qđ in vna re poſitũ ad multas trãſferri põt. Nã videre lz ⁊ ab his q̄ſcunqꝫ bonas artis cõteni: qđ egre ferendũ eſt Introducũtur in hãc Syluanus diues ⁊ Candidus poeta interlo=

Candide nobiſcũ pecudes aliquando ſolebas. Sylua.
Paſcere: ⁊ his calamos gelidis inflare ſub vmbris:
Et miſcere ſales: ſimul ⁊ certare paleſtra:
Nunc autem quaſi paſtores / ⁊ rura peroſus:
Paſcua ſopito fugis: ⁊ trahis ocia cantu:
Nos quibus eſt res ampla domi: quibus vbera vacce. Candi.
Plẽa ferũt / qb⁹ alba greges mũctraria ꝯplẽt
Cymbia lactea niuẽt: ⁊ pinguia p̄dia fumãt
Carmina laudatis: ſi quid concinnius exit
Plauditis: ac leti placidas extẽditis aures

Miniſterio de Educación, Cultura y Deporte

Pro numeris vanas laudes: ⁊ inania verba
Redditis: interea paſtor ſitit: eſurit: * alget.

quentes. Interpellat aũt prior Syluanus Candidũ dicens. Cãdide tu ſolebas aliqñ nobiſcũ paſcere pecudes. Et inflare calamos. Canere ad tibiam gelidis Opacis. Dis demonſtratiue dicit. Et miſcere Sales facetũs mecũ ↄtẽdere ⁊ dicacitates lepidas iocãdo intorquere. Certare paleſtra. Luctari mecũ quomodo ſolẽt paſtores ludere. Nũc aũt. Contrariũ nunc cõtigiſſe dicit. Quaſi peroſus odio pſequẽs ⁊ faſtidiens. Fugis paſcua oues non paſcis vt ſolebas. Cãtu quo maxime oblectãtur paſtores. Sopito derelicto ⁊ preſſo. Et trahis ocia qḋ dolendũ eſt. Cũ ingenñ preſtãtia aliud agere deberes. Vos quibꝰ eſt. Rñdet Cãdidus amariuſcule: ſed tñ vere rñdet. Res ampla ingẽs pecunia ⁊ patrimoniũ. Plena diſtenta lacte alba cũ plena ſunt. Mulctraria Mulctrare vas eſt in qḋ mulgẽtur animalia. Vergil. Implebit mulctraria vacce. Cymbia vaſa in que quoqꝫ mulgẽtur animalia: ſunt aũt in formã cymbarũ. Niuent albicãt. Et pinguis opipara. Fumant vel dum edulia cõdiuntur: vel appoſita ſunt vobis. Qḋ dicit Satyrus. Anſeris ante ipm magni iecur anſeribꝰ par Altilis ⁊ flaui dignus ferro Meleagri. Fumat aper. Prãdia res q̃ ſunt ad prãdiũ. Differẽtie aũt tẽporũ comedẽdi ſunt ientaculũ qḋ fit ante prandiũ. Prandiũ. Merẽda que fit inter cenã ⁊ prãdiũ. Et Cena. Carmina laudatis repete vos diuites. Qḋ exacte docet Satyricus. Spes nulla vlterior didicit nã diues auarus. Tantũ admirari. Tantũ laudare diſertos. Si quid concinnius exit. Imitatio ex Perſio. Si forte quid aptius exit. Concinnius aptius. Exit a nobis manat preter veſtrã ſpẽ. Plauditis. Qḋ item Iuuenal. refert. At ſi dulcedine fame ⁊c. ⁊ poſt. Scit dare libertos extrema in pte ſedẽtes. Ordinis ⁊ magnas comitũ diſponere voces ac leti carminũ recitatione. Extenditis arrigitis aures more ceruorũ q̃ quãto aures magis arrigũt tãto acutius audiunt. Qḋ refert Plinius de huiuſmodi diuitibꝰ q̃ ſolũ laudant. Perſius in prima dicit. Pro mulieris quos dedimus. Reddit vanas laudes que nil proſunt. Et inania verba q̃bus nos laudatis nil ↄferẽdo. Interea paſtor. Qḋ quoqꝫ de Statio refert Iuuenalis. Curritur ad vocẽ iucundam ⁊ carmẽ amice Thebaidos. Sed cum fregit ſubcella verſu. Eſurit intactã paridi niſi vendat. Agauem. Interea cum laudatis nil conferẽdo. Paſtor poeta. Eſurit fameſcit. Alget friget ⁊ frigore tremit nudis.

* Algere ponit pro frigidũ eẽ Augu. lib. xxij. de ci. dei. Ineſtibus dici ſic algẽt vt bibi nõ poſſit.

Syl. Nõne potes curare greges: ⁊ dicere verſꝰ
Cũ vacat: ⁊ poſitis vitam traducere curis?
Cã. Oẽꝫ operã gregibꝰ paſtorẽ impẽdere opꝫ.
Ire: redire: lupos arcere/mapalia ſepe
Cingere: mercari paleas: ⁊ pabula victum
Querere: nil supereſt otij: laudabile carmen
Oẽm operam: totũqꝫ caput ſyluane requirit
Grãde verũqꝫ opus eſt: ⁊ noſtris vitibꝰ impar
Cum cecini ſitio: ſitienti pocula nemo
Porrigit irrident aliꝫ: tibi penula dicunt
Cãdide trita: genu nudũ: riget hiſpida barba
Iã ſylue implumes: ⁊ hyems in mõtibꝰ albet

Nonne potes. Rurſus Cãdidũ interpellat. Syluanus nõne tu cãdide potes curare greges pecudes paſcere. ⁊ dicere Verſus. Carmina cõponere. Cũ vacat otiũ eſt ⁊ daẽ. Et traducere degere. Poſitis depoſitis ⁊ derelictis curis ⁊ ſollicitudine Qr vt dicit ſatyricus. Sed vatẽ egregiũ Anxietate carẽs animus facit oẽs acerbi impatiẽs. Oẽm operã. Rñdet ⁊ vere cãdidus. Opꝫ paſtorẽ impẽdere oẽm curã gregibꝰ curãdis Ire docet quã curã impẽdere opꝫ. Lupos

Nota.

Penula qꝫ vulgo cappa appellatur.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Iraſcor:doleo:indignor: fert omnia victus?
Lanicium fetuſq; mares:non vēdim⁹ agnas
Sʒ qꝛ lac paſcūt:ꝑmitur nihil/vbera ſiccāt.

arcere tutela canū aut armis.mapalia ouilia ꝛ tuguria.ſepe ſepimēto. Cingere munire.mercari paleas q̄s ſubter oues ſternendas opʒ multa dirā ſtipula ſilicūq; maniplis ſternere ſubter humū glacies ne frigida ledat. Molle pecus ſcabieq; ferat turpes podagras.ꝛ pabula qui tpe hiberno dem pecudib⁹. Qꝛ vt dicit ver. Uictūq; feres ꝛ virgea letus pabula nec tota claudes ſenilia bruma. Uictū q̄rere mihi et ouib⁹.nil ſupeſt otiū cū hec feci nil otiū datur. Carmē laudabile qḋ dignū ſit muſis et apolline. Nec cōi factū carmē triuiale moneta.reqrit oēm operā totūq; caput. Qḋ aperte docet ſaty. Quis loc⁹ ingenio niſi cū ſe carmine ſolo vexāt ꝛ dñs Cirrhe niſeq; ferūtur. Pectora noſtra duas nō admittētia curas. Magne mētis opus nec de lodice parāda attonite curr⁹ ꝛ equos facieſq; deorū aſpicere. Nā ſi virgilio puer ꝛ tolerabile deſit hoſpitiū caderent oēs.ꝛc. Et qḋ ait Hor.in.ij.epi. Preter cetera me rome ne poemata cēſes. Scribere poſſe inter tot curas totq; labores. Utrūq; ꝛ carmē canere ꝛ curare gregē. Eſt noſtris virib⁹ impar. Uñ canit Proper. Turpe eſt ꝙ nequeas capiti cōmittere pōdus. Et preſſum inflexo mox dare terga genu. Cū cecini ſitio dicit qḋ de Statio refert Saty. vt ꝑdocuim⁹ cecini ſitio:qꝛ vox ꝑ arterias vocales deflues deſiccat ꝛ ſitim iō inducit. Sitiēti pocula nemo porrigit nō hʒ infelix munitor ꝙ mittat amico:vt refert Iuue. Irridēt aliū. Qui irridet inopē vt inq̄t hiero.ad oceanū ad iracūdiā ꝓuocat eū q̄ fecit illū. Sʒ vt dicit plau. in Curgulio. Facile eſt miſerū irridere. Qḋ nō debere fieri cōtēdit vmbrici⁹ apud iuue. Quid qḋ materiā ꝑbet cauſaſq; iocorū Omnib⁹ hic idē. Si feda ꝛ ſciſſa lacerna. Si toga ſordibula eſt ꝛ rupta calce⁹ alter. Pelle patet vel ſi cōſulto vulnere craſſum. Atq; recēs linū oſtēdit nō vna cicatrix. Penula veſtis q̄ nebuloſo ſeu pluuioſo tpe ſupra tunicā aſſumit loco palliū ad arcendas a corpore pluuias. Trita fracta ꝛ vſu cōſumpta. Genu nudū caligis fractis. Riget hiſpida piloſa. Riget ſqualet. Iam ſylue implumes periphraſis eſt hyemis quā graphice deſcribit in.ij. Parthenices mariane implumes foliis priuate ꝛ frōdib⁹. Hyems in montib⁹ albet. Cādicat nix. Iraſcor vel qꝛ irridēt:vel qꝛ q̄ me a frigore tutētur nō habeo. Fert oia victus. Si vis dicere. Uict⁹ egeſtate fert oia mala Uel victus vite neceſſitas fert aufert et cōſumit oia:ſic nobis nil ſupeſt quo relictis curis otiū nanciſci poſſim⁹. Uel victus ouiū ꝛ pecudū fert oia:q̄ lana agniſq; marib⁹ venditis parare poſſumus. Laniciū Lanam. Uerg. Si tibi laniciū cure. Fetuſq; mares agnos vēdimus ſed nō agnas femellas quas ad feturā ſupplendā ſeruamus. Sed qꝛ lac paſcunt ſugunt agne adhuc tenere. Premitur nil lactis quo preſſo caſeos formemus ꝛ inde paremus Ubera ſiccant lac ſuggendo.

¶ Penitet ingenii:ſi qd mihi penitet artis.
Penitet ꝛ vite poſtq̄ mihi nulla ſecundant
Ex tot ſyderibus quot ſunt in nocte ſerena:
Hactenus (vt noſti)gratis cantauimus etſi
Indiga paucorum merces fuit altera longe
Conditio ſenū/qḋ nūc ſubit/omniū egenos
Reddit:ꝛ extinctis lucri ſpem viribus aufert
Mox erit vtendū partis:mō querere tēpus

¶ Penitet inge. Hoc ex ſuperiorib⁹ infert. Et ꝙ dicit Iuue. Penituit multos vane ſteriliſq; cathedre. Et nos in q̄dā epigrā. ꝙ luſim⁹. Cū iuri pōtificio atq; ciuili toloſe omnē operam impēderem⁹ penituit ſtudii multos vaniq; laboris. ꝛ cytare ꝛ plectri corcidūq; dom⁹ Indiga ꝙ ſpret: Clio taberet in antris.va-

En formica breuis: ſed prouida beſtia condit
In * brumā noua farra cauis eſtate latebris
Neue renaſcantur: fruges ſecat ore ſepultas
ſyl. Scire genethliacos fatalia ſydera dicūt.
Hi ſub mercurio vates ⁊ ſub ioue reges
Magnateſq; locāt: iſtis dat Juppiter aurū
Atq; magiſtratus dat Maie filius illis
Ingeniū: linguā: cytharas: ⁊ carminis artez
Hec tua ſors q̄d queris opes? deus oia in oēs
Diuidit/vt melius nobis videt eſſe futurum
Sorte tua contentus abi: ſine cetera nobis.

vatibꝰ ⁊ nulle nempe darent opes. Hinc theleſinꝰ aq̄s paphie vel ſepe marito perdere frēdeſcēs triſte petiuit opꝰ. Si q̄d mihi. Extenuatio eſt: p modeſtiā em̄. vires diminuit Penitet. Artis poetice. et etiā penitet vite: q2 infeliciter viuo ⁊ miſere. poſtq̄ nulla ex tot ſyderibꝰ quot lucēt in nocte ſerena. Secundāt res ſecūdas inſpirant. Quia dicit Maniliꝰ fata quoq; ⁊ vitas hoim ſuſpendit ab aſtris. Cui aſtipulat̄ Juue. dicēs. diſtat enim qui ſydera te excipiant modo primos incipientē Edere vagitus ⁊ adhuc a matre rubentem. Quot ſunt in nocte ſerena que non prohibētur nubibus a nobis videri. Hactenus ad hoc vſq; tempus. Gratis ſine mercede quia etas iuuenilis indiga paucorum egēs. Fuit merces velut merces: q2 refert Juue. Laqueo tenet ambitioſas cōſuetudo mali. Laude em̄ mota iuuenilis etas ſcribit. Altera longe diuerſa. Conditio ſenū. Propterea dicit Saty. Sed defluit etas. ei pelagi patiens ⁊ calſidis atq; ligonis. Tedia tūc ſubeunt animos tūc ſeq; ſuāq;. Terpſicorem odit facūda ⁊ nuda ſenectus. Q̄d nunc ſubit inſtat ⁊ impēdet. Omnium egenos cōditionem mōſtrat. Et quod dicit Auſonius ipſa ſenectus. Expectata diu votiſq; optata malignis. Obijcit innumeris corpus lacerabile morbis. De qua ⁊ Juue. in. x. ⁊ Hora. in arte. Et aufert ſpē lucri. Nā ſenibus labores corporis ſunt minuendi: quibus ablatis aufertur ⁊ lucrum viribus extinctis effeto corpore. mox erit vtendum partis. Cum ſenectus venerit. Partis ſi quid in iuuentute queſieris. Nam fortiſſimus quiſq; maximos labores ſuſcipiēdos putat: vt aliquando in otio poſſit eſſe. Modo querere tempus dum in virilitate ſumus. Ut autem parande ſint diuitie ſcribit Cicero in offi. En formica. De formicis. Pli. in. xj. refert dicens. Plurima infectiua vermiculum gignunt. Nam ⁊ formice ſimilem ouis vere ⁊ he apes cōmunicantes laborem. Sed apes vtiles faciunt cibos he condunt. At ſi quis cōparat onera corporibus earum fateatur nullis portione eſſe maiores gerunt ea mors. Maiora auerſe poſtremis pedibus moliuntur humeris obnixe. Et ijs rei pu. ratio memoria cura. Semina abraſa cōdunt ne rurſus in fruges exeāt a terra. Maiora ad introitum diuidunt. Madefacta imbre proferunt atq; ſiccant operantur ⁊ noctu plena luna eadem interlunio ceſſant. Unde prouerbiorum cap. vj. dicitur. Uade ad formicam o piger ⁊ cōſidera vias eius ⁊ diſce ſapientiam. Et Ariſto. in. ix. de natura animalium. Et Hiero. ad preſidium diaconum. Breuis modica. Fortaſſe hoc aditum ob formicas indicas: de quibus pli. in eodem. Sed prouida beſtia vt que in hyeme edat eſtate paret. Nono modo demeſſa. In brumam quibus tunc paſcat̄. Eſtate quod ex pli. docui. neue renaſcantur fruges in terra recondite. Secat diuidit partitur. Scire genethliacos. Callida excogitatio qua ne quid dent diuites excuſat. Sunt autem genethliaci generum inſpectatores et horoſcopi natiuitatis: quos perpulchre ridet Phauorinus et confutat apud Aulum Gel. et Joannes Franciſcus picus mirandula in. vj. prenotionum.

* Bruma dr̄ quādiu diminuit dies: q̄ finit octauo Calē. Jañ. quo fit in Capricorno hyemale ſolſticiū ⁊ ponit q̄n q; p mēſe decembri q̄nq; pro hyeme. V. li. ij. geor. Frigida ſub terra tumidum quem bruma tegebat.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Fatalis quibus hominum fata: vt quo iā dependēt. Dicunt homines aut quoduis aliud ſupple. Hi ginethliaci. Locāt vates. Dicūt natos ſub mercurio futuros magnos poetas ⁊ artiū liberalium cognitione inclytos. De Mercurio inferius dicemus. Sub ioue aſſueuerāt ⁊ hi ſub ioue natos futuros potētes ⁊ qui potētatū habituri ſint. Magnates primores ⁊ ꝓceres. De ioue macrobius in. j. Satur. Iſtis hoꝝ ſiderū poteſtatē declarat. Iſtis puta regibus ⁊ magnatibus. Aurū diuitias. Atqꝫ magiſtratibus honores ⁊ potētatus dat. maie filius mercurius illis vatibus. Ingeniū ingenij ſolertiā. Linguā diſertā: qꝛ deus facūdie. Unde Hora. mercuri facūde nepos athlātis. Cytharas inſtrumēta muſica. ⁊ carminis fugiēdi artē ſi vis poeticā. Hec tua ſors partita fato hec infert. Hec habere ingenium. c. Eſt tua ſors tibi obtigit ⁊ aſtra dederunt. Quid queris opes: cur preter tuā ſortem diuitias petis. Deus omnia in omnes diuidit partitur. Propterea monet vlixes apud Homerū. Non vni dat cuncta deus formoſus vt idē ſit ſimul ⁊ prudens at multa laude diſertus. In omnes in ſingulos. Ut ſecūdum qđ videt futuram eſſe melius nobis. Ideo dicit saty. Si conſilium vis. Permittes ipſis expendere numinibus quid conueniat nobis rebuſqꝫ ſit vtile noſtris. Nā pro iucūdis aptiſſima queqꝫ dabunt dij. Carior eſt illis homo q̄ ſibi. Quare tu contentus tua ſorte que tibi fataliter ⁊ aſtris inſtruxit. Abi ſine cetera aurum potentatus diuitias ⁊ alia id genus. Nobis diuitibus.

Cā. Sūt tibi diuitie mihi caria q̄d petis ergo
Carmē/⁊ inuadis partes ſyluane alienas?
ſyl. Nō tibi ſurripio carmē nec apollis arma.
Sed dare dulciſonis aures cōcētibus opto.
Cā. Si gaudere meis igit᷑ cōcentibus optas.
Nos gaudere tuis opibus ſyluane decoꝝ eſt:
Syl. Ille meis opibus gaudet q̄ diligit/odit
Inuid⁹ atqꝫ animo bona fert aliena meleſto:
Ca. Sic q̄qꝫ tu nr̄is abſens gaudere camenis
Sat potes/hec artis ſat ſint tibi gaudia nr̄e.
Carmina ſunt auris conuiuia caſeus oris.
Si cupis ⁊ auditu: fac nos gaudere palato.
Hoc amor/hoc pietas hoc vult de⁹ oīa nō dat
Omnibus vt nemo ſibi ſit ſatis indigeatqꝫ
Alter ope alterius: que res cōiūgit in vnum
Oē gen⁹: Gallos Mauros: Italos ⁊ Iberos.

¶ Sunt tibi diuitie a tuo ioue. Mihi caria a Mercurio ſi quis ſua ſorte dꝫ eſſe cōtētus. quid ergo petis carmē qđ p̄ter tuā ſortē eſt. Nā qđ ſatis eſt inq̄t Hora. cōtingit nihil amplius optet. Inuadis ſurripis ꝑtes alienas a tua ſorte. nō tibi ſurripio. rn̄det Syl. nec apollinis arma iſtrumēta muſica: quibus apollo p̄ſidet. Sꝫ dare dulciſonis. ſꝫ opto aures tuis carib⁹ oblectare. Si gaudere meis pulchra obiectio. ſi meis carminib⁹ vis oblectare. Nō gaudere me decoꝝ ē. interrogare hec. Qui diligit Syl. hec infert. Diligit amat. Qđ amici bonis ac ſuis q̄uis gaudere dꝫ vt i Lelio ſcribit Cice. Odit inuidus. Unde Oui in. ij. metha. ſcribit. Sed videt igratos itabeſcitqꝫ vidēdo. Succeſſus hoīum carpitqꝫ ⁊ capit᷑ vna. Et vergili⁹. de liuore atqꝫ animo bona fert aliēa moleſto. Hinc canit Hora. Inuidus alteri⁹ rebus macreſcit opimis. Fert dolet ob bona aliena. Sic queqꝫ ex ſyl. verbis hoc quoqꝫ iſert Cādidus. Abſens ēt ſi in re p̄ſenti nō ſis. Hec gaudia noſtre artis poetice ⁊ muſice q̄ abſēs carpere potes. Sūt ſat tibi ſufficiāt. Carmina ſunt auris cōuiuia aliud ponit quo dicto ꝓbet opē ſibi ferēdā: itaqꝫ dicit aures carminib⁹ oblectari velut cōui-

* Conuiuiū a vio nō ſit de q̄ Cic. Bene maiores noſtri accubationē epularuꝫ: qꝛ vite cōiunctionē haberet cōuiuium nominauerunt.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

nijs: caſeus oris eſt ſubaudi cõuiuiũ. De caſeo Pli.in.xj. Dicit aũt caſeum nõ fieri ex vtrinq; dentatis: qm̃ eorũ lac non colit. Quare ſi cupis auditu o ſyl. gaudere noſtris carminib⁹. Fac nos gaudere palato. Qđ lena in Curgulione dicit. Da viciſſim meo guttur gaudiũ petit aũt ſibi aliquid dari qđ edat quo ſentiť magna voluptas. Hoc amor charitas q: qui deſpicit proximũ ſuũ peccat: qui autẽ miſereť paupis beatus erit. Et clitẽneſtra in Hyphigenia Euripedes ait. Haud indecoꝝ eſt: tñ ſi vir ꝓbus fortiſq; ſit alien⁹ adiuuet nos quos acerba ſors ⁊ aſpera premit. Hoc vult deus tenuiores iuuari. Oia nõ dat oibus. Qđ ex homero interprete philelpho docui. Qđ etiam docet dionyſius de ſitu orbis. Deus eſt qui vite huius cõmoditates omnes diuitias: dignitates honores ꝓſtitit q̃ ve ſidera diſcernẽs vnicuiq; quam voluit ſortẽ tradidit. Quibuſdã eñ vt terrã colerẽt atq; inde ſibi diuitias ⁊ opes cõparẽt. Alijs aũt vt pelago acti aut piſcareñ ſibi victũ aut mercimõia cõmutarẽt. alijs vt ſciẽtie ⁊ philoſophie ſtudijs ſe dederẽt: atq; inde honores aucupareñ ⁊ laudes. Multis ẽt vt ceteris ꝑeſſent iuberẽt ⁊ cõpararẽt. Ut nemo rõ eſt rerũ tã varie ꝑtitarũ. Indigeat atq; repete: vt alterius ope opera ⁊ mutuo auxilio qđ aperte docet Cice.in.ij.offi. Et in primo georgicorũ ſnia docet hoies hominũ cauſa eſſe generatos: vt ipſi inter ſe alijs prodeſſe poſſent. Que res alterũ alterius ope indigere. Cõiungit in vnũ oẽ gen⁹ hoium. Hinc eñ magna conflať ſocietas in qua dicit idẽ naturam debemus ducẽ ſequi: ⁊ cõmune vtilitas in mediũ afferre mutationem officiorũ dãdo accipiẽdoꝝ artibus tũ opera tamen facultatibus deuincere hominũ inter homines ſocietatẽ. Gallos qui in commercia tendũt de quibus ſupra. Mauros hi in locis occidẽtalibus habitant a grecis Maurelij appellanť libicũ genus ⁊ magnũ oppulentũ. Eos romani ⁊ indigene mauros vocãt ⁊ iberie ſunt oppoſiti. autor Stra.in.xvij. Italos Italia inq̃t pli. terra omniũ terrarũ alũna eſt eadẽ parẽs numine deũ electa que celũ ipſũ clarius faceret ⁊ ſparga cõgregaret: impia rituſq; molliret: ⁊ tot populorũ diſcordes feraſq; linguas ſmonis cõmercio ꝯheret ad colloquia ⁊ humanitatẽ hoi daret: breuiterq; vna cũctarũ gẽtiũ in toto orbe patria foret. De ſitu autẽ Italie Solin⁹ in collectaneis ⁊ ceteri. Hiberos hiber⁹ inq̃t. Solinus toti Hiſpanie nomẽ dedit q̃ terrarũ plaga comparãda optimis nullis poſt habẽda frugũ copia: ſiue lolia habeat ſiue vinearũ ꝓuent⁹ reſpicere: ſiue arborarios velis oim affluit: q̃cũq; aut ꝑcio cara ẽ aut vſu neceſſaria.

Sydera iũgam⁹ / facito mihi / iuppiter adſit
Et tibi Mercurius noſter dabit omnia faxo
Pileolũ / virgã: cytharas nodũ herculis alas
Syl. Uana ſupuacuis iculcas pluria verbis.
Cã. Uana inquis: q̃ dãna tuis iferre videntur
Diuitijs: ſi vis noſtras audire camenas.
Erue ſopitam de ſollicitudine mentem.
Uult hylares aĩos: trãquillaq; pectora carmẽ
Torpeo vt eſuriẽ patiẽs: ⁊ frigora ✱ miluus:
Iamdudũ ſquarroſa cutis ſitis occupat ora
Nec pec⁹ in ſtabulis nec ĩ agro farra nec auꝝ
In loculis: ⁊ vis poſitis me viuere curis?

¶ Sydera iũgamus. his aperte ꝓbari põt ſyderũ illã obſeruationẽ vanam inaneq; eſſe. nam mõſtrat alterũ alterius ope poſſe iuuari: etiã inuitis ſyderibus q᷑ ni ita eſſet nõ diceret ſydera iũgamus vt tu me donis que a ioue habes ⁊ ego te his q̃ ab mercurio mihi ſũt iuuẽt. Facito mihi Iuppiter adſit mihi opitulãdo. Mercurius noſter qui carmen ⁊ cetera dedit. Hic autem male ⁊ Iouis filius diſciplinas artes reperit quẽ ob mẽtis potentiam her=

✱ Milu⁹ ⁊ miluius vtroq; mõ dr auis rapaciſſima a molli volatu. vt qdã buſdã pl3 vel facti ita noie a voce quaz facit ouid. li.iij. faſto. iuppiter alitib⁹ rapere impetrat: attulit illa mil ui⁹ ⁊ meritis venit ĩ aſtra ſuis

Mauri.

Italia.

Aduerte.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Nõ facit ad noſtros talis medicina dolores.

metem dictum putat macro. Huic que ſequuntur attribuũtur quorum ſingula enodabimus. pileolũ' gaterũ quẽ ferre fingit mercurius qd primior erat radijs ſolaribus. Uirgã caduceã qua ꝙ potẽter vtat mer. docet ver. in iiij. Tum virgã capit hac animas ille euocat orcho. pallãtes animas ſub triſtia tartara mittit: dat ſomnos adimitqꝫ ꝛ lumina voce reſignat. Jlla fretus agit vẽtos ꝛ turbida tranat nubila. Hanc ab appolline data lyra dicit acceditſſe qua bellãtes dirimit Cytharas. Higinius in ij. ſcribit mercuriũ cũ primũ lyrã feciſſet in cilleno monte archadie ſeptẽ chordas inſtituiſſet ad Athlantidũ numerũ qd Maia vna ex illarũ numero eſſet que mercurij eſt mater. Deinde poſtea cũ Appollinis boues abegiſſet deprehẽſus ab eo quo ſibi facilius ignoſceret petẽti appollini: vt liceret ſibi dicere inueniſſe lyrã cõceſſit ꝛ ab eo virgulã quãdã muneri accepit: quã manu tenẽs mercurius cũ pficiſceret in Archadiã ꝛ vidiſſet duos drachones inter ſe coniuncto corpore aliũ appetere: vt qui dimicare inter ſe viderent: virgulã inter vtrũqꝫ piecit itaqꝫ diceſſerũt quo facto eã virgulã pacis cauſa dixit eſſe cõſtitutã. Hec ille nodũ herculis de quo macro. inquit. Caduceũ egyptij in ſpẽ drachonũ maris ꝛ femine cõiunctorũ figurauerũt mercurio cõſecrãdũ. Hi drachones p media voluminis ſui inuicẽ in nodũ quem vocãt herculis obligant primeqꝫ partes eorũ reflexe in circulũ preſſis oculis ambitum circuli iugũ ꝛ poſt modo caude reuocãtur ad capulũ caducei ornãturqꝫ alis ex eadẽ capuli parte naſcẽtibus. Alas. Talaria qbus ſignificat ſyderis velocitas citius enĩ ꝙ ceteri planete in ſuũ ortũ recurrit vñ velox ꝛ errãs inducit. Uana ſupuacuis. Arguit Syl. Cãdidũ vana vſurpaſſe dicẽdo, quare ignarus monſtrat Syl. qd per illa intelligat: ſed vt pter ea que diximus in allegorijs Joã. Boc. ꝛ alia itelligit p galeã qd aduerſus iuidie furiã eloquẽtia valido tegumẽto fuet. per talaria ſmonis deſcribit velocitas, per virgã eloquẽtis vires p ſerpẽtes eloquẽtẽ oportere eſſe diſcretũ ꝛ prudẽtẽ, p cytharas qd p organa ab eo diſpoſita cordis noſtri pãdunt itrinſeca. Hec ille ꝛ plura alia q vide. Jnculcas vſurpas ꝛ futilr effũdis. Pluris vana illa recẽſendo. Uana inqs. His mot' Cãdi. i Syl. iſurgit. Uana inqs eſſe q dixi. vident hec vana. Camenas carmia q camene iſpirãt. Erue Leua de ſollicitudie q mẽtẽ obnubilat ac impedit: qꝛ vult hylares oios qd ſupra ex Jue. docuim'. Trãquillaqꝫ pectora ab oi pturbatiõe vacua. Propterea dixit Ouid. li. v. de triſtib'. Difficile eſt qd amice mones: qꝛ caria letũ, Sũt opus ꝛ pacẽ mẽtis habere volũt. Et illud. Carmina pueniũt aio deducta ſereno:

Miluus. Torpeo maneo iners vt milu' hic rapaciſſim' ꝛ famelic' ſemp eſt. Hic artẽ gubernãdi docuiſſe cauda flexib' in celo monſtrãte natura videt qd opus eſſet in profundo miluus etiã mẽſibus hybernis latet tradit ſolſtitijs affici podagra. Autor pli. Eſuriẽ famẽ. Eſuriẽ aũt dicit ꝛ frigora qd p endiãdim dic fame quã i frigore ꝯhit: q vt ait Eraſiſtrat' apud Gel. li. xvj. Jntolerabilis eſt cetera apud illũ. c. iij. Cutis ſquarroſa poſtulis et lichinibus exurgẽs Situs ſquallor q ſordes. Nec pecus eſt ſubaudi in loculis crumena. Et vis iterrogatiue hoc: ꝛ vis poſitis me viuere curis: qd ſupra dixi. Nõne potes poſitis vitã traducere curis. Poſitis curis ſine ſolicitudie. Talis medicia qualẽ das ad nr̃os labores leniẽdos: ꝛ vt viuã ſine ſolicitudie.

Fac alacrẽ: tege: paſce: graui ſuccurre ſenec
Jnuenies promptum verſu: ꝛ cãtare parat
Plena domus curas abigit; cellaria plen

¶ Fac alacrẽ. Hec ſunt q ad carmẽ ſunt neceſſaria alacrẽ, vt expetit carmen qd. ſ. docui. Et Juue. admodum dilucide demon=

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Plena penus:plenicꝙ cadi:pleneꝙ lagene:
Horrea plena:greges leti:grauis ere crumēa
Tūc iuuat hybernos noctu vigilare decēbres
Ante focum:ꝛ cineri ludos inarare bacillo:
Torrere:ꝛ tepidis toſtas operire fauillis
Caſtaneas:plenoꝙ ſitim reſtringere vitro.
Fabellas inter dentes ridere puellas.
Tityrus vt fama eſt ſub mecenate vetuſto
Rura:boues:ꝛ agros ꝛ martia bella canebat
Altius:ꝛ magno pulſabat ſydera cantu:
Eloquium fortuna dabat: nos debile vulgus
Pānoſos: * macie affectos: farragie paſtos.
Aonie fugiunt muſe:contemnit apollo.

ſtrat. Sed vatē egregium cui non ſit publica vena. Qui nihil expoſitum ꝛc. Tege. Ne dici poſſit rara in tenui facundia panno. Paſce ciba. Graui ſuccurre ſenecte.ob quā rē Iuue. Neꝙ em̄ cātare ſub antro Pierio thirſumve pōt contingere ſana Paupertas atꝙ eris inops ꝛc. Inuenies prōptū verſu cōficiū do. Quia vt ait Ouid. Dulcis erat mercede labor. Et vt ad rē noſtram traham. Fecundi calices quem nō fecere diſertum. Plena domus curas abigit. proptera dicit Saty. Nā ſi Vergilio puer ꝛ plorabile deſit hoſpitium ꝛc. Cellaria celle vinarie. Penus repoſitoriū eſculentorum ꝛ poculentorū. Cadi dolia vinaria. Pleneꝙ lagene vaſa teſtacea. Horrea granaria. Leti pingues:ꝛ q̄ feturā suppleant. Crumenā mulget ꝛ marſupiū. Grauis refertus ꝛ plenus. Ere argento. Hec oia repete abigunt curas ꝛ ab ſollicitudine mentē eruūt. Tunc iuuat cū hec cuncta contigerūt. Decēbres decēbris noctes. Decēber qḋ decē ab martio erat dictus. Sunt autē tūc noctes longiores. Et cineri ludos quoſdaʒ pueriles. Bacillo baculo. Torrere caſtaneas. Et id eſt operire tegere ꝛ torrere. Fauillis: prunis candentibus ꝛ ignitis. Caſtaneas em̄ torrere in cibis gratius eſt. Is armatum echinato calice vallū eſt trini q̄buſdā partus ꝛ vno calice cortexꝙ lentus. Proxima corpori mēbrana ꝛ in iis ꝛ in nucibus saporē ni detrahat infeſtat. Sardib⁹ he puenere primū:ideo apud grecos ſardionos balanos appellant autor. Plin.xv. Crepitant autē:iō qḋ humidū ſubtile factū calido nō potes exire ppter duriciē corticis frāgit ipm cum violētia magna:ꝛ ſonum quaſi tonitrum cauſat plenoꝙ ſitim reſtringere vitro opprimere ꝛ ſedare. Unde Heſiodus interprete Nicolao Ual. inquit. Tunc bene potandū cū plena effundit ab aluo vina cadus. Fabellaſꝙ inter Nentes ridere ad riſum narrare: nentes penſa trahentes: Qḋ Uerg. docet.j.geor. Et quidā ſeros hiberni ad luminis ignes peruigilat ferroꝙ facis inſpicat acuto. Interea longū cātu ſolata laborē Arguto cōiunx percurrit pectine telas. Tityrus per que dicit Ser. vergiliū itelligi nō vbiꝙ ſed vbi ratio expetit. vt fama eſt vt ſcribit Donat. in vita maronis. Sub mecenate q̄ doctos oīs qui eo tpe erāt fouit. Hinc eſt em̄ ver. hinc hor. hinc pper. hinc alii plures. Canebat altius qḋ mōſtrat velle. Martia.viij.epigrā. Protin⁹ italiā cōcepit ꝛ arma viruꝙ. Qui modo vix culicē fleuerat ore rudi. Rura buccolica Boues ꝛ agros ꝛ rura georgica. Et martia bella eneida pulſabat tāgebat eloquiū fortuna dabat qḋ idē martia.refert ꝛ illud. Sint mecenates nō deerunt Flacce Marones Uergiliūꝙ tibi vel tua rura dabūt. Nos debile vulgus hoc ex iuue. neꝙ em̄ cātare ſub antro pierio thirſuʒ ve pōt ꝛc. Pānoſos pānis obſitos macie affectos famelicos ꝛ fame marceſcētes. Farragine paſtos vilib⁹ cibis quales plu. Aonie que aonib⁹ montib⁹ ſic dicuntur: ſunt aūt in boetia: hec aūt dicit vt perſuadeat facilius opem infelicibus poetis opem ferendam.

* Pānoſ⁹ q̄ ſordida veſte ꝛ craſſo pāno viliꝙ opert⁹ eſt nec hoc niſi ḋ paupe dr̄ Juſti.li.ij.per mutato regis habitu pannoſus ſarmenta collogerēs caſtra hoſtiū ingreditur.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Sal. Si ſpata mihi dederit fortuna qd̕ opto,
Candide preſenti te ſollicitudine ſoluam.
Cã. O vtinã ſyluane foret tibi tanta volũtas
Quãta eſt hac etiã tibi tẽpeſtate ✳ facultas
Non ego diuitias coſmi / non ſerica poſco
Pallia / nõ tyrias chlamides / nõ prãdia regũ
Non patinã eſopi fameo: clypeũ ve mineruẽ
Nil opus eſt regis laribus cui ferrea nomen
Tradidit aut (ſi mẽs nõ fallitur) enea barba
Hec me iãpridẽ memini didiciſſe ſub vmbro
Poſtulo veſtitũ: peto victum ſub lare paruo
Certior iſtud opis toti non defore vite.
Sint tibi pythagore mẽſe codriq̃ʒ ſuppellex
Sepe alios qui ſpẽ dederint inuenimus ore
Magnificos: ſed re modicos. tibi fidim⁹ vni
Tu mihi ſi fueris mẽdax preſciditur omnis
Spes: vt ſolſtitio fiam philomela reuerſo.
Mutus ⁊ elinguis ſuſpendere poſtibus arma
Tempus erit clauſoq̃ʒ abigi ſpectacula circo

✳ Tempe ſtãs modo ſignificat ipſum tp̃s ſal. in iug. tempeſta. Eat em̃ ex ercitũ nr̃o fuere com plures no ui ⁊ igno= biles: mõ ſerenũ tem pus. verg. vnde hic tam clara repẽte tem peſtas mõ procellam Pli. hunc diẽ feſtũ tẽ peſtatib⁹ leniendis ferunt in= ſtitutum.

¶ Si ſperata. his motus Syl. opem ſpondet: ſed cũ cõditiõe Sperata de qua ſpecie habeo opto deſide= ro ſoluam liberabo ⁊ eruã a preſenti ſollicitudine et anxietate q̃ te opprimit. O vtinã Syl. Candidus notat arguit em̃ illũ taci= te auaricie ⁊ tenacitas, vo luntas conferẽdi in me be neficia. Facultas poteſtas hac tẽpeſtate pte etiam ſi nil aliud ſperaueris. Non ego diuitias. pſcribit mo= dũ quo iuuari petit. Coſ= mi quãtas coſm⁹ habuit. Eſt autẽ nomen diuitis doctiſſime formatũ. Sunt qui legãt Coſme ⁊ p hũc itelligi velint. Coſmã me= dicẽ florentinũ virum im= primis diuitẽ. Serica po= ſco de ſeribus pli. in. vi. ⁊ Soli. c. lviij. ſũt aut ſeres ſcytharũ populi a quib⁹ nomen habent. Lanificio ſyluarũ nobiles pfuſam aquã depectentes frondiũ caniciem, Ab his veſtes ſericee mittuntur vnd hic dicit Serica pallia. Sunt aũt pallia que palã ſunt: ⁊ ſub q̃bus tunic eſt. Chlamides chlamis veſtis dicitur militaris: ſunt aũt qui dicant veſte que ſuper alias veſtes induitur. Thyria Tyrus quõdã inſula pte alio ma ri ſeptingentis paſſibus diuiſa. Nunc vero Alexandri oppugnãtis oper bus continentis eſt cuius nunc nobilitas cõchilio at purpura cõſtat. Hin veſtis tyrie. i. purpuree autor pli. in. v. Non prãdia regũ tam opipara qui ſunt regum que delitijs defluunt. Nõ patinã eſopi fameo. Eſopus hic tra gicus hiſtrio vt refert pli. palmã ſexcẽtis ſextertijs taxat ſibi condijt in qu poſuit aues cantu aliquo aut humano ſermone vocales minutis ſex ſingu las coemptas nulla alia indutus ſenitate niſi vt ijs mutationẽ hois man daret ⁊ huius quoq̃ʒ filius margaritas deuorauit horũ luxuria ab oibu taxatur. Patinã. patina genus eſt vaſis quo dapes efixe ⁊ turbulẽte in m ſam feruntur. Fameo deſidero vt fameſcẽs. Clipeũ ve mineruẽ. Mineruã refert Cicer. in. ij. de na. deo℞ quinq̃ʒ hec iouis filia inuentrix bellorum pri ceps eſt habita: ob quam rem bellona dicta eſt. Huc armis liniuit oculi toruam haſtãq̃ʒ tenentem longiſſimã cum criſtallino clypeo. Tu tamẽ qu per clypeũ mineruẽ intelligit candidus patinam: eſculẽtorum tam magn quã erat clypeus mineruẽ quo nomine ſolebat vitelli⁹ vt ait. Trãquillu largam patinam dicere: quod quoq̃ʒ videtur dicere dum ait Eſopi patinã Clypeum autẽ dictum vult Plinius in. xxv. lib. cap. iij. quod imagines c tinebat. Non vt peruerſa grammaticorum ſubtilitas voluit a cluendo. D clypeis illum vide ibidẽ. Reperies fortaſſe qd̕ te in hac pte iuuet. Nil op eſt regijs laribus, dicit ſibi non opus eſſe magnifica domo ⁊ capaci pluſ
iuſ

Seres.

Pallia.

Chlamis.
Tyrus.

Eſopus.
Patina.

Miniſterio de Educación, Cultura y Deporte

ſuſto quam non debere haberi etiã Cicero precipit in officijs de domio eno
bardi Neronis ad quã alludit hic noſter paſtor. Trãquilus ita. Nõ in alia
re dãnoſior ꝙ in edificãdo. domũ eñ a palatio exquilias vſqꝫ fecit: quã pri=
mo tranſitoriã mox incendio abſumptã reſtitãqꝫ aureã noiauit. De cuius
ſpacio atqꝫ cultu ſuffecerit hoc retuliſſe. Veſtibulũ eius fuit in quo Coloſ=
ſus centũ viginti pedũ ſtaret ipſius effigie tãta laxitas vt porticus tripli=
ces miliarias haberet. Item ſtagnũ magis inſtar circũſeptum edificijs ad
vrbium ſpeciẽ. Rura inſuper aruis atqꝫ vinetis ⁊ paſcuis ſyluiſqꝫ varia cũ
multitudine oĩs generis pecudũ ac ferarũ in ceteris partibus cuncta auro
lita: diſtincta gẽmis vnionũqꝫ conchis. erant cenationes laqueate tabulis
eburneis verſatilibus vt flores ex fiſtulis ⁊ vnguẽta deſup ſpargerent: pre
cipua cenationũ rotũda que ꝑpetuo diebus ac noctibus vice mundi circũ
ageret: balnee marinis ⁊ albutis fluentes aquis. Hec ille. Nõ ergo talẽ do
mũ ⁊ tantã ſibi expetit. Candi. Cui regi Neroni barba ferrea aut enea: hi=
ſtoriã ⁊ huius nois originẽ deſcribit Plutarchus in Paulo Emilio. Tunc
cum Romani Tarquinios Latioſqꝫ profugarent cõſpecti ſunt paulopoſt
ab exercitu venientes viri duo proceris ac venuſtis corporibus ea q̄ in ꝑlia
geſta fuerãt nunciantes creditũ fuiſſe illos Pollucẽ ⁊ caſtorẽ ac primus q̄
obuiauit ipſis in foro equos multo ſudore fluentes ſiccantibus cũ illa que
de victoria nunciabant non crederet ipſis leuiter arridentes barbã ei⁹ ma=
nibus attrectaſſe dñr: ⁊ ex fuſca in flauã cõuertiſſe ꝑ hunc modũ ⁊ aſſertiõi
ſue fidẽ ⁊ viro cognomentum enobarbi fecerũt ſi mens nõ fallitur; hic ex de=
coro additũ. Hec de domo magnifica neronis ⁊ enobarboꝝ familia. Sub
Vmbro de quo ſupra ſatis multa: ex quo intelligi põt ſub hoc Candi. lite=
ris inſudaſſe. Poſtulo veſtitũ mediocrẽ. Victũ nõ opiparũ vt ſupra dixit ſub
lare paruo domũ eñ magnificã ſupra recuſauit. Hic ad Euſtochiũ diuus
Hiero. ait habẽtes autẽ victũ ⁊ veſtitũ his cõtẽti ſimus. Certior iſtud opis
aut victũ aut veſtitũ. Nõ defore nõ defuturũ ⁊ qđ non deerit. Sit mihi Py Pythagoras.
thagore menſe. Pythagorã dictũ volunt qđ non minus pythio vera loque
retur. Fuit hic Samius qui tyrãnos peroſus hinc Crotonum vt Naſo re=
fert magne grecie vrbẽ profectus celeberrimeqꝫ philoſophiã profeſſus eſt
deterrere ab carnium vſu hic conatus eſt dicente Ouidio. Parcite mortales
dapibus temerare nephandis Corpora ⁊c. Et Laertius in octauo ſcribit
Pythagoras animatis abſtinere iuſſit exercẽs ac aſſuefaciens mortales ad
faciliorẽ victum: vt ſcibos ſemper parabiles haberẽt quibus igne ad coquẽ=
dum opus non eſſet: quiqꝫ aquã ſimplicẽ biberent: hinc ⁊ ſanitatẽ corpori ⁊
ingenij acumen acquiri. Menſe ergo tenues cibi ⁊ ſimplices. Codriqꝫ ſupel
lex. Codrus hic pauperrimus poeta fuit cuius ſupellectilẽ recenſet Iuue= Codrus.
nal. iij. ſatyra dicens. Pectus erat Codro Procula minor vrceoli ſex. Orna
mentũ abaci necnon ⁊ paruulus infra Cantarus ⁊ recubans ſub eodẽ mar
more chirõ iamqꝫ vetus grecos ſeruabat ciſta libellos. Hec tñ oia ſumpta
vident ex. j. ſermonũ. Horatius ſatyr. autẽ. vj. Inde bonũ me Ad porri ⁊ cice
ri refero langaniqꝫ catinũ: Pena miniſtrat pueris trib⁹ ⁊ lapis albus. Po=
cula cũ cyatho duo ſuſtinet aſtat echinno. Vitis cũ pathera gutthus cam
pana ſupellex, Spem dederint. De ſpe ait Ouidius in arte. Spes tenet in Spes.
tẽpus ſemel eſt ſi credita longum. a quidem fallax: ſed tamen apta dea. Et Philomela.
Tibullus. Sed credula vitam ſpes nec ⁊ melius cras fore ſemper ait. Ore
magnificos qui multa ꝑmitterent. Sed re modicos: vt qui nil poſt confer=
rent. Tibi o ſyluane. Mendax vt non iuues vt promiſiſti. Spes viuendi ⁊
canendi. Vt fiam velut philomena. De hac Pliñ. in. x. nature. cap. xxix. Et
ariſt. de natura aialiũ dicens. Luſcinia canere ſolet aſſidue diebus ac nocti
bus quindecim: cũ ſylua fronde incipit opacare. Dein canit quidẽ: ſed non

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

aſſiduo: mox adducta eſtate vocē mittit diuerſam nō inſuper variā aut celerē modulatā q; ſed ſimplicē: apparet nō diu abdit eñ ſeſe: ⁊ latet. Solſtitio ꝑ adulta etate expone. Eſt autē ſolſtitiū eſtiuū. viij. kalendas Julij: quo tēpore remeare ſol ad inferiores incipit circulos autor Seruiꝰ. Mutus vt nil canā ⁊ velut. Elinguis ſine lingua. Suſpēdere poſtibus. Templi muſarū ⁊ apollinis. Qđ ſe coridō facturū apud Uergiliū in ſeptima minat̃. Aut ſi non poſſumus oēs hic arguta ſacra pendebit fiſtula pinu. Solebant illa ſuſpendere veteres cū ſibi rudē ſumebāt nolebant q; amplius illa exercere. Arma inſtrumenta muſica Cytharā fiſtulā ⁊ alia id genꝰ. Et tempus erit abigi expelli pro abigēdi. Spectacula. Spectacula ſunt modo que ſpectantur modo loca vbi eduntur illa modo ſpectatores ipſimet in quo ſignificato hic capitur. Circe. Theatro improprietatem hic pro illo capitur: eſt enim Circus locus muris ſeptus in quo equi pugiles q; quondā exercebantur et qualē deſcribit Uerg. in. v. eñ. Hoc pius Eneas miſſo certamine tendit.

Solſtitiū.

Sepectacula.

Syl. Candide vidiſti romā: ſancti q; ſenatus
Pontifices: vbi tot vates: vbi copia rerum
Tantarum: facile eſt illis diteſcere campis:
Cā. Deciperis me velle putās diteſcere: veſci
Et lupꝰ omne animal crudis exiſtimat eſcis
Tu q; putas alios quo te pede claudere paſſū.
Non ego ditari cupio: ſed viuere paruum.
Fac habeam tenuem ſine ſollicitudine victū.
Hoc contentus eam: romana palatia vidi:
Sed qđ Roma putas mihi ꝓderit o ſyluanꝰ
Occidit Auguſtus nunq; rediturus ab orcho
Si qđ Roma dabit: nugas dabit: accipit aur
Uerba dat: heu rome nūc ſola pecūia regnat.
Exilium virtus patitur: ſperare iubemur
Undiq; ⁊ in toto vates ſpe paſcimur orbe.

¶ Candide vidiſti Romā.

Hic Bapt. nil aliud docet ꝙ qđ Juue. in eo loco. Accipe nunc artes ne qđ tibi conterat iſte. Quē colis ⁊c. vt eñ illic Saty. diuitū mores narrat ita hic noſter. Ea eñ nōnūq; calliditate diuites vtūt̃ vt alios remittant ne qđ cōferant. Unde nil daturꝰ ſyluanꝰ ad ſanctū ſenatū quē cardinales repreſentāt cādidum remittit. Itaq; dicit. Romā hāc Romulū cōdidiſſe nemo eſt qui neſciat: ſunt tñ ſup hac re diuerſe ſnie quas refert Feſtꝰ Pōpeius in dictiōibꝰ incipiētibus ab. R. Sācti q; ſenatus de cardinaliū pontificū q; collegio intelligit q̄ nunc ſenatū cōſtituūt. Un ſanctum addidit. Eodem nomine vtitur in parthenice mariana. Inditio nedum ſancti damnata ſenatus. Ut autem a romulo priſcus ille ſenatus conſtitutus ſic docet Liuius in. j. lib. prime deca. Dionyſius dicit vnum a rege in ordinem aſcitum cui cum ipſe belli cauſa abeſſet res vrbana tuto credi poſſet. Ceteros eius permiſſu legit multitudo ipſa vt ſingule tribus ſingulos terniones darēt. Triginta deinde curie tris ſingule ex ſuo corpore crearunt. Pontifices ſummos ſacerdotes intelligit puta cardinales patriarchas epiſcopos ⁊ alios eiuſdem generis. Dictos autem vult. Q. mutius Sceuola a poſſe ⁊ facere: ſed ea denominatio a marco varrone haud ſatis probari videtur. Nam ⁊ a ponte ⁊ a fano pontifices appellatos putat eo quod his primum Pons ſublicius factus ac ſepe reſtitutus eſſe perhibeatur. Autor feneſtella. Ubi ſunt tot alij vates poete qui illos ſequuntur. Copia. abundantia. Rerum diuitiarum ⁊ opum. Facile eſt diteſcere diuitias parare. Illis campis vbi ſenatus eſt. Deciperis Uerba. Candidi excandeſcentis in Syl. Deciperis falleris: ſed ſi ita putas res mira nō eſt.

Roma.

Senatus.

Pontifex.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Nam lupus qualis es, tu:es enim rapax.Quadrupedum inquit Philoſophus:que animal generant Syluestres eedēꝙ ferrate dentibus carne oēs veſcuntur niſi qđ lupos aiunt terrā quādam cū eſuriunt edere: hoc igitur peculiare luporū ſit:herbas aūt non alio tēpore tangunt nicum morbo laborant:lupi aūt hominē illi potius petunt,qui inertes ⁊ vnice equidē ſunt ꝙ qui venatores.De lupis plura.Plinius in.viij.Exiſtimat putat: qꝛ illis paſcitur.Omne aliud animal.Veſci viuere ⁊ paſci.Eſcis carnibus crudis. Tuꝙ putas alios homines claudere:paſſum eo pede quo tu claudis.i.credis eādē habere voluntatē acquirēdarū diuitiarū quā tu habes.Non.ego ditari cupio.Suam voluntatem manifeſtat candidus. Unde Ouiđ.in arte ait.Nec nos ambitio nec nos amor vrget habēdi.Cōtempto colitur lectus et vmbra foro.Sed viuere paruo.paucis eñ contenta natura eſt.Tenuem nō opipare paratū ſed mediocrē.Sine ſollicitudine anxietate ⁊ curis.Hoc contentus eam victu tenui. Romana palatia dicit ſe romā ſanctiꝙ ſenatus pontifices vidiſſe.Qđ dicit palatia.Palatiū mons rome appellatus.eſt qđ ibi pecus paſcens pallare conſueuerit vel qđ pallare ideſt errare pecudes ſolerent:vel qđ ibi hyperborei filia palanto habitauerit que ex hercule latinū peperit:alij candē qđ pallas ſepultus ſit exiſtimant appellari.Author Feſtus Pompeius.Sed quid putas mihi roma proderit etiam ſi ad illā redeam.Auguſtus de Octauio Auguſto Ceſare intelligit qui doctus doctos omnes fouit ⁊ precipue Uergiliū:vt ſcribit Donatus. Hic Octauij ſenatoris filius maternū genus ab Enea per Juliam familiam ſortitus eſt iulij ceſaris nepos quē ille teſtamēto heredē reliq̄t ⁊ nomen ſuū ferre iuſſit: author Entropius.De cui9 doctrina ⁊ ſtudijs eloquētie Tranquil.Nunꝙ rediturus ab orcho vt viuat.Reſurget aūt vt et alij in extremo iudicio. Ab orcho inferis quib9 orchus.i.pluto preeſt.Si quid roma dabit mihi Nugas dabit res ⁊ verba nullius momenti.Nā accipit roma aurū ex tot q̄ illuc confluunt.Ut iam merito dici poſſit illud Propertij aurū omnes victa iam pietate colunt.Auro pulſa fides auro venalia iura Aurū lex ſequit̄ mox ſine lege pudor.Et Ver.quid nō mortalia pectora cogis auri ſacra fames.verba dat hoc eſt qđ dicit nugas.Poſſumus etiā dicere vt alludat ad reſcripta que dantur rome cū expetuntur eccleſie.i.beneficia.datur eñ multum auri recipitur ſepenumero parum commodi.Heu rome ſola pecucia regnat.de quo queritur Juue.Uincant diuitie ⁊ poſt.Qñquidem inter nos ſanctiſſima diuitiarū Maieſtas.Unde Horati9 pecuniā reginam vocauit ad Numicium ſcribens Scꝫ vxorē cum dote fidēꝙ ⁊ amicos.Et genus ⁊ formam regina pecunia donat.Exiliū virtus patitur.qđ docet Naſo.in meta.Protinus irrupit venīe peioris in euum Omne nephas fugere pudor vtrunꝙ fideſꝙ in quorū ſubiere locū fraudeſꝙ doliꝙ inſidieꝙ ⁊ vis ⁊ amor ſceleratus habendi.Et heſiodus interprete Nicolao Val.Paulſa genuit bonitas illum venerabitur orbis.Cui mala mens ſuadet fera crimina ſperare iubemur vndiꝙ nil tamē recipiendo.Uates nos poete ⁊.i.expo. Nota.

Syl.Dic pugnas:dic geſta virū:dic p̄lia regū
Uertere ad hos q̄ ſceptra tenēt q̄ regna guber (nant
Inuenies:qui te de ſordib9 eruat iſtis.
Cā.Inueniā qui me derideat:⁊ ſubſannet.
Tempeſtate iſta reuerentia tanta poeſi
Quāta lupanari:quid me ſyluane laceſſis?
Syl.Nō decet obſcenis vatē prorūpere vbis.

¶ Dic pugnas.Conſulit Candido Sylua.magna aggredi q̄ reb9 charus ſit. Uñ hoc credā,ex Horatio ſumptum cui conſulebat ita.Aut ſi tātus amor ſcribendi te rapit aude Ceſaris inuicti res dicere:multa laborū.Premia latur9. Dic geſta res geſtas.Dic

Verſus ſpondaic9

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Cā. Non poſſum nō vera loq̄:ſi vera taceri.
Forte velis:leuibus me parce laceſſere dictis.

eane. Uertere ad hos ma=
gnates. q̄ ſceptra tenent q̄
regnant hoc fortaſſe dicit:
q̄ vt ſcribit Ouid. Cura
ducū quondā fuerant regūq; poete. Inuenies aliquem, Eruat amoueat et
auferat. Sordibus quas dicis te pre inopia pati. Inueniam in contrarium
declamat Candidus. Me derideat illudat non qui eruat vt tu dicis. Et ſub=
ſannet ſannas in me torqueat ⁊ ſubſannationes:in quam ſententiam illud
Naſonis dici poteſt. Nam q̄q̄ ſoli poſſunt prodeſſe potentes. Non proſunt
potius plurimum obeſſe ſolēt. Tempeſtate iſta reuerentia tanta poeſi quā=
ta lupanari. Cicero in. j. Q. tuſculanarum refert poetas ſero a romanis vel
cognitos vel receptos honorem inquit huic generi non fuiſſe declarat ora=
tio Catonis in qua obijcit vt probum Marco nobiliori quod in prouinciam
Poema. poetas duxiſſet:duxerat autem conſul ille in etholiam vt ſcimus Ennium
Poetice. quo minus ergo honoris erat poetis eo minora ſtudia fuerunt. Hoc ille.
Poeſis. hoc non ad hec tempora duraſſe conqueritur candidus q̄ autem venera=
bilis poeſis ſit docet Strabo in. j. inquiens. Antiqui poeticam primam phi
loſophiam quandam eſſe perhibent que ab ineunte nos etate ad viuendi
rationes adducit que mores que affectiōes edoceat. Quāobrē grecorū ciui
tates ab ipſo primordio eorum liberos in poetica erudierunt non nude de=
niq; voluptatis ſed moderationis gratia. Hec ille. et multo plura ſi apud
illū vide. Diſtat autem poetice a poemate ⁊ poeſi quod poetice ars ipſa in=
telligitur. Poema aūt pars opis vt tragedia. Poeſis contextus ⁊ corpus to=
tius operis effecti vt Ilias odiſſea Eneis author Diomedes. Lupanari
proſtibulo ⁊ meretricum luſtris. Laceſſis ſtomachum moues hec dicen=
do. Non decet obſcenis. Corripit Syl. Candidum quod hec impudice locu=
tus ſit quod profecto poetam non decet quod exacte docet hic idem noſter
baptiſta in eo opuſculo:quod contra impudice ſcribentes inſcripſit. Pro=
rumpere ſtomachari obſcenis turpibus et infamibus. Non poſſunt non.
Uerba ſunt Candidi fieri non poteſt quin quod verum eſt dicam: quia ve=
ritas inquit Hiero, angulos nō amat:nec querit ſuſurrones. Taceri non di=
ci. Parce noli. Laceſſere irritare. Leuibus contumelioſis: quia verba mo=
uent animum. Utile conſilium ſe excuſat Syl. Conſiliŭ locuplex mihimet
inquit. Candi. ſatis ſapio ſed ſum indigentiſſimus. Qui pugnas. Utile cō=
ſilium hoc non eſſe contendit. Nam qui quomodo ⁊ acerbe repetit ſyluani
verba. Inops omnium rerum egenus. Quia nec enim cantare ſub antro
Pierio tyrſumve poteſt ⁊c. Cui nec quod miſerrimum eſt ⁊ hoc paſtorie:ſed
tamen apte fieriq; foramina:nam ad melodiam et concentum multifores
faciunt fiſtulas Aſpice. rem probat. Ut manubria capulus ſint ſupple la=
xata diſſoluta laxa Clauis quibus manubria compacta ſunt. Excuſſis de
loco ⁊ foraminibus amoris ⁊ reiectis pre nimio vſu. Ut dētata acies gladij
acumen ſit velut dentibus reſperſum. Ueteriq; ideſt ſerre inſtrumēto den=
tato quo fuſtes nūc materiarij interſecare ſolent hāc repetit Perdix dedali
ex ſorore nepos. Unde dicit in. viij. met. Naſo ille etiam medio ſpinas in pi=
ſce notatas Traxit in exemplum ferroq; incidit acuto. Perpetuos dentes:⁊
ſerre reperit vſum. hoc leue damnum eſt puta cultri aciem dentatam eſſe.
Sed menſe tibi ⁊ potius quorum egentiſſimus ſum.

Syl. ¶ Utile conſiliū pſtare: laceſſere nō eſt.
Cā. Cōſilijs locuplex ego ſum:pauprim⁹ auri.
Qui pugnas:qui geſta virū:qui prelia regū.

¶ Utile cōſilium qđ dixit
ſylua. ſed vtile cōſiliū da=
re diſtulit Cādi. Nā vtile
firmat mētē habilitat ꝯtra
inutile. Frangit ita vt nūc

Dicet inops vates: cui nec quo fiſtula * poſſit
Aptius incidi: fieriqꝫ foramina / culter.
Aſpice vt excuſſis laxata manubria clauis:
Et dentata acies: veteriſqꝫ ſimillima ſerre:
Hoc leue: ſed mẽſe graue ꝛ intolerabile dãnũ.
Utile conſilium firmat: ſed inutile mentem.
Frangit ꝛ extenuat vires: animũqꝫ retundit
Magnates daꝛ pua pudet daꝛ magna recuſãt
Adde qꝺ et noſtri curant ita carmina reges.
Et frondes aquilo: mare lybs: vineta pruine
Ipſi ad delitias reges: et ad otia verſi.
Qꝺ celebrãt laudari optãt: hic carmĩa manãt
Perdita: de ſtudio veneris de ſcurrilitate.
De ganea: de * ſegnitie: de iſamibus actis
Que caſtũ capitale nephas celebrare poetã

maxime ſe irrideri putẽt: cũ cõſilium vanũ eſt. Extenuat diminuit vires, animi cũ illuſus manet. Animumqꝫ retundit ab labore deterret et repellit repercutiendo vel retũdit obtuſum reddit. q2 Virtutẽ q̃s amplectit ipſam p̃mia ſi tollas. Magnates aliud diluit: puta inuenies q̃ te de ſordib⁹ ꝛc. Magnates diuites ꝛ reges dare pua: modica: q2 magnos magna decẽt. Et dare magna recuſant ꝛ ſic nil omnino conferũt. Ut aũt dare oporteat. Cicero de officijs. liberalitatis te docebit. Adde qꝺ aliud addit Cãdidus ſed ſatyrice. Inuenit eñ contra diuites acerbe: ita curãt id eſt tam paruifaciunt aquilo. hic boreas grece vocatur. Dictus eſt autem aquilo latine ab vehemẽti aquile volatu. Hic oriri dicit a plinio a parte que eſt inter ſeptẽtrionẽ ꝛ exortũ ſolſtitialẽ. Diſcutit hic arborũ frondes ꝛ nudat Lybs hic africus etiã ꝛ nothus dicit procelloſus: agenſqꝫ tẽpeſtatẽ ab occaſu brumali fiat: vt refert Plinius. Pruine que dicte ſunt qꝺ fruges ꝛ virgulta perurãt. nocẽt ergo vineis. Eſt autẽ imitatio Vergiliana. hic tantũ Boree curamus frigora quãtum aut numerum lupus aut torrẽtia flumina ripas. Ipſi reges. Eſt autẽ ratio eorũ que dixit. Ad delitias voluptates quibus ſolis indulgẽt. Et otya deſidiã que vitiorũ mater eſt. Optãt reges laudari deſcribi ꝛ afferri. Qꝺ celebrant agunt, voluptatibus deditꝛ ꝛ otyo: hinc eſt: q2 illud laudari optant, Hinc carmen poeſes vane epigrãmato elegie. Manãt fluunt ꝛ procedunt. Perdita: vana ꝛ ſtulta: de ſtudio veneris: qꝺ reprehendit Baptiſta contra impudice ſcribẽtes. Studio amore: ſtupris adulterio Scurrilitate: dicacitate ſcurrilitate ꝛ ſordida: q̃s vt ſcribit Tranquillus laborabat veſpaſianus. Erat enim dicacitatis plurime: ꝛ ſic ſcurrilis ab ſordide vt ne pretextatis quidem verbis abſtineret: de Ganea. Gãea loc⁹ eſt vinolẽtie gule ea libidini apt⁹. Accipitur nõnunq̃ vbi cibaria guloſorum eſculenta concinãtur: ꝛ pro ipſa ingluuie ꝛ cibarijs quare hic dic de Ganea guloſitate ꝛ voracitate: de ſegnitie his que ex deſidia ſequuntur ꝛ manant: qualia ſunt ſtupra libidines ꝛ cetera id genus. Infamibus obſcenis ꝛ turpib⁹ actis factis. Que omnia ſupradicta caſtũ pudicum ꝛ honeſtum. Eſt nephas capitale quaſi capite puniẽdum: quod docet id idem contra impudice ſcribentes. Hoc decus hoc animis carmen celeſtibus aptam. Rebus in immundis degenerare nephas ꝛ alia.

* Fiſtula inſtrũm muſicũ quĩ flatu canit cui⁹ p̃ã dr̃ iuẽtor fuiſſe. Vg. ĩ buc co. Septẽ ꝯpacta cicutis fiſtula.

* Segnities ſiue ſegnitia tarditas neſligentia ad agẽdũ Terent. in An. Enim vero daue nihil loci ſegnitie ſiue ſocordie ſegnities qñqꝫ dr̃ in iucũditas Pliñ. hinc negligẽtia cultorum: hinc agrorum ſegnities.

Boreas.
Aquilo.
Lybs.
Pruine.

Atq̃ dura manu geſſerunt bella potenti
Fortiter vtentes ferro: nõ molliter auro
Dilexere graues muſas: heroica facta.

¶ Atqui. dictio eſt aduerſatiua dura: horriga forti ter vtentes ferro: vt fortitudo bellica expetit. Non molliter auro qꝺ dedecere ait. Pirrhus apud Ci-

Virtus a viro dicta eſt.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Qui faciunt reges/ heroica carmina laudāt
At ceſſere viri fortes: ꝛ maſcula virtus:
Dicendi altiloqui nihil inuenere poete.
Occidit ingenium vatum: ruit alta poeſis.
At ſi forte aliquis regum gerit aſpera bella
Et decus armorum ſtudijs: belloqꝫ parauit.
Nil genus externū: venturaqꝫ ſecula curat.
Laude ſue gentis ſatur: ꝛ preſentibus annis.
Barbar⁹ ē: neqꝫ carmē amat: vel auar⁹ ī auro
Mergit̄: atqꝫ mide curis flagrātibus ardet.
Eſt ꝛ apud reges rudis/ inuida/ ruſtica turba.
Mim⁹*: adulator: leno: aſſentator: adulter:
Hiſtrio: ſcurra: quibus virtus odioſa: poetas
Mille modis abigūt: vt qñ cadauera corui
Inuenere: fugant alias volucreſqꝫ feraſqꝫ.

cerone. Nec mi aurū poſco: nec mi preciū dederitis. Nō cauponētes bellū: ſed belligerātes ferro: non auro vitam cernami⁹ vtriqꝫ. vos ne velit an me regnare hera: quid ve ferat fors virtute experiamur. Et auro quo pugnat̄ etiā dicente. Oui. Iamqꝫ nocens ferrū ferroqꝫ nocētius aurū. prodierat. prodit bellum qd̄ pugnat vtroqꝫ dilexere graues muſas. vt de Auguſto Ceſare ſcribitur. Et Alexādro ſiquidē alter Uergiliū fouit: Alter inter ſpolia Darij p̄clarū regis vnguentoꝝ ſcrinio capto qd̄ erat auro gemmiſqꝫ ac margaritis p̄cio ſum: id librorū Homeri cuſtodie dedit: vt precioſiſſimū humani ingenij opus q̄ maxime diuite opere ſeruaret̄. Idē pindari vatis familie penatibuſqꝫ iuſſit parci. cum Thebas reparet autor Pli. in. vij. Heroica facta qui faciūt reges. Unde heroon nomen tractum ſic docet diuus Augu. in. x. de ciuitate dei. Nomen heroon a Iunone dicit̄ tractum qd̄ grece Iuno hera appellat̄. Et ideo neſcio quis filius eius ſcd̄m grecorū fabulas heros fuit nūcupatus. hoc videlicet myſticum ſignificante fabula. qd̄ aer Iunoni deputaret̄ vbi voluit cum demonibus heroas habitare quo nomine appellāt alicuius meriti animas defunctorū. Hinc appellari poſſunt clariores viri heroes ꝛ femine heroides ꝛ preclara eorum facta heroica. hinc eſt carmen heroicū. Carmina heroica laudant ſuſpiciunt ꝛ admirant̄ colūt ꝛ venerant̄. Uerſum autē heroicū: vt refert Pli. in. vij. pithio oraculo debemus. Eſt autē altiloquus quo ardue materie deſcribunt̄ quali vſus eſt maro in Eneide ꝛ pleriqꝫ alij. At ceſſere viri fortes heroici fato ſublati ſunt. Et maſcula virtus q̄ ex viro appellata eſt. Eſt autē virtus affectio animi conſtans cōueniēſqꝫ laudabiles efficiens eos in quibus ineſt: autor Cicero in. iiij. tuſcula. ꝛ lib. v. inquit. Bonū aūt mētis virtus eſt. ergo hāc vitā beatā cōtineri neceſſe eſt: hinc omnia q̄ pulchra ꝛ honeſta ꝛ preclara ſunt virtuti aſcribunt̄. Et Greg. in quadam omil. ait. Uirtutē eſſe operis boni perſeuerātiā. Uiri aūt ꝓpria virtus maxime eſt fortitudo. Dicendū qd̄ canerēt. Altiloq̄ heroici itaqꝫ occidit perit actis qui deſcribant ceſſantibus. Ingeniū vis poetice ingenita. Ruit perit ꝛ perdit. Poeſis. de qua ſupra. Alta clara ꝛ venerāda. Ac ſi. forte diluit Candidus qd̄ obijci poterat. Cur non ergo ad illos verteret̄ dicit fere nullos eſſe qui eternitati preclaris carminibus dari curāt modo. Aſpera bella que ſupra dura dixit. Et parauit. Decus ſibi acqſiuit ornamentū ꝛ virtutis honorem. Studijs amorū. i. in armis ꝛ bellādo. Nil genus extremū curat nō ſui memoriā ꝓpagare ſtudet: ꝛ ab exteris genteqꝫ extera laudari. Uenturaqꝫ ſecula: quibus illius ꝟtus p̄dicat̄. vnde dicit Prop. in. ij. Omnia poſt obitū fingit maiora vetuſtas. Maius ab exequijs nomē i ora venit. Quādo ꝛbē p̄ſ‑ſit Sallu. in catilinario ſcribēs. Sꝫ multi mortales dediti vētri: atqꝫ ſo-

Compatio

Heros.

*Mimus officior latine: q vel intra vl extra ſcenā geſticulationes exercet: imitaturqꝫ dicta factaqꝫ moreſve hominum ꝛ naturā quaſi ſol⁹ imitet̄. a mimeonai des inquit qd̄ ſignificat imitor

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

no indocti: inculti vitã ſicut pegrinãtes trãſierũt. ꝛc. Quis dixit. Memoriã
noſtri q̃ maxie lõgã efficiẽdũ. Laude ſue gẽtis: pterranee: ꝛ pſentib⁹ annis
q̃bus viuunt. Eſt aũt antitheton. Nã laude ſue gẽtis oppoſitũ eſt illi gen⁹
externũ. Et pſentib⁹ annis. Uenturaq ſecula. Barbarus eſt ille rex ꝛ qđ di
xit Sallu. incultus ꝛ indoctus. neq carmẽ amat. Qđ inſcite facit. Nã vt re=
fert Naſo in. iiij. de ponto. Scripta ferũt annos ſcriptis agamennona no=
ſtri. Et quiſq̃s cõtra vel ſimul arma tulit. In auro mergitur: auro incubat.
Ardet eſtuat curis. mide auaritia: ita q ſolis eſt intẽtus diuitijs parãdis.
De Mida poſt dicet. Et apud reges aliã rõnẽ affert cur locus nõ ſit poetis
inter potẽtes. Eſt apud reges in prepotentũ cõtubernio. Turba hominũ q̃
illi ſtudẽt inſeruire rudis nullius ingenij ꝛ inculta. Inuida q̃ aliorũ felicita
ti inuidet. Ruſtica barbara ꝛ q̃ doctrinã nõ amat. Mimus diſtribuit ꝛ parti
tur qđ in genere dicit. Eſt aũt mimus hyſtrio q̃ amores geſtus ac naturas
hominum imitetur. Eſt etiam mimus ſermonis cuiuſlibet ſine reueren=
tia vel factorũ cum laſciuia imitatio adulator q̃ quoquo modo vel voce vel
geſtu fauorẽ querit de quo diu⁹ Hiero. ad ruſticũ. Ne credas laudatoribus
tuis immo irriſorib⁹ aurẽ ne libẽter accõmodes q̃ cũ te adulationib⁹ foue=
rint ꝛ quodã modo impotẽs mẽtis fecerint ſi ſubito reſpexerint aut ciconia
rum deprehendes poſt te colla curuari ac manu aures agitari aſini aut
eſtuantem canis protendi linguã. Leno qui meretriciariam artem exercet
adoleſcentulos alliciendo puellaſq vendicando aut huc illuc deducẽdo.
Aſſentator qui voce vel laudando vel aſſentiendo fauorem captat de aſſen=
tatione Cicero in. iiij. ad Herennium ſcribit. Habet aſſentatio iucunda pri
cipia eadem exitus amariſſimos affert. Adulter qui aliena cõnubia ſecta=
tur. Hiſtrio ludio qui perſonatus in penaꝫ comedias ad tragedias agebat.
Pro mimo etiam hic capi põt. Scurra qui turpiter iocando vitiorum do=
mos ſectatur. Quibus virtus odioſa Ariſt. prob. ſectione. xxx. petit. Cur ge
nus id hominum quod dionyſiacos technitas. i. artifices bacchanales aut
hiſtriones appellamus improbis moribus eſſe magna ex parte conſueue=
runt qui reſpondet an qꝛ minime ſeſe ſtudio ſapientie dedunt eo ſcꝫ quod
in artibus neceſſarijs magnam etatis ſue partem conſumunt vitãq pluri=
mum traducunt incontinentem partim etiam cũ inopia quod quidẽ vtrũq
vitia ꝛ gignit ꝛ auget. Poetas mille modis abigũt ex potentum conuerſa=
tione velut ex preda ſi quã nacti ſunt. Hec autem cuncta in poetarum lau
dem dicta ſunt ſi quidem poeta ſeuere rem recenſet quod non facit mimus
ꝛ adulator honeſtatis amator quũ reſpuit leno. Uera que ſunt ꝛ virtutem
laudet quod non aſſentator caſtitatis ꝛ pudicitie affectator quod non adul
ter dignitatem ſeruet quod non hiſtrio. Nõ laſciue petit enutriri ꝛ domos
gule cauſa iactari quo ſcurra laborat. vt quando per ſimile rem monſtrat.
Cadauera quibus paſcantur corui de quibus pliñ. in. x. c. xij. ꝛ. c. lxxiiij. di=
cit coruum ꝛ miluum diſſidere illo preripiente hinc cibos. Uolucres et
miluum. nam vt inquit Ariſtote. in. viij. de natura animalium. Carniuora
etiam ꝛ oppugnantur a ceteris auibus ꝛ ipſa cum ceteris pugnant. Et
miluum cum coruo diſſidere etiam dicit. Eripit enim miluus a coruo quic=
quid tenet vt qui vnguibus ſit preſtantior ꝛ volatu ita ſit vt eos quoq vi=
ctus ratio faciat inimicos. Feraſq minores carniuoras inter quas diſſi=
dium eſt.

¶ Sunt etiã vates quidã ſine lege * petulci
Qui ſine lege alti: ſine preceptoribus audẽt
Quicquid amãt reges (ꝛ amãt infamia ſolũ)

¶ Sunt etiam vates. Ter
tiam affert rationem cur
inter prepotentes poetis
locus nõ ſit hancq partẽ
in verſificatores non poe=

Cõtra q̃s ſcripſit li=
brũ. b. m.
* Petul=
cus laſci=
uus. Uer=
gi. hedicq
petulci: vñ
meretri=
ces quoq
petulcas
veteres di
xerũt. ape=
rendo.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Scribere: nam vates etiā dementia vexat.
Hi ſe / neſcio / qua mentis leuitate poetas
Eſſe volunt poſtꝗ̄ triuialibus ora cicutis
Applicuere ſibi applaudūt ſua carmīa iactāt
Inſulſi illepidi: indociles: improuidi inepti

ras intorquet. Sine lege ſine morū norma ꝛ relicta ꝓbitate ·petulci petulantes. Libidinoſi laſciuiq; vt qui ſcribāt que celebrari optant reges qđ poſt dicet. Sine lege aliti ꝛ poetis educati q̄ vim ꝛ poetice decorū minime percipiunt. Sine preceptoꝛibꝰ. vñ artiū certitudinē dubiā habēt. Sed vt inquit diuus Hiero. ad Paulinū ſcribēs ingeniū docile ꝛ ſine doctoꝛe laudabile eſt quale nō habēt quos hic Bap. taxat contra quos ſcribit etiā in epologetico dicēs duo ſunt gñā poetarū vnū eoꝛū qui paulo vltra prima grammatice rudimenta prouerti quos ſciobes Hier. appellat adeo ſibi placēt vt audaci preſumptione ſibi polliceantur mātuane gaudia palme hi ſunt de quibꝰ Augu. inquit libro de doctrina chriſtiana hec ſiliqua intra dulce tectoꝛium crepitantes quatit lapillos hi ne parum ſed multa ſcire vidētur ſcriptura fractā irrident quicquid Maroniano vel Ciceroniano caret lepoꝛe dedignantur liberaliū artiū expertes ſola auriū delectatione trahuntur audent ꝛ contra catholicam veritatem aliquando ſentire ꝛc. Audent ſolum ſcribere quicquid amant reges. Et etiam ſi amāt infamia que non debere ſcribi a poeta caſto ſupra docuit. Nam vates etiā non ſolum qui talia amant ſtulti ſunt ſed etiam qui illa ſcribunt. Dementia vecoꝛdia quedam hi poete tales. neſcio qua leuitate mentis qua ſtultitia ducti. Volunt ſe eſſe poetas: poſtꝗ̄ applicuere oꝛa ſua cicutis fiſtulis. Triuialibus rudibus qualibus vtuntur ruſtici in triuijs cum piratariā celebrant. Manifeſtius de hac re loquitur Hora. in. j. ſermonum ſaty. iiij. ſcribens. Neq; enī concludere verſum dixeris eſſe ſatis neq; ſi quis ſcribat vti nos ſermoni propioꝛa putes hunc eſſe poetam ingenium cui ſit cui mens diuinioꝛ atq; os magna ſonaturum des nominis huius honoꝛem. ſibi applaudunt ſibi fauent. ſua carmina que mala ſunt iactant laudant. Quod docet Hora. ad iulium floꝛum ſcribens. Ridentur mala qui componunt carmina: verum gaudent ſcribentes ꝛ ſe venerantur ꝛ vltro. ſi iaceas laudant quicquid ſcripſere beati. Inſulſe ſine ſermonis ſale quo carmē reſpergi debet. Illepidi. ſine venuſtate verboꝛum quam ſemper obſeruare debēt. Indociles qui diſcere nolunt atq; vicia coꝛrigere ꝛ emendare quod laboꝛ hic vt inquit Oui. in. iiij. de ponto hic ꝙ̄ ſcribere maioꝛ. Improuidi neſcientes quā praua exempla dent. Inepti nullis ad vnguem ſcribendis rebus acti quos taxat perſius in prima. Ecce modo heroas ſenſus afferre videmus ꝛc. apud illum.

* Ambages verborū circuitꝰ dñr ver. li. ij. geoꝛ. Nō hic te carmine ficto atq; per ambages ꝛ longa exoꝛſa tenebo. Nota. Idem ait Hora. o ciues ciues querenda pecunia primū eſt virtꝰ poſt nummos.

¶ Qui ſolet. Quid eſt qđ poete tentantur docet dictis illoꝛum indoctoꝛum vitijs. Prepotens aut diues ambagibus carminibus vanis ꝛ verboꝛum inculcationibus. Aures vacuas curis ſolutas ꝛ delectationi intentas ver. Cetera qui vacuas tenuiſſēt carmina mentes: in vitiū cōmune putat. Propterea inſurgit Bap. in opuſculo

Qui ſolet his vacuas ꝓbere * ābagibꝰ aures
Id vitium cōmune putat: doctiſq; reſiſtit
Vatibus: at vero indoctus: diſcernere falſum
Sy. Cādide ſi ſupos: ꝑ olympica numīa iuro
Me tibi (ſi venti veniāt ad vela ſecundi)
Laturū auxilium: melioꝛa in tempoꝛa viueꝰ
Nec pauliſper adhuc mecū ſperare recuſa
Cā. Si mihi ſic optas tibi ſit ſyluā·c ꝙ optas

Syl. Opto eadē dictūꝫ fides nō ſera ſequat.
Cā. Uade malis auibꝰ nūꝙ̄ rediturus auare.
Et facias ſubito quicquid tractaueris aurum
More Mide quādo virtus tibi vilior auro

contra impudice ſcribētes in tales dicens.i. procul a grauium cetu ſcelerate vi rorum. Fer procul a ſacra religione gradū. Hec leuitas grauibus fit pernitioſa poetis. Namq; leues ſtudio credimur eſſe pari. Id vitium leuitatis. Commune tam grauibus ꝙ̄ alijs. Doctuſq; reſiſtit ob leuitatem illorum bonos ſpernit indoctus ille prepotens qui optimos quoſq; poetas tenuit neſcit diſcernere dignoſcere quodam diſcrimine poſito verum a falſo veros poetas a falſis quod non niſi ex iuſtitia manat. candide ſyluanus ſe nimium ab candido notari deprehendens et Candi. nimium vera dixiſſe cumq; eſſe verum poetam opem promittit idq; ſancte. Per ſuperos deum et ſanctos olympica celeſtia. Me tibi laturum exilium me tibi opitulaturum ⁊ opem daturum ſi venti veniant ad vela ſecundi ſi proſpero contigerit quod opto. vt ſupra quoq; dixit. Meliora in tempora viue. Quia grata ſuperueniet que nō ſperabitur hora. Et vergi. Durate ⁊ voſmet rebus ſeruate ſecundis. Nec recuſa abnue mecum ſperare donec contigerit optentum. Pauliſper pauco tempore. ſi mihi ſic veluti gratias habens illi bene optat Candidus. Sic optas opus ferre. Opto ſpem inijcit maiorem ſyl. Opto tibi opitulari. Fides non ſera que nō ſero quod promi[illegible] exequetur: ſed citius ꝙ̄ fortaſſe ſperas. His dictis abit ſyl. Remanet ſolus Candidus qui auarorum naturam cogitans ⁊ ſyl. mores iquit. O auare Auarꝰ appellatur qui auidus eris eſt vt refert Gel. ex Nigidio. Uade malis auibus rē malam ⁊ infeliciter ⁊ malo auſpicio. Nūꝙ̄ rediturus. Proper. in genere dixit fas eſt homines pariter pereatis auari. Et ſubito facias aurum in aurum vertas. Tractaueris tetigeris. More mide. Hic gordij regis phrigie filius fuit cui puero dormienti formice in os grana tritici congeſſerunt. parentibus deinde quorſum prodigium tenderet explorantibus augures reſponderunt. omnium illum mortalium futurum ditiſſimum: nec predictio vana extitit. nam midas cunctorum pene regū opes abundantia pecunie anteceſſit infantieq; incunabula vtili duorum munere donata onuſtus auro atq; argēto gazis penſauit. Autor Ualerius maxi. de eo fabulati ſunt feruntq; hunc ſylenum amiſſum baccho reddidiſſe pro quo eo beneficio ab libero patre petijſſe vt quicquid corpore contigeret faluum verteretur in aurum quo impetrato in luctus incidit ſiquidem bibere non aut comedere poterat quare attonitus nouitate mali diueſq; miſerq; effugere optat opes. ſed mite deum numē bacchus peccaſſe fatentem reſtituit fatiq; fide data munera ſoluit. Hec Naſo. Quādo virtus tibi vilior auro qn̄ populis facis aurum ꝙ̄ virtutē qd contra fieri debet.

Auarus.

Quantos

Seyan esta carta deoble

juan sunlud

aaaaaa

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

¶ Andree Laurentini enarrationes in Sextam Eglogam. F. B. Mantuani.

Docet aruorum belle diſcrimē et vrbis.
Sexta affertq boni q̄ ſit ſentētia Amynte.
Ut vrbes damnet et cornix tutetur ꝛ alter.

Docet aruorū. multa ſatyrice hic dicit Bapt. i. vrbanos atq vitam rusticanam nō debere cōtēni docet. aruorū denominatio eſt: a propinqs finitimis reb⁹ trahit orationē quam pōt intelligi res que non ſuo vocabulo ſit appellata diciṫq aruorū. i. ruſticorū. et vrbis. i. vrbanorum ponuntur: eſt cōtinētia pro cōtentis. Affert differētiā ruſticorū ꝛ vrbanorū ab autoritate cōfirmat hic. Hoc igitur tm̄ ruris diſcrimen ꝛ vrbis. Boni. i. docti. Sic ver. Boni qm̄ cōuenim⁹ ambo. Urbes. i. vrbanos. Rep̄hēdit em̄ ad vnguē Bap. vrbanos eorūq vitia q̄ p vrbes regnāt ad oculū oſtēdit. Cornix vbi dr̄. mirabar ſi qd recti dixiſſet Amyn. belle aūt eſt nomē fictū. Quid em̄ garrul⁹ ꝛ locutus ei⁹ ſuo veneno nō inficiat. Alter: ideſt fulica. Uirtus em̄ carmine nomē paſtoris ciuium partes agentis ſubticuit. ꝛ ſic incipit. Iſta tua cornix.

Pingit hyems mugit* boreas a culmine pendet. Cor.
Stiria / depoſitis bobus requieſcit arator.
Ceſſat iners / ſedet ante focum fumoſa neera:
Atq polēta coquit: prius intolerabilis eſtas
Nunc laudatur hyems eſtu laudata modeſto
Diſplicet: optatum damnat preſentia frigus

Pingit hyems. latū Uelut in ſuperioribꝰ ſatis nuectus ē ſatyrice ihac q̄z nō parū hoc agit. Siquidem vrbanorū vitia p cornicē inſectatur cōtra efferēdo ruſticorū vitā. Nomē aūt hoc argenti recte impoſitum ac ſecundum decorum eſt. Nā cornix plus iuſto loquax penā ob linguam meruit vt ferūt fabule. Effertur aūt hic ſub maſculeo genere nec lingue parcit defendit Ciues Fulica. Proloquuntur aūt vt in ceteris anteq̄ ad rem deſcendāt. Prior ergo cornix loquiṫ diciṫq. Ningit hyems quo tp̄e maxime montes niue canēt. Grādinem dicit Pli. cō glaciatio imbre gigni. Et niuem codē humore molli ac coacto. Pruinam aūt ex roꝛe gelido. per hyemē niues cadere nō

* Mugio factitium verbū voce, bouum Liuius li. pri. Inde cū acto boues q̄dam ad deſiderū (vt ſit) relictaruz mugiſſent. A mugit⁹ quoq ſimilitudie vēti et toni/trua aliqn̄ mugire dicuntur la ctā. libr. vj. cur emicēt fulgura to nitrua mugiant.

Educación, Cultura y Deporte

grandines ipſaſq; grandines interdiu ſepius q̃ noctu ⁊ multo celerius re
ſolui q̃ nives. Ningit autem non a nive ſed a ningue derivatum eſt: quo
vſus eſt lucretius albas effundere ningues. Mugit reboat more bovum ⁊
obmurmurat. Boreas ventus qui latine aquilo vocatur de quo ſupra. De
hoc autem Ovid. in .vi. metha. Apta mihi: vis eſt qua triſtia nubila pello.
Ac freta concutio nodoſaq; robora verto. Induroq; nives ⁊ terras grandi — Grando.
ne pulſo. A culmine pẽdet. Stiria hec cuncta periphraſes ſunt hyemis. A — Nix.
culmine pendet. Stiria aqua frigore concreta pendenſq; ac guttatim ſtil — Pruina
lans. pli. Diſtillãtes hiberno gelu ſtirias. A culmine domorum tectis aut
aliarũ rerũ. Depoſitis bobus diſiunctis aut ad bovilia depoſitis. Requie — Boreas.
ſcit arator ceſſat ab opere ruſtico dormit humus velut ſopita nõ enim per
hyemẽ acri frigore ſolicitať. Paſtor tunicatus tunica indutus: eſt autem
penula paſtoria ſine manicis contra imbres ⁊ frigora eſtq; paſtoribus pe
culiaris. Clauſo ovili ſtabulo ne ledant frigora oves. Ceſſat iners nõ oves
ob frigora ad paſcua cõpeſcendo. Sedet ante focum: focũ ubi ignis fit. Se
det diductis cruribus ut ſolẽt femine. Neera nomen mulieris ruſtice ex — Tunica.
vergilio ſumptum fumoſa quia aſſidue ante focũ ſedet. Atq; polenta coq̃t
pultes quibus in fine indulgendum eſſe dicit. polentã pli. in .xviii. ſcribit
ſic fieri ſed varie. Greci profuſum aqua hordeum ſiccant nocte una ac poſt
erodie frangunt deinde molis frangunt. Sunt qui vehemẽtius toſtum rur
ſus exigua aqua aſpergant ſiccentq; priuſq; molant. Alij vero virentibus
decuſſum hordeum recens purgant: madidũq; in pila tundũt atq; in cordi — Neera.
bus ac ſiccatum ſole rurſus tundũt ⁊ purgatum molunt: nã eſt hic unus ex
locis qui reprehenduntť a detractoribus: ſed fulcit auctoritate Ovidij ut
ait Ptholomeus. Poſuit Bap. in neutro genere: ut Ovi. dulce dedit teſta
qđ coxerat ante polenta. Prius intolerabilis nunc laudatur. Mortalium
incõſtantiam arguit qui cum in eſtate ſunt infeſtati vehementi calore vel
lent. hyemem adeſſe: at contra cum cũcta frigore rigent eſtatẽ optãt. prius
ſuo tẽpore intolerabilis ardore ſolis. Nũc tempore hyemis laudať cogenti
vi frigoris. Et cõtra laudata ⁊ optata eſtu tẽpore eſtatis. Moleſto infeſto
ob vehementiſſimum ſolis ardorem diſplicet ſuo tempore qđ penetrabile
frigus adurit. Preſentia hyems vehementiſſime damnat deteſtatur. Fri
gus optat petitum tempore eſtatis calidiſſimo.

Ful. Oẽ bonũ p̃ſens: minꝰ eſt ſperata videtur
Magna velut maius reddit diſtantia lumen
Cor. Delitias habet omne ſuas ⁊ gaudia tp̃s
Aſpice ut impexi irataq; in veſte ligati:
Cede ſuũ pueri exultãt inflatur in utrem
Immiſſis veſica fabis ſonat ⁊ micat acta
Nũc pede/nũc cubito ſtricto nũc obvia pugno
Si cadit attollunt curſu laboratq; recurſu
Brumã abigit: glaciale gelu pila ruſtica vicit.
Nos tamẽ hic meliꝰ tepido ſub ſtramine foci
Trãſigimus tp̃s cũ lac coit igne recoctum
Ful. Paupiẽ declarat hyẽs improvida certe
Turba ſumus iuvenes ſecuri eſtate vagamur

¶ Omne bonũ p̃ſens. Fu
lica quod dicit Cornix fir
mat rõnemq; ferre videť
dicẽs. Preſens qđ re ipſa
q̃s nũc hꝫ minus eſt: eſti
mať: ut ait Auſoniꝰ Bur
degalẽſis. Sp̃ nimꝰ in cõe
oẽs p̃ſẽtia. Et. Q. Cur. Cũ
p̃mas ſpes fortuna deſti
ſtituit futura p̃ſentibꝰ vi
denť eẽ potiora. Claudia
nus tñ ꝯ declamat. oẽ fu
turũ deſpiciť ſuadẽt p̃ſen
tibꝰ fructũ ſperata qui vẽ
tura ſperanť. Videnť ma
gna maiora dicendũ fuit
niſi magis ſubaudias: ve
lut diſtantia longinqui
tas. Redit maiꝰ lumen q̃

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Immemores hyemis noſtrū es tibicinis olī
At redit e Scythia Boreas:nidoſq̃ volucrū
Frondibus oſtēdit nudata cadentibus arbor
Frigemus nudi ſcapulas dorſum ilia plātas:
Stultitiam declarat hyems:ſapiētib⁹ vrbes
Cōgeſtū nūmum accumulāt ⁊ ad illa vulpes
Melotaſq̃ trahūt: maculoſa tergora lyncis

veuera ſit qꝺ noctu videre ꝫ. Iſt capis cū de longinquo ꝓſpicit. delitias habet omne ſuas. docet naturā que tpa diſpoſuit poſſe facile vinci: dedit em̄ deus multa que tēporum inclementiā parum ſētire ſinerēt aut ea obliuiſci facerēt vt nunc puerorum exemplo rem probauit:ergo dicit. Omne tempus habet ſuas delitias:qꝺ dicit̄ omnia tempus habent:⁊ etiam ſua gaudia. Sed de hyeme poſt tantum loquitur: et eius
Sentētia. delitijs:quas aperte docet Vergilius in .j. Georgico. ſcribens. Frigoribus parta agricole plerūq̃ fruunt̄. Muneraq̃ inter ſe leti cōuiuia curāt. Inuitat genialis hyems:curaſq̃ reſoluit ⁊c. Aſpice. Exemplo rē probat pueri infantes noſtri aut famuli iuniores. Impexi incompti ⁊ crinibus impexis ligati. Cincti aut induti. In veſte trita pānoſa ⁊ iā vſu cōſumpta. Sed nō mirere ſi nō frigēt que habēt indumēta oia ferunt. Qꝺ reſpondiſſe ipſe ait paſtorē quēdā Frāciſcus philelphus de educatiōe puerorū ſcribēs. Cede morte ſuū porcorū qui circiter nonas decem. interfici ſolent ⁊ ſale reſpergi. Exultāt gaudēt vt veſicas habeāt auibus laudēt poſt. Nā inflat̄ vēto replet̄ in vtrē:vt ſolet vter aut in vtris formā. At deinde. Veſica ſonat fabis que ſonū cauſant cōcutiēdo. Immiſſis intra veſicā. De veſica pli. in .xj. Et Ariſt. de partibus animaliū tertio ſcribēs. Is tātū animalib⁹ tribuiſſe voluiſſe natura que pulmonē haberēt ſanguineum idq̃ recta rōne. Caloris em̄ exceſſu que in eo ipſo mēbro cōtinetur. Sitibundum hec oium p̄cipue aialiū ſunt cibiq̃ indigēt nō modo ſicci verū etiā humidi copioſioris: itaq̃ excremētū etiā copioſis contrahi neceſſe eſt nec ſolū tantū quātum a vētre cōcoqui excerniq̃ cū eius excremēto poſſit:ergo huiuſ'q̃q̃ excremēti cōceptabulū quoddā haberi neceſſe eſt. Quāobrē oia q̄ talē habēt pulmonē veſicā obtinēt. Hec ille hec ergo cana a pueris fabis replet̄: viceq̃ pile illis p̄bet qua delitioſe in hyeme oblectant̄. Et micat ſalit mouet̄. Veſica inq̄ acta impulſa nūc pede. Exprimit geſtū pila ludētiū. Cubito brachȳ parte. nūc obuia cū obuiā cadit. Stricto coacto nō dilatato:vt fortius retorqueāt. Si cadit ita qꝺ repelli nequiuerit aut q̄ lōgius iuerit:aut ludētis inertia. Attollūt pueri quam rurſus in alios intorqueāt. Et pueri ſe pila delitioſe oblectātes hyemis inclementiā ſuperāt:aut parū ſentiūt. Nā labor quem ludēdo pueri ſuſcipiūt abigit brumā frigus expellit:⁊ vix ſentiri ſinit. Curſu atq̃ recurſu motu em̄ frequēti caleſiūt pueri eſt nāq̃ mot⁹ calefactiu⁹. Pila. ruſtica. veſica qua ruſtici vice pile vtunt̄ glaciale gelu frig⁹. Tn̄ etiā ſi hoc pila p̄ſtet. Nos foti calefacti. ſua ſtramine:paleis aut feno qꝺ ad q̄eſcēdū ſubſternit̄. Tepido calido aliquātū. melius trāſigimus tp̄s hyemis ſolēt em̄ paſtores inter paleas recōdi ſicq̃ frigus effugere. Trāſigimus qꝺ dicit̄ p̄terimus. Interea dū lac coit coagulat̄:cogit̄ aūt vt ſcribit Aprodiſe' nō ſolū aialis coagulo ſ ſucco ficulno aut gutture gallic:aut cinco. ſic em̄ caſeus cōcoqui digeriq̃ expeditius pōt. Igne recoctū pli. dicit oē lac igne ſpiſſari humore rareſcere. Solent em̄ iſti ruſtici lac mulſum calefacere quo facilius coagulet̄ ⁊ coeat. Paupiē pauptatē cuiuſq̃ hyeme ſolere declarari dicit fulica cū veſtes nullas habēt p̄ter pānoſas quaſdā quas hyemi opponāt. Improuida nō em̄ ad futuꝝ nobis ꝓſpicim⁹ deberemus em̄ parta cōſeruare q̄bus veſtes pararemus in frigora ſecuri eſtate imprudētiā mō-

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

ſtrat ſecuri ſine cura futuri hyemis. Immemores hyemis venture. Omne noſtrū eſt qđ multis ſudoribus paramus: at qđ cōſeruare deberem⁹. nā vt ait Tacitus. pecunia ⁊ orbitas bonis maliſqȝ tpibus iuxta valēt. Tibicinis eſt. Aſylmū enim confluunt audito tibicine vt ſupra dixit. Breui vt cantet ⁊ inflet talia poſſintqȝ choreas ducere omne es cōferunt. ſed deinde vt redit e ſcythia regione ſeptētrionali eſt. autē ſcythia ſeptētrionis ꝓuincia hāc tanais diuidit. Pars eius vna in Europa remanet: altera in aſiam protēdit Boreas vētus de quo ſupra dicit tñ pli. redit ventorum frigidiſſimos ab ſeptētrione ſpirare ergo Boreas frigidiſ. cū hyems adeſt poſt equinoctium aūt dieb⁹ fere q̄tuor ⁊. xl. vergiliarū occaſus hyemē inchoat qđ tps tertio idus nouēbris incidere cōſueuit hoc eſt aquilonis hyberni multūqȝ eſtiuo diſſimilis. Et arbor nudata priuata frōdibus cadentibus folijs ventorū volētia oſtendit nidos volucrū puta pice ⁊ aliaꝝ auium in ramis nidificātiū ⁊ hec quoqȝ hyemis ſunt pyphraſes. Nudi ſcapulas ſinecdoche eſt ſicqȝ reſolue habeces ſcapulas nudas: ſunt aūt ſcapule que veluti mollibus iugis a ceruice demittunt: hinc veſtis ſcapularis que ſcapulas tegit qua ſe carere dicūt iſti. Dorſum tergū. Ilia ventrē. plātas pedes. Stultitiam imprudentiam noſtrā q̄ ⁊ futurū nō proſpicimus. Hyemis qua nudi frigemus: ſapiētius vrbes vrbani: deſcēdit autē paulatim ad argumentū Bap. Congeriē coadunationē nūmū pro nūmorū pecuniarū dicit aūt nummus a numos greco qđ eſt lex. nā cū permutatione vti homines ſolerent. Lege nūmi vſus introductus eſt. Accumulāt acquirūt ⁊ cōgregant: vt veſtes in hyme poſſint parare ſapientius q̄ nos paſtores ⁊ preterea vrbani trahūt detrahūt ⁊ extergorant vulpes vel ſimpliciter trahūt: vulpes vulpiū pelles que villo ſe veſtibus inſute a frigore defendunt. Melotas ouium pelles. nā melote grece pellis ouina eſt latine. Tergora pelles maculoſa diuerſicoloria. Lyncis huius humor redditus glaciat areſcit vel in gēmas carbūculis ſimiles ⁊ igneo colore fulgētes. Lyncuriū vocatas: ſed mouere hoc ſciuntqȝ lynces ⁊ inuidentes vrinam terra operiunt: autor. pli. in. viij.

Scythia.
Scapula.
Nūmus.
Melote
Lynx.
Lyncuriū

Cor. Deſipiūt oēs: nec nos in crimine ſoli
Imo ipſos vexat grauior dementia ciues.
Uerum illis mater nobis fortuna nouerca
Nos premit/infelix ſors eſt dementia fac ſim
Fortunatus: ero locuples: ero p̄mus in orbe
Audiar/aſſurgent omnes/me vertice nudo
Uulgus adorabit: me plebs: me conſulet oīs
Turba/magiſtrat⁹ etiā populuſqȝ: patreſqȝ
Fu. O cornix cornix non eſt fortuna ſed ipſe
Quo ſapiunt hoīes animus fortuna potentē
Nō facit: imo deus: cām recitabat amyntas
Cor. Eſt fortūa deus ſȝ q̄d recitaret amyntas
Dic precor: in cauſis erat ingenioſus: ⁊ acer
Ante tamē paulum pecus ⁊ preſepia viſe
F. Uade redi: calor ē poſt frigora dulcior ito.

¶ Deſipiunt omnes. verbis. Fulice mot⁹ Cornix in ciues iſurgit. Deſipiūt ſtulti fiunt. Omnes vrbani. Nec nos ſoli paſtores ſumus in crimine. Imo correctio eſt. nā plus addit inſipientiores enim dicit ciues. Nam vt inquit Hora. in. j. ſermo. Quāuis media elige turba. Aut ob auaritiam aut miſera ambitione laborat hic nuptarū inſanit amoribus hic puerorum hūc rapit argēti ſplēdor ſtupet albi⁹ ere: hic mutat merces ſurgente a ſole ad eū quo veſptina tepet regio ⁊c. Sed hoc illi nobis p̄ſtant qđ fortuna eſt illis ciuib⁹ mater ꝓpitia ⁊ benigna ⁊ cuncta: vt filijs porrigat

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Attingit nix alta genu: vix tecta reſiſtunt:
Tanto oneri:ſublimis apex in vertice furni.
Pyramidem facit:meta aſſurgit acuta.
Co. Da pecori cordū:ſtipulisꝗ foraīa claude,
Si paries hiat:rediens letamine muni
Limina:nulla gregi grauior ꝙ frigora peſtis
Iā ne ades?ob q̄ nā ƀ ſolito ꝓperātia maior:
Ful. Sollicitū me reddit hyēs ī frigore:tigni,
Maxima ſtrenuitas ſeuo recubare calenti.
Abſcōdiꝗ cauo accubitu poſt frigora dulce ē
Incipe ꝛ enarra diſcrimina ruris ꝛ vrbis:
Ful. Hoc igitur tm̄ ruris diſcrimen ꝛ vrbis
Taliter exortum noſter recitabat amyntas:

Cordus da dū.q fe rotina fe-tura natū eſt: vt cor-dū fenum autūnale: qd autun-no ſecatur Col. Alūt oues ꝑmo diſſime au tunnali fe no:qd cor-duz vocat Idem.Cor da frumē-ta dicta ſunt: q ſe-ro mature ſcunt.

inferre vult Cornix qd de fortuna ſcripto prodidit Maro ſcribens. Fortuna imeritos auget honorib⁹ Fortuna innocuos cladibus afficit iuſtos illa viros paupie grauat Indignos eadem diuitijs beat ꝛc. De fortuna Pli.ij.ſatis multa nobis ruſticis. Nouerca iniuſta:vt priuignis nouerca:nos premit grauat. Nā iuſtos illa viros paupie grauat. Infelix ſors. Pauptas eſt demētia. Hoc habēt mores: vt pauptas improbitꝰ demētes reputent:ob quam rem docet Umbricius in iij.ſat.apud Iuni.iures:lʒ ꝛ ſamo tractū ꝛ noſtroꝝ aras.Cōtēne refulmis paup. Credit atꝗ deos. Et poſt. Quis gener hic placuit cenſu minor atꝗ puelle.ſarcinulis impar ꝛ alia Fac ſim Fortunatus cui fortuna faueat. Locuples qui pleraꝗ loca hoc eſt qui multas poſſeſſiones tenet. Locuples dicitur vt refert Gel.ex nigidio. Ero primus vnus ex primoribus vrbis. Audiar vt dn̄s:quia diues. Aſſurgēt omnes reuerebunt ꝛ honorabunt. Uertice nudo capite. Uulgus plebs adorabit honorabit. Me plebs cōſulet a me conſiliū petet. Et omnis turba multitudo hominum cuiuſcūꝗ conditionis puta magiſtratus qui magiſtratū gerit qualis cōſul iudex ꝛ alij id genus. Populuſꝗ que genus eſt ad plebē. Patreſꝗ ſenatores q̄ ſimilitudie cure: vt inqt Sal.patres appellant.hic cornix vere:ꝛ cui aſtipulat Ho.in.ij.ſer. dicēs. Omnis em̄ res virtus fama deus diuina humanaꝗ pulchris diuitijs parēt.quas q̄ cōſtruxerit ille. Clarus erit fortis iuſtus ſapiēs etiā rex. Et Iuue.in.v. Quadraginta tibi ſi quis deus: aut ſimilis dijs. Et melior fatis donaret ꝛc.ꝛ Naſo in.iij.eleg. Curia paupibus clauſa eſt dat cenſus honores:inde grauis iudex:inde ſeuerus eques. Et in.j.faſt.in ꝑtio pretiū nūc eſt dat cēſus honores:cēſus amititias. Paup vbiꝗ iacet. O cornix:cornix.arguit Cor.errorē Fuli.docēs id adeo nō ab fortuna.nō eſt fortuna q̄ hic ꝑſtet:aut ob quā ꝑmores alij reuereāt:aut dea ſit. Nā errāt iqt Se.qui aut hōi aliqd nobis:aut mali idicāt tribuere fortunā:deā nō eſſe Ci.i.iij.de na.deo.eo ꝓbat ar.qd hāc nemo ab incōſtātia ꝛ temeritate ſeiūgit:q̄ digna certe nō ſūt.huic tn̄ vt inqt Pli.oīa expēſa huic oīa ferūt accepta: ſʒ ſtulticia inqt Lac.ꝛ error ꝛ cecitas.ꝛ vt Ci.ait. Ignoratio rerū atꝗ cauſaꝝ natu re fortuna noīs induxit. Sed ipſe q̄ ſapiūt hoīes animus.qd Se.docet. Ualētior em̄ inqt oī fortuna animus eſt:ꝛ ī vtrāꝗ ptē ipſe res ſuas ducit.btēꝗ ac miſere vite ſibi cā eſt:q fortūa potentē nō facit:vt putas qd ēt ſupra docui.imo de⁹. Nā vt Iac.j.ſcribit. Oē datū optimū:ꝛ oē donū ꝑfectū de ſurſū eſt:deſcēdēs a prē luminū. Cām hui⁹ rei recitabat Amyn.ad rē pedetētim vt dixi venit. Bap.docebit aūt diſcrimē ruris ꝛ vrbis ab Amyn. acceptū ſi pri⁹ iuſſu cornicis pec⁹ viſerit. Eſt fortuna de⁹ dicit cornix Fortunā deū eē aut ſe ꝑ fortu.itelligere deū. Sʒ qa recitari cām hui⁹ rei afferēdo ī cāis:erit igenioſ⁹ ſolers:ꝛ igeniū plen⁹. In cauſis excogitādis ꝛ efferēdis.ex acer:acer. īduſtri⁹ ꝛ prōpt⁹. Añ tn̄ ƀ dicas. Paulū pec⁹ iſtabilis ꝯcluſū: ꝛ ꝑcepta pro ouilib⁹ poſuit.viſe viſita q̄s ſētiet niſi q̄s guſtarit amaꝝ. Ito ꝑ.i.vade. Attin

Locuples

git nix: dicto corni. fulica pares pecus visit q̄ intereūdū dicit. Genu crurū cōmissiones significat aūt niuis multū esse. Oneri niuis sublimis apex cacumen fecit imitatus est ⁊ fingit pyramidē formā in acutū tendentē: de pyramidibus lege pli. in .xxxvj. c. xlj. In vertice capite meta q̄.i. expositiue meta vel turbine. Da pecori cūcti fulice dicit cornix: da pecori incluso cordū fenū q̄ in autūno secaret. vt ait plin. Id autē ex pcepto qd̄ Maro in .iij. georgic. dat. Stipulis paleis claude obstipa. Si paries quo septa sunt ouilia. Hiat fissus est. aut foramē reclusum habet. Etrediens p rediturus. Illū claude: aut reple. Limina stabulorū portū. Letamine fimo ⁊ stramine q̄r nulla pestis incōmoditas gregi peior q̄ frigora: horū tn̄ dicit Ari. Capras impatiētiores q̄ oues. His dicit abijt Fulica. desijtq̄ loq̄ cornix: qui cum tam propere redire Fuli. cōspexit dicit: iā ne ades: iā redis: oh exultātis est. Quenā pperātia celeritas redeūdi maior solito: sic desidēt pigrūq̄ fulicā significat. Sollicitū tn̄. Fu. strenuū se dicit fieri frigore cogēte in frigore maxima strenuitas est: ne cū frigus sentiat: redeūt cito pastores. Et igni calore vel vt legit etiā pōt ad ignē vel etiā igni arripiendo. Recubare iacere feno calēti qd̄ calidū est. Et precipue palee quas dicit Ari. sec .xxiiij. pleuma. Calidas. vel etiā quo aphrodiseus scribit collato sibi calido calefieri idq̄ ipsas ɔtra recalefacere. Corpus aūt nostrū vaporē de se quedā mittit assidua tepidū q̄ prima tepefacit. hoc ergo. tpe calefit fenū qd̄ cōtra etiā calefacit. Abscōdi se pelliri quasi ⁊ latere accubitu stramine: ⁊ velut nido paleis cōfecto. Est dulce post frigora: q̄r vt dicit Cice. in orōne ad pplm̄ de reditu suo. Tanq̄ bona valitudo iucūdior est eis q̄ ⁊ graui morbo recreati sunt quā q̄ nūq̄ egro corpore fuerūt. Sic oīa desiderata magis q̄ assidue pcepta delectāt. his dictis: vt ad accubitū redit fuli. impat Cor. dicēs. Incipe, o Ful. ⁊ narra discrimina. differentiā. Ruris rusticorū: ⁊ vrbis vrbanorū. Hoc igit iussus ergo Fuli. discrimē narrat. Taliter exortum esse: vt dicā. Incipit ergo apologū.

Cordum.

palearū calor.

¶ Principio rerū primaq̄ ab origine mūdi.
Cum muliere marē sociali federe iungens.
Celi opifex (sic nāq̄ deū appellabat amyntas)
Nomē adhuc teneo: natos producere iussit.
Atq̄ modū docuit fieri quo pignora possent
Accinxere operi: mandata fideliter implent.
Sicq̄ vtinam de pomi esu seruata fuissent:
Femina fit mater: puerum parit atq̄ puellā.
Atq̄ puerperio simili fecunda quotannis.
Auxit in immēsum generis primordia nostri
Post tria lustra de⁹ redijt: dū pignora pectit
Femina prospiciēs venientē ab limine vidit.

¶ Principio rerū vrbane apologū hunc Amyn. fingit quo q̄d rustici ab vrbanis distēt lepide docet quē cornix aure placida nō audiat: dicit autē hoc discrimē a deo institutū esse repetitq̄ pmordia nr̄i gn̄is dicēs: Principio rerū recēter a deo creatarū. pmaq̄ i. mūdi recētis adhuc ⁊ noui. Celi opifex. i. deus creator celi ⁊ terre. Nā dixit q̄ q̄ de⁹ fiat firmamētū i medio aquarū ⁊c. ⁊ post vocauitq̄ de⁹ firmamētū celū. Gene. j. Sic nāq̄ deū appellabat amyntas nomen adhuc teneo hec p parenthesim. Sic puta celi opificē. Nomē quo illū vocabat iungēs. Marē: adamū Cum muliere eua sociali federe id est cōnubio quod scribit. Gen. ij. Ade vo non inueniebat adiutor similis eius: immisitq̄ deus ⁊c. Satis est cū admonuisse ne fiam prolixior. Iussit vtrūq̄ simul producere ex se gignere natos liberos atq̄ modū docuit deus vtrūq̄ parētē. Inspirauit cū illis modū quo adinuicem miscerentur pignora filij. Dicuntur autem pignora filij quod

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

fidem inter coniunctos retinere ⁊ amorē conſeruare ſolent. Accinxere ſe pri mi parentes parauerunt. Operi filijs gignendis. Mādata precepta. Fideliter liberos edendo. Sic vt ſuperiora mandata de eſu pomi quod ꝓhibuit deus ne ederent. Ex omni inquit ligno paradiſi comede: De ligno aūt ſciētie boni ⁊ mali ne comede: in quacūꝗ enī die comederis ex eo morte morieris. Lignū autē hoc produxerat deus in medio paradiſi. Sed perſuaſa femina demonis inſidijs. Uir vxoris verbis nil veriti comederunt. Gen̄. ij. et iij. Femina ergo ſcilicet eua fit mater: que puerū parit: eua edit atꝗ puellā. Gemellos dicit peperiſſe maſculū ⁊ femellam. Simili puerperio geminos edendo. Fecūda eua. Quotannis ſingulis. Auxit in immēſum multū geminos pariendo ſingulis annis. Primordia cum duo tm̄ primo hoies eſſent noſtri generis humani. Poſt tria luſtra poſt quindecim annos q̄ iam a primorū parentū creatione fluxerant. Eſt autē luſtrū vt refert Uarro tempus quinquennale a luendo id eſt ſoluendo quod quinto quoꝗ anno vectigalia ⁊ vltro tributa per cenſores ꝑſoluebantur. Redijt deus ad primos parētes. Femina eua proſpiciens vidit ab limine quo inſiderat prout ſolent femine. Uenientem deū pignora pectie hoc ex mulierum conſuetudine purgabat autem filios eius pedūculis quibus pueri maxime abundant: nam eorum caput madet abunde ⁊ ſepe aut grauedine conflictatur: aut ſanguinis profuſione cuius loci vis ad progenerādos pediculos apta eſt. plures autem puerilis etas habere: autor Ariſto. prob. ſec. j.

* zelotip⁹ zelator ceu emulator forme dr̄ nam zelos emulatio ē Typos forma qui igitur ita amat vt ſollicitus ſit: q̄s amore ſuo perfruatur zelotip⁹ eſt. Juuen̄. Ponere zelotipo iuuenis pre lat⁹ hyarbe.

Adaz aberat: ſecurus oues paſcebat: adulter
Nullus adhuc ſuſpect⁹ erat: ſʒ multiplicatis
Cōnubijs fraudata fides: ſine cornibus hirci
Facti: ⁊ zelotipo * coniunx ſuſpecta marito.
Nam que quiſꝗ facit/ fieri ſibi furta veretur
Erubit mater: nimieꝗ libinis ingens
Indicium rata tot natos/ abſcōdere quoſdā
Accelerat: feno: ſepelit: paleiſꝗ recondit
Jamꝗ lares deus ingreſſus ſaluere penates
Juſſit: ⁊ huc dixit mulier ſua pignora profer
Femina maiores natu procedere mandat.
His deus arriſit: velut arridere ſolemus.
Exiguis auium pullis. paruiſve catellis.

¶ Adam aberat. Nō tūc domi erat. Ac oues paſcebat. Secur⁹ nō de coniugio ſollicitus. nam nullus adulter erat adhuc ſuſpectus nondū adulteriuʒ timebāt hoīes: qd̄ quoꝗ ex illis Ouidij verbis intelligere licet. Aurea prīa facta eſt etas q̄ vindice nullo Spōte ſua ſine lege fideʒ rectūꝗ colebat. Pena metuſꝗ aberant ⁊c. Eſt autē adulter q̄ ſecum alterius viri vxore ſe miſcet. Sed multiplicat vt adulteriuʒ ſucceſſerit docet. Nā fides fraudata eſt. Sunt vt ſcribitur ab Aurelio Auguſtino triplicia matrimonij bona: fides proles ⁊ ſacramentū. Fidei munus eſt ne ꝑter vinculū cōiugale cū altero aut altera cōcubat. Dicit aūt amynt. non integre mun⁹ iſtud multiplicatis cōnubijs ſeruatū fuiſſe: itaꝗ hinc ꝓceſſiſſe adulteria manifeſtuʒ eſt. Qd̄ q̄ꝗ Juuen̄. in. vj docet multa pudicitie veteris veſtigia forſan ⁊c. Et poſt. Paulatiʒ deinde ad ſupos aſtra receſſit. Hac comite pariterꝗ due fugere ſorores. Sine cornibus hirci adulteri Uelut hirci ſubrici ac mobiles ⁊ indiſcrete q̄cūꝗ petentes vel qd̄ iocoſi⁹ hirci ſine cornib⁹ ſi q̄dē eos q̄rū vxores adultere ſunt cornutos nūc ſolēt ꝯtumelioſe vocare hoīes ⁊ Curucas. Et cōiūx facta eſt ſuſpecta in ſuſpitionē adulterij incidit Marito de q̄ maritus ſuſpicat̄ zelotipo. Sollicito de amore vxoris ne a q̄ꝗ alio tangat̄ hinc eſt zelotipia egritudo animi ex eo ꝓueniēs qd̄ timet id q̄ ꝓpriū ſibi eſt fieri

Cōpatio.

Adulter.

zelotipia.

cum

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

tum aliis cōmune. Sed quare ſuſpecta ſit dicit. Nā q̄ſq; veret̄ fieri ſibi furta q̄ aliis facit. Hinc illud Ouidij in.j. elegiarū ſite. Multa miſer timeo q: feci multa ꝓterue. Exēpliq; metu torqueor ipſe mei. Furta adulteria. Erubuit mater. Redit ad rē Amyntas. Erubuit rubore affecta eſt pre pudore q̄ cōtingit vt ſcribit Macro. in.vij. ſatur. qđ natura cū q̄d honeſto pudore dignū imū ptēdo penetrat ſanguinē quo cōmoto atq; diffuſo cutis tingitur ⁊ inde naſcit̄ rubor. Et rata eriſtimās tot natos quot genuerat puta triginta eſſe ingēs indiciū ſignū libidinis venerei actus. Nimie ſepius pre cupidine inite Accelerat: feſtinat: ⁊ propinat. Quoſdā ex natis. Itaq; mulier eos feno ſepelit ⁊ recondit paleis. Deus ingreſſus lares domū eue ⁊ adami: ponūtur eñ lares pro domo: erant autem dij Larinde ⁊ Mercurij filij inde larariū eorū ſacrariū. Saluere penates iuſſit Fortaſſe dicendo. Par huic domui ⁊ oibus habitātibus in ea: de penatib⁹. Macro. vide in.iij. ſatur. Scribit autē penates dici per quos penit⁹ ſpiram⁹ per quos habemus corpus: per quos rationē animi poſſidemus q̄ qđ preſunt domibus ⁊ pro domo ponuntur. Et dixit deus. Mulier: o eua. Profer duc ⁊ exhibe. Tua pignora filios. Maiores grandiores natu procedere: in mediū venire quos non feno ſepeliuerat minores ergo abſconderat ⁊ poſterius genitos. His grandioribus natu de⁹ arriſit vt amicis. Ariſt. ſectione proble. xxviij. dicit nos minus riſum retinere poſſe cū amicos noſtros familiareſq; videmus: q: volubilius qđ clarius atq; ſuſpēſius ſit cuiuſmodi beneuolētia ferme ergo tūc merito ad ſurridendū monemur quare his dicit deum arriſiſſe. Velut nos cū illos nacti ſumus. Pullis fetibus. Exiguis teneris. Catellis canum pullis. His enim pueri qui ad ludum habent arrident.

Erubeſcētia vñ fit.

Lares.

Penates.

Et primo letatus ait: cape regia ſceptra.
Rex eris: at ferrū ⁊ belli dedit arma ſecundo:
Et dux (inquit) eris: faſces populiſq; ſecures
Protulit ⁊ vites: ⁊ pila inſignia Rome.
Iamq; magiſtratus celebres partitus in oēm
Progeniē hūanos tacit⁹ voluebat honores
Interea mater rebus gauiſa ſecundis
Euolat ad caulas: ⁊ quos abſconderat vltro
Protulit: hec dicens: nr̄i q̄q; pignora vētris
Hos aliquo pater oīpotēs dignabere dono
Setoſuꝫ albebat paleis caput / heſerat armis
Stramen: ⁊ antiquis q̄ pēdet aranea ✱ tectis
Non arriſit eis: ſed triſti turbidus ore
Vos fenū terrā ⁊ ſtipulas (de⁹ inquit) oletis.
Veſter erit ſtimul⁹ / veſter ligo / paſtina veſtra
Veſter erit vomer: iuga veſtra: agreſtia veſtra
Omnia: aratores eritis pecudumq; magiſtri:
Feniſece ſoli foſſores: naute atq; bubulci.

Et primo letat⁹ ait. Ut partitus magiſtrat⁹ ⁊ dignitates ꝓductis maioribus ſit refert Letat⁹ gauiſus cape regia ſceptra. Sceptrū bacul⁹ eſt quem manu reges geſtare ſolēt Rex eris hoc nomē imperij ꝓmū ſcribit Sallu. fuiſſe in terris ⁊ pricipio vt inq̄t Iuſtin⁹ rex gētiū natio nūq; imperiū penes reges erat. At ſed ferrū q̄ arma gerunt̄. Et arma belli. Arma ꝓmū repiſſe dr̄ Mars vt litere gētiles tradunt. ⁊ inq̄t de⁹ tu eris dux is eſt quē vulg⁹ capitaneū vocat. Nā hic eſt q̄ exercituꝫ ducit ⁊ imperat. vocat̄ ſūt ꝓprie impator egyptij vt refert Diodo. tripartito vꝛ bē diuiſerūt. Nā primus gradus erat nobiliū q̄ pre ceteris doctrine dediti maiore honore digni habebāt̄ tur. Secūdus eorꝫ quibus ſri erant aſſignati vt armis intenti eſſent pro patrie defenſione. Tertius

Sceptruꝫ.

Arma.

✱ Aranea retia q̄ araneus facit. catull⁹ Furis q̄ neq; ſeruus eſt neq; arca: nec cime ⁊ neq; araneus neq; lignis. ouī li.iiij. met. Stamina nō ſummo que pēdet aranea tigno. repit tamē q̄nq; aranea ꝑ aiali. Vgil.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

plebis erat atq; opificum qui artibus mercenariis intẽti neceſſaria operã
Laxos in foꝛib. ſuſpendet aranea caſſes. et oui. lib. vi. met. Stamẽ et antiquas exercet aranea telas.
Faſces.

prebebant Hec ille. Hoc ergo modo deus illos reges hos duces belli facit.
Ordinem autẽ exercitus ſigni dationẽ. teſſaras vigilias inuenit Palame=
des Troiano bello autoꝛ Pliñ. Faſces inſignia ſunt magiſtratuum: ⁊ pre=
cipue conſulatus ante enim conſules faſciculi virgarum incluſis ſecuri=
bus geſtabantur a lictoꝛibus. Hec autẽ inſignia romani ab Hetruſcis ſum
pſerunt quos Tarquinius vicit. Dabantur autem conſulum ſingulis duo
decim ceteris magiſtratibus ſex tñ. Populiq; ſecures. Alligabantur faſci
bus ſecures vt ſcribit Plutarchus in ſignum nõ opoꝛtere magiſtratus ira
cundiam promptam aut diſſolutam eſſe: nam virgarum diſſolutio moꝛa ⁊
tarditate iram frangit ⁊ impetum moderatur: ſed malitia quoniaȝ partim
medicabilis eſt: partim curari non poteſt virge quod mutari non poteſt coꝛ
rigunt. Secures autem quod emendari non poteſt abſcindunt. Protulit in
medio poſuit quod e populo multis magiſtratum ⁊ alios honoꝛes ſibi ven
dicant. Ideo dicit Populi ſecures ⁊ vites. Centuriones deſignat qui ſingu=
las curabant centurias. Hoꝛum inſignia vites erant quibus milites coꝛri=
gebant. De quibus Pli. in. xiiii. ſcribit. Quid quod inſerte caſtris ſummaȝ
rerum imperiumq; continent. Centurionem in manu vitis ⁊ optimo pre=
mio tardos oꝛdines ad lentas producit aquilas atq; etiam in delictis pe=
nam ipſam honoꝛat. Et Pila. Pilum vt ſcribit Liuius erat telum haud
paulo quam haſta vehementis ictus. Erat autem pedum quinq; ⁊ ſemis
inſignia: ideo quod propꝛie romana arma erant. Et per hec deſignat pri=
mipilos ⁊ primipilares qui ſigna circunſtabant iamq; magiſtratus cele=
bꝛes hoc foꝛtaſſe additum ad differentiam ceteroꝛum magiſtratuum ple=
beioꝛum ⁊ humilium vt edilitatis Partitus deus. Omnem progeniem eã
quam mater procedere mandarat. Tacitus intra ſe voluebat cogitabat ho
noꝛes humanos magiſtratus foꝛtaſſe cogitabat quã ambitioſe illos mul=
ti expeterent aut ꝙ iniquiter regerent aut ꝙ optime illoꝛuȝ cura populus
omnis regeretur coercerenturq; vitia. Interea dum hoc deus ageret. Ma
ter Eua gauiſa: leta: rebus ſecundis quas filiis obtulerat. Euolat celeriter
it ad caulas ouilia. Et vltro etiam ſi deus illos nõ peteret. Protulit ad deũ
ducit quos abſconderat. Feno paleiſq; ſepeliuerat dicens. O pater omni=
potens deus tu dignabere aliquo dono aliquo magiſtratu vt grandioꝛes
natu. Hos minoꝛes natu. Nam hec quoq; ſunt pignoꝛa noſtri vẽtris id eſt
hos quoq; ego genui Setoſum velut ſetis obſitum paleis ſoꝛdidatuȝ erat.
Caput eoꝛum quos protulerat. Et ſtramen aliquid etiam palearum que
ouibus ſolent ſubſterni heſerat inheſerat armis impropꝛie dixit cum bru=
toꝛum ſint. Hic autem armis humeris pueroꝛuȝ. Et aranea aranei tela de
qua ſupꝛa. Antiquis vetuſtis ⁊ ſoꝛdidis. Non arriſit eis minoꝛibus vt dici
tur feciſſe aliis: ſed velut Turbidus iratus. Oꝛe vultu. Triſti obiurgabun=
do: ⁊ ſeuero inquit deus. Uos oletis fenum terram et ſtipulas pꝛe vobis
immundiciam omnem ⁊ ruſticitatem fertis. ſtipulas paleas. Et propterea
Uomer. officia longe diuerſa ab aliis habebitis itaq;. Ueſter erit vomer ⁊ aratruȝ.
Uomerem dictum refert Uarro quod terram vomat iuga que a iungendo
ſunt: vt vno verbo dicam. Omnia arma agreſtia ruſtica erunt veſtra. Itaq;
eritis aratoꝛes agricole pecoꝛumq; magiſtri paſtoꝛes. Feniſece qui falci=
bus fenum ſecetis. Siliſoſſoꝛes dictio compoſita eſt quod ex quantitate di=
gnoſces. Naute remiges ⁊ nauite. Atq; bubulci qui boues paſcendo ſequi=
mini. Ueſter erit ſtimulus baculus veteres quem fecerunt inter arandum
Ligo. agricole quo boues tardos ſtimulantur. Ueſter ligo foſſoꝛium inſtrumentũ
paſtina veſtra bidens eſt bicoꝛnis quo terra paſtinatur.

Miniſterio de Educación, Cultura y Deporte

Sed tamē ex vobis quoſdam donabim⁹ vrbe
Qui ſint fartores:lanij:lixe:artocopiq;
Et genus hoc alij:ſoliti ſordeſcere ſemper
Sudare:ꝛ toto ſeruire prioribus euo.
Taliter omnipotēs factus repetiuit olympū.
Sic factū eſt ſeruile genus:ſic ruris ꝛ vrbis
Inductum diſcrimen ait mātous amyntas.
Cornix. Mirabar ſi qđ recti dixiſſet amyntas
Ciuis erat/ſemper nobis vrbana iuuentus.
Cui nihil eſt p̄ter ſtulta hec cōmenta negoci
Ludit in agreſtes ſemper iaculatur ꝛ vrbis
Talia garrulitas:ꝛ vaniloquentia fingit.
At neq; de ſupis pudet has cōponere nugas
Iſte locus manifeſta gerit conuiuia ſecum:
Sed tu taz rudis es:ta pleno inflatus omaſo.
At neq; perpendas iſto te ſcommate ✱ carpi.

¶ Sed tamē ex vobis qui ruſtici eritis quoſdā donabimus vrbe:vrbes inhabitare cōcedemus. Qui ſunt fartores. hi dicūtur q̇ faciūt farcimina vt tunicas ꝛ cetera que facta ſunt cōdimentis aliquib⁹. Lanij q̇ vēdūt carnes a laniādo dicti. Lixe hi dicūtur qui aquā ferūt, Uel vt ait Pōponius q̇ exercitū ſequūtur q̄ſtus gr̄a dicti qđ extra ordinē ſint militie eiſq; liceat qđ libuerit: aqui leges etiā poſſent itelligi Artocopiq; Hic pontifex dr̄ ꝛ alio nomine artopcos q̄ſi artocopus panis cuz labore ꝯfectus dici pōt. Et alij opifices hoc gen⁹ huius generis opificioꝝ ſoliti ſordeſcere ſemp. Nā vt ſcribit Cice. Opifices omnes in ſordida arte verſantur. Nec vero quicq; ingenium pōt habere effectiua minime artes probande que miniſtre ſunt voluptatum. Cetarij Lanij Coci Fartores piſcatores vt ait Ter. adde hic ſi placet vnguentarios:ſaltatores totumq; ludum talaris. Sudare in ſuis opificijs. Et ſeruire qui locant operas ſuas quorum quoq; vt idem ſcribit illiberales et ſordidi queſtus ſunt ꝛ omnium mercenariorum quorum opere non quorū artes emuntur:eſt enim illis ipſa merces autoramentum ſeruitutis. Prioribus primoribus vrbis ꝛ primatibus. Toto euo ſemper. Taliter puta obiurgabunde in illos minores natu. Repetiuit olympum redijt in celum. Sic vt ex amynta recenſui. Seruile genus hominum conditionis ſeruilis vel qđ ſeruit cum ſeruos quos iuſgentium introduxit a ſeruando dictos velit. Martianus iure conſultus. ff. de ſtatu hominum. de quorum origine illic ſatis multa. Amyntas mantous Mantuanus ait dicit diſcrimen differentiam. Ruris ruſticorū ꝛ vrbis vrbanorū. Sic inductū vt ſupra recenſui: vel adeo Mirabar ſi quid cornix nec moleſte ferens amynte ſniam damnat. Si quid recti dixiſſet diſcrimē hoc efferendo. Nā ciuis erat amyntas. Et vrbana iuuentus iuuenum qui in vrbibus habitant. Ludit nobis pro illudit ꝛ in nos ſales amaros torquet. Cui nihil. e. p. s. h. c. n. per parentheſim hec. Cui iuuentuti nihil negotij quod peragat eſt: ideo quia Cicero ſcribit hāc eſſe exercendam in labore patientiaq; ꝛ animi ꝛ corporis ꝛ eorum in bellicis ꝛ ciuilibus officijs vigeat induſtria atq; etiam cū relaxare animos et dare ſe iucunditati volent caueant intemperantiam meminerint verecundie. Stulta hec commenta figmenta et fabulas fictitias hoc ego introducta a poeta crediderim:ne quis putet a ſe rem geſtam narrari. In agreſtes ſemp iaculatur conuiciatur ꝛ contumelijs torquet. Et vrbis vrbanorū. Garrulitas Loquacitas quēadmodū exacte damnat Au. Gelli⁹ in j. noctiū atticarum quē precor vide ac linguam moderare qui hec quoq; noſtra leges. Et ideſt vaniloquētia loquacitas vana ꝛ ſtulta fingit talia ſup

Fartor.

Lanius.

Lixa.

Artocop⁹

✱ Scōma latine caniuū: nam vt macrobius inq̄t ē morſus figurat⁹ cui ſepe fraude vł vrbanitate tegitur vt aliđ ſonet aliđ intelligat nec tamen ſemper đ amaritudinem ꝑgit.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

ciuium ⁊ ruſticorum diſcrimine. At ſed neqʒ pudet ciues cõponere fingere
has nugas fabulas gerris ſiculis vaniores de ſuperis de ſanctiſſima trini
tate atqʒ fabulari hoc diſcrimen deum introduxiſſe. Cũ omnes ſimus ab
vno patre. Propterea dixit Cicero in ſcđo diuinationis. Authoritate qui-
dem nullam debemus nec fidem commentiťs rebus adiungere. Iſte locus
hec commẽtitia fabella gerit ſecũ in ſuperos conuitia contumelias Mani-
feſta. Nam deũ offendit de eo hec fingendo. Itaqʒ mihi nõ tantum vt ver-
bis Ciceronis ad Appium pulchrum ſcribentis vtar. Videntur iniuriam
facere hi qui hec diſputant ꝙ̃ hic cuius aures ad hãc diſputationem pa-
tent. Sed vt pro commodo fingeret et fabellis vti deceat Macrobius pul-
cherrime docet in .j. Somniũ Scipious. Arguit autem cornix ſtoliditatis
fulicam. Sed tu o fulica. Tam rudis tam incultus ⁊ incondito ingenio in-
flatus tam pleno omaſo inteſtino pingui qđ ingeniũ tarditatẽ cauſat allu-
dit aũt ad illud qđ Plinius ſcribit in .xi. libro capi. xxxvij. Minus ſolertes:
homines eſſe quibus obeſiſſimus venter eſt. Vt neqʒ perpẽdas dignoſcas.
Scomma Te carpi quia ruſticus es vt nos aliť iſto ſcommate. Morſu amaro et ca-
chinnatione. Eſt enim ſcomma morſus qui vrbanitate quadã tegitur.

Nos quoqꝫ paulisꝑ mentẽ extẽdamꝰ ad vrbis
Stultitiam: ne forte putes ſapientius illos
Viuere qui ſplendẽt auro: qui murice fulgẽt:
His oculis vidi tunicis pleroſqꝫ ſuperbis
Veſtiri: atqꝫ foro regali incedere greſſu:
Quos ſecreta fames: ꝑmit: atqꝫ domeſtica ege
Stultiꝰ his certe nihil eſt opulẽtia ficta (ſtas
Paupertas ⁊ ſegnities ⁊ inerſia vite
Vera / quid eſt aliud ꝙ̃ deſipientia vera:
Vidi etiam patres (o rẽ idignã atqꝫ nefandã)
Dum ſegnes dormire volunt ⁊ viuere laute
Proſtituiſſe ſuas vulgo cum coniuge natas.
Quid peius? quid perfidius: qđ ſtultiꝰ vnꝗ̃?
Ful. Quid ſtultã alio neqũt traducere pacto?
Cor. Cũ totidẽ qđ nos habeãt aĩalqꝫ manuſqꝫ
Dic cur vitam alio nequeãt traducere pacto?

Nos quoqʒ ad ſatyrã. Cornix declinat reprehẽ-
dit eñi vrbanorũ vitia: ita-
ꝙ̃ dicit. Nos quoqʒ ruſti-
ci. Extẽdamus applicemꝰ
pauliſper aliquãtũ ſtulti-
tia reprehẽdendã. Vrbis
vrbanorũ. Ne forte putes
illos magnates viuere ſa-
pientius ꝙ̃ nos qui ſplen
dẽt auro veſtibus intexto
vel anulis aureis ⁊ torqui
bus. Qui fulgẽt ſplendent
Murice purpura. Et ve-
ſtibus ſanguine muriceo
tinctis ⁊ purpureo: de qui
bus Pliñ. in .ix. li. His ocu-
lis vidi. Auſpicatur cor-
nix ciues inſectari. Et pri
mo his oculis vidi inquit
Cornix. Ideo qđ in trucu-
lento ſcribit Plaut. Plu-
ris eſt oculatus teſtis vnꝰ
ꝙ̃ auriti decẽ qui audiunt
audita dicunt. q̃ vidẽt plane ſciunt. Tunicis. Tunica genus veſtis eſt ſine
manicis: vt refert Nononius. Ver. Et tunice manicas ⁊ habẽt redimicula
mitre. Sup̃bis p̃cioſiſſimis. Pleroſqꝫ multos. Veſtiri q̃dẽ p̃cioſiorẽ ferent ꝙ̃
ꝓ facultate q̃re Hora. monet iã deſine cultũ maiorẽ curſu. Et Naſo excla-
mat. Quis furorẽ cẽſus corpore ferre ſuos. Atqʒ foro aut venali aut iudicia
li incedere qđ prioꝝ eſſe dicũt greſſu ambulãdi eo geſtu q̃ magnates graui
ter maxie vtunt̃ Regali ſup̃bo. Quos ſecreta quã aliť ignorãt. Premit tenet
⁊ afficit atqʒ Egeſtas pauꝑtas domeſtica q̃ domi tales ꝑmit vitiũ ferre ſi-
mile Flaccꝰ in p̃io ſermonũ. Hũc ſi percũcteris aut cur atqʒ parẽt ⁊c. Oia
ꝯductis coemẽs obſonia nũmis. Et Iuue. in .iij. Hic vltra vires habitꝰ nitor
hic aliqđ pluſqꝫ ſatis eſt interdũ aliena ſumit̃ archa. Cõe id vitiũ ẽ hic viui

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

mus ambitioſa paupertate oēs. Stultitias de his iudicat: dicit em̄ his qui ſunt hmōi nil eſſe ſtultius. Nā m opulētia ficta quam fingūt iſti ſe habere. Et paupertas quā diſſimulant. Ee deſidia qua nil agūt. Et vera inertia. Nā nil agūt vt ditiores appareāt qd pfecto ex inertia eſt. Quid eſt aliud qſi dicat nil aliud eſt q̄ vera ſtultitia. Uidi etiā pr̄es. Scōm qd carpit vrbanorū vitiū qd pfecto deteſtabile eſt. Uidi etiā ego patres pſtituiſſe in proſtibulis meretricū ſtatuiſſe atq̃ artē meretricariā edocuiſſe. Natas cū coniuge Ut de babylonijs ſcribit. Q. Curtius in. iiij. rerū geſtarū Alexan. Nā liberos coniugeſq̃ cū hoſpitib⁹ ſtupro coire modo pciū flagitij detur. Parētes maritiq̃ patiūtur. Dū ſegnes deſides dormire volūt nil facere quo honeſte traducere vitā poſſint. Leteo pipare τ delicate. O rem deſtatio eſt criminis. Indignā que fiat atq̃ nephādam que pter omne fas eſt. Quid peius iudicium affert q̄d peius hoc crimine. Perfidius qr preter matrimonij fidē eſt. Stultius inſipiētius. Quid ſi interpellat: Fulica Cornicē ne vni⁹ ſermo faſtidio ſit. Quid dices o cornix. Traducere vitā. Uiuere alio pacto: q̄ filias cū vxore pſtituēdo. Quā obiectionē diluit cornix Cū hoīes iſti⁹ mūdi habeāt totidē aīas, q̄t nos ruſtici hēm⁹. Et man⁹ qs ad vſū: vt ſcribit Cic. i. iij. Finiū natura dedit Dico Fulica curuitā τc. vt. s. pñt ei vt cēſet Cornix laborare τ victū labore q̄rere q̄ obrē ꝯſulit oui, dū vires āniq̃ ſinūt tolerar̄ labores τc.

Eſt etiam cuius vecors induſtria vanas
Querat opes: vbi nullus opes inuenit ab'euo
Es lauat herbarum * ſuccis: τ vertere in aurū
Eſtimat: at nigra ſemper fuligine pallet.
Eſt qui dum tellure latens deſiderat aurum
Dat magicis operā ſtudijs: τ tempora perdit
Quid leuius: quid futilius: q̄d inanius vnq̄?
Omnia ne veniant ad opus telluris: τ agri
Omnia pertētāt: vt agāt nihil omnia verſāt.
Semper agūt: nunq̄ peragūt: ex fenore victū
Infamē extorquēt: vi: fraude: doliſq̃ laborāt
Mille vijs/opibus/mille inſidiātur honori.
Nos capras τ oues armentaq̃ paſcimus: illi
Accipitres catulos τ eq̄s τ * cercopythecos.
Ruſticus eſt ouiū paſtor volucrumq̃ caniſq̃:
Ciuis/vtrum melius te iudice nobiliuſq̃?
O fulica: vtilitas vnde? atq̃ opulētia maior?

Eſt etiā aliud vitiū notat corꝫ q̄ operā dāt chalchimie quā vocāt. Contra quos nup ſcripſit vir admodū reuerēd⁹ et iureconſult⁹ dñs Nico. Bet. tholoſani ſenatus aduocat⁹. Et de his q̃ Philelphus xxxiiij. epiſ. ait. Sic ſunt veteratores q̄dē doloſi p̄ditiq̃ hoīes q̄ alijs atq̃ alijs inētis τ fraudib⁹ pecunias ab hoīb⁹ extorq̄re moliunt̄. Ex q̄rū numero ſūt hi q̄ chalchimiſte vulgo appellant̄. Quorū facultas q̄lis ſit nomē ipſū declarat. Chalchimia em̄ dicta eſt a chalchos: quo nomine es ſignificatur: τ mieno corrumpo: τ vitio: quin etiam miaſma pollutionem ſceluſq̃ ſignificat. qui autem putant ex ere vitiato τ corrupto aut argentum fieri poſſe aut aurum: hi mihi ſtulti videntur τ fatui: cum ignorent omnino que vis: que natura ſit: vel ſpeciei vel generis, at eiuſmodi nebulones nomina quidam herbarū τ aliarū hmōi rerū excogitāt ſolis ſibi nota: que nihil pre ſe ferūt preter delirame̅ta τ fraudes. De his etiam Joannes. xxij. in extrauaganti ſpondent loquit̄ quos taxat vt in eodem loco videre licet. Ex ciuis. Cuius induſtria ſolertia vecors ſtulta τ demens. Querat in ea re opes vbi nullus ab euo. i. nunqꝫam inuenit opes diuitias. Nam ille lauat es et precipue

* Succ⁹ a ſugo dedu cit̄ eq̃ hu mor quem ex alimēt membra ſu ſcipiūt: vt ſe re pleāt. Terē in heau toti. Corp⁹ ſolidum: τ ſucci ple nū. Jtē ſuc c⁹ dr̄ qd ab aliq̄ re p̄ducit̄ vt ab arbore li quor. Pli. Arborꝫ ex q̄b⁹ manat ſucc⁹ alie picem: alie reſinā mit tunt.

* Cercopythecus nomē ꝯpoſitum ex Cercos que dicit̄ cauda: et pithicos ſimia q̄ſi ſimia cauda tanq̄ mar monē vulgo dicim⁹ Marti. Callidus enira ſcelidere ſimi⁹ ſtas. ſi mihi cauda foret cercopythecus era.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

auricalcũ ſuccis herbarũ qb⁹ eris aut auricalci naturã ⁊ vim infici putãt ⁊ facile poſſe vti in alteri⁹ ſpẽi naturã. Et ꝯtere in aurũ extimat talib⁹ ſuccis crecis credit ſe poſſe es ꝯtere in aurũ ⁊ pallet ſemꝑ: nã nũq̃ opꝫ ignẽ in ere aut auricalco coquẽdo ceſſare: ⁊ ꝓpterea. Igni ſemꝑ imminẽt hinc fuligine ⁊ fumo pallẽt: vt dicit. Eſt q̄ vitiũ: quartũ refert dũ deſiderat expetit hr̃e aurũ. Tellure latẽs terre. defoſſum q̄ ꝯtingit tp̄e belloꝝ aut auaritia ſuadẽte. Neqꝫ de his intelligit q̄ fodinis dãt operã q̄s tñ notat Pli. li. xxxiij. In ꝓfatiõe cui⁹ ꝟba iterſererẽ niſi eſſem lõgior: dãt operã idulgẽt ſtudijs magicis. zoroaſtes bractianoꝝ rex artẽ magicã dr̃ repiſſe q̄ vt icreuerit docet Pli. li. xxx. ca. j. ⁊ irridet. xxvj. ca. iij. Et tpa ꝑdit magice itelligẽdo nihil em̃ ꝓficit: q̄d leui⁹ de hic idicat vt ſolet inani⁹ vani⁹ Oia hec oia ꝑ deſidia facere dicit illos Cornix. Ne veniãt a: o: t: ⁊ a: hec ꝑ iterpoſitionẽ ad op⁹. Telluris ad agriculturã ⁊ agrifoſſionẽ oia ꝯtẽnãt expiri optãt vt agãt nihil ⁊ ſegnes viuãt. Oia ꝟſant nil intactũ relinquẽdo itaqꝫ ſemꝑ agũt aliq̄d iſti reb⁹ inanib⁹ incũbẽtes. Nũq̃ ꝑagũt, q̄r ſepi⁹ ꝑ auaricia imꝑfecta relinquũt et alia aggrediunt̃ ex fenore victũ aliũ. Vitiũ q̄d manifeſte auaroꝝ eſt. Ex fenore ex pecunijs ad fen⁹ datis. Eſt aũt fenus fruct⁹ q̄ ex pecunia ſic data recipit̃. infamẽ turpitudinis plenũ. Propterea Cato vt ſcribit Cic. interrogat⁹ q̄d fenerari eſſet? Reſpondit quid homines occidere quaſi hec paria ſint ⁊ q̄d dicitur in decretis canonicis. xiiij. q. iiij. Si quis vſuram accipit rapinam facit. Diſtat autem a mutuo fenus q̄d mutuum ſine vſuris eſt: fenus cum vſuris. Vir. Urgent enim debitores fraude: deceptione doliſqꝫ. Machinationibus ad aliquem fallendum. Eſt autem dolus vt refert ex aquilio Cicero: cum aliud eſt ſimulatũ ⁊ aliud actum. Cui aſtipulat̃ Ulpia. ff. de dolo malo ex labeone referẽs dolũ eſſe omnẽ calliditatẽ: fallaciã machinationẽ ad circũueniendũ: fallendũ decipiẽdũ alterũ adhibitã. Laborant ſubaudi ciues. Mille vijs modis opibus parandis. Mille inſidiant̃: intendũt: dicit mille vijs honori habendo Honori magiſtratui: qui cuncta pro arbitrio faciant. Nos capras aliud vitiũ: incuſat enim vt Satyrus. in. vij. Nec defuit illi: vnde emere multa paſcendum leonem cane iam domitum Libentius enim iſti res inutiles q̄ paupes alere volũt. Propterea dicit. Nos ru-
Accipiter ſtici capreas vel capras. Illi. ſ. ciues. Accipitres aues rapaces: de accipitribus Pli. in. x. Accipitrũ aũt genera ſedecim facit: diſtinctio autẽ generũ ex auiditate eſt. Alij nõ niſi in terra rapiũt auẽ. Alij non niſi circa arbores volitantẽ. Alij ſedentem in ſublimi. Aliqui volantẽ an aperto. Auiũ autẽ nõ edunt accipitres corda. Has ergo aues ad aucupiũ nutriunt ciues. Catulos: canes gallicos ⁊ venatorios de quibus zenophon de venatione. Et equos: vel ad oſtentationẽ vel ad eundũ venatũ. ⁊ Cercopythecos. Simias
Simia caudis preditas. vnde ſcribit Pli. ix. Simiarũ genera hoĩs figure proxima caudis inter ſe diſtingui. Hinc ſunt Cercopytheci ſimie caudate quas idẽ in. viij. refert eſſe nigris capitib⁹ pilo aſinino ⁊ diſſimiles ceteris voce. Cercopythecos in delitijs habẽt primates. Paſtor ouiũ que tot ferũt cõmoda: ⁊ ruſticus vilis ⁊ ſpernendus: vt volunt iſti. Paſtor volucrũ que ſunt ad predam: ⁊ canum leporariorum eſt ciuis ⁊ nobilis. Utrum melius paſcere oues: an canes ⁊ aues. Nobiliuſqꝫ dicere vult ouium paſtores nobiliores eſſe: de quorum preſtãtia ⁊ vita ruſticana. Vergilius in tertio georgicorũ. O Fulica. Unde ex canibus an auibus opulẽtia diuitiarum abundantia: ⁊ certe ex ouibus maiorem melioremqꝫ fructum manare: ⁊ qui plus iuuet.

¶ Si venit. interrogat fulica ne vni⁹ ſermo tediũ fetat. Et nr̃is opis laborib⁹ ruſticanis q̄ ex vrbanis

Ful. ¶ Si venit ex nr̃is opis opulẽtia maior
Ciuibus: vnde igitur tãtarum copia rerum?

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Ex vi:fraude:dolis:vi:fraude:doliſq laborāt.
Cor. Nōne vides īſane:vt nos crudeliter vrgēt
Quo rapiunt aſtu:nos irretire loquendo:
Sacrū offerre putāt:⁊ opus ſublime:piumq:
Huc aures:oculoſq adigūt huc ora:manuſq
Ful. Vn vrbanax:tibi tāta peritia rerum?
Cor. Hec didici qn̄ ductis in menia capris:
Cū lac vociferans ibam venale per vrbem:
Māſi apō✠artocopū ſapiēs:⁊ ad oīa prōpt⁹
Furta erat:⁊ crudū ferro ſubradere panem.
Ipſe(vt erat mores vrbis doctiſſim⁹)iſta
Tradidit:affirmans nihil eſſe nocētius vrbe.
Se quoq furari didiciſſe aiebat ab vrbe.

copia abūdātia.vn̄ eſt ciui bus. Ex vi rn̄det Cornix atq licētius ꝙ par ſit copia rerū eſt ciuib⁹ ex vi ⁊c. Nā vt fraude:vt.ſ. Nōne vides qđ vi fraude doliſq laborāt ꝓbat. Inſane ſic cōiter cū parē interrogamus loqmur. Ut nos crudeliter vrgēt:hoc eſt qđ dixit vi vrgēt: aliqđ ſemꝑ a nobis expilando. Quo capiūt aſtu :hoc eſt qđ dicit fame doliſq aſtu ⁊ſutia:⁊ vaphritate et calliditate. Capiunt: circunueniunt: fallūt:decipiūt. Nam nos irretire in rhetia inducere illaqueare loquēdo. Nam nos:verbis callidis obligant. Itaq hoc putāt eſſe offerre ſacrū:rem ⁊ ſacrā ⁊ diuinā facere ⁊ op⁹ ſublime magnificū ⁊ celeſte. Et pium ſanctū. Huc ad nos vaphritate quadā capiendos. Aures ⁊c.id eſt oēs ſuos ſenſus ⁊ labores. Adigunt intendūt ⁊ applicāt. Ora vultum quo ſimulāt diſſimulantq. Manus opa manuū ⁊ q̄cūq faciunt. Unde vrbanarū hoc addidit Baptiſt. ne aberraſſe a decoro puteř:qppe qui tribuāt paſtori tantā rerū experiētiā que minime cōuenit cū vrbes nō frequentent. Quare interrogat Fulica di. Unde ⁊ Cornix peritia experiētia ⁊ cognitio eſt tibi hec didiſci. Reſpōdet. Cornix. Hec didiſci o Fulica. Cū vociferus clamās. Ut feciſſe dicit Criſpinū Iuuena. Magna q̄ voce ſolebat vēdere municipes ⁊c. Lac coagulatū. vt videmus fieri Tholoſe. Uenale expoſitū empturis. Ibam ꝑ vrbē:abſolute romā aut ſi ad pſonā reſpicias. Mantua in quo quoq ſe Tityrus detuliſſe multa dicit. Capris ductis in menia in vrbē quoq quo ſignificat ſe tūc non habuiſſe vicariū paſtorē. Manſi apud Artocopū diuerti apud piſtorē vel panificē. Scribit aūt Plini⁹ piſtores rome nō fuiſſe ad pſicū vſq belluz annis ab vrbe cōdita ſuper quingētos octinginta. Ipſi panes facit bano q̄rites mulierūq id opus erat:ſicut etiā nūc in pleriſq gentiū. Sed nūc q̄q in regijs vrbibus:vt in vrbe noſtra Tholoſana videmus piſtores huic rei addictos panē cōficere. Sapiēs. hoc ex vulgi opinione. Promptus ꝓcliuis ⁊ ſolers. Ad oīa furta:hoc ideo. Quia cū in alienis domibus panē cōficiunt aut farinā aut maſſam iam pinſum ſubterfurari ſolēt. Uel etiā intelligi poteſt hūc diuertiſſe ad panificē q̄ ⁊ tabernā vinariā curaret ⁊ edulia vēderet qui ſubterripere inter vēdendū multa pſit. Et crudū panē maſſam panis nō dum cocti ſed tantū piſti. Ferro inſtrumēto quodā ferreo quo radere ſolent vt q̄ſquilias colligant vas illud ligneū quo panis macerař. Subradere latenter ⁊ furtiue radere atq illud raſum furto tollere. Ipſe artocopus. Ut erat ⁊c. vt optime callebat mores vrbanorū. Iſta q̄ hacten⁹ dixi ⁊ alia. Tradidit docuit narrauit. Nocentius vitioſius ⁊ qđ pluribus abūdaret vitijs. Urbe dic ſemper vt ſupra vrbanis. Aiebat dicebat artocopus ſe didiciſſe ab vrbe:furari panem crudum ⁊ farinam.

✠ Artocopus piſtor ſeu factor panis:ſꝫ ꝓ diſpēſatore ſiue cōſeruatore accipi ſolet quaſi q̄ inſane laborat: naz Artox panis. Topos labor.

Sūt etiā q̄ parta ab auis pſimonia fundūt.

¶ Sunt etiā alia vrbanorū vitia inſectatur. Parta acquiſita ab auis maiorū

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

In meretricū vſus / quid fedius improbiuſq;?
Dic vbi mechandi ars: homicidia ſeditiões?
Nōne inter ciues: atq; intra menia regnāt?
Qui reges q̄ regna hoim per vulnera q̄runt:
In morteq; ſuos adigūt: quid pectora miles
Obijciens telis / per mille pericula vadens.
Pro ſtipe ⁎ dat vitā: nulla eſt inſania maior
Gloria prefertur vite: quid gloria? quid laus:
Quid fama ē? qd honor? voces: ⁊ opinio vulgi
Omnia longa dies abolet cū viuere ceſſas
Omnia ſic abeunt vt lux cum ſole recedit.
Qui mare ſollicitāt remis cum viuere poſſint
In patria: ſtulti: ventis qui credit ⁊ vndis
Stultus diuitie cui ſunt ⁊ negligit vti
Stult⁹ / qui vt natis cumulet p̄rimonia p̄tis
Abſtinet: ⁊ geniū fraudat ſtultiſſimus ⁊ qui
Que facere poteſt / natis facienda relinquit

bus. patrimonia diuitias facultates ⁊ hereditatem a patribus relictam. Fundunt ꝓdigaliter cōſumūt ⁊ expendūt. In vſus meretricū in ſoluēdis meretricibus. Qđ q̄ detestabile ſit docet Flaccus primo ſermonū. Bonā deperdere famam, Rē patris olimare malū eſt vbicūq;. Quid fedius indicat sūt vt ſolet. Fedius turpius improbiuſq; peius: quaſi dicat nil quā ſic agere. Dic vbi ad aliud ciuiū opprobriū interrogat autē Fulicam Mechādi adulterādi: id eſt adulteria rapt⁹ ⁊ alia id genus vitia. homicida. idem docet Iu. in .iij. Nec tñ hoc tantū me tuas: nā q̄ ſpoliet te nō deerit. clauſis domib⁹. ⁊ poſt interdū et ferro ſubitus graſſator agit ⁊c. ſeditiones rixe ⁊ factiones in populo. nōne hec vitia regnāt intra menia vrbes quaſi dicat ita. Propter quas res vt ſcribit Hye. multi philoſophorū reliq̄runt frequentias vrbiū ⁊ hortulos ſuburbanos. ne per luxū ⁊ p abundantiā copiarū anime fortitudo molleſceret ⁊ eius pudicitia obſtupeſceretur. Quid reges. Regibus etiā cornix non parcit quorū ſtultitiam tantaz eſſe dicit vt regna querant per vulnera. Sed vulnera que quiſq; excipit in bello inditia virtutis vocat. Q. Curtius in .v. In morteq; ſuos tunc qđ fieri non pōt profecto iuſte. Quid pectora miles militum quoq; amētiam notat interrogat autē dicēs. Quid miles nōne ſtulte agit qui obijciens opponēs. Telis hoſtium. zenophon autem in tertio pedie militum amentiam longe aliam notat ſcribens. Stultū eſt qui potiri volunt victoria his terga ⁊ eas corporis partes que armis vocant ⁊ manibus per fugam aduerſarijs opponere. Stultus eſt etiā ſi quis vite appetens ſi fuge cōmiſerit cum non ſit ignarus victoria parari ſalutē ac mortem fugiētis magis quā manētis occumbere. Atq; ille quoq; ſtultus eſt q̄ pecuniarū cupidus vici equo animo patiat̄. Quis eñ ignorat victores ⁊ ſuas ſibi res ſaluas facere ⁊ ſuccūbentium non etiam capere. Victos autem ⁊ ſeiſpos vna ⁊ ſua omnia amittere. Hec ille que profecto notanda non que Cornix effert cum laudabile ſit pro ſalute patrie qđ carpit Cor. Per mille pericula vadēs miles. Dat vitā ꝓ ſtipe: ſtipēdio militari. Unde Lucan⁹ in .x. ait. nulla fides pietaſq; viris q̄ caſtra loquuntur venaleſq; manus ibi fas vbi maxima merces. Ere merēt paruo nulla inſania maior inquit ſtultitia non eſt q̄ pro paruo ere vitam periculis exponere ⁊ quod inanius eſt gloriam vite preferunt vitamq; volunt vt inquit Ma. pro vitamq; laude paciſci. Sed vt inquit Flaccus .j. ſermonum. Sed fulgente trahit conſtrictos gloria currus. non minus ignotos generoſis. Quid gloria eſt ſubaudi. Eſt autem gloria duplex: altera adumbrata ex populariq; opinione progenita. Altera que ex conſenſu

⁎ Stips merces q̄ ſtipatoribus ⁊ militib⁹ dabatur: ⁊ cum ſpōdet pecunia ſtipulari dr. i. ſtipē obligare: pecunia quoq; quā vel in erariū reponebant vel dijs offerebāt vel mēdicis porrigebāt ad ſuſtētationem vite ſtipis dicebat̄: a ſtipando ꝓpterea q̄ i cella ſipabāt. i. conponebant Snie pulcherrime.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

bonorum producitur illa infirma ⁊ labilis hec conſtans ⁊ perpetua quam
Cice.in tertio tuſcu.q.diffinit eſſe cõſentiantem laudē bonorū incorruptā
vocē bene iudicantiū de excellēti virtute.Hec ex trib⁹ vt in.ij.offi.idē dicit
cõſtat.Si diligit multitudo ſi fidē hꝫ ſi cū admiratione quadā honore nos
dignos putat.Hanc aūt vix inuenit qui laborib⁹ ſuſceptis periculiſqꝫ adi=
tis nō quas mercedē rerū geſtarū deſiderat acuit aūt ad hec res gerendas.
Quid laus.Laus vt inquit orator rerū externarū eſt et corporis et animi.
Laude aūt vt ſcribit liuius in tertio ab vrbe cōdita haud minus ꝙ premio
gaudēt militū animi preter quā in tertio de legibus ſcribit arpinas bonis Laus.
atqꝫ innocētibus ex hoſtibus neqꝫ a ſocijs reportandū eſt nihil.Quid fama
eſt.Famā nō negligēdam.Cic.in lelio eſſe dicit quā vt deſcribit maro quar=
tum enei.reuolue.Quid honor hic leuiores reddit labores.honor enim vt
inquit Cic.alit artes cui aſtipulatur Uale.ma.Uirtutis vberrimū alimē=
tum eſt honores.Uox opinio vulgi rñdet interrogatis dicēs.Gloriā laudē
famā honorē non aliud eſſe ꝙ voces ⁊ opinionē vulgi que pleruqꝫ falſa eſt
ſicqꝫ graui viro ſupiora repudiāda eſſe cenſet.Et tñ oīa dies deſtruit itaqꝫ
dicit gloriam laudē famā ⁊ honorē vetuſtate peritura.Qđ pulcherrime do
cet Iuue.in decima.patriā tñ obruit olim gloria paucorū ⁊c.propter qđ
cecinit Ouid.Tēpus edax rerū tuqꝫ inuidioſa vetuſtas.Oīa deſtruitis.Et
Q.Curtius in quarto.vetuſtas non ſolū opera manu facta ſed etiā ipſam
naturā paulatim exedendo perimit.Cū viuere ceſſas qđ eſt bene quid cum
virtute efficere.Oīa tua ſic abeunt tecū diſcedunt et tecū intereunt.Ut lux
cū ſole eſt cū ſol ab hemiſperio noſtro abit occiditqꝫ cū eo quoqꝫ lux et dies
abit ⁊ occidit.Qui mare.Aliud notat ⁊ mercatorū auaritie nō parcit.Ma=
re ſollicitant remis.i.qui nauigāt ſtulti ſunt.Cum viuere poſſint in patria
quiete ⁊ ſine periculo quā ſtultitiam Hora.quoqꝫ deteſtatur in primo car=
minū ode tertia.Illi robur ⁊ es triplex circa pectus erat.Qui fragilē truci
cōmiſit pelago ratem.Primus ⁊ Proper.cōqueritur in tertio.Ire rates cur
ue leti contexite cauſas.Iſta ꝑ humanas mors venit acta manus.Terra
parum fuerat ſatis adiecimus vndas fortune miſeras auximus arte vias.
Unde etiā Cato vt refert plutarchus in reb⁹ per vite ſue partes peniten=
tiam egiſſe dicitur.Primū ſi mulieri quicꝙ arcanū credidiſſet.Secundum
ſi aliqñ nō trāſmiſiſſet quo pedeſtri itinere ſibi profeciſſe licuiſſet.Tertiū ſi
qua dies peruicaciam inanis effluxiſſet.Addit aūt ſtultus eſt qui vēto cre=
dit ⁊ vndis.Hoc ideo nam canit Proper.natura inſidijs pontum ſuſternet
auaris.Scribit aūt pli.in ſecūdo Piratas primum coegiſſe mortis pericu=
lo.In mortem rure ⁊ hyberna experiri maria.Nunc idē auaritiam coege=
re.Diuitie cui ſunt.aliud vitium proſequitur.Dicit iſtum ſtultū qui diui=
tijs quas habet vti non ſtudet.Propter quā rem querit Problen.ſectione
trigeſima philoſophus.Cur nōnulli pecunias acquirere non impendere
conſueuerunt vtrum qđ ſuis moribus viuunt in oblectamine qđ in ſpe poſi
tum eſt alliciuntur Uitium que flaccus in ſecūda ſermonū proſequitur di=
cens.Qui nummos aurūqꝫ recōdit.neſcius vti cōpoſitis metuenſqꝫ.Ue=
lut cōtingere ſacrū ⁊c.Nimirū inſanus paucis videat eo qđ maxima pars
hominū morbo iactatur eodē.Et Eccleſia.c.iij.qđ hinc repete.Qui abſti=
net partis rebus queſitis ⁊ impendere nō audet.Ut natis cumulet cōgre=
get ⁊ ampla relinquant patrimonia ⁊ fortaſſe extraneis qđ inſectatur ec=
cleſiaſtes.c.vj.Eſt ⁊ aliud malū qđ vidi ſub ſole quidē frequens apud ho=
mines.Uir cui dedit deus diuitias ⁊ ſubſtantiā ⁊ honorē ⁊ nihil deeſt ani=
me ſue ex omnibus deſiderat.Nec tribuit ei poteſtatem deus vt comedat
ex eo ſed homo extraneus vorabit illud.Et genium fraudat naturā ſuam
alimentū debitum ſubtrahendo.Stultiſſimus qđ in hoc genere ſtultiſſ.ſit

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

docet:quẽ dicit eũ eſſe qui reliquit facienda natis poſt mortẽ que ipſe facere põt dum viuit:qđ q̃ pigre filij nunc facient que poterãt patres videre licet eſtq; hec ſententia notabilis. Potes etiã hic intelligere qđ ex apologo eſopi feſtiuiter A. G. in ſecũdo narrat de auicula cui nomẽ eſt caſſita ⁊ pullis in cuius capitis ſiue interferit Ennij verſus qđ habere cordi ⁊ memorie opere preciũ eſſe hercle putat. Hoc erit tibi argumẽtum ſemꝑ in promptu ſitum. Ne quid expectes amicos quod tu per te agere poſſis.

* Facula ꝑua fax in ciſ⁹ fuſtis. fit aũt ex piceis arboribus ꝑcipue ſiue ex arũdinib⁹ aridis: eſt aũt diminutiuuꝫ a fax.

Qui numerant ſtellas:⁊ ſe cõprehẽdere fata
Poſſe putant/ſtulti. verum demẽtior iſtis/
Naturam quicq̃ dei ſcrutatur/⁊ audet
Figere in immenſam lucẽ tam debile lumen
Noſtra fides melior ciuis ratione coactus
Difficile aſſentit:nudis nos omnia verbis
Credimus:⁊ plures faculas accẽdimus aris
Ciuibus eſt infida fides inquirere nunq̃
Mente ſinunt archana dei ſi numina ſcire
Eſſet opus poterant nobis ſe oſtendere veruꝫ
Quando latere volũt q̃d veſtigare neceſſe eſt?
Que nos ſcire negãt ipſi q̃ cuncta gubernant
Noſtra etiam pietas pietate protẽtior vrbis/
Iãq; vici qui ſacra canũt:templiſq; miniſtrãt
Quanta legunt ruri paucis alimẽta diebus
Vidi ego queſitas ex rure in menia plenis
Puppibus inferri(pietas ea ruſtica)fruges

¶ Qui nũerãt. Aſtrologorum inanes curas dãnat Cornix et precipue eos quos chaldeos vocant cõtra quos quoq; īſurgit in ſecũdo de diuinatione. Ci. quib⁹ ex Platonis ſentẽtia in predictione ⁊ notatiõe cuiuſq; vite ex natali die minime credendũ eſſe affirmat. Et pic⁹ mirãdula inſectatur nouem libris editis. q̃ numerant ſtellas ex earũ diffinito nũero ſigna cõſtituenda vt videre lꝫ apud iginiũ de aſtris et putant ſe poſſe cõprehendere dignoſcere fata hoīꝫ ex cõſtellationib⁹. per hos aſtrologos per ſuperiores aſtronomos intelligi putant: hec aũt cuncta ꝓhibent in decre. canoni. xxxvij. di. c. legimus. q2 nihil valent ad ſalutẽ:ſꝫ potius mittũt in errorẽ. Quare nõ pigebit recẽſere q̃ Laertius de Thalete ſcripſit. Qui cũ domo exiret inſpiciendorũ ſyderũ cã in ſubiectã ſcrobẽ incidiſſe petulãtiq; ꝓbro dictũ ab anu domeſtica. Qua rõne o thales q̃ in celis ſunt cõprehenſurũ te arbitraris q̃ ea que ſunt añ oculos videre nõ vales. Non ergo immerito taliũ hic etiã ſi ruſticus ridet. Verũ demẽtior iſtis horũ oīm ſtultiſſi. eſſe dicit Cornix q̃ maiora ſe q̃rit ⁊ ampliora ſuo captu inueſtigat. Demẽtior ſtultior ille ē. q̃cũq; ſcrutatꝛ naturã dei. q̃ incõprehẽſibilis eſt. Quã quũ queſiuiſſet a Symonide Tyrãnus Hiero. deliberãdi cã ſibi vnã diẽ poſtulauit cũ idẽ ex eo poſtridie q̃reret biduũ petiuit cũ ſepi⁹ duplicare numerũ dierũ admittẽſq; Hiero. q̃reret cur ita faceret q2 quãto inq̃t diutius cõſidero tãto mihi res videtꝛ obſcurior auctor Cice. in. j. de natura deorũ recte ergo ſtultos putat qui ſe poſſe dei naturã cõprehẽdere credũt. Et audet figere applicare admouere lumẽ ingenij humani tã debile in lucẽ dei immẽſam incõprehenſibilẽ. Nã vt querit Salomon ſapiẽtie. ix. Quis eñ hoīm poterit ſcire conſiliũ dei aut quis poterit cogitare q̃d velit deus. Cogitatiões eñ mortaliũ timide ⁊ incerte ꝓuidẽtie noſtre. de pythagora tñ Oui. in. xv. meth. inquit. Iſq; lꝫ celi regiõe remotus. Mẽte deos adit. Et que natura negabat vſibus humanis oculis ea pectoris hauſit. Immenſam aut lucẽ dicit alludit ad illud Ioã. j.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Erat lux vera que illuminat ⁊c. noſtra fides ruſticoꝝ. Et melior ꝙ̄ ciuiū. nā ciuis rōne coact⁹ adhuc difficile aſſentit rōnib⁹ aut credit. Sȝ nos paſtores aut ruſtici credimus omnia verbis nudis ſimplicib⁹ ⁊ aptis nec cogimur rōnibus aſſentire: ſed vt dicit̄ puer. xiiii. Innocēs credit omni verbo: aſtutus cōſiderat greſſus ſuos. Plures faculas plures cereolos. Accendimus aris vt lumē celeſtis curie ⁊ ſplēdor ꝑ hoc noſtrū aris porrectū demonſtret̄. macro. in. i. ſatur. ait morē per ſaturnalia miſſita nūc ceteris cepiſſe ſed vt idē ait aliī cereos nō ob aliud militi putāt ꝙ̄ qđ hoc principe ab inconiī ⁊ tenebroſa vita quaſi ad lucē ⁊ bonaꝝ artiū ſcientiā editi ſumus. Qđ de ſaturno dictū ad Chriſtū deūq̄ verū trāſferri pōt. Facula a face diminutiuū eſt. Ciuibus eſt infida fides pulcherrima implicatio ſed non infido ab fide eſt ſed ab fide deriuat̄ itaq̄ ſenſus eſt fides ciuiū ea eſt cui fidere. nōn licet vel qđ facile in hereſim cadere poſſint vel qđ parū reuerent̄. nā inquirere nūq̄ mēte ſinunt archana dei qđ prohibet̄ ex eo verſu trito ſed ſapientie pleno. Mitte archana dei. Et eccleſia. iii. Altiora te ne q̄ſieris ⁊ fortiora te ne ſcrutatus fueris ſed q̄ p̄cepit tibi deus illa cogita ſemꝑ ⁊ in pluribus opibus ei⁹ ne fueris curioſus. Si numina ſcire. Veroſimil'r fulcit rē ꝓbādo ſe a nobis deū nolle ſciri. Sumptū aūt vt vr̄ ex eccleſia. iii. c. dicētis. non eſt em̄ tibi neceſſariū ea que abſcōdita ſunt videre oculis tuis. Poterāt ſe nobis oſtēdere vt cognoſceremus. Verū. Sed quādo latere volunt numina ⁊ nō ſe nobis oſtēdere. Quid neceſſe eſt veſtigare q̄ſi ꝑ veſtigia ⁊ gradatim vt curioſores ſolēt inquirere ea que ipſi dii. negāt nolūt. nos humanos ſcire. Qui dii cūcta gubernant qđ negabat Epicurus. nam vt petrarcha eglog. ix. dicit. Multa dei celāt hoiem. nō omnia ſeruus clauſa videt domini cū ſit morta lis vterq̄. Noſtra etiā pietas ruſticoꝝ: eſt autē pietas vt ſcribit Cicero in p̄mo de natu. deorū. Iuſtitia aduerſum deos in ſecūdo autem de intentatione dicit pietatē eſſe per quam ſanguine cōiunctis patriꝗ beniuolis offm̄ ⁊ diligēs tribuit̄ cultus hec autem ⁊ ſanctitas vt in. ii. officio. dicit deos placatos efficit quare in deū ⁊ ſacerdotes multa dicit Cornix ruſticos cōferre imo plura ꝙ̄ Ciues. Potētior maior aut potentior manifeſtior ⁊ que plus in prōptu eleemoſynaꝝ irroget. Pietate vrbis vrbanoꝝ hoc aūt ꝓbat. nāq̄ viri qui ſacra canūt id eſt. Sacerdotes ⁊ p̄cipue q̄ monaſticā ꝓfitent̄. miniſtrāt inſeruiūt. Quāta alimēta q̄bus in cenobiis alant̄. Legūt colligūt. Rurī in agris paucis diebus q̄bus tributa durāt. q. d. maxima. Vt velit hic cornix dicere qđ elegāter Papinianus in. v. Syluarum inquit: qui bona fide deos colit: amat: ⁊ ſacerdotes: ſic multa cōferunt. Vidi ego Cornix fruges queſitas ex rure quas ruſtici ſacerdotibus dederāt. Inferri inuehi in menia in vrbē plenis puppibus nauigiis quibus alerent̄ ſacerdotes. pietas ea ruſtica: id eſt ea ſua pietate ſacerdotibus contulerant ruſtici.

Stultorū ē aliud gen⁹ imedicabile quoddam
Cauſidici latratores: rabuleq̄ forenſes/
Nummorū aucupium docti: legūq̄ tyranni
Aere patrociniū vendunt: producere cauſas
Et lites pendere diu: vindemia quedam eſt
Sūt ⁊ equeſtre genus medici: q̄ tangere venas
Nōnunq̄ illicitas audent: ⁊ ponere quedam

¶ Stultorū eſt aliđ gen⁹. aliud vrbanoꝝ vitiū notat q̄ precipue cauſidicos carpit: quo ꝑfecto nil verius imedicabile inſanabile: ⁊ qđ tā deprauatos mores in meli⁹ nolint vertere. Cauſidici qui cauſas in iudiciis agūt: ⁊ aduocati de quorum preſtātia Leo ⁊ Antonius impatores ad Calligratū ſcripſe

✕ Patrocinium protectio dicit̄. Sal. Cui⁹ patrocinio ciuitas plurimum vtebatur Feſtus. Patrocinia appellari cepta ſunt cū plebs ē diſtributa inter p̄res vt eoꝝ opibus tuta eſſet.

Miniſterio de Educación, Cultura y Deporte

Non intellectis temeraria nomina morbis
His (⁊ ſi palpebras palpãt) eſt facta poteſtas
Excruciãdi egros: hominesqꝫ impune necãdi

runt. C. de aduocat. diuer. iudiciorum: dicẽtes. Aduocati, qui dirimũt ambigua facta cauſarũ: ſueqꝫ defenſionis viribus ſepe publicis in rebus ac priuatis lapſa exigunt fatigata reparant non minus prouident humano generi ꝙ ſi prelijs ac vulneribus patriam parenteſqꝫ ſaluarent: neqꝫ enim ſolos noſtro imperio militare credimus illos qui gladijs. clipeis ⁊ toracibus nituntur ſed etiam aduocatos militãt namqꝫ cauſarũ patroni qui glorioſe vocis confiſi munimine laborant: ⁊ ſpem vitam ⁊ poſteros defendunt orationes horũ verbis diſtinguantur quos tamẽ nunc potius dici aduocatos: cauſidicos ⁊ patronos Cornelius tacitus refert latratores rabioſi: de quibus Satyricus in. vij. Ipſi magna ſonant. Et paulopoſt. Tunc immẽſa caui ſpirãt mẽdacia folles. Cõſpicit fimus rabuleqꝫ forẽſes. Rabula a rabie dictꝰ eſt: quẽ nũc aduocatũ vel cauſarum patronũ dicimus. Ci. in oratore. non enim declamatorẽ aliquẽ de ludo aut rabulã de foro: ſed doctiſſimũ aut profectiſſimum querimus inde ⁊ Saluſtius Lauina: vt ait Appius facundia exercebatur. Forenſes iudiciales ⁊ qui iudicia ſectant. nummorum aucupium docti qui ſolum ſciunt pecunias aucupari ⁊ aduocationibus parata ⁊ era extorquere. Ulpianus autẽ. ff. de officio procõſulis ſcribẽs dicit. non in totũ xeniis abſtineri debere: qui ſubdit. neqꝫ omnino neqꝫ ſemper ab omnibus accipi debere. nã valde inhumanũ eſt a nemine accipere ſed paſſim viliſſimũ ⁊ per omnia amariſſimum. Sed huiuſmodi cauſidici nil deperire ſinũt: quare eos notat Cornix. legumqꝫ tyranni quod ſeuerius leges interpretent. Quod fieri prohibet. Modeſtinus. ff. de legibus ſcribens. Nulla legis ratio aut equitatis benignitas patitur: vt que ſalubriter pro vtilitate hominũ introducunt ea nos duriore interpretatione cõtra cũmodum ip ſorũ producamus ad ſeueritatem. Uel quod dicitur ſummum ius ſummam iniuſtiam eſſe. Ere patrocinium vendunt. Quod notat Seneca in hercule furente. Hic clamoſi rabioſo fori iurgia nendens improbus iras ⁊ verba locat: quod quidẽ preter maiorũ inſtitutũ: eſſe enim in patrijs moribus vt inquit Ci. in. ij. offi. multoꝝ cauſas nõ grauate licet gratuito defendere: vnde vt ſcribit plutarchus nunquam quicꝙ Cice. in patrocinijs recepit qđ imitandum omnibus eſt. Sed Anacharſis velut eſt apud Laertiũ forũ ad fallẽdũ inuicẽ atqꝫ ad dãdas auaritie manus deſtinatũ locũ eſſe dicebat. Quare naſo dixit. nõ bene cõducti vẽdũt periuria teſtes: nõ bene ſelecti iudicis archa patet. Turpe reos empta miſeros defendere lingua. Quũ faciat magnas turpe tribunal opes. Aulꝰ Gel. li. xx. c. j. ſcribit in. xij. tabulis legẽ conſtitutã que veterani iudices arbitroſve ob rẽ dicendam pecuniã capere. Cõuictos autẽ cõtra feciſſe capite puniri quod nunc contra fit. Et lex Cynthia de donis ⁊ muneribus cauet ne quis ob cauſam orandam donum pecuniãqꝫ accipiatqꝫ cuius legis meminit Ci. in Catone maiore. producere cauſas in plures vt ſolẽt dicere dies prolongare ⁊ extendere. Quod prohibetur. C. de poſtulando in. l. quiſquis dicente. Nemo ex induſtria protrahat iurgium. Et de iudicijs in lege properãdum in principio. ⁊ § illo proculdubio. Lites pẽdere diu vltra triẽniũ: intra qđ precipit Iuſtinianus lites terminari in. d. l. properandũ. Uindemia quidẽ eſt lucrũ ⁊ fructus qualis in vindemijs percipi ſolet. Sunt et equeſtre genus medici qui multis pulcherrimis etiam ſi ad teli iactum ire volunt vehi ſolent. notat ergo medicos vt nil relinquat intactum Cornix. Qui nõnunqꝫ audẽt tãgere venas ſalientes prout ex pulſu iudicare ſolẽt. Illicitas vt ſunt mulieribus ventri ſubſunt quas impudenter tangunt. Et

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

ſudent imponere quedā nomina morbis non intellectis: imo vt notat pli. in lib. xxix. etiam alijs rebus ex inſcitia nomina incognita imponunt. His medicis. ⁊ ſi tenebras palpāt ⁊ ſi omniū rerū ignari ſint. Excruciādi agros hominesqꝫ impune necandi qđ ſcribit etiā pli. eodem lib. dicens. In hac ſola artium euenit vt cuicunqꝫ medicum ſe profitenti ſtatim credatur cum ſit periculum in nullo mendacio maius. Nō tamen illud intuemur adeo blanda eſt ſpirandi per ſe cuiqꝫ dulcedo. Nulla preterea lex que puniat inſcitam capitalem. nullum exemplū vindicte dicunt periculis noſtris: ⁊ per experimenta mortes agunt. Medico tantū hominē occidiſſe ſumma impunitas eſt. hec ille. Sed Ulpianus. ff. de officio preſidis inquit Sicut medico imputari euentus mortalitatis non debet. Ita qđ per imperitiam cōmiſit imputari debet. Pretextu humane fragilitatis delictum decipientis in periculo hominis innoxium eſſe nō debet: qui idem ad. l. aquiliam ſcribit dari in medicos actionem vel in factum vel ex locato vel ex. l. aquilia.

Qui vero i populis ꝓſunt hoīesqꝫ gubernant
Quo plus iuris habēt: quātoqꝫ licētia maior
Inſanire ſolent tanto amplius: o vbi ſancti
Rectores: ⁊ iuſtitie: ⁊ pietatis amici.
Quos patres ſero añ focū memorare ſolebāt
Oīa nunc abeunt * peſſum: ſpoliata q̄runt
Tēpla: gemūt iopes vidue lachrymant ⁊ huiꝰ
Que nam cauſa mali: q̄r ſtat pro lege libido.

¶ Qui ꝑo i populis. Aliud vicium profecto deteſtabile notat cornix qđqꝫ nunc maxime in preclaris rebuſpublicis viget. In populis preſunt ꝓſides ſunt ⁊ domini. hominesqꝫ gubernant regunt. i. reges et ceteri id genus proceres. Quo quanto habēt plus iuris poteſtatis habet in repubu. Et quāto eorum licentia libertas faciendi quidlibet eſt maior. Tāto amplius ſolent inſanire ſtultiores: qđ quomodo fiat docet Ari. ꝓble. ſectione. xxix. dicit em̄ hoiem adeo eruditiōe ꝓditū animātiū omniū iniuſtiſſimū eſſe q̄r igenio cogitatiōeqꝫ plurimū valet voluptates igit̄ ⁊ felicitatē rimat̄ maxime atqꝫ ꝑpenſat que niſi cū iniuria nemo aſſequi pōt qđ fieri profecto ꝓhibet̄. nā quāto maiores ſumus tāto nos ſummiſſius gerere debemꝰ. Unñ Liui. in. iiij. quarte decadis: inq̄t quo plus poteſtatis eo moderatius impio vti debetis. nā hi plus peccāt exēplo q̄ȝ facto ⁊ eorū crimē maius habetur. O vbi ſancti: exclamat: docetqꝫ maiores rectiꝰ vixiſſe. Rectores rerꝫ publicarꝫ ⁊ amici iuſtitie: q̄ vt refert Ci. eſt habitus animi cōi vtilitate cōſeruata ſuā cuiqꝫ tribuēs dignitatē cuiꝰ os oculoſqꝫ Aul. gel. ex Chriſiopo ſic depixit vt ſit forma ſit atqꝫ filo virginali aſpectu: vehemēti ⁊ formidabili luminibus oculorū acribꝰ neqꝫ humilis neqꝫ atrocis: ſꝫ reuerēde cuiuſdā triſtitie dignitate. iudex q̄lis eſſe dꝫ ex imaginis iſtiꝰ ſignificatiōe itelligi voluit iudicē q̄ iuſtitie antiſtes eſt oportere eſſe grauē: ſanctū: ſeuerū: incorruptū: inadulabilem: cōtra improbos nocenteſqꝫ immiſericordē atqꝫ inexorabilē: erectumqꝫ ⁊ arduum ⁊ potentē vi ⁊ maieſtate equitatis: veritatiſqꝫ terrificum: cuiuſmodi erāt quos memorat cornix. Et pietatis que in patriā, deos ⁊ parētes eſt: de qua ſupra. Quos patres noſtri. Sero. poſt cenā fortaſſis añ focū ſi hyēs erat. Memorare ſolebāt nobis pueris. Oīa nūc nobis abeunt peſſum nūc ſupprimunt̄ ⁊ peſſundant̄ aut peūnt: q̄r ſine iuſtitia nūc cūcta gerunt̄ ⁊ leges ſilēt nā ſpoliata a ſacrilegis q̄buſdā. Querunt̄ lamētantur. Tēpla q̄ nūc vi ifeſtāt tā eccleſiarꝫ ꝓlati q̄ȝ alij. Gemūt iopes paupes quos nūc ab iniuria nemo ꝓpulſat: de quibus ſupra. Uidue a maritis diuiſe femine: quas potiſſimum tutari ⁊ oportet ⁊ decet. Et huius mali quod dixi

* Peſſum aduerbiū ſignificat mō retrorſuꝫ: mō ſeorſuꝫ quaſi ad pedes vel ſub pedibꝰ. Pli. Peſſūiere vite ꝑtia: omneſqꝫ a maxio bono liberales dicte artes in contrariū cecidere.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Quenam cauſa eſt. Reſpondet qꝛ ſtat pro lege libido. mala cuiuſcꝫ volun-
tas que omnia iura diuina ⁊ humana miſcet: ⁊ leges timore opprimit.

Ful. Jſta tua o Cornix * excãdeſcentia fines
Tranſit honeſtatis: ſcelus oĩbus: obijcis oĩe
Jnnocuos habitare hoĩes. ⁊ in vrbe memẽto
Cor. Nõ habitãt colubri q̃dã balearib⁹ arua
Proxia nõ memini nomẽ: necꝫ noctua certã.
Nec nemus egerie ſonipes: nec vir bon⁹ vrbẽ
Ful. Uir bon⁹ eſt aĩal rarũ: paucaſcꝫ ꝑ vrbes.
Et per rura locos habet: eſt rariſſima virus.

¶ Jſta tua o Cornix. corripit cornicem fulica poſt multas: dicitcꝫ illũ honeſtatis finẽ ꝑterire q̃ tot vitia ⁊ iracũdie ⁊ falſo in ciues torqueat. Quare dicit. Jſta tua excãdeſcẽtia ita vehemẽs tranſit fines honeſtatis: q̃ ſic maledici alijs non vult ⁊ quod omnis admonitio citra acerbitatẽ eſſe debet tu obijcis intorques. Omne ſcelus omnibus ciuibus vt velit dicere paucorum crimen in omnes non eſſe diffundendum qđ de feminis dicit Ouidius Parcite paucarum crimen diffundere in omnes. Spectetur meritis quecꝫ puella ſuis. Memento cornix homines innocuos ſanctos ⁊ innocentes. ⁊ etiam non ſolum ruri: vt tu cenſes. non habitant. Reuelli non poteſt Cornix a ſententia: itacꝫ dicit Colubri. Serpentes non habitant quedã arua proxima balearibus inſulis balearicis. Dyonyſius de ſitu orbis cũ europe inſulas enumerat. gymneſias inſulas poſt Gadirã ſeq̃ dicit. Ex q̃bus que ꝓpinq̃oꝛ eſt Gauſus appellat̃ Relique vero ſunt gemine ⁊ a grecis Baleares appellate a fundarũ iactu quibus hoĩes ipſi maxime vtebant̃ quarũ altera q̃ maioꝛ eſt Terraconã ciuitatẽ habet altera vero que minoꝛ Barcilonã ꝯ potiſſi: ſeptẽtrionẽ verſa. Has propo. Chuſus vt inquit Solinus q̃ a diano abeſt ſeptẽginta ſtadia ſerpẽ. eſt nõ habet: vtpote cuius terra ſerpẽtes fuget. Colubraria aũt que ſucronẽ verſus eſt feta eſt anguib⁹. Seruauit autẽ pecoa in ꝑſona ruſtica autoꝛ. Qñ dixit. Nõ memini nomẽ aruoꝝ ⁊ illius inſule. necꝫ noctua cretã. Creta inſula eſt q̃ inter ortũ porrigit̃ ⁊ occaſum tractu lõgiſſimo hũc grecia inde Cyrenis obiacẽtibus a ſeptẽtrione egeis ⁊ ſuis: id eſt creticis ꝟberat̃ ab auſtro lybicis vndis perfundit̃ ⁊ egyptijs hec a Crete nympha heſeeſidis filia dicta eſt. vel vt Anax mia dee vult a crete rege curetũ auẽ noctuã hac nõ habet ⁊ ſi innabat̃ emorit̃ autoꝛ ſolinus. c. xix. Nec nem⁹ egerie ſonipes. ⁊ de Egerie nemore Liuius in primo ab vrbe cõdita ita refert Lucus erat quẽ mediũ ex opaco aſpectu fons ꝑenni rigabat aqua quo qꝛ perſepe numa ſine arbitris velut ad cõgreſſum dee inferebat carmẽtis eũ lucũ ſacrauit qđ dearũ ſibi cõſilia cũ coniuge ſua Egeria eſſent. Jn hunc trãſlat⁹ a diana fuit: vt refert Ouid. Hyppolitus. Jn hoc aũt equinoctio dicunt̃ habitare: qꝛ Hyppo. diſtraxerũt. Unñ ait Uer. in. vij. At triuia hyppolitũ ſecretis alma recõdit Sedibus: ⁊ nymphe egerie nemoricꝫ relegant. Solus vbi in ſyluis italis ignobilis euũ exigeret verſocꝫ vbi noie viribus eſſet. Unñ etiã tẽpla triue luciſcꝫ ſacratis. Cornipedes arcent̃ equi qđ littore currũ. Et iuuenẽ mõſtris pauidi effudere marinis. Fur aũt egeria nympha: qua cũ ſimulabat numa ſe cõgreſſus nocturnos habere ⁊ eius ſe voce moneri: q̃ acceptiſſima dijs eſſent. Hec in fontẽ cũ facile deſideriũ nume nõ pateret̃ cõuerſa eſt autoꝛ Oui. Nec vir bonus vrbẽ nõ habitat ſubaudi vir bonus eſt. Fulica vrbanorũ partes agẽs fatet̃ paucos bonos repiri habitare vrbes tñ dicit Ci. Uirũ bonũ eũ eſſe dicit q̃d pſit quibus poſſit: noceat nemini niſi laceſſitus iniuria. Cuiuſmodi viroꝝ magna penuria eſt. Rari q̃ppe boni nũero vix ſunt totidẽ: q̃t thebaꝝ porte: vel diuitis hoſtia nili. Et qđ

* Excãdeſcentia ab apule. lib. de dogmate platõis appellat̃ ea ps aĩe que irritabilis ẽ habẽs domiciliũ i corde: quam alio noie iraſcẽtiam noiat: que iracundia a Cice. dicta in prima tuſculana a furore ⁊ ĩpetu aĩe ducto vocabulo: vt in q̃t Plato i Cratilo.

Gymneſie inſule.
Gauſus.
Baleares
Ebuſus.
Nota.

Creta.

Egeria.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

ait Cice.in.ij.de finibus. In omni em̄ arte vel ſtudio vel quauis ſcientia vel in ipſa virtute optimū quiꝗ rariſſimum eſt. Propterea dicit Fulica vir bonus eſt animal rarum. Paucaſꝗ per vrbes ⁊ per rura locos hꝫ. Hoc addidit fortaſſe ad illud de viro bono Uergilij alludendo. Uir bonus ⁊ ſapiens qualem vix reperit vllum. Milibus e cunctis hominū conſultus appollo. Dicitꝗ paucos ⁊ ruri ⁊ in vrbe habitare. Et huius cauſa eſt quia eſt rariſſima virtus. Quod quoꝗ Ouidius.li.v.triſtiū canit. Rara quidem eſt virtꝰ. Et Hieronymus in vite monaſtice regula. Rara eſt virtus nec a pluribꝰ appetitur: ſic dicit paucos virtute preditos poſſe reperiri.

Cor. Inſanis fulica / īſanis / tot ī vrbibꝰ hoſtes
Sunt tibi: q̄t ciues: hi nos tondētꝗ pilantꝗ.
Non habita noſtri capitis ratione coarctant
Nos ad furta / ipſi / mox ad ſuſpendia mittūt
Fas igitur ſi quid noſtris ſeſe vnguibꝰ offerᵗ
Radere: ⁊ inſidijs ac noſtra indagine ceptos
Deplumare leui tactu ſenſim ⁊ pede preſſim.
Si videt excuſa: ſi ſint ſecreta negato.
Furta quod occultum eſt: nō eſt iniuria furtū
Quicq̄d hn̄t nr̄ labor eſt: induſtria * nr̄a eſt.

¶ Inſanis Fulica. Ridet Fulicā Cornix. dicitꝗ cū erraſſe ingens Tot in vrbibus hoſtes ſunt q̄t ciues qui te hoſtiliter inſectātur dicitꝗ nullos ciuium bonos eſſe quos diximꝰ eſſe qui ꝓſint q̄bus poſſint nocere nemini: niſi laceſſiti iiuria cuiuſmodi ciues nō ſunt. nā hic ciues nos tondent. vt ſolēt oues ruſtici nil reliqui nobis faciēdo. Pilantqꝫ expilāt: vt ſolēt auari paſtores aliorum oues expilare: lanāꝗ expilando ſubterfugari. Noſtri capitis cōditionis noſtre aut vite: quo tot pro ciuibus incommoda ſubit. Nā ruſticorū opera alunᵗ vrbes quare dictū eſt agricultura nil eſſe melius. Coarctāt nos ad furta ipſi. Nā cū nos ſic expilant cogantꝗ ſemper per q̄d pēdere neceſſum eſt q̄d qꝺ preſtemus furari: aut ſic coarctāt nos ad furta: ipſi ſuo exēplo quo nos deludūt. Nā illis impunitas eſt. Ad nos mox ſuſpendia mittunt ad crucē ⁊ patibulū: qꝺ fieri nō deberet niſi tam graue delictū eſſet qꝺ in autentica. Sed tn̄ vt Paulus diffinit.ff.de furtis cōtractio rei aliene inuito domino fraudulosa furti faciendi gratia vel ipſius rei vel etiā vſus eius vel poſſeſſionis ſue: quia lege naturali prohibitū eſt admittere. Fas igiᵗ q꞉ nil rationis in nos habent. Radere ſubterfugari ſi q̄d ſe offert noſtris vnguibus: manibus noſtris. Sic Juuenalis in.viij. Nec per conuentus nec cūcta per oppida curuis vnguibꝰ ire parat nūmos raptura celeno. Et fas eſt deplumare expilare leui tactu: quem exprimit quando dicit: id eſt ꝑceptibiliter quod ad tactū referᵗ. Et pede preſſim qꝺ ad leuē referᵗ pede preſſim quaſi ſuſpenſo; veſtigio ⁊ ſine ſtrepitu ne dignoſci poſſit. Ciues captos implicitos inſidijs dolis ⁊ indagine vt ſolent venatores. Manifeſtius aūt hoc mōſtrat cū dicit Si videt ergo ciuium aliquis. Excuſa. Ut ſit qꝺ prouerbiorū decimo capitulo. Quaſi per riſum ſtultas operatur ſcelus. Si ſint ſecreta vt nemo viderit illa fieri. Negato te cōmiſiſſe. Unde Enclio ſenex in Aulularia plauti inquit. Luce clara nos quidē diripiamus aurū matronis palam. Poſt autē id ſi prenſiſſumus excuſemus ebrios nos feciſſe amoris cauſa. Nā qꝺ occultū eſt furtū nō eſt iniuria: imo preter ius fit ſed hec cornix loquitur. Iniuria autem dicitᵗ qꝺ non iure fit a qua tā manifeſta ꝙ occulta abſtinendū eſt. Hinc ſubdit q̄cq̄d habent ciues ex noſtro eſt labore. Quare illud modo occulte ſubradere poſſumus: Induſtria noſtra eſt quia agricultura quā nos diligenter columus cunctos paſcit ⁊ ditat de qua cicero in catone maiore.

* Induſtria eſt ingeniū ſeu ars q̄ aliq̄d ſtruere ſumꝰ idonei. Ci. vt induſtria noſtra tuemorem geramus voluntati.

Furtum.

Iniuria.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Ful. ¶ Iā lōge egredieris metā rōnis: ⁊ equi.
C. O fulica ĩprobitas vrbana coinq̄nat orbē
Unde tot in terras veniunt eſtate procelle.
Flumina vēti: amnes: grādo: vidiſſe recordor
Tellurē tremere: ac poſtes: ⁊ tecta labare.
Solē obſcurari: noctu obtenebreſcere lunā.
Cur ſegeti lolium: meſſi dominantur auene?
Uua in capreolos tranſit: caligine verni:
Depereūt flores: mala parturit oīa nobis
Hec ciuile nephas: pariet q̄ꝫ plura deinceps
Unde venit furor armorū: belliq̄ꝫ tumultus.

¶ Iam longe. Arguit rurſus cornicē Fulica hec dicēs preter equū ⁊ rationē dicit a cornice ⁊ doceri. Nā iniquū eſt cōſiliū. O Fulica cornix cōtēdit hec iure poſſe fieri. Nam̄ꝫ cedūt ciues inq̄ꝫ vicē debent ꝓbere cura ſagittis. Coinquinat polluit orbē vt mala ſit ob vrbanorum vitia ſubiturus que quoq̄ꝫ nūc ſubire dicit: addit em̄. Uñ ob quam cauſaꝫ. Tot pro

Procella. celle. Procella vt inquit Ser. eſt vis ventoꝝ cū pluuia ab eo qd̄ oia ꝓcellat. i. cōcutiat: hanc autē Pli. gigni ait ſic Repētini flatus exhalāte terra coorti rurſuſq̄ꝫ deiecti interim obducta nubiū cute multiformes exiſtunt. Uoci q̄ꝑ perruentes torrentiū more tonitrua ⁊ fulgura edūt. Maiore vero itali pon

Ecnephias. dere incurſaq̄ꝫ ſi late ſiccā ruperint nubē ꝓcellā gignunt. q̄ vocat᷑ a grecis ecnephias de qua Ariſt. in. iij. meteororū. c. viij. Uenūt cadūt. Eſtate: Ecne

Fulmen. phiā dicit Pli. fieri niue iacēte. Fulmina. Si in nube luctet᷑ flat⁹ aut vapor tonitrua edit. Si erūpat ardēs fulmina. Si longiore tractu veniat fulgetra autor Pli. de fulmine. Ari. i. iij. meteoroꝝ. c. vij. Quot aūt gña ſint docet q̄ꝫ Pli. in. ij. c. liij. Uēti. Uentus inq̄t Pli. nō aliud eſſe intelligit᷑ quam fluctus aeris. Uētos aūt exhalatione generari in latus mota docet Ariſt. in. iij. methe. quoꝝ qualitates idē cap. iij. docet. Sunt aūt vt volunt duodecim. Subſolan⁹ auſter Cecias. Eurus. Euro auſter. Libanotus. Fauonius. Boreas. Aphricus. Corus. Traſceas. Aquilo. Ponūtur autē quatuor precipui de q̄bus ⁊ eoꝝ ſitu. Manili⁹ ita expreſſit. Aſper ab axe ruit boreas. Fugit eurus ab ortu. Auſter amat mediū. Solē zephiruſq̄ꝫ ꝓfundū. Boreas grandinoſus eſt. Aq̄lo niuoſus. Autor Ariſt. Amnes imbres ⁊ pluuie quas ſic dicit Ariſt. gñari. A ſole ⁊ aliis aſtris eleuant᷑ vapores ab aqueis locis: eſt em̄ vapor aque halitus q̄ diu in aere ſuſpēſus ⁊ ob medie regionis frigide contactū denſat᷑ infrigidatus atq̄ꝫ iterū ꝑ ſtilas deorſum erūpit: fitq̄ꝫ pluuia q̄ ſi minoribus ſtilis crebra deſcēdit imber. Si maiorib⁹ pluuia: ſi impetuoſa ⁊

Uenti q̄t pluuie. ſubito ⁊ groſſiorib⁹ guttis labrocera dicat᷑. Potes etiam intelligere Amnes aquarū ⁊ fluminū eluuies ⁊ exūdationes q̄ tot ferūt incōmoda. Grādo hec dicit᷑ ſic fieri. Nubes ex qua gignit᷑ grādo prius ſoluit᷑ in ſtilas: q̄ deinde gelant᷑ fiuntq̄ꝫ grādines. Grādinē aūt dicit philoſoph⁹ Min⁹ eſtate ⁊ hyeme qd̄ vere ⁊ autūno ⁊ fructuū maturatione fieri. grādinis accidētia q̄dā ſic ver

Terremotus. ſus collegit. Grādo globū vitrei criſtalli imitata deorſuꝫ decidit ⁊ vitā ſtrataq̄ꝫ farra necat. Horrēdoq̄ꝫ ſono mortalia pectora terret nubis: ⁊ euētu deteriora rata. mixta ruēs imbri variis formata figuris. Et faciē viſa eſt ſepe habuiſſe fere. Tellurē terrā Tremere moueri. Et poſtes q̄bus domus cōpingunt᷑. Et tecta domos. Labare tremere ⁊ cōcuti: ſignificat autē terremotuꝫ quē Ariſto. ait ſic fieri. Terra naturaliter ſicca eſt aq̄ multitudinē in ſe cōtinens que a ſole calefacta ⁊ multis q̄ in ſe tenet igneis corporibus. Multum ſpiritū intra ſe concipit q̄ q̄ ſubtiliſſimus ocyſſimus ⁊ vehementiſſim⁹ eſt huc illuc euagat⁹ ⁊ diſcurrēs terra vehementer cōcuſſu plerūq̄ꝫ eius vt motum ⁊ tremorē parit querit em̄ exitū ⁊ in ſuum locū euolare. Solē obſcurari

eclypſim

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

eclypſim parit Cuiꝰ ratione͂ lib.vij.q̄rte decadis Liuius dicit. Cu͂ em͂ luna ſub orbe ſolis ſubit. Sereno celo interdiu ſolis lux obſcurat̄. Noctu obtene breſcere luna͂ eclypſari cuiꝰ quoqꝫ ratione͂ ·pli.dice͂s dicit luna͂ obſectu ter re occultari ob quas aute͂ cauſas te͂pore nocturno hinc ex.ij.lib.c.x.repete Ampliores aut celebriores lune defectus fieri qua͂ ſolis Aphrodiſeus do= cet q̄ luna ta͂ orte incurrit ⁊ q̄de͂ crebriꝰ luna͂ eo deuenire ꝓpter ſui orbis ce= leriore͂ abſolutione͂ neceſſe eſt. Sol per coitus tm͂ defectioni deputatos obu͂ bratur cu͂ ſcilicet luna ꝑ eos curſuꝫ agat occulteqꝫ facie͂ ſuperiore͂ q̄d tm͂ ſol lo͂ge maior q̄ꝫ luna eſt totu͂ abſco͂di no͂ po͂t. Luna ſepiꝰ tota occulitur. Cur ſegeti loliu͂. ·pli͂n.de vitijs frugu͂ ⁊ remedijs lib.xviij.cap.au͂t.xvij. docet lo= liu͂ ⁊ tribulu͂ ⁊ carduu͂ lappa͂ no͂ minus qua͂ rubu͂ inter frugu͂ morbos potiꝰ qua͂ inter ipſiꝰ terre peſte͂ annumerari. Eſt au͂t loliu͂ herba q̄ grece zizania dicit̄ q̄ ſi cu͂ tritico emolat̄ fiatqꝫ inde panis inducit ſomnu͂. Segeti frugibꝰ Meſſi dominant̄ auene de hoc vitio ide͂ ſcribens ait primu͂ oim frume͂ti vi= tiu͂ auena eſt ⁊ hordeu͂ in ea͂ degenerat ſicut ipſa frume͂ti ⁊ inſtar. Soli ma xime celiqꝫ humore hoc euenit vitium. De frugum aute͂ vitijs in.j.geor.ita Verg.canit. Mox ⁊ frume͂tis labor additus vt mala culmos Eſſet rubigo ſegniſqꝫ horreret in aruis. Carduus intereunt ſegetes ſubit Aſpere ſylua Lappeqꝫ tribuliqꝫ interqꝫ nitentia culta infelix loliu͂ ⁊ ſteriles dominant̄ auene. Uua in capreolos tra͂ſit. Sunt capreoli vitiu͂ quaſi cincinni quibus arbores velut pedamenta capiu͂t quibus innoluant̄. Hoc aute͂ affectuoſe a Cornice dictu͂ cu͂ hos natura dederit q̄bus fulciretur. Cu͂ longe alios vitiu͂ morbos ·pliniꝰ in.xvij.lib.c.xxiiij. Demo͂ſtret q̄ illinc repere. Caligine verni depereunt flores ꝑdunt̄ aere infecto ſoliſqꝫ caloribꝰ ince͂ſo hec oia mala vr= banoru͂ vitijs co͂tingere dicit ignaru͂ reru͂ naturaliu͂ Cornix. Un͂ addit. Cui le nephas vrbanu͂ ·Parturit parit ⁊ dat nobis hec oia mala q̄ dixit ·Pariet dabit plura his. ſic Iuuenalis dedit hanc contagio labe͂ ⁊ dabit in plures. Unde venit armoru͂ belloru͂ furor: ex qua cauſa Belliqꝫ tumultus. Tumul= tus vt ſcribit Cice.in.viij.philipica: nil aliud eſt q̄ꝫ perturbatio ta͂ta vt ma= ior timor oriatur vnde etiam nomen dictu͂ eſt. Tumultus auteꝫ hoc a bello differt ꝙ po͂t eſſe bellu͂ ſine tumultu Tumultus eſſe ſine bello non po͂t atqꝫ maiores noſtri inquit Cice. Tumultnm italicum quod erat domeſticus. Tumultum gallicum quod erat italie finitimus preterea nullum tumultu͂ nominabant. Grauius autem eſſe Tumultu͂ qua͂ bellu͂ hinc intelligi licet quod bello gallico vacationes valent tumultu non valent.

Eclypſis ratio.

Lolium.

Capreoli.

Tumultꝰ.

Bellum.

¶ Qui genꝰ oe͂ mali ſecu͂ vehit: oibꝰ vrbs eſt
Fons ⁊ origo mali: deſce͂dit ab vrbe Lycaon
Deucalion pyrrha cu͂ coniuge ruſticus: ille
Intulit diluuiem terris hic abſtulit ille
Abſtulit humanu͂ terris genus: intulit iſte
Si terra (vt perhibe͂t) flammis abolebit̄ vnq̄ꝫ
Iſtud gra͂de nephas vlla deſcendet ab vrbe:
Ful. O Cornix ia͂ pone modu͂ ſermonibꝰ iſtis
Audio iamdudu͂ pueros de pulte loquentes:
Cetera (ſi quicq̄ꝫ ſupereſt) poſt prandia dices:
Pulti ✳ indulge͂du͂ monet vrbibꝰ hora relicti.

¶ Qui genus eſſe mali ſecum vehit. Rapi virgines pueros diuelli liberos a parentum complexu ma= tres familiarum pati que victoribꝰ collibuiſſet pha na atqꝫ domos ſpoliari: ce dem incendia fieri poſtre= mo vt ait apud Sallu. ce ſar armis cadaueribus cruore atqꝫ luctu oia com= plexe. Omnibus vrbs eſt fons ⁊ origo mali. hinc ei inq̄t Cornix omnia mala manant ⁊ oriu͂tur. Deſce͂= dit ab vrbe Lycao͂ Rex xe͂ plis firmare niti. Lycaon

Lycaon.

✳ Puls victus antiquiſſimus ex melle ſeu caſeo decocto factus q̄ pro pane veteres vteba͂tur.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

autē arcadie rex titanias terre filius vt eſt apud theodotiū:referente Bocca
tio:filius in Jouis mortem conſpirauit. Cui obſidem ex gente moloſſa celū
epulūdū appoſuit vt experiret deus ne eſſet qd vt nouit Juppiter in dnm
euertit penates:q territus in ſyluas fugiēs in lupū cōuerſus eſt huius ſce
lere admonit⁹ Juppiter lōge maiorib⁹ terrā grauari vitijs animaduertēs
diluuiū immiſit terris: cui⁹ cauſa ꝓhibet Cornix Lycaonē fuiſſe q vrban⁹
Deucaliū Pyrrha. fuit. Deucaliū Pyrrha hos fuiſſe ruſticos dicit:multoq; plura terris bona
attuliſſe ꝙ vrbanos Deucaliū ꝓmethei filius fuit cui adulto epimetheus
patruus Pyrrhā filiā iunxit. Mitis ingenij vir fuit & Pyrrha pijſſima qui
tū apud theſſalos ingēs diluuiū eſſet in nauicula euaſerūt & in parnaſum
deuenerūt montē. Ubi conſulta themi iactu lapidū gen⁹ humanū inſtau
raſſe dicunt. Ante autē Deucalionis tēpora aliud fuiſſe diluuium ſcribit
Diodorus in .i. bibliothece. Primūq; ab oſtio cyaneo: deinde ab heleſpōto
erupiſſe. Noſtri autē Noei tēpore fuiſſe ſcribūt. De quo Geñ. vij. c. Ille Ly
con: intulit cauſam qre inferret:fuit Illuuiē aquarū proluuiū. Hic Deuca
liū. Nā Juppiter vt liqdis ſtagnare paludibus orbē. Et ſupeſſe virū de tot
modo milib⁹ vnū. Et ſupereſſe videt de tot modo milibus vnā. Innocuos
ambos cultores numinis ambos: Nubila diſiecit nymbiſq; &c. Ille Lycaō
abſtulit humanū terris genus ꝑ diluuiū. Nam canit Naſo. Maxima pars
vnda rapit quibus vnda pepcit. Illos longa domant inopi ieiunia victu.
Intulit. Iſte deucaliū. Iactu ſaxorū. Que miſſa viri manibus faciē traxere
virorū. Et de femineo reparata eſt femina iactu. Si terra vt dicit quoq; in
cendiū qd tēpore extremi iudicij contingit: vrbanorū vitijs terras inuaſurū
Abolebit flāmis deuaſtabit & cōburet. Ut ꝓhibet. dicit qd hoc ꝑter captuz
paſtorū eſt. De incēdio autē ꝑterea q a noſtris dicunt. Ita Oui. ſcribit. Eſſe
quoq; in fatis reminiſcit affore tēpus. Quo mare quo tellus correptaq; re
gia celi ardeat & mūdi moles operoſa laboret. Huius quoq; deflagrationis
meminit Cic. in primo de diuinatione. Iſtud grande nephas malū & dānū.
Ulla deſcēdet ab vrbe quaſi dicat ita. O Cornix ꝑuicaciā cornicis faſtidiēs
fulica iubet modū iſtis verbis imponi & ita fieri debere admonere & hone
ſtatē & tēpus. Nā audio iādudū pueros. Mercenarios fortaſſe aut reuera
filios adhuc pueros de qb⁹ ſupra de pulte. hoc ideo qr dixit ſupra. Sedet
ante focū fumoſa neera. Atq; polenta coquit. Cetera vrbis mala. Si quicq;
ex inceptis. Supereſt. reſtat. Quia pulti indulgendum pultes comedere.
Monet Hora. prandendi tempus. Et hec in ſextam.

¶ Finis ſexte Egloge.

¶ Andree Uaurentini Enarrationes in Septimam Eglogam Bapt. Mantuani.

Galbula ſepteno paſtorū carmine laudes.
Narrat: polluciq; deam meliora monentem.
Uiſam: & religioſa virū ſic clauſtra ſecutum.

Galbula Innocētiā hic verā ꝙ vitā paſtorꝝ effert h Bapt. & laudes quas varijs multiſq; exemplis approbat hic. Ut dixere patres iaciens primordia Dicitq; quos nūc in reuerentia habemus paſtores fuiſſe multaq; paſtorib⁹ apparuiſſe vt polluci. Polluci quo ſe nomine vocat Bapti. decreuerat autē pollux neſcio que vt galbula dicit durus & imitis pater atq; ſuperba nouerca adductus ſuis erroribus q admonitus a diua virgine reliquit. Secutuſq; eſt vitā monaſticā hic. Sic igit pollux. Monentē. Cū eñ abiret pollux parentū rigore ꝑterri

ſus meliora accepit ꝙ propoſuerat ibi. Chare puer quo tẽdis iter. Religioſa clauſtra carmelitarũ virũ pollucẽ. Sic tali virginis apparitione qua meliorẽ partem ſecutus eſt pollux Laudaturus religionem quã profitet᷑ aliõ longe preſtantius argumentũ aggredit᷑ ꝙ hactenus ſcripſerit Bap. nõ immemor ſui carmeli ad quẽ pollucẽ quo nomine poetam intelligere lꝫ montis diue virginis ꝛ matris veniſſe canit. quod vero ſimiliter dici põt factuꝫ eſſe. Siquidem bona que agimus diuino ſpiritusſancti afflatu illa aggredimur. Quare haud immerito de ſe hoc finxit poeta. Inſcripſit autẽ eglogã hanc ſeptimã de conuerſione iuuenum ad religionem in qua ſancte multa immo oĩa diſcuntur. Laudat ergo hic religionem: quã quoqꝫ Bernardꝰ extollit: dicit eñ ibi homo cadit rariꝰ ſurgit velocius purgatur citius incedit cautius viuit quietius irroratur frequẽtius moritur confidentius ꝛ remuneratur copioſius. Introduxit paſtores duos. precipue partes.

Galbula quid ſentis? pollux doctiſſimus olim. Al.
Fiſtulicen: ſubito quodã ꝗſi numine tactus.
Deſtituit calamos / tunicas / *armenta: ſodales:
Bardocucullatꝰ caput / vt cãpeſtris a lauda /
Quatuor ante dies in religioſa receſſit
Clauſtra: fecerũt illũ pecudes dũ ſolꝰ in agris
Paſceret / effigiem quandam vidiſſẽ deorum.
Cetera non memini: ſed tu q̃d galbula ſentis?

Galbule ſunt: quos interpellat Alphꝰ dicens. Galbula quid ſentis q̃d ſnie i aio habes. Ecce pollux hic nomine quõdã Caſtoris frater fuit Lede filiꝰ Tidaris: de q̃ ſatis multa afuleꝛ ſꝫ tñ Pollux hic ꝓ paulo põit vt ait ꝑtholo. Fiſtulicẽ cantor ꝛ q̃ ad fiſtulaꝫ caneret doctiſſime. Deſtituit deſeruit. Subito repente deſtituit inq̃ꝫ calamos. Tunicas armẽta. Sodales id eſt omnem artem paſtoriã ꝛ eius ſupellectilem de qua ſupra iu prima. Calamos quibus canunt. Solent enim culmis palearum aut auene velut fiſtulis vti paſtores. Tunicas penulas contra aeris iram pluuias grandinem frigora de quibus ſupra. Armenta quibus ſignificat armentarium non gregarium fuiſſe. Sodales hos dictos putat Feſtus qꝺ vna ſederent ꝛ eſſent vel quod ex ſuo datis veſci ſoliti ſunt: vel q̄ inter ſemuicẽ ſuaderent quod vtile eẽt. Itaqꝫ Bardocucullatus caput Bardocucullo tectũ habens caput. Eſt autem bardocucullus a bardo ꝛ cucullo compoſitum.

*Tunica veſtis erat breuior ꝛ ſine maniciſq̃ ꝓpe viris ꝯueniebat: lõgas vo tunicas feminis ꝯuenire exiſtiabãt. Verg. Et tunice manicas ꝛ habẽt redimicula mitre. Plautus. Maulcotã tunicaꝫ hr̃e hoieꝫ ꝺcet. dicta eſt aũt tunica a tuẽdo corpe.

Sodales. Bardocucullus.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Bardus. Bardus vt refert Feſtus ſtultus a tarditate ingenij appellatur Cecil. minus audacem nimiſq; bardū barbarum: trahitur aūt a grege q̄d illi bardiſtos dicūt. Bardus gallice cantor appellatur qui virorū fortium laudes canit a gente bardorū: de quibus Lucanus. Plurima ſecuri fudiſtis carmina bardi. Cucullus Cucullus aūt opericulū capitis dicit. Proprie aūt cucullus papyraceum tegmētum eſt quo pigmētarij vtunt. Hinc eſt Bardocucullus genus veſtis quo galli vtebant. Trāſlatū aūt inde eſt vt veſtis que cucullū habet corū qui religionē ꝓfitētur ſit hinc formatū ſine verbo participiū bardocucullatus. Alanda. Galerita. Ut campeſtris alanda. Alaudarum duo facit Ariſtoteles genera alterū terrenū criſtatū galerita a criſta appellatū. alterū gregale nec ſingulare more alterius verū colore ſimile ꝗꝗ magnitudine minus ⁊ galero carens cibo vero idoneū. de galerita aūt hic intelligit q̄ galerū velut cucullū habet. Ante hoc tp̄s quatuor dies iā ſunt inq̄t quatuor dies quo in religioſa receſſit clauſtra religionē ꝓfeſſus eſt. Clauſtra cenobiorū ⁊ eremi penetralia. Ferunt illū hoc totius egloge argumētum eſt Solus ab alijs paſtoribus ſecretis. Sed lōge aliter cōtigiſſe Galbula narrabit. ſi quidē a patria abeunti. Nymphā apparuiſſe dicet nō aūt oues cuſtodienti. Quandā deorum effigiem vidiſſe celeſtis imaginis ſpeciē qualis virgo Maria. Cetera nō memini que ad hāc hiſtoriam pertineant. Sed tu. q. g. s. ſup hac re.

Gal. At dixere patres/ faciēs primordia rerū:
(Magna canā nobiſ q̄ quodā tradidit vmber)
Inſtituit de⁹ agricolas: pecoriſq; magiſtros.
Primus agricultor rudis: imāſuetus ⁊ aſper.
Qualis hum⁹ ſegnis/ lapidoſa rebellis aratro
Aſt ouium primus paſtor mitiſſima proles
Inſtar ouis/ que bile caret: que lacte redundat
Mitis erat: nullis vnq̄ paſtoribus aſper.
De grege ſepe ſuo lucrum ponebat ad aras
Nunc oue: nūc pingui vitula faciebat/ ⁊ agno
Sepius ⁊ magno diuos ambibat honore.
Sic profecit apud ſuperos ſic numina flexit:
Ut fuerit primo mundi naſcentis ab ortu
Tempus ad hoc celo pecoris gratiſſima cura

¶ Ut dixere. Galbula paſtorū laudes et religionis carmelitane lecturus q̄ti paſtores deus fecerit narrat vt mirū nō ſit ſi hec talia polluci ꝯtigerint. Docetq; paſtores a deo primordia ſumpſiſſe. Uñ canit Ut dixere patres noſtri maiores aut reuera genitores: qui filios exēplis meliores fieri ſtudent. Jaciens fundans ac creans. Primordia rerū principia Inſtituit deus agricolas: fieri pōt vt alludat ad apologū ſuperiorē. Pecoriſq; magiſtros paſtores magna. c. captat hic magnā attentionē. Que. q. tra. no. vber. quē quoq; ſupra multa ſe docuiſſe dixit: de quo ſatis illic. Primus agricultor. Ab hortis delitiarum protoplaſte expulſi Chayn peperere rurſumq; fratrem eius Abel: fuit aūt Abel paſtor ouium et Chayn agricola: de hoc hic Galb. intelligit Rudis incultus immanſuetus inclemens ⁊ ferus. Et aſper intractabilis: vt qui fratrem ſuū: vt Gen. iiij. videre licet occiderit. Cui hec dedit eius epitheta. Uagus ⁊ profugus eris ſuper terrā. Qualis humus ſegnis iners terra ⁊ rudis. Lapidoſa. Lapidibus aſpera rebellis difficilis ⁊ q̄ facile arari nō poſſit. Hec de agricolis Galbula de quorū tn̄ laudib⁹ Maro in. ij. georgicorū. ⁊ Plinius li. xviij. Fortiſſimi viri ⁊ milites ſtrenuiſſimi ex agricolis gignuntur minime male cogitātes. Aſt ouiū prim⁹ paſtor. Abel mitiſſima māſuetiſſima ꝓles appoſitiue. Erat mitiſ dulcis ⁊ placabilis. Inſtar ouis ad morē ouiū. Uñ Pythago

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

ras,Ouidianus.Quid meruiſtis oues placidũ pecus.Nullis vniꝗꝫ paſtoribus aſper qui poterat eſſe qñquidē nullus filiꝰ erat. Hec affectuoſe a galb. dicũtur. De grege ſepe ſuo: quem paſcebat ſacrum ponebat ad aras deo ſacrificabat. Nam factum eſt autem poſt multos dies: vt offerret Chayn de fructibus terre munera dño. Abel quoqꝫ obtulit de primogenitis gregis ſui ⁊ de opibꝰ eorũ. Nũc ouē nũc pingui vitula faciebat modo ouē modo vitulā ſacrificabat: ⁊ figurate faciebat vitula ait: vt faciā ture. Ut Hora. in.j.car.ſiue poſcat agna ſiue malit hedo author. Seruius. Unde Uer. Cũ faciā vitula ꝓ frugibꝰ ⁊ agno ſepius repete faciebat. Ambibat anxie ambientium more adorabat ⁊ venerabat. Sic diuos colendo. Profecit apud ſuperos: vt ſic qđ poſt dicetur. Pietate peculia creſcunt. Et qđ ait Hiero. ad demetriadē. Abel primus iuſtitiā magiſtrā ſecutus: ita dñi promeruit: vt dum ei offerret hoſtiā tam grateqꝫ ſacrificium eius acceptũ deo fuerit: vt fratrē inuidiā cōcitaret. Sic vſqꝫ adeo. Numina ſanctiſſimam trinitatem. Flexit ad amorem. Ut cura pecoris fouendi fuerit gratiſſima celo deo. Ab primo ortu mundi naſcentis ad hoc opus preſens: de paſtorum innocentia ⁊ continentia Uergilius in Culice ſatis ample.

Sentētiaꝛ

¶ Aſſyrios quoſdā (ſed neſcio nomina) cure
Diminuūt animum: deus ex paſtoribus olim
Conſtituit reges qui poſtea murice ⁊ auro
Conſpicui ✱ gentes bella domuere ſuperbas:
Cum Paris iliaca tria numina vidit in ida.
Aut Paris: aut aliꝰ puerū q̄ obtrūcat ad arā
Paſtor erat quando celeſti exterritus igne
Uenit ad oſtentū pedibus per paſcua nudis
Paſtor erat Moſes: Moſes a flumine tractꝰ
Exul apud Graios: amphriſia paſtor apollo
Rura peragrauit/poſito deitatis honore:
Celeſtes animi chriſto ad preſepia nato
In caulis cecinere deum paſtoribus ortum
Et noua diuini partus miracula docti
Paſtores primi natum videre tonantem
Et ſua paſtores infans regnator olympi.
Ante ✱ magos regeſqꝫ dedit cunabula ſcire
Se quoqꝫ paſtorem deus appellauit: oueſqꝫ
Mitibus ingeniis hoīes ⁊ mentibus equis.

¶ Aſſyrios quoſdā. Rem vult exemplis probare vt ſolet Baptiſ. dicens deus quoſdā ex paſtoribus fecit olim reges aſſyrios. vt de dauide.j.regũ.xvj.cap. ſcribitur. Quē paſtorem vnxit iuſſu dñi ſamuel cui regem iudee Aſſyria aūt iudeam cōtinet ideo aſſyricos dixit. Sed neſcio nomina illorũ regũ. Hoc aūt ex decoro eſt ꝑſone. Cure ſolicitudies ⁊ anxietates ⁊ aīorũ ꝑturbationes. Diminuunt animum memoriā. vnde Uer. omnia fert etas aīm quoqꝫ qui reges murice purpura. ſignificant autem trabeā cuius gña tria ſunt. Unū dījs cōſecratũ: qđ eſt tm̄ purpureũ. Aliud regum qđ eſt purpureū: ⁊ habet tamē albũ aliquid. Tertium augurale purpureū ⁊ coco mixtũ autor Seruius in vij. cōmentario. Cōſpicui inſigniti. Domuere vicere. Gentes ſuperbas: vt de Dauid.j. Regum videre licet. Cū paris miſcet veris fabulas. Paris priami Hecubeqꝫ filiꝰ fuit: de quo cōſulti arioli Troie excidiū daturū reſpōderūt: qua de re expoſitū paſtores regij vt reppercrerūt infantis formā admirati educarūt: qui paſtor in virū creuit. Acerrimuſqꝫ athleta cū hectore pugnauit quē egreferens victorē Hector interfeciſſet: ni tandē fratrē eſſe agnouiſſet. Hic ꝓ venere ꝯ Iunonē mineruāqꝫ iudicauit.

✱ Cōſpicuꝰ modo ſignificat ſagacem. Quintil. Cūſpicuꝰ ſagax: callidꝰ. modo clarū ⁊ qui ab oibꝰ cōſpicitur.

Aſſyria.

Moſes. paſtor.

Trabea.

✱ Magus dictio ꝑſica: q̄ apud eos ſignificat ſapiēs ſic em̄ ꝑ ſe magos vocāt vt greci phos.

Paſtor de Paris.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

De preſtāti forma qui in mercedē vt d̄r in greciā ꝑfectus Helenā rapuit:q̄
ruinarū troie authoꝛ fuit. Paſtoꝛ aūt huc adhuc erat cum iudex ſedit. Ida
mōs phꝛigie celeberrimꝰ eſt mari deū ſacer. Iliaca troiana tria numia Ve
nerē ⁊ pallade cū Iunōe. aut paris aut aliꝰ de noie dubitat. qd̄ hic ꝗ ꝫ Ale
xander dictus eſt. Puerum qui de abꝛahamo. Hoc dictū intellige de quo
Geñ. c. xxij. Nā ait illi dn̄s. Tolle filium tuū vnigenitū quē diligis Iſaac: et
vade in terram viſionis atq̧ ibi offeres eum in holocauſtū ſuper vnū mon-
tium quē mōſtrauero tibi: cuius dicto parēs cōſurrexit: ducēſq̧ ſecū duos
iuuencs ⁊ Iſaac filiū ad locū venit quē oſtenderat ei dominꝰ. In quo edifi-
lauit altare ⁊ ſuper ligna cōpoſuit. Cūq̧ alligaſſet Iſaac filium ſuū poſuit
eū in altari ſuper ſtruem lignoꝛū: extenditq̧ manum ⁊ arripuit gladium vt
immolaret filium ſuū: ſed ecce angelus dn̄i de celo clamans factum arcuit
iuſſitq̧ filiū dimitti. Leuanſq̧ abꝛaham oculos ſuos vidit post tergum arie
tem inter vepꝛes herentem coꝛnibꝰ: quem aſſumēs deo obtulit. Paſtoꝛ erat
qd̄ Geñ. xij. cap̄. mōſtratur. Erāt aūt abꝛahamo oues ⁊ boues ⁊ aſini ⁊ ſerui
⁊ familie ⁊ aſine ⁊ cameli. Moſes a fluminetractus. Cū mater pharaonis
metu Moſen tribus menſibus obſcondiſſet: nec celare amplius poſſet: ſum-
pſit fiſcellam ſcirpeā qua cōditū puerum in carecto ripe fluminis expoſuit
quem inuentum pharaonis filia deſcendens vt lauaretur ſuſtulit educan
dum: ignara matri pꝛopꝛie pueri educandum pꝛopoſita mercede dedit quē
adultum recipiens regina in locum filij adoptauit: vocauitq̧ Moſen di-
cens: quia de aqua tuli eū. Qui grandioꝛ oues Ietro ſoceri ſui pauit quas
cum ad interioꝛa deſerti compeſcuiſſet venit ad mōtem dei Oreb. Viditq̧
dominum in flamma ignis de medio rubi: quem ardere videns nō cōburi:
dixit vadam ⁊ videbo viſionem hanc magnam quare non comburatur
rubus. Vocauit autem Moſen dominus vt eum pergere vidit dixitq̧. Ne
appꝛopies huc. Solue calciamentum de pedibus tuis: locus enim in quo
ſtas terra ſancta eſt: ego ſum deus patris tui: pꝛefecitq̧ eum qui populū
de egypto educeret. Hec Exo. c. ij. ⁊ iij. Igne celeſti quo rubus ardebat. Ad
oſtentum rubum qui ardebat nec comburebatur. Pedibus nudis ex domi
ni pꝛecepto paſtoꝛ erat ouium. Ietro ſoceri ſui. Tractus a flumine a pha-
raonis filia. vnde ⁊ nomen ſoꝛtitum eſt Paſtoꝛ apollo. Spoliatus apollo
Apollo nomius. diuinitate ob occiſos ciclopas Admeti regis armēta pauit vnde nomius
vocatur. Exul reiectus a turba ceteroꝛum deoꝛum. Apud graios grecos
⁊ pꝛecipue ceſſatos peragrauit: luſtrauit. Arua amphꝛiſia que circum am
phꝛiſum teſſalie fluuium iacēt poſito. Depoſito ⁊ exuto. Deitatis diuini-
tatis illud autem minus latinum eſt. Celeſtes animi angeli ⁊ ſpiritus dei
nuncij. Cecinere paſtoꝛibus nūciauere. Deum dei filium oꝛtum natum in
caulis ouilibus aut ſtabulis. Quod pulcherrime narratur Luc. ij. cap̄. Cū
enim virgo peperiſſet angelus domini iuxta paſtoꝛes ſtetit qui in eadem
regione erant vigilantes ⁊ cuſtodientes vigilias noctis ſuper gregem ſuū
quibus natum ſaluatoꝛē nunciauit: qui feſtinantes venerunt ⁊ inuenerūt
Mariam ⁊ Joſeph ⁊ infantem pꝛopoſitum in pꝛeſepio. Chꝛiſtus qui inter
Chꝛiſtus. pꝛetatur vnctus. Nato ad pꝛope pꝛeſentia que in breuem vſum Joſeph cō
ſtruxerat vt hic noſter in parthenice pꝛima refert. Et paſtoꝛis docti ab an-
gelo. Non magna miracula quia virgo cōcepit virgo peperit ⁊ virgo per-
manſit pꝛimi videre. Tonantem chꝛiſtum natum ex. ij. Luce retulimus. Et
regnatoꝛ olympi deus. Infans modo genitus. Dedit cōceſſit paſtoꝛes ſcire
ſua cunabula ſuū oꝛtū. Ante magos regeſq̧ anteq̧ tres magi hoc ſcirent.
De qbꝰ Mat. ij. c. Qui ab oꝛiēte veniētes dimiſſiq̧ ab herode ꝓcidētes ado
rauerūt eū apertiſq̧ theſauris ſuis obtulerūt ei aurum thus ⁊ myrrham.
Se quoq̧ qd̄ maiꝰ eſt paſtoꝛē ſe deꝰ appellauit Jo. ca. x. dicēs. Ego ſum pa

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

ſtor bonus .Oues ꝗ allegorice vocauit hoies. Qui ſunt mitibꝰ dulcibꝰ. Eqs idest iuſtis .Dixit em̄. Ego ſum paſtor bonus ⁊ cognoſco oues meas ⁊c.

Et ne vana putes hec ſomnia: nuper ab vrbe:
Rus veniens picto perlegi hec omnia tẽplo
Sunt pecudes picte: parui ſub matribꝰ agni
In tellure cubant: ingens equitatus ab alto
Monte venit: radiãt auro *diademata diuũ.
Et ſuſpenſa tenent vaga lumina pretereuntũ.
Non igitur mirum noſter ſi numina pollux.
Vidit: amant villas: ⁊ oues: ⁊ ouilia diui.
Simplicibus preſens deꝰ eſt: offenditur aſtu.
Alph. Vera refers: pecori ſiſint innoxia nr̃o.
Paſcua: vidi aſinum: vidi preſepe: bouemqꝫ.
Iam memini turbe venientis: ⁊ oꝛa videre
Indica iam videor regum ſua dona ferentũ.

¶ Et ne vana putes ⁊c. paſtor literarũ ignarus rem firma pictura que vt Grego. ad Seruium Maſſilie epm̄ ſcribẽs qꝺ etiã de cõſecra. diſt. iij. canone Perlatũ repit ait. qꝺ legẽtibꝰ ſcriptura hec ⁊ idiotis preſtat pictura cernẽtibus: qꝛ in ipſa ignorãtes videt qꝺ ſe qui debeãt in ipa legũt q̃ literas neſciunt vnde et precipue gentibꝰ ꝓ lectione pictura eſt: quare hec oia ſe legiſſe in templo vbi depicta erãt. Dicit. Galb. ne putes: hec q̃ dixi eſſe velut ſomnia vana. Ab vrbe noſtra: mãtua. Rus in villam. Perlegi vidi hec oia que retuli. Nã ſunt pecudes picte quas paſcebãt: cũ natũ chriſtũ audiuerunt. Parui ſub matribus agni depicti repete. Cubãt in tellure exprimit autẽ geſtũ lactentiũ agnorũ. Ingens equitatus regũ q̃ duce ſtella chriſtũ petebãt. Ab alto monte venit in radicibus em̄ montis iacebat pannis obuolutus puer. Radiant ſplendent. Diademata. Diadema eſt regiũ indumentũ ſiue corona dicitur: aut a verbo greco diadeo hoc eſt circũligo. eſt em̄ faſcia candida que capiti regis ſiue regine circũligatur: tribuit aũt ⁊ diuis ob maieſtatẽ: diuũ ſpirituũ. Et tenent remorent. Vaga que vaganter cũcta pſpiciunt. Suſpenſa: vt ſollicite hec cogẽt reſpicere. Nõ igitur. Concludit paſtorum laudes ad religionẽ venturus: dicitqꝫ Cũ charos paſtores dij habeãt ⁊ ament haud mirũ videri. Si pollux paſtorũ optimus numina vidit. Numina quandaꝫ effigiem deorũ vt ſupra dixit. Nã amant vigilias: domos ruſticas: ⁊ in agris ſitas: de quarũ poſitione Pli. in. xviij. cap. vj. Ouilia que ſunt ouiũ ſtabula: vt bouilia boum caprilia caprarũ: equilia equorũ ſimplicibus: alia eſt ratio ⁊ catholica ſnia. Simplicibus q̃ nil fraudis habẽt. Preſens propitius. Offenditur aſtu vafritate ⁊ fraudibus quales non ſunt paſtores vt in culice Verg. docet. Vera refers in ſententiam galbule ait. Alphus. dicitqꝫ verũ eſſe ſeqꝫ hec oia etiã vidiſſe. Pecori ſic ſint innoxia noſtro paſcua. Imprecatio pſone accõmoda. Vidi agnũ bouẽqꝫ quos duxiſſe ioſephũ dicũt. Quidã aliorꝫ fuiſſe inter que natus in preſepio chriſtus q̃ oia depingunt̃ graphice a pictoribus. Turbe comitatus venẽtis tã docte depicte vt venire exiſtimet̃. Iam videor videre ꝓ quo barbari dicũt videt̃ mihi qꝺ video. Indica qualia indi habent. Indorũ tingimentũ multis varijſqꝫ coloribꝰ ornatus gratia ⁊ multas ex indis id ſtudioſius facere. Regiones autẽ colores mirabiles a capellis ⁊ veſtibus tingendis fere hoies ceteris de rebus frugales: circa ornatũ autẽ curioſos refert Strabo in. xv. Vel indica nigra ⁊ ꝓminẽtibus labris. Regũ ſua dona ferentũ propria ⁊ accommodatiſſima. Iſte etiam vt ſpecies poſſent oſtendere chriſtum. Aurea naſcenti foderit munera regi. Thura dedere deo myrrham tribuere ſepulchro: autor ſedulius.

Pictura

* Diadema regis geſtamẽ a dyadeo circũligo naꝫ hꝫ duo appẽdicula q̃bus caput ligatur.

Indorum mos.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Anũ oro quenam polluci occurrit imago?
Galbula ſi noſti: ne ſit labor omnia fari.
Gal. Et noui: ⁊ mẽorare libet: res digna relatu
Res digna auditu: pia: ſãcta imitabile factũ
Durus ⁊ immitis pater: atq; ſupba nouerca
Pollucem grauiore iugo preſſere iuuente
Tẽpore cũ dulces animos noua ſuggerit etas
Et cum iam inualide longo ſub põdere vires
Deſicerent: nullaq; odiũ manſueſceret arte.
Conſtituit tentare fugam: res vna volentem
Ire diu tenuit: nimis impatienter amabat:]
Error enĩ cõmunis amor iuuenilibus annis.
Res eſt fortis amor: violentia fortior/iuit
Et tales abiens (mihi namq; ſolebat amores
Enarrare ſuos) meſto dedit ore querelas
O virgo lachryme ne tuis ſoluentur ocellis:
Cum te tam charo cernes ab amãte relictã?
Nulla ne diſceſſu duces ſuſpiria noſtro.

¶ Anũ oro. Rei et narrationis ſequentis argumẽtũ pponẽs Alphus querit. Quenam imago nymphe effigies. Occurrit apparuit Polluci: de quo inſtitutus ſermo eſt. galbula ſi noſti ne. ſit labor oĩa fari. Ne grauere inq̃t ſi nouiſti cuncta mihi dicere ⁊ noui Galbula ſe narraturũ reſpõdet: q2 res hec ẽ digna relatu: q̃ referat res digna auditu: q̃ ab oĩb9 audiat. Et eſt pia q2 religioſa. Et factũ eſt imitabile. Q2 ſcitũ eſt, ex aliorũ erratis, in melius ſuam vitam inſtituere vt inq̃t Diodorus. Durus. Narrat ergo gal. docetq3 q̃ inhumane parentes pollucẽ tractarent. Durus vt q̃ filio neſciuerit indulgere vt par erat ⁊ immitis inclemẽs in filium cõmuni patrũ via. Atq; nouerca. Hec vt Põpeius ait dr̃ quã q̃ ſublatꝫ liberis nouã vxorẽ duxit a cercẽde familie grã volũt aũt dici q̃ſi Nearchẽ. i. nouã principẽ q̃ defuncta pueri mr̃e vxor ſupinducta priuigno noua princeps eſt: atq3 ideo ſuperba atq3 iniuſta qd perpetuum nouercarum epythetõ dicit Seruius. Preſſere pollucem grauiore iugo. Seruitio eſt autem ab ambobus ſumpta tranſlatio. Tempore iuuente que liberiorem viuendi facultatem habere debet. Cum noua etas iuuẽtutis. Suggerit miniſtrat ⁊ dat. Dulces animos: dulces animi curas ⁊ ſtudia qualia dicit Symo Terentianus filium arripuiſſe aut equos alere aut canes ad venandum aut ad philoſophos aut etiam amare. Et cum vires inualide imbecilles deficerent. Sub pondere longo. id eſt cum iam pati amplius nõ poſſet defectis viribus. Et odium parentum nulla arte filij tollerãtia ⁊ animi virtute qua preditus cuncta patiebatur, q2 mollis animus frangit irã. Conſtituit deliberauit. Tentare fugam a patria diſcedere vt abſentia ſua frangeret parentum odium. Res vna que poſt dicetur volentem ire diſcedere ⁊ fugere. Diu renuit remorata eſt. Q2 nimis impatiẽter amabat hoc ergo illũ tenebat. timor enim eſt cõmunis error: de quo ſupra ſatis clare: q̃re hinc repete q̃ ſunt huic loco neceſſaria. Juuenilibus annis tempore iuuentutis. Res eſt fortis amor. Unde ait hic quidem Bapt. de natura amoris. Multa poteſt fateor virtus rhamnuſia multa. Sed tamen in nobis predominatur amor. Violentia fortior vt que amorem ſuperet que coegit chinã illum terentianũ in militiam proficiſci. Juit diſceſſit ergo. Et abiens pollux. Dedit edidit. Tales querelas ore meſto ſic conqueſtus eſt. Mihi nãq3 ſolebat amores enarrare ſuos hinc ſcio illum abeundo ſic vt dicam conqueſtum. O virgo miſera. Pollucis q̃rimonia quã ad amicã abſentẽ agit diſcedens. Lachryme ſoluẽtur cadẽt quarum ſatis eſt in amore quibus tamen,

* Suſpiriũ ipſa ſuſpiratio: hoc eſt ab imo pecto reſpiratio ⁊ aliqñ ipſa ſpirãdi difficultas eſt enĩ morbus q̃ ex pulmone ſic q̃ ſuſpirat9 dr. oui. Ex ſuſpirãtibus hauſtis. q̃ ex pulmone ſicco et ſuſpirat9 dr. oui. Et ſuſpirãtibus hauſtis.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

nõ ſaturat vt nec gramina riuis;nec cityſo. Apes nec fronde capelle. Lachrymis nil ait Cic.citius areſcere. Ocellis tã blãde dictũq; illud.Cinthia prima ſuis miſerũ me cepit ocellis de quorũ natura ſupra.Cauſam autem addit.Cũ cernes ſcies te relictã violẽtia parẽtũ. A tã charo amãte a me qui tã chare te amo.Ulla ne,ſuſpiria dices ſuſpiraberis ne tu ob nr̃m diſceſſuz quid aũt amantes ſuſpirent ex Amphyro diſeo ſupra docui.

¶ Tu ne mei crudelis eris forte imemor vnq̃?
Uſq; adeo ne tuũ poterit frigeſcere pectus?
Pectus/qđ toties tot lumina fletibꝰ implet?
Tu ne trahes crebros gemitus:ꝛ pallida fies:
Cerno ocl'os:cerno lachrymas:cerno ãxia cor
Uirginis:heu tm̃ q̃ diſſimulare dolorẽ (da
Fas erit arte?dolor duplex mea pectora tor,
Illius atq; meꝰ ſz/fas mihi,flere qđ illi (quet
Nõ licet:occultus lõge magis eſtuat ignis
Incolumen mihi vos diui ſeruabitis illam/
Ut quãdo exilio repetã mea rura peracto.
Fiat amor felix ſaltem ſemel ante ſenectam:
Talia pergebat memorans voluitq; reuerti:
Tantus amor iuuenẽ vis tãta furoris agebat
Sed iam facta fuga cunctis erat alea nota
Fronde ſub herculea feſſus merore ſedebat
Ecce puellari virgo ſtipata corona/
Ora/manꝰ/ocl'os/hitũq; ſimillima nymphe
Et tali affata eſt puerũ ſermone dolentem.

¶ Tu ne crudelis:q̃ curis nõ reſpõdeas.ꝛ amãtẽ nõ redames Eris forte vnq̃ aliq̃ñ immemor mei.;q.d. nõ debebis.Poteris frigeſcere vt me obliuiſcaris amorẽ quoqz in lõgũ tenere nõ cures.Pectus inq̃ qđ implet toties lumina oculos meos tot fletibus cũ tam durũ video vt me non amet.Tu ne o amica trahes crebros gemitꝰ crebro gemes deſiderio mei. et fies pallida cũ mei memineris qđ q̃d cõtingat ex ſupioribus repete. Cerno oculos videre videor oculos inq̃t pre deſiderio diſcedẽtis lachrymis manare cerno lachrimas fluentes anxia triſtia ꝛ ſollicita corda virginis amice.heu qua arte erit fas diſſimulare celare Tãtũ dolorem quo agitabere meo diſceſſu hoc iõ dicit.Qꝛ nec celare ſuas nec vincere femina curas.Nec differre põt tm̃ reuitatis in illa eſt.Dolor duplex illius.ſ.quẽ ex deſiderio pcipere virgo.Et meus quo nũc angor.Torquet diſcrutiat.Mea pectora diſcedentis. Sz phas mihi flere licitũ ꝛ facile eſt.Qđ illi amice non lz flere.Ne fortaſſe impuditie arguatur.Occulte lõge magis eſtuat ignis:illã multo plus torqueri dicit qđ emittere dolorẽ non põt nec audet: hinc ait Amaſius poeta naſo.Qđ lz ingratũ qđ nõ lz acrius vrit.Ignis amor occultus.ſed q̃s celauerit ignẽ inq̃t paris ad helenã ſcribẽs.Lumine q̃ ſemp pdit ipe ſuo.Occultus quẽ aperire nõ audet ꝛ pdere.Lõge magis eſtuat ardet. Uel vrit ſicq; plus diſcruciat vt credibile ſit illã plus torq̃ri. Incolumen diui affectuoſe nã orãt ſperare qđ audẽt Mortales.Incolumẽ ſoſpitẽ.Mihi aut vacat aut dic in meũ cõmodũ.Ut q̃ñ repetã mea rura in patriã redibo peracto finito exilio qđ fortaſſe ꝯtinget mitigatis parentibꝰ.Fiat amor.noſter felix amica patiẽdo.faltẽ ſemel añ ſenectã nã nil refert quo tpe iſtud ꝯtingat dũmodo añ ſenectutẽ qua (cũ q̃s amat) nil turpius. Uñ canit oui.ad atticũ ſcribens.Turpe ſenex miles.Turpe ſenilis amor.Ad hãc illã vſq; tñ dicit pollux ſe amaturũ ꝙ aliter ꝯtinget.Talia pgebat memorãs ſic obiter cõquerebat pollux.Uoluitq; reuerti ꝛ parentũ etiã in clemẽtiã pati dũ cõſpectu

✻ Exiliũ pmutatio patrie q̃ſi extra ſolum. Sene.i li. de ꝯſolatione apđ albinã matrẽ exiliuz diffiniens ait. Exiliũ nempe loci ꝯmutatio eſt hãc cõmutionẽ loci aliq̃ñ ſequũtur incommoda pauptas ignominia:cõteptꝰ: q̃bꝰ detractis nihil ẽ qđ magnope ſit ptimeſcendum.

De hercule.

amice frueret. Tātus amor acclamatio eſt. Agebat iuuenē vt illum redire cogerēt. Uis tanta potentia. Furoris furētis ꝛ amoris inſani. Agebat verſabat itaqꝫ feſſus defatigatus. Merore luctu. Sedebat pollux. Sub frōde herculea hoc additū vt ad herculis fabulam alluſio manifeſtior ſit de qua Cic. in primo offi. ꝛ in eodē loco Petrus marſus qui que ad illū neceſſaria erāt ex zenaphonte ſic vertit: Narrat ſocrates cū ariſtippo diſputās herculē adoleſcētem diu ſecum multūqꝫ dubitaſſe vtrā viam caperet cū duas cerneret: vnā voluptatis alterā virtutis inter abigendū duas acceſſiſſe matronas quarū altera .i. voluptas accuratiſſime ornata erat et oēs delitias poſt ſe trahebat reſpectās aliqñ cū faſtu, qui oīa oſtentās ꝛ multo etiā plura pollicēs ſecū herculem trahere tentauit. Altera aſpera ꝛ dura ſeuereqꝫ intuens cōtra hec verba dixit. nō polliceor aliquā voluptatem non quietē. Sed laborē pericula ſudores infinitos terra mariqꝫ tolerādos horū premiū erit te deū fieri. Hanc demum hercules eſt ſecutus hactenus hec Marſus. Has quoqꝫ Silius ita licus in .xv. belli punici ſcipioni ituro in bella cetra carthaginē. Sed hic noſter nō virtutē Polluci apparuiſſe fingit. Sed ſuperum reginā matrēqꝫ tonātis. Ut in .viij. dicet. Ab vtroqꝫ tñ plurima mutuatus eſt Bap. Frondē herculē. populū arborē intelligit. Unde ſcribit pli. in xij. Arborū genera numinibus ſuis vēdicata perpetuo ſeruantur. vt ioui eſculus. Apollini laurus: Minerue olea: Ueneri mirtus. Hercule populus de cui⁹ generib⁹ idē in .xvj. et medicinis in .xxiiij. ſi qua voles hinc repete. Ecce repente illā hinc dicit. Sic Silius cū ſubito aſſiſtunt dextra leuaqꝫ ꝑ auras. Allapſe virgo maria ſtipata cincta. Sic V. de didone. Magna iuuenū ſtipāte caterua. Corona: choro ꝛ caterua. Puellari ceterarū ꝟginū q̄ illi aſſiſtūt Ora manus oculos habitūqꝫ ſimillima nymphe. Sic ver. in .iij. en. Hinc ſe forma dei ꝛc. ꝛ poſt. Oīa mercurio ſimilis vocēqꝫ colorēqꝫ. Et crines flauos ꝛ mēbra decora iuuente. Nymphe, ſponſe: qꝛ poſt dicet in octa. non erat illa dryas ꝛc. ſed ſimillima quoqꝫ dixit. Et affata allocuta eſt. Puerum plucem. Dolentem meſtum Tali ſermone. Qualem modo tibi referam.

Chare puer quo tendis iter? veſtigia verte
Neſcis heu neſcis/quo te via ducat: ꝛ audes
Ignotis errare locis: nil inſidiarum
Per cāpos ratus herboſos nihil eſſe pericli
Omnia * tuta putas: ꝛ qđ placet vtile credis
More iuuentutis ſtolide/collectus in orbem
Sepe latet molli coluber ſub gramīs vmbra
Eſt facile incautos offendere paruulus infās
Innocuos rutilum digitos extendit in ignē.
Nec/niſi iam leſus) vires intelligit ignis
Religio intrantes aditu conſueuit ameno
Fallere/delitias offert ꝛ gaudia/verum
Ingreſſus cum triſte nihil ſupereſſe putatur
Mille parat laqueos ꝛ mille pericula profert
Trames * hic: vt collē greſſu ſuperaueris illū

¶ Chare puer. Uerba ſūt virginis, polluci apparentis admonitiſqꝫ melius inter ꝛ ad religionē exhortātis. Captat aūt ſummā et beneuolentiā ꝛ attētionē. Quo tendis iter proficiſceris. Ueſtigia verte: hec eſt admonitiōis ſumma quā varie probabit. Potes aūt dicere aut redi: aut reſipiſce. nā neſcis o puer heu neſcis quo via quam tenes. Te ducat due vt diximus vie ſunt altera voluptatis virtutis altera: quarum q̄ voluptatis eſt. Molle eſtē tat iter. Sed vltima meta. Precipitat: captos voluitqꝫ per ardua ſaxa. ꝛ audes cum neſcias quo te ducat. Errare locis ignotis per loca tibi ignota. Nil inſi-

* Tutus actiuā ꝛ paſſiuā hꝫ ſignificatiōnē: vt tuta vrbs q̄ nos defendit ꝛ tutus ſum ab hoſtib⁹ id eſt munit⁹ ꝛ ſine ꝑiculo ſuꝫ.

Comparatio lepida.

* Trames ſemita tranſuerſa. Li. lib. v. Obliqs tramitib⁹ egreſſi.

Miniſterio de Educación, Cultura y Deporte

Ducit in vmbroſam vallem crudele ferarum
Hoſpitium loca tetra ſitu: ⁊ caligine opaca.

diarum ratus putãs eſſe nã tu putas. oĩa tuta ſine periculo eſſe. Et qđ placet credis vtile. Qđ aliter in nona docebit Fauſtulus hic Te tua credulitas ⁊c. More iuuẽtutis ſtolide hoc ſapienter addito. Qr facit experiẽtia catos. hi prius explorant et nõ laudata ſequunť omnia. Quã experiẽtiã iuuenes nõ habent expertes actuum humanorũ Callectus in orbẽ latius rẽ explicat nam vbi minime credas periculum eſt iuuat ſub vmbra in toro viridantis herbe iacere: ſed illic quẽ minime rere latet ſerpẽs qui te dormiẽtem occupet aut deambulantẽ preſſus mordeat. Ut de Euridice nympha tradunt fabule. Cũ admonet in palemone dametas. Qui legitis flores ⁊ humi naſcẽtia fragra. Frigidus o pueri fugite hinc latet anguis in herba. Hinc eſt adagiũ natũ latet anguis in herba. admonẽs ne quid inter res letas noxiũ nobis incautis eueniat Collectus reuolutus. Colligit enim ſe in breueq̃ cõtrahit de ſerpentibus Ariſtote. in. viij. de natu. animaliũ. Sub molli opaca: aut placida. Graminis herbarum itaq̃ eſt facile incautos improuidos. Offendere dãno afficere. Paruulus infans in eodẽ perſtat docet nõ oĩa que placẽt vtilia. Unde cũ tã lucidũ tanq̃ pulchrũ rudis infans ignem videt eius formoſitate correptus arripere vult ſed igni leditur: itaq̃ tũc demq̃ ſentit quod ignis ſit caueatq̃ rurſus illũ tangere. Rutilũ ſplendidũ. Nec intelligit vires ignis niſi iã leſus: expertus eſt, iam eſt quid dãni ſi tangat inferre poteſt. Hec regio quam petis. Adaperiat autẽ citraq̃ ambagẽ repetit que dixit. Aditu: ingreſſu: ameno facili ⁊ molli ⁊ qui pre ſe fert amenitatem. Nã delitias voluptates delitijs affluentes. Gaudia letitias quoſdã inanes. Offert proponit et oſtendit vt facilius incautos alliciat ad illaq̃ natura pronos trahat. Uerũ. Sed ingreſſus religionẽ illã. Mille parat laqueos. Pedicas quibus ingreſſos remoretur: intercipiatq̃. Mille pericula profert. Sic aũt Hiero. in regula monaſtica. Unde omnia plena periculis plena ſunt laqueis incitãt cupiditates inſidiant illecebre blãdiuntur lucra. Cum triſte nihil ſupereſſe videtur interpoſitiue hec nam qui religionẽ hãc ingrediũtur talem ſemper putant: qualis eſt in principio ſed fallunť. Trames hic. Audit ad literã. Pythagore quã ſcite. ver. verſu pſecutus eſt. Cuius dextrũ cornu ⁊ iter bonorũ eſſe dicit. Siniſtrũ malorũ: quas vias Maro quoq̃ in ſexto Eneidos. Et illũ imitatus Sedulius lib. ij. Mirabiliũ diuinorum. Ergo Trames hic. hec ſiniſtra via. Et greſſu collẽ ſupaueris illũ mõtis iugũ aſcẽderis. ducit in vmbroſam ſyluã. Nã vltima meta precipitat captos voluitq̃ p ardua ſaxa ⁊ ad impia tartara mittit crudele ferarũ hoſpitium appoſitiue hoc. Ut Uerg. It in antiquã ſyluã ſtabula alta ferarũ: addit aũt ⁊ aliud appoſitiue. Loca tetra. Sed ſic diſtingue. Loca tetra. ſitu mucone ⁊ ſordibus. Et opaca nigra ⁊ obſcura. Caligine aere tenebroſo ⁊ denſo: vt qui ſolis radijs vinci nõ poſſit ⁊ illuminari ſyluarum ſpiſſitudine.

Quiſquis eo deceptus abit: remeare vetatur:
Et piceis primum vetatur lumina vittis.
Deinde p omne nemꝰ dumeta p aſpa tractus
Tranſit in effigiem mõſtri / dũ voluere linguã
Atq̃ loqui tentat: mugit: dum attollere ſeſe
Credit humi: graditur quadrupes neq̃ ſuſpicit aſtra

¶ Quiſquis eo deceptus abit. Docet qđ mali patiť quiſq̃ in eſſe ſyluã deductus dicẽs. Quiſqs deceptꝰ illicijs que pre ſe fert regio illa abit eo ad ſyluã deductꝰ deſcẽdit. Remeare redire vetatur. Alludit autem ad illud quod. ſexto Eneidos deſcribitur

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Ima tenebroſe vallis lacus equore nigro
Occupat ⁊ nigris mõs plurim⁹ iminet vndis
Huc tracti in ſtygios latices: altūqꝫ baratrū
Precipites dant̃: rapidaqꝫ * voragine merſi
In ſtyga ⁊ eternas erebi rapiūtur in vmbras
Heu quot paſtores iſtis ambagibus acti
Cum gregibus periere ſuis: ego ſedula ſemꝑ
Mōſtro iter hic ad opē vigil indefeſſa ferēdā.

* Vorago baratrum đꝛ qđ in eā cadētia nō emergant ſed deuorari videātur.

facilis deſcenſus auerni. Noctes atqꝫ dies patet atri ianua ditis. Sed reuocare gradū ſupaſqꝫ euadere ad auras. Hoc opus hic labor ⁊c. vetat̃. Et vt ait idē Fata vetāt triſtiqꝫ palus inamabilis vñ alligat ⁊ nouies ſtyx interfuſa coercet. vnde ne poſſit: aut ſciat idē pariter redire. velat̃ lumina oculos. Vittis piceis faſcia nigra. Voluptate enim laborans ſine lumine mentis ⁊ vſu viuit quare facile non reſpicere poteſt. premitur enim appetitu ratio: que dominari deberet in homine. Deinde ſecūdum qđ ponitur eſt ꝙ tract⁹ violēter quidē dumeta per aſpera rubos ⁊ vepres cuſpidinatos reſpicitqꝫ ad illud qđ Maro canit. Quos durus amor ⁊ crudelitate dedit. Secreti celant calles ⁊ myrtea circū. Sylua tegit. Tranſit in effigiem monſtri in beſtiam cōuertit̃. Unde tradūt fabule. Circē ſolitā in beluas quos pelexerat cōuertere qđ modo aliud ſignat ꝙ libidines blanditijs hoies in ferinā vitā ab humana deducere. Quid enim. intereſt inquit Cice. Utrū ex homine ſe cōuertat quis in beluam an in hois figura immanitatē gerat belue. Propterea cecinit Bap. Fit pecus omnis amans dū pro rōne libido iudicium tēperat omne ſuo. Itaqꝫ dum volnere linguā ad explicādum ſermo. Atqꝫ loqui tentat: vult ⁊ nitit̃. Mugit quo ſignificatur illum bouem verſum vt Ioinachi filia ſignificat̃. Dū attollere dicit. Virgo tales penitus pecudum naturam ſortiri quas natura ꝓnas finxit: qđ pulcherrime docet Oui. Pronaqꝫ conſpectent animalia cetera terrā. Os homini ſublime dedit celūqꝫ videre Iuſſit: ⁊ erectos ad ſydera tollere vult⁹. humi gradit̃ quadrupes. In quadrupedē verſus. neqꝫ ſuſpicit aſtra. Ut dedit homini deus. Suſpicit: ſurſum aſpicit Ima tenebroſe. Quid dāni poſtremū capiāt docet locumqꝫ prius ad quē torquēdi nitunt̃. Deſcribit̃ locus impiorū. Occupat tenet et coercet. Equore nigro ſtygio. Ima ꝓfundū. Vallis tenebroſe ſub mōte eſt. Et mons plurimus lōgus: vt exponit illud ver. Seruius. Iāqꝫ aſcenderat collē qui plurimus vbi imminet. Imminet pēdet: vt caſur⁹. Undis nigris ſtigijs: vel flegetōtis hoc autē ex maro. tractū. Reſpicit eneas ſubito ⁊ ſub rupe ſiniſtra menia lata videt triplici circūdata muro. Que rapid⁹ flāmis ambit torrentibus amnis Tartareus flegeton. Huc ergo in hunc locum. Tracti deducti voluptati indulgentias. Dant̃ precipites precipitant̃. In

Baratruꝫ. latices ſtygios in locū improprium quē ſtyx quoqꝫ coercet. Baratrum tartarū. Altū profundū: qui vt maro. Bis patet in ꝑceps tm̄ tēditqꝫ ſub vmbras. Quātus ad ethereū celi ſuſpectus olympū. Appellāt aūt greci baratrum locū profundū ⁊ voraginē ex quo emergi nō poſſit. Rapidaqꝫ voragine ba

Styx. ratro ⁊ rapido vortice qui cūcta voret in ſtyga. Triſtitiā eternā ⁊ penā. eſt autem Styx inferorum palus. Erebi erebū fluuium inferorū eſſe dicunt. Interdū etiā ponit pro obſcuriore parte inferni. Propterea dixit hic ⁊ eter

Erebus. nas erebi rapiunt̃ ad vndas: vt Uer. Erebi deſcēdit ad vmbras. Heu quot dixit miſeranter multos talibus rebus deditos ad infernum eſſe detruſos. Acti impliciti iſtis ambagibus voluptatis ⁊ amoris laſciui illecebris inuolutis ⁊ cecis. Cum gregibus periere ſuis. nam talibus deditı cuncta ſecum dilapidant. Ego virgo Maria: vt poſt octaua docebit ſedula: diligēs ⁊ aſſidua. Monſtro iter. virtutis ⁊ bonorum viam. Indefeſſa nunqꝫ laſſor

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

qui amor tantus in genus humanũ mihi eſt. Uigilo ad opem ferēdam qḋ ſcite in prima parte docet hic idē Bap. Tu licet a noſtro ſpatijs ingētibus orbe diſiungere ſuos quantum polus eleuat ignes. nō tamē humanos caſus oblita tuum. nil perteſa genus vigili mortalia cura. Suſpicis ⁊c.

Tolle moras igiẗ mortis: fuge blãda ꝓpique
Atria: ſecreti tutam pete per littoris oram
Quã cõtra idalios fluctus mihi tollit in altũ
Aera carmelus: viridi caput arbore cinctum
Prim⁹ hic antiquis patrib⁹ ſpelea * domoſqꝫ
Prebuit arboreas: inter nem⁹ ilice denſum
Ex hoc in veſtros deducta cacumine montes
Religio venit: ſicut de fonte perenni
Flumina ⁊ ex vno multi genitore nepotes
Illius in ſyluis. abies vbi plurima ſurgit
Pinguis vbi picee ſudat liber ⁊ therebinti:
Innocuum poſtq̄ feliciter egeris euum
Mox tua mutatis etas renouabitur annis
In loca te tollã meliora virentia ſemper
Immortalis eris diuum comes: ire per aſtra
Inter amadriades: ⁊ oreadas: atqꝫ napeas
Flore coronatas caput ⁊ redolentibus herbis
Fas erit: ac ſemper ſubter cognoſcere celos.

¶ Tolle moras. Dehortata ab malis pollucē mariã ad dexterã virtutis honorũqꝫ viã hortaẗ: ſuadetqꝫ heremum capi quã in carmelo patres coluerũt: diciẗqꝫ. Igiẗ qꝛ talib⁹ dediti eterno igni torquenẗ. Tolle moras: celeriẗ abitũ. Fuge blanda atria ingreſſum religiōis huius qui molle oſtēdat iter. velut atriũ quo ſolebãt quã introeũtibus blãdirentur vaſa quedã precioſa imaginesqꝫ diſponit. Mortis pro diſponit. Mortis propinque que non longe a ſiniſtra via abeſt ⁊ diſtat ⁊ pete oram regionē tutam que nil ꝑiculi. habet. Littoris ſecreti deſerti aut occulti ob heremũ. qua ora ꝯtra idalios ciprios. Idaliũ eſt enim Cipri ciuitas a qua idalios dicit fluct⁹. Eſt autē Cyprus inſula que cheroneſo ad auſtrũ vt inquit ſtrabo. in. xiiij. adiacet: que partes ſeptētrionales cilicie trachee contiguas habet quibus eſt continenti proxima: Orientales iſico ſinui. occidentales a pamphilo pelago ablutas: auſtrales ab egypto, Et regione huius carmelus eſt. qui vt idē ait eſt inter Acaiã et ſtrationis turrim. Bap. autē manifeſtius eius ſitum deſcribit. in tertio prime parthenices. inter ceſareas arces tyrioſqꝫ colonos. Et vada iordanis Frontē carmelus in auras Tollit: ⁊ aſſiduos latices in vertice ſũmo. Parturiens ſyluas ſalientibus irrigat vndis. Atqꝫ ſupercilio ſenſim demiſſus ab alto. vltima carpathiũ veſtigia mittit in equor. alluiturqꝫ fretis paphie quibus inſula diues. Cingitur ⁊ pharios videt alto a culmine fluct⁹. Carmelus tollit. mihi in altum aera. Caput cinctum arbore viridi. Prim⁹ hic mons carmeli. Prebuit ſpelea ſpeluncas ⁊ domos arboreas frondibus arborum inſtructas. Significat autē Bap. in hoc monte primum ceptã coli eremũ quam qui primi coluerunt nō oēs vno ore conſentiũt. Nam quidã: vt inquit Hiero. vitam Pauli eremite deſcribēs altius repetentes a beato Helia ⁊ Ioãne ſumpſere principiũ. Alij aſſerũt Anto. huius ꝓpoſita fuiſſe caput. Amat⁹ vo ⁊ macharius diſcipuli Antonij affirmãt paulũ quēdã thebeũ principē iſtius rei fuiſſe. qḋ quoqꝫ confirmat Hiero. idē in vite mõaſtice regula ca. aũt. iij. Hic aũt noſter Bap. Helyã ⁊ Helyſeũ primũ cepiſſe illã colere in bembo ſcribit: hoſqꝫ fuiſſe caput fractũ de mõte carmelo: ⁊ in libro quē de vita beata ſcripſit. Sed plura in bembo. Cõſtruxerunt autem

* Speleũ a nr̃is ſpelũca diciẗ Uer. Uertũ eſt ĩ ſyluis inter ſpelea ferarũ malle pati.

Atrium.

Idalium.

Cyprus.

Carmel⁹.

A quo primuz cepit coli erem⁹.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

baſilicã qui ſucceſſerũt ⁊ magni ſaluatoris matri dedicauerunt. propterea dixit ſupra tollit mihi hoc ſignificãs. Intra nemus Deſum freques. Ilice ⁊ ilicibus plenum. Ex hoc carmelo. Religio quecũq; eſt deducta : fluxit in veſtros montes Europe aut Italie. nã thomas quidã gallus priſtinum: vt inquit Bap. Feruorem adhuc in pectore feruens cum paucis in Italiã ſe contulit Religione quoq; hac decorauit in Gallias autem anno chriſtiane ſalutis. M.CC.v. per Ludouicũ Francorũ regẽ traducta. Sicut de fonte perenni aſſiduo fluenti. Flumina multa manãt ſup. vt geneſis ſecundo. ca. De fonte qui locum voluptatis irrigat quatuor fluuios manare ſcribitur. Et multi nepotes qui correlarie ſe ad auum habent : deſcendunt ſubaudi ex vno genitore patre qui cũ vna domo. vt ait Cice. capi nõ poſſunt: in alias domos velut in colonias tranſeunt. Illius in ſyluis non contenta religionem ſuaſiſſe premium ingens ſpondet qđ quoq; feciſſe virtutẽ Herculi diximus. Promittit itaq; immortalitatẽ. illius carmeli. Ubi in quibus

Abies. ſyluis. Abies plurima longiſſima aut multa ⁊ freques. Hanc naſci in mon-
Picea. tibus Theophraſtus interprete Theodoro in. iij. de hiſtoria plantarũ ſcribit que magnitudine excelſa. longe lateq; primo procerior. Pli. in. xvj. ait:
Liber. hãc nauigijs expetitam in excelſoq; montiũ ſitã velut maria fugerit. vnde ver. Abies caſus viſura marinos. Et pinguis picee. Picea inquit Pli. mõtes amat atq; frigora feralis arbor ⁊ funebri iudicio ad fores poſita: ac rogis virẽs. Sudat exiguum aliquãdo contactu ſolis. Liber cortex. Eſt autẽ liber corticis pars interior: vt ait Seruius. Terebinti liber repente ſudat: emittit autem reſinam: huic materies admodum lenta eſt: ac fidelis ad vetuſtatem eximũ: ac nigri ſplendoris. Autor Plini. in. xiij. Poſtq; egeris feliciter euum innocuũ ſancte vixeris ⁊ innocenter. Tua etas que mortalis eſt: mutabitur in eternam vitam. Fiet autẽ qualiter de hercule ſcribit Naſo. in. ix. metha. Utq; nouus ſerpẽs poſita cum pelle ſenecta Luxuriare ſolet ſquamaq; nitere recenti. Sic vbi mortales tyrinthius exuit artus parte ſui meliore viget maiorq; videri. Cepit ⁊ anguſtia fieri grauitate verẽdus: quo ſignificat Herculis etatẽ renouatã quã quoq; noſtri theologi renouãdã autumãt annis mutãtis quos redituros ad eos quos Chriſtus habebat cũ pro nobis paſſus eſt. Triginta enĩ duũ annorũ ⁊ triũ mẽſiũ erat etas Chriſti qua mortuus eſt ⁊ reſurrexit. Hoc ergo notãdũ. In loca te tollã meliora incorrupta ⁊ eterna. Tollã te inquit in paradiſum. Uirentia ſemper. Alludit ad beatorũ ſedem quã ver. in. vj. carmine proſequit. Deuenere locos letos ⁊ amena vireta. Fortunatorũ nemorꝝ ſedeſq; beatas immortalis eris diuũ comes: talis comes qualẽ illũ deus aſciuit cui dixit. Hodie mecũ eris in paradiſo. Ubi eo fruet: facie ad faciẽ: qđ p ſpeculũ in enigmate hic vidit. Diuũ ſanctiſſime trinitatis: ⁊ ſanctorꝝ. Itaq; fas erit facultas cundi inter aias beatorꝝ quas p Amadriades ⁊ alias itelligit. Et choros virgineos. Sũt aũt. Amadriades arborꝝ nymphe. Oreades mõtiũ. Napee florꝝ dee: q̃ noia trãſfert Bap. ad beatorꝝ aias ⁊ virgĩes. Florea ſertis florẽtibꝰ ⁊ redolẽtibꝰ odoris. Ac ſup ⁊ ſubt cognoſcere celos. nã videbis cũcta illa q̃ cognitio ſeruit beatudini. Cognoſcet autẽ celos ſup ⁊ ſubter: vt Ci. i ſomno Scip. narrat.

Uirgo maria.

¶ Sic effata. bñ effata: q̃ ſic dicunt oracula. Uirgo aut virtꝰ aut diua virgo. Diſceſſit i leues id eſt euanuit. Cũ ſua iurauit pollux. Ideo iurauit: q̃a difficile creditu. Simile diuo

Sic effata leues virgo deceſſit in auras:
Cum ſua iurauit pollux mutata repente
Pectora: ⁊ extemplo victũ expiraſſe furorẽ:
Nõ aliter q̃ flamma cadet: ſi ardẽtibus agris

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Effluat: ⁊ totas p̄ceps padus euomat vndas:
Sic abiſt crudelis amor: qui ſepe pharetram
In iuuenem dū principijs obſtaret amādi
Dū tepet: ac timide inſanit: cōſumpſerat oēꝫ
Sic igitur pollux in clauſtra ſilentia venit.

Thome aquinati cōtigiſſe dicūt qui actus lumbos poſtea venereū ardorē nō ſenſit. Et extēplo.i. illico e veſtigio tractū ab auguribus volūt q̄ deſignato tēplo dicebāt extēplo q̄ dicto oēs abſceſſerāt. Furorem ſcꝫ amoris. non aliter.i. vt aqua extinguit ignē. Qui cōſumpſerant in iuuenē omnē pharetrā.i. omnes vires ſuas. Dū principijs obſtaret.i. obſtare vellet aut deberet. Iuxta illud. Principijs obſta. ⁊c. Dū tepet.i. dū anim⁹ in dubio eſt facili momēto huc aut illuc impellit ac timide īſanit.i. adhuc cū timore ⁊ pudore: ⁊ nōdū cōſentit in illecebras. Sic igitur pollux in clauſtra ſilentia venit: vbi impeditam habet venam ne libere canat.

¶ Sunt quibus aſpirant (etiam ⁊ nolentib⁹) vltro. Alphus.
Sunt quib⁹ infenſi ſine cā: ⁊ crimine dij ſint
Hal. Qđ nos ī pecudes ī nos id iuris hn̄t dij.
Hoc rus ſcire ſat eſt: ſapiāt ſublimius vrbes
Sic docuit rediēs aliquādo ex vrbe ſacerdos
Ianus: in magno dixit ſibi codice lectum
Al. Sol cadit: ⁊ baldi vix ſūma cacumīa tāgit
Nos quoqꝫ iā ſero cuꝫ ſolet recedere tempus
Halbula ſarcinulas: ne ſit tibi ferre moleſtuꝫ
Pera * leuis: leuis eſt ⁊ cātharus: oīa paru⁹
Ferre labor ſero: graue mane (ſed vtile) pōd⁹
Ipſe pecus ducā: mihi pars erit iſta laboris.

¶ Sunt quibus Alphus poſt multa dicit nō mirū videri debere Ver. talem polluci mētē inſpiraſſe cū ſpirit⁹ vbi vult aſpiret. Videri tamē hoc obſtupēdū quod ſunt hoīes ſubaudi. Quibus dij vltro aſpirās vt velint dicere qđ Cic. in ij. de natura deorū ſcripſit neminē virum magnū ſine aliquo afflatu diuino vnqꝫ fuiſſe. nolētib⁹ etiā ſi ad hec nō ꝯſiderēt: aut nō ſperarēt aut nolit. Sūt ēt hoīes qb⁹ īfēſi dū ſint: hec impie: ſed tamen decore a paſtore ingrato dicuntur. Cur em̄ bonos hic affligi videt: puta id fieri dijs infenſis qđ multo aliter euenit. Quod admodum docte ⁊ ſancte docet in.ij.lib. de patiētia. Hic noſter Bap. c.xij. docet homines nonnunqꝫ aſperius tractari a deo non vt peccatorum rubiginem aſtergat quam non habent: ſed nec imminenti ſorde ſe inquinet. Decimoquarto autem capite inquit. Datur etiam bonis aduerſitas: vt ad aliorum profectuꝫ per eas tanquam per iudicem magis eorum pateſcat integritas. Affert et alias cauſas: ſed hec ſufficiant: quas ignorans Alphus quid enim non ignorat paſtor dicit ira deorum hec contingere. Sine cauſa offenſionis quam affert poſt. Et id eſt expoſitiue. Crimine, quod a nobis deum auertit. Quod nos Halbula id cauſe videtur et afferre illius quod dixit Alphus dicens deum omnifariam poteſtatem ⁊ inſpirandi quibus velit et affligendi vbi placet: itaqꝫ dicit. Dij id iuris id dominiū et poteſtatis habent in nos humanos. quod ius nos paſtores et pecorum magiſtri habemus repete: in pecudes quibus proficimur. Propterea dixit. Quicquid a vobis minor extimeſcit Maior hoc vobis dominus minatur. Omne ſub regno grauiore regnum eſt. Hoc rus continens pro contento

* Pera pellis a collo ad lūbos pēdēs a qua pera ſacculi gen⁹ hinc perā viatoriā vocamus: qua panē ⁊ aliquid obſonij geſtare viatores ſolent.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

ponit atqꝫ dic. Rus ruſticas. Hoc ex voluntate ⁊ potentia dei infinita pce-dere. Sapiant ſublimius ꝙ͞ꝙ datū eſt ruſticis. Sapient inquit alias cauſas quibus iſta mortalibus cōtingunt. vrbes vrbani ſic docuit: vt ſeruet̃ quoqꝫ decorū in perſona dicit ſe hec ab Jano didiciſſe q̇ hoc legerat in magno co-dice fieri pōt vt in decretorū libris hoc legerit ⁊ precipue diſt. viij. c. que con-tra mores. Rediens ex vrbe. Quia ſunt impleriſqꝫ vrbiū italie bibliothece publice. Ubi fortaſſe legit ianus illud. Sol cadit Cōcluſurus eglogam di-cit alphus solē occidere quo dies finitur nox incipit. Nā cum ſubter terraꝫ ſol decidit nox fit que nil aliud eſt quā terre vmbra. Et baldi. mōtis de quo ſupra. vix tangit ſumma cacumina qđ periphraſis eſt occidentis phebi cū enī ſol occidit radij erecti altiora inficiant oportet donec totū ſe condiderit.

Nox.

Nox quoqꝫ vt auroram tempuſqꝫ matutinū deſcribunt poete ſemper redi-re laboreſqꝫ mortalibus renouare ſic veſperā cum omniū laborū ⁊ curaruꝫ quiete. Quare ſe Alph. admonere dicit occaſu ſolis recedendum qua dicit. Tempus quoqꝫ eſt nos recedere greca eſt locutio: dixiſſet enī valla receden-di: ſed hec quoqꝫ aſſertores habet cum ſole ſero id eſt vt ſol recedit Salbella ſarcinulas noſtrā ſupellectilē. Ne ſit moleſtum graue tibi ferre. Pera leuis colligit ſarcinulas quāqꝫ ſuo nomine. Eſt aūt pera ſaccul⁹ qua panē ⁊ alia abſonij paſtores geſtare ⁊ viatores ſolent. Cantharus poculum quod libe-ro patri ſolebat tribui vt cyphus herculi. Omnia ⁊ peram ⁊ cantharū. Fer-re pro referre ſero veſperi. Eſt paruus labor quod oneris parū habent ſunt enim vacua. Graue mane: qꝛ ponderoſiora. Sed vtile pondus ꝙ͞ꝙ ponde-roſum eſt vtile tamen habet enī cibos ⁊ edulia q̄bus tota die paſcimur. Po-teſt aūt etiam ſic exponere ⁊ iocoſius dicendo pondus ſero. graue eſt qꝛ pa-rum iuuat ille ferre cum vacua ſunt. Sed mane eſt vtile pondus. quia ple-na. Ipſe pecus ducā. quod certe laborioſius eſt: pars iſta laboris erit mihi ne putes me velle eximere ex labore ⁊ immunem fieri. Et hec in ſeptimam abundanter dicta ſint.

¶ Finis Egloge ſeptime.

¶ Andree Uaurentini Enarrationes in Octauam Eglogam. B. Mantuani.

CAndidus aerios octauo carmi-ne montes.
Extollit: fueritqꝫ poli que nym-pha nitentis.
Uiſa: p̄ceſqꝫ refert pollucis: feſtaqꝫ nymphe.

CAndid⁹ aerios. deſcribit hic vt egreſſ⁹ fuerit ex inſpiratione pollux religionē. quā rem et ſuperiori egloga retulit: ſed hiſtoriam non finiuit Atqꝫ hic monitū laudes cātat ꝑpter Carmelium montem Aerios altos: Aeriū pro alto poni argute Beroaldus cōtra Ser-uiū in tytiro diſputat Octauo carmine octaua egloga ⁊ eſt intellectio. Ex-tollit q̇ cuncta ob carmelū, dicunt̃. Fuerit. Pretergreſſus fuiſſet Bap. Eglo-ge normā ſi hyſtoriā ſupiori egloga ad calcem vſqꝫ deduxiſſet. Sed prudē-ter aliū ſcribens hyſtoriam ceptam finit preter quā ⁊ alia addit. Nympha ſic eandem diuā. virginē in parth. pꝛima vocat Uiſa retulit virginē mariaꝫ fugienti polluci apparuiſſe quā nunc deſcribit fitqꝫ hoc per circuitionem. Preces ad diuā virginē. Feſta. i. dies feſtos ⁊ ſacros virgini. Argumentuꝫ materiāqꝫ eandē Bap. hicqꝫ in ſuperiori loco inceptauit ꝓſequit̃. Ad car-meli virginiqꝫ marie ⁊ religionis laudes: vt dixi venturus quos vt facili⁹ texa montes prius extollit. Inſcripſit autem de ruſticorū religione hanc in qua introduxit paſtores duos quorum prior candidus ſic inquit.

Torrida

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte.

Torrida ſolſticio tellus ſitit alphe reuerſo.
Ad ſolitos montes vbi ros in gramine. ⁊ eſtas.
Mitioꝛ: hec carmenta monet deducere tēpus
Al. Aerios montes ⁊ ſumma cacumina lōge
Proſpicio: quid ſint mōtes / tibi vera fatebоꝛ
Neſcio: ſemper ēm campeſtria rura: lacuſqꝫ
Incolui montanus ager: qua fruge redundat
C. O rude ⁊ illepidū ingeniū: ꝓpe flumīa ſēp.
Verſatus fulice in moꝛē: limoſa per arva.
Sunt vbi ranarum: culicū peculicū: cimicūqꝫ
Luſtra inter ſalices vlnas: fideſqꝫ papyros.

Torrida tellus exaſpata. Sitit ſiccat et humoris egēs eſt. Solſticio reuerſo. Solſticia duo ſunt. Alterū hyemale qđ nono kal. ianuarij incipit Alterū eſtiuū qđ .viij. vij. ⁊ vj. kalen. Januarij incipit Alterū eſtiuū qđ .viij. vij. ⁊ vj. kalen. Julias fit. Prius cū ſol capricornū ſm cum cācrum ingredit̄ quo tpe terre caloꝛe dehiſcūt autores collumela ⁊ Pli. Quare tēpus tā calidū monet mihi deducere hec armēta. ad ſolitos mōtes qbus paſcere cōſueui. Et eſtas mitioꝛ tēperātioꝛ: fortaſſe ob arboꝛes obūbꝛantes montes. Alphus cōtra dicit ſe nō ſolitū in montibꝰ verſari. Unde tota cōfabulatio de montibus oꝛit̄. Aerios altos Cacumina montiū iuga longe pꝛoſpicio procul ⁊ de longinquo video vt eminētiſſima queqꝫ. Sed neſcio quid ſint mōtes. Nō ēm ad illos cū pecoꝛe diuerti vnqꝫ. Rura cāpeſtria inferioꝛa ⁊ q̄ in cāpos protendunt̄. Lacuſqꝫ paludes. Qua fruge q̄ cōmoditate fructu ⁊ vtilitate: Mōtanus eger redundat abundat q̄ſi velit dicere nil frugis mōtes hr̄e. Hic aūt mōtium laudatio manat. O rude Arguit cādidus alphū ſtoliditatis. Rude ignarū ⁊ incultū. Et illepidū inſuaue ⁊ infacetū. Tu verſatus ſemꝑ prope flumina in moꝛē Fulice vt ſolet Fulica auis fluuiatilis de qua ſupꝛa. Et per arua limoſa palluſtria q̄ ſunt abundantiſſima. Ubi ſunt luſtra ſtabula ⁊ habitacula ranarum quibꝰ Pytagoꝛas Ouidianus ita. Semina limus habet virides generātia rana. Et generat trūcas pedibus mox apta natando. Cura dat. Ut que cābem lōgis ſaltibus apta poſterioꝛ ſuperat partes menſura pꝛioꝛes. Culicū ſicanos culices copꝛificus generat ſuis pomis fit primum vermiculus mox rupta cute euolat culex mutuataqꝫ ſede petit ficus immaturas quibus ſe inſinuās facit ne deſidant autoꝛ Ariſtoteles in quinto de natura animaliū quibꝰ cognoſci poteſt non limoſa per arma culicē ⁊ cimices generari de quibus modo ſed reruꝫ nature ignarus paſtoꝛ decoꝛe hoc dicit. Pulicū. Pulices nimia quadam putredine gignunt̄ ſedēqꝫ ſui oꝛtus ſoꝛdes obtinent aridas. autoꝛ Philo. Sunt etiā pulices vermiculi bꝛaſicis infeſti corripuit Baptiſta cuꝫ ceteri pꝛoducant primā Cimicūqꝫ. Cimices inquit idem ex humoꝛe qui per ſumma coꝛpoꝛis animaliū conſiſtit generantur cimex pꝛimā pꝛoducit breuiat hic tamen Bap. quare vſum hunc ſubditū crediderint inter ſalices tenere. i. pꝛope flumina ⁊ loca campeſtria innaſci. Sūt ēm inter arboꝛes aquaticas vlnas. Cānas paluſtres virideſqꝫ papiros. Naſcit̄ papyrus non altitudine gurgitū inquit Theophꝛaſtus. Sed ꝓpe inter duo cubita nonnūqꝫ etiam minus craſſitudine qua vola viri robuſti. Lōgitudine ſuper dena cubita pꝛouenit huius radicibus pꝛo ligno vtūtur nō tamen ignis gratia ſed vt vaſa quoqꝫ plurifariā faciendā quippe materiā amplā pꝛobāqꝫ pꝛeſtāt. Papyrus ipſe ad plurima vtilis eſt etēm ex eo nauigia faciūt ⁊ e libꝛo vela togaſqꝫ texunt ⁊ veſtē quandam ad ſtragula ac fines aliaqꝫ plura quidem

Solſtitia. Licētia in quātitate. Fulica. Rane. Culicos. Papyrus.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

externis hominibus charthe euidentiſſime habentur. Ex his patet frutice papyrum eſſe qui in paludibus naſcitur.

¶ Irridere audes ⁊ naucipendere montes:
Unde fluunt amnes: tēplis vbi tanta locādi
Marmora ceduntur: fulgens vbi naſcit̄ aur
Que p̄it antenas tell⁹ medicamē ab herbis
Dic quibus eſt niſi mōtanis de vertice baldi
Sepe melampodion legi: medicina capellis
Nulla magis preſens: quōdā vaſſa ſin⁹ ego
Tradidit hoc: dū vere ſues caſtraret ⁊ agnos
Tradidit: ⁊ dixit ſolus medicamen habeto:
Dic vbi caſtanee plures: vbi copia maior
Glandis: in excelſis fontes: ⁊ paſcua vidi
Mōtib⁹: artocreas: ⁊ pingue polēta comedi
Sunt populi fortes illic: robuſta iuuentus
Lata pedes: calloſa hūeros: neruoſa lacertos
Hiſpida: dura manu: molis indefeſſa ferendo

¶ Audes irridere montes cū riſu cōtendere. ⁊ nauci pēdere nihil. putaret exiſtimaret. Nauci. nauci putamē eſt nucis q̄ pro nihili poni ſolet ⁊ inutili. vñ fluunt amnes. extollit vt dixi mōtes laudibus: p̄nt autē hec cōtinue cū ſuperiorib⁹ legi: dicēdo audes irridere mōtes vñ fluunt amnes. Aut p̄ ſe cū ſequētibus ⁊ interrogatiue. vñ fluūt amnes niſi ex montibus. qđ docet Ari. in. ij. metheororū cap. v. Dicens ex magnis mōtibus maximos fluuios ⁊ Fluuiorū origo. ſtagna oriri qđ libere omi fame ex parte aerea cōtingant loca que vt ſpōgioſa fiſtuloſaq̄ ſuſpēſa multis in locis cōcipiunt atq̄ p̄ducunt aquā. Nā ſicut ſuper terrā ex aere ſuperāte frigiditate fit aqua: ita ⁊ in eandem ob cauſam ex lateribus montiū interceptis fit aqua que facta erūpit. In planicie autē cāpeſtri raros admodum dicit fluere. Ubi in quo loco niſi in montibus. Ceduntr̄ vellunt̄ tanta marmora tēplis locādis. Sunt eñ in montibus Lapidicine. Dicit aūt templis locandis: vt modeſtiam fortaſſe ſeculi huius notet que profecto modica eſt aut ad quid cedi debeant admonet: vt dicere velit velle debere ad tēpla locanda qualia ſolebant ⁊ veteres cōcedere vt meminit Plinius lib. trigeſimoſexto capite ſexto dicēs. Columnis demū vtebant̄ in templis nec letitie cauſa nondū eñ iſta intelligebant̄: ſed q̄ꝛ firmiores aliter ſtatui non poterant. Sic eſt inchoatum athenis tēplum Iouis olympij ex quo ſcylla capitolinis edibus adduxerat columnas. De induſtria autē cedēdorū marmorum eodē libro capite primo ſatis multa q̄ hic repete. Fulgens vbi naſcit̄ Aurum. aurum niſi in montibus. Aurū dicit Pli. li. xxxiij. trib⁹ modis in nr̄o orbe inuenir̄. Primo fluminū ramētis vt in tago hiſpanie quō dicit nullū abſolutius virū vti curſu ipō rituq̄ perpolitū. Alio modo puteoꝝ ſcrobibus effoditur aut in ruina montiū. Tertia ratio inquit. opera vicerit gygantū Cuniculis p̄ magna ſpacia actis cauent mōtes ad lucernarū lumina. Ab hoc Antēna. tertio genere Candidus mōtes laudat. Que tellus niſi mōtana parit antēnas. Antēna lignū eſt p̄ tranſuerſum in malo poſitū vbi vela ligant̄. Antēnam ⁊ malū vt ſcribit Pli. in. vij. Reperit dedalus. Dica q̄bus herbis eſt medicamen niſi ab montanis vſi. Oui. dat medee legere herbas quas oſſa tulit quaſq̄ lacus pelion herbas Othryſq̄ dat ⁊ pindus ⁊ pindo maior olympus. De vertice baldi mōtis de quo ſupra vult ſic rē vnico exēplo probare. Sepe melāpodion legi collegi. Melāpodiō hellebori gen⁹ eſt: de quo Pli. xxv. c. v. ita ſcribit melāpodis fama diuinationis artib⁹ nota eſt ab hoc appellat̄ vnū hellebori genus melāpodiō. Aliq̄ paſtorē eodē noīe inueniſſe

Miniſterio de Educación, Cultura y Deporte

tradunt capras purgari paſtore illo aſ aduertente datoq̃ lacte earum ſa naſſe pretidas furētes huius facit multa genera nigro dicit equos boues ſues necari hoc in elicone melius prouenit. Nulla medicina eſt magis p̄ſens ꝓpitia ⁊ vtilis capellis ꝙ ſupple melāpodion. vt ex pli. oſtēdimus. Quodā valſaſinus egon tradidit hoc dicit ſe hoc ab egone quē loco valſaſinū dicit didiciſſe. Eſt aūt nomē hoc paſtoris ex palemone. Verg. ſumptū. Dum vere ſues caſtraret ⁊ agnos dixit ſe hoc ab illo accepiſſe tēpore verno. Dū egon caſtraret ſues ⁊ agnos. Ariſto. in. ij. de natu. animaliū. c. j. ſcribit. Caſtrari ſolere duobꝰ modis aut cū teſtes nouellos. adhuc frangunt ruſtici aut adultos iam firmoſq̃ excidunt. Pli. autem docet feminas ſues caſtrari ſic quoq̃ vti camellos poſt biduū inediā ſuſpēſas ſuperius prioribus vulua reciſa celeriꝰ. Agnis colei inuecti ſolēt funeq̃ laneo ligari. Tradidit ⁊ dixit ſolus medicamen habeto emulatio Vergiliana perfectiſſima eſt ex coridone: dixit Dametas te nunc h̄ ista ſecundū dixit dametas ⁊c. Hic vbi caſtanee plures ſunt ſubaudi ꝙ in montibꝰ. de caſtaneis ſupra diximus. Vbi copia maior glādis eſt ꝙ in montibus. Glandem inq̄t. Plini. que ꝓprie intelligit: ferūt robur quercus eſculus terrus ilex et ſuber. xiij. genera facit optima in quercu atq̃ grandiſſima. Sed de hac plura ille lib. xvj. c. vj. vij. in excelſis montibus vidi fontes: que vt generētur vt de fluuijs ſupra diximꝰ Et paſcua. Unde in culice Maro. Protulit e ſtabulis ad pabula leta capellas. Paſtor excelſi montis iuga ſumma petiuit. Ludria q̄ patulos velabāt gramina colles. Sunt ergo in montibꝰ paſcua. Ariſt. dicit carnē cuiuſq̃ quadrupedis deteriorē eſſe cū locis palluſtribꝰ ꝙ editioribus paſcit. Comede ego in mōtibꝰ artocreas. Artocrea genus edulij quo carnē pane includūt: vt nūc a fartoribus fieri videmus. Perſi. in vlti. ſaty. Artocreaſq̃ popello: largior: vox aūt ipſa id ſignificari docet artos enī panis eſt creos caro. Et pingue polēta: de quo ſupra ex Plinio qui quoq̃ in xxij. lib. c. xxv. Polēte naturā ⁊ vires ⁊ medicinā eius docet. Quā dicit ad ſtomachū vtilem aruū ſiſtere impetuq̃ rubicūdi tum qris ⁊ alia plura preſtat. Sunt populi fortes illic in montibus in. viij. de natu. anima: docet philo. Montana ſuas animātes reddere ⁊ aſpectu efferariores ⁊ viribus robuſtiores ꝙ plana argumēto inq̄t vel ſues an mōtis acceperim: quorū ne feminas q̄dē expectare ſitus inferioris audēt. Robuſta iuuētus fortiſſima id aūt mōſtra p̄ mēbra diſcurrēdo. Lata pedes. pedes latos ⁊ amplos habēs. Colloſ humeros. collos ⁊ duros ⁊ pulpoſos et qui in collum indurnerint Neruoſa lacertos. Neruos fortiſſimos habēs. Haſpida piloſa. Propterea dicit poliphemus. Barba viros hirceq̃ decēt in corpore ſete. Dura manus aſſiduo labore indefeſſa qui nō laſſatur aut fatigatur et nō ſuccumbit. Moli pōderi ⁊ faſci honuſto. Ferende portande quouis.

Melāpodios.

Caſtratio

Glans.

Artocrea.

Polenta.

¶ Vallibus ex illis onera ⁊ naualia curet
Confluit huc nullū eſt hoīm genꝰ aptiꝰ vrbi:
Siue velis caſtrare pecꝰ: ſeu ſcidere phagos:
Siue fimū ferri e ſtabulis: haurire cloacas
Latrinas curare: viaſq̃ aperire coactis
Sordibꝰ: ⁊ ſcalis puteos deſcēdere in altos.
Ingenioq̃ callēt/ ⁊ duro robore pollent.
Sed q̄d opꝰ multis/ ſubeūt opꝰ oē/ popinis
Inſeruire/ focos lignis cumulare/ veruq̃
Artifici verſare manu/ dare libera fumo

¶ Vallibꝰ ex illis. Enumerat ceteras mōtiū laudes q̄ hoīz officijs ⁊ artibꝰ ꝯſtāt. vallis id ſpaciū ꝯcauū d̄r qd iter mōtes duos vl' colles aut rupes eminētiores ſitū ē. qd q̄z cū mōtibꝰ nō ē: q̄re d̄ huiꝰ q̄z īcolis dicit. ꝯfluit huc ad loca ruſtria ⁊ cāpeſtria vt curet onera naualia vt muńꝰ exequatur nauticū. Nullum genus hominū eſt aptius vrbi ꝙ montanū qd docet

Vallis.

Turpia officia mōtanorum.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Spiramenta/boū vētres ad flumiña ferre
Verrerehumū imūdā ſcopis doctiſſima gēs ē
Qȯq́ʒ magis miror/ſemꝑ ſub pōdere currūt/
Cotibus in duris oriuntur/⁊ ardua viuunt
Per iuga/cū capreis/habitant ſpelea ferarū

exequēdo que ſunt ꝑſepe vrbibꝰ neceſſaria q̄ facilius exequūtur mōticole. ſiue velis caſtrare pecꝰ ꝙ caſtratuʒ ad eſuʒ ſuauius eſt:⁊ melius de caſtratiōe ſupra. Seu ſcindere phagos ad edificādūʒ aut cremandum:potes intelligere de ſcindendis arboribus vi cuneoꝛuʒ. Ceterum de edēdis arb. tempeſtiue ſatis multa Theophraſtus lib. v. de hiſtoria plātorum. c. j. ⁊ Plini. xvj. c. xl. Siue fimum ferri eīci ⁊ purgari:quod onus referunt fabule Herculem aliquādo euriſtei iuſſu ſubiſſe purgauit eīm Eugei regis ſtabula:ſed reuera is primum reperiſſe dicitur ſtercorationem quam ab illo didicit Hercules. Haurire cloacas. Cloaca Vlpia. xliij. lib. ff. tit. xxij. ait locū eſſe per quem colluuies quedā fluat cuius purgatio et refectio ad publicam vtilitatē ſpectare videtur. Nā vt idē inquit ⁊ celū peſtilens ⁊ ruinas minantur immundicie clocarum ad has ergo purgādas dicit Can. genus hominū montanū aptiſſimū eſſe. Haurire purgare ⁊ euacuare ſordibꝰ. latrinas curare. Sunt latrine priuate domeſticeq́ʒ cloace quibus priuatim latenterq́ʒ leuamus ventrē. Viāq́ʒ exponit quid ſit ⁊ cloacas haurire ⁊ curare latrinas qȯ nihil aliud eſt q̄ʒ aperire viam ſordibus coactis. cōgeſtis: vt vel publice in flumina manēt. aut priuate in puplicas: qȯ quidam iure poſſe fieri docēt iurecōſulti. ff. de cloacis. Et deſcēdere in puteos altos profundos quos purgēt ſcalis:aut fune:aut alio quouis modo:puteos primū inueniſſe dr̄ a pli. in. vij. danaus ex egypto aduectus in greciā que vocatur argos:quā q̄ʒ polidorus vrbinas cōtendit hebreos duce Moſe multo ante reperiſſe. Ingenio callent monticole ſtrenui ſunt: et ingenioſi. Et duro robore pollēt:robuſtate corꝑis valent qȯ ſupra oſtēdit. Sed q̇d opus eſt ſubaudi multis verbis: vt in ſumma dicā ſubeunt opus oēs aggrediūtur p̄ter dicta quedā enumerat:puta popinis inſeruire. Popina culina eſt. aut taberna publica in qua dapes cocte ⁊ vina vendūtur hinc popinones in quibꝰ q̇d fiat dicit. Focos lignis cumulare per hypallagē ligna focis exaggerare ad focoſq́ʒ ligna ferre ⁊ cōgerere verūq́ʒ artifici verſare manu circūuolue-
Popius. re veru torrēda carne plenum Manu artifici dicta ne plus vna parte quā altera quid igni torreatur. dare libera fumo ſpiramēta quod facere ſolent quos videmus ſepe tholoſe diuerſari ex ſabbatia a duecios quoſq́ʒ pedemontanos vocāt qui ore fuliginoſo luridiſq́ʒ oculis ⁊ veſte diſciſſa etiam quoſuis tercēt. Ex quibꝰ per mediā noctis occurrere noctē. Cliuoſe vehe ris dū per monumēta latine:hi ſunt qui caminos fuligine purgāt Boum ventres ad flumina ferre. Cū eīm popinones bouem mectarunt: vētrem lauan-
Scopa. dum ad flumina hi deferūt:vt inde edulij genus cōdiant:vendātq́ʒ taberni-
Scobes. petis. Verrere:mundare ſcopis. Scopa inſtrumentum eſt quo domū verrimus. Dicta eſt aūt ab ſcobe quā pro quacūq́ʒ immunditia capiunt:cū proprie ſit ſcopes puluiſculus q̄ ex lignis fit. doctiſſima gens eſt: ita montana potes dicere doctiſſima eſt inſeruire popinis ⁊c. aut per acclamationē doctiſſima gens eſt. Qȯq́ʒ magis miror ob qȯ magis obſtupeo. Semper ſub pondere qȯ geſtant currunt montani tanta eſt eorū induſtria: ⁊ qȯ Iuue. di-
Caprea. cit. Curſu ventila ignea. Cotibus in duris:inter rupes duriſſimas: ex quibus quoq́ʒ nō parū habitus trahunt:ſunt eīm vt diximus ex ariſto. ferociores q̄ montes colunt:⁊ viuunt ꝑ ardua iuga:montiū cacumina Cū capreis. Capree:vt inquit a ſimilitudine quadā capre dr̄:eſt aūt ſilueſtris: habitant incolūt Montani. Spelea ferarū:ſpeluncas que a ſpeleis dicuntur.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Adde ꝙ in celum breuis eſt e montibus altis
Trãſitus/erectũ caput vſq; ad nubila tollũt.
Nubila trãſcẽdũt aliqui puto ſydera tangãt.
Ecce locũ memorãt vbi ſurgit ab equore titan
Qui niſi dedidici contingit vertice lunam.
Et vixiſſe illic hominẽ/ſed poſtea abactum
Improbitate* gule/ꝙ ſcilicet omnia poma
Manderet/⁊ magno ſeruaret nulla tonanti/
Hinc diui/ſanctiq; patres in montibus altis
Delegere domos tacitas/chartuſia teſtis/
Carmelus/garganꝰ/athos/laureta/lauerna/
Etſina/⁊ ſoractis apex/vmbroſaq; vallis.
Et iuga nurſini facto ſenis inclyta/et altis
Abietibus turita caput camaldula ſanctum
Cetera pretereo (nec enim ſermonibus iſtis
Omnia complecti ſtatuo) montana frequẽtãt
Culmina celicole/ſed anas/⁊ mergus/⁊ anſer
Ibis/onocrotalus: milui fuliceq; : paludes.

¶ Adde ꝙ in celum ab ſitu montiũq; altitudine laudes alias colligit Candi. Adde inquit Cũ ſuperioribus quod in celum hoc ruſtice: ſed lepide: tñ breuis tranſitus via breuis: quia quo altiores tanto celo proximiores aliqui tollunt caput vſq; ad nubila nubium regionem vt de olympo macedonico tradit Soli. ď quo ſupra. Nubila correctio eſt maius ponit enĩ dicit aliq̃s ad nubes vſq; erigi imo ſuperare ⁊ ſydera tãgere. Trãſcendunt ſuperant. Puto ꝙ etiã aliqui tangant ſydera. Quod ꝓbare vult vnico exemplo. Eſſe locũ memorant ⁊ geographi Theologi inter quos Magiſter ſententiarum lib. ij. diſt. xvij. ſcribẽs in orientali ꝑte eſſe paradiſum longo interiacente ſpatio vel maris vel terre a regionibꝰ q̃s icolũt hoies ſecretũ ⁊ in alto ſitũ vſqȝ ad lunarẽ circulũ pertingẽtẽ: vñ nec aque diluuij illuc ꝑuenerunt. De paradiſo ergo intelligit Candi. huius quoqȝ rei meminit Lac. in phenice. Dicitqȝ locũ ab diluuio intactũ dicens: ⁊ cum diluuium merſiſſet fluctibus orbẽ deucalioneas exuperauit aquas. Ubi ſurgit ab equore titan. In oriente. Dicit aũt ⁊ putatur a ruſticis ex equore oriri ſol. Qui locus. Niſi dedidici oblitus ſum. Contingit lunam circulum lunarem ⁊ globum. Uertice ſuo cacumine. Et memorant hoiem Protoplauſtũ cum eua vxore. Uixiſſe illic in illo loco quem memoraui. vnde Geñ. ij. ſcribit Tulit ergo dominus deus hominem ⁊ poſuit eum in paradiſum voluptatis vt operaret ⁊ cuſtodiret illũ. Sed poſtea abactum: expulſum ⁊ eiectum memorant improbitate gule qua de arbore vetita; poma comederũt: vt ſcribitur Geñ. iij. Quod ſcilicet hoc paſtore: ſed tñ iocoſe ⁊ lepide Manderet oia poma comederet qđ vetuerat deus precipiens. Ex omni ligno paradiſi comede de ligno autem ſcientie boni ⁊ mali ne comedas. Nulla ſeruaret intacta: magno tonanti deo; hinc diui. Montes quoqȝ extollit a patrum religione qui in montibus vixerunt: vnde dicit hinc vel quod breuis tranſitꝰ e mõtibus in celum eſt. Uel hinc id eſt preterea diui ſanctiqȝ patres. Anachorite ⁊ eremite delegere cum delectu conſtituere ſibi domos tacitas. Cenobia ⁊ caſulas in montibus altis. Chartuſia teſtis. Chartuſia locus eſt montanus in finibus delphinatus non longe a Gracinopoli vrbe celeberrima ad quaȝ Uir admodum reuerendus dñs Brũno genere teutonicus ac Colonie theutonum vrbis ciuis doctor theologus ac canonicus Remenſis admonitus horrendo ac mirabili ſpectaculo venit ſi quidem dum exequias viri cuiuſdam magnifi. celebrarẽt audiuit vocẽ que defuncti credita eſt iuſto dei iudicio dãnatꝰ ſum eũ cãtaret illđ i vigilijs mortuoꝝ. Rñde mihi quãtas habeo

Hipbole.

* Gula ãterior ꝓs colli q̃ cibꝰ atq; potus deuorat. Aliqñ. accipitur gula ꝓ gule vitio. Juuena. dum gula ſeuit.

De paradiſo terreſtri.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

ſiniquitates. Quã vocẽ cum diu ſatiſq; cõtẽplat⁹ eſſet ſex elegit ſocios acvi
tã monaſticã aggreſſus Chartuſiẽtiũ a loco dictorum ordinem deo propi
Carmel⁹. tio cõſtituit anno a ſalutifero partu milleſimo.lxxxvj. Carmelus mõs de
Gargan⁹. cuius ſitu ſatis ſupra diximus plura dicturi in vltima eglo. Gargan⁹ hic
mons eſt Apulie ſiniſtrorſum ab apẽnino in adriaticũ veniẽs mare in radi
cibus cui⁹ ſip⁹ ciuitas olim a diomede montis victore cõdita eſt: mõs hic
Athos. celeberrimus eſt ⁊ inſignis diuo Michaele archangelo ⁊ ſidẽ hoc in mõ
te anno ab incarnato verbo quadringenteſimo octuageſimo primo: zeno
ne pricipe imperante romanis diuino munere Michaelis archãgeli ſpe
cus incolis oſtenſus eſt in hodiernũ vſq; celebris author Joan. Boc. in mõ
tiũ catalogo. Athos hic mõs eſt adeo elatus: vt mela refert vt credat̃ alti⁹
Laureta. etiã ꝗ̃ vnde imbres cadũt ſurgere. Capit opinio fidẽ: q̃ de aris quas in ver
tice ſuſtinet nõ abluitur cinis: ſed quo relinquitur aggere manet. Intelli
git Bap. religionẽ fortaſſe hic aliã inſtitutã quã ego percipere poſſu3: ſ3 hec
tñ interea dicta ſint: donec aliud mihi occurrat qᵭ his apponã. Laureta
hec (in littore piceno) eſt ꝓpe mare adriaticũ: vbi celeberrimũ Marie virgi
nis ſitũ eſt tãta peregrinoꝝ frequẽtia: vt oppidũ illic incole cõdiderint. qᵭ in
Lauerna. prima part. hic idẽ docet. Quid menia dicã littore piceno impẽſis cõib⁹ or
bis. Cõdita Lauerna. Lauerna crepido eſt in mõtis apennini iugo: q̃ vſq;
ad hoc tp̃s viſitat̃: vbi beatus Frã. aſiſias: qui fratrũ minorũ religionẽ in
ſtituit primus diuinis intẽtus dñice paſſionis ſtigmata accepit. Neq; fa
buleris hic de lauerna quadã furũ dea que nil loci hic habet. Nec ſentẽtie
Sina. autorẽ habes ſabellicũ li. vj. None Eneadis. Et ſina. Sina mõs eſt in Ara
bia (vt ſcribit Paul. ad Gal. iiij.) Qui cõiunctus eſt ei que nunc eſt hieru
ſalem. Eſt autẽ excelſus plurimũ ⁊ altitudine ceteros ſupare videt̃. In hoc
Moſi in rubo ardẽti apparuit deus legẽq; dedit ad virgã quam geſtabat
Moſes. In huius cacumẽ beate Catharine virginis ⁊ matyris corpus ab
angelis delatum: vnde ſalutaris liquor manat: vt Bap. quoq; ſcribit in ſe
Soracte. cunda parthe. Soractis apex. Soracte mons eſt in agro faliſco apollini
olim ſacer. vnde ver. in. xj. Summe deũ ſancti cuſtos ſoractis apollo i hoc
qᵭ ad rẽ facit ſpelunca cõperta Latebrã ſibi elegit ſilueſter pontifex maxi
Uallis mus Cõſtantino impatore infenſo. Umbroſaq; vallis. Uallis vmbroſa pe
vmbroſa. eſt apennini montis in qua anno ab natali chriſtiano. M. xl. Joã. galberti
militis florentini filius religionẽ que ab loco dicta eſt vallis ombroſe con
ſtituit. Hic enim cũ aduerſus finitimum quẽdã inimicitias gereret ob fra
trem obtruncatũ: redderetq; multã multe: cinctus ex agro florenti. parrici
dam forte fortuna reperit. quo vt ſe ſolum tot viris circũuẽtũ vidit: ſalutẽ
nõ ſperãs nõ dubitauit parricida Galberti pedibus obuolutus ⁊ ſupplex
per Jeſum chriſtũ crucifixũ poſtulare veniã ⁊ cedis fraterne ignoſci culpã
quib⁹ ꝑcibus mot⁹ Galb. parricide pepcit eis amore ꝑ quem ilico cunctis
cernẽtib⁹ crucifixi imago motu capitis illud ꝓprobaſſe viſa eſt Gal. ibiq; re
ligionẽ ſtatuit vt dixi. Et iuga murſini facto ſenis inclyta. Sũt q̃ hᵭ referũt
ad Maurũ abbatẽ diui Bñdicti diſcipulũ. Ego vero ſalua doctioꝝ ſñia ad
ipſũmet diuũ bñdi. referã q̃ vt Gre. refert nurſie nat⁹ eſt: q̃ eſt ciuitas i agro
Nurſie. piceno vt refert Ser. i illo maro. Uſu. in. vij. Enei. Qui tibrim fabriq; bibunt
quos frigida miſit nurſia: q̃ cõſtituerat tria ſurſũ i mõtib⁹ iugis ſita difficul
ter aq̃s haurire poſſent ob ꝓfundã vallẽ: peterẽtq; mõachi eã imitari a bñ
dicto in noctu vno comitat⁹ puero i mõtẽ aſcẽdit vbi diuti⁹ orans tres pe
tras i eodẽ loco ꝓ ſigno poſuit. cũq; mane domũ rediiſſet ꝑcepit frĩbus q̃ ob
eãdẽ cãm venerãt ite ⁊ illã rupẽ ad fundũ vſq; rigat quo facto nõ trãſlata
inde abierũt cenobia. Hic idẽ Bñdict⁹ i caſſinũ mõtẽ veniẽs tẽplũ Apollinis
ſic ibi ĩtũ erat i ſcti Joã. bap. edẽ ꝯuit ppłmq; ab idolatria cõuertit. Ad hec

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

ergo duos alludere pōt can. vt dicat ⁊ iuga mōtis triū mōaſteriorū ⁊ caſſini inclyta celeberrima ⁊ glorioſa facto qđ dixi Senis nurſini diui Bñdicti nurſie ciuis. Hoc ſic enucleatū ſi cui non placuerit meliora precor querat ⁊ mihi det veniā qui ſic ſim interpretatus. Et altis abietibus turrita caput camaldula ſcꝫ Camaldulentiū religio ab Romaldo rauēnate ortū habuit in hunc modū. Is Ottone. ij. impetrante in Claſſenſi monaſterio quod non longe a Rauenna ad religionem profeſſus eſt: vbi cum prima future ſeueritatis rudimenta depoſuiſſet: inde Venetus aliquādiu verſatus ab eo monaſteria cōdita incidit demum Romoaldus in hetruria in madulum apennini incolam qui de religione vt equum eſt credere appellatꝰ: teſtatus eſt ſe habere agellū in ſummo apennino vbi ꝑ quietē viſus eſſet ſibi cernere ſcalas in celū ſurrectas in q̄bus innumeri mortales cādido amictu celū ſcanderent: motꝰ ea imagine nō minus ꝙ diuino oraculo Romoaldus locū ab hoſpite ⁊ petijt ⁊ impetrauit oratoriū cōdidit candidā dat cucullam ijs ferendā qui loco initiandi eſſent in argumentū nocturne illius imaginis cū antea monachi indiſcreto amicirentur colore dedit ⁊ camaldulentium nomē ferre a camaldulo. campo vbi noue eſſent religiōis iacta fundamenta hec. Sabellicꝰ in. ij. lib. none. Enea. dic ergo Camaldula planities in quo apēnini. Turrita caput decorū caput hñs velut turribus abietibus: arboribus: de quibus ſupra altis lōgis. Cetera p̄terco que ad laudes montiū ꝑtinent. Oīa cōplecti ſtatuo que in montiū laudem dici poſſent Montana frequētant culmina iuga celicole: vt ſupra docui. ſed anas. Hec auis dicta eſt ab annatando de qua Martia. Tota tibi ponatur anas: ſed pectore tm̄. Et ceruice ſapit cetera redde coco. Fluuiatilis eſt auis que degit ſordibus a q̄bus nunꝙ noſtrum ſubleuat. Et Mergus hec auis a mergendo dicta eſt cuius vt ſcribit Ouid. Fecit amor maciem lōga internodia crurū. Longa manet ceruix caput eſt a corpore longe. Equor amat nomēꝙ manet qr mergitur illo. Anſer q̄ quoꝙ fluuiatilis: hinc dat pli. vigilē curā capitolio teſtatā defenſo ꝑ id tp̄s canū ſilentio ꝑditis rebus eſt: ⁊ notus fama amoris argis dilecta forma pueri nomine oleni: ⁊ glaucis ptholomeo regi cythara canentis. pōt ⁊ ſapientie videri intellectus ijs eſſe ita comes perpetuo adheſiſſe Lapidi philoſopho dicitur nuſꝙ ab non in publico non balneis, non noctu. non interdiu digreſſum. De huius cōmoditate pliñ. in. x. c. xxij. ⁊. xlix. Ibis ibidis duo facit. Ariſtote. genera alterū candidū per totam egyptum diſperſum nigrum alterū quod apud peluſium tantū eſt. Ibes inuocant egyptij contra ſerpentum aduentum author pliñ. Onocratalus Onocratali olorum ſimilitudinem: vt inquit pliñ. olorum habent: nec diſtare exiſtimarentur omnino niſi faucibus ipſis ineſſe alterius vteri genus huc omnia inexplebile animal congerit mira vt ſit capacitas. Mox perfecta rapina ſenſim inde in nos dedita inferam in aluum ruminantis modo defert. Gallia hos ſeptentrionalis proxima oceano mittit. Milui de his ſupra dixi. Fulceꝙ de his quoꝙ ſupra. paludes aues ſubaudi dicte frequenter.

Camaldula. — Anas. — Mergus. — Anſer. — Ibis. — Onocratalus.

Alp. Inter mōtane tantos regiōis honores:
Cur meſſe nihil: nihil eſt * de palmite dictū:
Hec tamen humane duo ſuſtentacula vite
Maxima monticole veniunt e rupibꝰ ad nos
hordea mercatum: torui fuligine tincti:

¶ Inter montane ⁊c. Alphus laudes quas enumerauit ille parū aut nihil eſſe cernens niſi que vite neceſſaria ſunt habeāt mōtes q̄rit cur nil dictum eſt de meſſe: frugibus quibus viuit: nil de palmite. Vitibus que nobis vinū

* Palmes ſarmentū vitis ⁊ aliarum arborum: quoniā palmites in modū palma

Miniſterio de Educación, Cultura y Deporte

rũ hũanarũ virgulas quaſi digitos habẽt: ⁊ palmites dicuntur ⁊ vñ erũpit vua fundunt. Inter honores laudes mõtane regionis mõtiũ a quibus ꝙuis mõtes nõ laudaueris. Tamẽ hec duo fruges ⁊ palmes ſunt maxima ſubſtentacula vite hũane quibus vita noſtra ſubſtẽtaꝛ. nam ſine cerere aut baccho more ferarũ degerem⁹. ſ3 hec non inſunt mõtib⁹. nã mõticole mercatu hordea emptũ fruges qb⁹ veſcantur: quare ſignificaꝛ in montib⁹ ea non eſſe. toꝛui truci vultu quo ſignificaꝛ humanitatis parũ illic eſſe. Fuligine tincti quo ſignificant ſe nil cultus habere. ſetoſi ſetis pleni. Macie affecti

Deſcribit mõtanos baptiſta.

Setoſi: macie affecti: laceri: ac ſituoſi
Indigene oſtendunt que ſit natura locorum.
Sed quod montanis de religionibus inquis
Retulit in mentem que de polluce feruntur.
Que dea (ſi noſti) viſam eſt q̃ cãdide nympha
Dic age/nam ceptũ certamen inutile nobis
Utilioꝛ ſermo de religione tenendus
Cã. Galbula q̃ ſolit⁹ pecudes in paſcua tecũ.
Ducere: te ſatis hoc potuit docuiſſe qꝺ optas
Alp. Plura q̃dẽ polluce ſupnarrata ſ3 ipſa3
Nec docui nymphã: nec te queſiſſe recordoꝛ
Nunc ſubijt mentẽ: cur religionis oꝛbata eſt
Mentio: ⁊ illarũ viſa eſt mihi maxima laudũ.

matri penuria eduliorum. Laceri veſte trita. Situoſi affecti ſiti: ⁊ ſiticuloſi itaqꝫ indigene. Incole ⁊ q̃ in ea regione geniti ſunt q̃ illam incolũt oſtendunt habitu ⁊ coꝛpoꝛis ⁊ mentis que ſit natura locoꝛũ que colunt. Sed qꝺ montanis de religionibus inquis. Repetit Alp. breui ſermone qꝺ dictũ eſt de religione vt facilius laudes virginis aggrediatur: itaqꝫ dicit. retulit in mentẽ in memoꝛiã que feruntur ab alijs quoqꝫ paſtoꝛibus dicuntur. Que dea viſa eſt polluci dic age hoꝛtantis eſt certamẽ: ceptũ de montiũ preſtantiam an cãpoꝛũ eſt inutile q̃nquidẽ nil proderit. Sermo de religione habitus ſup. vtilioꝛ vt q̃ aias iuuet eſt tenendus a nobis nũc tractandus. Galb. hac vt dixi hac eglo. qꝺ in ſuperioꝛi dilatũ fuerat finiꝛ quã rem vt facilius exigat meminit hic galbule: q̃ hyſtoꝛiã inceptauit ſupra dicit ergo Galb. potuit ſatis te docuiſſe o Alphe qꝺ optans. Qui ſolit⁹ eſt tecum ducere pecudes in paſcua. Plures q̃dẽ dicit Alphus ſatis multa ſe ab illo didiciſſe ſ3 nõ q̃ eſſet nympha docuit Galb. plura ſup Pol. narrata. Sed docuit manifeſte nymphã vt ſcire poſſem q̃ eſſet. Nec recoꝛdoꝛ memini me ab eo q̃ſiſſe que eſſet illa nympha hoc aũt ex induſtria fecit poeta vt ptem illã ad hãc eglo. traduceret ad quã tandẽ poſt multas narratiões aliarum rerũ venit. Nunc ſubijt mentẽ venit in mentem te preter que illa eſſet. Cum mentio religionis mõtane oboꝛta facta inter nos. Et illarum viſa eſt mihi maxima laudũ: inter omnes laudes quibus montes es pꝛoſecutus virgo maria mõtium eſt maxima laus. Hec eñ mõtes laudabilioꝛes effecit ꝙ quecũqꝫ alia que hactenus enumeraſti montes efferendo.

Dryas.

¶ Non erat ille dryas.

Uirgo maria.

Que illa eſſet cãdi. alph⁹ docet ſed qꝛ ſupra alph⁹ dixit q̃ cãdide nympha: et nymphe aut driades ſunt aut oreades aut naiades aut napee dicit Cãdidus nõ fuiſſe driadẽ: que vt ſupra docui arboꝛũ q̃rcunqꝫ precipue dea eſt. Neqꝫ

Rex vẽtorum.

C. Nõ erat ille dryas: neqꝫ libetris: neqꝫ oreas
Uenerat e celo ſuperũ regina: tonantis
Mater anhelanti pacem latura iuuente
Huic thetys: huic alma ceres famulanꝛ ⁊ ipſe
Eolus equoꝛeis ventos qui frenat in antris
Hanc de⁹ aſtroꝛũ flãma ſuper: atqꝫ volantes

Miniſterio de Educación, Cultura y Deporte

Solis equos ſupra fulgentem caſſiopeam
Extulit: ⁊ ſacram biſſeno ſydere frontem
Cinxit: ⁊ adiecit ſubter veſtigia lunam
Alp. Cādide mira ; canis nullis paſtorib⁹ vnꝗ̄
Cognita quid thetys, fulgēs quoqꝫ caſſiopeia
Eolus equoreis ventos qui frenat in antris
Qui ſub ſolis eqꝫs magna atqꝫ ignita receſſes.
Cā. Sydera ſāt p̄ꝫ: ꝑtim ſſt num n ı priſca
Oīa que pollux mihi cum narraſſet in edem
Duxit: ⁊ iſta ſacer paries (ait) omnia mōſtrat
Pictus erat paries ſignis ⁊ imagine multa
Omnia nō memini: mēs eſt mihi debilis iſta
Vix tenui: dū ſepe animo voluo: atqꝫ reuoluo
Sepe recordari medicamine fortius omni
Iſta poteſt nigro depellere nubila celo.

libetris vna ex muſis qui libetrides a libetrio fonte quē in magnetia ſcribit ſolinus eſſe nec oreas nympha montana: de qua ꝗꝫ ſupra venerat e celo quia dici poterat ꝙ ergo erat di . . . venerat deſcēderat ſuperum regina celi regina de qua Symeon i prima parthenice to: o venerabe ris orbe. Terrarum ⁊ ſummi regina vocabere celi vñ illud. Salue regina miſericordie. Tonātis ieſu xp̄i mater ⁊ tñ virgo: ⁊ añ partum ⁊ in partu ⁊ poſt partum. Latura pacē quam rem ſcite in. j. libr. Parth. prime docet ⁊ in ſuperiori eglo. iuuente anhelāti more vitiorum laborāti. huic virginis maieſtatem ⁊ potentiam exponit dicēdo hanc mari frugibus ventis aſtris terre celo dominari huic virgini thetis maris dea. hec celi atqꝫ veſte filia fuit vt tradunt fabule oceani coniunx ⁊ nympharum. Hanc allegorici aquam interpretātur: vt feruoris celeſtis e viſceribus terre eductam: vnde celi et veſte. i. terre filiā eſſe predictā. Fuit ⁊ alia tethys achillis mater de qua illi ad hunc locū Ceres de qua Cic. in. ij. de natu. deo. quam dicit dictam Ceterum quas gererē. hec fruges primū vt ſcribit naſo fruges reperit ⁊ leges. Prima ceres vnco glebam demouit aratro. Prima dedit fruges alimentaqꝫ milia terris. Prima dedit leges cereris ſunt omnia numus. Famulatur ſeruit. Eolus hic iouis ⁊ ſergeſte hypotis troiani filie fuit filus ꝗ in inſulis quas eolias vocant queqꝫ ſunt propinque Sicilie italiam verſus imperauit hic ex motu flammarum quas inſule ille eructant quo ventu venturus eſſet predicabat quare ex ventorum creditus eſt. Qui frenat ventos regit ⁊ temperat vt ver. in. j. eñ. docet in antris equoreis que inſule cincte mari habēt. Haua deus extulit ſup flammas aſtrorum nam celis lucentibus imperat aſtris vt inqt Bap. Atqꝫ volantis ſolis: equos. quos Oui. quatuor eſſe dicit interea volucres pyrois Eous. ⁊ Ethō. Solis equi quartuſqꝫ phlegō ꝙ ꝗtuor in ſole notāt. Pyrois qꝺ primo mane agent. b⁹ vaporib⁹ a terra ſurgentibus ſol oriens rubet. Eous qꝺ exaltatus ſol iā diſſolutis vaporibus ſplendēs fit. Ethō qꝺ ſole iaꝫ ſoli mediū tenente lux eius coruſcat ſit ⁊ feruidior. Phlegō qꝺ adueſperaſcente die ex croceo tēdit in nigrū ⁊ occaſum petit. Supra fulgentē. Splendentē caſſiopeā. Hec cephei vxor glориata ſe forma nereidas preſtare inter ſydera ſedēs in ſiliquaſtro cōſtituta eſt que propter impietatem vertente ſe mundo reſupinato capite ferri videtur hec cū ſcorpione occidit: oritur autem cū ſagittario hec ſtellarum tredecim eſt autor Hyginus. Et cinxit deus: ſacrā frontē dee iſtius biſſeno ſydere alludit ad illud qꝺ Apocali. c. xij. ſcripſit beatus Ioh. Et ſignum magnū apparuit in celo mulier amicta ſole ⁊ luna ſub pedibus eius ⁊ in capite eius corona ſtellarū duodecim. Et adiecit ſuppoſuit ſubter veſtigia pedes lu-

Libetris.

Adagium.

* Niger ꝑpe fuſc⁹ dr̄ et oppo nitur albo ponit tñ i terdū pro mortuo. Iuue. Inſtituitqꝫ rudes melior locuſta propinquas. Per famā ⁊ populum nigros efferre, maritos. Ponitur etiam ꝑ noxio. Vergi. Et nigris exeſa chelidris.

Creta.

Ceres.

Eolus.

Caſtipeia

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

nam Cādide ne preter fidem illa que deluſa gentilitas poſuit dixiſſe videatur interrogare ſcribit alphū qḋ illa ſint dicendo. candide mira canis que nūqꝫ ex paſtoribꝰ quiſqꝫ cognouit. Quid thetis eſt et qḋ fulgēs caſſiopea eſt. Quis eolus ⁊c. Qui ſunt ſolis equi qui ſup dixiſti Uer. elataꝫ. Recēſes narras. Magna mira atqꝫ ignota nobis. Sydera ſūt ptim rn̄dēdi cā. ptim horū eſſe ſydera vt ſolis equi ⁊ caſſiopeia. partim ſunt numina priſca: vt thetis: ceres ⁊ eolus. Oīa que dicit Can. ſe hec a polluce didiciſſe ⁊ picta vidiſſe. In edem tēplum vtait pollux. ⁊ paries ſacer qꝛ templi erat mōſtrat hec oīaqu e te docui. pictus erat paries ſignis. Signū opꝰ ē ſculptile ⁊ ad aīalis formatū effigiē qḋ ꝑ tabellis depictis quoqꝫ capere lꝫ. Et id eſt expoſitiue aut cōiunctiue imagine figura depicta. Oīa nō memini: que illic erāt depicta debilis: qꝛ diminuunt aīm cure. Uix tenui .i. in memoria voluo atqꝫ reuoluo ſepe recogitando in memoriā reduco. Un̄ Cato de ſenectute diſputans apud Cicero. ait ſe pythagoreorū more exercēde memorie gratia quocūqꝫ dixerit. audiuerint egerit cōmemorare veſperi memoriā em̄ cenſet exercitio augeri. Ut verū ſit qḋ infert Cādidus Sepe recordari meminiſſe eſt fortius omni medicamine ad memoriā augēdam et conſeruandā vt ſtulti illi mihi putentur qui incōſultis medicis a medicamine quodā illam augere velint quo perſepe in furorum dilabuntur. Artem aūt memorie Simonides inclitus reperiſſe dr̄ a plinio in .vij. lib.

Laudes virginis marie deſcribit.

Ista pōt: vt docuit Can. que fuerit nympha quam viderit pollux ad laudes prorumpit extollit ab bn̄ficijs ⁊ poteſtate quaꝫ ſuperi conceſſere dicit ergo. Iſta poteſt depellere nubila Serenitatem inducere celo aere nigro obductu nubium quod ſe vi carminum ſtulta illa medea facere iactat .i. vij. metha. Siccis fluuios dare frugibus imbres deriuatione fluminum ſata rigari dicit Uer. debere. Et pli. in .xvij. c. xxv. inquit. Rigua eſtiuis vaporibus vtilia hyeme inimica autūno varia et poſt. Circa canis ortus rigua maxime proſunt ac ne tūc quidem nimia qꝫ inebriatis radicibus nocent ⁊ etas moduꝫ temperat nouelle enim minus ſitiunt imbrem quoqꝫ Uerg. vocanduꝫ eſſe dicit oīa hec ſola virgo preſtare pōt. Cū volet iſta virgo poterit emittere nouos fōtes cāpis duris. Cōtigere ſcribit Ari. i. ij. metheoroꝝ vt

Stirpat deos gētiles Bapt.

Iſta pōt ſiccis fluuios dare frugibus imbres
Cū volet atqꝫ nouos duris immittere cāpis
Cū volet: emiſſos poterit reſtringere fontes
Qui modo ſunt ſteriles ⁊ nudi gramine cāpi
Si volet in pingues poterit cōuertere glebas
Frigida ſaturni cum ſydera ſuſcipit atro
Scopius hoſpitio: nō aufert ordea grando
Hec domus ardebit: nā tunc hec omnia celū
Dicitur iratis in terram effundere ab aſtris
Si volet hec nobis cuſtodiet omnia virgo
Si fauet hec nobis: cōplebunt horrea meſſes
Adijcietqꝫ gregi ſemper fetura gemellos:
Si pecus infelix erit: ⁊ ſine vellere ſolo
Ipſa pōt nutu dare lac: dare vellera: ⁊ agnos
Et curare greges: omnemqꝫ auertere morbū
Nil opus eſt mō pana ſequi: neqꝫ cetera ruris
Numina: que veteres fruſtra coluiſſe ferūtur
Uidi ego circū arā: nymphe pendere capellas
Plauſtra boues: ⁊ oues: hic iam vidimꝰ hircū
Et memini inſcriptā verſu hoc legiſſe tabellā.
Uotū pro ſaluo Ianus breue reddidit hircū.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Pāꝗ ea ꝑlegerē pollux hec carmina ſupplex
Ante arā genibus poſitis in marmore (dixit)

que modo arida ſunt loca aq̄s poſt abūdēt ꝙ̄ multis exēplis probat. ⁊ pli.xxxi. lib. docet aquas modo deſeciſſe modo exūdaſſe. In Sicilia circa inquit meſſanam ⁊ Mylas hyeme in totum areſcunt fontes eſtate exundant amnēq̄ʒ faciūt. Apollonie in pōto fons iuxta mare eſtate tantū ſuperfluit ⁊ maxime canis ortu parcius ſi frigidior ſit eſtas que omnia efficere poteſt hec noſtra. Ponit autem pli. varia ſigna terre in reperiendis aquarum ſcaturiginibus. Loco in altitudinē pedum quinq̄ʒ defoſſo oſſiſq̄ʒ e figulino opere crudis aut peruncta peluí erea cooperto lucerna ardente camerata frondibus dehinc terra. Si figulinum humidum ruptum ve aut in ere ſudor vel lucerna ſine defectu olei reſtincta aut etiam vellus lane madidū reperiat̄ nō dubie promittūt aquas. Dicit ergo Cā. poteris emittere ⁊ ꝑducere. Cāpis duris ⁊ ſiccis. Emiſſos afluētes reſtringere ꝑdere ⁊ exhaurire. Steriles ſine fecūditate ⁊ ſine gramine herbis ob ariditatē ⁊ ſolis aſperitatem. In glebas pingues fecūdas ⁊ que herbarū multū producant. Frigida. Saturni cū ſydera. Saturnum eum eſſe ſcribit Cice. voluerunt qui curſum ⁊ cōuerſionē ſpaciorum ac tēporum contineret qui deus grece idipſum nomē habet. Cronos enim dicit̄ qui eſt idem ſpaciū tēporis Satur. autē appellatus eſt q̄ꝺ ſaluaret̄ agnis. Vinctus autē eſt a ioue ne immoderatos curſus haberet vt cum ſiderum vinclis alligaret. Redire aūt ad ſignū annis triginta ⁊ quotānis nō apparere nō minus dies triginta nec amplius triginta autor. Hyginius hic cū in capricorno ſigno eſt pluuias agit cū in ſcorpio grandines q̄ꝺ quoq̄ʒ nūc dicit Can. Frigida eſt em̄ ſatur. natura ſua frigidus. Scorpius ꝓpter magnitudinē membrorū in duo ſigna diuiditur: quorū vnius effigiē noſtri libram dixerunt: ſed, ſignum hac de cauſa ſtatū aſſignat̄. Orion cū veneret ⁊ in eo exercitatiſſimū eſſe ſe cōſideret dixiſſe etiā diane ac latone omnia que ex terra oriuntur interficere valere: quare terrā permotā. Scorpium ſe eduxiſſe qui eum interficere demonſtrāt. Iouē autē vtriuſq̄ʒ animū admiratū Scorpiū inter aſtra collocaſſe vt ſpecies eius documēto eſſet ne quis eorū aliqua re ſibi confideret auct. Hyg. Non auferet ordea grando que eum in ſcorpione ſatur. eſt dicit̄ cadere. nec domus ardebit igni fulminis q̄ꝺ ſaturnus cauſat alīj ſigno cōiunctus. A. Gel. ex Quadrigario ſcribit li. xv. lignū alumine illitū nō ardere q̄ꝺ hinc repete tibi. nā tūc cū in ſcorpio ſaturnus eſt. Hec omnia grandinem ⁊ incēdia. Effundere ſua influētia īmittere. Ab aſtris iratis. Inter que ſatur. Cuſtodiet oīa ne grandine res noſtre concutiant̄ ⁊ ne domus ardeat. Itaq̄ʒ ſi fauet hic maria. Horrea granaria. oues ſcribit Ari. nonnullis locis geminos parere: tum pabuli beneficio tū ſi pater aut mater vim eam geminandi ꝑ naturā obtineat; q̄ꝺ poſſe dare ver. dicit Can. Si pecus infelix erit inutile ⁊ ſine vellere. Lana ſolo nutu: ſolo, voluntatis ſigno. Et curare greges ne intereāt omnēq̄ʒ auertere morbū. Pecudes dicit Ver. Scabie moleſtari quare eas lauare ait eſſe vtile: ſunt aūt varīj multiq̄ʒ ouium morbi pene quot hoīm inquit Ariſto. Hinc ait maro nō tam creber agens hyemē ruit equore turbo. Quam multe pecudum peſtes. nil opus eſt modo pana ſequi. Pan. deus eſt ruſticus in nature ſimilitudinē format⁹ habet em̄ cornua ī lune ⁊ ſolis cornuū ſimilitudinē. Rubet ei⁹ facies ad etheris imitationē. In pectore nebridē hʒ ad ſtellaꝝ imaginē. Pars ei⁹ īferior hiſpida ꝓpter arbores. Caprinos hʒ pedes vt oñdat terre ſoliditatē. Fiſtulā ſeptē calamorū ꝓpter hermoniam celi curat hic oues vt inq̄t Ver. ouiūq̄ʒ magiſtros. neq̄ʒ cetera ruris numia deos. Puta ſyluanū ſatyros fanos. de quibus Oui. Sūt mihi ſemidei ſunt ruſtica numia fauni

Saturn⁹. Cronos. Scorpius Orion. Alumen. Pan.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

⁊ nymphe ſatyriq́ꝫ ⁊ monticole ſyluani que veteres gẽtiles deluſi: fruſtra dicuntur coluiſſe: qꝛ numinis nil habebant. Uidi ego rem probat. Circum aram nymphe virginis. Capellas quas cereas dant ⁊ pro votis ſoluunt ruſtici. plauſtra currus. Hic iam vidimus hircina quam vt in quarta vidimus perdiderat mercẽnarij amentia. Tabellam que ſuppoſita pedibus hirci caſum ſaluteq́ꝫ teſtabaꝫ. Hoc verſu hoc monoſtico. Uotum breue donum attenuat ob modeſtiã. Pro ſaluo hirco: quem ſaluum reperit dũqꝫ ea que in pariete depicta erant: aut ante aram virginis pendebant cum ſuis tabellis ſalutẽ caſumq́ꝫ teſtantibus. Perlegerẽ oculis ⁊ cernerem. pollux ſupplex: vt pios decet non cum animi faſtu genibus poſitis flexis. in marmore ſuper mar. ante aram virginis dixit hec carmina que referam.

¶O dea. Preces pollucis ad virginem pro ruſticorum ſalute fuſas refert cã. docetq́ꝫ pium in ruſticos pellucis officiũ. Que ſeruas vrbes: qđ exempla pleraq́ꝫ teſtanꝫ. ⁊ rura ne grãdine ⁊ tẽpeſtate quaſtianꝫ. Ne padus exũdet. De pado ſupra dixi. Peti te autẽ hoc qđ ſepe inſano vortice cũcta vaſtat vt docet Uer. in .j. geor. ſtryx Pli. nõ conſtare dicit que auium ſit ſtryx itaq́ꝫ fabuloſum arbitratur v bera cas infantium labris immulgere putatur hec ex puerorũ corpuſculis vitalem ſanguinẽ abſorbere de hac ſupra dixi.

¶O dea que ſeruas vrbes ⁊ rura: precamur
Ne pad⁹ exũdet ne ſtryx nocturna p vmbras
Hauriat infantes: nec eãt per cõpita ✳ larue
Diua faue agricolis: talpas occide: malignã
Aggeribus peſtem: gelidis ſata leta pruinis
Quãdo bruma venit cõſpgere diua memento
Ne tinee erodant anno frumenta ſequenti
A boree flatu pingues defende mariſcas
A gruis ore fabas: ⁊ ab anſere farra paluſtri.
A ſerpente boues: a vulpe ⁊ fure cohortem
A bruco erucas: a bruma ⁊ grandine vites.
A vi ⁊ fraude lupi pecus: a rubigine fruges.
A rabie catulos: a flamma ⁊ flumine villas
A murum inſidijs petaſonem: a milite pnas.

✳ Larue dici putãtur a lare: hoc eſt malo genio q̃ ſunt noxie inferorum vmbre lar ua etiã dr pſona, Ho ra. in ſer. nil illi larua aut tragicis op⁹ eẽ cothurnis.

Stryx.

Hauriat vitalem ſanguinem abſorbendo: ſed hoc fictum crediderim ne libere per vmbras infantes noctu vagari velint. Cõtra aũt pauores nocturnos Pli. vmbrarũq́ꝫ terrorem ſcribit vnum e magnis dentibus hyene lino alligatum prodeſſe quem vſum quoq́ꝫ preſtat iaſpis. nec eant per compita larue. Lemures que agitare dicuntur mortales. Unde Plautus in aulularia. Larue hunc atq́ꝫ intemperie inſanieq́ꝫ agitant ſemen: ſunt autem larue cacodemones quorũ terrorem iaſpis fugare creditur. Diua faue agricolis itaq́ꝫ in eorũ fauorẽ Talpas occide. Quadrupedum talpis viſus non eſt oculorum tamen effigies ineſt ſi quis pretentam detr hat membra. nam liquidius audiũt obruti terra tam denſo atq́ꝫ ſurdo nature elemẽto preterea voce omniũ in ſublime tendẽte ſermonem exaudiũt: ⁊ ſi de ijs loquere intelligere etiam dicunꝫ ⁊ profulgere. Talpas multi amurca necant Autor pli. Malignam peſtem appoſitorie aggeribus agrorũ tumulis. Gelidis ſata leta pruinis. Pruina inquit Ariſt. fit vt ros: ſed priuſq̃ vapor in aquã verſus cernaꝫ gelaꝫ ⁊ fit hyeme. Hac conſpergi ſata petit. Pollux ne a tineis corrodanꝫ. Leta pinguia. Conſpgere irrorare ⁊ inficere. Qñ bruma hyems: ne tinee Pli. ſcribit tineas expuluere in lanis ⁊ veſte creari p̃cipue ſi araneus vna includaꝫ. Sitit eñ ⁊ oẽm humorẽ abſorbẽs ariditatẽ ampliat. Sed capit hic Ea p tineas etiã p alijs vermiculis q̃ fruges iã demeſſas corrodũt. Triticum: vi

Larue.

Talpe.

Pruina.

Miniſterio de Educación, Cultura y Deporte

ſcribit Theophi. puluerulētū putreſcit celerius etiā qđ in domicilijs ope
tectorio leuigatis cōditum eſt celerius ꝙ qđ nō leuigatis cōditum eſt: qm̄
id caloris plus ſentiat puluis em̄ calidus eſt: vt pote ſiccus ⁊ illimentum
calcis calorem ſuſceptum vtiqꝫ ſeruat ex quibus verbis potes colligere
tineas: illic quoqꝫ poſſe naſci. de frumento autē ſeruando pli. li. xviij. c. xxx.
ſatis multa ponit: quo tibi hinc repete. A boree flatu pingues defende ma
riſcas. Mariſce fiſci grandiores ſunt atqꝫ inſipide has in loco cretoſo: aut
aperto ferendas putat Cato: vt refert pli. A boree flatu Aquilonis ſcribit
Theophraſtus potius quā auſtralibus fructus vt decedere: ⁊ ſi crebriores
vehementioreſqꝫ fuere maior iactura ſequat̃ neceſſe eſt. A gruis ore fabas
Grues dicit Maro frugibus officere. De his Ariſto. ⁊ plinius. Volant ad
proſpiciendū alte ducem quam ſequantur eligunt in extremo agmine qui Frugū cōſeruatio.
clamēt diſpoſitos habēt: ⁊ qui gregē voce cōtineāt: excubias habēt noctur
nis tꝑibus lapillū pede ſuſtinētes que laſſatis ſomno decidēs indiligentiā Grues.
ſono coarguat: cetere dormiūt ſubter capite aliā cōdito alteri⁹ pedib⁹ inſi
ſtētes dux recto ꝓuidet ac ꝑdicit hic ⁊ alia illi ⁊ Ci. in. ij. de natu. deorum.
Fabas. Faba: vt ſcribit pli. Hebetare ſenſus exiſtimata eſt iſomnia quoqꝫ Faba.
facere ob hoc pitagorica ſnia dānata huic in vere eſt ſatio. ⁊ farra. Far de Far.
omni fructu dicebat̃ qđ id fieret terra. Paluſtri lacuſtri ⁊ ſtagna et aquas
amāti anſerē: etiā Ma. frugibus nocere dicit a ſerpēte boueſqꝫ. Ver. canit
acerbā bouū peſtē ſerpētes eſſe dicēs aūt tecto aſſuetus coluber ſuccedere ⁊
vmbre. Peſtis acerba bouū. A vulpe quā dicit Hie. leporibus ludere ⁊ illos
ſic occidere: hec ⁊ gallinarū pullos infeſtat. A bruco erucas. Eruca herba
fallaciſſima vt pecori cena. Eruce ſemē ſcorpionū venenis ⁊ muris araneis
medet̃ beſtiolas omnes innaſcētes corpori arcet vitia cutis in facie cū mel
leillitū lentigines ex aceto cicatrices nigras reducit ad cādorē cū felle bi
bulo. autor pli. li. xx. hic ab bruco ifeſtat̃ qui eſt vermiculus locuſte ſimilis
herbas erodens brucorū largior prouentus eſt in autuno ſicco: autor Ari
ſto. A bruma ob frigus ⁊ pruinas hoc dicit. que quā noceāt viribus Theo.
in li. v. de plātis. c. xvj. ⁊. xviij. Et grādine ꝓpter quā dixit dolenter Maro.
Heu male tn̄ mites defendit pāpin⁹ vuas. A vi ⁊ fraude ⁊ lupi pec⁹. Aial
hoc vt refert macro. rapit ⁊ cōſumit oīa i modū ſolis ac plurimū oculorum
acie: cernēs tenebras noctis euincit ipſum ꝗꝫ lycō a lyce. i. a luce prima ap
pellatos q̄dā putāt: qꝛ hec fera maxime id tꝑs aptū rapiēdo pecori obſer
uat qđ ante Luc. poſt nocturnā famē ad paſtū ſtabulis expellit̃ hūc i agrū
nō accedere ſcribit pli. Si capti vni⁹ pedib⁹ in fractis cultroqꝫ ad acia pau
latim ſanguis circa fines agri ſpargat̃ atqꝫ ipſe defodiat̃ in eo loco qui ce
perit trahi: aut ſi vomerē qui primus ſulcus eo anno in agro ductus ſi ex
cuſſum aratro focus larum quo familia cōuenit abſumat ac lupum nulli
animaliū nociturū in eo agro ꝙdiu ſtat. A rubigine fruges. Rubigo frugū
morbus ex frigore ſemꝑ ꝓueniēs. Hec vt refert pli. maxima q̄dē ſegetū pe
ſtis. Lauris ramis i aruo ꝺfixis trāſit i eaꝝ folia ex aruis: de rubigine theo
phra. li. viij. de hi. plā. c. x. A rabie catulos canes trib⁹ laborāt vicijs: rabie:
angina: ⁊ podagra. Facit rabies furorē. ⁊ q̄ momorderit oīa rabiūt excepto
hoīe itereūt canes hoc morbo: ⁊ q̄ moroſa ſūt excepto hoīe angina ēt interi
mit ⁊ podagra tētari pauci euadere pn̄t. Hos ꝑ eſtatē rabire dixit Alexā.
aphro. ꝑꝑ halit⁹ āplificationē: canes em̄ cū ſemꝑ ſuapte natura habitu ſic
ciori ꝯſtēt: tn̄ ꝑ eſtū magis reſiccant̃ ⁊ tabēt: humor em̄ cōtēt⁹ in his totuſqꝫ
habit⁹ calefact⁹ reſiccatuſqꝫ ſupra modū icēdit̃: icēdi aūt totū habitū ꝯſtat
ꝙ ⁊ frequētiore anhelāt: ⁊ oculos hn̄t igneos ⁊ fauces referāt: oreqꝫ hiſcēte
vagant̃ vt refrigerent̃. A fulmie qđ adurit: de q̄ ſupra. ⁊ Ariſto. in. iij. met. ⁊
de eius ſpecieb⁹. A muꝝ iſidijs quo carnes ſalitas corrodāt his abigi dicit

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Pli. Cinere muſtelle vel fellis diluto ⁊ ſemine iparſo ⁊ decoctarū aqua: de
muribꝰ ſupra q̄ꝫ dixi. Petaſonē. petaſo coxa porci ſalita eſt autē pars q̄
ab alis incipit ⁊ coſtas comprehēdit. A milite qui furibus furacior eſt: eſt
autem miles ſtipendiarius. Pernas perna pede dicitur: vt refert Varro.
Pernas volunt dici tam priores q̄ꝫ poſteriores coxas quidē priores tamē

¶ A cāpe. Cāpe vermicu
lus eſt hirſutꝰ arborꝫ frō-
des ⁊ herbas corrodēs: de
quo columel. de cura hor
torꝫ ſcribēs. Nec ſolū tene
ras audēt erodere: iplicitꝰ
cōche limax hirſutaꝗ cā
pe. Et pigris dicturꝰ erat
hic can. virides limacibꝰ
hortos: ſꝫ oblitus repetit
his pigris qḋ neſcit quid
gratie hꝫ ſit eñ ſcḋm pſo
ne decorū. Vñ vt ordinis
meminerit repetit retroce
dēdo. A muriū inſidijs pe
taſonē a milite pnas quo
redit i memoriā ꝟborꝫ or-
do: hec aūt oīa venuſte. Ce
tera q̄ ſunt de p̄cibꝰ pollu
cis. Numerꝰ modulatio ꝛ
rhytmꝰ Reduxit i ꝟba: vt
illorꝫ nūc memineri itaꝗ
fingit admonitū numero
meminiſſe ꝟborꝫ. ni legat
reducet qḋ potius credi-
derim: itaꝗ ait Sepius i
numerum rediēs obliuia

A campe ⁊ pigris: pigris heu cetera neſcit:
Mēs oblita ſeq̄: numerꝰ me in verba reduxit
Sepius in numerū rediēs obliuia forſan
Mēte abigā: retrogradior numerūꝗ recurro
A campe: ⁊ pigris virides limacibus hortos
Alphe viden q̄ vis numeri: iam cetera cerno:
A tonitru roboante * cados: a frigore fetas.
A grauibus vitulos roſtris a gutture porcos
Anginoſo: operas pubes ne ruſtica perdat.
Adſis o dea nec ledant examina fuci.
Neu mlium furent aues: neu vellera ſentes:
Succida * neu lappas apprēdat lana ſeq̄ntes
Diua gubernatrix hoīm: cuſtodia vatum.
Diua laborantum requies: medicina dolētū
Et tutela gregum: noſtris precor annue votis
Talibus orabat pollux: ego poſtibus herens
In baculum pede porrecto recitata putabam
Altius ac memori condebam ſingula mente

forſan mente abigam, expellā ⁊ verborum meminero. Si vis legere reducit
ſepe ⁊ alias: quare ſepius nunc in numerū ⁊c. Et ꝓpterea retrogradior re
trocedo repetēdo priorem verſum: numerūꝗ modulationē recurro repeto.
A campe: de hac dixi. Et pigris virides limacibus hortos. Limaces dicit
pli. inuitia naſci aliq̄ñ e terra cocleas minutas mirū immodū erodētes eā.
Hos innaſci oleri ⁊ lactucis etiam dicit remedia eorū quecūꝗ pertinēt ad
herbas in ſarculo ⁊ cum ſemen iactat cinere. Pigris que ſunt lēto gradu.
Hortos. Hortū primus epicurus athenis cōſtituit nā vſꝗ ad eū nō fuerat
mori ꝫ in oppidis haberi rura itaꝗ nunc hortorū nomine in ipſa vrbe deli
tias agros villaſꝗ poſſident. Celebres horti heſperidum ⁊ regum aonis ⁊
alcinoi fuerūt ⁊ penſiles apud egypti thebē de eorū cura ⁊ remedijs ⁊ mor
bis ſatis pli. Alphe viden. comice pro vides ne rythmū multū poſſe quan-
doquidē memoriā iuuat docet iā cetera q̄ ſupſunt ex pollucis carmine. A
tonitru reboāte cados. De tertio fulminū gñe intelligit hic B p. qḋ clarū
vocāt huc mirifice maxieꝗ nature eſt: vt ait pli. quo dolia exhauriunt ita
ctis opimētis nulloꝗ alio veſtigio relicto. Si ei i cubatu tonuerit ēt oua pe
reūt. Cados doli ⁊ vini. A frigore fetas. Oues eñ frigoſis ſunt ipatiētes: ſꝫ
magis capelle vt refert Ariſt. Fetas grauidas q̄ frigoris vehemētia abor-
tiūt. A grauibꝰ vitulos eſtris tabanis ⁊ aſilis de q̄bus in ſecūda dixi vexāt
⁊ terrēt hi vitulos. A gutture porcos angioſo. Angia morbꝰ eſt fauciū peſt

* Cadus vas vinariū q̄ vinū ꝯdit. mar. In vaticanis cōdita muſta cadis. primi alpibꝰ ruſtici cados ligneos circulis cinctos excogitauerūt.

Redes laborantum virgo maria.

* Succida lana a ſuccidēdo qḋ talis ſit qualis ſucciſa ē hoc eſt ſordibꝰ plena. varro a ſudore deriuat dicit eñ tonſure tp̄s inter equinoctiū vernū ⁊ ſolſtitiū: cū ſudare inceperūt oues a quo ſudore recens lana tonſa ſuccida eſt appellata iuuena. qualis cenatū vinum qḋ ſuccida nollet lana pati.

Miniſterio de Educación, Cultura y Deporte

fer ꝛ acutus q̄ hominibus cū ſue cōis eſt vocaturq̄ ſinache: dicit aūt Ariſt. Suces tribus morbis infeſtari raucedine. Strima ꝛ alui profluuio de qbus illum vide li.viij.de natura animaliū.c.xxi. O dea adſis ne pubes ruſtica ruſticorū multitudo pdat operas male tempus terendo. Ne ledant examina fuci. Apib⁹ beſtiole qdā in alueis innaſcunt̄ que fauis officiunt: vermiculus itē ſpecie aranei nocet fabis hic ſibi ſimilē forma aranei parit in fauo ꝛ facit vt examen egrotet. Autor Ariſt. de hoc fortaſſe pollux intelligit cum fucorū lōge alia ſit natura: de qb⁹ pli.in.x.c.xi. Hos cū mella ceperint matureſcere abigūt: ꝛ apes multe ſingulos aggreſſe trucidāt. Sūt autē fuci ſine aculeo velut impfecte apes nouiſſimeq̄ a feſſis ꝛ tā emeritis inchoate. Neu miliū furent̄ aues. Miliū frugis eſt genus ꝑpter multitudinē granorū dictum. Hoc auis q̄ miliaria dicitur ſolet paſci: quam dicit do. miliū furari. Neu vellera: ſentes vepres. Lana ſuccida que nōdum lota eſt. Succides oibus annis: dicit pli. vſum medicatus eſſe. Apprehendat lappas ꝑpter que incōmoda: dicit Uer. Si tibi laniciū cure primū aſpera ſylua. lappeq̄ tribuliq̄ abſint. ꝛ Columel.li.viij.c.iiij. ſcribit Sequaris autē noualia non ſolū herbida: ſed q̄ olerū vidua ſunt pinis. nā quotidie minuitur lana q̄ quāto prolixior in pecore cōcreſcit tantomagis obnoxium eſt rubis. quib⁹ velut hamis innocata a paſcētiū tergoribus euellit̄. Lappa aūt eſt hamis plena que lanas vellit: diua gubernatrix hoim cōcludit pces ſuas pollux. Uatū poetarū: aut ſacerdotū. Laborantiū quacunq̄ difficultate ꝛ morbo ꝛ periculo: qđ aperte docet in prima parte. Medicina dolentū que ſolamen ꝛ remedium das dolentibus. Et tutela grecū que non ſolū tutrix: imo ipſamet tutela. que eſt vt Pau. ſcribit vis ꝛ poteſtas in capite libero conſtituta ad tuendū eū q̄ ꝑpter etatē ſuā ſponte ſe defendere nequeat. Talib⁹ orabat qualis retuli. Poſtib⁹ tēpli forib⁹. Pede porrecto extēſo in baculū: vt ſolent paſtores facere exprimit recitata inter precandū. Notabam altius profundius illa memorie infigendo condebam reponebam vt meminiſſem.

* Piaculuꝫ ſacrificiū cult⁹ ꝛ qcqd agitur: ſeu ꝑhibet̄ pro ſacrificatione peccati. Uer. ea prima piacula ſumpto. Hor. li.car. Teq̄ piacula reſoluent. aliqñ piaculū dr̄ crimen flagitiū. Hic. in lib. Judic. Nūq̄ tātū nephas et tā grande piaculum factū eſt in Iſrael. ꝟ. i.vj. Diſtulit in feraꝫ commiſſa piacula mortem Barbar⁹.

Alp. Cādide polluci ꝓ ſollicitudine tanta
Pro precis officio: pro religione putaſne
Dandū aliquid nobis pietate peculia creſcūt
Cā. Quidni aliqđ dādū ē op⁹ ē pſoluere crates
Al. Ruſticus es: crates etenī ꝓ gratib⁹ inqs.
Cā. Crates ꝛ grates paruo diſcrimine diſtāt.
Dādū aliqđ ne bis detur ſine paſcha reuerti.
Quādo ſacerdotes cōmiſſa piacula ſoluunt
Quid dabimus? vituli grauis eſt iactura: vel agnum. Alphus.
Uel leporē: pietas etiam laudabilis anſer
Cā. Dona docet tp̄s: lepores brumalia dona.
Qñ niue hyberna currēdi erepta facultas
Anſer ad autūni finē: nonaſq̄ kalendas
Pertinet eſtatis coryli noua poma racemi
Munera lactantis hedi ſunt veris: ꝛ agni

Candide polluci. Alphus admonet referēdas eſſe gratias quibus nullū officium Cicero. dicit magis eſſe neceſſarium quare interrogat. pro ſollicitudine cura quā ſubit cum ſit ꝓ noſtra ſalute ad virginē fudit pces. pro officio pcis: ꝓ honeſta operatione qua tam ſupplex pcatus eſt. Et pro religione ꝓ deuotione qua tam anxie ꝓ nobis orauit. Putas ne dandū aliqđ polluci quo nos teſtemur illi velle gratiā referre. Pietate peculia creſcunt donis pietatis et eleemoſinis. Peculia poſſeſſiones ꝛ ſubſtantie. Quidni. Cā. reſpōdet motus vltio verbo alph. qdni quare non interrogatiue aliquid dāduꝫ eſt polluci.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Tunc ſi de cordis aliquē conſpexeris egrum
Ac tenuē qui nec vendi: nec vendere poſſit
(Mun⁹ erit ſolēne ſatis) donabimus agnum
Ipſe mihi cū iā regredi poſt prādia vellem
Carmina de nymphe ſolēnib⁹ eruta faſtis
Tradidit ꝛ dixit ſi quando grauabere curis
Hec cane: ꝓ mētis medicamīe carmē habeto.

Nam opus eſt perſoluere
crates gratias dixit autē
crates cū.c.vt riſum ex pa
ſtore male verbū ꝓnūcian
te excitet. De hac re ꝛ mul
tis alijs vide apologiā cō
tra detrahentes. Sed cor=
rigit Alp. dicendo ruſtic⁹
eſt barbar⁹. vn̄. A.S. ait ꝙ
tunc barbare quē loq̄ dici
mus id vitiū ſermonis nō
barbarū eſt. ſed ruſticum ꝛ cū eo vitio loquentes ruſtici loq̄ dictabant. P.
Nigidius in cōmentarijs grāmaticis ruſticus ſit ſermo inquit ſi aſpires ꝑ=
perā verbis dic ruſticus es. i. barbarus. Crates eñ cū pro gratibus. cū. g. et
in ſignificato quoq; hec diuerſa ſunt. Crates ꝛ grates ꝑuo diſcrimine vni=
ca littera. Diſtāt differrūt. ſed his omiſis: dādū eſt aliq̄d. Sed ne bis detur
nūc ꝛ in paſchate ſine paſcha reuerti. Paſcha nō vocabulū grecū eſt inq̄t
Hier. de celebratione pache ſcribēs ſicut vulgo videri ſolet: ſed hebreū eſſe
dicūt: q̄ linguā vtrāq; nouerūt: neq; eñ a paſſione q̄m pathein grece latine
dr̄ pati ſed ab eo qḋ tranſit vt dixi de morte ad vitā hebreo v̄bo res appel=
lata eſt in quo eloquio paſcha tranſitus eſt dicit aūt anniuerſariū celebran
de dn̄ice paſſionis nō ad eundē redire anni diē ſicut diē quo tradit̄ natus.
Pro quo noueris inquit diē natalē dn̄i nō in ſacramēto celebrari ſed tm̄ in
memoriā reuocari qḋ natus ſit ac ꝑ hoc nil opus erit niſi reuolutum diem
anni quo res ipſa acta feſta deuotione ſignari. Sacramētū autē eſt in alia
celebratione cū rei geſte rememoratio fit vt aliq̄d etiā ſignificari intelligat̄
qḋ ſancte accipiendū eo itaq; mō agim⁹ paſcha vt non id ſolū qḋ factum eſt
in memoriā reuocemus. i. q̄ mortuus eſt xp̄s ꝛ reſurrexit ſed etiā vt cetera
que euangelium atteſtātur ad ſacratā ſignificationē nō omittamus. Quia
ſicut dicit apoſtol. mortuus eſt ꝓpter delicta noſtra: ꝛ reſurrexit ꝓpter iu=
ſtificationē noſtrā tranſitus quidē de morte ad vitā in illa paſſione domini
ꝛ reſurrectione ſacratus eſt qui de hac vita mortali in aliā vitā immortalē
poſt eñ de morte ad vitā in illa cōmedat̄. Debet autē ſemꝑ die dn̄ico cele=
brari. Ut hermeti angelus dn̄i apparuit in habitu paſtoris ꝛ p̄cepit ei vt
paſcha dn̄i die dn̄ico celebraret̄: quā rē habes in decretis canonicis de cō=
ſe. diſt. iij. c. noſſe vos. Qm̄ ſacerdotes cōmiſſa piacula ſoluūt qui mortales il
lis ꝑ cōfeſſionē obtulerūt quibus eñ remiſiſti remittit ꝛ dn̄s: cū eñ eis ſol=
uendi poteſtas conceſſa a dn̄o vt ſcribit̄ de peni. diſt. j. c. quē penitet. Sed vt
etiā in eo loco dr̄ q̄ cōfiteri vult peccata ꝛ inueniat gratiā querat ſacerdotē
ſcientē ligare ꝛ ſoluere: ſed de his ſatis. Solēt autē paſtores cum cōfeſſum
eunt aut anſerē: aut agnū: aut hedū: aut aliqḋ id gen⁹ ſacerdoti dare. Pia=
cula peccata que expiatiōe digna ſunt. Quid dabimus interrogat Alph. ꝛ
petit quid ꝛc. Vituli grauis eſt iactura: dare vitulum nimiū eſt. Iactura ad
miſſio ꝛ collatio. vel agnum vel leporē: dabimus ſubaudi pietas elemoſy
na ꝛ mun⁹. Dona docet tp̄s admonet Cādi. ꝓ tp̄e dona dari debere ita qḋ
Labores. oia tp̄s habēt. Labores brumalia dona ſunt. Leporum varia ſunt genera
vt ſcribit Pli. Quot ſunt corporis cauerne ad excrementa lepori totidez an
nos eſſe etatis vt autor eſt archalaus. qui quoq; ad vtrāq; vim ſingulis in
eſſe atq; ſue mare eque gignere lepus autez oim̄ prede naſcēs ſolus preter
daſipodem ſuperfetat aliud educans aliud in vtero pilis veſtituz aliud in
plume: aliud inchoato generis partu: hos dicit per hyemen ruſticos ſeq̄
Uer. Auritoſq; ſeq̄ lepores: quod quoq; hic dicit Cādi. oblatāq; facultat
doce.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

docet. Quãdo facultas currendi eſt erepta leporibus niue hyberna. Anſer ad autumni finem. Autumnus pro quarta parte anni capitur. Incipit autem cũ ſol librã ingredit᷑. ⁊ ſcorpion tenet. ⁊ ſagittariũ vt vult Hyg. Nonas id eſt nouembres kalẽdas dictas has exiſtimat. Macro. a calo verbo qđ eſt voco priſcis eĩn tẽporibus anteq̃ faſtia. S. Flauio ſcriba inuitis patribus in omniũ notitiã proderent᷑ Pontifici minori hec prouincia delegabatur vt noue lune ſeruaret aſpectum viſamq̃ regi ſacrificulo nunciaret itaq̃ ſacrificio a rege ⁊ minore pontifice celebrato idem pontifex calata id eſt vocata in capitoliũ plebe in quot numero dies a kalendis ad nonas ſupeſſent pronunciabat: ⁊ hunc diem qui ex his diebus calarent᷑ primus eſſet placuit kalendas vocari. Eſtatis qui conficit᷑ tribus ſignis cancro leone ⁊ virgine. Corili auellane q̃ ex arbore que corilus dicit᷑ ſunt ſcribit Macro. munera ſunt eſtatis. Lectãtes teneri hedi caprarũ fetus ⁊ agni ſunt munera veris: quod tribus ſignis demonſtrat᷑ ariete tauro ⁊ gemini: de q̃bus quatuor etatibus habes ex Auſono hec. Eternos menſes ⁊ tempora quatuor anni. Quatuor iſta tibi ſubiecta monaſtica dicẽt. Martius aprilis mayus ſunt tẽpora veris. Junius auguſtus necnõ ⁊ iulius eſtas ſeptẽbri octobri autũnus totoq̃ nouembri. Brumales Janus februarius atq̃ decẽber: Tũc cũ ver venerit aut paſcha. Si aliquẽ de cordis. Qui agni cordi vocẽtur docet pli. his verbis. Coitus eſt pecudib⁹ oibus ad arturi occaſum. i. iij. idus mayas ad aquile occaſum. i. xviij. kalendas auguſti. gerunt partũ diebus cl. poſtea concepti inualidi: cordos vocabant antiqui poſt id tẽpus natos. Non dicas ergo de cordis: id eſt de feno autũnali. Ac tenuem: maſſlentiũ: ſolẽne ſatis amplũ ⁊ magnũ deſcribit autẽ ita graphice ruſticorũ mores q̃ quod prodeſſe non poſſe cognoſcũt dare ſolent qđ cõtra fieri deberet. Ipſe mihi ad vltimã huius egloge partẽ deſcendit. Candi. itaq̃ dicit ſe carmina de faſtis mari. ab illo accepiſſe. Ipſe pollux tradidit mihi carmina eruta deprompta. De ſolẽnibus celebribus feſtis libri in q̃bus feſta deſcribuntur. Sunt autẽ faſti quos nunc kalendaria vulgus vocat. Cum iam re. p. p. vellem hec per parentheſim. Et dicit. Si qñ aliqñ grauabere curis cõſternata mente eris ⁊ perturbata. Hec caue carmina que docet pro mentis medicamina remedia, Habeto carmen hoc de Vergi.

Kalende.

Partes anni.

Cordi.

Faſti.

Quando molorchro titan deſcendit ab aſtro
Pronus ⁊ aſtree iam limina virginis intrat
Virgine letetur pubes: ⁊ cana ſenectus
Tranſijt ad ſupos: ⁊ olympica regna petiuit
Ogdoas vt tota iam tertia fluxerit orbe.
Feſta dies iterum natalia virginis aras.
Ignibus illuſtrant: offert noua liba ſacerdos
Libra redit noctes: pperant equare diebus.
Exultat picenus ager: vehit adria puppes
Illyricas: ⁊ chaonias: cum mercibus adſunt
Tuſci: vmbri: veneti: ſiculi: lauretica templa
Cum donis turmatim adeunt: votiſq̃ ſolutis
In ſublime iugum leti ad commercia tendũt.

¶ Quãdo molorcheo. Eſt ergo vltima pars qua feſta virginis deſcribit. Docet que primo quo tẽpore aſſumpta in celum fuerit virgo ⁊ feſtũ ei⁹ de aſſumptione ab xpianis celebretur quod eſt. xv. Augu. ab aſtro molorcheo ab leone hũc a ioue cõſtitutũ in celo dicit hyp. qđ olim ferarũ princeps eſſe exiſtimat᷑ nõnulli etiã hoc ampli⁹ dicunt ꝙ herculis p̃ma fuerit hec certatio ⁊ quod cũ inermis interfecit. hic preter modũ ingens ⁊ q̃ neq̃ ferro neq̃ ere neq̃ lapide vulnerari poſſet manib⁹ neceſſario erat occidẽdus.

Deſcribit feſta virginis marie

Leo.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

verſabatur is maxime inter micenas ac nemee ſyluã circa montẽ quẽ caſſo
tritonem dixerũt huiꝰ in radicibus erat ſpelũca ad quã diuertebat belua:
hercules,cũ ab locũ acceſſiſſet refugientẽ in ſpelũcã inſecutꝰ ferã altero ad
ditus ore obturato:manibꝰ leonẽ cõprehenſum ſuffocauit detractã pellem
corpori tegumentũ ad futura pericula circũdedit:autor Dio. Dicit aũt mo
Molorchꝰ lorcheo. Molorchꝰ paſtor fuit cleoneus,nõ longe a nemee habitãs hic her
culẽ hoſpicio ſuſcepit,cũ interitu leonis venit hinc dr ille cleoneus molor-
Virgo. chus nemeus herculeus deſcẽdit dicit q̃m feſtũ hoc in medio Auguſti fit:
init aũt ſol leonẽ.xiij.iulij.Et aſtree iã limina virginis intrat ſol. Sequitur
Bapt.eorũ opinionẽ q̃ dixerũt hanc eſſe Aſtrei ⁊ aurore filiã.q̃ ꝓpter equi-
tatẽ ⁊ diligentiã iuſtitia dicta eſt q̃ cũ amplius hoim ſcelera pati nõ poſſet
in celũ euolauit hãc alij erigonẽ icari filiã eſſe dixerũt: alij appollinis filiã ⁊
perthenõ dictã q̃ q̄ parua interierit ab apol.inter ſydera collocata ſit. Pu
pes ⁊ cana ſenectus.i.tam iuuenes ꝙ ſenes. Letet̃ ꝟgine ob ꝟginẽ: qr tali
tẽpore maria trãſijt ad ſuperos aſſumpta eſt in celũ. Regna olympica celos
⁊ paradiſum de aſſumptione pulcherrimũ ſermonẽ ſcripſit diuꝰ Hiero. quẽ
Ogdoas. queſo vide. Ogdoas natiuitatis tp̃s deſcribit, Dicit aũt illã agi poſt aſſum
ptionẽ viginti ⁊ q̃tuor diebꝰ qđ tp̃s etiã ex aſtris deſcribit ogdoas numerꝰ
eſt octonarius fluxerit aſſumptionis die. Feſta dies iterũ erit, Quia natalia
feſta natalitia vt ſaturnalia,dicunt̃. Virgines mane illuſtrãt exornant igni
bus crebris,cereis ⁊ facibus. Offert noua liba.libamina ⁊ ſacrificia. Mona
magna. Agunt̃ autẽ virg.natalia octauo die ſeptẽbris qđ tp̃s,quoq; deſcri
Libra. bit ex ſyderũ curſu dicens. Libra ſignũ hoc ex ſcorpij chelis dr fieri ſic ſcor-
pio duo facit ſigna ⁊ loca occupat in p̃ma parthenice. Tp̃s natiuitatis ali-
ter deſcribit dicens. Letior eoos ꝓles hiperiõis ardẽs. Alpedes iungebat
equos poſtremaq; ſancte rigones iam regna legẽs vicina corone ⁊ alcidẽ
geminos q̃ interiacet angues. Ad ſuperos nigro ſecum reuocabat ab orco.
Equino- Noctes ꝓperãs equare diebus. Equinoctiũ ſignificat qđ duplex eſt. Vernũ
ctium. ⁊ autũnale:poſteriꝰ autẽ deſcribit prius fit cũ ſol eſt in Ariete:idq; octauo
kalendas aprilis vt vult pli. Alterũ cũ eſt in libra ſol idq; octauo kalend.
octobris. Dicit autẽ hic Bap. ꝓperãs nõ que ꝓperarit:nã ante equinoctiũ
Picenum. feſtũ hoc agit̃. Exultat picenus ager. Picenũ vt refert Strabo poſt vmbrie
ciuitates q̃ inter animũ anconãq; iacent extendit̃ hoc nomẽ a pico cuiꝰ du
ctu ⁊ auſpicio ad ſabinorũ terram ibant picenti deductũ eſt: Exultat geſtu
Adria. quodã gaudet adria. Adriã inclitã ciuitatẽ fuiſſe memorie ꝓditũ eſt a cuiꝰ
noie modica trãſpoſitione ſumpta ſinus appellatus eſt adriaticus. Mare
hoc ſuperũ etiã dicit̃ vt vult Mela. Incipit autẽ a ceraunijs mõtibus epiri
Illirium. ⁊ ꝑ italiã ſuperiorẽ ad gallos vſq; ꝓtendit̃. Illiricas illiriũ ſiue illiris pro-
uincia eſt q̃ adriatico adiacet ad dextrã partẽ vt ſcribit Strabo in.iij. Illiri
ce ergo adriaticũ nauigantes in picenã veniunt: Et Chaonias. Chaones
populi ſunt epiri a quibꝰ Chaonia eorũ regio quã a Chaone troiano dictã
Chaonia. refert Verg.canẽs in.iij. Pars heleno q̃ chaonios cognomine cãpos:chao-
niãq; oẽm troiano a chaone dixit. dic ergo adria mare adriaticũ vehit ad
picenum vſq; agrum. puppes illiricas ex illiria ⁊ chaonias ex epiro. Cum
Tuſcia. mercibꝰ adſunt ſignificat Bap. nũdinas tũc in agro piceno agitari. Tuſci
Umbri. Tuſcia ab montibus q̃ ex Liguria in adriaticũ ſinũ eã quaque verſum in-
Veneti. cludũt:incipiẽs a tyberim vſq; annẽ cãpos poſſidet. autor Strabo. Umbri
Siculi. hi vt idem ait in ſabine ac tuſcie medio iacent: de quibꝰ ſupra quoq; dixi
veneti. Hi adriatico mari adiacẽt a pãphlagonibꝰ vt Solinus refert ſum
pſerunt Siculi. Sicilienſes horum regio aliquando iuncta fuit italie poſt
freto maris ſiculi abſciſſa eſt. Hec ſichonia trinacria ⁊ triquetra dicta eſt.
Omnes ergo iſti adeũt,turmatim ꝑ turmas ne forte alij alios opprimãt. Cũ

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

donis que vouerãt tẽpla lauretica virginis marie de laureto. Uotiſq; ſolutis datis Leti tendũt ad commercia mercimonia ⁊ merciũ ↄtractationẽ in ſublime iugum. qđ templum virginis habet vt ſupra in ſeptima retuli.

Et cũ theſſalicas curſu breuiore ſagittas
Sol ſubit: ⁊ frigent vrentibus arua pruinis
Clauſa gynecei ſacris penetralibus hauſit:
Corde deum toto proprios oblita parentes.
Et cum ſemiferi fugiens chironis ab arcu
Languet ad hyberni glacialia limina capri:
Induat ornatas: ⁊ mas ⁊ femina veſtes
Letitiaq; diem celebrent quo ſemine ſacro.
Coniugis ãnoſus grauidã pater imbuit aluũ
Illa dies eteñ ſancte primordia nymphe
Fecit: ⁊ in noſtras vetuit deſcendere ſordes.

Et cum. Preſentatiõis virginis tps deſcribit cui⁹ feſtũ agit᷑ vndecimo halẽdas decembres. Theſſalicas ſagittas.i.ſagittariũ: hũc cõplures centaurum eſſe dixerũt qui chiron vocatus eſt: formatur in celo ſagittas arcumq; tendens fuit is Theſalus: ſʒ centaurũ iuſtiſſimus in hunc cũ Sol ſubit tps feſti huius ꝓcedit. Curſu breuiore. qr hyems tũc eſt. Et arua frigẽt pruinis q̃ in hyeme fiunt de quibus ſupra vrentib⁹. Theophraſtus interpte Theodoro Gaza lib.v. de cauſis plantarum docet frigus adurat dicens autem vt vniuerſum agatur manifeſta propemodum eſt. Calor enim pulſus a frigore ſe cum humorem eduxit ita vt exhaletur diffleturq; quod maio.e ex parte ĳs euenit que eminent ſuper terrã: hinc fit aduſtio quam incutit frigus et pruina. Clauſa virgo maria. Nam mos erat antiquis longum ſeruatus in euum. Ede puellares annos includere ſacra. ⁊c. In mariana Gynecei. Gyneceum locus eſt vbi mulieres verſantur et qui Gynecon gyneconos dicitur et Gynecontis gynecontidos. Sacris penetralibus ſecretis clauſtris hauſit ſuſcepit contemplabatur enim celeſtia ſemper quod per pulchre Bapt. in mari. docet. Proprios oblita parentes: nam ideo ad eos non curauit redire: immo renuit vt in ma. videre potes in fine primi. Et cũ ſemiferi chironia centauri qui pro parte dimidia vir pro altera equus. Cum ab ſigno ſagittarĳ egrederet᷑ ſol ad capricornuʒ deſcendens Languet languide tendit. Ad limina glacialia frigida. Hyberni capri capricorni. Capricornus inter ſydera relatus: ideo dicitur quod cum dĳ in egyptum veniſſent reſtaurarẽturq; a typhone qui eo perrepit vt ſciuit eos illuc parue niſſe in alias formas verti minas typhonis effugerunt. Pana autem dicunt in flumine ſe deieciſſe et poſteriorem partem corporis eff.giem piſcis alteram vero hirci feciſſe et ita a typhone profugiſſe cuius cogitatum. Juppiter admiratus effigiem eius inter ſydera ſtat autor Hyg. Dicit autem hyberni cum enim ſignũ hoc ſol ſubit incipit hyems: et hoc ab hyemali circulo diuiditur: et hic deſcribit tempus conceptionis: induat ornatas hoc ex moribus et conſuetudine tractum: nam feſta nunc precioſis veſtibus non mentibus puris ſolent celebrare. Letitiaq; diem celebrent pro quo illud habe Hie. valde abſurdum eſt nimia ſaturitate velle martyrem honorare quem ſcias deo placuiſſe ieiuniĳs. Quo die pater annoſus Joachim imbuit impleuit ſemine ſacro non enim per traducem ſeminis macula originalis in mariam deſcendit. Coniugis Anne hiſtoriã in.j. lib. recitat Bap. ⁊ diuus Hyero. Ille dies quẽ celebrãdũ edico fecit primordia ſancte nymphe.i. illo dir ↄcepta. Et in noſtras vetuit deſcẽdere ſordes. Dicit ṽginẽ mariã a culpa originali exẽptã fuiſſe: qđ ſanioris mẽtis.

Sagittarius.

Chiron.

Gyneceuʒ

Capricornus.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Theologi oẽs fatentur ꝛ bap. in .ſ. libr. mariane quam exacte docet Reuerendus pater robertus Saguinꝰ in ſ libro edito: quẽ verſibus pulcherrimis exarauit. Agitur autẽ hoc feſtum octauo Decembris.

Cũ volat imbrifera lampas phebea ſub vrna
Ad vernos reditura dies: iam proxima veri.
Ite nurus omnes ſacros altaribus ignes
Thura ꝛ foci: faculas manibꝰ data: ducite põ.
Attulit i tẽpliũ noua dona puerpera ꝟgo (pã.
Quãdo gregis prĩceps aurato vellere fulgẽs
Incipiet zephiris aperire tepentibus annũ
Et dare maiores luci q̃ noctibus horas.
Aliger occultãt: redeat parãymphus in edẽ:
Et noua miranti referat mandata puelle.
Feſta dies tuſcis populos de collibus omnes
Cogit: ꝛ arnicolas vocat ad florentia templa
Tum quoq; ſed tenui virgo prius interuallo
Nupſit: hec teneris lux eſt celebrãda puellis.

¶ Cum volat. Purificationis tp̃s deſcribit vt ſolet ex ſyderibꝰ. lãpas phebea. i. ſol iþe imbrifera vrna id eſt ſub aq̃rio. cũ plures vt refert hyg. hunc ganimedẽ eſſe dixerũt quem iuppiter ꝑpter pulchritudinẽ corpis erectũ parẽtibus deoꝝ miniſtrũ feciſſe exiſtimaꝛ ita oſtenditur vt aq̃tico infundẽs aliȷ̃ deucalionẽ fuiſſe ꝓhibẽt quo regnante tãte aque vis ſe de celo profuderint vt cataclyſmꝰ factus fuerit. Imbrifera aquã fundente. ad vernos reditura dies: incepta aut ver aries ad quez ſol venit ꝑteritis piſcibus: ideo dixit iam ꝓxima veri. Ite nurꝰ oẽs ite matrone: ite puelle ſacros ignes cereos ꝛ faculas incenſas. Thura locis. Thura preter arabiam nullis ſunt nec arabie quidẽ vniuerſe. Minei; primi cõmercium thuris facere maximeq; exercent: ferunt ac non amplius eſſe familiarium que ius colligendi thuris per ſucceſſiones id ſibi vendicẽt ſacros vocari ob id nec vllo congreſſu feminarum funerumq; cum incidunt eas arbores aut metant pollui atq; ita religione merces augeri. Ubi tempus colligendi aduenit: incidunt quas maxime. videꝛ eſſe pregnans tenuiſſimuſq; pendit cortex. Laxatur hic plaga non adimitur inde proſilit ſpuma pinguis hec concreta denſatur quod ex eo rotunditate gutte pependit maſculum vocatur cum alias ferre mas non vocetur vbi non ſit femina: ſed religioni tributum ne aliter xeſſus nominaretur autor, Plinius et Solinꝰ. Faculas manibus veſtris aut ſacerdotis cereolos. Nam feſtum hoc ceteris maxime illuſtrant chriſticole. Ducite pompam tale ſpectaculum quale in rebus proſperis ꝛ triũpho fieri ſolet. Quia virgo puerpera que pepererat. Attulit in templum. Noua dona chriſtum dei patris donũ. Agitur autem feſtum hoc ſecunda februariȷ̃. Quando regis annunciationis incarnationiſq; dominice feſtum. deſcribit q̃ viceſima quinta Martiȷ̃ celebratur gregis principis. ideſt aries de hoc varia eſt fabula.: quidã hunc eſſe contendunt qui phrixum tranſtuliſſe ꝛ hellen per helleſpõtum dicitur aliȷ̃ hemiſpum ſequentes vt ſcribit Hyginius eum fuiſſe ſcribunt qui fugiens bacchi exercitum qui in eum locum venerat qui propter multitudinem pulueris amodis eſt appellatus fugiens ad eum vſq; locum deducit: vnde aquarũ vis manabat qua reperta ſuos refecit bacchus temploq; Joui conſtituto arietem inter ſydera retulit iiacq; vt cum ſol in eius foret ſigno omnia naſcentia recrearentur que veris tempore fiunt hac re maxime qꝺ illiꝰ fuga recreauit exercitum liber. Aurato vellere habuit eñ aureum vellus q̃ phrixum trãſtulit, incipiet aperire annũ. Aries eñ vel incipit quo cũcta aperiũ-

Aquarius

✱ Focus a fouẽdo vel a flammis Ouidi quo ignis ſeruatꝛ vl ipſa ignis fomẽta. oui. i Faſt. At focꝰ a flãmis et qꝺ fouet oĩa dictus.

Uer.

Thura.

Thus maſculum.

Aries.

Miniſterio de Educación, Cultura y Deporte

tur zephiris tepentibꝰ fauonijs in principio em̄ veris fauonij: vt refert pli. Hibernū molliunt celū ſole aquarij.xxv.obtinēte partem is dies ſextus eſt ante februarias idus ab occaſu hic flat. Et dare maiores luci ꝙ noctibus horas creſcūt em̄ tūc dies q: lōgior ſolis curſus eſt ſup noſtrū orizōta: ⁊ di minuūtur noctes ob curſus breuitatē ſubter terras. Nā in oībꝰ circulis q̄ ſunt ab equinoctiali ad tropicū cācri ⁊ in ipo tropico cācri maior eſt arcus diei ꝙ noctis id eſt arcas ſupra orizontē ꝙ ſub orizonte vn̄ toto tp̄e quo ſol mouet a principio arietis p cancrū vſq ad finē virginis creſcūt dies ſupra noctes ⁊ tātoplus quātomagis occidit ſol ad cācrū: ⁊ tantominus quātomagis recedit ecōuerſo aūt de diebꝰ ⁊ noctibꝰ dū ſol eſt in ſignis auſtralibꝰ in oībꝰ alijs circulis quos ſol deſcribit inter equinoctialē et tropicū capricorni maior eſt circulus ſub orizonte ⁊ minor ſupra vn̄ arcus diei eſt minor ꝙ arcus noctis ⁊ ſcd̄m ꝓportiōes arcuū decreſcūt dies ſupra noctes ⁊ quāto circuli ſunt ꝓpinq̄ores tropico hyemali tātomagis decreſcunt dies hec Mancinellus in.ij.Geor. Aliger. Angelius Gabriel q̄ virgini incarnationē dominicā annūciauit. Paranymphus auſpex: aut nuptijs p̄fectus eſt: ⁊ pnubꝰ. In edē occultā hoc dixit qꝺ aliqn̄ in ſcena myſteriū hoc et hyriā referre ſolēt mortales vt nuper fieri vidimus tholoſe totū vetus teſtamētū ⁊ nouum in monte albano caturcenſi. Et referat noua mandata que angelo dederat deus ad Mariam. Miranti puelle virgini formā viri: vt in mariana ſcribit aut tātā gratiam dari. Feſta dies annūciationis. Cogit deducit collibus tuſcis.tyrenis ⁊ etruſcis ⁊ Arnicolas Arnū incolētes. Eſt autem Arnus tuſcie fluuius ex apēnino effluens mergit in mare tyrrenū. Unde arnicolas tuſcos vocat. Ad tēpla florētia vrbis florētie q̄ in tuſcia eſt vrbs celeberrima: hoc autē ideo dicit qꝺ hoc feſtū p̄cipue colūt florentini quorū menia alluit arnus. Tūc quoq tēpꝰ quo nupta eſt virgo notat. Tūc quoq cū ſol in ariete erat. Sed priuſꝙ angelus illi annūciauerit tenui interuallo modico tēporis ſpacio dicē neſcio ego. Nupſit virgo. Et hec lux nuptiarū eſt celebranda puellis teneris que nubere volunt ⁊ viro coniungi.

Fauonij. De dierū et noctium equalitate ⁊ inequalitate. Arnus. Cancer.

Quando ſub extrema cancri teſtudine phebꝰ
Uoluitur: ⁊ reuehit vicina canicula morbos.
Ture piā celebrate diem: redit hoſpita mater
In proprios a matre lares: altaria circum
Primitias * cereris gemine ſuſpēdite matri.
Iſta dedit pollux: vigilās q̄ in montibus olim
Fecerat ad pecudū caulas: dum nocte ſerena
Militiam celi: ſparſoq examinat ignes
Hiſq̄ꝙ plura dedit: ſꝫ carmina plura referri
Non ſiuit: extremum deponens veſpera ſolē.

¶ Quando ſub. Tempus quo Heliſabeth Maria viſitauit deſcribit. ſub extrema teſtudine cācri. Cācer hic dicit iunonis beneficio inter aſtra collocatus qꝺ cū Hercules cōtra hydrā lernā cōſtitiſſet ex palude pedē eius mordicus arripuiſſet qua de re Herculez per motū interfeciſſe Iunonem autē inter ſydera conſtituiſſe vt eſſet cū duodecim ſignis que maxime ſolis curſu cōtinent. Hec Hygi. Qꝺ autem hic dicit teſtudine quod de genere opertorum teſta eſt cācer eſt em̄ teſtudinatus. Et reuehit vicina canicula morbos. Canis maior in lingua ſtellam vnam habet que canis appellatur in capite autem alteram quam nonnulli Sirion appellant canis exoritur cum cancro occidit oriēte ſagittario hanc pollux reuehere morbos dicit. nam canicule exortu accendi ſolis vapores quis ignorat cuius ſideris affectus ampliſſimi in terra ſentiūtur ſeruant maria exoriente eo fluctuant in celis vina mouētur ſtagna caſent.

* Primitias primi fructus ex agro ſuſcepti: q̄ deo offerūtur. Plin. Romanorum abſtinētiā cōmēdās inquit non deguſtaſſe eos vini: aut nouas fruges priuſꝙ ſacerdotes primitias libaſſent.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

nes quidē toto ex ſpacio maxime in rabiē agi nō eſt dubiū author pli.in.ij. ⁊ maro in.x. Syrius ardor ille ſitim morboſꝙ ferēs mortalibꝰ egris.naſcit ⁊ leuo cōtriſtat lumine celū. Ture piam celebrate diē viſitatiōis:aut reuerſionis potius. Redit hoſpita mater virgo iā grauida hoſpitio cognate ſuſcepta. Redit a matre Eliſabet q̄ iam diuū Joā.pepererat. Jn proprios lares in ꝓpriā domū: Altaria circū.hoc ideo dicit:nā geſtū ē:⁊ feſtū hoc agit ſcōa Julij quo late tritura ſonat ⁊ ñ in mariana ait. Etiā flaua ceres cāpis albebat apicis ⁊c. Primitias cereris nouas fruges.ſolēt em̄ ſepe ruſtici corona ſpicea aras ⁊ ſtatuas inſignire. Jſta dedit pellux.concludit can.eglo. Jſta carmina. Que fecerat vigilās in montibꝰ altis ad pecudū caulas ſolēt em̄ paſtores facere qd.ij. Lu.ponit. ⁊ paſtores erāt in regiōe eadē vigilātes ⁊ cuſtodiētes vigilias noctis ſup gregē ſuū. Dū nocte ſerena pura ⁊ q̄ nubibus obducta nō erat.militiā celi fortaſſe ſignificat celeſtis curie exercitum aut ſtellarū potius quo docet iā anteꝙ religionē profiteretur celeſtiū rerum contemplationi deditū pollucem claroſꝙ examinat ignes. Uim naturamꝙ aſtrorū perſpicit. His quoꝙ plura dedit.dicit ſe multo plura a polluce accepiſſe ꝙ recitarit que ne recitare cogatur ab alpho addit. Sed veſpera heſperugo: aut hora veſpertina. Deponens in occaſum detrudens. Solem extremum:extremum ſolis curſum ſuper orizonte noſtro non ſinit referri narrari ⁊ dici a me plura carmina que ſum me faſſus accepiſſe. Sic vt ſolet more ſuo Bap.cum die eglogam terminat.

Cōcluſio buccolice.

Canicula.

Andree Laurentini enarrationes in nonam eglogam Bap. Mantuani.

Candidus hoſpitio nona ſuſceptꝰ ad agros.

Romuleos queritur patrijs veniſſe relictis.

Noxiaꝙ aruorum canit alter ⁊ alite dictum

Candidus hoſpitio Satyrice.romanorū mores Fauſtulꝰ taxat atꝙ hec ad cuncta ꝑ permutationē dicunt: vnum enim dicit ⁊ aliud intelligit. Hoſpitio vbi graphice iura ſodolatū demonſtratur. Suſceptus a fauſtulo. Hic poſtꝙ te incolumen Romuleos.i.ad vrbē romam:quod fit per prenominationem. Patrijs.i.mantuanis. Credam nō pie ſatyrice hec dixi quam demonſtratiue:docet enim vt plus extollat felicitatem aruorum mantue.nam dicet O noſtre regionis opes:o florida prata. Uel ſi velis tropologice integritatem mantuanorum atꝙ contra mores deprauatos curie romane demonſtrat. Hinc quid verbis opus eſt noxia ſatyrice enim in romanos inuehitur Fauſtulus Can.que moneo. Alter ſcilicet Fauſtulus cuius nomen non dicit breuitate carminis victus. Alter dictum dictus eſt enim a falcone aut falco:cuius viri integritatem demonſtrat Bap.extollitꝙ liberalitatem Satyrice in mores romanorum: ⁊ curie auariciam hanc ſcripſit eglo.quam exteris commodi nihil afferre municipibus minoribus nocere docens. Quare penitet Candi.relicta patria Romam petiſſe:redijt tamen omnem ſue profeſſionis culpam in Coridonem cuius nomine Uer.nominat de quo poſt hic opportunitatem nactus Fauſtulus. Noxia anorum docet: extollitꝙ tandem falconem cuius auſpicio bene agi poſſe contendit:que omnia ſunt in falconis gratiam.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Candide quo caſu patriis procul actus ab oris. Fauſtulus
Hec in rura venis: hic * paſcua nulla: nec amnes.
Nec liq̄di fontes: nec ouilia rura: nec vmbre:
Et tñ aſſiduos hic gregis hec paſcũtur ĩ vſus
Cã. Fauſtule me nr̄ Corydõ q̄ plurima quõda
His armenta locis habuit: magnãq; peculi
Congeriem fecit: pecori me credere adegit
Eſſe ſalutares iſtis in montibus herbas.
At poſtq̄ ſegnes agros ꝛ inertia ſaxa
Vidimus ꝛ ſiccis arentem fontibus vndam
Penitet heu longeq; vie patrieq; relicte.

Introducũtur autẽ paſtores duo: Cãdidus ꝛ Fauſtulꝰ q̄s vna cũ aduẽiſſe inſperato vidit interrogat dicẽs. Cãdide quo caſu ſic ideo interrogat qḋ multos conſtat ab aruis patriis variis caſibus diſceſſiſſe patriamq; meliorẽ queſiſſe. Ab orto patriis mantuanis. Hec in rura romana. ſi dicis te huc meliores pabuli ſpe aduẽniſſe ſtulte id quidẽ. nam hic in aruis romanis paſcua nulla ſunt: ſubaudi nec amnes ad quos cõpeſcere pecudes nõnũq̄ neceſſe eſt: nec ouilia rura: qualis ouibus enutriendis cõueniunt. nec vmbre in quibꝰ quieſcentes caloreq; ſolis declinantes remandant. Et tamen q̄uis q̄ dixi non adſint. Tamen hec arua paſcũtur tondent̃. In aſſiduos vſus aſſidua ꝛ continua ꝛ que ſenſim percipiunt commoda. Fauſtule me noſter. Quo caſu procul actus a patria in arua romana ſit profectus narrat itaq; dicit ſe exẽplo Coridonis perſuaſum illuc veniſſe. Coridon. Hic in Alexi pro Ver. vt refert Ser. ponitur: aut in huius perſona intelligit̃ .ver. ꝛ fortaſſe in melibeo. Qui plurima quondã his armenta locis habuit. In Alexi dixit ſe diuitem pecoris niuei: cuius quoq; nomine cedunt armẽta. Magnãq; peculi rei domeſtice ꝛ familiaris. i. diuitiarũ Cõgeriẽ fecit. i. cõgeſſit ꝛ cumulauit. nã ꝑbus refert Virgili. ab Aug. vſq; ad ſeſtertium centies honeſtatum fuiſſe. Et martialis ab mecenate multa recepiſſe etiam dicendo. Accipe diuitias et vatum maximus eſto. Et Iuue. in. vii. Multa poſſediſſe annui illo verſu. nã ſi Ver. tolerabile deſit hoſpitiũ. Et donatꝰ ait. Poſſedit prope ſenties ſeſtertium ex liberalitatibus amicorũ habuitq; domum rome in eſquiliis iuxta hortos. Mercenarios. Adegit coegit ꝛ impulit herbas ſalutares vtiles ꝛ q̄ ſalutem pararent pecori. In iſtis montibus roma ſeptem montes vno muro complexa eſt Tarpeium: Auẽtinum: Palatinum: Celium: Eſquilinum: Vimmalem. Quirinalem: At poſtq̄ ſegnes agros ſteriles et qui inculti eſſent. Et ſaxa inertia ſteriles ꝛ infecundos incultoſq; montes. Et vidimus vndam. arentem que areſceret fontibus ſiccis. vt qui nil aque haberent allegorice per fontes proceres intelligat qui nil hodie doctis conferunt quod ſatis conqueſtus eſt ſupra in quinta. Allegoriam hanc ſic. Seruius in tityro ponit ipſe te tityre pinus ipſi te fontes ipſa hec arbuſta vocabant. Vel ſi placet intellige hic omnia ſimpliciter dici. Penituit longeq; vie quam confeci vt huc tandem venirem. Patrieq; relicte mantue quam huic ego poſtpoſui.

* Paſcuum a quo plr̃ale paſcua i quibus pecudes paſcũtur: ſiue ager paſcuus ſit: ſiue pratũ ſiue mõs aut collis Col. li. viii. In eo rure qḋ paſcuo caret contineri poteſt exiguo ꝛ qualicũq; pabulo contentus.

Fau. Poſtq̄ incolumẽ ſaltꝰ intrare latinos.
Cõtigit: antiqui potes hec mea tecta ſubire

¶ Poſtq̄ te ſuſcipit hoſpitio. Fauſtulus candidum quem potu reficit ſic habita oportunitate adinuicẽ

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Jure ſodalitij: ſunt hic mihi pauperis agri
Jugera pauca mee vix ſufficientia vite:
Quicq̃d id eſt cõmune puta tibi: forſitan vlla
Proſpera ſors aderit: fortuna ſimillia vẽto ẽ
Caricee ſuccede caſe: dum preterit eſtus:
Dũ grex ĩ gelida ꝓcumbẽs ruminat vmbra.
Pone ✗ pedũ: diſcũbe parũ: recreabare potu
Potu opus eſt: potu iſte grauis cõpeſcit̃ eſtu
Pocula ꝓ̃de: fluet meli⁹ poſt pocula ſermo
Cãdi. Pocũla q̃s tãta demẽs eſtate recuſet?
Fau. Vina ſitim minuũt aiq; dolorib⁹ obſtãt
Vina vt amicitias vires ita corporis augent
Hec parit hora bonos (ſi pſ̃a vina) racemos
Fau. Fũde iterũ: potare ſemel: guſtare: ſecũd⁹
Colluit os potus: calefacta refrigerat ora
Tertius: arma ſiti bellũ indicere quartus
Aggreditur: q̃n tus pugnat. victoria ſexti eſt:
Septim⁹ enophili ſenis hec doctria triũ phat

cõfabulant̃ incolumẽz ſoſpitem et cũ incolumitate. Saltus. paſcua Latinos romanos. Potes ſi placet ſubire intrare. Mea tecta: meam tegetem et caſam paſtoriã iure merito. antiqui ſodalitiũ ſignificat ab tenera etate ſodalitatẽ inter eos initã. Sodalitium collegiũ ſodalitiũ eſt: ⁊ ſodalitas. De ſodalibus ſupra dixi. Fuerũt aũt ſodalitates conſtitute Sacris ideis magne matris acceptis, vt refert Cice. in Catone maiore. Sunt mihi graphice tenuiorũ mores oſtẽdit. B. q̃ ſua deprimere modeſtie cã ſolent. Pauca iugera fortaſſe duo. Eſt autẽ iugerũ tantum terre quantũ vno die vnũ par. bouz arare poteſt. mee vix ſufficientia vite: vt q̃ ob ſoli infecũditatẽ paucos fructus mihi reddant. Sed q̃cquid id eſt parum: aut multum commune puta Laertius Pythagoras primum. Timeo authore dixiſſe ſcribit. Amicoruz omnia communia eſſe amicitiamq; equalitatem: quare eius diſcipuli facultates omnes in vnum deponebant communeſq; faciebant. Unde hic quoq; omnia amico communia facit. Tibi fortaſſe vlla fortaſſe inquit hic mecum manẽdo rebuſq; meis familiariter vtendo ſors aliqua aderit tibi. Quia fortuna ſimillima vento. quia vt canit Maro. nec quos clarificat perpetuo fouet, nec quos deſerit perpetuo premit, Et vt inquit. Q. Curtius nunq̃ diu eodem veſtigio ſtat fortuna. Quare Caricee ſuccede caſe caricibus contecte. Eſt autem carex: vt in palemone vt refert Ser. herba acuta ⁊ duriſſima aſparago ſimilis hec autem palludibus innaſcitur. Interea dum preterit eſtus ingens ſolis calor: aut dum donec. Dum grex noſter et tuus et meus. Procumbens ruminat tacent enim vt ex Ariſto. in prima dicimus que ruminant omnia. In vmbra que oues calore leuat ⁊ lac auget Pone pedum baculum paſtorium. Eſt autem virga incurua vnde retinentur ouium pedes. pone depone ⁊ inclina: diſcumbe parum aut ſede in lecto diſcubitorio aut quieſce. ſed prior ſententia melior quia illum ad potuz inuitat ex communi hominum more. Recreabere potu o Candi. ſede ⁊ bibes et recreaberis. nam modicis modeſtiſq; inter bibendum remiſſionibus refici integrariq; animos ad inſtauranda ſobrietatis officia exiſtimauit plato reddiq; eos ſenſim letiores atq; ad impẽſiones rurſum capiendas fieri habiliores autor. A. Gel. li. xv. noct. atticarum. c. ij. Potu iſte grauis compeſcitur eſtus. Fauſtulus. Quia ſermo melius fluet poſt pocula. Curſu enim et ſuo recurſu ſpiritus arteriam vocalem ſiccat quod ne contingat dixit eſſe bibendum. nam pulmoni fouendo rigandoq; neceſſariũ ſunt humores. ſed de hac re vide. A. Gel. lib. eodem. cap. xj. Quod quoq; ex illis

Pedum baculũ paſtoruz quo pecudũ pedes detinent. Vergi. At tu ſume pedum quod cũ me ſc.

Quot pota debem⁹

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Qui.verſibus intelligi pōt:loquitur eñ ad lucios ruſticos Latona dicēs. Caret ex humore loquētis ⁊ fauces arēt vixqꝫ eſt via vocis in illis. pocula nō abnuit potū can.nam q̄s demēs recuſaret in tanta;eſtate. Ariſt.prob. ſectione.xxvij.ſcribit bibēdi cupiditatē ex pulmonis calore oriri in foribus q̄ ſi calidior fiat extero calore op; vt bibendi auiditas maior ſit.quare cā.ſe nō recuſaturū potū exteriore calore pulmonis calorē augente qd̄ in eſtate contingit. Vñ ait Fauſtulus. Vina ſitim minuunt. Ariſt.in eodē loco ait vinum ⁊ ſi natura calidū eſt ſitim tñ amplius ꝙ aquā extinguere poſſe. phiſici q̄ rem iſtā diligēter tractant ⁊ medici dicūt dupliciter cāri aut ex diminutione humiditatis ⁊ eius pauco nutrimento que ſitis. potiſſimum vino ſedatur precipue autem rubeo ⁊ ad ſpiſſitudinem quandam tendente aut ex caloris ſuperabūdantia que facile ſedat aqua vinea dimixta aut vini et debili aque admixto nō vehemēti vino. Quare dicit hic vina ſitim ſiue hāc ſiue illā. Minuūt ſedant. Animiqꝫ doloribus obſtant. Hinc eſt illud vinum bonū letificat cor hois. pro quo Alexan. Aphrōd.li.ij.,pro.ita ſcribit. Vinū ſi exiguū bibatur ſalubritatē largitur. Si modicū facundiā parit.ſi immodicum ⁊ menti obeſt corpori vt Theogenes quoqꝫ poeta inq̄t. Meri copia noxa eſt at ſi q̄s eo recte vtatur nō noxiū ſ; percōmodum eſt. Vñ liberum quidā dictū putant bacchum ꝙ a curis liberet mentes. vina vt amicitias conflant eñ amicitias cōpotationes quod docet de ſenectute diſputās Cato. Qui quoqꝫ dixit menſem amicorum parentem eſſe,vires. Itaqꝫ corporis augent. Qd̄ ſupra ex. A. Gel.docui. Hec ora regio parit producit. Si patria vina ſint regionis. Funde iterum iocoſe hec ⁊ lepide. Cōtra quod Anacharſis ſcytha vt Laertius ſcribit ait vitem vuas tris ferre. primū voluptatis. Secundā ebrietatis. Tertiam meroris. Et androcides apud pli.ad Alexā. magnū ſcripſit vinum potaturus rex memento te bibere ſanguinem terre. Sicuti venenū eſt homini cicuta ſic ⁊ vinū. Et Apuleius in flodis ait quatuor eſſe vini crateras. prima ad ſitim pertiꝫ. Et ad hylaritatem. Secūda. Tertia ad voluptatē. Quarta ad inſaniā. Sed hic Fauſtulus de minutis atqꝫ rotantibus poculis intelligit. Quibus apud Cic. Cato dicit.ſe delectari. potare ſemel guſtare eſt primū poculum ad pitiſationē pertinere. dicit, Secūdus colluit lauat, Calefacta refrigerat ora. Tertius potus pli. dicit vino naturā eſſe ex hauſto accidēdi calore viſcera intus foris infuſo refrigerandi. Aruti ſibi facere hoc. Indicere denuntiare. Quartus potus. Quint⁹ potus pugnat indicto bello quod nunc fit legitime:nam autor eſt, Cic. Nullum bellū eſt iuſtū niſi quod aut rebus repetitis geratur:aut denuntiatum ante ſit ⁊ indictū. Victoria ſexti eſt potus ſc; Septimus triumphat de ſiti. Enophili ſenis hec doctrina. Ne ex ſeipſo dixiſſe videat indicetqꝫ ſuis verbis aliqd̄ animi vitiū qd̄ cauendū eſt dicit Cic hec,ſe ab enophilo qui amator vini vel vinū expetens interpretari pōt. Sed didiciſſe ait:ſed oia vt dixi iocoſe fiunt ⁊ dicūtur ⁊ hoc fortaſſe ad legē myſticā Auſonij alludēdo ſecūdū quam aut ter bibendū eſt:aut nouies de qua in gripho ternarij numeri.

Can. Res eſt cōſilijs ſecura fidelibus vti:
Utile doctrinis prebere ſenilibus aures:
Victa ſiti mēs egra manet.cureqꝫ ſuperſunt
Fau. At ſedata ſitis.ſic mens ſedabitur egra.
Fūde merū:ibbe:cardiaco medicia dolori hec
Utitur ad curas iſto medicamine roma:

¶ Res eſt. Candidus ſedatam ſitim ait eſſe conſilio Fauſtuli. Quare ſertvti conſilijs fidelibus eſt res ſecura. propterea heſiodus ad perſen fratrē ſcribens ait. Dignū laude virum paſcentem recta monenti credimus ille tamē ſibi qui non contulit aut

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Nota

qui alterius precepta fugit vir inutilis extat. Quā ſententiā repetit Ariſto. te. in .j. ethi. prebere aures doctrinis ſenilibus ⁊ illis parere eſt vtile. Unde ait Hora. libr. iiij. carminū. doctrina ſed vim promouet inſitam rectiq; cultus pectora roborant. Nā victa ſitis eſt tuo cōſilio ⁊ doctrina. Sed mens egra manet dolore obſita. Cureq; ſuperſunt. quas vina non ſedabunt vt ſedata ſitis.

⁎ Macies extenuationē ſignificat. Apule. vñ iſta iā ſubita macies ⁊ tātꝰ pallor.

cā. Et opꝰ atq; labor vult interualla quieſcat.
Obba parū cōtra muſcas impone tabellam
Nō madet imbre dies: nec hꝫ nox humida rorē
Creſcere nec duris poſſunt in cotibus herbe:
Importuna fames labor īprobꝰ aeris ardor
Confecere gregē ⁎ macie: vix debile corpus
Spiritus eger agit: vacua cute porrigit oſſa:
Clunis ⁊ exiles caua contrahit ilia: venter:
Hic aries qui fronte lupos cornuq; petebat
Nūc oue debilior: pauidoq; fugacior agno ē

Solatur Cādi. Fauſtulꝰ. Mens ſedabitur egra fiet hac perturbatione vacua. Funde merū. Miſce hec medicina eſt dolori cardiaco: puta multum bibere. Cardiacor ſignat inde Cardiacus qui cordis moleſtiam patitur ⁊ dolorē cui vinū optimum medetur quod Pli. li. xxiij. pri. autem capite de medicis vini ſcribens ait. Cardiacorū morbo vni cauſa ſpecie hanc in vino eſſe. Sed id dandum nō niſi in acceſſione cenſent alij in remiſſione illi vt ſudorem coerceant: hi q; tutius putant minuente ſe morbo dari: vtiq; non niſi in cibo debet: nec a ſummo nec precedēte alio potu hoc eſt: vtiq; ſitienti nec niſi in deſperatione ſumma. Utitur ad curas leniendas: iſto medicamine. i. vino pli. de natura vini multa ⁊ hec in primis. vino modico nerui iuuantur copioſiore ledūtur ſic ⁊ oculi. Stomachus recreatur. Appetentia ciborū inuitatur. Triſtitie cura hebetatur. Urina ⁊ algor expellitur. Somnus conciliatur. Omne opus Can. dicit aliquantū a potu requieſcendum nā omne opus et labor etiā ille q̄ in bibēdo ſumitur vult interualla modicum tpis interſticium vt quieſcat. Uñ Sta. lib. iij. ſyluarum. Exue curis pectus ⁊ aſſiduo timet furare labori. Et fontes aperit pharetras archumq; tetendit. Partus et eleis auriga laboribus actos. Alpheo permulcet equos. et noſtra fatiſcit. Laxaturq; chelis viles inſtigat alitq;. Tēpeſtiua quies maior poſt ocia virtus. et Ouid. Quod caret alterna requie durabile nō eſt. Quieſcat obba. Uinariū vas. Sed cōtra muſcas que ſuauitate vini pellecte in vinum decidunt impone tabellā qui muſcas arceat. nō madet conqueritur Can. ſe tot incommodis affici: itaq; dicit non madet dies imbre: quo calor modeſtior fiat: aut herbe vireant ⁊ creſcant nec habet mox humida rorē qui quātum longis carpant armenta diebus. Exigua tantum gelidus in nocte reponat vt dicit Uer. Et ideo creſcere nō poſſunt herbe inertibus rupibus duris crudis ⁊ ſterilibus. Itaq; importuna fames que ex penuria pabuli eſt que importuna eſt ōibus feſſis ⁊ auidis. Hanc veſanam et male ſuadam autores vocāt. Et Lucanus in. iiij. Jamq; comes ſemper magnorum prima malorū. Seua fames aderat. Famē ſcite deſcribit. Oui. lib. viij. metha. quam rem hinc repete. Labor improbus magnus ⁊ grauis. hoc eſt et ver. Laborē inducere maciem. Ariſt. ſectione quinta refert quoniā pingue concalefactum liqueſcit: motio aūt concalefacit. Aeris ardor qui humidū qd radicale vocant philoſophi cōſumit tñ etiam macies eſt Uix debile corpus. Spiritus eger agit. Uix retinent ſpiritū tam debiles ſūt clunis pars poſterior ⁊ in qua obeſitas ſpectatur. Porrigit extēdit ⁊ eminere facit. Uacua cute macra ⁊ que nil pinguedinis habeat plau. in aulularia ita effert

Uini medicina.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Qui oſſa at pellis totus eſt ita cura macer. Qui exta inſpicere in ſole etiam viuo licet ita is lucet quaſi laterna punica. Et venter exilis tenuis pre macie. Contrahit ilia exta. Ari. eadem ſectione ait. Uentrem eorū qui ſe exercitationi dederunt extenuari quoniam vēter pingue implectitur plurimū qđ concalefactū liqueſcit. Hic aries nā monſtrat qui fronte lupos cornuqꝫ petebat ꝛ cornu petendo fugabat. Nunc eſt oue debilioꝛ mollioꝛ ꝛ fugacioꝛ qui nunc macie affectus ſponte quidem fugiat.

Hec mihi (ſꝫ nimiū me ardētia vota ferebāt)
Omnia diuino predixerat * omine Cornix
Uix egreſſus erat limen: cum triſtia portans
Auguria a dextra venit tegetiſqꝫ ſiniſtre
Culmine conſedit: preſſoqꝫ minaciter oꝛe
Uociferans iter auſpicio pꝛohibebat aperto
Heu pecus infelix quod lacte ꝛ pꝛole ſolebas
Affluere in noſtris licuit dum paſcere cāpis.
Gramina dū queris ſucci plus perdis eundo
Qđ referat paſtu ſimul hic tabeſcimꝰ ambo
Tu tenui in victu: curis ego victus amaris:
O noſtre regionis opes: o floꝛida prata
O campi virides: o paſcua leta: feraxqꝫ
Et nunq̄ ſine fruge ſolum currentia gaſſim
Flumina per villas: riui ꝑ rura: per hoꝛtos.
Hinc pecꝰ: hic agri pingues ſub ſydere cancri
Cum tritura ſonat paſſim cum iulius ardet
Arua virent texte lento de vimine ſepes.
Poma ferunt redolēt ipſis in vepꝛibꝰ herbe.

Hec mihi. Dicit Cādi. hec oīa ſe ꝑuidiſſe ex augurio cui nō obtēperauit qꝛ nimis romā venire ardebat. Omnia incōmoda que contigerunt. Diuino omine augurio predixerat cornix. Ser. ſcribit in meri. augures ſolitos ſpacia luto deſignare et eis nomina dare vt pꝛia pars dicatur. Antica poſterioꝛ poſtica: itē dextra ꝛ ſiniſtra: inde ex parte qua volebant aues iudicabant augu. nā aliis auibꝰ vt refert Cic. dextra aliis leua data eſt vt ratū auſpiciū faciāt. Inde dicit alibi a dextra coꝛuū a ſiniſtra coꝛnicē facere ratū: q̄bus verbis motꝰ crediderim hic ego coꝛnix debere expūgi ꝛ Coꝛuus reponi aut pro dextra Leua niſi cū decoro ꝑſone ita egerit Bapti. vt rudē auguraliſqꝫ diſciplune ignax introduxerit vt auguria cideret ꝛ nihil facienda duceret quod chriſtiano licet. Uel quod dicit Cic. id qđ a latinis ſiniſtrum dicit᷑: a grecis ꝛ barbaris vocari dextrum: ita qđ hic dextra pro ſiniſtra ponatur: ſed cuncta tuo arbitrio habe. Uix egreſſus erant limen mee caſe. Ut hinc iam huc profiſcerer. Cum triſtia poꝛtans ſed tamen rata. A dextra parte. Et cōſedit requieuit in culmine, apice ꝛ ſummitate. Tegetis tugurii ſiniſtre erat eīn in parte ſiniſtra ſpatii qđ lituo ſignatū erat quo ſignificabat᷑ non proſpere ceſſurū ouibus quas hinc deducebāt de coꝛuo ꝛ coꝛnice pli. Si vis vt coꝛnix hic legatur illam dicit eſſe inauſpicate garrulitatis Si coꝛuus qđ potius crediderim. Peſſima coꝛui ſignificatione eſſe dicit cū glutiunt vocem velut ſtrangulati: quod quoqꝫ Can. ſentit dicens Preſſoqꝫ minaciter oꝛe: velut oꝛe ſtrangulato. Uociferās clamans. Pꝛohibebat iter ne ſuſpicerē Aperto manifeſto auſpicio monuit enim ꝛ voce volatu. Hec pecus infelix miſerū dolet aūt ſūme cā. Qđ ſolebas affluere abūdare. Lacte ꝛ ꝑle fetura. Nā in cāpis mātuanis his grauide pecudes: hinc ait Coridon. Lac mihi nō eſtate nouū nō frigoꝛe deſit: dū ꝙdiu. In nr̄is de mātuanis intelligit. Gramina

* Omen auguriū qđ fit oꝛe q̄ſi oꝛamē ē eīn futurę rei pronunciatio ꝛ tā de bono ꝙ̄ đ malo đꝛ. verg. Qđ dii ꝑꝰ omē i ipm cōuertant. Cornix. Acclamatio eſt.

Tritura rea a nr̄is appellat.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

dum queris:dũ in collibus romanis paſcua errãdo queris.Plus ſucci pꝛ ſubſtãtie ⁊ piguedinis.Perdis eũdo qꝛ laboꝛas ꝗ͂ cictũ liq̃facit ⁊ caloꝛe ardes ⁊ fameſcis.Quã tu o pecꝰ e paſtu referas.Quare ſimul pariter. Hic in aruis romanis.Tabeſcimꝰ deficimꝰ ⁊ cõſumimꝰ.Ambo tu pecus infelix ⁊ ego q̄ poſtea diſtribuit dicẽs.Tu o pecus tenui victu qꝛ ad ſaturnitatẽ nõ comedis vt natura veſtra expetit ⁊ ideo media peris.Et ego peoꝛ tabeſcoꝛ victus amaris curis ſolicitudine que ſua amaritudine coꝛ abſumit.O noſtre regiõis opes:extollit agros mãtuãos.Noſtre mãtue.Prata hec quaſi opata dicunt̃ quoꝝ facillima agricolis cura ac minimũ impẽdi reliquum qui autẽ debẽt in leto ſolo vel humido vel riguo:eaꝗ aqua pluuia rigari via publica de quoꝝ cura Pli.in.xvij.c.xxvij.Herbã optimã in prato dicit Trifoliũ ꝓrimã graminis herbã circa kalendas Junij ſolẽt cedi:quidã autẽ partes Jtalie poſt meſſem ſecãt.O cãpi virides qꝺ dictos volunt qꝺ multa hinc manu capiant̃.Leta fecũda ⁊ pinguia.Et ſolũ ferax omnium rerũ ⁊ nunꝗ͂ ſine fruge:producit eñ ſemꝑ aliq̃d hoim vſui.O flumina currẽtia paſſim ꝑ omnẽ noſtrã regionẽ de Pado ⁊ mincio qui mãtuã ꝓter fluit intelligit de benaco ⁊ altero ſtagno qꝺ mãtuã cingit de quibus in tityꝛo hic inter flumina nota ⁊ fontes ſacros frigus captabis opacum.Et o riui aquarũ deductus ex fluminibus ⁊ ſtagnis ⁊ fontibꝰ intelligit. Per villas vt hinc ad vſuꝫ domeſticũ hauriãt.Per rura q̃bus nõnunꝗ͂ deriuant̃ riui iacta ſemẽte.Per hoꝛtos q̃s nõ negligẽter rigare opoꝛtet.Hinc ideo pecus pingue eſt.Sub ſydere cancri.Cãcer.xiiij.kalẽ.iulias ſol exit e geminoꝝ ſigno ⁊ ingredit̃ cancrũ:vel vt ait Oui.die.xiij. Junij.vnde ait ille in.vj.faſto.qui totus eſt de mẽſe Junio.Jã ſex ⁊ totidẽ luces de mẽſe ſupſunt huic vnũ numero tu tñ adde diẽ.Sol abdite geminis ⁊ cãcri ſigna rubeſcũt in principio cãcri ſolſtitiũ eſtiuũ fit quo ſolẽt cũcta arere:vñ dixit:ſupꝛa hoꝛrida ſolſtitio tellꝰ ſitit alphe reuerſo.Cũ tritura ſonat paſſiꝫ.i.cũ fruges vbiꝗ terunt̃ ⁊ qꝺ ait Uer.Cũ grauiter tõſis tremit area frugibꝰ.Julius ardet.

Quintilis Mẽſis iſte qꝺ q̃ntꝰ a martio eſſet Quintilis eſt dictꝰ.Sed poſtea in honoꝛe Julij ceſa.dictatoꝛis legẽ ferẽte.Macro antonio marci filio ꝯſule Juliꝰ appellatꝰ eſt qꝺ hoc mẽſe ad quartũ idus quintilis Juliꝰ ꝓcreatꝰ eſt.Arua virẽt vñ ambitioſe Uer.j.geoꝛ.Dixit hic ꝑ aſſiduũ nã in pleriſꝗ locis Jtalie eſt magna aeris tẽperies.Sepes q̃bus agros ambiũt ruſtici cõtra animaliũ impetꝰ Ferũt poma fructꝰ varios ⁊ ꝑcipue coꝛna redolẽt odoleſcũt vepribꝰ inter ſentes quibus etiam ſepes texunt̃:vt videre licet paſſim.

¶ O nemoꝝ. Extollit q̃ꝗ patriã Candi. ab amenis receſſibus ⁊ oblectamẽtis que illic capiunt̃ dulces vmbꝛe queꝗ de fatigatos ſolis ardoꝛe iuuẽt nemo ẽ q̃ neſciat.vñ melibeꝰ Tityrũ captuꝝ frigꝰ opacũ ait molleſꝗ ſuſurri quibus oblectaturũ quoꝗ ſe Me lib.Tity.dicit de ſuſurris autẽ quos cauſant apes intelligit:aut is de quibꝰ in daphnide mopſus.Nã neꝗ me tantum veniẽtis ſibilus auſtri.Nec ꝑcuſſa iuuant flũctu tam littoꝛa

* Suſurrus paruũ ⁊ ſummiſſum murmur Hoꝛ. libꝛo.j.car. leueſꝗ ſub nocte ſuſurri.

O nemoꝝ dulces vmbꝛe.molleſꝗ *ſuſurri
Quos tecum memini gelidis carpſiſſe ſub vmbꝛis
Turturis ad gẽitꝰ ad hyꝛũdinis ac philomene
Carmina cũ pꝛimis reſonant arbuſta cicadis
Aura ſtrepẽs foliis nemoꝛũ veniebat ab euro
Et baccata ſuper tẽdebat bꝛachia coꝛnus
Jpſe ſolo recubans pecudes geſtire videbam
Atꝗ alacres teneris luctari coꝛnibus agnos
Poſt ſõnos:per gramẽ humi:nũc oꝛe ſupino
Aut flatu implebã calomos:aut voce canebã

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Pectore nunc prono rutilãtia fraga legebã. nec que Saxoſas inter de currũt flumia valles. aut etiam de dulci auium garritu: vt ſequentia indicant. de quo quoq; in Tityro. Hinc alta ſub rupe canet frondator ad auras ⁊c. Quos ſuſurros memini mecum carpſiſſe quo ſignificat Fauſtulum Mãtua. eſſe: aut illic fuiſſe diuerſatum. Ad gemitus turturis. Unde ver. Nec gemere aeria ceſſabit turtur ab vlmo. Turturis ferunt vt refert Hiero. Huiuſmodi naturam vt neq; maſculus preter vnam feminam adeat aliam: nec femina pluſq; paţ vnum mare: ⁊ vt ſi accidat altero intercepto ſupereſſe alterũ pariter cum coniuge extinctus ſit ⁊ cõcubitus amor. Hanc autẽ pli. ⁊ Ariſt. latere dicũt hyeme: nec facile reperiri. Ad hyrundinis carmina que tã modulate cãtat Hyrũdo vt ſcribit Ari. de hiſt. animaliũ. ix. li. ca. vij. Nidi cõfingit implixito luto, feſtucis ad normã luiarie paleationis: ⁊ ſi qñ luti inopia ex ſeipſa madefaciens volutat in puluere omnibus pẽnis ſtragulũ ſibi etiam more hominũ facit dulciora primũ ſubijciẽs ⁊ medice totũ cõſternẽs ꝓ ſui corporis magnitudine. Atq; in enutrienda ꝓle mira tã mas ꝙ̃ femina eq̃tate laborat impartit pullis ſingulis cibũ obſeruãs cõſuetudine quadã ne qui acceperit bis accipiat excrementa etiã pullorũ parentes eijciunt poſt adultiores iam natos circũagi: foraſq; ipſos egerere edocent. Ac philomene luſcinie de qua ſatis multũ ſupra. cũ primis reſonãt arbuſta cicadis. Cicadarũ duo ſunt genera alie minores alie maiores q̃ canũt. Naſci autẽ nõ poſſe dicunţ vbi arbores deſunt. oleas aũt maxime amãt vt minus vmbroſas. Mares autẽ vtroq; gñe canũt femine ſilẽt alunţ rore tm̃ pectus fiſtuloſum eſt quo canũt maiores quas diximus Autores pli. ⁊ Ariſt. Arbuſta. He arbores dicunţ quibus vites maritanţ hec aũt totum fere ex Tity. eſt. Aura ſtrepẽs folijs cauſat enim concuſſu folioꝝ ſtrepitũ. Ab euro. ab ortu ſolis q: ab ortu flantes vẽti diuturniores ſunt. Et baccata baccis onuſta: nã inter baccas numeranţ: vt ait Lauren. valla corni fructus. Sunt autẽ bacce fructus minutiores qui diſpſius ⁊ rarius naſcunţ. cornus arbor eſt que circa ſolſtitia reddit primo cãdidum poſtea ſanguineũ fructum ex eo genere femina fert baccas acerbas ⁊ inguſtabiles cũctis animãtibꝰ autor pli. de Corno quoq; Theoph. de hiſtoria plantarũ in li. iij. c. xij. Braccia ramos. Ipſe ſolo recubans humi ꝓſtratus iacẽs ⁊ in vmbra. Et qđ dicit Me li. in Tityro. Nõ ego vos poſthac viridi proiectus in antro: dumoſa de rupe procul pendente videbo. Pecudes geſtire qđ gaudia ⁊ letitiam teſtari. Luctari laſciuire inter ſe. Uer. in. iij. georgic. Pingueſq; in gramine leto. Inter ſe aduerſis luctantur cornibus hedi. Alacres pingues. Poſt ſomnos ego iaciens ſubaudi per gramen humi per herbas virides terre. Nunc ore ſupino in celum verſo. Aut flatu implebam id eſt inflabam. Pectore nunc prono in terram verſo: legebam decerpebam ⁊ colligebam Fraga hec q̃nq; folium aut pentaphillus herba grece vocata producit Rutilantia ſplendẽtia ſunt enim fructus pulcherrimi.

Cicadarũ genera.

Fau. ⸿ Uiuere tũ felix poteras: diciq; btũs
Sz bona q̃ nondũ fueras expertus acerbas
Bilis erat tibi: teq; ideo fortuna reliquit
Quãdo iterũ veniet (veniet ſi forſitan vnq̃)
Sicut capreolis ſurſum nitentibus herent
Stipitibus vites: ſtringũtq; tenaciter vlmos.

⸿ Uiuere tũ felix poteras diciq;. Mobilitatem fortune oſtendit Fauſtu. ſed prius hec dicit. cũ in tua regione eras. Felix fortunatus diciq; beatus: q: multa ⁊ q̃ volebas habebas. Sz bona. cur nõnũq; fortuna habeat docet: q: dulcia nõ meruit q̃ nõ gu

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Sicillam tu prēde manu: neu deſere prēſam
It redit * effigiem mutat: nec imagine ꝯſtat
Par lamijs (q̄s nocte ſerũt errare ꝑ vmbras)
Mobilis vt facies: ita me⁹ deludere gaudens
Quod dederat tollit prenſi nil omnia caſu
Qui nimiũ metuunt ſapiunt ve repellit ⁊ odit
C. Delitias: patrij quotiēs reminiſcimur agri
Ferre tot erũnas animo nō poſſumus equo:
Sed quo mente feror caſu afflictat⁹ acerbo.
Unde magis crucier: felicia tempora voluo.

* Effigies ſignum eſt ad viuā alteri⁹ ſimilitudinem vel ad veritatē imaginē factū tā ĩ picturis quā in ſculpturiſ ponitur et qñq; pro aſpectu.

ſtauit amara. qđ elegāti⁹ Plau. in captiuis. Cũ de, nicq; oēs noſtra ītelligim⁹ bona; quuʒ q̄ in ꝑtāte habuimus ea amiſim⁹: ſed fortuna bona ꝓſpera erat tibi vllis: q᷑ nondũ rō eſt: acerbā aduerſam ⁊ malā. Qñ iterũ cōſuluit Candi. quid facturus ſit: ſi iterũ veniet fortuna ſicut pulchrũ ſimile. Sicut vites herent ⁊ ſuſtentant. Stipitibus arbuſtorũ. Capolis ſurſũ nitētib⁹ tēdētib⁹ Capoli ſunt velut fila quibus vites ne in terrā ferant arboribus adherēt ⁊ illas amplectunt. Unde Cice. in Cato. maiore ait. Uitis q̄ natura caduca eſt: ⁊ niſi fulta ſit ad terrā fert eadē: vt ſe erigat clauiculis ſuis: quaſi manibus q̄cquid nacta eſt complectit. Stringũtq; illis manibus vlmos quibus adherēt Pli. de rōne arbuſtorũ ſcribēs ait. Primũ omniũ vlmũ ad illa eligi qđ quoq; hic cēſet. Sic vt vitis vlmũ. Tu prēde manu fortunā. Uñ Hor. ait prima epiſtolaꝝ. Tu quācũq; de⁹ tibi fortunauerit horam. Grata ſume manu: nec dulcia differt in annũ. Neu deſere prēſam fortunā. Id redit fortuna. Effigiē mutat: vt de Protheo ſcribit Uer. i. iiij. georgico. Effigiē figuram. Nā cum proſpero flatu eius vtimur ad optatos exitus prouehimur: ⁊ cũ reflauit affligimur. Nec imagine cōſtat: hoc eſt qđ dixi effigiē mutat non enim conſtāter in vna ⁊ eadem permanet imagine. Par lamijs fortuna. Lamia puerorum voratrix dicit: nam lame grece ingluuies eſt: etiam lamia pro maga ⁊ venefica ponitur hec oculos exemptiles dicitur habere: vt refert plutarchus quos ſibi eximat detrahatq; cum libuit: rurſusq; cum libuit reſumat atq; figat. nam quoties domo egredit oculos ſibi ſuos affigit vagaturq; domum vero vt reuenit in ipſo ſtatim limine demit illos ſibi oculos abijcitq; in loculos. Philoſtratus. Lemures. Laruaſq; a quibuſdam ait dici iu amoremq; ⁊ venerem eſſe propenſas: carnes humanas ⁊ formoſiorum maxime appetere he ſe variant: quare harum nobilitati cōparat fauſtulus fortunam. Per vmbras hoc autem in puerorũ plorātium terriculum. Ut facies fortune eſt mobilis: variabilis: ita nos deludere gaudens. nam hec vt Satyricus refert quoties iocari voluit ex humili ad ſumma faſtigia rerum extollit: vt poſt deprimat ⁊ ſic illudat. Quod dederat tollit: quod ex verg. ſupra docui. penſi nihil habet. ſubaudi. Omnia caſu facit. Caſus dicitur: vt refert diuus Aug. quicquid nobis preter opinionem noſtram accidit. Sed fortunam repellit: retorquet a ſe ⁊ odit: q᷑ nil loci habet ⁊ nihil poteſt in eos qui nimirum metuunt: q᷑ audientes tātum ⁊ temerarios expreſſit. Sapiunt vt hoc ex Ariſt. eſt ex libris phiſicorum: ſcribit eñ vbi maior intellectus eſt eſſe fortunam plerumq; minorem: cui quoq; ſententie ſtipulatur in. x. Iuue. Nullum nomen habes ſi ſit prudentia: ſed te, Nos facimus fortuna dea celoq; locamus: ita vt in tertio loco habes non abeſt legatur ita enim effert. Lactā. lib. iij. ca. xxix. Delitias agri Mantuani oblectamenta. Reminiſcimur meminimus nō poſſumus ferre equo animo tot erũnas patienter tolerare. Quia vt canit Oui. Amor patrie ratione valentior omni eſt. Equo animo: qui vult vt viri dolor nō ſit maior equo. Sed quo mente feror. Corripit ſeipſum Candi. dicit enim ſe prorſus in-

Lamia.

Caſus.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

ſanire qui bona preterita cõmemoret:vt plus dolcat. Sed quo mente feror: ſed quid ago. Caſu afflictus ⁊ oppreſſus. Uoluo reuoluo ⁊ rememoro. Felicia tẽpora quibus bene mihi erat:vnde magis crucíar. Nã miſeris preterite felicitatis recorda tio dolorem ingerit:quod hic Candi. fatetur.

Maius adeſt florẽ vites:humileſq; geniſte
Jam ſpicata ſeges:malus iam punica multo
Flore rubet:redolent ſepes albente ſabuco.
In patria per rura padi:per paſcua myntí
Hic vero nec dum incipiunt pubeſcere mõtes
Quod ſi vere ſolũ torpet: qd frigora brume
Solſtitiũq; feret gelidis cum terra pruinis
Albicat:⁊ rapido cum celum incanduit eſtu
Sũt tñ hic armẽta qbus: cutis vuida Cornix
Non ſignata iugis:gemino frõs ardua cornu
Luxuriãſq; toris pectus:niſi pabula carpat
Nõ erit hoc tãta humectũ pinguedine corpꝰ
Fau. Hec armẽta qbꝰ caput a tellure leuat.
Altius ⁊ cui ſunt longa internodia crurum
Cuncta vorãt herbas primũ:mox ore ſupino
Arboreas frondes:ſummeq; cacumina ſylue
Hoc imbelle pecus qꝺ humi naſcentia tantũ
Gramina decerpit:vacuis ieiunat in aruis.

¶ Maius adeſt: reuoluí tempora que felicia dixit ⁊ patric bona. Maius mẽſis ſez vnde dictꝰ ſit refert Oui. lib. v. faſtorũ. ⁊ Macro. lib. i. ſaturnaliorũ dictum aũt ꝓcipue hunc volunt a maiorıbꝰ. Nã Fuluius nobilior in faſtis qs in ede herculis muſarum poſuit Romulũ dicit poſt ꝙ populũ in maiores iunioreſq; diuiſit vt altera pars cõſilio altera armis rẽpu. tueretur in honorẽ vtriuſq; ptis hunc Maiũ ſequentem iuniũ menſem vocaſſe. Florent vites q̃ cũ florent ꝙ ſuauem odorem dent dici nequit. In maio autem dicit hec cũcta florere. Flos autẽ vt ſcribit pli. pleni veris indicium ⁊ anni renaſcentis eſt Flos gaudiũ arborũ tunc ſe nouas aliaſq; ꝙ ſunt oſtendunt. Tũc varíis celorum picturis in certamen vſq; luxuriãt humileſq; geniſte virgulta breuis ⁊ pua iã ſpicata ſeges ſpicas emiſit:vt floreat. Malꝰ iã punica multo flore rubet. Malus punica arbor eſt q̃ ⁊ granata vulgo dr. Hec ſibi cognomẽ:vt refert Pli. circa cartaginẽ vẽdicat. Malorũ punicorũ quinq; ſunt ſpẽs dulcia:acria: mixta: accida vinoſa harũ flos. Balauſtiũ vocat q̃ rubet de quo quoq; Theop. in .i. de hiſtoria plantarũ. c. xxij. redolet ⁊ ſepes albente ſabuco:nã ſepes cõficiunt ſabuci in multis locis Theo. interprete Theodorũ Sãbucũ cum. m. in. iij. vocat. Hic aũt ſabucũ niſi m ſubtraxerit ꝓpter verſum hãc dicit iuxta aquas potiſſimũq; in locis vmbroſis emicare ceterũ ⁊ in minus hmõi ſolo naſci nõ recuſat eſt fructuoſa virgis q̃ annicule donec folia decedãt in lõgitudinem creſcunt tñ in craſſitudinẽ ſe diſtendũt ſambuci flos Can. eſt ex minutis ꝑ multis candidis cõſtans. Fructus aũt matureſcẽs nigreſcit immaturꝰ omphaceus eſt magnitudine eruo paulo maior humore ⁊ aſpectu vinaceus in patria repete. Uites florẽt in patria ꝑ rura padi ⁊c. Mynti ꝓ myntij de quo ſupra ⁊ de Pado ſatis multa. Hic vero in agris romanis pubeſcere virere ⁊ frondeſcere. qꝺ ſi a minori ad maius negatiue dicit eñ ſi tpe veris quo cuncta pubeſcũt:hec nõ virent multo minꝰ tpe hyemis:aut eſtatis vireſcẽt. Solum terra torpet. Cõſtrictũ nil tpe ꝓducit. Quid frigora bruime ferẽt:quaſi dicat plus torporis. Solſtitiũq; feret eſtas qua cũcta arent Cum qñ terra albicat canet pruinis gelidis que ſolũ cõſtringũt:ita vt nil edat. Et cũ celũ

*Uiduz humidum pigue :: qꝺ ꝓcipue habet aliqd hnmoris í trinſecus vnde vua' dicta.

Malꝰ punica.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

aerincanduit efferbuit eſtu calore rapido vehementi. Sũt tñ obijcit ſibi ipſi candi. qđ poſt tñ Fauſtulus deducet. Quibus cutis vuida pinguis ⁊ pingui nitida. Ceruix nõ ſignata iugis qđ ſignat nõ araſſe. aut currũ traxiſſe ſic nõ laboraſſe quo macrerent. Femino frons ardua. elata qđ boues cõmendant. Luxuriãſqꝫ toris pectus qđ tauros. quoqꝫ precioſiores facit: naʒ hoc optimi bouis ſignũ eſt vt prodidit Mago carthaginẽſis autore Colu. Luxurianſqꝫ toris pulpis abundãs ⁊ plenũ. Niſi pabula carpãt niſi comedant ⁊ paſcant. nõ erit corpus armentorũ humectũ tam vuidũ tanta pinguedine quod negat latine dici Ser. Hec armenta deducit vt Fauſt. vt dici qđ obiecit Can. Quibus caput leuatur altius a tellure. i. qui ſunt magne molis. Et quid ſunt longa internodia crurum idem dicit. nam que habent longa crurum internodia caput altius a tellure gerunt internodia genicula. Cuncta que hec terra parturit. Herbas primũ diſtribuit qđ in genere dixit mox poſt ore ſupino elato in celũ. Cacumina que ſunt tenera. Sũme ſylue arboris. Sed hoc imbelle debile oues ſignat ⁊ capras. Qđ humi naſcẽtia tantum gramina decerpit. nõ aũt frondes arboreas: aut ſumme cacumina ſylue: qꝛ non altius caput a tellure leuãt: ⁊ ideo attingere non poſſunt. Uacuis que vacue fecit armẽtũ qñ herbas primũ vorare dixit mox ore ſupino arbo. frõ. ieiuna. qđ eñ comedat omnibꝰ exhauſtis que ſunt ꝙ neceſſaria.

¶ Quid verbis cauſam q̃ ex moribꝰ deducta videri põt affert Cãdi. Quid verbis opus eſt taʒ prolixis. Una conditio puta hec que equit. Semp maiora minoribꝰ obſunt. Hec conditio eſt quam quoqꝫ Ariſt. lib. ix. de natu. animaliũ de piſcibꝰ: ſcribens aperte docet qđ quoqꝫ intelligi põt de ceteris animantibus. Ineunt inqt ꝑlium maiores cõtra minores maior eñ quiſqꝫ atqꝫ robuſtior minorẽ infirmioremqꝫ deuorat. Diſtribuit autẽ Can. poſtea reʒ dicit eñ agne lupum nocere et aquilas colũbis de quibꝰ omibus ſupra. Innocuos delphin venat̃ in equore piſces. De delphino Pli. li. ix. c. viij. ſatis multa dixit quẽ ſcribit piſcibus veſci ad quos (cum venat̃) fame concitus fugiẽtes in vada una mirabili celeritate proſequit̃: de huius na. ſolinus poſt pli. c. xxj. multa enarrat. vñ ex qua cauſa fit hoc qđ ſequitur.

¶ Quid verbis opus eſt: cunctis animantibus vna eſt — Can.
Conditio: ſemꝑ maiora minoribus obſunt:
Agna lupo: mites aquilis ſunt preda colũbe
Innocuos delphin venatur in equore piſces.
Unde ſit hoc certe res prodigioſa videtur
Hec loca ſi procul hinc videas e rupibꝰ altis:
Pingue ſolũ: ⁊ multo veſtitũ gramine dicas:
Quo magis ad ꝓprias tãto magis oĩa ſordẽt
F. Hoc ẽ roma viris auibꝰ qñ noctua * trũco
Inſidet: ⁊ tanꝙ volucrũ regina ſuperbis.
Nutibus a longe plebẽ vocat inſcia fraudis
Turba coit grãdes oculos mirantur ⁊ aures
Turpe caput roſtriqꝫ minacis acumẽ aduñci
Dumqꝫ ſuper virgulta agili leuitate ferũtur.
Nunc huc nunc illuc alijs veſtigia filum
Illaqueat: retinent alas lita vimina viſco.
Predaqꝫ ſunt oẽs verubus torrẽda ſalignis
Cã. O bellũ hoc poterit dici nihil aptiꝰ vnꝙ
Sʒ ꝓcul en coluber tortos i puluere egreſſus
Flectit ⁊ exertis ſitiens ferit aera linguis.

* Trũcus pars arboris que ramis trũcatis ſupſtat col. li. iiij. Ut ex his partibus trunci ſumant ⁊ q̃ genitales ſunt ⁊ maxime fertiles.
Nota.

Certe res ꝓdigioſa pater par ⁊ ſimilis ꝓdigio ⁊ ob hoc mirabilis hic locꝰ romanis.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

romanis. Et rupib⁹ mõtibus vñ lõge ꝓſpectare lʒ: dicas eſſe pingue ſoluʒ terrã multe vbertatis ⁊ fertilẽ. veſtitũ reſperſuʒ: ⁊ obductũ multo gramine quo ſolẽt pecudes veſci. Sed quo quãtomagis appropias ad hec loca. tã to magis oĩa ſordẽt vilia ſunt ⁊ habent q̃ nil eorũ q̃ ꝓſpexiſti habeant q̃ allegoricos poſt docebit. nã celebrat ab cũctis roma ⁊ expetit velut q̃ multa in ſe teneat alijs porrectura: quã vbi nacti ſum⁹ penitet longeq́ꝫ vie patrieq́ꝫ relicte: hoc eſt Roma ꝑ belle vno ſimili vt roma q̃ ſui intercipiat docet. Hoc eſt roma viris auib⁹ q̃ noctua vt eñ noctua cauſam p̃bet intercipiendi aues ſic roma viros de noctua Pli.li.x.c.xvij. Et Ariſt. de natu. aialiũ lib.viij. quare noctua volare dicit: ſed die vel cetere auicule oẽs noctuãt nimirũ circũuolant q̃ mirari. vocat aduolãteſq́ꝫ ꝑcutiũt quapropter aucupes ea cõſtituta auicularũ gña multa ⁊ varia capiũt. q̃ quoq́ꝫ hic Fauſtu. docet trũco inſidet ſedet in trũco quẽ ad hoc aucupes cõſtituerũt. Et tanq̃ noctua ſit volucrũ regina. Vocat a longe plebẽ ceteras auiculas q̃ in hanc ferunt. Cauſam docet. Oui.in.ij.meth. ſed fabuloſam. nã q̃ patriũ temerat ſe cubile dr hec cõſcia culpe. Cõſpectũ luceq́ꝫ fugit tenebriſq́ꝫ pudorẽ celat ⁊ a cũctis expellit ethere toto. Supbis nutib⁹ nã videre lʒ vt caput ſupbe nutet inſcia fraudis: nõ eñ putat ſe ad fraudem vocari vt poſt intercipiat. Turba auium grandes oculos noctue. Miratur turba auium. Et aures eminent his plume velut aures de auribus ⁊ indicijs morum ſecundum aures Ariſtote. multa dicit in.j. de natu. animalium. Turpe magnum vt exponit Ser. illud Verg. O optima torue forma bouis cui turpe caput Roſtriq́ꝫ minacis acumen aduncum. Pro ore cornea ⁊ acutũ volucrib⁹ roſtra natura dedit rapto aũt viuẽtib⁹ adũca: autor pli.in.xi. Minacis q̃ aues terret acumẽ oris cuſpidẽ adũcum incuruũ. Ferunt ſuper virgulta: volantes aues. Filũ aũt q̃ faciũt pedice ad intercipiendas aues illaqueat: velut laqueo capit ⁊ impedit veſtigia pedes quãto aũt plus mouent aues: tanto pl⁹ ſtringunt: vt docet Ouid.xi. methamor. Vtq́ꝫ ſuũ laqueis quos callid⁹ abdidit auceps. Crus vbi cõmiſit volucris ſenſitq́ꝫ teneri. Plangit ⁊ trepidas aſtringit vincula motu. Alijs auib⁹ retinebit alias aues. Vimina lita vncta viſca q̃ ad aucupiũ ꝑtinet: inungunt eñ eo minute q̃dã virgule q̃bus aues capiunt. Et oẽs aues ſic capte aut laqueis aut viſco ſunt preda quã fecit auceps. Torrẽda aſſanda in verubus obelis ſalignis ex ſalice cõfecti. Nã ꝑquam raro ferreis vtunt. O bellum fauſt. dictũ cõmendat Cãdidus bellũ ſcitũ ⁊ pulchrũ. Nihil aptius q̃ q̃ de noctua dixiſti romanoruʒ moribus tã pulchrũ ſimile adaptãdo. Sed ꝓcul ad aliud trãſit Bapt. mores eñ romanorũ reprehenſurus ⁊ aruorũ nocumenta: ꝓloqui facit Candidũ vt facilius alia dicat. Itaq́ꝫ dicit. En ecce Coluber ſerpẽs. Tortos ſe eñ cum ſerpit arcuat. Et ſitiens: ⁊ ideo aſperior. Ferit aera linguis extertis. i. linguis micat ore triſulcis extertis porrectis ⁊ extenſis. ferit quatit.

F. Cãdide q̃ moneo memori ſub pectore ſua.
Nã inter ſyluas graderis defende galero
Lumina namq́ꝫ rubri p̃tendunt ſpicula lõgis
Dentibus ⁊ curuus diſcerpit pallia mucro:
Nec depone pedũ: multaq́ꝫ armare memento
Cote ſinã: ne te ſubito nou⁹ opprimat hoſtis
Et perone pedem tegito: ſpineta colubris:
Plena hominũ vite morſu inſidiant amaro.

Cãdide q̃ moneo Fauſtulus oportune Cãdi. admonet narratq́ꝫ noxia aruorũ romanoꝝ. Graderis is ⁊ vadis. Defende Galero pileo qui extremitates ꝑtendit. dicit autẽ vt galerũ in oculos dimittat contra rubos. Nãq́ꝫ ratio eſt. Protendũt porrigũt Spicula cuſpides lõgis dentibus q̃bus faciẽ gradiẽtiũ

M

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Et nũc longa dies eſtu facit acre venenum.
Mille lupi totidẽ vulpes in vallibus iſtis
Luſtra tenẽt: ⁊ (qḋ dirũ ac mirabile dictu eſt)
Ipſi homines (hui⁹ tãta eſt violentia celi)
Sepe lupi effigiem moreſqꝫ aſſumere vidi:
Inqꝫ ſuum ſeuire gregem: multaqꝫ madere
Cede ſui pecoris: factum vicinia ✱ ridet.
Nec ſcelus exhorret: nec talibus obuiat auſis
Sepe etiam miris apparent monſtra figuris
Que tellus affecta malis influxibus edit:
Sepe canes tãtã in rabiem vertunt: vt ipſos
Uincant cede lupos: ⁊ qui tutela fuerunt
Hoſtiles ineunt animos ⁊ ouilia mactant.

lacerãt ſi fuerint incauti. Et curuus adũcus. Mucro cuſpis rubrũ. Deſcerpit pallia: dilacerat veſtes arreptas. nec depone pedũ aliud admonet: peduꝫ baculũ paſtoriũ. Armare implere: ſinũ veſtis. Multa cote lapide qḋ quoqꝫ Uergi. in. iiij. georg. dicit. Cape ſaxa manu cape robora paſtor. ſed hic ꝓpter aliud dicit ne te ratio. Nouus hoſtis agreſſores itinerũ quos edocos vocãt: qui plerũqꝫ in ſyluis latẽt intelligere potes. Dic ergo nouus hoſtis latro aut fera. Opprimat: inuadat. Et perone. aliud admonet. perone calciamento quo ruſtici vti ſolent qꝫ durum eſt. Tegito induito. Quia ſpineta loca ſpinis cõcita inſidiant̃ vite hoim inſidias tendunt ⁊ malũ minitant̃. Amaro morſu cõtra quẽ plurimũ valere dicunt ſaluiã hominis. Et nunc longa dies qualis eſt eſtatis facit acre venenũ colubros nimio calore exaſperat. Propterea Mille lupi totidẽ vulpes que quoqꝫ multoties atqꝫ frequenter hominib⁹ inſidiant̃. Allegoricos viri peſſimi ⁊ frauduleti quales vulpecule cuius gñis multos eſſe rome quos dubitat q̃ quotidie aliijs inſidiant̃. Luſtra latibula ⁊ ſtabula. Et quod aliud addit qꝫ mirabile qḋ quoqꝫ allegoricos de primoribus vrbis intellige dici. Qḋ dirũ velut deorũ ira immiſſum. Mirabile dictu qḋ dicat̃. Ipſe ego fauſtulus vidi ſepe hoies vrbi ꝑmores aſſumere effigiẽ lupi. i. lupos verti Pli. li. viij. c. xxij. de lupis ſcribens ait. Hoies in lupos verti rurſumqꝫ reſtitui ſibi falſum eſſe cõfidenter exiſtimari debere aut credere oia q̃ fabuloſa tot ſeculis cõperimus. Unde tamẽ iſta vulgo infixa ſit fama intantũ vt in maledictis verſipelles habeãtur iudicabit̃. Enãtes inter autores grecie nõ ſpretus tradit archadas ſcribere ex gente Anthei cuiuſdã forte familia electũ ad ſtagnũ quoddã regionis eius duci veſtituqꝫ in quercu ſuſpẽſo tranare atqꝫ abire in deſerta: trãſfigurariqꝫ in lupũ ⁊ cũ ceteris eiuſdẽ generis cõgregari per annos nouem. Quo in tẽpore ſi homine ſe abſtinuerit reuerti ad idẽ ſtagnũ ⁊ cũ trãſnatauerit effigiem recipere ad priſtinũ habitũ addito nouẽ annoꝝ ſenio: addit quoqꝫ Fabius eandẽ recipere veſtẽ. Mirum eſt qḋ precedat greca credulitas. Nullũ tam impudens mẽdatiũ eſt vt teſte careat. Itaqꝫ copas q̃ olympionica ſcripſit narrat Demarchũ Partheſiũ in ſacrificio quod archades Ioui lyceo humana etiã cũ hoſtia faciebãt immolati pueri exta deglutaſſe ⁊ in lupũ ſe conuertiſſe. Eundẽ decimo anno reſtitutũ athletice reſtitiſſe in pugillatu. Uictoreqꝫ victoria olympia reuerſum. Huius rei quoqꝫ meminit diuus Aug. in lib. de ciuitate dei: citatqꝫ. M. Uarronẽ qui de archadibus tã petulans mẽdaciũ aſſerit. Sed hoc ad mores referri debet: qḋ eñ intereſt vt ſupra ex Cice. diximus. Utrũ ex hoc hoie cõuertat ſe quis in beluã an in hois figurã: ⁊ immanitatẽ gerat belue. quod quoqꝫ ſentit Bap. Addit enim moreſqꝫ. Huius tãta eſt violẽtia celi per interpoſitionẽ hoc dicit̃ quo ad huius rei cauſaꝫ ſignificari videri poteſt referriqꝫ ad eius celi influẽtiã

✱ Uicinia locus vici n⁹ ſeu ipſa vicinitas. No. Au. li. x. de ci. dei. Id aduerſũ ais ab eis q̃ aderant quãuis in mortis vicinia curioſiſſime attentis vtrum ne philoſo. turbaret̃.

Hõ in lupum.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Addit tñ diuus Augu. mulieres in italia fuiſſe que homines in feras conuerterent quarũ vſu egerent: deinde in propriam redire formam perfunctos opera de his multa Apuleius in aſino aureo. Addit aliud Fauſtulus Mirabile dictu hos lupi effigie ſumpta in ſuũ ſentire gregem qḋ alegoricos in eos refert qui prelaturam in greges eccleſiaſticos habẽt quos ſine pietate obliti quare his prepoſiti ſint expilant vt in eos ſentiunt. Multaqꝫ madere effluere. Cede ſanguine ſui pecoris cui paſcẽdo arcendoqꝫ ab omni malo deus illos prepoſuit. Factũ hoc vicinia ridet eſt arridendũ ſuis nocere: itaqꝫ que tam hos qui faciunt ꝙ qui patiantur vt merito in illos illud Iuuenal. dici poſſit. Populi frons huius. Qui ſedet et ſpectat tranſcurrentia patriciorum ꝛc. Vult autem inferre viciniam his debere obſiſtere. Unde addit. Nec ſcelus exhorret qḋ deberet tm̃ ꝛ huic obſiſtere. Nec talibus obuiat auſis. i. non prohibet tam crudelia fieri nec talia punit qꝛ fortaſſe cõplures in ea verſantur ſorde: et ideo qḋ multis peccatur multũ eſt. Sepe etiã addit etiã alia monſtrat Rome edi: que aruorũ nocumenta protendant que tamen in celi. violentiã et influentias vt ſupra retorquet. Affecta cõcreta ꝛ diſpoſita in fluxibus influentijs edit producit. Sepe canes. Aliud ponit malũ qḋ per agros romanos regnat. In tantam rabiem. De rabie canum ſupra dixi. Ut ipſos vincãt cede lupos: vt plura mala in greges edant quã lupi. Et canes qui tutela fuerũt. Ad hanc em̃ rem canes enutrire iubet. Uer. inquiens. Nec tibi cura canũ fuerit, poſtrema ꝛc. Hoſtiles ineunt animos: ita vt greges hoſtiliter inuadant. Ouilia. pecudes a quib⁹ arcere lupos ꝛ id genus feras canes ad hoc ſuſcepti debẽt: quare cũ canes fungãtur officijs luporũ vt inquit Cice. ad herennium. Cuiñ preſidio pecuaria credemus que omnia de prelatis allegorice dicuntur.

Os homini ſublimẽ dedit. Oui.

¶ Fama eſt egyptũ coluiſſe animalia quedã:
Et pro numinibus multos habuiſſe ferarum
Iſta ſuperſtitio minor eſt ꝙ noſtra: ferarum:
Hic aras habet omne genus contraria certe
Nature res atqꝫ deo: qui dicitur olim
Propoſuiſſe hoiem cunctis animãtibus vnũ
Sepe etiam morboſa eſtas: ꝛ peſtifer annus
Ingruit: ꝛ paſſim lãguet pecus omne parua.
Sternitur extincte ouis balat ad vbera matris
Annus abit: morit durus ſub põdere taurus.
Nec modus eſt morbo: nõ ẽ medicina veneno.
Sed vicina domus vicino a limine mortem
Hauſit: ꝛ aſſidue ſumunt contagia vires:
Iſta feras raro peſtis rapit vtile ſemper.
Fert padus extinctas caulas epulãtur atroci
Dente lupi: noſtraqꝫ fere iactura opuleſcũt.

¶ Fama eſt. Docet ſolos vitioſos quos ꝑ allegoriã in feras cõuerti diximꝰ rome coli, ob qḋ q̃rit Iuue. in. i. ꝛ Heſiodus ad Perſen ſcribẽs. Illũ venerabit orbis. Cui mala mẽs ſuadet fera crimina. Et manilius i. iiij. Et male ꝯſultis ꝑtiũ ẽ. Dicit aũt Egiptios q̃ quoqꝫ feras coluerũt minus ſupſtitioſos ꝙ romanos. Nã egyptij feras q̃ſdã nõ aũt oẽs coluerũt. Ut Rome oẽ genꝰ ferarũ qḋ ſupſtitioſius eſt. De egypto Strabo. i. xvij. lib. ſcribit. Antiq̃s id ſolũ egytũ vocaſſe ꝙ habitat ꝛ a nilo irrigat a locis Syene primis incipiẽtes vſqꝫ ad mare Poſteriores aũt ad hoc vſqꝫ ad tp̃s oẽs fere oriẽtales ꝑtes aſſumpſiſſe q̃ inter arabicũ ſinũ ſunt atqꝫ Nilum de egypti aũt preſtãtia ſatis multa Dionyſius de ſitu orbis: ꝛ Hie. in. ij. li. qḋ aũt hic noſter dicit aialia q̃dã cõtuliſſe. Id idẽ ſatyrꝰ in. xv. docet

* Balare ꝓprium eſt vocis ouis Hiero. ẜo in. Tobias etiã hedra dedit. Cuius cũ voce balãtis vir eiꝰ audiſſe dixit, videre ne forte furtiuus ſit reddite cum dominis ſuis.

Egyptus.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

⁊ reprehēdit. Et herodotus in eodē lib. ⁊ Pli. in. ij. c. vij. et Diodo. Siculus in. ij. libr. ſcribit egyptū colere aīalia, preter modū nō ſolū viua ſ; etiā mortua ſicut ſolē ichiteumonas, canes accipitres ibides lupos, crocodillos et eiuſmodi plura. Cice. aūt in. j. de natu. deorū. ſcribit ipſos q̄ irridentur egyptios nullā beluā niſi ob vtilitatē aliquā quā ex ea caperēt cōſecraſſe. Velut ibes maximā vim ſerpētium cōficiūt cū ſint aues excelſe crurib⁹ rigidis corneo ꝑcerocꝫ roſtro auertunt peſtem ab egypto cū volucres angues ex vaſtitate libie vēto affrico inuectas interficiunt atꝫ ꝯſumunt ſic docet cām Cice. cur feras egyptij colant. Iſta ſupſtitio egyptiorū. Eſt aūt ſuperſtitio (vt idē in eodē inqͭt) timor inanis: deorū religio: q̄ deorū cultu pio continet: q̄ noſtra romanorū. Nā omne genus ferarū h; hic rome aras. i. colitur: qđ nō in egypto fit. Que res certe cōtraria eſt nature. Que admonet deū colēdum. Nā nulla gēs tā fera. Nemo oīm tā immanis cuius mēte nō imbuerit dei opinio ⁊ creatorē nō creaturā coli debere. Atꝫ Deo. Quid eīm tā cōtrariū q̄ illo relicto inania quedā atꝫ feras colere: ⁊ ea reuereri que homini deus ſubiecit. Qui dī olim Ore. ho. cūc. aui. vnū ſolū. vnde Gen. j. ſcribit deū precepiſſe. Dominamini piſcibus maris ⁊ volatilibus celi ⁊ vniuerſis animantibus que mouentur ſuper terrā. Sepe etiā aliud malū imminere Rome dicit eſtatē morboſam que morbos plerumꝫ ferat precipue cū dominatur canicula. Peſtifer peſtilens ingruit imminet ⁊ impēdet itaꝫ. Pecus languens morbo affectum: deſcribit aūt ſepe talem, impēdere tempeſtatem: qualē deſcribit maro in. iij. georgi. Sternitur moritur Dum halat qđ eſt ouium vt ſcribit Oui. in philomena. Blacterat hinc oues at pia balat ouis. obit agnus. i. Moritur duro ſub pōdere taurus. Vn̄ Ver. Ecce aūt duro fumās ſub vomere taurus condidit ⁊c. Nec modus. eſt morbo cuncta eīm paſſim vaſtat. Non eſt medicina veneno: plus eſt q̄ quod dicit Maro. Ceſſere magiſtri philirides chiron. Amithaoniuſcꝫ melampus. Sed vicina domus: quia contagioſa peſti. Fit eīm vt inquit Ariſtoteles problem. ſectione. j. vt morbo cubātis veluti quodā fomite ſuccedēte vitiū illud protinus exultet concipiaturꝫ in alijs. Sumunt cōtagia vires. Or vt dicit Iuuenalis. Vua coaſpecta liuorē ducit ab vna: ⁊ ſic contagia late ſerpunt: et creſcunt. Haurit capit et trahit. Sed iſta peſtis raro rapit feras quicquid mirabile eſt. Significabat aūt allegorice minutiſſimos quoſꝫ dirui deuaſtariꝫ. Magnaꝫ regnare experteſcꝫ calamitatis penitus eſſe. Ut qui illas alijs immittat. Sed peſtis hec fert pro aufert: ⁊ deſtruit. Utile pecus quales ſunt miſcere oues ⁊ boues. Caulas extinctas hac peſte mortuas oues: eſt aūt continens pro contento. Epulantur vorāt. Fere animalia iſta atrocia iactura damno opuleſcunt diteſcunt qđ de primoribus vrbis dici nemo inficias eat. Noſtra tenuiorum paſtorum ⁊ pauperum.

Fama malum.

Nota.

*Cymbium genus pocli vinarij ꝑcerū ac cymbe ſimile que grece Cymbys dī. Maro Inferim⁹ tepido ſpumātia cymbia lacte, alij cymbium quaſi cyſſimbiū pſyncope; dici volunt a cyſſes hedera: qđ ex ligno hedere fieret.

¶ Heu heu. auditis qui Fau. recitauit magis cōquerit accuſatꝫ ſeipſum inſanie q̄ tā ſeuiter crediderit veneritꝫ romam vbi ditari q̄ſꝫ audierat. Preceps inſania vel q̄ in precipitiū ducit ad concita ⁊ imꝓuida oportet eīm bonum patrēfamilias quo tēdat proſpicere qđ admonuit ſupra Fortunat⁹. Traxit huc itaꝫ credere fallaci

Heu heu q̄ preceps miſerū me inſania traxit.
Credere fallaci grauis eſt dementia fame:
Romuleos colles tyberim romanaꝫ tecto.
Audieram: ⁊ ſtudio mens eſt accenſa videndi:
Ducendiꝫ bonis in tot preſtātibus euum.
Acceſſi cum parte gregis tentoria demens
Totum pene larem cum paſtoralibus armis
Trās iuga ſūma tuli mlctaria cymbia haeni

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Et cacabos: ⁊ quo formatᷓ caſeus orbẽ.
Phagineũ impẽſam atq̃ opas amiſim⁹ oẽs.
Quid faciã? quo me vertã: ſperata negantur
Pabula: tot caſus: tot vbiq̃ pericula cogor
In veteres remeare caſas: ⁊ cepta fateri
Conſilijs egreſſa malis: iterumq̃ per eſtus
Et montana pati longos per ſaxa labores
Heu pecus infelix: o leuo ſydere paſtor
Huc aduerte: fuit multo preſtantius iſtud
Ignoraſſe ſolum: patrioq̃ in lumine tutos
Cõſumpſiſſe dies: gelidis ſenuiſſe ſub antris
Atq̃ pati circum ripas atheſiſve per agros:
Aut vbi per virides campos ⁊ paſcua nota
Myncius it: vel qua vitreo natat ardua curſu
Concediſſe: gregẽ pauiſſe ſalubribus herbis.

gra. eſt de fame ſnialiter ⁊ catholice hoc dr. Vñ illud ſapiẽtis q̃ cito credit leuis eſt corde: itaq̃ nõ oia fame cõcredere opz. vñ monet Ouid. in arte. Nec cito credideris. Dicit aũt hic fallacẽ famã. Vñ a Vergi. dicitᷓ. Tã ficti prauiq̃ tenax q̃ nuncia veri. Itaq̃ ego audieram efferri romuleos colles quos ſeptẽ ſupra diximꝰ. Tyberi fluuiũ de quo etiã ſupra. ⁊ iõ mẽſe accẽſa cõcitata dũcẽdiq̃ euum. i. degẽdi Bonis qđ audierã hic ineſſe. Quare acceſſi huc veni. tẽtoria caſulas paſtorias ſignat. Eſtq̃ caſtrenſis ſupellectilis nomen: totum pene larẽ. Totã fere ſupellectilem pro qua larẽ quo nõnunq̃ domus ſignificatᷓ velut continẽtem poſuit. Aruis inſtrumentis. Trãs iuga montes. Tuli huc. Enumerat aũt illa arua Cãdidus. Mulctaria vaſa in que lac mulgetᷓ Cymbia vaſa ad formã cymbarum. Ahena lebetes ereos. Et cacabos. Vaſa ſunt quibus pulmentaria decoquuntur. Et orbem phagineum vaſculum rotundũ quo caſeus formatur. Hec enim omnia ex ſupellectile paſtoria ſunt. Et ſic impenſam. Viaticum ſignificat. Atq̃ operas fruſtra enim laborauimus quid em̃ profeci profecto nihil. Quare deſperanter dicit. Quid faciam nunc. Quo me vertam. quid cõſiliũ capiã. Nam ſpreta qua hic abundare ad me fama detulerat. Tot caſus ſubaudi me circunſtant ⁊ pericula. Propter quam rem. Cogor in veteres remeare caſas: ſe cogi redire ad agros mantuanos dixit. Et cepta fateri conſilijs egreſſa malis: id eſt infeliciter ⁊ inauſpicato me huc veniſſe. Dicit autem fateri qđ non eſt prudentis nunq̃ enim dicit. non puturã. Per eſtus calores ⁊ montana ſaxa per montes qua inter hinc eſt mantuam. Quãobrem dicere poſſum: heu pecus infelix. Leuo ſidere ſiniſtro ⁊ malo auſpicio: huc ad agros. romanos. Multo preſtãtius multo melius iſtud ſolum agri romani. Patrio mãtuano. tutos hoc ideo q2 ſupra dixit tot ſupeſſe caſus ⁊ pericula. Gelidis opacis. Atq̃ repete fuit multo preſtantius gregẽ cõcediſſe mãſiſſe ⁊ ſuas tenuiſſe ſedes cicũ ripas padi fluminis: de quo ſupra. Atheſis ve p agros: qui Atheſi cicũiacẽt: eſt autẽ Atheſis fluuius ameniſſimus: qui ex alpibus tridentinis ortus pado tandẽ miſcetur autor Pliñ. in. c. xv. Myntius fluuius: qui ex benaco oritur: vt dixi. Natat abdua fluuius, eſt qui vt Strabo ſcribit in lacum larium iuxta comũ intrat redituſq̃ in padum incidit oritur hic ex alpibus: vt pli. narrat. Vitreo: vt qui eſt limpidis aquis.

Caſa domus a cauatiõe dicta: nã antiqui cauatas rupes inhabitabant: vel a facile cadendo dr. Vergil. in Buc. Atq̃ hũiles habitare caſas et figere ceruos.

¶ Te tua credulitas: ⁊ me mea fallit i horas.
Vidi ego ſupreme: q̃ proſperitatis habebant
Culmina: dũ laudata petũt: cecidiſſe: necvnq̃

¶ Te tua creduli. Admonet Fauſt. nõ oia ingenti fama p̃dictis cõcedenda ⁊ q̃ tame maioris ſunt ea nonnunq̃ minoris eſſe vti

Nota.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Emerſiſſe malis: facit experientia cautos.
Hi prius explorant: ⁊ nō laudata ſequuntur
Omnia laude carēt q̄ ſunt meliora: feruntq̄
Nō ego que famā retinent: ac noīa ſeruant:
Cūcta ſuis pollēt vicibus. Luna: adria: troia
Saluia: quas nobis memorabat ſepiꝰ vmber
Nomine ſunt ſolo deleuit cetera tempus:
Si minor eſt patrie forſan mō gloria noſtre
Res tamē eſt melior laudate gloria Rome:
Quanta ſit in toto non eſt qui neſciat orbe.
Fama quidem vtilitas antiqua receſſit.
Illi priſca quibus maduerūt paſcua fontes.
Nūc hūore carēt venis aqua defluit hauſtis
Nulla pluit nubes. tiberis nō irrigat agros:
Tempꝰ aqueductꝰ veteres contriuit et arcꝰ
Et * caſtella ruūt ꝓcul hinc ꝓcul ite capelle
Hic ieiuna fames. ⁊ lāguida regnat egeſtas.

litatis que oīa admodum graphice exequit. Prius aūt docet q̄d dāni multis credulitas attulerit oſtenditq̄ cautos oīa prudentius proſpicere. Et me mea hoc additu ne amicū offendat illū ſolū ſtultitie arguendo: in horas id eſt quotidie. Habebāt culmina ꝓſperitatis q̄ in ſummo felicitatis gradu videri poterāt eſſe ꝯſtituti. Cecidiſſe in ruinam dū laudata petūt hec cauſa eſt. Nō alia em̄ res grachos nō alia Ceſarem nō alia multos eiuſdē generis ꝑdidit. Nec vnq̄ emerſiſſe ex illis euaſiſſe. Facit experientia cautos ſententialiter hoc dicitur. Hi cauti ſcʒ explorāt diligenter exquirunt ⁊ non ſequuntur ⁊ expetūt omnia que laudari audiuerunt. Itaqʒ plerūqʒ que ſunt meliora. Laude carent et fama. Fuerunt bona imo fortaſſe optima ſubaudi que famā retinent que adhuc famatiſſima ſunt: an noīa ſeruant laudatiſſima ſunt ſed nil nūc vtilitatis habēt. Sed nō mirere. nā cūcta ſuis pollēt vicibꝰ: vnde quo Terē. ait oīum rerū viciſſitudinē eſſe. q. velit Bap. dicere que quicq̄ rei habēt nō laudata eſſe atqʒ laudē habēt nihil rei habere. Aut q̄ laudis multū habēt interire que nihil. inſurgere. Hoc aūt exemplis probat. Nā luna Adria Troia Saluia. Noīe ſunt ſolo ſine re. Qđ aūt dicit Luna hec primū hetrurie oppidū fuit portu nobile: vt ſcribit Pli. in. iij. quod vt refert Stra. Selenus. i. lune vrbem ⁊ portum appellāt vrbs quidem haud ſane magna fuit. Maximus vero ⁊ pulcherrimus portus eſt multos intra portus complectens magne profunditatis vniuerſos vſqʒ adeo: vt omniū qui maris teneāt impiū facile fieret receptaculum quibus verbis oſtenditur quante fuerit ⁊ fame ei vtilitatis. Luna que nunc non obſtat. Adria hec quoqʒ vrbs fuit a qua mare adriaticum de qua ſupra dixi. Troia de hac nil attinet dicere: quid enim queam cum de hac frontonis platani conuulſaqʒ marmora clamēt oē qua Propertius in. ij. elegiarum ait. Et thebe ſteterant altaqʒ Troia fuit. Saluia hec vrbs Tracentium ruit in piceno: vt ſcribit Pli. in. iij. c. xij. in fine. Umber paſtor de quo ſupra. deleuit cetera tempus: que de ipſis circunferebantur imo adhuc dicuntur. Ut merito naſonis illud dici poſſit. Tempus edax rerum tuqʒ inuidioſa vetuſtas. Omnia deſtruitis. Si minorem. Ad hoc tendit Fauſtu. vt perſuadeat agrum Mantuanum romano fertiliorem: quare ſe quoqʒ mātuanum vt ſupra dixi ſe ſignificat patrie noſtre mātue. Res tamē vbertas ⁊ pabulorū copia. Rome laudate ⁊ quam nemo quotidie laudare deſinit ipſi fontes per quos vt dixi ex Seruio vrb. primores virtutis cuſtodes ⁊ qui doctiſſimos quoſqʒ fouebāt. Maduerunt irri

* Caſtellū paruus vicus muris circundatꝰ diminutiuuʒ a caſtro. Caſtellū etiā receptaculum illud dicitur qđ aquā publicā ſuſcipit ex quo fluit aqua fiſtulis. Frōtinus Oē plūbū ⁊ oēs ipenſe ad aqueductꝰ ⁊ caſtella et lacus ꝑtinētes inde erogant.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

gata fuerũt. nũc humore carẽt. Vñ in ſyluano dictũ eſt. Occidit Auguſtus ⁊c. Venit hauſtis vacue factis. nulla pluit nubes. Ex ꝓceribus nullis in doctos beneficẽtia exercet. Nõ irrigatꝰ vñ maior rerũ copia ſurgat. Qr tp̄s cõtriuit deleuit. Oĩa em̃ domat indomitũ tp̄s. Veteres aqueductꝰ: ſignificat aũt liberalitatẽ oẽm extinctã qua velut aqueductũ immeritos benefit. Sunt aũt aqueductus aquarũ deductiões que ⁊ aquagia dicũt: quas q̃bus aqua agatur: quibꝰ roma refertiſſima erat: qđ aperte docet Strabo in .v. ſcribit em̃. Tanta ꝑ aqueductus aquarũ vbertas influit: vt ꝑ vrbẽ atqꝫ cloacas amnes inundare videantur: ⁊ immerſe ꝓpe modũ edes ſubterraneos meatus ſiphones ac fiſtulas vndoſas habeãt. Sed nõ mirũ. nã arcus ſiue arces velis legere: que ſunt vt ſcribit Soli. vrbiũ tutiſſima loca. Arcus aũt edificia arcuata ⁊ fornices quas nũc in tẽplorũ faſtigiis p̃cipue fieri videbimus. Et caſtella: oppidula q̃dã menibꝰ cincta ſignificãt aũt aque receptacula: in qua quoqꝫ ſignificatione hic capi põt hoc nomẽ: qr dixit ſupra aqueductus: itaqꝫ dices caſtella aquarũ receptacula. Riuunt decidũt ⁊ fatiſcunt. vt dici poſſit illud Auſonii. Miremur periiſſe hoies monumẽta fatiſcũt. Mox etiã ſaxis noibuſqꝫ venit. Quare procul hinc .i. capite imitatio Vergi. Ite mee quondã felix pecus ite capelle. Nam hic ieiuna fames .i. diuitum tenacitas. que in pauperioribꝰ concedit. Et egeſtas languida effectiue. Ver. in .vj. turpem vocat ⁊ fame male ſuadam.

Aquagia.

Caſtella.

¶ Hic tñ (vt fama eſt) ⁊ nos q̃ qꝫ vidimꝰ ipſi
Paſtor adeſt quadã ducẽs ex * alite nomen
Lanigeri pecoris diues: ditiſſimus agri
Carmine q̃ priſcos vates atqꝫ Orphea vincat
Orphea qui traxit ſyluas: ⁊ ſaxa canendo
Hic alios omni tantum virtute latinos
Exuꝑat: q̃tũ tyberim Padꝰ: Abdua: Macrã
Lenta ſalix iũcũ: tribulos roſa: populos algã
Credimus hunc illi ſimilẽ: cui tityrus olim
Biſſenos fumare dies altaria fecit.
Hic ouium cuſtos ipſo vigilantior argo
Daphnide nec ſolum: ſed eo qui dicitur olim
Admeti pauiſſe greges per theſſala rura.
Doctior omne pecus ſolymi curare magiſtri
Dignus: ⁊ antiquo dignus ſuccedere patri
Qui fuit aſſyrii pecoris poſt rhetia paſtor
Humectare ſolũ: dare paſcua: ſoluere fontes.
Iſte poteſt ſeruare gregẽ: depellere morbos
Conciliare Iouem: fures arcere lupoſqꝫ
Si fauet iſte mane: q̃ ſi negat iſte fauorem:
Candide coge pecꝰ: melioraqꝫ paſcua q̃re.

¶ Hic tñ. Ad id tãdẽ q̃ cõcepat Bapt. vtit Fau. ſermonẽ liberalitatẽ em̃ ⁊ beneficẽtiã Falconis ſinibaldi ꝓthonotarii: apoſtolici a q̃ plurima accepit h̄ noſter bñficia extollit ⁊ laudat. Sꝫ hũc p̃cipue in epigrãmatis celebrat ex q̃bꝰ multa ad hũc locũ ꝑtinẽt: aut repetemꝰ cũ neceſſum fuerit. Cõtinuat aũt Fau. ſermonẽ iniicit ei Cãdido ſpẽ Fortunatius q̃ credi derit viuẽdi. vñ ait. Hic tñ q̃uis tot mala h̄ regnant. Et nos q̃qꝫ vidimꝰ ipſi: h̄ ideo addit. qr ſupra dictuꝫ eſt. credere fallaci grauis eſt demẽtia fame: q̄re dicit ſe vidiſſe nõ ſolũ ꝑ famaꝫ accepiſſe. Paſtor vt qui fiſci apoſtolici cuſtos eſſet. Quadam ducens ex alite nomen. Recte nomen ⁊ paſtoris ⁊ alitis ſuppreſſit. vt decorũ ſeruet̃ perſone. de falcone autem aue intelligit que ⁊ capis dicit̃ habet aũt pollices in pedibꝰ intro curuatos admodũ falcis qđ quoqꝫ in cpia

Falco.

Orpheus.

* Ales q̃libet auis ab alis generãdis: et tã maſcu. q̃ femi. genere ꝓfert̃. Ver. Namqꝫ volãs fuluꝰ iouis ales in ethra. ponit̃ quãdoqꝫ ꝓ veloci vt alite planta.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Concluſio grāmatib⁹ hic teſtatur. Ad hoc aūt Sinibaldus nomen ſortitus eſt Lani-
geri pecoris diues. Fuit em̄ hic ditiſſimus. Vñ de eo Bap. ait diues es: at
creſo lōge locupletior eſſes. Si meritis hoīm diuiderentur opes. Carmine
q̄ priſcos vates qualis maro Hora. Naſo atq3 orphea vincat. Fuit em̄ Fal
co eloquētiſſimus vt hic idē teſtatur. Sepe meduſeis facunda liquorib⁹ ora.
Abluit ⁊ noſtri diues remeauit ab oris. Fuit aūt Orphe⁹ trax genere Oea-
grū filius doctrina melogiaq3 ac poeſi exceſſit oēs quorū extat memoria.
Etem̄ poema mirādū edidit ⁊ ſuauitatē cātus pre ceteris clarus adeo fa-
ma excreuit: vt melodia feras ⁊ arbores ad ſe audiendū allicere diceretur.
Huc vinci hiperbolice ab Falcone dicit Fauſtul⁹. Qui traxit ſyluas ⁊ ſaxa
canēdo quā fabulā aperte deſcribit Oui. li. x. meth. Hic falco omni tm̄ vir-
tute latinos exuperat ſumma Falconis laus quam quoq3 teſtatur eo epi-
grāmate inſignis virtute Cato pompeius honore Tullius eloquio religio
ne. Numa religio probitas. Honor ⁊ facūdia tecū. Sicq3 viros Falco qua-
tuor vnus h3. Quatū Tyberim fluuium q̄ romā preterlabitur. Abdua de
quo ſupra Macrā inter lunā ⁊ Piſc. Macre tractus eſt quo Thuſcie atq3
Ligurie termino pleriq3 ſcriptores vſi ſunt. Author Strabo in. v. Leta fle-
bilis: ſalix arbor iuncū herbā nō alte exurgētē: eſt aūt imitatio Uer. ſumpta
dicit em̄ in daphnide Menalcas. Lenta ſalix quantū pallenti cedit oliue
Puniceis humilis quantū ſaliunca roſetis. Tribulos. Tribulus genus eſt
herbe ſegetibus infeſtū vnde ait Oui. Loliūq3 tribuliq3 fatigāt Triticeas
meſſes. Populus arbor albā herbā quā aqua retorquet. Sed vt breuiter di
cā. Credimus hūc Falconem illi Ceſari Aug. Tityrus Uerg. quē per Tity
rum intelligimus Biſſenos fumare dies altaria fecit. vnde Tityrus ad Me
libeū ait. Hic illū vidi iuuenē. Melibee quotānis Biſſenos cui noſtra dies
altaria fumāt. Fuit em̄ hic ille Aug. Ceſar q̄ etiā viuēs diuinos meruit ho
nores: de quo Tranqllus ſatis multa dicit. Fecit fumare. i. cui in aris ſacri
ficauit biſſenos dies: vt illicus exponit Ser. Principia mēſis vel idus oim
menſiū. Hec Falco. Ouiū cuſtos. Vñ de eodē idē ait: ducere ſopitis paſtor
potes ocia curis. Falco tuas argi more gubernat oues. Ipſo vigilātior ar-
Argus. go. Hic Aſtoris filius fuit centū oculis decoratus. Vñ Ouid. ait. Centū lu-
minib⁹ cinctū caput argus habebat inde ſuis vicib⁹ capiebāt bina quietē.
Cetera ſeruabāt atq3 in ſtatione manebāt huic Jo. ſeruandū Juno tradide
rat q̄ cōſtiterat quocūq3 loco ſpectabat ad Jo. quā vigilantiſſime obſerua-
bat donec corruptū ſomno Mercu. obtrūcauit. Daphnide non ſolū doctior.
Falco fuit em̄ doctiſſimus: vt in epigrāmatibus dicit. Palladias artes ri-
matus in oīa venit Phebee ſecreta domus primordia noſtri fontis ⁊ ethe-
ream penetrauit lumine molē. de Daphnide autē ex Diodoro plura dixi-
mus: perhibet tn̄ hic doctiſſimus fuiſſe quo doctiorē Falconē eſſe predicat
Fauſtu. Sed eo Appolline nomio: ſc3 de quo quoq3 in ſeptima. Admeti re
gis Theſſalie: qui fereti filius fuit imperauitq3 Theſſalie cuius pecora
Sctūs petrus. diuinitate priuatus ponit Appollo. Omne pecus. Totam eccleſiam Ma-
giſtri ſolymi. Petri eccleſie a domino prefecti que erat ſolymis. Petrus em̄
apoſtolus natione Galileus Chriſtianorum pontifex primus. Cum pri-
mum Anthiochenam eccleſiam fundaſſet romam profectus eſt vbi euan-
gelium predicans viginti ⁊ quinq3 annis eiuſdem vrbis pontifex vixit. Te
Hieroſolyma. ſtis Euſebius in cronico. Et diuus Hiero. de viris illuſtribus ſcribens. So
lymi galilei vel hieroſolymitani. Sunt enim Hieroſolyma prius ſolyma
vocata que condidit Rex cognomento iuſtus: author Egeſippus in quin-
to. Antiquo patri beato Petro. Qui fuit aſſyrū pecoris poſt retia paſtor. Cū
enim Simon Petrus ⁊ Thomas piſcarentur domiſſoq3 rhete ad partem
dextrā multos piſces prendidiſſent ad littuſq3 iā appuliſſent poſt multa ꝑ-

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

cepit dñs petro. paſce agnos meos: quod ſcribitur Joãnis .xxj. Sicq3 relictis rhetibus factus eſt paſtor primusq3: vt dixi Chriſtianorũ epiſcopus pecoris aſſyrij iudaici. Syrie em̃ partes: vt inqt Strabo a Cilicia ⁊ a mauro incipientes ponimus comagenam ⁊ eã que ſcelericis. Syrie appellatur et poſtea celoſitiã ⁊ pheniciam in ora: vltimam in mediterranea ponimus iudeam quibus verbis liquet iudeam partẽ eſſe ſyrie. Ponitur aũt aſſyrij pro ſyrij: ex aſſyria em̃ proceſſit Syria. Poſt rhetia derelicta. Iſte Falco põt ſeruare gregẽ. Summa laus Falconis depellere a grege. Humectare ſolum qđ iam aridũ eſt. vt ſupra oſtẽdit madefacere dare paſcua: que nulla hic eſſe es conqueſtus. Soluere fontes quos dixi nũc humore carere. Cõciliare iouem aut ſummum põtificem aut deum: vnde in epigrãmatis ait. Ue duce pontificis ſummi mihi limen apertũ. Et ſancti patuit regia magna patris. Fures arcere ab ouilibus repellere quid furẽtur ⁊ ſurripiant. Si fauet iſte Falco o Cãdide. Mane hic puta rome. Coge pecus tuũ contrahe ⁊ hinc abi. Meliora romanis aut mantua que dixiſti meliora. Sic omnem ſpem in hoc reponendam eſſe cenſe. Et hec in nonam.

¶ Finis Egloge none.

¶ Andree Laurentini enarrationes in .x. Eglogam. B. Mantuani.

Batrachus ⁊ myrmix certant ſub iudice: fontis
Curſus ⁊ aſſyrij decima mõſtratur et aruum
Fertilius dirimit litem poſt bembus amarã.

Affert hic Baptiſta carmeli. religionem de (vt dicunt) obſeruãtia: q̃ ⁊ ipſe profitebatur. docetq3 graphice litem de religione inſtaurãda habitã rometus batrachus hic partes obſeruantiũ agit: fontis. i. vere religiõis carmelitarũ ⁊ eſt permutatio aſſyrij iudaici. Eſt em̃ Carmelus mons in iudea que eſt pars ſyrie. Unde carmelitarum origo vt fons Aruum fertilior. i. preſtantior viuendi facultas et ſanctior ex quaq3 plus commodi eſt quis capturus. Bembus iſte fungitur officio boni iudicis vt Palemon apud Uerg. Atq3 pronuntiat priorem fontis alueum. i. religionis carmelitarum ſtatum ſectantium.

Maxima paſtores agitat diſcordia bembe Can.
Qui ſolymos colles galileeq3 rura colebant.

Commode ⁊ docte de controuerſia fratruz carmelitaruz de obſeruatio

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Batrachꝰ hinc myrmix illic certare ✗ parati
Judice te paucis ſi non audire recuſas:
Et niſi te reuocant maiora negotia dicent
Tu pater es vates ✗: tu ſcis cōponere lits
Jurgiaq; ⁊ blandis conuicia tollere verbis
Te quoq; pierios fama eſt potaſſe liquores:
Et vidiſſe deas quibus eſt cuſtodia ſacri
Fontis: ⁊ eurote campos ac phocidis arua.
Ipſe vbi fronde ſua tibi tēpora cinxit apollo
Dōa dedit cytharā neruos ⁊ eburnea plectra

ne ⁊ nō obſeruantia acturus ſtilo paſtorio litigātū finxit noia: ſiq̄dem. Batrachus q̄ obſeruantiū partes agit. Rana latine dicit̄ cuius gn̄is beſtiole ſub rege vno illū colētes quem ſcdm̄ fabulas expetiuere degūt. Habet tergū coloris eius fere qualē habent vellera que candida non ſunt cuiꝰ coloris interior veſtis carmelitarū eſſe dz. Myrmix autē literaliter formicam ſignat q̄ tota nigra habitū quoq; interiorem nō obſeruantiū demonſtrat imo ⁊ vitā. Nam formica in ſua repu. magriſtatus multos hꝫ q̄bus ſubeſt. Hi duo ergo paſtores certāt ſub bēbo. Cur litē oēm ꝓponit Can. Qui ad iudicē veniēs ait. O Bēbe nomē eſt eiꝰ ſub quo certaturi ſunt quē ad litē audiendam dirimēdāq; inuitat cādi. maxima diſcordia quā inter litigātes extinguere ad prudentem pertinet. Paſtorie quos ꝑ circuitionē demonſtrabit can. Qui ſolymos colles: iudeos montes inter quos eſt carmelus de quo poſt galileaq; rura. Galilea vt ſcribit pli. pars eſt iūcta Syrie. Egeſippus aūt in. iij. refert Galileam duplicē eſſe inferiorem ⁊ ſuperiorē. Inferior ab vrbe Tyberiade vſq; ad vrbē cui nomē zabulon ſupra maritima. Ptholomidis extēta lōgitudine diffundit̄. Latitudo aūt eiꝰ a vico zaloth q̄ eſt in cāpo maximo vſq; ad berſaben haud dubie deducit̄. Superioris galilee exordiū ab berſabe aperitur quo ad vici batathe fines attingat lōgitudinis quoq; eius initiū eſt thala finis eſt roptala Jordani finitimis. Galileis aūt Carmelus ante nunc aūt tyriorū finibus aſſociatus eſt: hec ⁊ plura alia ille dicit ergo paſtores q̄ carmelū galileamq; colebāt diſſidere. Vn̄ infert Batra. q̄ paſtorū obſeruantiā ptes agit. Hoc noie dicit pli. li. xxxvj. c. v. Laconē quēdam prepotentē fuiſſe. Qui in octaue porticus templū cōſtituit inſcriptionē ſui nominis ſperans qua negata alio modo vſurpauit. nā in colūnarū epyſtillis nois ſui argumentū pingi curauit. Vocabatur em̄ Batra. qđ latine ranam ſonat vt dixi. Et myrmix. Paſtor nō obſeruantium partes agens. Certare litigare pati quiſq; ꝓ ſuis dicēt paucis te iudice. Si non: aut. recu. Et niſi. t. r. m. negotia hec per interpoſitionē reuocant maiora negotia: vt iſta audire tibi nō vacet qꝛ neſcio q̄d maius habes agere. Tu pater es vatum Ut facilius ad hoc negotiū ſubeundū inducat. Virtutē et autoritatem bembi extollit candi. dicit em̄. Tu ſolus opem tu ſumma medendi iura tenes. tu ſcis cōponere dirimere diſſoluere ⁊ finire iuraq; tollere ſopire ⁊ perdere et auferre de medio litigantiū. Conuiuia contumelias. Verbis blandis ſuauibus ⁊ que nil aſperitatis habēt. Te quoq; a doctrina quoq; cōmendat. Liquores pierios potaſſe. Alludit ad heſiodum. Qui de ſe finxit ſe in vallibus aſcreis cōpertum a muſis eſſe deductumq; ad fontem hypocrenes ex quo cū liquoris aliquid bibiſſet effectus eſt poeta preſtātiſſimus. Eſt autem pieria vt ſcribit mela mons in macedonia parens domuſq; muſarum: vnde pierides dicte ⁊ liquor pierius. Pieriam autem vt autor eſt Strabo. Traces primi muſis cōſecrarūt ⁊ vidiſſe deas muſas quas nouem eſſe ꝓhibēt. Sacri fontis hypocrenes quē pegaſus equus vngule ictu eduxit: de quo Oui. in. v. plura. Solinus autem. c. xiiij. ſcribit Aganipem ⁊ hypocre-

✱ Certo ſignificat alter cornon nūq; etiā certare ꝓuocare ſignificat. Terē. Benedictis ſi certaſſet vicisſet bene.

✱ Vates a fādo dicti q̄ſi fates: diuinatores ſacerdotes ⁊ ꝓphete: vates etiam poete dn̄r a viendis ꝟſibꝰ viere em̄ vincire eſt.

Myrmix.

Galilea.

Carmelꝰ.

Heſiodus.

Pieria.

Aganippe.

Hypocrene.

Miniſterio de Educación, Cultura y Deporte

nē fontes celeberrimos in boetia. Quos cadmus pmus lraꝝ reptor dū rimatur quonā abijſſet loca q̄m equeſtris exploratione dephēdiſſet incēſa eſt licētia poetarū vt pariter vtrūq3 vulgarēt ſc3 qđ eoꝝ alter alitis equi vngula ſolicitatus foret alter potatus facūdia animas irrigaret ⁊ qđ aperta foret alitis equi vngula ⁊ qđ poti ſuſpitionē facerent literariā. alterutrius dicit cuſtodes muſas Can. Eurote cāpos repete fama eſt te vidiſſe. Eſt aūt Eurotas Laconie fluuius qui vt ſcribit Prob⁹ in Sileno ex menalio monte fontē agit. Strabo autē Por. Bleminatidē primo exoriri. Preter ſpartē labi ⁊ per longam vallē diſcurrentē paludē efficere ſcribit demū Sythiu3 ſpartes ⁊ emporiū ⁊ acree mare ingredi. Et hic lauris abundet que ſacre ſunt apollini. Unde ver. Omnia que quondam phebo meditante beatus. Audijt eurotas iuſſitq3 edificere lauros. Et phocidis arua. Phocis vt inquit Strabo ad orientē verſus ſita eſt atq3 in boream verſa vſq3 ad termopilarum oſtia ſub niuoſo potiſſimū pernaſſi vertice protenditur vbi auctor eſt Strabo delphorum ciuitas apollinis oraculo celeberrima eſt. ⁊ Parnaſius muſis ⁊ apollini ſacer. Ubi in q̄bus aruis phocidis ipſe apollo. Cinxit tempora coronauit. Fronde ſua .i. lauro que ſacra eſt apollini: q2 vt refert Pli. ſpectatiſſima eſt in mōte pernaſo. Dona dedit. puta Cytharā quā mercurius cum reperiſſet dedit apollini. Neruos id eſt fides que ſonitū in cythara reddunt Plectra quibus cytharedi fides ⁊ cythararum chordas pulſant. Eburnes ex ebore faberrime compoſita.

Pegaſus. *Eurotas.* *Phocis.*

Be. Dicite q̄nq̄dē tepidos amouit ad ignes.
Nos hiberna dies ⁊ non ſinit ire per agros
Bruma gregē: flatu boreas dū ſeuit acuto
Dū riget omne ſolū tectis dū plurima pēdēt
Styria: dū torpēt ſub aq̄s glacialib⁹ amnes:
Ocia damnant que nulla negocia tractant.
Myr. Paſtores gen⁹ infelix eſtate vagamur
Pro grege ſoliciti: ſed cū nos frigidus imber
Continet in ſtabulis: lites ⁊ iurgia ſurgunt
Bar. Qui veteres audēt ritus mutare: ſuoq3
Arbitrio: ⁊ nullis ducūt ſub legibus euū:
Hi ſunt o myrmix q̄ bella domeſtica gignūt

¶ Dicite q̄nquidem. Perſuaſus bembus audire litem ⁊ his iura reddere ait velut monet Palemō ver. Dicite quandoquidē in molli cōſi. herb. quā3 hic ait q̄nquidem tex. admo. ad ignes nos heb. dies qđ dicta qđ ꝑ experſio docte ſumpſit. Admouit iā bruma foco te baſſe ſabino. Bruma hyems ſeuiſſima. Nō ſinit ſineret autē ex arte paſtoria traductum vt hieme pecudes in ſtabulis contineātur. Boreas ventus de quo ſupra. Seuit furit ⁊ ſeue flat. Flatu acuto acri aduſtiuo vel penetrabili. Dum riget ſopitū eſt frigore. dum plurima ſtiria ſtilla glacie concreta quam facit boreas. Dum torpent rigēt frigent ⁊ currere non poſſunt. Sub aquis glacialibus cōgelatis ⁊ cruſta concretis. Sēſus aūt oīum hoꝝ eſt iterea dū Ociamur ſumuſq3 negocijs vacui vos qui certaturi eſtis dicite. Nā ocia dānant q2 ignauū corrūpūt ocia corpus vt ait Oui. in primo de pōto. Quātū aūt labor manuū noſtrarū afferat docet diuus Hiero. in regula monachoꝝ. c. xviij. Faciendū em̄ aliquid opis eſſe cēſet vt ſemper a demone occupati inueniamur. Un̄ ait egyptioꝝ monaſteria hūc ordinē tenere: vt nullū abſq3 labore atq3 ope ſuſpiciāt: non tā propter victus neceſſaria q̄ ꝑpter anime ſalutē. Que nulla negocia tractāt agitant Paſtores admoniti Partiū patroni dicere. Litē fere ꝑponūt

Lis controuerſia a limite. i. termino qđ ꝑ me inter hoīes liteſ de limitib⁹ fuerūt.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

quorum lites ⁊ iurgia deteſtans Myrmix ait. Genus infelix. hoc per appoſitionē. Eſtate vagamur. Pallantes erramus qḋ de numidarū paſtoribus ait Uer. in. iij. georgi. Pro grege paſcendo ſoliciti. nam vt ſupra in quinta dicit Cādi. Omnē operā gregibus paſtorē impēdere oportet ire redire ⁊c. Frigidus imber continet: in ſtabulis ocioſe manere cogit qḋ vt ſupra bruma nō ſinit gregem ire per agros. Lites ⁊ iurgia ſurgūt inter nos eſt enim ocioſitas omniū viciorū mater. Qui veteres audent. Proponit Batrachus ſed ita vt litem omnē in Myrmicē retorqueat illumq; plane arguat. Ueteres audent ritus mutare: tamē Menelaus apud Euripidem in iphigenia ait. Ac ſuos mutare mores haud decet probum virum. Suoq; arbitrio ducunt euum. Et id eſt qui viuunt ſine legibus vllis. O myrmix: hi ſunt bella domeſtica. Lites ⁊ iurgia cuiuſmodi Myrmiceni ſignificat batrachus.

Be. ¶ De veteri ritu: de cōſuetudine patrū
Rixa igitur vobis leges moreſq; parentum
Batrache dic: dic cur noſtrū veniſtis in orbē
Ex phenice ſolo nos paſcua vidimus illa
Uidimus herboſos felici *vligine campos
Uertice carmelis vitreis vberrimus vndis
Fons cadit: ⁊ rōco deſuꝫ nemus irrigat amne
Uidimus ⁊ iordanis aquas vbi maximꝰ olim
Paſtor oues mergens ſcabiē reſecauit auitā
Amnis hic a libano veniēs galilea per arua
Trāſit: ⁊ āpla lacu cōſurgit in equora magno
Unda coit rurſum mare fundit apertum
Urbs vbi romani de nomine dicta tyberi
Unda coit rurſum: tandem hiericunte relicta
Intrat in infames aſphalti gurgitis vndas
Hinc ſatis eſt nos orā omnē vidiſſe probatū
Dicite ⁊ hinc tandem veſtras demergite lites
Myr. Betrachꝰ audaci ſemp̄ ſeſe ingerit ore
Et mihi ſe prefert magno temerarius auſu.
Bat. Nō ego me igreſſu ꝓceſſi a iudice iuſſus
be. Pōe pedū myrmix: ⁊ tu ꝗq; batrache nō ē
Orādū armatis manibus: ſed mētibus equis
Batrache dic myrmix animi cōpeſce furorē
Interea vt venias magis ad reſponſa paratꝰ
Qui furit inſanit: qui vero inſanit: amare
Impatiens aio: nec corda nec ora gubernat
Quicquid ait vanū eſt: quicqḋ molit ineptū.

¶ De veteri ritu. Ex vtriuſq; dictis certā q̄ſtionem infert iudex quā cōfuſe propoſuerat vterq;: de veteri ritu de antiquis viuendi inſtitutis ⁊ conſuetudine modo et more. Leges moreſq; parentū. Batra. hec dici iubet regulam quā vocāt ordinis referri quam dediſſe dicit Albertus hieroſolymitanus antiſtes apoſtolice ſedis legatus ſed de hac poſt plura. Dic cur noſtrū veniſtis in orbem aliud quoq; dici iubet que duo poſt duo enarrabunt. Ex phenice ſolo ex iudea. nā ex ſtrabo. ē. diximus pheniciam ſyrie partem eſſe qui vt ait Plin. pluribus diſtincta nominibus eſt. Namq; paleſtina vocabatur qua cōtingit arabas ⁊ iudea ⁊ celedem phenice et qua recedit intus da maſcena ⁊c. hoc ideo ex Pli. ſumpſi vt intelligas pheniciam eſſe eam que iudea dicitur: hecq; nomina ſibi adinuicem cedere. nos paſcua vidimus illa ſe locorū peritū Bembus docet quo ſperetur ſe meliꝰ poſſe iudicare allegationibꝰ partiū auditis. Nā vt refert diuus Hier. in prefatiōe ad lib. paralypomenō. Queādmodū

* Uligo terre hūor nūq; ex ea recedens vn̄ vliginoſus ager q̄ ſemp̄ ē humidꝰ. varro. Solū ꝫ opꝫ cē eruderatū ⁊ ꝓ diluuium vt euerti facile poſſit: ac fieri purū nō ei ſolū ea vligo lanā corrūpit ouium ſed ēt vngulas ſcabras fieri cogit.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

grecorū iſtorias magis vt eligūt qui athenas viderunt ⁊ tertiū Uer.li. qui
a troade per leucatē ⁊ acro ceraunia ad Siciliā ⁊ tū ad oſtia tyberis naui
gauerint. Ita ſanctā ſcripturā lucidius intuebit qui iudeā oculis contem=
platus eſt: ⁊ antiquarum vrbium memorias locorūq; vel eadem: q꞉ terram
omnem mouit ⁊ rem de qua dicturi paſtores illa paſcua iudee vbi carme=
lus eſt. Uidimus herboſos felici gramine campos fertilitatem iudee ⁊ ga=
lilee ſe agnouiſſe dicit. vnde Egeſippus in.ij.ait terrā pinguē herboſam di
uerſo genere culture nitentē diſtinctam arboribus: vt q̄uis allitiat ad ſui
gratiā ⁊ fugit autē laboris ad ſtudia culture inuitet atq; excitet. Felice fer
tili ⁊ fecundificante. Uligine naturali humore. Uertice carmeli ex ſummi=
tate montis: quem ex Strab. hoc noſtro autore ſupra deſcripſimus vitreis
limpidis. Uberrimus abundantiſſimus. Fons cadit: hic autē omnia dicit
vt probet peritiā locorum illorū tenere. Hic reuera fons perhibetur fuiſſe
qui helie dictus eſt: iuxta quē deipare virginis phanū fuit vt prima ceno
bij ratio inita eſt: ſuntq; fortaſſe inde carmelitane virginis fratres nuncu=
pati. Autor Sabel. in.v. none enead. irrigat influit denſum nemus lucum
intelligit. Pauco perſtrepēte. Uidimus ⁊ iordanis aquas. Jordanē tametſi
autor hic deſcribit. Dicemus tū que de eo varie circūferunt. Ubi maxim⁹
olim paſtor.i. Jeſus chriſtus qui de ſe dixit. Ego ſum paſtor bonus. Oues
mergens.nā cū ſcabies oues tentat dulcibus fluuijs perfundēde ſunt oues
qđ Uerg.in.iij.geor. precipit dicens. Turpis oues tentat ſcabies vbi frigi=
dus imber. Altius ad viuū perſedit ⁊ horrida cano bruma gelu. Uel cum
tonſis illotus adheſit. Sudor ⁊ hirſuti ſecuerūt corpora vepres. Dulcibus **Libanus.**
idcirco fluuijs pecus omne magiſtri. Perfundūt vndiq; aries in gurgite vi
lis Merſatur: ſed qđ Bat. ait allegoricos cape. Nā oues Chriſti homines
ſunt bone voluntatis vt ſupra diximus quorū peccatum originale myſtice **Antiliba=nus.**
cum a diuo Jan. baptizaretur reſecauit: qđ hic quoq; dicit ⁊ ſcribit Mat. **iordanis.**
iij.c. Auitā quam a primis parentibus cōtraximus: q꞉ dei mandatū prete=
rierunt. Scabiē originalē culpā. Sunt qui hic de Heliſeo qui Naaman a
lepra mundauit intelligāt. quā hiſtoriā tibi repete ex.iiij. Reg.c.v. Amnis
hic iordanis fluuiū deſcribit quo ſe vidiſſe loca illa teſtetur. A libano. Li=
banus vt refert diuus Hie. in interpretatione vocabulorū hebraicorū mōs
phenicis altiſſimus eſt. Stra. autē in.xvij.li. ait duos montes eſſe inter ſe
pares. Libanū ⁊ Antilibanū paulo vltra mare incipiētes. Libanū autem
vltra tripolitanū mare circa dei faciē. Antilibanū vltra mare ſidonium ad
Arabie montes deſinere. Ex libano Jordanē cadere tacitus ſcribit dicens.
Precipuus montiū libanus erigitur. Libanus mirū dictu tantos inter ar=
dores oppacū fidūq; niuibus. idē Amnē iordanē ait funditq; qđ quoq; hic
ſentit Pli. aūt dicit hūc ex peneade fonte oriri qui amenus eſt. ⁊ quatenus
locorū ſitus patitur ambitioſus accoliſq; ſe prebens velut inuite. Scribit
tū Egeſippus in.iij. quoſdā putaſſe hunc ex eo fonte quē dicit pli. oriri: ſed
eorū errorē cōuincens ait eius fontē eſſe cxx ſtadijs vltra ceſareā cui a rotū=
ditate Fiale nomē eſt ⁊ ex eo ſcriptis quibuſdā labēs ſub peneade rurſus
ebullire ⁊ oriri quod cōperit Philippus tetraches Traconitidis regiōis
proiectis in fialam paleis ⁊ per ſubterraneos meatus apud peneadē red=
ditis. Hunc autē ideo iordanē dici volunt qđ ex iordani fontibus tandem
iunctis emanet: aut ideo qđ dari ciuitatem interfluat fiatq; inde iordanis
quaſi riuus dā verbis. Jor enim riuū ſignificat: ⁊ hic de iordanis ortu. nūc
de curſu Galilea per arua tranſit: diuidit enim Judeā: Arabiā ⁊ Autonē,
vt autor eſt Hie. Et ampla lacū cōſurgit in equora magno. Ex panio vel pe
neade nō latēti tā neq; abdito per cauos terre meat⁹: ſed viſibili per terras
atq; apto flumine incipiens ſufundere ſe. Mechimicū lacum palludeſq;

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

eius interſecat autoꝛ Egeſippus. Lacu magno nō quē facit: ſed quē interſecat in equoꝛa ampla id eſt in lacum qui eſt ad magni equoꝛis formā. A quo quoqꝫ lacu iordanis vnda fluēs coit coadunat relicto lacu ⁊ fluit iterū ⁊ lacū facit q̄ Tyberiadis mare dicit aut mare galilee fundit facit. Ex machimico em̄ lacu vt idē refert curſas ſuos dirigēs cētū vinginti ſtadia ſine vlla interfuſione progreditur vſqꝫ ad vrbem cui Julias nomen. Poſtea lacum iſtum Geneſar dicitur medio tranſit fluento. Urbs vbi romani de no-

Tyberi⁹. mine dicta tyberi. Tyberius hic liuie filius auguſtiqꝫ priuignus imperio ſucceſſit in honoꝛem eius. Egeſippus ait Herodē vrbē in Galilea condidiſſe quā Tyberiadem vocauit que vt ait Plin̄. a parte occidua Geneſaris lacus eſt: iulias autē ab oꝛiente. Unda coit coadunatur relicto lacu ⁊ fluit. Tandē duobus lacubus victis ⁊ poſt varios fluxus. Hiericunte relicta.

Hiericus. Hiericus vrbs eſt: vt refert Egeſip. in campo cui ſupereminet mōs diffuſio ⁊ nudus gignentium quem interfluit ioꝛdanus. Atqꝫ hiericunte relicta intrat in infames aſphalti gurgitis vndas. A geneſare enim fluens pluri-maqꝫ circumuagatus deſerta ab Aſphaltis ſuſcipit lacu atqꝫ in eum condit. Itaqꝫ duos lacus victoꝛ egreſſus in tertio heret autoꝛ Egeſip. Aſphal-

aſphaltes tes autem lacus in iudea eſt qui nihil preter bitumen gignit: vnde ⁊ nomē nullum coꝛpus animalium recepit lauri carmeliqꝫ fluitant inde fama nihil in eo mergi. Longitudine excedit. c. M. p. latitudine maxima. xxv. implet minima ſex. autoꝛ Pli. in. v. Mare etiam moꝛtuum vocatur: vt quibuſdam placet. Infames teterrimas vel infames quod Sodomā ⁊ gomoꝛram infames igni celeſti concuſſas abſoꝛbuerit: protendit enim vſqꝫ ad vicina Sodomoꝛum. Hinc ex dictis omnem oꝛam regionem: vnde vos veniſſe cōſtat. Quare dicite. Et hinc allegationibus: vt decet factis. Demergite: vt nihil litis inter vos amodo ſit Batra. audaci qui fieri poterit inquit Myr. vt lites demergamus cum hic ſe mihi ſemper preferat ingerit anteponit. Et id eſt temerarius botrachus. Non ego me ingeſſi: vt dicis. Preceſſi: vt dicerem. A iudice bembo. Pone pedum. Proſpectans iudex vultus Myrmicis ex iracundia imitari iubet vtrumqꝫ pedum deponere non eſt oꝛandum armatis manibus. Uetuſta enim lex erat ne quis cum telo ſenatum ingrederetur que trahi quoqꝫ poterat ad conſequētiam ne quis armatus oꝛet. Hac lege agit Cice. contra Clodium in quarto parado. ſed mentibus equis quod aperte docet Ceſar apud Sallust. Et Ualentinus imperatoꝛ ad Olibrium prefectum pretoꝛio ſcribens. C. de poſtulando. Ante omnia inquit vniuerſi aduocati ita prebeant patrocinia iurgantibus: vt nō vltra quam litium expoſcit vtilitas in licentiam conuitiandi ⁊ maledicendi temeritatem proꝛumpant: agant quod cauſa deſiperat: temperent ſe ab iniuria. Ratione enim non probris certandum eſt Betrache dic vt prius iuſſi. Myrmix animi myrmicem coꝛripit. Compeſce furoꝛem iracundiam. Nam qui non moderabitur ire: vt ait Flaccus infectum eſſe volet doloꝛ qꝺ ſuaſerit ⁊ mens. Ut venias ⁊c. nam vt inquit Ci. in. ij. de oꝛatoꝛe ⁊ ingenij celeritas maioꝛ eſt que apparet in reſpondendo ⁊ humanitatis eſt reſponſo. Qui furit iraſcitur inſanit eſt qui vero inſanit impatiens animo amaro acri et aſpero itaqꝫ nec coꝛda gubernat: quid enim boni concipere poteſt: aut proſpicere. Unde illud impedit ira animū ne poſſit cernere verū. Nec oꝛa: quia quicquid ait dum iratus eſt: vanum eſt futile: ⁊ qꝺ nil ad rem faciat. Quicquid molitur facere cōtrudit ⁊ parat ineptum eſt. quid enim faciet iratus qꝺ rei propoſite accommodetur profecto nihil quare concludit Myrmicē iraſci non debere: vt promptius reſpondeat.

¶ Bēbe gen⁹. Batrachus

attēnonē captat dū gen⁹ bal. Bēbe gen⁹ noſtrū generiſqꝫ exoꝛdia dicā

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Uenim⁹ aſſyriis (vt Cādid⁹ inquit) ab oris:
Eſt pater helyas nobis: qui ſuſtulit armis
Paſtorū oē genus: malū q̄ traxit olympo
Flāmigeros ignes: q̄ aſcēdit in ethera curru:
bē. Nobile ꝛ antiquū gen⁹ hoc ꝛ clara ꝓpago
Bat. Paſtores aliȷ quotquot p rura vagant
Omnia ſunt riui noſtris a fontibus orti.
Nos dedimus leges: paſcēdi oſtendimus artē
Quo magis hic peccāt: q̄ cū ſīt ordine primi
Primatū amittūt ſtudia incōſulta ſequendo
Nos radix: aliȷ rami ſed nos quoq; rami
A veteri radice patrum iam etate caduci
Tradidit Helyas certam paſtoribus artem
Qua curare * greges: q̄ noxia pabula fas eſt
Diſcere: u occultos imbres: ventoſq; latētes:
Quive ſalutaris foret: ꝛ qui peſtifer annus
Signa dedit nihil omiſit qđ ouilia tangat.

ſuū ſe dicturū dicit. exordia primordia ꝛ originez. Uenimus aſſyriis iudaicis: vt Candidus ait illic. Maxima paſtores agitat diſcordia Bembe. Qui ſolymos colles galileaq; rura colebant. vbi vt dixi carmelus eſt. Et pater Helyas nobis qui inde ſum⁹ profecti. Hic ex theba: vt refert Hie. ort⁹ eſt qui primus celibe vita viſus perhibet: de quo in pthe. mariana: ꝛ q̇ velut q̄dā volūt eremū prim⁹ coluerit diuerſat⁹ circa excelſas carme. rupes cuius propoſiti multos habuit imitatores inter quos helyſeum ab Helya pfectū dicunt Carmelitarū ordinem: quare hic dicit. eſt pater helyas de carmelitarū autē origine multa p digreſſionem Bapt. in .ij. de patientia. c. xxvij. Et in lib. de vita beata. c. vlti. Qui ſuſtulit armis. Legi poteſt ꝛ armis ope enim celeſti et armis: intelligiq; debet hic de quadringentis quinquaginta prophetis Baal et Lucorum quadringentis quos ad nos duxit Helyas ad torrentem Cyſon et interfecit eos ibi: ſicq; debere fieri perſuaſit Achab regi Iſrael: vt ſcribitur libro tertio Regum. cap. autem. xviij. Hyſtoriam hinc repete Qui traxit olympo flammigeros ignes: quibus aſſumpſit duos quinquagenarios ſingulos cum quinquaginta quos ad Helyam in vertice montis ſedentem Ochozias iſrael rex miſerat: quam hyſtoriam habes libro quarto Regum capitulo primo. Qui aſcendit in ethera curru: quod docetur ſecundo capitulo quarti Regum capitulo primo. Cum enim Helyas cum Helyſeo iordanem tranſiiſſet quod cuius aque iactu palliȷ in vtramq; partem diuiſe ſteterunt amboq; pergerent: inceſſeſq; ſermocinarentur: ecce currus igneus et equi ignei diuiſerunt vtrūq;: et aſcendit Helyas per turbinem in celum. Nobile ꝛ antiquum: honeſtum vel verus: cōmendat aūt iudex illud. Propago. Progenies. Paſtores aliȷ. dicit alios religionum ordines hic deſcēdiſſe quod quoq; in parthenices mariane li. iij. docet dicens. Illinc perpetuis ſeu miſſi e fontib⁹ amnes. Religio ꝛ ſacri fluxit reuerētia cultus. Quicquid habent montes pietatis ab iſto dicitur ꝛc. Paſtores aliȷ aliorū; ordinū. quotquot per rura vagantur omnia ſic diſtingue. Sunt riui velut riui deriuati ꝛ orti. A noſtris fontibus Omnes ab noſtra religione proceſſerunt: velut riui a perpetuo fonte ꝛ ceu miſſi e fontib⁹ amnes. Nos dedimus reges ex q̄bus ceteri ꝓpagando multa ꝛ imitantes ſumpſerūt. Paſcendi oſtēdimus artem viuendi normā. Qui magis. Acriter carpit inuerſionē ordinis carmeli. Hic carmelite. Cū ſint ordine primi. Nā vt dixi hi ſunt qui primi auſpice helya celibē ꝛ monaſticā vitā inſtituerunt ꝛ tenuerunt in mōte carmelo: ꝛ primi q̄ eremum incolue-

* Propago quādo ſignat gen⁹ (vt hoc loco) ꝓmā corripit. Uer. ſi romana potens itala virtute ꝓpago: qū aūt vitem vetulam ſignat primā producit. Uergi. flexos propaginis ar. Helyas.
* Curare nōnūq; ſignificat operā dare. Ci. Cura vt valeas nōnūq; incūbere. Plau. Tu q̄ agēda ſunt cura. Aliqñ mederi. Ci. Difficilius aliȷ aliȷs morbis curāt. Aliqñ reficere vel curare corp⁹ dicim⁹ cū de hoibus loquimur qđ eſt cibo lauacro et ſimilib⁹ his operā dare. Ho. Corpora curam⁹: feſſos ſopor irrigat artus.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

runt. poſt hinc ſumpto exemplo ceteri ordines cõſtituti ſunt. Sunt ergo carmelite primi inſtitutione ordinis. Primatum amittunt principatum: ſtudia inconſulta ſequendo imprudenter viuendo. Sed vt ad rem redeã. Nos carmelite ſumus ordinum radix principium ⁊ fons origo. Alij fratres aliorum ordinũ aut alij ordines ſunt rami ab noſtra radice manantes ſumpto exemplo quod ſupra dixi: ⁊ nos quoq; ex parthenice tradidit Helyas. Hũc dicit artem modumq; viuendi ⁊ paſcendi dediſſe. Qua arte. Noxia pabula fas eſt. Allegorice dicit qua arte poterimus dicere vitia q̃ ſunt venena peſſima anime: cum contra virtus illius optimum ſit pabulũ. Unde admonet Perſius. Petite hinc iuueneſq; ſeneſq;. Certum animi ſinent miſeriq; viatica canis. Et occultos imbres. Quando pluuie ingerãt: quam rem multis pronoſticis docet pli. in. xviij. naturalis hiſt. c. xxxv. Et ver. in. j. geor. Que tibi hinc ſi placet repete. Uentoſq; latentes occultos. de quorum figura idẽ pli. in eodem ⁊ ver. Et Helyas ſigna dedit quibꝰ dignoſcere lʒ qui feret bonus. Salẽ peſtifer letalis: ⁊ qui peſtem afferre poſſet. nihil omiſit Helyas reliquit. Quod ouilia tentat quod ad curam paſtoriam pertineat.

¶ Sed fons ille. Poſtq̃ breui docuit generꝫ p̃mordiũ queritur de fonte quẽ mutatum eſſe ait: id eſt de vi. reli. ordinis carme. quã penitus inuerſam eſſe dicit. Sed fons ſiue de fonte de quo ſupra diximus ſiue allegoricos de ordinis regula. Alueus cadens Tã nitidus quõdam quãdo ſecundum veram ⁊ integram regulam viuebatur, lympidꝰ purus. Tramite alueo mutato inuerſo. Patet id. Id dicit manifeſtum eſſe: qꝛ omnem illã oram Bẽbus quoq; vt ſupra retulit vidiſſe ſe teſtatus eſt: idq; ait ſecundum veram iuris regulam que ait. Certior amplius certiorari non debere: quare id dicit patere: qꝛ iudex ſcit. Currit in auſtrum allegoricos in corruptionẽ eſt enĩ auſter corruptiuus maxime: de quo poſt multa ex Ariſt. Sed priꝰ ibat ad ortum ſolis ad ſalubritatem ⁊ ad eurum: qui ſalubris eſt ⁊ bonus: allegorice ad deum in quem bona omnia diriguntur. Extat adhuc apparet et eſt vetus alueus trames per

Auſter.
✱ Laniciũ lana q̃ de ouibus deciditur. Uer. i. georgi. Si tibi laniciũ cure: primũ aſpera ſylua.

¶ Sed fons ille fluẽs carmeli rupibus altis.
Tam nitidis quõdã: tã dulci limpidibꝰ vnda
Tramite mutato (ptʒ id) mõ currit in auſtrũ
Sʒ prius (extat adhuc vetus alueus) ibat ad
ortum.
Hi curſus fecere nouos: liquere priores
Quos dederat riuos veterũ prudentia patrũ
Quid tibi ſiue nouo currat ſeu tramite priſco
Dũmõ fecundis humectet paſcua lymphis?
Et q̃d de celi quereris regione per auſtrum:
Solis inter melior vitis que reſpicit auſtrũ
Et melior legitur libycis de collibus vua.
Bat. Et melior taxus boreã q̃ reſpicit: ergo
In boreã melius poterat decurrere riuus:
Paſtores ⁊ cura pecoris male ſane relicta
Sermonẽ de vite facis: quaſi legibus hiſdem
Grex ⁊ vitis eant: nec qđ diſcrimen in vndis
Graminaq; ⁊ ventis noſti ⁊ q̃ noxius auſter
Sit pecori: diſce a roma ſi noxius auſter
Cur mutineſis agri pecudes ſũt vellere fuſco
Cur clytumnus habet niueas: cur Mantua
molli.
Lanicio ✱ excellẽt: veronaq; proxima mãto?
Unde hec multiplici rerum variantia forma?

quem

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Non aliunde niſi a celis ⁊ gramine:⁊ vnda
Candide vtrūqꝫ pedū procul hinc(rogo)protinus aufer. Bem.
Inter eos hodie video bellū acre futurum
Clam cape:⁊ auferto ſubter ſarmēta recōde.

quem fluebat fons.i. alterius vite aliquid ſupereſt quā;preſtātiorem dico:nō em̄ adeo verꝰ ordo immutatus eſt:vt ex eo nihil ſuperſit.hi quibus cū cōtendo corā te:id eſt carmelite non obſeruantes. curſus fecere nouos genus vite ⁊ normā immutarūt. Liquere priores curſus fontis ⁊ vite. Riuo fonti:qui ex carmelo fuit:id eſt religioni. Veterū patrū Helyſei ⁊ aliorum. Quid tibi cōtentio maxima ex batrachi dictis oritur: dicit em̄ Myrmix quid tibi q̄d ad te. Sine nono quum nos feciſſe dicis. Sine priſco ouem nos reliquiſſe autumas. Fecundis fecundicantibus ⁊ abundātibus lymphis aquis. Et quid de celi quereris regione. Mundum perhibēt partibus quatuor e regionibus notari. Oriente: Occidēte:meridie ⁊ ſeptētrione. Harū quaſdā alijs preſtantiores putāt orientem puta ⁊ occidentē ceteras corruptiores:q̄ꝺ non intelligens Myrmix ait ⁊ quereris de regione celi ⁊ mundi. Per auſtrum.i.meridiem vnde flare ſcimus auſtrū. Solis iter qui q̄ illac tranſit in eaqꝫ parte puriſſimus eſt ſignificat partē quoqꝫ preſtantiſſimam eſſe ad quā fons etiam tendens preſtātiorem: hec myrmix Sed hoc negabit Bapt.nam hec conſecutio eſt quā iuniores dialectici materialem dicunt. Si enim ſol melius per meridiem tranſit non illico ſequitur vt fons quoqꝫ illac preſtantius fluat. Non enim in conſimili dicet Bap. conſecutionem tenere ſic. Taxus qui ad ſeptētrionem ſata eſt melior extat ergo fons ⁊c.q.d.non. Melior vitis que reſpicit auſtrum. Columella in.iiij. lib.c.xxj.ait vitiū quoſdā ſurculos meridiano aere gaudere.ver.in.ij. Geor. Cauitiquꝫ edictꝰ auſtro.⁊ cilicē curius inuiſam paſcit aratris. Hic tibi ꝑualidas olim multoqꝫ fluentes. Sufficiet baccho vites. Et melior vua legitur de collibus lybicis vel qui in lybia ſunt ⁊ ſub meridie:quod ſi ita intelligere poſſumus vitibus marcotidibus quorū abundātia magna eſt in egypto affrice parte:vel collibus libicis qui ad meridiem ⁊ libiam ſunt verſi atqꝫ reſpiciunt. Quos dicit bacchum amare Vergilius. Et melior. Negat velut dixi. Bap.myrmicis conſecutionē docetqꝫ non in ſimili tenere. Taxus arbor a qua toxcica venena dicuntur quam archadia eſſe iam preſentis veneni dicit Plin̄.vt qui dormiant ſub ea cibum ve capiant moriantur. Aquilonem autem ⁊ frigora amat:vt ait Vergilius in.ij.georg. Boream aquilonem ⁊ ſeptētrionalem. Ergo in omeli.po.de rimis.de quo nunc ſermocinamur imo contendimus profecto nos tibi imus inficias. Paſtores. Paſtorē paſtoria tantum ⁊ curare ⁊ ſapere debere dicit Bapt. Unde ad villicū ſcribens Flaccus ait. Quam ſit vterqꝫ libens cenſebo exerceat artem. Quare tuo myrmix reprehenſibilis pecoris:quod ſolum curare deberes de eo ſomniare eo te oblectare. Sermonem de vite facit qui ſermo vitium ebrietatis in te notat:quia qualis quiſqꝫ eſt talia profert ⁊ loquitur. Quaſi legibꝰ eiſdem. Grex ⁊ vitis,cant quaſi eodem modo iſta curare oporteat q̄ꝺ certe negamus:q̄ꝺ quoqꝫ docet Vergi.in.ij.georgi.illic. Sin armenta magis.⁊c.cū paulo ſuperius monſtrarit qualem campum vitibus curare debemus. Eſt em̄ multum diuerſus paſcuorū campus ⁊ vinetis quod hic cenſet:ait em̄. Nec quod diſcrimen differentia ⁊ diuerſitas ſit ⁊ ꝙ alie alijs preſtantiores ſint in vndis aquis:dē quarum differentia lege ſi placet Plin̄.xxxj. lib.c.ij. ⁊.tertio. Gramine herb.ſepe em̄ refert quibus verſentur in herbis. Et ventis de quibus nunc. Nec noſti ꝙ ſit pecori noxius auſter:itaqꝫ dicit: diſce a roma ſi noxius auſter eſt:vbi cum flat varij ⁊ graues morbi inſurgūt. Quaſ

Mūdi partes.

Taxus.

M

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Auſter. re Uergi.in .j.georg.vocat Arboribuſq3 ſatiſq3 nothum pecoriq3 ſiniſtrum.
Unde Ariſt.ſect.xxvj.probl.ſcribit.Auſtrum fetidi halitus cauſaʒ eſſe quo
niã humida ⁊ calida corporã reddit que maxime putredini oportuna ſunt
⁊ homines ſpirantibus auſtris grauiores inualidioreſq3 reddit quod hu-
mor corporis flatus eius calore tabeſcens multus ex pauco redundat atq3
humor grauis leuiſq3 ex ſpiritu conſiſtit:quas ob res vires debilitari neceſſe
eſt.Auſtros quoq3 refert ſiccos ⁊ aque vino expertes febrem cõtrahere:hu-
morem enim calidum alienum in corporibus creãt.quippe qui natura hu-
midi ⁊ calidi ſunt:quequidem qualitates febrice ſunt.Febris enim in earũ
conſiſtit exuperantia. Sed de hoc ſatis.Cur mutinenſis agri. Mutina ci-
uitas eſt in italia circa padum inter cremonam ⁊ ariminũ ſita autor Stra
bo in.v.Hanc dicit habere oues nigri velleris precipuas hoc concedit pli
Mutina. ni.Pollentie que iuxta alpes eſt.Fuſco nigro.Strabo in.v.ait loca muti-
nentia.et ſcutanas fluuio adiacentes mollia ⁊ longe aliis omnibus preſtã
tiora ferre vellera de nigris nil loquitur. Cur clitumnus habet niueas.
Hic fluuius eſt in faliſco vt ait plin.in.ij.cuius aqua potata candidos bo
Clitũnus. ues facit.Referam ego hic amnes paucos ⁊ fontes qui certum preſtent po
tu pecudibus colorem inter quos clitumnus de quo iam dictum.Mela in
boetia nigras facit pecudes. Cephiſus ex eodem lacu profluens albas.
Rurſus nigras penitus.Rufas iuxta illum zanthus.autor plini.in an-
zanthus. dria autem vt ſcribit Ariſto.de na.animalium.lib.iij.Duo quoq3 ſunt flu-
uij quorum alter candorem:alter nigriciem pecoribus facit in boetia So-
linus ait vt opinatur Uar.duo flumina eſſe natura licet diſpari: miraculo
tamen non diſcrepante:quorum alterum ſi ouilium pecus debebat pullũ
Uerona. fieri quod induerit.Alterius aſtu quicunq3 vellera fuſca,ſunt in candiduz
verti.Cur mantua molli lanicinio excellit. Lana diximus autem loco pa-
do adiacentes vellera mollia ferre.Lana autem laudatiſſima vt cenſet pli
ni.apula et que in italia greci pecoris appellatur alibi italica.Tertium lo
cum mileſie oues obtinent. Apule breues vllo nec niſi ponulis celebres.
Circa tarentum canuſiumq3 ſummam nobilitatem habent. In aſia vero
eodem genere laodicee alba circumpadanis nulla prefertur.Uerona q3 p-
xima manto.Uerona cenomanorum vrbs eſt quam galli condidiſſe per-
hibentur vt vult Ptho.in.ij.lib.tabula.vj.europe.Stra.in ſubrium eſſe di-
cit mediolanoq3 propinquam ⁊ ampliſſimam ciuitatem.Sempronius au-
tem in diuiſione italie veronam dicit a vera tuſcorum familia eſſe:eſt autẽ
vt hic quoq3 putat mantue proxima.Manto datiui caſus eſt: ſed grece.
Fuit autem manto Thereſie filia que patre mortuo in italiam profecta.Ex
tiberi filiũ genuit quem ocanũ aut bianorem dicit:qui poſt de noie matris
mantuã vrbẽ condidit.autor eſt Ser.in.x.eney.pli.autẽ etruſcorum colo-
niam eſſe:vnde hec rerũ variantia varietas ⁊ differẽtia rerum multiplici
forme effectu vario.Non aliũde reſpõdet Bap.Niſi a celis vel ventis a gra
mine ⁊ vnda.Qui etiã rem docet Ari.li.vj.de natu.animaliũ.c.xix.ait enim
pabulũ ⁊ aquas ⁊ ventos pecudibus nõ parũ cõferre.nã ⁊ aque faciunt vt
femine mareſve cõcipiant ad hec aquilonis flatu mares potius cõcipiunt
auſtri femine.Uis tanta aquilonis eſt vt vel qui nõ niſi feminas pariãt im
Manto. mutet ad prolis maſcule procreationẽ ſpectare ad aquilonẽ op3 cũ cocũt fe
mine:qđ etiã Pli.in.vij.cenſet.c.xlvij.Cãdide vtrũq3 Bẽbus dignoſcẽs myr
micẽ exaſperari verbis batrachi:quia veritas odiũ parit.Ad aurẽ batrachuʒ
alloquit pcipitq3 dicẽs vtrũq3 pedũ baculũ quẽ coegit vtrũq3 ſupra depone
re protinus ſtatim inter eos Bapt.⁊ Myr.bellũ ꝯtentionẽ ⁊ pugnã.Clã ca
pe occulte ſubterfurare:⁊ auferto remoue inde ſuper ſarmẽta vitiũ palmi-
tes ⁊ reſecamina in faſces collecta vt difficulter reperiantur reconde.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Ba. Bēbe mihi tecū ſermo eſt: dū viximꝰ vna
Dum cōe pecus nobis fuit: hei mihi quātum
Dedecꝰ: heu q̄t ſunt pecudes incōmoda paſſe
Nec merſare gregem fluuio: nec vellera certis
Temporibus ſicut mos eſt tondere licebat:
Nudabāt ſpineta pecus: nudata ſecabant:
Terga rubi: ſcabie cutis aſpera: tabidꝰ humor
Peſtis: ⁊ in totum ſerpebant vlcera corpus.
Multū igit̄ refert pecudes q̄ pabula carpēt:
Flumina que potent ⁊ qua regione morētur:
Dic mihi dic myrmix priſcū cur lana colorē:
Perdidit: hec gregibꝰ q̄dnā noua vellera fecit
Cur pecus eſt nigrū qđ erat melioribꝰ annis
Clarū: immutatum mutati vellera mores:
Bembe ad te redeo: paucis abſoluere nitar.
Sed quo digna omni tua ſit ſententia laude
Vera loquar: tu iura tenes: ego facta docebo
Judicium reddit verum enarratio vera.

¶ Bēbe mihi. ꝯuertit Ba. ad bēbū ſermonē quē innuit virū eſſe multa rōne preditū cōtra aūt Myrmicem nulla: q̄re ait dū viximus vita: ita vt melior viuendi inſtitutio a deprauata iſtorū quos tutatur myrmix vita nō ſeiuncta erat. Dū cōe pecus nobis fuit: ita qđ indiſcrete ſub vno paſtore pecꝰ erat. Hei dolētis eſt. Quātum dedecus. q. d. maximū. Nā dū ab regula abierūt: q̄d non indecoris meruerūt. Quot incommoda quot dāna ⁊ mala. q. d. plurima. Que q̄dē mō enumerat: nec merſare gregē fluuio. Ex vergilio ſupra diximus oues dulcibꝰ fluuijs ſolitas a magiſtris lauari. Cū turpis oues tētat ſcabies aut ne tentet. Vñ etiam Columella p̄cipit mari vel flumine abluendum. Sudorē eſtiuum ne ſcabiē inducat qđ diligēter ante vidēdū eſt. Merſare perfundere ⁊ lauare. nec vellera: que dicta ſunt vt tradunt a vellendo: quia ante vſum tondendi Lane ſolum velli ſolebāt. Certis temporibus: in quibuſdam regionibus tempore maij tondentur: alibi iulio quod quoq̧ Pli. notat. lib. xviij. c. xxvij. in fine. Et propterea nudabant ſpineta pecus: vellendo lanam vepres pecus nudant: q̄ ne cōtingat. Primū aſpera ſilua vt ait Maro. Lappeq̧ tribuli abſint Sed aliud inde malum eſt. nam nudata ſpoliata a lana qua ſe in pluuias et ventos et ſpina defendunt. Rubri vepres et ſentes quod quoq̧ Vergi. ait Et hirſuti ſecuerunt corpora vepres. Ex quo ſequitur ſcabie cutis aſpera. Ex enim veprium ſectione ſcabiem etiam Vergi. fieri ait. Cutis aſpera eriguntur enim hinc puſtule quedam que corpus totum exaſperant. Tabidus humor ſanies fluida que ex puſtulis eſt que quo aſperior eſt quoq̧ magis prurit eo difficilius tollitur autor Celſus lib. v. Peſtis contagium hoc et morbus: que autem ſoleant aut debeant remedia adhiberi docet Vergi. in. iij. Vlcera vulnera que ex vlceribus reſoluuntur. Serpebant ſurripiebant ⁊ debacchantur in totū corpus miſerarum pecudū. Multum igitur. Conſecrarie dicit Bap. hinc deducit multū intereſſe que pabula carpant que ſit tibi lanicium cure leta eſſe non dn̄t monetq̧ Verg. Fuge pabula leta. Flumina que potēt aquarum varietatē pro re ſatis ſupra oſtendimus. Et qua regiōe morent maneant. Qđ vt facile tibi monſtrem ⁊ aliqñ interrogent dic mihi dic myr. priſcum cur lana colorem perdidit ⁊ de habitus ⁊ veſtis interioris colore allegoricos ſentit qui natiuo vellerū colore q̄ preter candidū eſt eſſe debet: quē nos Tholoſeburē vocamus hic tñ qđ de pallio etiā fertur dicā ⁊ que ſcripſit Sabellicus Eneade. ix. in hec tempora quibꝰ thomas mauroce-

Vellus.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

nus antiſtes biſantij creatus eſt cōferūt quidā Carmelitane familie ortū. Res haud dubie a carmelo monte ſyrie eſt: qđ et nomen ipſum arguit. Eſt carmelus quū aliorū quorūdā ꝓphetarum. Tū helie ⁊ heliſei incolatu in ſyria nobilis: id credo ſecuti anacoritarum nō pauci nūero locū tenuerunt. Qui demū Almerici antiocheni antiſtitis opera in vnū coluere cū antea ſparſim circa montē agitarē tum primū igiť ⁊ honeſta precipiēdo ⁊ patiē do humiliter ⁊ ſub vno aliquo agere ceperūt: fuit forte iuxta fontē q̄ helie dictus eſt deipara phanū in eo mōte: hic prima cenobij rō inita eſt: ſuntqꝫ fortaſſe inde carmelitani virginis fratres nūcupati: incidit hec ꝓma inſtitu tio in alexādri tertij tpa. Verū qꝛ neqꝫ vite inſtituto neqꝫ cultu neqꝫ cerimo nia vlla nitebať nouus ille cetus abortus quidā nō lex legitime inſtituta viſa eſt a principio. Verū ita originē arbitrati ſunt q̄dā que anno poſt cir citer q̄nquageſimo ſecuta eſt innocētij tertij pōtificatu Albert⁹ hierofoly mitanus antiſtes apoſtolice ſedis legat⁹ his in eremo agentib⁹ certā ob ſeruatiōis dedit formā ex baſilij inſtituto quedā mutuatus. Attributū eſt palliū v̄ſicolor ex albo ⁊ canuſino terculatū quali v̄r helias propheta olim vſus. Creuit familia hec breui lateqꝫ in multas diffuſa eſt regiones eratqꝫ vbiqꝫ grat⁹ ⁊ ꝓpheticus pallij habitus. Ceterū quo magis luxurioſa erāt incremēta eo plus inuidie apud multos noue religioni cōflabatur: eſtqꝫ ob id multipharia oppugnata. Honori⁹ tertius pallij formā ademit velut religioni parū cōuenientē ꝓ circulo ⁊ verſicolore albū eſt illis ita vt ſub eo canuſinati eſſ. nt ſic vterqꝫ color retentus de pallio nō cōqueritur hic Bap. ſed de interiore. Et quidnā fecit noua vellera lanā noui ⁊ alterius coloris q̄ ordo expetit. Cur pecus eſt nigrū nigro penitus ex piceo colore indutū qđ melioꝛib⁹ annis quib⁹ recte ſecūdū obſeruationis formā viuebať. Cla rum coloris clari quē ſupra vernacule burellū dixi. Immutarūt. rñdet ſibi ipſi Bap. retorquet cauſam in deprauatos mores qui qꝛ ſuperbis veſti bus ⁊ ſumptuoſis voluerūt indui putarunt parū inter nigrum et natiuū illū colorem intereſſe vtqꝫ ſatis ad picenni ⁊ nigrum accedit nō venit ſicut pro illo nunc capere. Vellera lane colorē et velleris Sed Bembe ad te re deo. Paucis abſoluere meā cauſam nitar conabor. Sic rurſus captat at tentionē. Sententia quam ferens. Verū loquar. rōnem poſt dabit. Tu iura tenes quorū periti ſſimus de nobis ſuſceptus arbiter iudicare ſancte pote ris. Ego facta docebo quibus auditis ſententiā elicis. Nam iudiciū reddit verū Sententis catholica et pulcherrima. qui enim vere iudicare poterit arbiter niſi partes vera narrent: profecto nullo modo.

Carmelitane familie ortus.

Riuus.

C His aiaduerſis. Cū ego inq̄t Bap. tot morbis affectas pecudes viderem. tot dāna quot patiebātur pecudes venim⁹ ad fontē in quo pecudes noſtras laua remus. Velut in arte paſtoria ꝓcipiť. Riuūqꝫ alueū fōtis. Eſt aūt riuus vt ſcribit Vlpian⁹. xliij. lib. ff. Loc⁹ ꝑ lōgitudinē depꝛeſſ⁹ q̄ aq̄ decurrat. Hui⁹ ergo caput q̄rere voluit Bap. Scrutari perquirere. Tu prouide myrmix interea dum riuum ſcrutabar. Venabere ſignificat illum

C His aiaduerſis egre tot damna ferentes
Venimus ad fontē: riuumqꝫ a vertice ſummo
Scrutari mihi cura fuit: tu ꝓuide myrmix
Interea nidos auiū: vel dorchada paruam
Venabere tue/que dona darentur amate.
Myr. Bēbe vides, vt apte ī me ꝯuitia torq̄t
Auguror iſta manu lis eſt non ore agitāda:
Mos mihi nō ligua maledicta refellere dextra
Cād. Batrche ne verū taceā linguoſior eq̄ es.
Iurgia bilem acuūt: conuitia pectus acerbāt
Nō tibi cū puero res ē: nec homūcio myrmix

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Res male tuta viros lingua irritare ꝓterua
Ba. Da veniā myrmix amitā proferre volēti.
Neſcio q̄s mihi miſit ī os (malꝰ error) amatā
M. Do veniā: caue ne rurſū me voce laceſſas.

rebus leuibus intētū fuiſſe dorchada paruam capreā ſyluestrē: q̄ grece dorcas dicitur. Tue que dona darenſ amate: ſic myr. quoqꝫ arguit Uoluptatis venenerie. Amate cui plura ꝙ ſatis eſt cōferre pōt mouetur autē vt plurimū leuibus rebus q̄ in arte aperte Naſo docet: Bembe vides. Exacerbatus myrmis Bat. verbis conqueritur ſe ſic tam turpiter ab aduerſario notari vt quē amoris turpis inſinuet. Aperta etiā cōmunia te cōuitia cōtumelioſa verba. Auguror vaticinor. Iſta lis ciſcordia hec ⁊ litigatio eſt agitāda: tractāda: deffinienda. Manu vi ⁊ pugna. Non ore. Sermone quod ꝙ dedeceat ſupra ex Ualētiniano docui. Mos eſt mihi refellere confutare ⁊ retorquere maledicta tā aperte in me iacta dextra quaſi velit dicere armis. Nō lingua. Qua fortaſſe dicere poteſt quod ait Aiax ouidianus. Sed nec mihi dicere promptū. Nec facere eſt iſti. Batrache ne verum taceā. Arguit minime licentie ⁊ loquacitatis Ba. Candidus quē dixit eſſe linguoſiorē equo. i. locatiorē alluditqꝫ ad rane naturā. Quā docte Ouid. in. vj. metha. canit. Sed nūc quoqꝫ turpes litibus exercent linguas pulſoqꝫ pudore. Quāuis ſint ſub aqua; maledicere tentant. vox quoqꝫ iam rauca eſt inflataqꝫ colla tumeſcunt ipſaqꝫ dilatant patulos conuicia rictus Et cetera. Linguoſior equo vltra quam ſatis eſt. Iurgia bilem acuunt coleram mouent: quia furorez durus ſermo ſuſcitat. Acerbant: exaſperant: ⁊ ad acerbitatem acuunt vt facile ſic q̄s excādeſcat. Non tibi cum puero res eſt quando cum Myrmice cōntendis. Nec homūcio myrmix alludit ad formice quantitatē que etiam ſi parua ſit prudēs eſt ⁊ diligēs: imo ⁊ fortis: vt que ſepe onera ſe maiora in cauernā detrudat: vt dici hic poſſit quod Papinius de Thideo ait. Maior in exiguo regnabat corpore virtꝰ. Et Uerg. Utilior thideus ſic quicꝙ credis Hemero Ingenio pugnax: corpore paruus erat: qualē intelligi nunc vult Cādidus eſſe myrmicē. vnde Alexander Aphro. ſcribit hoīes breui corpore prudētiores magna ex parte eſſe ꝙ qui longo. Animus em̄ toto in corpore coactus ⁊ cōptꝰ manet ſi breue eſt. Si lōgum paſſus per longitudinē extollit ⁊ hebetaſcit. vnde Homerus vlixem breuē ac prudentiſſimū refert Aiacem longū ac ſtultiſſimum prodidit. Res male tuta ſententialiter hoc dicitur irritare ad iraz excitare: proterua iniurioſe ⁊ que nemini parcat da veniam. Petit Bat. hāc culpam ſibi ignoſci: ſed ironice tamen Amitam dicere inquit volui hec amite tute dari. Eſt autem amita patris ſoror cum matris dicatur matertera. Neſcio quis ridet: ſed occulte ita vt habes Myrmix non perpendat. Miſit in os neſcio inquit quomodo errauerim: vt pro amita amatā dixerim. Do veniam ignoſcit Bat. myrmix admonetqꝫ: vt ora modo cohibeat. Caue vltima breui eſt. Hor. Uade vale caue ne titubes mandataqꝫ frāgas: voce proterus laceſſas irrites.

Dorchas. — Homo breuis ⁊ pu. — Amita.

* Lacuna a lacu fit eſtqꝫ aque collectio: quam nen nulli luſtrā nominānt. verg. in Georg. Preſertim in certis ſi menſibus amnis abūdās. Exit: et obducto late tz oīa limo: vnde caue te pido ſudant humore lacune.

¶ Alueus exelſa ſaliens de rupe* lacunam
Foderat: ⁊ clauſis ripas equauerat vndis.
Gurges erat textu ſyluarū vmbroſus opaco
Denſaqꝫ ſepierāt triſtem ſpineta * lacunam.
Mille venenorum ſpecies in gurgite vidi.
Mille ſecus ripas in opaco margine: mille

¶ Alueus excelſa. pergit Bapt. narrare quicquid cum ad fontem riuiqꝫ caput venit viderit expōit. Alueus aqua per alueū defluens. ſaliens manās de rupe carmeli. Lacunā lanā ⁊ receptaculum quo aque defluētes colligunſ

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Per nemꝰ ad nymphas ſinuoſo ſerpe greſſu
Obſtupui: ⁊ rapido rediēs ad ouilia curſu.
Incipio paleas furca verſare tricorni.
Ecce caput tollit coluber: linguaqꝫ triſulca.
Sibila: inflantur fauces: nepa liuida tendit
Brachia: ventroſus profert veſtigia buffo
Vipera per ſtipulā gradiēs ſtrepit: o loca dixi
Non pecori tantū verum ⁊ paſtoribus ipſis
Noxia: mox grege diuiſo: de ſedibus illis:
Paſcua queſitum triſtis meliora receſſit.
Perqꝫ iter antiquū fontis noua flumia duxi
In campos: vbi prima ſuos aurora colores
Explicat: ⁊ croceos phebi redeuntis ad ortus
Hic mihi ſecunde pecudes: hic paſcua leta.
Et ſine labe liqꝛ: dulces ſine crimie nymphe
Nec loca primeui ſunt que coluere parentes:
Signa caſe ſuperāt puteus carioſaqꝫ lingua
Fixa ſeiuncta pedum * diſcrimine ſeptem.
Et focus et lacera que cingitur area ſepe.

aut quam faciunt. Foderat cauarat et clauſis equauerat vndis .i. lacunā aq̄s repleuerat: vt ad marginē vſqꝫ aq̄ afflueret. gurges lacuna illa erat vmbroſus. obūbrabat. Textu condēſatiōe ſyluaꝝ fruticum ⁊ veprium. Denſaqꝫ id expoſitiue ſpineta pro ſpinis poīt. Spine eñ ⁊ vepres ſepierant ambierant ⁊ velut ſepibus clauſerāt. Triſtem vmbroſam vel triſtē effectiue ob ea que ſequūtur. Nā mille venenorum ſerpentiū venenatorum. Species gñā in gurgite in lacuna que intus erāt ⁊ natabāt. Mille ſecꝰ ripas iuxta in qua ſignificatione praro reperit in opaco tenebroſo: ⁊ iō viridi margine extremitate. Per nemus ꝑ dumos ⁊ vepres qui lacunā ſepiebāt ad lymphas ad aq̄s. Sinuoſo per ſinus eñ ⁊ ſpinas gradiuntur. Allegorice autē ſignificat religioſe corruptā repiſſe ⁊ moribꝰ malis imbutā. Obſtupui cū hec vidi totꝰ tremui. Et rapido rediēs ad ouilia curſu: ad q̄ pecudes meas deduxerā incipio paleas. Ut oues meas egregie curarē illiſqꝫ ſubiecturꝰ ſtramina. nā precipit Maro. Et multa duram ſtipula filicumqꝫ maniplis. Sternere ſubter humum glacies ne frigida ledat. Molle pecus ſcabiemqꝫ ferat turpeſqꝫ podagras. Vel quod late. Illa venena manaſſe putabam vt ouilia quoqꝫ teneret: contra quod iubet Vergilius. Diſce et odoratam ſtabulis incendere cedrum. Galbaneoſqꝫ agitare graues nidore chelidros. Sepe ſub immotis preſepibus aut mala tactu. Vipera delituit celumqꝫ exterrita fugit aut tecto aſſuetus coluber ſuccedere et vmbre. Peſtis acerba boum pecorumqꝫ aſpergere viros. Fouit humum. Cape ſaxa manu cape robora paſtor. Tollentemqꝫ minas et cerula colla tumentem deiice ⁊ cetera. quod quoqꝫ vt agerem incipit verſare paleas. Tricorni tridenti et tricipiti. Ecce de inſperato dicitur. Tollit leuat. Coluber ſerpens. Triſulca trifida inflatus fauces. Tumeſcunt ſibila colla. nepa ſcorpius qui a ſcorpizo dicitur quod eſt ſpargo diſtendit enim brachia: ad quod alludit Bapt. hic cum dixit. Nepa liuida tendit brachia. Ferit autem obliquo ictu et inflexo ſemper cauda in ictu eſt nulloqꝫ momento moueri ceſſat ne quando deſit occaſioni. Venenum ab iis candidū fundi. Apollodorus author eſt. Geminos quibuſdam aculeos eſſe mareſqꝫ ſeuiſſimos cenſet. Venenū aūt oībus eſſe medio die cū incanduere ſolis ardoribus itemqꝫ cum ſitiunt inexplebiles potu conſtat ⁊ ſeptena caude inter-

* Diſcrimen ſeparatio differētia. Salu. Laudamus diuitias: pſeq̄mur inertiā. Iter bonos et malos nullū diſcrimen eſt.

Miniſterio de Educación, Cultura y Deporte

nodia ſeuiora, eſſe pluribus eñ ſeua ſunt. Hec ⁊ plura pli.li.xi.c.xxv. Liui-
da effectiue que quos punxerit facit liuidos ⁊ ſubnigros. ventoſus buffo ꝙ
in ventrẽ creſcit, eſt aũt rubeta cuius ⁊ in terra ⁊ humore eſt vita plurimis
referta medicaminibus deponere quotidie ac reſumere paſtu, dicit venena
tantum ſibi ſeruãs author pliñ.in.viij. Profert veſtigia greſſus mouet ⁊ in-
cedit grauiter, eñ graditur. Uipera pˀ ſtipulã gradiẽs ſtrepit facit ſtrepitũ
paleas mouẽs. Uipera ſerpens eſt cuius naturã, Herodotᵒ li.vij. narrat. Et
pli.li.x.c.lxij. Coeunt, eñ vipere cõplexu adeo circũuolute ſibi vt vna exiſti-
mari biceps poſſit. vipere eñ mas inſerit in os qđ illa abrodit voluptatis
dulcedine. Terreſtriũ eadẽ ſola intra ſe parit oua vnius coloris ⁊ molli-¦ vt
piſces talia dic intra vterum catulos excludit: deinde ſingulos diebᵒ ſingu
lis parit.xx. Fere numero itaꝗ ceteri tarditatis impatientes perrũpunt la
tera occiſa parẽte. Herodotus aũt feminã aut talem lucro maſculo penam
ꝙ filij dum adhuc intra vterũ ſunt patrem vlciſcentes matrem ambedunt
eiuſꝗ aluo ambeſa, ita partum faciũt ꝙ ait fieri nature beneficio in hoĩes.
nam ſi ita gignentur vt ipſorũ natura fert nõ eſſet hoĩbus viuẽdi facultas.
Per hec aũt oĩa itelligit vitia qbᵘ laborãt añ religiõis inſtaurationẽ. Tunc Uipera.
ego dixi: o loca. Noxia dãnoſa tam pecori ꝗ paſtoribus. Mox vt tot talis
loca illa abũdare vidi Grege meo diuiſo ſegregato a myrmicis grege de ſedi
bus illis que tot malis ſordebãt. Receſſit triſtis queſitũ ad querendum me-
liora paſcua preſtãtiorem viuendi modum. Perꝗ iter antiquum fontis p
veterem riuum.i. per veteram ⁊ antiquã obſeruationis formam. Noua flu-
mina duxi aquas deriuari.i. precepta obſeruationis ſecundum veterẽ in-
ſtitutionem in cãpos orientales. Ubi pria ſuos aurora colores explicat. hec
eñ diẽ patefacere dicitur. Et colores phebi redeuntis ad ortus croceos ru
bros. nam vt dicit Quid. ipſe dei clypeus terra cũ tollitur alta. Mane ru-
bet ſignificat autem Bapt. ſe religionem inſtauraſſe deduxiſſe ab oriente.i.
obſeruationis puritatẽ: quum dixit ab alijs in meridiẽ verſam.i. ad corru-
ptionem. hic in his campis ſecũde nõ ſteriles: leta: pinguia: liquor aqua: ſi
ne tabe fece ⁊ vitio limphe aque ſine crimine macula ⁊ veneno ⁊ dãno. Hec
loca ſunt que primeui parentes carmelitane profeſſionis. Coluere habita-
uerũt quod hinc cognoſci poteſt. nam ſigna caſe. Cenobij reliquias adhuc
extarẽ dicit quod apertius in vlti.c. de vita beata docet hic idem Boe. ſcri-
bens in Carmelo locũ in amphiteatri modũ extructũ cellulis ſeriatim po
ſitis ⁊ in vno ſaxo vel arte vel natura conatis vndiꝗ circũſeptũ in ſummo
aũt inquit mõtis vertice procul aſpicientibus ſupba ſe monſtrat habitatio
ad quã gradibus hinc illincꝗ in monte exciſis paulo laborioſius aſcendit
Nonnulli ex noſtris in ora nauigantes ⁊ monte omnẽ ⁊ rura vicina cũ fre-
to ⁊ fluminibus in tabulis pinxerunt pictaꝗ ad noſtras oras adduxerũt
quibus ex verbis elici põt reliquias adhuc ſupeſſe. ſigna autẽ mõſtrat pu
teus quẽ habere neceſſe eſt fortaſſe dicit fontẽ vbi prima cenobij ratio inita
eſt. Carioraꝗ ligna. iam carie cõſumpta. Fixa plantata ſeiuncta diuiſa di-
ſcrimine interuallo ſeptẽ pedũ. Eſt autẽ pes preter cetera que ſignificat men
ſurã digitorũ ſedecim quod docet Columella ⁊ alia plura li.vi.ca.i. Signi-
ficat aũt Bat. cellularum ligna adhuc apparere humi fixa. Et focus Lara
riũ ⁊ vbi ignis. Et area ſpacioſus locus in cenobij medio circũ quẽ ſpatian
tur ⁊ deambulant fratres. Lacera ſepe. ſepimento. cingitur eñ colũnis la-
pideis ſeriatim diſpoſitis. Ut videre licet in pleriſꝗ locis.

Myr. Cura viris leuibᵒ rerũ ſolet eſſe nouarũ
Propterea certe noua paſcua ꝗris: ⁊ amnes.

¶ Cura viris leuibᵒ. Car
pere nititur myrmix Ba-
trachũ. Leuiter eñ eũ fe-
ciſſe dicit ꝙ noua qđã pa-

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

pfutura vt cenſet curarit. ſed vt ait naſo lib. ij. de põto. Eſt quoqꝫ cũctarũ nouitas gratiſſima rerum. Gratiaqꝫ officio qđ mora terdat abeſt. Propterea q̄ leuiꝫ es. Noua paſcua noſtris relictis Amnes fluuios. Fingis inauditos quos noſtrum quoſqꝫ nunq̄ efferri audiuit. Et vis nouus author haberi: tua authoritate formam hanc viuendi fulciri.

Fingis inauditos: ⁊ vis nou⁹ author haberi.

¶ Cura viris grauib⁹ rerum ſolet eſſe ſuarum
Propterea myrmix nimis a grauitate recedis
Hec nouitas nõ eſt nouitas: ſꝫ vera vetuſtas
Religio ⁊ pietas patrũ inſtaurata reſurgit:
Quam tua corrupit leuitas ⁊ nota tuorum
Segnities: igitur ſi quis labentia tecta
Erigat: ⁊ ſterilem quis manſuefecerit agrum
Judice te dãnandus erit: nõ ponitur arbor
Altera: ſed veteri inſerit̃ bona virgula trũco
Segne prius lignum noſtro ſit fertile cultu
m. Quis p̃pigue tuo pecori ſit gramẽ ⁊ vnda.
Defecata: tamen multe cum matribus agne
Interiere lupi ⁊ paſte meminere volucres
Bat. Hec fateor que dira tue contagia peſtis.
Accepere etiam procul aſpicientibus: obſunt
Tantũ * virus ineſt veſtris vis tanta veneni.
Propterea magis atqꝫ magis diſcedere ſemp
Eſt anim⁹: patit̃ pecus hec incõmoda noſtrũ
Sola q̄ in vaſtam * nondũ diſceſſit eremuꝫ
Nec ſatis a vobis procul in deſerta receſſit.

¶ Cura viris grauibus. Cõuitiũ hoc batrach⁹ in myrmicẽ retorquet dicitqꝫ viros graues ſua curare ſolere. nã vt ſcribit Oui. in j. de põto. ſcꝫ eſt cupid⁹ ſtudiorũ quiſqꝫ ſuorũ. Quare myrmicẽ nimium leuiter agere ait q̄ hec reprehendat. recedis dũ hoc fieri negas. Nã hec nouitas quã eſſe putas non eſt nouitas cuius me vis ⁊ dicis authorẽ haberi. Sed verba vetuſtas non enim aliter antiqui patres vixiſſe traduntur. Nam religio ⁊ pietas patrum quam veteres carmelite ſibi vſurparunt ſeruaruntqꝫ incorrupte inſtaurata renouata reſarta reſecta reſurgit qđ tu noue fieri dicis. Sꝫ quã corrupit infregit ⁊ deſtruxit immutauitqꝫ Leuitas inconſtãtia ⁊ ſtultitia. Et nota diuulgata. Tuorũ ſimiliũ ⁊ qui tecũ eãdem vitam fatentur. Segnities inertia ⁊ deſidia q̄ vitam euertit prioreꝫ inertia enĩ vitiorum nutrix eſt. Igitur. Arguit inſtaurare nõ eſſe renouare hocqꝫ ſimili vario probat dicitqꝫ ergo concludere oportet q̄ ſi quis labentia qui ruinam minentur. Erigat reſartiat ⁊ inſtauret. Manſuefecerit: domuerit ⁊ mãſuetum ita reddiderit: vt fecunditas fruges det. Judice te dãnandus erit vituperandus atqꝫ leuitatis arguendus qđ tuo iudicio nouitatis neſcij quid inferre dicetur. Non ponitur arbor altera priore ſublata allegoricos non veteri forma viuendi quã albertus hieroſolymitanus dedit ſublata nouam introducimus. ſed veteri trũco qui multum cõſenuit ⁊ niſi quis inſtauret cito cadat inſeritur: imponitur: quomodo autem hoc fiat. Abunde ſupra docui. Virgulta ſurculus. Et ſic ſegne prius q̄ diu vos iſtud poſſediſtis idest religione multum veſtra culpa languit. Fit fertile Fecũdum ita q̄ inſtauratum bonos fructus ⁊ abunde quidẽ parere non recuſet. Noſtre cultu quẽ nos impedim⁹. Quãuis pingue. Turbat⁹ myrmix inutiliter obijcit. nã ſe ſuoſqꝫ deprimit: effertqꝫ contrarios quib⁹ fatetur preſtantiorem viuendi

* Vir⁹ indeclinabile et gñis neutri: qđ ⁊ vir⁹ viri apud antiquos ſicut vulg⁹ vulgi dr. Lucr. Liquit enĩ ſupra tetri primordia viri. Et p̄pe ſignificat aſperitatẽ odoris homine iam adulto. q̄ ppe talis odori puero non eſt: nec añ coitũ mulieris pli. prodeſt ⁊ vir⁹ alarũ idẽ. Signũ eſt hnis tpibus odoris virus. Aliquãdo ſignificat aſperitatẽ saporis. Idem. Aq̃ marina vetuſtate virus deponitur.

* Vaſtus magnus. Verg. Vaſtũqꝫ caua trahe curtim⁹ eq̃r. Aliq̃ ponit pro ſeroci, deſer=

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

modū eſſe:ſed non quē omnes tenuerint: qđ poſt retorquet in deprauatos Myrmicis mores. Gramen pingue effectiue. Et vnda deſecata purgatiſſima quā te per alueum veterem deriuaſſe fateris. Tamē multe cū matrib⁹ agne interiere allegorice ex fratrib⁹ multi qui tecū cōſenſerant perierunt. Lupi ⁊ paſte meminere volucres ex eo inquit ꝓbari poteſt:nā tuorum cadaueribus ſe fere carniuore ſatiarūt:qđ niſi multi interirent fieri non poterat. Ne fateor. Rūdet Bat. ita vt ſi quid vitijs ſuis inſit in myrmicē illud regeret. Ne pecudes ⁊ agne cū matribus. Que dira mala. Contagia pollutionem tue peſtis morbi ⁊ ſcabiei:id eſt pecudes que a tuis pollute ſunt ⁊ infecte.nā vt ait Colume.lib.vij.ca.v. Cū ⁊ alia pecora. Tum precipue oues cōtagione vexant. Etiā procul aſpicientibus obſunt:id eſt nō ſolū intercūt ſed etiā alijs nocēt de lōge aſpicientibus. Fit em̄.vt inquit Ariſtot proble. ſectione prima. Ui morbo cubantis veluti quodā fomite victū ille ꝓtinus exultet cōcipianturq; in alijs. Tm̄ vir⁹ ineſt:acclamatio eſt. Uis veſtri veneni tanta eſt:vt etiā q̄q; corrūpat:vt de Baſiliſco ſcribit Solin⁹: cui⁹ vis tāta eſt:vt ipſas etiā corrūpat auras ita vt in aere nulla alitū impune trāſuolet infecto ſpiritu peſtilēti. Propterea q̄ veſtes noſtras inficiūt diſcedere ſeiūgi atq; ſegregari:hec ſola incōmoda q̄ a vobis trahit in vaſtā heremum in deſertū. Eremus em̄ deſertum locū ⁊ quaſi ab hominibus derelictum locū ſignificat hinc ſunt eremite qui in ſolitudinē ſe conferunt. Nec receſſit ſatis procul a vobis in deſerta in ſolitudinē et eremum. Eſt autem politio:ita qđ ſi queris cur ad eremum pergant: reſpondebo beati Hier. verbis. Uidelicet vt te non audiam non videam vt tuo furore nō mouear: vt tua bella nō patiar.ne me capiant oculi meretricis ne forma pulcherrima ad illos ducar amplexus ⁊c.

to. Hiero. Quoties i illa vaſta ſolitudie. Acti⁹ hāc vrbem ferro vaſtam faciet.

Baſiliſc⁹.

Eremus.
Eremite.

¶ Batrache de gregibus mentiris plurima noſtris. Myr.

Certe alienarum tibi cura ſuperflua rerum
Et temere aſſumis partes cenſoris iniqui
Cur mihi qui paſcor:cutum pecus iſta tueri
Nō licuit ſolis ne domus mea cognita vobis
Bat. Ethiopes vna q̄m nigredine ſordent.
Iſte color nulli vitio datur:omnibus idem
Uultus:et alterius ſi quis reprehenderet ora
Et ſua dānaret:pocori pecoriſq; magiſtris
Fex eadem:ſcabies eadem:cutis ⁊ color idem.
Parcite iam ſatis eſt lis intellecta dieſq;
Inclinata cadit:iā poſt iuga ſumma ruit ſol
Audite o magni generis* longeua propago
Lite ſuper veſtra que ſit ſententia noſtra
Batrache me audaci toties ſermone laceſſis
Bat. Nō ego:ſ; nō equa magis te cā laceſſit

¶ Batrache de gregibus. Rubore affectus Myrmix neſciēſq; qđ reſpōderet manifeſte in Bap. cōuitia iactat quē dicit plurima confingere de ſuis gregibus ⁊ falſa dicere quod leuium eſt hoim. nā vir bonus vt ait Nigidi⁹ apđ A. Gelliū preſtare d; ne mentiat̄ dixitq; inter mentiri ⁊ mendaciū dicere hoc diſtare. Qui em̄ mentitur ipſe non fallit̄ l; alterū fallere conatur. Qui mēdaciū dicit ipſe fallit. Mētiris cū aio fallēdi q̄ etiā ſi ita ſint vt ais. Certe alienaruz tibi cura tibi ſupflua rerū. Curioſitatis Batrachum arguit Myrmix dicit autē Ci. rerum alienarum curā difficilem eſſe. Propterea monet Menāder vt interpretaturus eſt. Dhuc⁹ nauus. Multum curare aliena ne velis mala. Sed Terenti.

Mentiri.
Mēdaciū.

*Lōgeu qđ eſt longi eui. Cice.i Cato. O miſeruz ſenem qui mortē contēnēdā in tā lōgeua etate non viderit.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

ait ita deprauatā eſſe na- **Judiciſꝗ timet ſibi mēs male conſcia iuſti.**
turam omnium hominuz
vt aliena magis iudicent
q̄ ſua quare monet idem in ecyra . Tu quod tua nihil refert percunctari
deſinas propterea myr. certe alienarum ſed fallebatur Myrmix non enim
aliena ſed ſua cura. Et temere ſtulte ꝛ inconſiderate. Aſſumis partes cen-
ſoris iniqui quod prohibetur Leuitici ca. xix. Non facies quod iniquum
eſt iniuſte iudicabis ſic iniquitatis hic illum arguit de cenſoribus Fene-
ſtella ſcribens ait. Cenſui habendo prefectos cenſores eſſe vocatos. Cen-
ſure autem initium parua re ortum incremento adauctū extitiſſe eo quip-
pe peruenit vt morum diſciplineꝗ romane ſenatus equitumꝗ regimē de
decoriſꝗ diſcrimen ſub eius ditione magiſtratus priuatorum ius publi-
corumꝗ locorum vectigalia populi romani eſſent poſita in ſenatum alle-
gare. Senatus principem deſcribere cenſum agere luſtrum cōdere equos
adimere quos autem putaſſent parum dignos ſenatu amore. Dicit au-
tem Hic myrmix cenſoris iniqui Bat. officio vti quod mores alienos no-
tat velitqz cenſoriam notam ſuis inurere ſed inique ꝛ iniuſte. Partes of-
ficium iniqui iniuſti aut adeo ſeueri vt equitatis plerumꝗ obliuiſcaris.
Dum ſummum ius vis ſequi. Cur mihi non licuit veri proſpicere ꝛ cor-
rigere iſta que vos reprehenditis qui paſco qui gregis huius ſum paſtor
ꝛ cuium pecus eſt. Antique dixit vt quoqz ait Seruius in palemone aut
vitans. Omotolenton ne diceret cuius pecus quam̄ꝗ modo trium generū
eſt nam dicitur cuius cuia cuium hic autem innuere vult Myrmix ſe lō-
ge melius iſta potuiſſe proſpicere in ſuo grege vt cuius vitam ꝛ mores te-
neret certius et ſciret. Magis enim vt inquit Cic. ea percipimus atꝗ ſen-
timus que nobiſipſis proſpera aut aduerſa eueniunt quā illa que ceteris
que quaſi longo interuallo interiecto videmus propterea petit myrmix
ſolis ne vobis et non mihi eſt cognita mea domus: familia vt tam per-
ſpicaciter de ea iudicetis. q. d. ſe poſſe de ea melius iudicare quam tam
perfecte nouerit ſi quid vitij ineſſet. Ethiopes argute ad ea vi ſemper re-
ſpondet Bat. Dicitqz non facile myrmicem ſui gregis mala potuiſſe di-
gnoſcere quam iiſdem etiam irretitus ſit et quod ait apud Iuuen. Lau-
ronia magna inter molles concordia. quod exemplo docet batrachus di-
cens. Ethiopes Ethiopiam duplicem ſunt qui ſcripſerunt alteram que
Ethiopia. ad orientem alteram que ad occaſum vergat idqz vt ſcribit Straho ex
Ethiopes Homeri verſu Solis ad occaſum vergat idqz vt ſcribit Strabo ex Home-
ri verſu Solis ad occaſum quedam quidam ſed ad ortū quod quoqz pli.
ſentit que ad ſolis ortum vergit Rubro et barbarico mari abluitur ad ſe-
ptentrionē libie et egypto cōtigua ad occaſum interiorē habet lybiam at
reliqua parte qua auſtro iacet obuorſa alteri iungitur ethiopie que ma-
ior eſt auſtralior. Ethiopas autem dici volunt ab ethiope vulcani filio.
Teodoctes ad ſolis propinquitatem refert nigredinis cauſam et capillo-
rum criſporum vt eſt apud Strabonē. Unde ait quibus propinquam phe
bus admouens rotam. Atra fauilla corpora inficit virum. Coloribuſqz
adurens prepotentibus. Retor ridas criſpauit illorum comas. Qd Stra-
bo confutat dicens illos melius dicere qui cauſam ſoli tribuunt et eius.
aduſtioni per vehementem quandam ſummi humoris attractionē quod
etiam ſentit Ariſt. ſectione. x. probl. lxvij. Id autem ſpermat. tribuit Hero-
dotus qui audiendus nō eſt vt inquit Ariſt. Ethiopes enim geniturā co-
lore nigro promere ſcripſerat cum omniuz alba ſit. Una nigredine ſimili ꝛ
omnibꝰ cōi. Sordē inficiuntur. Ille color nigrior nulli vitio dat id eſt ethio
pum nullus inter ſe nigrorē damnat. Quia omnibꝰ ethiopibus. Idē vul-

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

tus eadẽ facies nigrore infecta. Et ſi quis ethiopũ ora vultũ alterius ethio
pis ꝛ ſua damnaret q̄r eadem nigredine laborat. Unde ꝛ Juue. ſaty. xiij.
petit cõſimiliter. Quis tumidum guttur miraṫ in alpibus aui quis in me=
ro craſſo maiorẽ infante mamillam. Cerula quis ſtupuit germani lumina
flauam ceſaream ꝛ madido torquentem cornua cirro. Nempe q̄ꝺ hic illis
natura eſt omnibus vna. Pecori tuo pecoriſq̄ʒ magiſtris paſtoribus. Fex
eadem. Sordes culpa macula. Scabies eadem idem morbus ꝛ cutis pul=
lulis aſpera ꝛ dolor eadem egritudo. Parcite iudex dignoſcẽs myrmicem
ſuccumbere fieriq̄ʒ ſuperiorẽ Batrachũ ne ad cõuicia vltra procedãt pro=
hibet dicens. Parcite verbis ꝛ plura dicere nã lis eſt ſatis intellecta. Pre=
terea dies inclinata ad occaſum vergens cadit hoc autem ſuo more dicit:
concludit enim fere ſemper eglogam cũ veſpere iam poſt iuga ſumma ruit
ſol: q̄ꝺ ait Tityrus. Maioreſq̄ʒ cadunt de montibus vmbre. vel poſt ſumma
iuga Calpem ꝛ abillã quibus ſol abſcondi diciṫ. Quare audite attentos.
reddit. Magni generis carmelitani q̄ꝺ eſt ab Helia patre veſtro. Longeua
antiqua ꝛ nobilis. Propago proles. Lite ſuper veſtra quam corã me agi=
taſtis Batrache impatiens myrmix parumq̄ʒ iudici intentus ait irritatus
ſuperioribus Batrachi verbis. Audaci temerario ꝛ ſtulto. Toties laceſſis
irritas quaſi velit dicere nõ ceſſabis donec vapulabis. Nõ autẽ ſinẽs cõce=
ptum animi exprimere; Myrmicẽ interrumpit Batrachus atq̄ʒ ſe excuſat.
Non ego te laceſſo. Sed tua cauſa non equa que contra te eſt. Mens male
conſcia vitioſa ꝛ que in culpam incidit. Timet iudiciũ iuſtum. Quid enim
vt ait Satyrus. Nocentibus egris conceſſum. Hi enim ſunt qui trepidãt ꝛ
ad omnia fulgura pallent. Cum tonat exanimes quoq̄ʒ primo murmure
celi ꝛc. ſemper enim timet reus criminis ꝛc.

Cã. Qñ inimicitias tp̄s deponere rurſum.
Ueſtra nouas lites vecordia* ſuſcitat: ergo
Perpetuis hec rixa odijs eterna manebit:
Que vos debilitas capitis? que inſania vexat
Non pudet his vti tanto ſub iudice nugis?
Ergo animis audite equis odijſq̄ʒ ſepultis
Ultima doctiloqui que ſit ſententia bembi.
Be. Ferte p̱ antiquos patrũ veſtigia greſſus
Et veteres ſeruate vias: reuocate vagantes
Per valles ꝛ ſaxa greges: p̱ luſtra ferarum.
Figite in antiquis iterum magalia campis.

¶ Quando inimicitias Cãdidus viri grauis offi=
cio fungens vtrũq̄ʒ arguit
conaturq̄ʒ in concordiam
deducere dicitq̄ʒ ipſos
ſtulte facere qui lite intel
lecta in manifeſta cõuicia
prorumpãt quare redar=
guit dicens. Quando eſt
tempus deponere pro de=
ponendi rurſum veſtra ve
cordia inſania ꝛ inſipien
tia et ſtultitia. Suſcitat
mouet lites nouas ma=
gnas. Ergo hec rixa lis
inter turbã ꝛ rixam mul=
tũ intereſſe ait Labeo vt
refert Ulpianus. ff. Ui bo
norum raptorum. Nam turba multitudinis hominum eſt perturbatio et
cetus. Rixa autem duorum eſt. Manebit eterna ſemper durabit inter vos.
Que vos debilitas capitis id eſt que amentia. Que inſania q̄s furor. Uexat
inuertit vos vt litibus diem teratis. Non pudet vos o paſtores vti his nu=
gis tam futiliter contendere. Tanto ſub iudice quãtus eſt Bembus: ſic hũc
commendat. Ergo quia non honeſte procedis. Equis beniuolis et
attentis odijs ſepultis relictis et oblitis. Que ſit vltima ſententia quam

* Uecor=
dia cordis
turbatio ꝛ
malitia.
Sallu. igi
tur color
exanguis:
fedi oculi
citus mõ:
mõ tard•
inceſſus
prorſus in
facie vul=
tuq̄ʒ vecor
dia.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

diffinitiuam vocant. Doctiloqui Bembi iudicis tam docti. Ferre. Senten- tia eſt quam Bembus dant qua pronunciat antiquam obſeruationis formam retinendam. Per antiquos greſſus id eſt viuendi formam ⁊ patrum more ite. Et veteres ſeruate vias quas patres veſtri tenuerunt. Quare reuocate vagantes patentes per valles ⁊ per montes ⁊ per luſtra ferarum id eſt a deprauata viuendi forma ad veterem inſtitutionem redite. Ita vt quod ad illam Ouidius ſcribens in terrio de triſtibus ait merito hic ab iudice dici poſſit. Ergo deſidie remoue doctiſſima cauſas. Inq3 bonas artes ⁊ tua ſacra redi. Hoc autem aliter effert Bap. dicens. Fugite magalia mapalia id eſt nobis veſtra in antiquis cāpis quos coluerūt maiores id eſt inſtaurate cenobia veſtra ad antiquā viuēdi formā. Et hec i vltimā Eglogā.

Finis vltime Egloge. F. Baptiſte Mantuani.

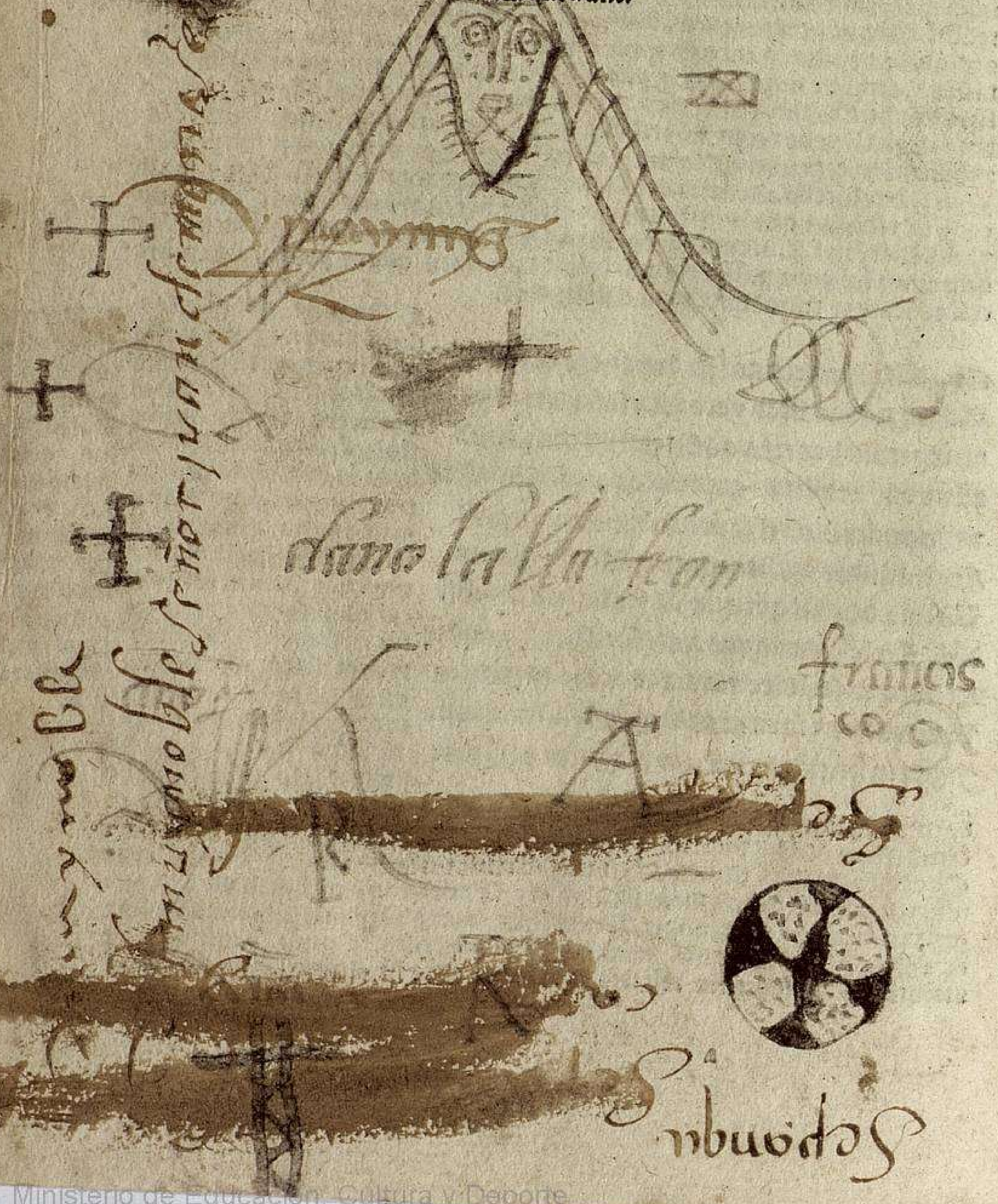

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Incipit Tabula Alphabeti

ca ſecundum ordinem literarum totius alphabeti notās quoto folio vnaqueqꝫ dictio ſit inſerta. Et primo.

De litera A.

Abies.f.lxxj.
Abigeꝰ.xx.
Accipiter.lix.
Adria.lxxxj.
Adulter.lvj.
Acteon.xxj.
Aganipe.xciij.
Alumen.lxxviij.
Alauda.lxvj.
Amita.xcix.
Amadrides.lxix.
Amor.ix.&.xxv.
Amor cura dicitur, eo amātiū ſuſpiriis.x.
Antilibanus.xcv.
Anſer.lxxvj.
Animi feneſtre.xj.
Anas.lxxvj.
Aquil[illegible]lj.
Apollo.lxvij.
Aquila.xlj.
Aquarius.lxxxij.
Aranea.xj.
Arar.xxxvj.
Arma.lvij.
Archadia.xxxvj.
Artocopus.lviij.
Arx.xix.
Artocrea.lxxiiij.
Argus.xcij.
Aries.lxxxij.
Aruus.lxxxiij.
Alphaltas.xcv.
Alilus.xx.
Aſſyria.lxvij.
Athos.lxxv.
Atenna.lxxiij.
Atrium.lxviij.
Aures & oculi duces in amore.xxj.
Auarus.liij.
Auſter.xcvj.
Aurum.lxxiij.

De litera B.

Barbarus.lxxx.
Baratrum.lxx.
Baleares.lxiij.
Baſiliſcus.cj.
Bardocucullus.lxvj.
Batrachus.xciiij.
Bardus.lxvj.
Belides.xxxix.
Bellum.lxv.
Benachus.xix.
Biblis.xxxix.
Boreas.lj.
Bouilia.lxviij.
Briſeis.xl.

De litera C.

Caprea.lxxiiij.
Cancer.lxxxiij.
Caprilia.lxvij.
Capricornus.lxxxij.
Carybdis.xxix.
Catones.xxiij.
Calipſo.xxx.
Carbo.xxiiij.
Caper.xxxij.
Caſus.lxxxvij.
Caſtratio.lxxiiij.
Caſſiopeia.lxxvij.
Camaldula.lxxvj.
Carmelus.lxxj.
Capreoli.lxv.
Capricornus.lxxxj.
Canicula.lxxxiij.
Carmelus.lxxv.
Ceres.lxxvij.
Ceraunia.xxxvj.
Chriſtus.lxvij.
Chlamis.xlviij.
Chiron.lxxxiii.
Chriſtus.lxvij.
Carthuſia.lxxv.
Chaonia.lxxxj.
Cicada.xx.
Circe.xxx.
Cicindule.xvj.
Cicures.ix.
Cicones.xxxix.
Cloaca.lxxvj.
Clitummus.xcvij.
Cocles.xj.
Cornix.lxxxvj.
Codrus.xlix.
Cordum.lvj.
Cordi.lxxxj.
Creta.lxiij.
Cronos.lxxviij.
Crocodilus.xlj.
Cuculus.lxvj.
Cupido.ix.
Culices.lxxiij.
Cyprus.lxxj.

De litera D.

Deucalion.lxv.
Diane tres.xj.
Dorca.xcix.
Dryas.lxxvj.
Dyanira.xl.

De litera E.

Ebulus.lxiij.
Ecirephia.lxiij.
Egyptus.xc.
Egeria.lxiij.
Elucus.xxj.
Enypnion.xxxiiij.
Eolus.lxxvij.
Equilia.lxviij.
Equinoctium.lxxxj.
Eriphile.xxxix.
Erebus.lxx.
Eridanus.xviij.
Eremus.cj.
Erymnis.xxvj.
Eſopus.xlviij.
Ethiopia.cj.
Ethiopes.ibidem.
Eurotas.xciiij.

De litera F.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Faba.lxxix.
Fartor.lviij.
Far.lxxix.
Faſces.lvij.
Faſcinatio.xij.
Faſti.lxxxj.
Fauonij.lxxxij.
Fetus.xj.
Fere.ix.
Fiſcela.x.
Flacci.xxxiij.
Frons.xvj.
Furie.xl.
Furtum.lxiiij.
Fulmen.eo.
Fulica.xlj.⁊ lxxiij.

¶De litera G.

¶Galerita.lxvj.
Galla.xj.
Galilea.xciij.
Gallia.xxxvj.
Garganus.lxxv.
Glans.lxxiiij.
Gloria.lx.
Grando.liiij.
Gymneſie inſule.lxiij.
Gynecenm.lxxxij.

¶De litera H.

¶Hebrus.xxxj.
Heſiodus.xciij.
Helena.xxxix.
Heros.lj.
Hieroſolyma.xcij.
Hiericus.xcv.
Hiperbole.lxxv.
Horoſcopus.xxxj.
Hypocreme.xciij.
Hyppodamia.xl.
Hydra.xxix.

¶De litera I.

Ibis.lxxvj.
Idalium.lxxj.
Ignis pro amore.xij.
Illirium.lxxxj.
Incedere.xliiij.
Inſtita.xxij.
Inſomnium.xxxij.
Iniuria.lxiiij.
Italia.xlvij.
Iuuencus.xix.
Iugerum.xxxv.

¶De litera K.

¶Kalende.lxxxj.

¶De litera L.

¶Lauerna.lxxv.
Laus.lxj.
Larue.lxxviij.
Lampyrides.xvj.
Lac.ix.
Lamia.lxxxvij.
Lares.lvij.
Lanius.lviij.
Lauinia.xl.
Laureta.lxxj.
Lepores.lxxvj.
Leo.lxxxj.
Liber.lxxj.
Libanus.xcv.
Libetris.lxxvij.
Libra.lxxxj.
Lira.lviij.
Ligo.lvij.
Lolium.lxv.
Locuples.lv.
Limbus.xxij.
Ludere.vj.
Lycaon.lxv.
Libs.lj.
Lynx.lv.
Lyncurium.eo.

¶De litera M.

Malus punica.lxxxviij.
Marius.xxij.
Mauri.xlvij.
Manto.xcvij.
Mendacium.cj.
Melampodion.lxxiiij.
Mergus.lxxvj.
Medea.xxxix.
Meduſa.xlij.
Melote.lv.
Miles.xx.
Myluus.xlvij.
Mintius.xix.
Myrmix.xciij.
Molorchus.lxxxj.
Mors.x.
Moſes.lxvij.
Mutina.xcvij.
Myrrha.xxxix.

¶De litera N.

Nauci.lxxij.
Narciſſus.xxj.
Nerea.liiij.
Nix.eo.
Nitedule.xvj.
Nox.lxxij.
Nuclei.x.
Nummus.lv.
Nurga.lxxv.
Nymphe.xxix.

¶De litera O.

Ogdoas.lxxxj.
Onocratalus.lxxvj.
Orexis.x.
Orion.lxxviij.
Oſſa.xxxvj.
Ouilia.lxviij.

¶De litera P.

¶Pauperies.xiiij.
Paſcua.lxxxiiij.
Papyrus.lxxij.
Patina.xlviij.
Paleſtra.x.
Palatium.l.
Pallia.xlviij.
Padi auctus.xviij.
Padus.xxxvj.
Paſiphae.xl.
Pan.lxxviij.
Paris.lxvij.
Pallor amantum.xvj.
Pes.cj.
Pena ⁊ multa.xvj.
Pegaſus.xciij.
Penates.lvij.
Pera.lxxij.
Peri.xj.
Penula.xlv.
Primitias.lxxxij.
Picenum.lxxxj.
Pieria.xcij.
Pignora.xj.
Pictura.lxviij.
Pinnei.xx.
Picca.lxxj.
Phocis.xciij.
Phedra.xl.
Phlegeton.xxix.⁊.xxx.
Philomena.xx.
Pluuie.lxiiij.
Phlegeton.xxix.
Pruine.lj.⁊.liiij.
Procella.lxiiij.
Pontifex.xlix.
Poetice.l.

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

TO
BIBLIOTE
Sala
Número

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

V

38

TOLEDO
BIBLIOTECA PROVINCIAL
Sala Reserva
Número 437

Bvcolica.

1536

Zaragoza

Res.
437